

Kuriteo ohvrite õigused kriminaalmenetluses

Kui olete kuriteo ohver, on Teil mitmed õigused ning võimalus saada nõu ja abi riigi ametiasutustelt ja organisatsioonidelt. Need teabelehed pakuvad Teile teavet selle kohta, mida Euroopa Liidu liikmesriikides oodata.

Kuriteo ohvriks langemisel tuleb mõelda, kas esitada selle kohta ametlik kaebus. Teil ei pruugi olla soovi seda teha või tekitab kaebuse esitamine teile muret. Kuriteokaebuse esitamata jätmisega ei kaasne suure tõenäosusega kuriteo uurimist ja kuriteo toimepanija jääb nii vastutusele võtmata. Kuriteokaebus võib osutada vajalikuks ka praktilisest vaatenurgast, näiteks kui te soovite kindlustusnõuet esitada.

Mõned õigused kehtivad hoolimata sellest, kas kuriteokaebus on esitatud või mitte. Pärast kuriteokaebuse esitamist on teil terve rida õiguseid ja võimalus saada täiendavat abi, mis muidu ei oleks kättesaadav. Sel viisil tagatakse teile täieõiguslik osalemine menetluses ja ülevaade toimuvast. Samuti lihtsustatakse nii kogu toimuva üleelamist.

Kui te esitate politseile kuriteokaebuse, võiksite kohe pärast seda uurida täpselt järele, milline on teie võimalus menetluses osaleda – kas ohvrina, tunnistajana, tsiviilhagejana, tsiviilmenetluse poolena, erasüüdistajana jne. Need osalemise võimalused erinevad riigiti ning mõne võimalusega võivad kaasneda õigused, mis menetluse hilisemas etapis oluliseks muutuvad, näiteks see, kas ohvrina on võimalik kohtumenetluse lõpptulemust edasi kaevata. Pöörake teabelehti lugedes tähelepanu menetluses osalemise võimalustele ja tähtaegadele. Uurige politseist järele, millised on menetluses osalemise võimalused ja tähtajad, et saada teatava osalise staatus. Te võite küsida ametiasutustelt selgitusi, kuidas kõige paremini oma õigusi ja seaduslikke huve kaitsta.

Kuriteokaebuse saamise järel hakkavad ametiasutused tegutsema, et seada õigus teie ja teiste jaoks jalule. Kui kuriteo kohta esitatakse süüdistus, võidakse osana sellest protsessist nõuda teie aktiivset koostööd kuni kriminaalmenetluse lõpuni või isegi pärast seda. Teie osa menetluses on tähtis ja teie abi väga teretulnud.

Politsei alustab uurimist, et leida piisavalt tõendeid kuriteo toimepanija vastu süüdistuse esitamiseks. Kui toimepanijale esitatakse süüdistus ja ta süüdi mõistetakse, määrab kohtunik talle ka asjakohase karistuse.

Ohvrina on teil kriminaalmenetluses ja sellest väljaspool terve rida seadusega tagatud õiguseid. Mõni nendest õigustest laieneb ka teie pereliikmetele ja sugulastele. Euroopa Liit on võtnud meetmeid, et tagada minimaalsed õigused ja kehtestada teatavad nõuded, millega liikmesriigid peaksid oma õigusaktid vastavusse viima.

Järgmistel teabelehtedel on esitatud peamised kriminaalmenetluse etapid igas liikmesriigis, selgitatud teie õigused ja peamisi põhimõtteid õiguste kasutamiseks. See teave ei asenda õigusalast nõu ning selle eesmärk on vaid anda juhiseid.

Riigi kohta üksikasjaliku teabe saamiseks klõpsake paremas servas selle lipukesel.

Teabelehtedes sisalduvat mis tahes viidet meessoost isikule käsitatakse samuti viitena naissoost isikule ja vastupidi, kui kontekstist ei tulene selgelt teisiti.

Käesolevat lehekülge haldab Euroopa Komisjon. Sellel veebisaidil avaldatud teave ei kajasta tingimata Euroopa Komisjoni ametlikku seisukohta. Komisjon ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õigusteabe viida alt ELi veebilehtede autoriõiguste eeskirjade kohta.

Viimati uuendatud: 18/01/2019

Kuriteo ohvrite õigused kriminaalmenetluses - Belgia

Juhime tähelepanu sellele, et käesoleva lehekülje [nl](#) originaalkeelset versiooni on hiljuti muudetud. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

Järgmised keeleversioonid: [fr](#) on juba tõlgitud.

Teid käsitatakse kuriteoohvrina, kui Teile on kahju tekitatud, nt Te olete vigastatud või on kahjustatud või varastatud Teie vara, ning siseriikliku õiguse kohaselt peetakse asjaomast tegu kuriteoks. Kuriteoohvrile on seadusega ette nähtud teatavad individuaalsed õigused nii enne kui ka pärast kohtumenetlust ja selle ajal.

Belgias koosneb kriminaalmenetlus eeluurimisest ja kohtumenetlusest. Enamikul juhtudel juhib eeluurimist prokurör (tavaline eeluurimine) või teatavate keerukamate juhtumite puhul teeb seda eeluurimiskohtunik (kohtulik eeluurimine). Eeluurimise ajal kogutakse tõendeid, et teha kindlaks, kas on toime pandud kuritegu ja kes seda tegi.

Eeluurimise lõpus juhtumi uurimine kas lõpetatakse või saadetakse toimik kohtusse. Kohtumenetluse ajal uurib kohus kogutud tõendeid, et otsustada, kas süüdistatav on süüdi või mitte. Kui süü tuvastatakse, mõistetakse süüdistatav süüdi ja talle määratakse karistus. Kohus võib süüdistatava aga ka õigeks mõista ja vabastada.

Teil kui ohvril on kogu kriminaalmenetluse jooksul rida õigusi. Kui soovite aktiivsemalt menetluses osaleda, võite lasta end **kuriteoohvrina** registreerida või esitada **tsiviilhagi**. Mõnel juhul saate menetluse ise algatada, kutsudes õigusrikkuja otse kohtusse või esitades tsiviilhagejana kaebuse eeluurimiskohtunikule. Tsiviilhagejana saate nõuda teo toimepanijalt kahju hüvitamist. Teatavatel tingimustel (nt Te olete vägivaldse kuriteo ohver, kuid kahju ei suuda hüvitada ei teo toimepanija ega kindlustusfirma) on Teil õigus saada hüvitist riigilt.

Järgmistel teabelehtedel jagatakse teavet menetluse eri etappide kohta ning kirjeldatakse Teie õigusi [eeluurimise ajal](#), [kohtumenetluse ajal](#) ja [pärast kohtumenetlust](#). Siit leiate täiendavat teavet ka toetuse ja [abi kohta](#), mida Teil on võimalik saada.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 16/12/2015

1. MINU ÕIGUSED EELUURIMISE AJAL

Juhime tähelepanu sellele, et käesoleva lehekülje [nl](#) originaalkeelset versiooni on hiljuti muudetud. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad. Järgmised keeleversioonid: [fr](#) on juba tõlgitud.

[Kuidas ja kus saan ma kuriteost teatada?](#)

[Kuidas ma saan kontrollida, mida ametiasutused pärast kuriteoteate saamist teevad?](#)

[Milline võib olla minu osa eeluurimises?](#)

[Millised on minu õigused tunnistajana?](#)

[Ma olen alaealine. Kas mul on täiendavad õigused?](#)

[Millist teavet võin ma eeluurimise ajal saada politseilt või ohvriabiorganisatsioonidelt?](#)

[Kas mul on võimalik saada õigusabi?](#)

[Kuidas saan ma kaitset, kui olen ohus?](#)

[Milliseid teenuseid ja millist abi võidakse mulle pakkuda eeluurimise ajal?](#)

[Kas on võimalus kokkuleppe saavutamiseks või lepitusmenetluse alustamiseks õigusrikkuja ja minu vahel?](#)

[Kuidas jätkub mind käsitleva süüasja arutamine pärast eeluurimise lõppu?](#)

[Kas ma võin edasi kaevata, kui mind käsitlev süüasi lõpetatakse enne kohtusse jõudmist?](#)

[Ma olen välismaalane. Kuidas kaitstakse minu õigusi ja huve?](#)

[Täiendav teave](#)

[Kuidas ja kus saan ma kuriteost teatada?](#)

Te võite kuriteost teatada kohalikule politseile, eelistatult seal piirkonnas, kus kuritegu toime pandi. Hädaolukorras võite politseiga ühenduse saamiseks alati helistada numbril 112. Kui ei ole tegemist hädaolukorraga, võite minna lähimasse politseijaoskonda. Politseijaoskondade aadressid on loetletud kohaliku politsei veebisaidil [hollandi](#) ja [prantsuse keeles](#).

Kui Te olete Belgia kodanik või elanik (nt kui teil on alaline elamislouba), võite pisikuriteost (nt vandaalitsemine, poevargus või jalgratta vargus) teatada internetis [hollandi](#), [prantsuse](#) või [saksa keeles](#). Samuti võib igaüks (ka turistid) teatada internetiga seotud kuriteost veebisaidil, mis on kättesaadav [hollandi](#), [prantsuse](#), [saksa](#) ja [inglise keeles](#).

Teatavate õigusrikkumiste korral (nt ebaseaduslik jälitamine, laimamine ja solvamine) on uurimine võimalik ainult siis, kui ohver esitab avalduse.

Kuriteost ei tule teatada kohe, kui see on toime pandud, kuid Teie huvides on teavitada politseid võimalikult varakult, et nad saaksid teavet kuriteo faktide ja asjaolude ning Teie kantud kahjude kohta. See on oluline ka seetõttu, et teatava ajavahemiku möödudes ei saa ametiasutused uurimisega enam tegeleda (aegumine). Tähtajad on kindlaks määratud seaduses ja on kuriteoliigiti erinevad, ulatudes kuuest kuust kuni 15 aastani.

Politsei kuulab Teid üle, et koostada protokoll. Ülekuulamise ajal on Teil mitmed õigused, mis kehtivad ka siis, kui teid on vaja uuesti üle kuulata. Olenemata sellest, kas Teid kuulatakse üle ohvri või tunnistajana, peab politseinik Teid teavitama järgmisest:

- Te võite taotleda kõikide küsimuste ja vastuste protokollimist Teie oma sõnadega;
- Te võite taotleda konkreetse uurimistoimingu teostamist või konkreetse isiku küsitlemist;
- Teie ütlusi võidakse kasutada kohtus tõendina;
- Te võite saada tasuta koopia oma ülekuulamise protokollist. Te peate koopiat küsima ülekuulamise lõpus. Enamikul juhtudel saate koopia kohe.

Kui Te ei valda menetluse keelt, kutsub politsei kohale vandetõlgi, välja arvatud juhul, kui politseiametnik suudab panna Teie ütlused kirja Teie keeles või palub Teil ütlused oma keeles kirja panna.

Teie avalduse põhjal koostatakse protokoll, mis sisaldab järgmist teavet:

- Teie nimi, aadress, telefoninumber ja e-posti aadress, kui see on olemas;
- kuriteo üksikasjad: kus ja millal kuritegu toimus, kes olid kaasatud, mis juhtus ning millised on tagajärjed;
- tunnistajate kontaktandmed;
- kaasatud isikute kirjeldused, sealhulgas kasv, kehaehitus ja riietus; teave võimaliku vanuse, juuksevärvi ja soengu, aktsendi kohta; samuti on suur abi mis tahes tunnusmärkide, näiteks soolatüügaste, armide, tätoveeringute või pigmendilaikude teatamisest;
- mis tahes saadud vigastus (arst võib Teile kirjutada tõendi, mille saate anda politseile ka pärast avalduse esitamist). Arstilt võite küsida ka töövõimetustõendi;
- mis tahes Teie kantud (materiaalne) kahju (Te võite teha kahjust foto, kui võimalik).

Samuti võite märkida, kas Teil on vaja mingit liiki praktilist, sotsiaalset, psühholoogilist või õigusalist abi.

On soovitatav teha koopiaid kõikidest dokumentidest, mis Te politseile annate. Teil võib originaale hiljem vaja minna, näiteks kindlustusfirmaga suhtlemisel.

Kui olete langenud seksuaalkuriteo ohvriks, toimub ülekuulamine võimaluse korral eraldi ruumis, et tagada vajalik diskreetsus.

Enamikul juhtudel koostab politsei **protokolli** ja saadab selle prokuratuuri. Prokurör otsustab seejärel, kas politseil tuleb algatada uurimine või mitte. Eeluurimist võib toimetada kas prokurör (**tavaline eeluurimine**) või eeluurimiskohtunik (**kohtulik eeluurimine**), kui on tegemist keerukamate süüasjadega või juhul, kui on vaja kohaldada suuremat sekkumist nõudvaid uurimismeetmeid, nagu läbiotsimine. Mõnel juhul võib politsei ise eeluurimist alustada ja anda pärast eeluurimist toimiku üle prokuratuurile (**politsei uurimine**). Mitmete pisikuritegude kohta (näiteks jalgrattavargus) ja asjaolusid arvestades (näiteks kui teo toimepanijast ei ole ühtegi jälge) koostab politsei **lihtsustatud protokoll**. Lihtsustatud protokoll jääb politseijaoskonda ja seda ei saadeta prokuratuuri. Iga kuu esitatakse prokuratuurile nimekirjaga kõikidest lihtsustatud protokollidest, teavitades nii prokuratuuri Teie avaldusest. Kui selgub uusi asjaolusid (näiteks tehakse kindlaks kuriteo toimepanija), mis võiksid uurimise käiku mõjutada, saadetakse protokoll prokuratuuri ning politsei annab Teile sellest teada.

Kuidas ma saan kontrollida, mida ametiasutused pärast kuriteoteate saamist teevad?

Kui olete esitanud kuriteost teatamise avalduse, antakse Teile tõend. Sellelt tõendilt leiate juhtumi viitenumbri, selle politseiniku nime, kes Teid aitas, ja prokuratuuri kontaktandmed (kellega võtta ühendust, et olla kursis oma avalduse menetlemisega).

Teile antud tõendil on selgelt märgitud, kas Teie avalduse põhjal koostatud protokoll käsitletakse kui tavalist **protokoll**, **politseiurimist** või **lihtsustatud protokoll**.

Milline võib olla minu osa eeluurimises?

Pärast politseile avalduse esitamist ei ole Teil vaja astuda täiendavaid samme; Teil on vaid õigus saada prokurörit süüdistuse esitamise korral teavet kohtuistungis kuupäeva, aja ja koha kohta.

Kui soovite teavet oma avalduse alusel võetud muudest meetmetest, on Teil õigus registreerida ennast **kannatanuna**. Te saate seda teha, kui esitate isiklikult või advokaadi kaudu protokoll koostanud politseiametnikule avalduse. Samuti võite selleks viia avalduse prokuratuuri kantseleisse või politseijaoskonda või saata selle tähtid kirjaga prokuratuuri kantseleisse. Kuriteost teatamisel antakse Teile sellise avalduse näidis.

Registreeritud kuriteohvrina saate kirjalikku teavet prokuröri otsuste kohta (näiteks otsus süüasi lõpetada ja selle põhjused või otsus algatada kohtumenetlus) ja eeluurimiskohtu istungi eeldatava kuupäeva kohta. Võite paluda lisada toimikule tõendeid, mida Te vajalikuks peate. Lisaks sellele on Teil õigus toimikuga tutvuda või saada sellest koopia.

Kui soovite, et Teile tekitatud kahju hüvitatakse või et Teil oleksid täiendavad õigused, peate esitama **tsiviilhagi (1)**. Te võite seda teha isiklikult või oma advokaadi kaudu. Seda saate teha menetluse igas etapis. Tsiivilhagejana võite taotleda juurdepääsu süüasja toimikule ja saada sellest koopia, paluda täiendavate uurimistoimingute tegemist, taotleda kahju hüvitamist või kaevata tehtud otsuse edasi ning Teil on õigus olla ära kuulatud ja saada teavet karistuse täideviimise kohta.

Kui olete tsiivilhageja või kuriteohver, võib Teid ametiasutustega suhtlemisel esindada advokaat. Kuna eeluurimist toimetatakse Belgias salastatult, ei ole Teil võimalik viibida uurimistoimingute juures (nt õigusrikkuja küsitlemisel). Ainus erand on kuriteopaiga külastamine, et taastada kuriteo toimumise asjaolud: seal võite tsiivilhagejana kohal viibida.

Te ei pea tõendama, et pandi toime kuritegu või et süüdistatav on süüdi.

Teie kahju ei ole võimalik eeluurimisetapis hüvitada.

Kui protokoll on edasi antud prokuratuuri ja süüdistus juba esitatud, ei ole enam võimalik kriminaalmenetlust peatada. Seda isegi juhul, kui tegemist on õigusrikkumistega, mida menetletakse esitatud avalduse alusel, näiteks ebaseaduslik jälitamine.

Millised on minu õigused tunnistajana?

Kui Te olete ohver, kuulatakse Teid tõenäoliselt eeluurimise ajal **tunnistajana** üle.

Tunnistajana saate Te (ja ka teie pereliikmed ja sugulased) kasutada järgmisi tunnistajakaitsemeetmeid:

- nõustamine ennetusmeetmete teemal ja abi nende võtmisel;
- ennetavad politseipatrullid;
- sissetulevate ja väljaminevate telefonikõnede registreerimine;
- salajase telefoninumbri, autole kaitstud registreerimismärgi ja hädaabikõnedeks mobiiltelefoni eraldamine;
- füüsiline kaitse ning
- ümberpaigutamine kuni 45 päevaks.

Kui Te olete kannatanud kuritegeliku rühmituse toime pandud kuriteo või sellise tõsise õigusrikkumise tõttu nagu alaealise rööv või mõrv ning eespool loetletud meetmed ei ole Teie turvalisuse tagamiseks piisavad, võidakse kohaldada spetsiaalseid kaitsemeetmeid. Nende hulka kuuluvad muu hulgas:

- ümberpaigutamine rohkem kui 45 päevaks ja
- identiteedi muutmine.

Hüvitada võidakse reisi- ja majutuskulud, mis tekkisid kriminaalmenetluses tunnistajaks olemise tõttu. Tunnistaja võib taotleda ka hüvitist poole töölt puudunud päeva eest, kui ta pidi puhkust võtma. Need kulud kantakse riigieelarvest, kuid need tuleb süüdistataval tagasi maksta, kui ta süüdi tunnistatakse.

Kui Teie suhtes kohaldatakse kaitsemeetet või kui Te viibite välismaal, võib Teid küsitleda video- või telekonverentsi vahendusel.

Ma olen alaealine. Kas mul on täiendavad õigused?

Kui olete **noorem kui 18aastane** ja Te olete kuriteo ohver, on Teil ülekuulamise ajal järgmised täiendavad õigused:

- Teiega võib kaasa tulla teie valitud täisealine isik ja
- ülekuulamise võib korraldada selleks kohandatud ruumis.

Korduva ülekuulamise vältimiseks võib Teie küsitlemise salvestada heli- ja videolindile. Kui olete **noorem kui 12aastane**, on audiovisuaalne salvestamine võimalik vaid pärast Teie teavitamist. Audiovisuaalne salvestamine on võimalik Teie loal, kui olete **vanem kui 12aastane**. Sellised ülekuulamised toimuvad selleks spetsiaalselt sisustatud ruumides.

Kui olete seksuaalse vägivalla, prostitutsiooni või lapsporno ohver, hakatakse tähtaega, millal enam süüdistust esitada ei saa, lugema alates Teie 18aastaseks saamisest.

Alaealise kuriteoohvri peab politsei ka suunama kuritarvitamise ohvriks langenud laste keskusesse.

Samuti tuleb Teie isikut kaitsta meedias kajastamise eest. Keelatakse Teie isikut paljastada võivate fotode, joonistuste ja muude materjalide avaldamine ja levitamine.

Millist teavet võin ma eeluurimise ajal saada politseilt või ohvriabiorganisatsioonidelt?

Politsei annab Teile järgmist teavet:

- organisatsioonid, kuhu pöörduda abi saamiseks;
- menetlused pärast avalduse esitamist ning
- millised tingimused peavad olema täidetud, et saada hüvitist.

Sellist teavet võidakse esitada infolehedel või suuliselt. Infolehed on kättesaadavad kolmes riigikeeles ([hollandi](#), [prantsuse](#) ja [saksa keeles](#)). Politseinikud võivad suulist teavet esitada ka teistes keeltes (nt inglise keeles).

Kui Te olete registreeritud kuriteoohver või [tsiviilhageja \(1\)](#), saate teavet menetluse edasise käigu kohta. Teile antakse teavet järgmiste toimingute kohta:

- prokuröri otsus asi lõpetada ja sellise otsuse põhjused;
- prokuröri otsus suunata asi eeluurimiskohtunikule kohtulikuks eeluurimiseks;
- prokuröri otsus teha süüdistatavale lepituskokkuleppe sõlmimise või lepitusmenetluse ettepanek ning
- kuupäev, millal Teiega seotud asi jõuab kohtu ette.
- Kui olete ohver või tsiviilhageja, on Teil õigus toimikuga tutvuda või saada sellest ärakiri. Selleks peate pöörduma eeluurimise ajal prokuröri või eeluurimiskohtuniku poole.

Te võite teha toimikust koopiaid, kuid see on tasuline (umbes 0,25–0,50 eurot koopia eest). Kui Teiega seotud asja arutatakse vandekohtus, on koopiategemine tasuta.

Kas mul on võimalik saada õigusabi?

Esialgset õigusnõustamist on Teil võimalik saada, kui pöördute **esmase õigusabitalituse** poole, kus juristid annavad kindlaksmääratud päevadel ja kellaaegadel tasuta õigusabi ning võivad Teid vajaduse korral suunata eriorganisatsioonide juurde. Konsultatsioone korraldatakse kohtumajades, magistraadikohtutes, õiguskeskustes, osades kohaliku omavalitsuse asutustes jne. Õiguskeskused asuvad kõikides kohturingkondades (kontaktandmed on kättesaadavad [prantsuse](#) ja [hollandi keeles](#)) või Te võite ühendust võtta ohvriabitalitusega.

Selleks et saada üksikasjalikku õigusabi ja toetust ning selleks, et Teid esindataks, peate pöörduma advokaadi poole. Olenevalt sissetulekust, võib tänu **teisesele õigusabile** advokaaditeenus Teie jaoks olla tasuta või osaliselt tasuta. Teatavatel isikute kategooriatel, nagu alaealised või vaimse puudega isikud, on alati õigus kasutada advokaadi abi tasuta.

Kui soovite teisest õigusabi, võite pöörduda õigusabibüroosse (rohkem teavet [prantsuse](#) ja [hollandi keeles](#)). Sellised bürood asuvad igas kohtumajas. Te peate esitama kõik dokumendid, mis tõendavad Teie kuulumist ühte neist kategooriatest või seda, et Teie netosissetulek on ebapiisav. Õigusabibüroo teeb otsuse Teie taotluse heakskiitmise kohta 15 päeva jooksul. Kui Teie taotlus kiidetakse heaks, antakse Teile määratud advokaadi kontaktandmed. Samuti on võimalik küsida enda valitud advokaadilt, kas ta on nõus andma teisest õigusabi. Sel juhul võtab Teie advokaat ühendust õigusabibürooga, et saada Teie taotlusele heakskiit.

Kui Teie sissetulek on väike, võite teatud tingimustel taotleda ka vabastust teatavatest menetlustasudest (näiteks kohtutäituri tasu, dokumentidest koopiategemise tasu jne) **õigusabi** süsteemi raames. Selleks tuleb Teil esitada taotlus õigusabibüroole, mis asub Teie asja arutava kohtu majas. Kui Te juba osalete menetluses tsiviilhagejana (vt allpool), võite taotluse teha kohtus suuliselt.

Samuti on soovitatav, et kontrolliksite oma kindlustuspoliisi tegemaks kindlaks, kas Teie kindlustus katab kohtukulud. Selleks võtke ühendust oma kindlustusmaakleriga.

Kuidas saan ma kaitset, kui olen ohus?

Politsei tagab Teie turvalisuse **üldiste turvameetmetega**. Täiendavat kaitset on Teile kui tunnistajale võimalik pakkuda siis, kui olete ohus eeluurimise ajal antud ütluste tõttu ning soovite neid kinnitada kohtus. Seda saab teha **tunnistajakaitsekomisjon**. Kui prokurör (tavaline eeluurimine) või eeluurimiskohtunik (kohtulik eeluurimine) on seisukohal, et täiendav kaitse on vajalik, esitab ta tunnistajakaitsekomisjonile taotluse.

Kui Te olete vägistamise või seksuaalkallaletungi ohver, kaitstakse Teid meedias kajastamise eest. Teie isikut paljastada võivate fotode, joonistuste ja muude materjalide avaldamine ja levitamine on karistatav.

Kui Te olete koduvägivalla ohver ja kardate naasta koju, otsib politsei teile (ja teie lastele) turvalise varjupaiga.

Te võite politseid paluda, et ta jätaks **protokolli** märkimata Teie isikuandmed. Peate siiski arvestama sellega, et politsei peab esitama need andmed prokuratuurile, kui esitatakse vastav taotlus.

Kui Teie olete või Teiega seotud isik on eriti ohtlikus olukorras, võib eeluurimiskohtunik anda Teile **täieliku või osalise anonüümsuse** (politseil ei ole selliseid volitusi), kui on täidetud teatavad tingimused. Eeluurimiskohtunik võib selle otsuse teha omal algatusel, kuid Te võite esitada ka asjaomase taotluse. Kui eeluurimiskohtunik Teie taotluse tagasi lükkab, ei saa Te seda otsust edasi kaevata.

Osaline anonüümsus tähendab, et Teie isikuandmeid ei avalikustata ülekuulamisprotokollis. Seda on võimalik tagada nii tavalise kui ka kohtuliku eeluurimise käigus.

Täielik anonüümsus tähendab, et Teie isikuandmed hoitakse saladuses kogu kriminaalmenetluse ajal ja see on võimalik vaid siis, kui:

- toimub kohtulik eeluurimine eeluurimiskohtuniku juhtimisel;
- osaline anonüümsus ei ole Teie kaitsmiseks piisav;
- Te leiate, et ütluse andmine võib Teid ja Teie sugulasi ohtu seada, ning märgite, et sellel põhjusel ei soovi Te ütlusi anda;
- kuriteo on toime pannud kuritegelik rühmitus või tegemist on raske kuriteoga (nt alaealise rööv või mõrv).

Milliseid teenuseid ja millist abi võidakse mulle pakkuda eeluurimise ajal?

Kõikidel politseis töötavatel riigiteenistujatel ja kohtuametkondadel on kohustus anda Teile kogu vajalik teave ja vajaduse korral suunata teid **spetsiaalsete teenistuste** juurde. Kuriteoohvritele pakuvad abi mitmed teenistused. Kogu kriminaalmenetluse jooksul ja ka pärast seda on Teil võimalik pöörduda järgmiste teenistuste poole:

- politsei võtab Teid vastu, annab praktilist nõu, teavitab, koostab protokollid ja suunab asjakohaste teenistuste juurde. Kui Teiega tegelev politseinik ei suuda Teile pakkuda optimaalset abi (nt kriisiolukorras või väga tõsistes olukordades), võivad vajaliku abi osutamiseks appi tulla **kuriteoohvritele mõeldud politsei eriteenistused**;
- **ohvrite vastuvõtuteenistus**, mis kuulub õiguskeskuse juurde, annab Teile teavet Teie toimiku kohta. Igas kohturingkonnas on õiguskeskus (kontaktandmed on kättesaadavad [prantsuse](#) ja [hollandi keeles](#)). Ohvrite vastuvõtuteenistuses töötavad õigusabilised aitavad teid kohtumenetluse ajal. Kui see on vajalik Teie probleemi lahendamiseks, suunatakse Teid kitsamalt spetsialiseerunud teenistuste juurde. Ohvrite vastuvõtuteenistuses töötav õigusabiline pakub Teile tuge kohtumenetluse ajal emotsionaalselt rasketel hetkedel, nagu toimikuga tutvumine, kohtuistungil ajal, tõendite tagastamise ajal või kuriteoolukorra taastamisel. Samuti võivad nad Teil aidata koostada avaldust seoses karistuse määramisega;
- lisaks annavad Teile täiendavat abi **ohvriabi teenistused**: nad pakuvad emotsionaalset ja psühhosotsiaalset tuge ja teavet (teie õiguste, kantud kahjude hüvitamise, asja kohtuliku menetluse ja õigusabi kättesaadavuse kohta). Samuti võivad nad Teile anda mitmete asutuste kontaktandmed: kindlustusfirmad, politsei, kohtuasutused, advokaadibürood, haiglad jne. **Ohvriabi teenistuste** juurde võivad teid suunata politsei või õigusabilised, kuid Te võite ka ise mõne sellise teenistusega ühendust võtta

Kõik teenused on tasuta ja nende kasutamine on vabatahtlik.

Kui olete inimkaubanduse ohver, võivad Teile abi anda mitmed abi andmisele ja inimkaubanduse ohvrite nõustamisele spetsialiseerunud erateenistused. Nende teenistuste tööd koordineerib ja koostööd korraldab [võrdsete võimaluste ja rassismivastase võitluse Belgia keskus](#). Samuti on olemas mitmed erieeskirjad elamis- ja tööloa saamiseks, kui Teile antakse [inimkaubanduse ohvri staatus \(2\)](#).

Te võite saada arstiabi, kuid Teil võidakse paluda selle eest maksta, välja arvatud juhul, kui Teil on olemas kehtiv tervisekindlustus (Te võite nõuda nende kulude hüvitamist). ELi 27 liikmesriigi, Islandi, Liechtensteini, Norra ja Šveitsi kodanikud saavad kasutada [Euroopa ravikindlustuskaarti](#).

Kas on võimalus kokkuleppe saavutamiseks või lepitusmenetluse alustamiseks õigusriikku ja minu vahel?

Lepitusmenetlust võib kohaldada kõikides kriminaalmenetluse etappides: politsei tasandil (lepitus politsei tasandil), omavalitsuste tasandil (lepitus seoses halduskaristusega), prokuratuuri tasandil enne, kui tehakse otsus süüdistuse esitamise kohta (lepitusmenetlus), ja pärast seda, kui prokurör on otsustanud süüdistuse esitada (lepitusmenetlus heastamise eesmärgil). Lepitust heastamise eesmärgil võib kohaldada ka karistuse täideviimise ajal või pärast seda.

Lepitus on võimalik kõikide kuriteoliikide puhul. Prokurör, eeluurimiskohtunik ja kohtunik peavad Teid teavitama lepitusvõimalusest. Te võite lepitusmenetluse algatamist ka ise taotleda.

Lepitust politsei tasandil pakutakse väiksemate õigusrikkumiste puhul (nt graffiti, pisivargused ja vandalism), et jõuda kokkuleppele varale tekitatud kahju suuruses. Selline lepitus on võimalik Leuveni, Mecheleni ja Brüsseli piirkonnas. Lepitusmenetlus toimub enne asja edastamist prokurörile. Prokuröri teavitatakse lepituse tulemustest ning kui kahju suuruses on kokkuleppele jõutud, süüasi tavaliselt lõpetatakse.

Lepitus seoses halduskaristusega (3) on võimalik enne halduskaristuse määramist. Selline lepitus on kohustuslik, kui õigusriikku on noorem kui 16aastane. Lepitusmenetluse eesmärk on hüvitada tekitatud kahju ja seda korraldavad kohalike omavalitsuste ametnikud.

Lepitusmenetluse teel kokkuleppele jõudmiseks võib ettepaneku teha prokurör ja see on võimalik vaid siis, kui prokurör on arvamusel, et kuriteo eest saab määrata karistuseks kuni kaheaastase vangistuse. See toimub enne süüdistus esitamise otsuse tegemist ja seda korraldavad õigusabilised. Teie saate osaleda lepitusmenetluses, mille eesmärk on Teile tekitatud kahju hüvitamine. Prokurör võib teha ettepaneku võtta teo toimepanija suhtes lisameetmeid (hooldus või ravi, koolitus või nõustamine). Kui teo toimepanija ja kuriteo ohver saavutavad kokkuleppe kahju hüvitamise kohta ning kui teo toimepanija järgib talle esitatud lisanõudmisi, lõpetatakse süüasi (st prokurör ei saada asja kohtusse). Juhul kui teo toimepanija esitatud tingimustest kinni ei pea, on võimalik asi siiski kohtusse saata. Lepitusmenetlus ei ole võimalik, kui Te ei soovi koostööd teha. Sellisel juhul suunatakse süüasi tagasi prokurörile, kes otsustab edasise toimimise üle.

Lepitusmenetlus heastamise eesmärgil toimub kohtumenetlusest eraldi ega asenda seda. Kohus on seetõttu kohustatud tegelema kriminaalasja uurimise, karistuse määramise ja karistuse täideviimisega. See ei takista Teil siiski ükskõik millises menetluse etapis lepitusmenetlust alustamast: veel enne, kui kohus hakkab asja arutama, asja kohtuliku arutamise ajal ja pärast seda, kui kohus on teinud süüdimõistva otsuse. Kõik kriminaalasjaga seotud isikud võivad esitada taotluse lepitusmenetluse alustamiseks. Seega võib seda teha ohver või teo toimepanija, aga ka näiteks elukaaslane, pereliige või mõni teine lähedane. Lepitusmenetlust heastamise eesmärgil viivad läbi kaks valitsusvälist organisatsiooni: [Suggnomè](#) Flandrias ja [Médiante](#) Valloonias. Nendel organisatsioonidel on kohalikud osakonnad igas kohturingkonnas. Lepitusmenetluse käigus saavutatud kokkulepe on konfidentsiaalne ja see saadetakse kohtule üksnes juhul, kui mõlemad pooled on sellega nõus. Kohtunik on kohustatud karistuse määramisel märkima lepituskokkuleppe olemasolu kohtutoimikusse, kuid kohtunikul ei ole kohustust karistuse määramisel kokkuleppe sisu tegelikult arvesse võtta.

Lepitus on samuti võimalik **alaealistega seotud juhtumite menetlemisel**. Lepitusmenetlust heastamise eesmärgil võivad läbi viia nii prokurör kui ka alaealiste asjade kohtunik. Rühmanõustamise ettepaneku võib esitada ainult alaealiste asjade kohtunik. Kohtunikult oodatakse, et ta eelistab lepitusmenetlust (selle asemel, et alaealisele kurjategijale kohe karistus määrata) ja et ta menetluse pooli sellest võimalusest teavitab. Kui lepitusmenetluse käigus jõutakse kokkuleppele, peab kohtunik selle kokkuleppe heaks kiitma. Ta ei tohi kokkuleppe sisu muuta, kuid ta võib keelduda selle heakskiitmisest, kui kokkuleppe sisus on selgelt olemas oht üldsuse turvalisusele. Lepitusmenetlust heastamise eesmärgil ja rühmanõustamist korraldavad kohalikud valitsusvälised organisatsioonid, kes tegelevad alaealiste abistamisega.

Kuidas jätkub mind käsitleva süüasja arutamine pärast eeluurimise lõppu?

Teiega seotud süüasja areng pärast eeluurimise lõppu oleneb eeluurimise liigist.

Kui eeluurimist toimetab prokurör, võib ta otsustada:

- süüasja lõpetada;
- teha õigusrikkujale ettepaneku **lepituskokkuleppe** sõlmimiseks – kui õigusrikkuja võtab ettepaneku vastu ja on hüvitanud Teie kahjud, lõpetatakse süüasi pärast kokkulepitud summa maksmist;
- teha ettepaneku **lepitusmenetluse** alustamiseks;
- saata süüasi kohtusse.

Teid kui **kuriteoohvrit või tsiviilhagejat** teavitatakse prokurööri otsusest.

Kui toimub kohtulik eeluurimine, saadab eeluurimiskohtunik toimiku eeluurimiskohtule. Eeluurimiskohtu istungid on kinnised: see tähendab, et ajakirjanikud ja publik ei tohi kohal viibida. See tähendab, et kohal võite olla Teie ja Teie advokaat, kuid sugulastel ja sõpradel ei lubata osaleda. Eeluurimiskohtu kohtunike kolleegium võib otsustada:

- süüasja lõpetada – kui asjaolud ei võimalda süüasja käsitleda kuriteona või kui ei ole piisavalt tõendeid;
- saata süüasja kohtusse, kui ta otsustab, et on piisavalt tõendeid;
- saata teo toimepanija ravisutusse, kui ta on vaimsete häiretega või suure vaimse mahajäämusega, mistõttu ta ei suuda oma tegusid kontrollida. Sellisel juhul võib süüdistatav esitada taotluse, et kohtulik arutamine oleks avalik;
- peatada menetlus. Kohtunike kolleegium võib sellise otsuse langetada vaid siis, kui õigusrikkujale ei ole varem määratud üle kuue kuu pikkust karistust. Kohtunik määrab maksimaalselt viie aasta pikkuse katseaja, mille jooksul süüdimõistetu peab täitma teatavaid tingimusi. Kui süüdimõistetu sooritab sellel ajavahemikul uue õigusrikkumise või ei pea tingimustest kinni, võib kohus otsustada süüasja uuesti avada.

Kui kohtunike kolleegium teeb otsuse ravisutusse paigutamise või menetluse peatamise kohta, on see otsus samaväärne lõpliku kohtuotsusega ja kehtib ka Teie tsiviilhagi suhtes.

Kui Te olete **kuriteoohver** või **tsiviilhageja (1)**, teatakse Teile kohtuistungil toimumise kuupäev. Ka siis, kui kohtuasi saadetakse kriminaalkohtusse, teavitatakse Teid kohtuistungil toimumise kuupäevast.

Kas ma võin edasi kaevata, kui mind käsitlev süüasi lõpetatakse enne kohtusse jõudmist?

Te ei saa kaevata edasi prokurööri otsuse peale kohtuasi lõpetada. Võttes arvesse asjaolusid ja tingimusi ning kohtuasi lõpetamise põhjust, võib siiski olla võimalik nõuda kriminaalkohtus hüvitist tekitatud kahju eest (eraldi menetlusest tsiviilkohtus):

- kui tegemist on väiksema õigusrikkumise või väärtetega, on võimalik **kutsuda süüdistatav kohtusse**. Selleks peate paluma kohtuametnikul edastada süüdistatavale kohtukutse.
- Te võite esitada **tsiviilhagi (1)** eeluurimiskohtunikule, kes alustab selle põhjal kohtulikku eeluurimist. Selleks peate eeluurimiskohtunikule sõnaselgelt teatama, et esitate tsiviilhagi. Te võite seda teha kas kirjalikult või suuliselt. Eeluurimiskohtunik koostab protokoll, kuhu märgib, et Te olete esitanud tsiviilhagi. Võtke teadmiseks, et eeluurimiskohtunik võib Teil paluda maksta tagatise, mis on mõeldud menetluskulude katmiseks. Tagatise suuruse määrab kindlaks eeluurimiskohtunik. Arvestage ka sellega, et pärast eeluurimise lõppu võib kohtunike kolleegium alati otsustada, et asja ei anta kohtusse näiteks seetõttu, et kahtlustatava kohtu alla andmiseks ei ole piisavalt tõendeid. Kohtuistungil peate kinnitama, et olete tsiviilhageja.

Kui õigusrikkuja on alaealine, ei saa Te teda otse kohtusse kutsuda ega tema vastu tsiviilhagi esitada.

Te saate **tsiviilhagejana (1)** kõik kohtunike kolleegiumi otsused, sealhulgas otsuse kahtlustatavale süüdistust mitte esitada, apellatsioonikohtu süüdistuskolleegiumile edasi kaevata. Te ei saa edasi kaevata apellatsioonikohtu süüdistuskolleegiumi otsust, samuti ei saa Te seejärel algatada kriminaalmenetlust ise.

Kui kohtunike kolleegium on teinud otsuse kahju hüvitamise kohta (juhul, kui teo toimepanija on saadetud ravisutusse või kui menetlus on lõpetatud), võite edasi kaevata kahju hüvitamise otsuse, kuid Te ei saa edasi kaevata kriminaalkohtu otsust. Te peate apellatsiooni esitama 15 päeva jooksul (või kolme päeva jooksul, kui süüdimõistetu on eelvangistuses) kohtu registriosakonnale. Apellatsioonikohtu süüdistuskolleegium vaatab seejärel Teie hüvitisnõude läbi.

Samuti võite asja anda tsiviilkohtusse, kui Te mingil põhjusel otsustasite mitte osaleda kriminaalmenetluses. See on võimalik isegi siis, kui prokurör on otsustanud süüdistustest loobuda. Te võite esitada asja tsiviilkohtule arutamiseks otse, kutsudes kahju tekitaja kohtusse, välja arvatud juhul, kui pooled ilmuvad vabatahtlikult kohtusse. Samuti võib menetlusest osa võtta kindlustusfirma (näiteks kui on toimunud liiklusõnnetus). Menetlus tsiviilkohtus erineb oluliselt kriminaalmenetlusest. Tsiviilhagi võite esitada ka tsiviilkohtusse (näiteks juhul, kui Te ei osalenud kriminaalmenetluses või kui asja menetlemine peatati). Tsiviilkohtus peate Te tõendama, et toime on pandud õigusrikkumine. Kui kriminaalmenetlemine on pooleli, ootab tsiviilkohtus ära kriminaalkohtu

otsuse, enne kui teeb otsuse tsiviilhagi suhtes. Tsiviilkohtu jaoks on kriminaalkohtu otsus siduv. Kui annate asja tsiviilkohtusse, kaasnevad sellega ka kulud.

Ma olen välismaalane. Kuidas kaitstakse minu õigusi ja huve?

Kui olete välismaalane, on teil kõik eespool loetletud õigused. Neile lisanduvad täiendavad õigused, mille eesmärk on hõlbustada Teie osalemist menetluses.

Teil on õigus tasuta tõlgi abile, kui Te ei valda ametlikku keelt. Samuti võite Te oma ütlused ise kirja panna (või teeb seda Teie eest Teie emakeeles politseinik). Kui Te ei viibi Belgias, võib prokurör või eeluurimiskohtunik Teid üle kuulata video- või telekonverentsi vahendusel.

Kui Te olete varjupaigataotleja, on Teil teisese õigusabi raames õigus advokaadi abile.

Täiendav teave:

- Põhiseadus – [hollandi](#) ja [prantsuse keeles](#)
- Kohtumenetluse seadustik – [hollandi](#) ja [prantsuse keeles](#)
- Kriminaalmenetluse seadustik – [hollandi](#) ja [prantsuse keeles](#)
- Politseijõudude seadus, vastu võetud 5. augustil 1992 – [hollandi](#) ja [prantsuse keeles](#)
- Riikliku hüvitamise seadus, vastu võetud 1. augustil 1985 – [hollandi](#) ja [prantsuse keeles](#)
- Seadus karistuse peatamise, selle täideviimise edasilükkamise ja katseaja kohta, vastu võetud 29. juunil 1964 – [hollandi keeles](#)
- Ringkiri GPI 58, 4. mai 2007, ohvrite kohtlemise kohta integreeritud politseijõududes, kahetasandiline struktuur – hollandi keeles
- Prokuröride kolleegiumi ringkiri nr COL 5/2009, mis käsitleb ühtsete kuriteost teatamise avalduste kasutamist, politsei poolt nende avalduste üleandmise suuniseid ja ringkirja COL 8/2005 muutmist, uuesti üle vaadatud 20. detsembril 2012.
- Ringkiri, 26. september 2008, mis käsitleb valdkondadevahelise koostöö kasutuselevõttu seoses inimkaubanduse ohvrite ja /või inimeste salaja üle piiri toimetamise raskete vormide ohvritega – [hollandi keeles](#)
- Ringkiri nr COL 16/2012, 12. november 2012 – justiitsministri, siseministri ja prokuröride kolleegiumi ühine ringkiri, mis käsitleb prokuratuuride ja kohtute juures asuvaid ohvrite vastuvõtuteenistusi
- Ringkiri nr COL 17/2012, 12. november 2012 – justiitsministri, siseministri ja prokuröride kolleegiumi ühine ringkiri, mis käsitleb austavat suhtumist surnusse, surmajuhtumist teatamist, väarikat hüvastijättu ja kuriteopaiga koristamist asitõenditest juhul, kui kohtuasutused pidid sekkuma.
- Ringkiri nr COL 18/2012, 20. detsember 2012 – justiitsministri, siseministri ja prokuröride kolleegiumi ühine ringkiri, mis käsitleb ajutist koju tagasipöördumise keeldu koduvägivalla korral
- Kuninglik määrus, 18. detsember 2003, teisese õigusabi ja õigusabi täielikult või osaliselt tasuta andmise tingimuste kindlaksmääramise kohta – [hollandi keeles](#)
- Kuninglik määrus, 16. mai 2004, inimkaubanduse ja inimeste ebaseadusliku üle piiri toimetamise vastase võitluse kohta – [hollandi keeles](#)
- Kuninglik määrus, 13. juuni 1999, justiitsministeeriumi kohtumajade teenistuse korralduse kohta – [hollandi](#) ja [prantsuse keeles](#)
- Kuninglik määrus, 28. detsember 1950, kriminaalasjades kohtukulude tasumise üldise korra kohta
- Riigi ja flaami kogukonna koostööleping ohvritele osutatava abi kohta, 7. aprill 1998 – [hollandi keeles](#)
- Riigi, flaami kogukonna, prantsuse kogukonna, prantsuse kogukonna komisjoni ja kogukonnakomisjoni vaheline protokoll ohvritele osutatava abi kohta, 5. juuni 2009 – hollandi ja prantsuse keeles
- Riigi, prantsuse kogukonna ja Vallooni piirkonna vaheline protokoll ohvritele osutatava abi kohta, 5. juuni 2009 – hollandi ja prantsuse keeles
- Riigi ja saksa kogukonna vaheline protokoll ohvritele osutatava abi kohta, 5. juuni 2009 – hollandi, prantsuse ja saksa keeles

1. Tsiviilhageja

Te võite end kohtuniku juures tsiviilhagejana registreerida menetluse igas etapis, isegi kui Te ei ole politseile kuriteost teatanud. See seisund annab teile lisaks ohvriga samalaadsetele õigustele täiendavad õigused:

taotleda hüvitist,

saada kohtuistungil ära kuulatud,

saada pärast kohtumenetlust kulude katteks hüvitist,

kasutada menetluse ajal tasuta töögi abi,

kui kohus leiab, et Teie osalemine tsiviilhagejana on vastuvõetav ja põhjendatud, on Teil kriminaalmenetluses hulk õigusi, ilma et peaksite kriminaalhoolduskohtule nende saamiseks esitama asjaomase taotluse.

Te võite samuti liituda tsiviilhagejana prokurööri poolt juba algatatud menetlusega, esitades **asjaomase avalduse**. See on võimalik kogu eeluurimise ja kohtumenetluse etapis, kuid mitte enam kohtu otsuse peale apellatsiooni esitamise ajal. Juhul kui tegemist on väiksema õigusrikkumise või väärtetega, võite esitada tsiviilhagejana registreerimise taotluse eeluurimiskohtunikule. Seejärel peab eeluurimiskohtunik alustama kohtulikku eeluurimist. Peate arvestama sellega, et pärast eeluurimise lõppu jääb ikkagi kohtu otsustada, kas kahtlustatava kohtu alla andmiseks on piisavalt tõendeid.

Kui taotlete **kahju hüvitamist**, peate esitama tõendid kahju kohta, mille hüvitamist taotlete. Kohus hindab Teie taotluse asjakohasust ning võtab selle vastu või lükkab tagasi.

Kui olete tsiviilhageja ja juhul kui kohtulik uurimine on pooleli, on Teil õigus ühe aasta jooksul selle algatamisest esitada asi apellatsioonikohtu süüdistuskolleegiumile. See annab teile kaudse kontrolli eeluurimise edenemise üle.

2. Inimkaubanduse ohvri staatus

Alates 1990. aastate algusest kehtib Belgias inimkaubanduse ohvri staatuse andmise kord. Seda kohaldatakse järgmiste ohvrite kategooriate suhtes:

inimkaubanduse ohvrid (st seksuaalse ärakasutamise erinevad vormid, kerjamine ärakasutamise vormina, majanduslik ärakasutamine, elundite eemaldamine, kuritegevusele sundimine);

inimeste salaja üle piiri toimetamise ohvrid (st ebaseaduslikule sisserändele kaasaaitamine eesmärgiga saada kasu), kui kaasnevad raskendavad asjaolud. Ohvritel, kelle suhtes on kohaldatud vägivalda või kelle elu on ohus, on õigus sellele staatusele.

Kui Teile antakse inimkaubanduse ohvri staatus, on Teil õigus erikohtlemisele seoses elamis- ja tööloa saamisega, juhul kui Te: katkestate suhted kahtlusallustega;

nõustute vastu võtma kohustusliku abi, mida annab spetsialiseerunud ja heakskiidetud asutus;

teete koostööd kohtuasutustega, esitades avalduse või kaebuse.

3. Halduskaristused

Halduskaristusi kohaldatakse kohalikud omavalitsused ja need ei ole kriminaalkaristused. Kohalikel omavalitsustel on volitused määrata karistus teatavat liiki pisikuritegude ja kahju eest omavalitsuslike halduskaristuste vormis (haldustrahvid, asutuste või tööruumide sulgemine ning volituste või lubade peatamine). Omavalitsus võib kohaldada neid karistusi eeskirjade rikkumise, vandalismi teatavate vormide jms eest ning süüdistuse esitamine ei sõltu prokurörist.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 16/12/2015

2. MINU ÕIGUSED KOHTUMENETLUSE AJAL

Juhime tähelepanu sellele, et käesoleva lehekülje originaalkeelset versiooni on hiljuti muudetud. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

Järgmised keeleversioonid: on juba tõlgitud.

illine võib olla minu osa kohtumenetluses?

Millised on minu õigused tunnistajana?

Ma olen alaealine. Kas mul on täiendavad õigused?

Kas mul on võimalik saada õigusabi?

Kuidas saan ma kaitset, kui olen ohus?

Kuidas saan ma taotleda õigusrikkujalt kahju hüvitamist või saada riigilt kompensatsiooni?

Kas on võimalus kokkuleppe saavutamiseks või lepitusmenetluse alustamiseks õigusrikkuja ja minu vahel?

Ma olen välismaalane. Kuidas kaitstakse minu õigusi ja huve?

Täiendav teave

Milline võib olla minu osa kohtumenetluses?

Kui Te olete kuriteoohver või [tsiviilhageja \(1\)](#), teatatakse Teile kirja teel kuupäev, millal Teie asja hakatakse kohtus arutama. Teil on võimalik end registreerida tsiviilhagejana kohtumenetluse ajal kuni kohtuliku arutamise lõpuni ja esitada kohtunikule hüvitise nõue. Kui Teil ei ole advokaati ja te soovite esitada oma tsiviilhagi kohtuistungil ajal, tuleb Teil:

- olla õigel ajal kohal;
- panna end kohtuteenistuja juures kirja; välja selgitada, kas Te olete õiges kohtusaalis;
- minna kohtu eesistuja juurde, kui ta hüüab välja õigusrikkuja nime, kellelt Teie soovite hüvitist nõuda;
- esitada oma nõue kohtunikule koos kõikide Teie kahju tõendavate dokumentidega;
- esitada koopia nõudest süüdistatava advokaadile;
- hoida originaaldokumendid enda valduses;
- vastata kohtu eesistuja võimalikele täiendavatele küsimustele. Seejärel registreerib ta Teie hüvitisnõude kirjalikult.

Põhimõtteliselt on kohtumenetlus avalik. Iga üle 14aastane isik võib sellel osaleda. Seega on Teie sõpradel, naabritel ja perel, aga ka ajakirjanikel ning kõigil huvitatud isikutel lubatud kohtumenetluse ajal kohtusaalis viibida. Vaid erandjuhtudel (nt seksuaalkuriteod) on istungid kinnised. See tähendab, et kodanikud ja ajakirjanikud ei pääse kohtusaali. Te võite paluda kohtunikult kinnise istungi pidamist. Seaduses on selline võimalus sätestatud, kui olete seksuaalkuriteo, näiteks vägistamise või seksuaalkallaletungi ohver. Kohus võib pidada kinnise istungi ka siis, kui see on vajalik alaealise või poolte eraelu kaitsmise huvides. Kohtuasjas tehtav lõplik otsus kuulutatakse alati avalikult.

Kui esitate hüvitisnõude (**tsiviilhagi**), peate tõendama, et kandsite kahju. Kohtunik hindab Teie tsiviilhagi kohtumenetlus lõpus. Tsiviilhageja peab kohtuliku arutamise ajal kohal viibima. Kui soovite vältida otsekontakti süüdistatavaga, võib Teid esindada Teie advokaat (süüdistatava kohaloleku keelamine kohtusaalis ei ole siiski võimalik). Ainus kord, kui Teil tuleb isiklikult kohale ilmuda, on siis, kui Teid kutsutakse **tunnistajaks**.

Te ei saa kohtuasja prokuröri isiklikult arutada.

Millised on minu õigused tunnistajana?

Kui Teid on eeluurimise käigus tunnistajana üle kuulatud, ei tähenda see seda, et Teid kutsutakse kindlasti kohtusse, et kinnitaksite esitatud asjaolusid. Erandiks on see, kui menetlus toimub [vandekohtus \(2\)](#).

Kui Teid kutsutakse isiklikult kohale ja kui Teie suhtes kohaldatakse kaitsemeedet ja/või Te viibite välismaal, võidakse Teid üle kuulata video- või telekonverentsi vahendusel. Vajaduse korral saab Teie häält moondata ja varjata Teie nägu.

Kui Teid kutsutakse kohtusse tunnistajana, võite taotleda hüvitist, mis koosneb kindlaksmääratud summast (kohaleilumishüvitis) ja hüvitisest iga reisikilomeetri eest (reisihüvitis). Hüvitise saamiseks peate pöörduma selle kohtu registriosakonda, kuhu Teid tunnistajaks kutsuti. Te peate esitama kohtuametnikult saadud kohtukutse ja oma isikutunnistuse. Hüvitis makstakse Teile kohtu registriosakonna lahtiolekuajal kohe välja.

Ma olen alaealine. Kas mul on täiendavad õigused?

Kui olete alaealine, kaitstakse Teid meedias kajastamise eest. Teie isikut paljastada võivate fotode, joonistuste ja muude materjalide avaldamine ja levitamine on karistatav.

Kui eeluurimise käigus on ülekuulamine audiovisuaalselt salvestatud, ei ole Teil isiklikult vaja kohale ilmuda, välja arvatud juhul, kui kohus peab seda tõe kindlakstegemiseks vajalikuks. Sel juhul palub kohus Teil kohale ilmuda ja ta peab seda põhjendama. Te võite paluda kohtunikult kinnise istungi pidamist. Seaduses on selline võimalus sätestatud, kui olete seksuaalkuriteo, näiteks vägistamise või seksuaalkallaletungi ohver. Kohus võib pidada kinnise istungi ka siis, kui see on vajalik alaealise või poolte eraelu kaitsmise huvides.

Kas mul on võimalik saada õigusabi?

Tsiviilhagejana on Teil õigus valida, kas soovite olla kohtuistungil kohal või lasta end esindada advokaadil.

Esialgset õigusnõustamist on Teil võimalik saada, kui pöördute **esmase õigusabitalituse** poole, kus juristid annavad kindlaksmääratud päevadel ja kellaegadel tasuta õigusabi ning võivad Teid vajaduse korral suunata eriorganisatsioonide juurde. Konsultatsioone korraldatakse kohtumajades, magistraadikohtutes, õiguskeskustes, osades kohaliku omavalitsuse asutustes ja mujal. Õiguskeskused asuvad kõikides kohturingkondades (kontaktandmed on kättesaadavad [prantsuse](#) ja [hollandi keeles](#)) või Te võite ühendust võtta [ohvriabitalitusega](#).

Selleks et saada üksikasjalikku õigusabi ja toetust ning selleks, et Teid esindataks, peate pöörduma advokaadi poole. Olenevalt sissetulekust, võib tänu **teisesele õigusabile** advokaaditeenus Teie jaoks olla tasuta või osaliselt tasuta. Teatavatel isikute kategooriatel, nagu alaealised või vaimse puudega isikud, on alati õigus kasutada advokaadi abi tasuta.

Kui soovite kasutada teisest õigusabi, peate pöörduma [õigusabibürosse](#). Sellised bürood asuvad igas kohtumajas. Te peate esitama kõik dokumendid, mis tõendavad Teie kuulumist ühte neist kategooriatest või seda, et Teie netosissetulek on ebapiisav. Õigusabibüroo teeb otsuse Teie taotluse heakskiitmise kohta 15 päeva jooksul. Kui Teie taotlus kiidetakse heaks, antakse Teile määratud advokaadi kontaktandmed. Samuti on võimalik küsida enda valitud advokaadilt, kas ta on nõus andma teisest õigusabi. Sel juhul võtab Teie advokaat ühendust õigusabibürooga, et saada Teie taotlusele heakskiit.

Kui Teie sissetulek on väike, võite teatud tingimustel taotleda ka vabastust teatavatest menetlustasudest (näiteks kohtutäituri tasu, dokumentidest koopiate tegemise tasu jne) **õigusabi** süsteemi raames. Teil tuleb esitada taotlus õigusabibüroole, mis asub Teie asja arutava kohtu majas. Kui Te juba osalete menetluses tsiviilhagejana (vt allpool), võite taotluse teha kohtus suuliselt.

Samuti on soovitatav, et kontrolliksite oma kindlustuspoliisi tegemaks kindlaks, kas Teie kindlustus katab kohtukulud. Selleks võtke ühendust oma kindlustusmaakleriga.

Kohtuistungil ajal võivad Teid abistada õiguskeskuse töötajad või ohvriabitalituse töötajad.

Kuidas saan ma kaitset, kui olen ohus?

Kui Te olete ohus ja eeluurimiskohtunik on taganud Teile eeluurimise ajal osalise või täieliku anonüümsuse, võib Teid kohtumenetluse ajal üle kuulata video- või telekonverentsi teel. Vajaduse korral saab Teie häält moondada ja varjata Teie nägu.

Kui peate kohtusse ilmuma tunnistajana ja Teid ei ole eeluurimise ajal üle kuulatud, võib kohtunik anda korralduse Teie isikuandmeid ülekuulamise protokollis mitte avaldada.

Kui Te olete vägistamise või seksuaalkallaletungi ohver, kaitstakse Teid meedias kajastamise eest. Teie isikut paljastada võivate fotode, joonistuste ja muude materjalide avaldamine ja levitamine on karistatav.

Kui süüdistatavat ei ole eeluurimise ajal vahi alla võetud ja Te kardate, et peate temaga enne kohtuistungit näost näkku kohtuma, võite võtta ühendust õiguskeskuse töötajaga. Mõnes kohtumajas on eraldi ooteruumid, et vältida vahetut kohtumist süüdistatavaga.

Kuidas saan ma taotleda õigusrikkujalt kahju hüvitamist või saada riigilt kompensatsiooni?

Kui Te soovite nõuda kahjude eest hüvitist, peate end registreerima **tsiviilhagejana**. Te võite nõuda hüvitist füüsiliste vigastuste ja ravikulude, moraalse kahju, varalise kahju (nt sissetuleku kaotus, kooliaasta vahelejätmine, töökoha kaotus ning kahjud sõidukitele või rõivastele), matusekulude jms eest.

Kriminaalkohus hindab Teie tsiviilhagi ja annab korralduse maksta hüvitist vaid siis, kui süüdistatav mõistetakse süüdi. Seejärel hindab kohus Teie kahjunõuet.

Samuti võite asja anda **tsiviilkohtusse**, kui Te mingil põhjusel otsustasite mitte osaleda kriminaalmenetluses. See on võimalik isegi siis, kui prokurör on otsustanud süüdistustest loobuda. Te võite esitada asja tsiviilkohtule arutamiseks otse, kutsudes kahju tekitaja kohtusse, välja arvatud juhul, kui pooled ilmuvad vabatahtlikult kohtusse. Samuti võib menetlusest osa võtta kindlustusfirma (näiteks kui on toimunud liiklusõnnetus). Tsiviilkohtumenetlus erineb oluliselt kriminaalmenetlusest. Näiteks peate Te ise tõestama, et vastaspool vastutab kahju tekitamise eest. Selleks võite kasutada (lõpetatud) kriminaalmenetluse toimiku koopiat. Kui kriminaalasja menetlemine on pooleli, ootab tsiviilkohtu ära kriminaalkohtu otsuse, enne kui teeb otsuse tsiviilhagi suhtes. Tsiviilkohtu jaoks on kriminaalkohtu otsus siduv. Pidage meeles, et asja tsiviilkohtusse andmisega kaasnevad kulud.

Kui prokurör on esitanud avalduse menetluse lõpetamiseks (kriminaalasjades kas lepituskokkulepe või lepitusmenetlus), saate ka sel viisil nõuda teo toimepanijalt kahju hüvitamist. Kahju hüvitamist saate nõuda ka lepitusmenetluse raames. Enamasti saate teo toimepanijalt hüvitist, kui prokurör otsustab teha **lepitusmenetluse** või **lepituskokkuleppe** ettepaneku.

Alati ei ole võimalik hüvitist nõuda õigusrikkujalt (näiteks õigusrikkujat ei ole võimalik kindlaks teha või teda ei suudeta leida) või saada kompensatsiooni kindlustusfirmalt. Kui olete tahtliku vägivaldse kuriteo ohver, võite teatavatel tingimustel hüvitist saada riigilt. Rohkem teavet võimaluse kohta saada **hüvitist riigilt** leiata Euroopa justiitsvõrgustiku vastavalt teabeleheltil, kus käsitletakse

Belgias kuriteoohvritele makstavat hüvitist (teabelehed on kättesaadavad [prantsuse](#), [hollandi](#), [saksa](#) ja [inglise keeles](#) ning teistes keeltes).

Kui süüdistatav mõistetakse süüdi ja talle määratakse karistus, on tal kohustus hüvitada Teile kulud, mida kandsite seoses osalemisega tsiviilhagejana. Need kulud hõlmavad teatavat osa advokaaditasust. Kohtunik teeb hüvitatava summa kohta otsuse kohtuistungil samal ajal, kui ta teeb otsuse karistuse kohta.

Kui kriminaalmenetlus põhineb süüdistatavale esitatud kohtukutsel või Te esitasite ka tsiviilhagi ning menetlus lõpeb õigeksmõistva kohtuotsusega, võib kohus otsustada, et Te peate riigile ja süüdistatule hüvitama kõik või teatava osa kuludest.

Kas on võimalus kokkuleppe saavutamiseks või lepitusmenetluse alustamiseks õigusriikuja ja minu vahel?

Lepitusmenetluse alustamist on võimalik taotleda igal menetluse etapil: veel enne, kui kohus hakkab asja arutama, asja kohtuliku arutamise ajal ja pärast seda, kui kohus on teinud süüdimõistva otsuse. Lepitusmenetlus toimub kohtumenetlusest eraldi ega asenda seda. Kohus on seetõttu kohustatud tegelema kriminaalasja uurimise, karistuse määramise ja karistuse täideviimisega.

Lepitusmenetlust ei vii läbi riigiasutused, vaid seda teevad kaks valitsusvälist organisatsiooni: [Suggnomè Flandrias](#) ja [Médiant e](#) Valloonias. Nendel organisatsioonidel on kohalikud osakonnad igas kohturingkonnas.

Lepitusmenetluse käigus saavutatud kokkulepe on konfidentsiaalne ja see saadetakse kohtunikule üksnes juhul, kui mõlemad pooled on sellega nõus. Kohtunik on kohustatud karistuse määramisel märkima lepituskokkuleppe olemasolu kohtutoimikusse, kuid kohtunikul ei ole kohustust karistuse määramisel kokkuleppe sisu tegelikult arvesse võtta.

Alaealiste asjade kohtunik võib kohtuotsusega määrata kas lepitusmenetluse või selleletemalise rühmanõustamise.

Ma olen välismaalane. Kuidas kaitstakse minu õigusi ja huve?

Kui Teie kui [tsiviilhageja \(1\)](#) või [tunnistaja](#) ei räägi menetluse piirkonna ametlikku keelt, määratakse Teile tõlk. Dokumentide tõlkimine on tasuline.

Täiendav teave:

- Riikliku hüvitamise seadus, vastu võetud 1. augustil 1985 – [hollandi](#) ja [prantsuse keeles](#)
- Seadus, mis käsitleb noorte kaitset, alaealise vastustust tema poolt toime pandud kuriteo korral ja niisuguse teoga tekitatud kahju hüvitamist, vastu võetud 8. aprillil 1965 – [hollandi keeles](#)
- Põhiseadus – [hollandi](#) ja [prantsuse keeles](#)
- Kriminaalmenetluse seadustik – [hollandi](#), [prantsuse](#) ja [inglise keeles](#)
- Kohtumenetluse seadustik – [hollandi](#) ja [prantsuse keeles](#)
- Kuninglik määrus kriminaalasjades kohtukulude tasumise üldise korra kohta, 28. detsember 1950

1. Tsiivilhageja

Te võite end kohtuniku juures tsiviilhagejana registreerida menetluse igas etapis, isegi kui Te ei ole politseile kuriteost teatanud. See seisund annab Teile lisaks ohvriga samalaadsetele õigustele täiendavad õigused:

- taotleda hüvitist,
- saada kohtuistungil ära kuulatud,
- saada pärast kohtumenetlust kulude katteks hüvitist,
- kasutada menetluse ajal tasuta tõlgi abi,
- kui kohus leiab, et Teie osalemine tsiviilhagejana on vastuvõetav ja põhjendatud, on Teil kriminaalmenetluses hulk õigusi, ilma et peaksite kriminaalhoolduskohtule nende saamiseks esitama asjaomase taotluse.

Te võite samuti liituda tsiviilhagejana prokuröri poolt juba algatatud menetlusega, esitades **asjaomase avalduse**. See on võimalik kogu eeluurimise ja kohtumenetluse etapis, kuid mitte enam kohtu otsuse peale apellatsiooni esitamise ajal. Juhul, kui tegemist on väiksema õigusrikkumise või väärteoga, võite esitada tsiviilhagejana registreerimise taotluse eeluurimiskohtunikule. Seejärel peab eeluurimiskohtunik alustama kohtulikku eeluurimist. Peate arvestama sellega, et pärast eeluurimise lõppu jääb ikkagi kohtu otsustada, kas kahtlustatava kohtu alla andmiseks on piisavalt tõendeid.

Kui taotlete **kahju hüvitamist**, peate esitama tõendid kahju kohta, mille hüvitamist taotlete. Kohus hindab Teie taotluse asjakohasust ning võtab selle vastu või lükkab tagasi.

Kui olete tsiviilhageja ja juhul kui kohtulik uurimine on pooleli, on Teil õigus ühe aasta jooksul selle algatamisest esitada asi apellatsioonikohtu süüdistuskolleegiumile. See annab Teile kaudse kontrolli eeluurimise edenemise üle.

2. Vandekohus

Belgias on vandekohus (kontaktandmed on kättesaadavad [hollandi ja prantsuse keeles](#)), mis tuleb kokku kriminaalasjade arutamiseks, olemas igas provintsis ja Brüsseli kohturingkonnas. Vandekohtus on pädev menetlema kõiki kuritegusid (näiteks mõrv, mille eest on ette nähtud vähemalt viie aasta pikkune kuni eluaegne vangistus), poliitilisi õigusrikkumisi ja meediaga seotud õigusrikkumisi (välja arvatud kuriteod, mille põhjuseks on rassism või ksenofoobia). Erinevalt teistest kriminaalkohtutest, millel on alaline koosseis, tuleb vandekohus moodustada iga süüasja arutamiseks eraldi. Vandekohtu esimees on apellatsioonikohtu kohtunik. Teda abistavad kaks esimese astme kohtu kohtunikku. Vandemeeste kogu koosneb 12 liikmest, kes valitakse kodanike hulgast loosi teel ja kellest esialgu maksimaalselt kaks kolmandikku võivad olla samast soost. Vandemehed valitakse hääleõiguslike kodanike hulgast, neil peavad olema kodaniku- ja poliitilised õigused, nad peavad olema 28–65aastased, oskama lugeda ja kirjutada ning nad ei tohi olla kriminaalkorras karistatud pikema kui neljakuulise vangistusega või enam kui 60 tunni üldkasuliku tööga. Vandemehed teevad otsuse ainult selle kohta, kas süüdistatav on süüdi või mitte. Otsuse karistuse kohta teevad nad koos kohtunikuga. Otsuste peale saab apellatsiooni esitada ainult kassatsioonikohtule.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 16/12/2015

3. MINU ÕIGUSED PÄRAST (ESIMEST) KOHTUMENETLUST

Juhime tähelepanu sellele, et käesoleva lehekülje [nl](#) originaalkeelset versiooni on hiljuti muudetud. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad. Järgmised keeleversioonid: [fr](#) on juba tõlgitud.

[as ma võin kaevata kohtuotsuse peale või kui süüdistatav kuulutatakse süütuks?](#)

[Kas edasine apellatsioon on võimalik?](#)

[Mis õigused on mul pärast seda, kui kohtuotsus jõustub?](#)

[Täiendav teave](#)

[Kas ma võin kaevata kohtuotsuse peale või kui süüdistatav kuulutatakse süütuks?](#)

Kui olete tsiviilhageja, võite esitada apellatsiooni, kui kohus on Teie hüvitisetaotluse tagasi lükanud või kui määratud summa on Teie arvates liiga väike. Seega ei või Te apellatsiooni karistuse või õigeksmõistva otsuse peale esitada ise. Seda saab teha ainult prokuratuur.

Otsustada tuleb kiiresti, sest tavaliselt peate apellatsiooni esitama 15 päeva jooksul pärast kohtuotsuse väljakuulutamist. Apellatsioon esitatakse selle kohtu registriosakonda, kus karistus välja kuulutati. Registriosakonnast saate ka täiendavat teavet. Seejärel vaadatakse kohtuasi kõrgemas astmes uuesti läbi. Teile teatatakse uue kohtuliku arutamise koht ja aeg. Kõrgemas astmes toimub umbes samalaadne menetlus kui esimeses astmes. Te ei pea end uuesti tsiviilhagejana registreerima. Teil ei ole võimalik end alles nüüd tsiviilhagejana registreerida, kui Te seda varem ei ole teinud.

Vandekohtu otsuse peale ei ole võimalik apellatsiooni esitada, vaid on võimalik taotleda otsuse läbivaatamist kassatsioonikohtus.

[Kas edasine apellatsioon on võimalik?](#)

Apellatsioonikohtu otsuse peale ei ole võimalik apellatsiooni esitada.

Vandekohtu otsuse peale ei ole võimalik apellatsiooni esitada, vaid on võimalik taotleda otsuse läbivaatamist [kassatsioonikohtus](#).

Kassatsioonikohus ei analüüsi süüasjaga seotud asjaolusid, vaid kontrollib ainult, kas esines menetluskorra rikkumisi või seaduse ebaõiget kohaldamist või tõlgendamist. Kassatsioonikohus saab kohtuotsust vaid kinnitada või selle tühistada. Ta ei saa kohtuasja menetleda ega teha uut kohtuotsust. Kui kassatsioonikohus tühistab otsuse, saadetakse kohtuasi tagasi samale kohtuastmele, kuid teise kohtusse. Kassatsioonikohtu otsus ei ole siduv.

Mis õigused on mul pärast seda, kui kohtuotsus jõustub?

Kui Te olete ohver, peate teadma, et Teid ei teavitata kohtuotsusest automaatselt (seda tehakse ainult siis, kui olete tsiviilhageja). Kui Teie või Teie advokaat ei olnud kohtuistungil kohal, tuleb Teil ise ametiasutusega ühendust võtta või paluda teavet **õigusabilistelt**.

Ohvrina võite teatud tingimustel paluda, et Teid seoses karistuse täideviimist käsitlevate üksikasjadega ära kuulataks ja/või nendest teavitataks; selliste üksikasjade hulka kuuluvad nt otsused, mis käsitlevad lühiajalist väljasõitu, piiratud vangistust, elektroonilist valvet, ajutist vabastamist, mis võib olla tingitud riigi territooriumilt väljasaatmisest või väljaandmisest, või tingimisi vabastamist.

Kui te osalesite menetluses tsiviilhagejana ja Teie tsiviilhagi rahuldati, võite teatud tingimustel paluda, et Teid seoses karistuse täideviimist käsitlevate üksikasjadega ära kuulataks ja/või nendest teavitataks, juhul kui süüdimõistetule nähakse ette eritingimused.

Kui Te ei osalenud menetluses tsiviilhagejana, võite esitada kriminaalhoolduskohtule taotluse, et Teid tunnistataks ohvriks. Kriminaalhoolduskohus otsustab, kas Teil on selleks seaduslik huvi.

Teatud tingimustel on Teil ohvrina järgmised õigused:

- **saada teavet** karistuse täideviimisega seotud otsuste kohta (sealhulgas teavet esimese lühiajalise väljasõidu, elektroonilise valve, tingimisi vabastamise kohta);
- **esitada eritingimusi**, mida Teie arvates tuleks õigusriikjuja suhtes kohaldada;
- **olla ära kuulatud** seoses eritingimustega, mida Teie arvates tuleks õigusriikjuja suhtes kohaldada.

Näiteks:

- Te võite taotleda ära kuulamist seoses võimalike tingimustega, mida kohaldatakse õigusriikjuja suhtes, kui tehakse elektroonilise valve otsus;
- Te võite taotleda, et kohus teavitaks Teid, kui tehakse tingimisi vabastamise otsus;
- Te võite taotleda, et Teid teavitataks, kui justiitsminister teeb otsuse lühiajalise väljasõidu lubamise kohta.

Kui soovite kasutada mõnda neist õigustest, peate täitma ja allkirjastama ohvri avalduse vormi ning esitama või saatma selle kriminaalhoolduskohtu või kohtumaja registriosakonda.

Kriminaalhoolduskohtus võib Teid alati abistada või esindada advokaat. Te võite paluda abi ka mõnelt ametlikult tunnustatud ühenduselt, nagu ohvriabitalituselt, või ohvriabiorganisatsioonilt, näiteks kui võtate osa kohtuistungist.

Täiendavat teavet võite saada õiguskeskusest, ohvriabiorganisatsioonilt või oma advokaadilt.

Vahendusmenetluse kasutamine on võimalik nii karistuse täideviimise ajal kui ka pärast seda.

Täiendav teave:

- Seadus, mis käsitleb nende süüdimõistetute õiguslikku olukorda, kellele on määratud vabaduskaotuslik karistus, ning kuriteoohvri õigusi seoses karistuse täideviimise üksikasjadega, 17. mai 2006 – [hollandi keeles](#)

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 16/12/2015

4. ABI JA TOETUS KURITEOOHVRITELE

Juhime tähelepanu sellele, et käesoleva lehekülje [nl](#) originaalkeelset versiooni on hiljuti muudetud. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

Järgmised keeleversioonid: [fr](#) on juba tõlgitud.

Föderaalne õigusteenistus

Tahtliku vägivalda ohvritele rahalise abi andmise komisjon

Hoolekandekeskused

Menetlusosaliste abistamisteenistuste liit

Sotsiaal- ja psühholoogiakeskus

Laste varjupaigad

Rühmad väärkoheldud laste abistamiseks (Equipes SOS Enfants)

Alaealiste abistamise teenistus

Kohalik ja föderaalpolitsei

Kohalik ja föderaalpolitsei kuuluvad siseministeeriumi haldusalasse. Kohalik politsei täidab politsei peamisi ülesannete ja tegutseb kogukonna huvides. Föderaalpolitsei vastutab politsei eriülesannete täitmise eest.

Kohalik ja föderaalpolitsei:

- võtavad kuriteohvrid vastu viisakalt ja austavalt;
- annavad kuriteohvritele praktilist abi; annavad teavet ohvriabiteenistuste kohta ja suunavad nad sinna;
- lisavad koostatavasse protokollit täpsed andmed ohvri isiku ja tema soovi kohta saada teavet menetluse edasise käigu kohta;
- võivad võtta ohvriga peagi pärast kaebuse esitamist uuesti ühendust.

KONTAKTANDMED:

E-post: ibznet@ibz.fgov.be

Föderaalne õigusteenistus

Föderaalet õigusteenistusel on palju osakondi ja komisjone, mis vastutavad ohvrite huvide kaitsmise eest, näiteks õigusloome, põhiõiguste ja -vabaduste peadirektoraat ning õiguskeskuste peadirektoraat.

Õigusloome ning põhiõiguste ja -vabaduste peadirektoraat:

- vastutab uute õigusaktide eelnõude ettevalmistamise ja koostamise eest;
- annab nõu justiitsministrile ja teistele selle valdkonna osalejatele, koostab vastuseid parlamendi küsimustele ja osaleb rahvusvahelistes läbirääkimistes;
- tagab tiheda koostöö teiste föderaalsete õigusteenistuse asjaomaste osakondade, nagu õiguskeskuste peadirektoraadi, ja teiste väliste üksustega.

Õiguskeskuste peadirektoraat:

- haldab 28 õiguskeskust, mis kuuluvad justiitsministeeriumi haldusalasse (Flandria ja Valloonia piirkonnas on kummaski 13 õiguskeskust ning Brüsselis 2, üks prantsuskeelne ja teine hollandikeelne);
- igas õiguskeskuses on mitu õigusabilist, kes on spetsialiseerunud ohvrite vastuvõtmisele. Nad kuuluvad ohvrite vastuvõtuteenistusse.

KONTAKTANDMED:

Föderaalne õigusteenistus: veebisait: <https://justitie.belgium.be>

Õiguskeskuste kontaktandmed leiate, kui klõpsate [siin](#).

Tahtliku vägivalda ohvritele rahalise abi andmise komisjon

Tahtliku vägivalda ohvritele rahalise abi andmise komisjon on moodustatud 1. augusti 1985. aasta seadusega ning selle põhiülesanne on tagada kuriteohvritele riigi antav rahaline abi.

Tahtliku vägivalda ohvritele rahalise abi andmise komisjon:

- annab rahalist abi tahtliku vägivalda ohvritele ning mõnel juhul nende peredele;
- pakub menetlust nende inimeste abistamiseks, kes said kannatada selliste tegude tagajärjel, mis pandi toime teises Euroopa Liidu liikmesriigis;
- võib anda abi isegi juhul, kui kurjategija ei ole teada või ei vastuta oma tegude eest;
- ei abista hooletuse tõttu toime pandud kuritegude korral.

KONTAKTANDMED:

Veebisait: <https://justice.belgium.be/fr>

Hoolekandekeskused

Flandrias ja Brüsselis on 11 hoolekandekeskust ja igal keskusel on ohvriabi osakond.

Hoolekandekeskused:

- kuuluvad hoolekandekeskuste tugipunkti kaudu Euroopa ohvriabiorganisatsiooni *Victim Support Europe*;
- hätta sattunud inimesi;
- osutavad teenuseid ohvrite abistamiseks Flandrias ja Brüsselis;
- pakuvad psühhosotsiaalset abi, et aidata kuriteo ohvreid ja nende sugulasi, enesetapu sooritanud inimeste sugulasi, katastroofide ja loodusõnnetuste ohvreid ja nende sugulasi ning liiklusõnnetuse ohvreid (või nende ellujäänud lähedasi).
- vastutavad kuriteoohvritele teabe edastamise eest ning pakuvad neile psühholoogilist, praktilist ja õigusabi.

KONTAKTANDMED:

Veebisait: <http://www.archipel.be/>

Kõigi 25 hoolekandekeskuse kontaktandmed leiate, kui klõpsate [siin](#).

Menetlusosaliste abistamisteenistuste liit (*Les Services Laïques d'Aide aux Justiciables*)

Menetlusosaliste abistamisteenistuste liit on organisatsioon, mis tegutseb Vallooonias ning pakub abi kuriteoohvritele ja aitab ka näiteks vange ja endisi vange.

Menetlusosaliste abistamisteenistuste liit:

- koosneb viiest kohalikust teenistusest (üks igas provintsis) Vallooonias;
- saab rahalised vahendid prantsuskeelse kogukonna valitsuselt;
- pakub psühholoogilist, psühhiaatrilist ja sotsiaalset abi kahtlustatavatele, vangidele, süüdimõistetutele, kuriteoohvritele ja loetletud isikute pereliikmetele;
- koosneb professionaalidest, kes töötavad valdkondadeüleste meeskondadena.

KONTAKTANDMED:

Veebisait: <http://www.ulb.ac.be/>

Menetlusosaliste abistamisteenistuste liidu kohalike üksuste kontaktandmed leiate, kui klõpsate [siin](#).

Sotsiaal- ja psühholoogiakeskus

Sotsiaal- ja psühholoogiakeskus tegutseb riigi saksakeelses osas ja pakub abi kuriteoohvritele.

Sotsiaal- ja psühholoogiakeskus:

- on valitsusväline organisatsioon, mis tegutseb Belgia saksakeelses piirkonnas;
- tegutseb St. Vith'i ja Eupeni osakondadena;
- pakub kõikidele kuriteoohvritele individuaalset lähenemist psühholoogidest, terapeutidest, sotsiaaltöötajatest ja psühhiaatrist koosneva valdkondadeülese meeskonna abil.

KONTAKTANDMED:

SPZ Eupen: [✉ info.eupen@spz.be](mailto:info.eupen@spz.be)

SPZ St. Vith: [✉ http://www.ulb.ac.be/](http://www.ulb.ac.be/)

Laste varjupaigad

Laste varjupaigad on Flaami kogukonna valitsuse loodud spetsiaalsed keskused. Neil on oma töömeetodid, et tagada laste turvalisus ja heaolu.

Laste varjupaigad:

- asuvad igas Flandria provintsis ja pealinna Brüsseli piirkonnas;
- on valdkondadeülesed ja täidavad psühhosotsiaalseid, haridusalaseid ja sotsiaalseid ülesandeid;
- annavad nõu ja abi olukordades, kus kahtlustatakse lapse väärkohtlemist;
- annavad tasuta abi ja teavet;
- võivad sekkuda igas olukorras, kus laps on füüsilise, vaimse või seksuaalse vägivalla passiivne või otsene ohver;
- on kohad, kuhu usaldusväärset teatada igast lapse väärkohtlemise juhust.

KONTAKTANDMED:

Veebisait: <http://www.kindinnood.org/>

Laste varjupaikade kontaktandmed leiate, kui klõpsate [siin](#).

Rühmad väärkoheldud laste abistamiseks (*Equipes SOS Enfants*)

Ühendus *Equipes SOS Enfants* tegutseb Valloonia ja pakub abi väärkohtlemise all kannatanud lastele.

Equipes SOS Enfants:

- tegelevad laste väärkohtlemise juhtumite ärahoidmise ja käsitlemisega;
- hindavad valdkondadeüleselt lapse olukorda ja tema keskkonda;
- osutavad psühhiaatrilist, psühholoogilist ja sotsiaalset abi lapsele ja tema perele;
- levitavad teadmisi laste väärkohtlemise juhtumite käsitlemise ja ärahoidmise kohta.

KONTAKTANDMED:

Veebisait: [✉ http://www.federationsosenfants.be/](http://www.federationsosenfants.be/)

Alaealiste abistamise teenistus (*Jugendhilfedienst, JHD*)

Alaealiste abistamise teenistus tegutseb Belgia saksakeelses osas ja pakub konkreetset abi alaealistele kuriteohvritele.

Alaealiste abistamise teenistus:

- koosneb laste väärkohtlemise juhtumitega tegelevatest nõuandvatest ja abistavatest keskustest;
- osutab abi lastele, noorukitele ja nende vanematele Belgia saksakeelses piirkonnas;
- edastab vajaduse korral asja prokurörile või alaealiste kohtule.

KONTAKTANDMED:

Veebisait: [✉ http://www.dglive.be/desktopdefault.aspx/tabid-300/537_read-3830/](http://www.dglive.be/desktopdefault.aspx/tabid-300/537_read-3830/)

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 16/12/2015

Teid käsitatakse „kannatanud poolena“ (*poškozený* – termin, mida kasutatakse kuriteoohvri kohta kriminaalmenetluse seadustikus (*trestní řád*)), kui Teile on tekitatud kahju sellise tegevusega, mis kriminaalseadustiku (*trestní zákon*) kohaselt on kuritegu. Kahju võib olla mitmesugust liiki: näiteks varale tekitatud kahju või vargus. Kui olete kannatanud pool, on Teil teatavad õigused nii enne kohtumenetlust, selle ajal kui ka pärast seda.

Tšehhi Vabariigis algab kriminaalmenetlus faktiliste asjaolude kontrollimise ja uurimisega. Sellel etapil toimetab uurimist politsei prokurööri järelevalve all. Kui menetluse sellel etapil on kogutud piisavalt tõendeid, mis tõendavad, et toime on pandud kuritegu ja selle pani toime teatav isik, koostab prokurör süüdistusakti ja see saadetakse kohtusse. Kohtumenetluse etapis tutvub kohus tõenditega ja teeb nende tõendite põhjal otsuse selle kohta, kas süüdistatav on süüdi või mitte. Kui kohus leiab, et süüdistatav on kuriteo toimepanemises süüdi, määrab ta talle karistuse. Kui kohus leiab, et süüdistatav ei ole süüdi, mõistetakse ta õigeks. Kui Te olete esitanud kahju hüvitamise nõude, võib kriminaalmenetlus kõrgemale kohtule esitatud apellatsioonkaebuse alusel jätkuda.

Kui Te olete kannatanud pool, võite Te osaleda kriminaalmenetluse igas etapis.

Vajaliku teabe leidmiseks klikkige alltoodud linkidel

- [☞ 1 - Minu õigused, kui olen langenud kuriteo ohvriks](#)
- [☞ 2 - Kuriteost teatamine ja minu õigused uurimisevõi kohtumenetluse ajal](#)
- [☞ 3 - Minu õigused pärast kohtumenetlust](#)
- [☞ 4 - Hüvitis](#)
- [☞ 5 - Minu õigus saada abi ja toetust](#)

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 22/10/2018

1 - Minu õigused, kui olen langenud kuriteo ohvriks

Illist teavet ma saan ametiasutustelt (nt politseilt, prokurörit) pärast kuriteo toimumist, kuid enne kui ma sellest teatan?

Alates esimesest kokkupuutest politseiga saate teavet, mis võimaldab Teil oma õigusi nõuetekohaselt kasutada. Konkreetsemalt saate järgmist teavet:

- asutus, kellele võite esitada kuriteoteate, ja selle asutuse kontaktandmed;
- kellega võite ühendust võtta professionaalse abi saamiseks ja millistel tingimustel on professionaalne abi tasuta ning abi osutavate spetsialistide kontaktandmed;
- millistel tingimustel on Teil õigus Teile ohutust tagavatele meetmetele;
- kust saada lisateavet juhtumi kohta, milles Teie olete ohver;
- kriminaalmenetluse staadiumid ja Teie roll nendes;
- asutus, kellelt saate taotleda lisateavet, ja selle asutuse kontaktandmed;
- millistel tingimustel on Teil õigus rahalisele abile;
- lähimad varjupaigad, sekkumiskeskused või muud sarnased kohad, millega saate ühendust võtta;
- lähim tervishoiuteenuste osutaja, kellega saate ühendust võtta;
- kuidas saada õiguskaitset, kui avaliku sektori asutus on Teie õigusi rikkunud;
- meetmed, mida Te võite oma huvide kaitseks taotleda, kui elate teises ELi liikmesriigis;
- muud õigused, mis Teil on kuriteoohvrite seaduse kohaselt.

Ma ei ela selles ELi liikmesriigis, kus kuritegu toime pandi (ELi ja kolmandate riikide kodanikud). Kuidas on mu õigused kaitstud?

Teile on tagatud samad õigused nagu Tšehhi Vabariigi kodanikele ja Tšehhi Vabariigis elavatele isikutele. Kui Te teatate, et ei räägi tšehhi keelt, antakse Teile Teie õiguste kohta teavet Teile arusaadavas keeles või selle riigi ametlikus keeles, mille kodanik Te olete.

Kui ma kuriteost teatan, siis millist teavet ma saan?

Kui esitate kuriteoteate politseile, peate saama kogu teabe, mis tuleb anda Teie esimesel kokkupuutel politseiga, nagu on täpsustatud eespool.

Kui Te esitate kuriteoteate prokurörile, peate alati saama järgmist teavet:

- kust saada professionaalset abi ja millistel tingimustel on professionaalne abi tasuta ning abi osutavate spetsialistide kontaktandmed;
- millistel tingimustel on Teil õigus Teie ohutust tagavatele meetmetele;
- kust saada lisateavet juhtumi kohta, milles Teie olete ohver.

Kas mul on õigus tasuta suulise või kirjaliku tõlke teenustele (kui ma suhtlen politsei või muude ametiasutustega või uurimise või kohtumenetluse ajal)?

Kui Teil on tegemist õiguskaitseasutustega ja Te ei räägi tšehhi keelt, võite kasutada oma emakeelt või keelt, mille kohta Te olete märkinud, et Te seda räägite.

Kui see on võimalik, saate taotluse korral menetlust lõpetava lõpliku otsuse tõlke. Põhjendatud taotluse korral võite saada ka muude dokumentide tõlke, kui see on vajalik Teie õiguste kasutamiseks menetluses.

Kuidas ametiasutused tagavad, et mina saan aru ja et minust saadakse aru (kui ma olen laps; kui mul on puue)?

Ametiasutused on kohustatud ohvreid igakülgset teavitama, võttes arvesse nende vanust, vaimset ja tahteküpsust, kirjaoskust ja tervist, sealhulgas psühholoogilist seisundit. Võimaluse korral peavad lapsed ja puudega inimesi üle kuulama selleks eriväljaõppe saanud isikud.

Ohvriabi teenused

Kes osutavad ohvriabi teenuseid?

Ohvriabi teenuseid osutavad mitu üksuste rühma. Nende hulka kuuluvad kriminaalhooldus- ja vahendusteenistuse riiklikud keskused ning eraõiguslikud üksused, mille justiitsministeerium on akrediteerinud pakkuma õigusteavet ja/või restoratiivse õiguse programme, ning üksused, kes on sotsiaalteenuste seaduse kohaselt volitatud osutama psühholoogilise ja sotsiaalse nõustamise teenuseid. Õigusabi teenuseid osutavad ohvritele teatavad advokaadid. Need üksused on kantud justiitsministeeriumi hallatavasse ohvriabi teenuste osutajate registrisse, mis on kättesaadav justiitsministeeriumi veebisaidil <https://www.justice.cz/>.

Kas politsei aitab mul kohe võtta ühendust ohvriabi teenuste osutajatega?

Jah, Teid teavitatakse ohvriabi teenustest kohe esimesel kokkupuutel politseiga. Te saate abi osutavate asutuste kontaktandmed.

Kuidas kaitstakse mu eraelu puutumatus?

Õiguskaitseasutustel ei ole üldiselt lubatud avaldada teavet, mis ei ole kuritegudega otseselt seotud. Kohtueelses menetluses ei tohi avalikustada teavet, mis võib aidata Teie isikut tuvastada. Alla 18aastaste isikute eraelu puutumatus suhtes kohaldatakse erikaitset. Kui Te seda taotlete, võidakse Teie eraelu puudutavat teavet (Teie elukoht ja postiaadress, töö- või tegevuskoht ning isiklik, perekondlik ja varaline olukord) hoida nii, et sellele on juurdepääs ainult õiguskaitseasutustel, politseiametnikel ning juhtumiga tegelevatel kriminaalhooldus- ja vahendusteenistuse ametnikel. Sellele võidakse anda juurdepääs ainult juhul, kui see on vajalik kriminaalmenetluse eesmärgi saavutamiseks või selleks, et isik, kelle vastu kriminaalmenetlus on algatatud, saaks nõuetekohaselt kasutada oma kaitseõigust.

Kas ma pean kuriteost teatama enne, kui ma saan kasutada ohvriabi teenuseid?

Ei, professionaalne abi on kättesaadav enne kriminaalmenetluse algust. Kui see on vajalik ja otstarbekas, võite saada professionaalset abi isegi enne kuriteost teatamist.

Isikukaitse juhul, kui ma olen ohus

Millist liiki kaitset on võimalik saada?

Ohvrite kaitseks on olemas mitu võimalust.

Politsei võib Teile pakkuda lühiajalist kaitset, kui Teid ähvardab tõenäoliselt kehavigastuste või muu tõsine oht. Selline kaitse võib hõlmata füüsilist kaitset, elukohavahetust või nõustamis- ja ennetustegevust. Ka võib politsei anda süüdistatavale korralduse lahkuda kümneks päevaks Teie ühisest majapidamisest ja selle lähedusest, kui on olemas oht Teie elule või tervisele.

Kui ohver on ohus, teeb politseiametnik toimingud või võtab meetmed ohvri ohutuse tagamiseks. Sama kohustus on vangla-, sõjaväepolitsei- ja munitsipaalpolitseiametnikel.

Tõsisemates olukordades on Teil teatavatel tingimustel õigus erikaitsele, mida pakutakse tunnistajatele ja teistele isikutele, keda ähvardab seoses kriminaalmenetlusega tõenäoliselt kehavigastuste või muu tõsine oht. Selline kaitse hõlmab isikukaitset, elukohavahetust ja sotsiaalse kaasamise toetamist uues keskkonnas, tegeliku isiku varjamist jne. See on väga tõsine meede, mida tuleks kasutada ainult vajaduse korral.

Kohtute või prokuröride pakutav kaitse hõlmab kriminaalmenetluses kasutatavaid kaitsemeetmeid, nt süüdistataval ohvriga ühenduse võtmise või ohvriga ühisesse majapidamisse sisenemise keelamist. Kohus võib samu kaitsemeetmeid kasutada ka tsiviilkohtumenetluses. Kui Teie kui ohvri või kannatanu kaitseks on vaja süüdistatav vahistada, võib seda teha, kui on alust arvata, et süüdistatav kordab kuritegu, viib kuriteo lõpule või paneb toime kuriteo, mida ta on ette valmistanud või ähvardanud toime panna.

Lisaks sellele on Teil õigus taotleda, et kriminaalmenetluses võetaks tarvitusele abinõud, et vältida Teie kokkupuutumist väidetava kurjategijaga.

Taotluse korral on Teil õigus saada teavet süüdistatava vahi alt, vanglast või kinnipidamiskeskusest vabanemise või põgenemise kohta ning muud sarnast teavet.

Kui Te olete tunnistaja, võite teatavatel tingimustel anda ütlusi oma isikut varjates.

Kohus võib väljastada Teie kaitseks ka Euroopa lähenemiskeelu.

Kes mulle kaitset pakub?

Kaitset pakuvad eespool nimetatud asutused, eelkõige politsei ja kohtud oma otsustega.

Kas keegi annab mu juhtumile hinnangu, et selgitada välja, kas kurjategija võib mind ka edaspidi ohustada?

Õiguskaitseasutused hindavad alati olukorda. Ohu avastamise korral võtavad nad kasutusele vajalikud abinõud.

Kas keegi annab mu juhtumile hinnangu, et selgitada välja, kas kriminaalõigussüsteem võib mind ka edaspidi ohustada (uurimise ja kohtumenetluse ajal)?

Õiguskaitseasutused peavad alati tegutsema nii, et vältida ohvrile kuriteo tagajärjel täiendava kahju tekkimist või teisest kahju.

Kui õiguskaitseasutus on rikkunud Teie õigusi või kui Te ei ole saanud neid täielikult kasutada, on Teil õigus taotleda õiguskaitset. Eelkõige on Teil õigus taotleda politsei käitumise kontrolli või pöörduda kohtusse, et nõuda kahju hüvitamist või avaliku võimu teostamisel tekitatud mittevõralt kahju mõistlikku heastamist.

Millist kaitset pakutakse väga haavatavatele ohvritele?

Eriti haavatavad ohvid on lapsed, eakad ja puudega inimesed ning teatavate kuritegude, nagu inimkaubanduse, terrorirünnakute, inimväärkuse vastaste seksuaalkuritegude ja teatavate vägivallakuritegude ohvid. Eriti haavatavad ohvid võivad loomulikult kasutada kõiki eespool mainitud kaitsevõimalusi ja pädev asutus on sageli põhimõtteliselt kohustatud eriti haavatava ohvri taotluse rahuldama. Eriti haavatavate isikute õigused on tavaliselt ulatuslikumad, kuid see ei kehti siiski otseselt ohvrite kaitse suhtes, mis sõltub rohkem sellest, kas ohvrit ähvardab kehavigastuste või muu tõsine oht.

Ma olen alaealine. Kas mul on erioigused?

Jah, Teie kui laps (alla 18aastane isik) olete eriti haavatav ohver ja Teil on erioigused. Need on õigus tasuta õigusabile kriminaalmenetluses, õigus eriti tundlikult läbiviidavatele ülekuulamistele väljaõppe saanud isiku poolt, korduvate ülekuulamiste piirang ja õigus otsese silmsideme vältimisele kurjategijaga ning mõnest muust kõigil ohvritel olevast õigusest erandite tegemise piirang.

Mu pereliige suri kuriteo tagajärjel. Millised on mu õigused?

Kui Te kannate kahju seeläbi, et Teie pereliige suri kuriteo tagajärjel, loetakse Teid ennast ohvriks ja Teil on ohvri staatusega kaasnevad õigused.

Mu pereliige langes kuriteo ohvriks. Millised on mu õigused?

Sel juhul ei loeta Teid ohvriks. Teist võib siiski saada ohvri usaldusisik, kui ohver Teid selleks valib. Ohvril on õigus võtta usaldusisik endaga kriminaalmenetluses ja ütluste andmisel kaasa. Usaldusisiku võib kõrvale jätta ainult erandjuhtudel.

Kas mul on võimalik kasutada vahendust? Millistel tingimustel? Kas vahenduse ajal tagatakse minu turvalisus?

Jah. Kriminaalhooldus- ja vahendusteenistus, mis on üks ohvriabiteenuste osutaja, osutab vahendusteenuseid. Vahendus on tasuta ja põhineb mõlema poole, st ohvri ja kurjategija nõusolekul. Vahendust viib läbi konfliktide lahendamise ekspert, kes säilitab mõlema poole suhtes sõbraliku ja tasakaalustatud hoiaku ning aitab leida lahenduse. Kriminaalhooldus- ja vahendusteenistus on riiklik üksus, mille missioon on muu hulgas vahendada kuritegudega seotud konfliktide tõhusat ja sotsiaalselt kasulikku lahendamist ning mis suudab tagada ohvri julgeoleku vahendustöö läbiviimise ajal.

Kust ma leian õigusaktid, milles on sätestatud minu õigused?

Peamised sätted sisalduvad seaduses nr 45/2013 kuriteoohvrite kohta. Seaduste koguga saab tutvuda tööpäeviti igas kohalikus ja piirkondlikus omavalitsusasutuses (sh Praha raekojas). Nagu muud õigusaktid, on see seadus kättesaadav ka internetis, nt [avali ku halduse portaalis](#) või siseministeeriumi veebisaidil.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 22/10/2018

2 - Kuriteost teatamine ja minu õigused uurimisevõi kohtumenetluse ajal

Kuidas ma pean kuriteost teatama?

Võite esitada kirjaliku, suulise või elektroonilise kuriteoteate politseisse või prokuröri. Peaksite kuriteoteates märkima, mis Teie arvates tõendab kuriteo toimepanemist.

Kuidas ma oma juhtumi kohta teavet saan?

Kui Te kuriteoteates seda taotlete, peab pädev asutus Teid võetud meetmetest ühe kuu jooksul teate esitamisest teavitama. Ohvrina olete Te põhimõtteliselt kannatanu ja seega on Teil õigus toimikuga tutvuda. Te võite ka taotleda teavet menetluse käigu kohta. Pädev asutus peab Teile sellist teavet andma, kui see ei kahjusta kriminaalmenetlust.

Kas mul on õigus õigusabile (uurimise või kohtumenetluse ajal)? Millistel tingimustel?

Jah. Te võite saada õigusabi isegi enne kriminaalmenetluse algatamist ning nii menetluse kestel kui ka pärast selle lõppu. Õigusabi annavad advokaadid. Eriti haavatavad ohvrid võivad saada kriminaalmenetluses õigusabi tasuta. Peale selle võidakse seda anda tasuta või vähendatud tasu eest ohvrile, kes on kandnud tahtliku kuriteo tagajärjel rasket kahju, või kuriteo tagajärjel surnud ohvri ülalpidamisel olnud isikule. Need isikud peavad tõendama, et neil ei ole piisavalt rahalisi vahendeid. Teistel ohvritel on õigus saada õigusabi tasu eest.

Kas mul on õigus nõuda kulude hüvitamist (uurimises või kohtumenetluses osalemise eest)? Millistel tingimustel?

Kui Te olete kriminaalmenetluses kannatanu ja nõuate kahju või mittevaralise kahju hüvitamist või Teilt alusetult saadu väljaandmist ning Teie nõue rahuldatakse vähemalt osaliselt, on süüdimõistetute kohustatud hüvitama Teile kulud, mis on vajalikud selle nõude mõistlikuks teostamiseks menetluses. Kui Te esitate sellise hüvitamistaotluse, võib kohus selle rahuldada isegi juhul, kui ta jätab Teile nõude rahuldamata.

Kui olete tunnistaja, on Teil õigus saada tunnistajatasu. Te peate seda tasu taotlema kolme päeva jooksul pärast ülekuulamist.

Kas ma võin edasi kaevata, kui juhtumi uurimine lõpetatakse enne kohtusse jõudmist?

Te võite esitada selle peale kaebuse. Kaebuse saab esitada politsei otsuste ja teatavate prokurööri otsuste peale kohtueelses menetluses. Teie kui kannatanu võite selliselt edasi kaevata näiteks menetluse peatamise või lõpetamise otsuse.

Kas ma võin osaleda kohtumenetluses?

Jah. Teid (kui kannatanut) teavitatakse, millal toimub põhimenetlus kohtus.

Milline on minu ametlik roll õigussüsteemis? Kas ma olen või kas ma saan valida, et ma olen: ohver, tunnistaja, tsiviilhageja või erasüüdistaja?

Tšehhi õiguskorras eristatakse mõisteid „ohver“ ja „kannatanu“. Kannatanu on üks kriminaalmenetluse pooltest. Põhimõtteliselt hõlmab see mõiste kõiki ohvreid peale nende, kes on ohvid peresuhte tõttu isikuga, kes on kuriteo tagajärjel surnud.

Seetõttu olete Tšehhi kohtusüsteemis ohver ja kannatanu (ja seega kriminaalmenetluse pool, v.a eespool nimetatud juhul) ning ohvrina on Teil õigus nõuda kahju, mittevaralise kahju või alusetu rikastumise hüvitamist. Põhimõtteliselt olete Te ka tunnistaja. Tšehhi õiguskorras puuduvad eraisikute võetavad õiguslikud meetmed ja seega ei saa Te olla erasüüdistaja.

Millised on minu õigused ja kohustused seoses minu rolliga?

Ohvrite õigusi reguleeritakse peamiselt kuriteoohvrite seadusega ja neid on kirjeldatud teistes vastustes.

Kannatanul on [kriminaalmenetluse seadustiku \(seadus nr 141/1961\)](#) kohaselt mitmesugused õigused, sealhulgas võimalus nõuda kuriteoga tekitatud kahju või mittevaralise kahju hüvitamist või temalt alusetult saadu väljaandmist või võimalus kaevata edasi kahju või mittevaralise kahju hüvitamise või alusetult saaduväljaandmise otsuse resolutsioon. Ka on kannatanul õigus esitada täiendavate tõendite kogumise taotlusi, tutvuda toimikuga, osaleda kohtuistungil, osaleda kaebuste avalikul arutamisel, avaldada enne menetluse lõppu juhtumi kohta arvamust, osaleda süüd ja karistust puudutava kokkuleppe läbirääkimistel ja kokkuleppe heakskiitmise istungil, õigus esindajale ning õigus esitada kindlaksmääratud juhtudel edasikaebusi ja taotlusi.

Kas ma võin kohtumenetluse ajal teha avalduse või anda tunnistusi? Millistel tingimustel? Millised need tingimused on?

Jah, võite teha kriminaalmenetluse mis tahes staadiumis nii suuliselt kui ka kirjalikult avalduse kuriteo mõju kohta oma elule. Ohvrina, st menetluse poolena, võite otsida ja esitada tõendeid ning taotleda nende kogumist.

Millist teavet mulle antakse kohtumenetluse ajal?

Taotluse korral antakse Teile järgmist teavet:

- teave, et kriminaalmenetlust ei ole algatatud;
- teave kriminaalmenetluse käigu kohta;
- teave selle teo klassifitseerimise kohta, milles isikut süüdistatakse;
- kus ja millal toimub avalik kohtuistung.

Teile edastatakse ka menetlust lõpetav lõplik otsus.

Kas mul on võimalik tutvuda menetlustoimikuga?

Jah, kannatanuna on Teil õigus toimikuga tutvuda. Mõjuvatel põhjustel võib prokurör või politsei Teid siiski kohtueelses menetluses sellest õigusest ilma jätta.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 22/10/2018

3 - Minu õigused pärast kohtumenetlust

as mul on õigus otsus edasi kaevata?

Jah, kuid ohvrina saate Te edasi kaevata ainult kahju või mittevarelise kahju hüvitamist või alusetult saadu väljaandmist käsitleva otsuse resolutsiooni.

Millised on minu õigused pärast süüdimõistmist?

Vt teised vastused.

Kas mul on pärast kohtumenetlust õigus abile või kaitsele? Kui kaua?

Abi (professionaalset abi) võidakse anda isegi pärast kohtumenetluse lõppu, kuni see on abi eesmärgi täitmiseks vajalik. Erikaitse (mida on mainitud eespool) võib sageli tähendada eluviisi püsivat muutust ja seega pakutakse seda sageli isegi pärast kriminaalmenetluse lõppu.

Millist teavet mulle antakse, kui kurjategija mõistetakse süüdi?

Teie taotluse korral antakse Teile lõplik otsus, mis sisaldab teavet karistuse ja selle vormi kohta. Kui Te nõuate kahju või mittevarelise kahju hüvitamist või alusetult saadu väljaandmist, toimetatakse otsus Teile alati kätte.

Lisaks sellele annab vangla või turvakaalutlustel kinnipidamist või sundravi pakkuv asutus Teile Teie taotlusel teatavat lisateavet, mis puudutab eelkõige järgmist:

- süüdimõistetu vabanemine või põgenemine vanglast, turvakaalutlustel kinnipidamise või sundravi asutusest;
- tingimisi vangistus;
- süüdimõistetu väljaandmine välisriigile või loovutamine mõnele ELi liikmesriigile.

Kui süüdistatav on vabanenud või põgenenud ja Teie kui tunnistaja olete ohus, peavad pädevad asutused viivitamata teavitama politseid, kes võtab Teie ohutuse tagamiseks vajalikud meetmed ja teavitab Teid.

Kas mulle teatatakse, kui kurjategija vanglast vabaneb (sealhulgas ennetähtaegselt või tingimisi) või põgeneb?

Jah, vt eespool.

Kas mind kaasatakse (tingimisi) vabastamist käsitleva otsuse tegemisse? Kas mul on näiteks õigus teha avaldus või esitada kaebus?

Te võite teha kriminaalmenetluses mis tahes ajal avalduse selle kohta, millist mõju on kuritegu Teie elule seni avaldanud.

Teil ei ole siiski õigust kaevata edasi tingimisi vabastamise või tingimisi süüdimõistetu hea käitumise otsust.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 22/10/2018

4 - Hüvitis

uidas nõuda kurjategijalt kahju hüvitamist? (nt kohtuasi, tsiviilnõue, tsiviilhagi kriminaalmenetluses)

Ohver võib nõuda kurjategijalt kahju hüvitamist tsiviilkohtumenetluses. Ohver võib liita kahju hüvitamise nõude ka kurjategija suhtes algatatud kriminaalmenetlusega (tsiviilhagi kriminaalmenetluses).

Kohus andis kurjategijale korralduse hüvitada mulle kahju / maksta hüvitist. Kuidas ma saan tagada, et kurjategija järgib seda korraldust?

Kui kurjategija jätab kohtu pandud hüvitamiskohustuse tahtlikult täitmata, on ohvril õigus taotleda kohtult kohustuse täitmisele pööramist. 1. jaanuaril 2018 jõustunud seadus annab kuriteoohvritele õiguse taotleda, et nende kahju hüvitaks riik kurjategijalt varaliste karistustega sissenõutud rahalistest vahenditest.

Kas riik võib teha mulle ettemakse juhul, kui kurjategija korraldust ei järgi? Millistel tingimustel?

Tšehhi Vabariik ei tee ettemakset seoses kurjategija kohustusega hüvitada kuriteoga tekitatud kahju. Tšehhi õigussüsteemis on ohvri õigus saada kurjategija tekitatud kahju eest hüvitist, mida käsitatakse lepinguvälise vastutusena, rangelt lahutatud õigusest saada kuriteohvriteid käsitleva seaduse nr 45/2013 kohast rahalist abi, mis on ohvristamise sotsiaalse mõju leevendamiseks makstav riiklik hüvitis.

Kas mul on õigus saada riigilt hüvitist?

Nagu eespool märgitud, ei hüvita riik otseselt kahju (ei sekku kurjategija varalistesse kohustustesse, ei võta neid üle), vaid pakub ohvritele rahalist abi. Vastavalt kuriteohvriteid käsitlevale seadusele nr 45/2013 võib rahalist abi anda kuriteo tagajärjel vähemalt seaduses sätestatud minimaalseid tervisekahjustusi saanud ohvritele, inimväärikuse vastaste seksuaalkuritegude ohvritele, piinatud lastele ja kuriteo tagajärjel surnute ülalpidamisel olnud isikutele (seaduses sätestatud rühma piires). Selle abi summa on enamasti vahemikus 10 000 Tšehhi kroonist (umbes 370 eurot) kuni 200 000 Tšehhi kroonini (umbes 7400 eurot) ja see arvutatakse seaduses sätestatud kindla määra alusel või vastavalt tõendatud saamata jäänud tulule ja ravikuludele või – vajaduse korral – kantud mittevaralise kahju leevendamiseks kasutatud eriravi kuludele. Rahalise abi maksmise taotluste kohta teeb otsuse justiitsministeerium. Taotlused tuleb esitada kahe aasta jooksul kuupäevast, mil ohver kuriteoga tekitatud kahjust teada sai, ja hiljemalt viie aasta jooksul alates kuriteo kuupäevast.

Kas mul on õigus saada hüvitist juhul, kui kurjategijat ei mõisteta süüdi?

Kurjategija tekitatud kahju hüvitamist (s.o lepinguväline vastutus) ei saa nõuda, kui kurjategijat ei ole mõistetud süüdi pelgalt seetõttu, tema isik ei ole teada, st puudub vastutav isik, või kui tema lepinguvälisest vastutusest ei ole tõendatud või kui kurjategija ei ole oma tegude eest kriminaalkorras vastutav, mis tähendab, et süüdistatavat ei saa võtta vastutusele kahju eest, mis tekitati tegudega, mida ta toime ei pannud, mis ei olnud kuriteo iseloomuga või mille eest süüdistatav ei vastuta. Seevastu võib isikul siiski tekkida õigus saada riigilt rahalist abi (vt eespool) juba enne kurjategija süüdimõistmist. Ohvriks on sellele õigus isegi juhul, kui kurjategija ei ole teada või ei ole oma tegude eest kriminaalkorras vastutav, tingimusel et ei ole kahtlust, et ohver on kandnud kuriteo iseloomuga tegude tagajärjel kahju (või et ohvri sugulane on nende tagajärjel surnud).

Kas mul on õigus erakorralisele ettemaksele, kui ma ootan otsust oma hüvitisnõude kohta?

Kuriteohvriteid käsitleva seadusega nr 45/2013 ei võimaldata justiitsministeeriumil teha rahalise abi ettemakseid, kuni selle abi kohta otsust tehakse. Ohvrite kiireloomulisi eluvajadusi rahuldatakse teisiti: riikliku sotsiaalhoolekande või -toetuse süsteemi kaudu.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 22/10/2018

5 - Minu õigus saada abi ja toetust

ellega ma pean abi ja toetuse saamiseks ühendust võtma, kui ma olen kuriteoohver?

Üksused, kellega võite ühendust võtta, on täpsustatud kuriteoohvritele abi osutajate registris. Register on kättesaadav siseministeeriumi veebisaidil <http://portal.justice.cz/Justice2/MS/ms.aspx?o=23&j=33&k=6115&d=330753>.

Registril on neli alajaotust, mis sisaldavad teavet järgmiste ohvriabi teenuste osutajate kohta:

1. sotsiaalteenuste osutajad,
2. õigusteabe või restoratiivse õiguse programmide akrediteeritud pakkujad,
3. advokaadid ning
4. kriminaalhooldus- ja vahendusteenistuse keskused.

Register sisaldab kuriteoohvritele abi osutajate kohta üsna üksikasjalikku teavet ning võimaldab neid otsida nime ja piirkonna järgi ja sooritada muid kriteeriume kasutades täppisotsingut.

Ohvriabitelefoni

(+420) 116 006 (ohvriabitelefoni – üldine number, mida kasutatakse ka teistes ELi liikmesriikides)

Kas ohvriabi on tasuta?

Eriti haavatavatele ohvritele, kes seda vajavad, osutatakse ekspertide abi kindlaksmääratud ulatuses tasuta. Sellistele ohvritele antakse ka kindlaksmääratud ulatuses tasuta õigusabi. Teistel ohvritel ei ole tasuta professionaalsele abile õigust, kuid osutaja äranägemisel võidakse seda osutada tasuta. Kriminaalhooldus- ja vahendusteenistuse abi on siiski alati tasuta.

Millist abi võin ma saada riiklikelt ametiasutustelt?

Kriminaalhooldus- ja vahendusteenistus on riigiasutus, mis pakub ohvritele õigusteavet, psühholoogilist abi ja restoratiivse õiguse programme (nt vahendamist, mis võib aidata Teie olukorra lahendada kurjategijaga peetavate mitteametlike kohtuväliste läbirääkimistega). Kriminaalhooldus- ja vahendusteenistusel on Tšehhi Vabariigi kõigis piirkondades kokku 74 keskust, mille teenused on tasuta.

Millist abi võin ma saada valitsusvälistelt organisatsioonidelt?

Oma olemusest sõltuvalt võivad valitsusvälised organisatsioonid ja isikud pakkuda õigusteavet, psühholoogilist ja sotsiaalset nõustamist, õigusabi või restoratiivse õiguse programme.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 22/10/2018

Kuriteo ohvrite õigused kriminaalmenetluses - Eesti

Teid käsitletakse **kuriteo ohvrina (kannatanuna)**, kui teile on õigusvastase teoga vahetult tekitatud füüsilist, varalist või moraalselt kahju, nt teid on vigastatud või teie vara on kahjustatud või varastatud vms mingi juhtumi tagajärjel, mis kujutab endast vastavalt siseriiklikule seadusele kuritegu. Seadus annab teile kui kuriteos kannatanule teatud õigused enne kohtumenetlust (kohtuprotsessi), selle kestel ja pärast seda.

Kriminaalmenetlus Eestis algab kohtueelse menetlusega, mille viib üldjuhul läbi politsei ja prokurör ning mille käigus kogutakse sooritatud kuriteo ja väidetava õiguserikkuja kohta tõendusmaterjali. Kui tõendeid on piisavalt, siis läheb asi kohtusse. Kohtuprotsess lõpeb sellega, et kohus mõistab süüdistatava süüdi või mõistab ta õigeks. Süüdimõistva otsuse korral teeb kohus otsuse ka esitatud tsiviilhagi kohta. Õigeksmõistva otsuse korral jäetakse hagi läbi vaatamata. Sel juhul on võimalik tekitatud kahju nõuda tsiviilkohtumenetluses. Kohus võib tsiviilhagi rahuldada kas täielikult või osaliselt, jätta selle rahuldamata või läbi vaatamata. Kohtuotsusega mittenõustumise korral on võimalik esitada apellatsioon kõrgema astme kohtule.

Vajaliku teabe leidmiseks klõppige alltoodud linkidel:

- [🔗 1 - Minu õigused, kui olen langenud kuriteo ohvriks](#)
- [🔗 2 - Kuriteost teatamine ja minu õigused uurimisevõi kohtumenetluse ajal](#)
- [🔗 3 - Minu õigused pärast kohtumenetlust](#)
- [🔗 4 - Hüvitis](#)
- [🔗 5 - Minu õigus saada abi ja toetust](#)

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 08/08/2018

1 - Minu õigused, kui olen langenud kuriteo ohvriks

illist teavet ma saan ametiasutustelt (nt politseilt, prokurörit) pärast kuriteo toimumist, kuid enne kui ma sellest teatan?

Pöördudes ametiasutuste poole, saate teavet ja abi selle kohta:

- Kuidas esitada kuriteoteadet
- Millised ohvriabiteenused on kättesaadavad ilma kuriteoteadet esitamata

Nõuanded on saadaval ka [☞](#) politsei veebilehel.

Ma ei ela selles ELi liikmesriigis, kus kuritegu toime pandi (ELi ja kolmandate riikide kodanikud). Kuidas on mu õigused kaitstud?

Teie õiguste kaitse ei sõltu sellest, millises EL liikmesriigis kuritegu Teie suhtes toime pandi. Teil on võimalus esitada kuriteoteade ning vajadusel saada ohvriabiteenuseid nii selles liikmesriigis, kus kuritegu toime pandi, kui ka oma elukohariigis.

Kui ma kuriteost teatan, siis millist teavet ma saan?

Te ole te esitanud kuriteoteate, siis antakse Teile järgmist teavet:

- Teie soovil antakse Teile kirjalik kinnitus kuriteoteate esitamise kohta
- Kümne päeva jooksul antakse Teile teada kriminaalmenetluse alustamise või mittealustamise kohta
- Kui kriminaalmenetlus alustatakse, kuulatakse Teid kannatanuna üle ja küsitakse, kas Te soovite saada informatsiooni kahtlustatava vahistamise, vabanemise ning kohtuistungi aja ning koha kohta
- Kui kriminaalasja eeluurimine on lõpetatud, annab prokurör Teile teada, et Teil on õigus tutvuda kriminaaltoimiku materjalidega

Kas mul on õigus tasuta suulise või kirjaliku tõlke teenustele (kui ma suhtlen politsei või muude ametiasutustega või uurimise või kohtumenetluse ajal)?

Igale isikule, kes ei oska eesti keelt, tagatakse menetluse käigus suuline tõlge. Kirjalik tõlge tehakse Teie taotlusel kriminaalmenetluse lõpetamise määruse või kohtuotsuse sisust arusaamise või menetluse õigluse tagamise seisukohast olulistest tekstidest.

Kuidas ametiasutused tagavad, et mina saan aru ja et minust saadakse aru (kui ma olen laps; kui mul on puue)?

Ametiasutused kohustuvad tagama, et Te saate selgitatust aru ning et Teist saadakse aru. Selleks on politseis ja prokuratuuris infolehed, mis on koostatud lihtsas keeles ning koolitatud spetsialistid. Samuti on alati tagatud tõlge viipekeelest.

Ohvriabiteenused

Kes osutavad ohvriabiteenuseid?

Ohvriabiteenuseid osutab [☞](#) Sotsiaalkindlustusamet.

Juhul kui olete naistevastase vägivalda ohver, võite samuti abi saamiseks pöörduda [☞](#) naiste varjupaikade poole.

Kas politsei aitab mul kohe võtta ühendust ohvriabiteenuste osutajatega?

Politsei informeerib Teid ohvriabiteenustest ning suunab vajadusel Teid ohvriabitöötaja juurde. Paljudes politseijaoskondades on ohvriabitöötaja pidevalt olemas.

Kuidas kaitstakse mu eraelu puutumatus?

Kõik kriminaalmenetluse käigus kogutud andmed on salajased ning neid ei jagata avalikkusega enne avalikku kohtuistungit. Kohus võib ka kohtuistungil kuulutada Teie kaitseks kinniseks, sellisel juhul ei muutu ka kohtuistungil arutatud andmed avalikuks.

Kas ma pean kuriteost teatama enne, kui ma saan kasutada ohvriabiteenuseid?

Ei, üldine ohvriabiteenus on avatud kõigile isikutele ning kuriteost ei ole vaja selle saamiseks teatada. Küll aga pakutakse ohvriabiteenuse raames spetsiifilisi abiteenused, nagu vägivaldaohvrite hüvitis ning psühholoogilise abi hüvitis, mille saamiseks peate olema kuriteost teatanud.

Isikukaitse juhul, kui ma olen ohus

Millist liiki kaitset on võimalik saada?

Teil on võimalik kohtult prokuröri vahendusel taotleda kahtlustatava suhtes ajutise lähenemiskeelu kehtestamist, millega keelab kohus kuriteos kahtlustataval kohtu määratud paikades viibimise, kohtu määratud isikutele lähenemise ja nendega suhtlemise.

Samuti võib Teie kaitsmiseks kohaldada tunnistajakaitse meetmeid, mida pakub politsei prokuratuuri korraldusel.

Kes mulle kaitsset pakub?

Juhul kui olete ohus, andke sellest teada politseile, kes tagab Teie turvalisuse.

Kas keegi annab mu juhtumile hinnangu, et selgitada välja, kas kurjategija võib mind ka edaspidi ohustada?

Politsei on kohustatud hindama igat juhtumit ning tagama ohu ärahoidmise.

Kas keegi annab mu juhtumile hinnangu, et selgitada välja, kas kriminaalõigussüsteem võib mind ka edaspidi ohustada (uurimise ja kohtumenetluse ajal)?

Kõik menetlejad on kohustatud Teie huvisid alati arvestama ning vältima Teie teisest ohvristamist kriminaalmenetluse käigus.

Millist kaitsset pakutakse väga haavatavatele ohvritele?

Kui tegemist on raske kuriteoga, siis võidakse Teid kohtus mitte üle kuulata või kasutada kaugülekuulamist või kasutada kohtus ülekuulamiseks Teid süüdistatava eest varjavat vaheseina.

Ma olen alaealine. Kas mul on erioigused?

Alaealisel kannatanu ülekuulamise juurde võib ja raskematel juhtudel on menetlejal kohustus kaasata lastekaitsetöötaja, sotsiaaltöötaja või psühholoog, kui menetlejal endal ei ole vastavat eriväljaõpet.

Kui Te olete alaealine kannatanu, kelle huvid on vastuolus seadusliku esindaja või oma vanemate huvidega, võib menetleja määrata Teile tasuta õigusabi advokaadi.

Kõigi psüühikahäiretega alaealiste, kõigi alla 10-aastaste laste ning alla 14-aastaste laste pere- või seksuaalvägivallaga seotud juhtudel ei kuulata alaealist kohtus üle, vaid videosalvestatakse politseis toimuv ülekuulamine, mida saab kasutada kohtus tõendina.

Mu pereliige suri kuriteo tagajärjel. Millised on mu õigused?

Kui Teie pereliige on kuriteo tagajärjel surnud, siis on Teil menetluses kõik kannatanu õigused.

Mu pereliige langes kuriteo ohvriks. Millised on mu õigused?

Kui Teie pereliige on langenud kuriteo ohvriks, siis on Teil võimalik vajadusel kasutada ohvriabiteenuseid sarnaselt kannatanule.

Kas mul on võimalik kasutada vahendust? Millistel tingimustel? Kas vahenduse ajal tagatakse minu turvalisus?

Prokuratuur võib Teie ja kahtlustatava nõusolekul otsustada, et kriminaalmenetlus lõpetatakse lepitusmenetluse (vahenduse) abil. Lepitusteenust viib läbi ohvriabitöötaja.

Teil on igal hetkel õigus otsustada, et Te siiski ei soovi lepitusmenetluses osaleda.

Kust ma leian õigusaktid, milles on sätestatud minu õigused?

 Kriminaalmenetluse seadustik

 Ohvriabi seadus

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 08/08/2018

2 - Kuriteost teatamine ja minu õigused uurimisevõi kohtumenetluse ajal

uidas ma pean kuriteost teatama?

Kuriteost saab teatada helistades politsei lühinumbrile 112 (kui on vaja ka politsei kiiret abi), esitades kirjaliku avalduse lähimas politseiasutuses või saates avalduse vastava prefektuuri e-posti aadressile. Rohkem infot avalduse esitamise kohta leiata [siit](#).

Kuidas ma oma juhtumi kohta teavet saan?

Avalduse esitamise järel võetakse Teiega ühendust ning antakse informatsiooni edasise tegevuse suhtes (nt kutsutakse ütlusi andma, küsitakse infot võimalike tunnistajate kohta, palutakse abi tõendite kogumisel vms). Samuti informeeritakse Teid vajadusel ohvriabiteenuste ja muude kaitsemeetmete võimaluse kohta.

Pärast ülekuulamist märkige endale üles kriminaalasja number ja asjaga tegelev uurija. Nii on Teil hiljem kergem politseist infot küsida.

Kas mul on õigus õigusabile (uurimise või kohtumenetluse ajal)? Millistel tingimustel?

Teil on õigus kaasata menetlustoimingu juurde advokaat, kui Teil ei ole endal vahendeid advokaadi palkamiseks, siis on Teil võimalik taotleda kohtult riigi õigusabi.

Tasuta riigi õigusabi tagatakse alati nendele alaealistele kannatanutele, kelle huvid on vastuolus nende seaduslike esindajate huvidega.

Kas mul on õigus nõuda kulude hüvitamist (uurimises või kohtumenetluses osalemise eest)? Millistel tingimustel?

Kannatanul ja tunnistajatel on õigus saada hüvitist kriminaalmenetlusega tekkinud kulude ning saamata jäänud tulu eest. Näiteks kui Teil tekib transpordikulu või kaotate palgas seoses ülekuulamisele minemisega, siis selliste kulude hüvitamist on võimalik taotleda. Kui soovite kulude hüvitamist, siis teata sellest Teid väljakutsunud asutusele ning Teid juhendatakse, kuidas hüvitist taotleda.

Kas ma võin edasi kaevata, kui juhtumi uurimine lõpetatakse enne kohtusse jõudmist?

Peale kriminaalmenetluse lõpetamist saadetakse kriminaalasja lõpetamise määruse koopia viivitamatult Teile või Teie esindajale. Alates lõpetamise määruse kättesaamisest on Teil kannatanuna 10 päeva aega, et taotleda tutvumist kriminaaltoimikuga, kui peate seda vajalikuks. Samuti on Teil õigus lõpetamise määruse kättesaamisest alates 10 päeva jooksul kriminaalmenetluse lõpetamist prokuratuuris vaidlustada.

Kas ma võin osaleda kohtumenetluses?

Kannatanuna olete teiste menetlusosalistega võrdne kohtumenetluse pool ning Teil on õigus osaleda kohtumenetluses.

Milline on minu ametlik roll õigussüsteemis? Kas ma olen või kas ma saan valida, et ma olen: ohver, tunnistaja, tsiviilhageja või erasüüdistaja?

Kui Teie suhtes on toime pandud kuritegu, siis olete kriminaalmenetluses kannatanu, mis aga tähendab, et Teil on õigus esitada ka tsiviilhagi samas menetluses. Eesti õiguses ei ole erasüüdistust.

Millised on minu õigused ja kohustused seoses minu rolliga?

Kriminaalmenetluse seadustiku kohaselt on kannatanu õigused:

1. vaidlustada kriminaalmenetluse alustamata jätmine või lõpetamine;
2. esitada uurimisasutuse või prokuratuuri kaudu tsiviilhagi;
3. anda ütlusi või keelduda ütluste andmisest oma lähedaste vastu;
4. esitada tõendeid;
5. esitada taotlusi ja kaebusi;
6. tutvuda menetlustoimingu protokolliga ning teha menetlustoimingu tingimuste, käigu ja tulemuste ning protokolliga kohta avaldusi, mis protokollitakse;
7. tutvuda kriminaaltoimiku materjalidega pärast kriminaalasja eeluurimise lõpuleviimist;
8. võtta osa kohtulikust arutamisest;
9. anda nõusolek kokkuleppemenetluse kohaldamiseks või sellest keelduda, anda arvamused süüdistuse ja karistuse ning süüdistuses nimetatud kahju suuruse ja tsiviilhagi kohta;

10. anda nõusolek ajutise lähenemiskeelu kohaldamiseks ning taotleda lähenemiskeelu kohaldamist;
11. taotleda, et tema ülekuulamist viiks läbi temaga samast soost isik, kui tegemist on seksuaalvägivalla, soolise vägivalla või lähisuhetes toime pandud kuriteoga, välja arvatud kui ülekuulamist viib läbi prokurör või kohtunik või kui see takistaks menetluse käiku.

Kannatanu on kohustatud:

1. ilmuma uurimisasutuse, prokuratuuri või kohtu kutsel;
2. osalema menetlustoimingus ning alluma uurimisasutuse, prokuratuuri ja kohtu korraldustele.

Kas ma võin kohtumenetluse ajal teha avalduse või anda tunnistusi? Millistel tingimustel?

Kohtumenetluse käigus on Teil õigus teha avaldusi ning esitada oma seisukoht. Teil on õigus anda ütlusi, kui prokurör Teie ülekuulamist taotleb.

Millist teavet mulle antakse kohtumenetluse ajal?

Kohus informeerib Teid kohtuistungite toimumise ajast ja kohast ning Teid teavitatakse ka kohtuotsusest, mis saadetakse Teile postiga juhul, kui Te kohtuotsuse kuulutamisel isiklikult kohal ei ole.

Kas mul on võimalik tutvuda menetlustoimikuga?

Teil on õigus tutvuda menetlustoimikuga pärast eeluurimise lõpuleviimist prokuratuuris või kriminaalmenetluse lõpetamise korral. Prokuratuur informeerib Teid sellest õigusest ning juhendab, kuidas Teil on võimalik menetlustoimikuga tutvuda.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 08/08/2018

3 - Minu õigused pärast kohtumenetlust

as mul on õigus otsus edasi kaevata?

Teil on kohtumenetluse poolena õigus esitada kohtuotsuse peale apellatsioonkaebus ringkonnakohtule 30 päeva jooksul pärast kohtuotsuse tegemist.

Millised on minu õigused pärast süüdimõistmist?

Teil on õigus menetluse käigus taotleda, et Teid teavitataks, kui süüdimõistetu vabaneb vanglast ennetähtaegselt.

Kas mul on pärast kohtumenetlust õigus abile või kaitsele? Kui kaua?

Ohvriabiteenuste kestus ei ole limiteeritud kriminaalmenetluse käiguga ning nende teenuste osutamine võib kesta edasi ka pärast kriminaalmenetluse lõppu ilma konkreetse tähtajata.

Millist teavet mulle antakse, kui kurjategija mõistetakse süüdi?

Teile tehakse teatavaks kohtuotsus, kus on kirjas süüdlasele mõistetud karistus. Kui Te esitate vastava soovi, siis antakse Teile teada ka sellest, kui süüdimõistetu vabastatakse vanglast ennetähtaegselt.

Kas mulle teatatakse, kui kurjategija vanglast vabaneb (sealhulgas ennetähtaegselt või tingimisi) või põgeneb?

Kui Te olete esitanud enda ülekuulamise käigus vastava taotluse, siis antakse Teile teada sellest, kui süüdimõistetu vanglast vabaneb või põgeneb.

Kas mind kaasatakse vabastamist või armuandmist käsitleva otsuse tegemisse? Kas mul on näiteks õigus teha avaldus või esitada kaebus?

Ennetähtaegse vabastamise menetluse käigus võidakse küsida Teie arvamust, kuid Teil ei ole õigust selle otsuse peale kaebust esitada.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 08/08/2018

4 - Hüvitis

uidas nõuda kurjategijalt kahju hüvitamist? (nt kohtuasi, tsiviilnõue, tsiviilhagi kriminaalmenetluses)

Teil on õigus kriminaalmenetluse raames esitada süüdistatava vastu tsiviilhagi kahju hüvitamiseks. Tsiviilhagi on Teil õigus esitada hiljemalt 10 päeva jooksul pärast seda kui olete tutvunud kriminaaltoimikuga. Prokuratuurilt on võimalik taotleda selle tähtaja pikendamist.

Kohus andis kurjategijale korralduse hüvitada mulle kahju / maksta hüvitist. Kuidas ma saan tagada, et kurjategija järgib seda korraldust?

Juhul kui süüdimõistetu ei ole tasunud kohtuotsusega temalt välja mõistetud summat, on Teil õigus kohtuotsuse alusel pöörduda kohtutäituri poole, kes korraldab täitemenetluse.

Kas riik võib teha mulle ettemakse juhul, kui kurjategija korraldust ei järgi? Millistel tingimustel?

Ei, riik kurjategija asemel kahjuhüvitissummat ei tasu.

Kas mul on õigus saada riigilt hüvitist?

Kui Te olete kuriteo tagajärjel surnud isiku lähedane või vägivallakuriteo ohver ning olete kuriteo tagajärjel saanud vähemalt 4 kuud kestva tervisehäire, siis on Teil õigus taotleda hüvitist riigilt järgmiste kulude katteks:

1. töövõimetusel või töövõime vähenemisest tulenev kahju;
2. ohvri tervise kahjustamisest tingitud kulud;
3. ohvri surmast tulenev kahju;
4. prillidele, hambaproteesidele, kontaktläätsedele ja muudele keha funktsioone asendavatele abivahenditele ning riistele tekitatud kahju;
5. ohvri matusekulud.

Hüvitise saamiseks on vajalik, et oleksite esitanud politseile kuriteoteate hiljemalt 15 päeva pärast kuriteo toimumist või pärast seda kui Teil oli võimalik kuriteost teatada.

Hüvitise taotlus tuleb esitada Sotsiaalkindlustusametile kolme aasta jooksul kuriteo toimepanemisest või ohvri surma päevast arvates, välja arvatud juhul kui:

1. ülalpeetav sai ohvri surmast teada rohkem kui üks aasta pärast surmapäeva ja taotlus on esitatud kolme aasta jooksul ohvri surmast teada saamise päevast arvates;
2. hüvitise taotleja tervisehäire kestis üle ühe aasta ja taotluse õigeaegne esitamine ei olnud terviseseisundi tõttu võimalik ning taotlus on esitatud kolme aasta jooksul pärast terviseseisundi paranemist;
3. hüvitise taotlemise aluseks on alaealise vastu toimepandud seksuaalkuritegu ja taotlus on esitatud kolme aasta jooksul pärast ohvri täisealiseks saamist, kui kriminaalmenetluse ajend ei ilmnenud enne tema täisealiseks saamist.

Kas mul on õigus saada hüvitist juhul, kui kurjategijat ei mõisteta süüdi?

Juhul kui kriminaalmenetluses ei ole võimalik tuvastada, kes Teie suhtes kuriteo toime pani, siis on Teil samuti võimalus taotleda kuriteoohvrite riiklikku hüvitist.

Juhul kui kuriteos süüdistatud isik mõistetakse kohtus õigeks, kuid Te leiate, et see isik on Teile siiski kahju tekitanud, siis on Teil õigus esitada hagi tsiviilkohtumenetluse korras.

Kas mul on õigus erakorralisele ettemaksele, kui ma ootan otsust oma hüvitisnõude kohta?

Vägivallaohvrite riikliku hüvitise määramise otsustamise lükatakse edasi kuni otsuse tegemiseni maakohtus, kui:

1. hüvitise taotleja õigus saada hüvitist kuriteoga tekitatud kahju eest vastutavalt isikult on ebaselge või
2. on ilmne, et kuriteoga tekitatud kahju eest vastutav isik on nõus ja võimeline hüvitama kuriteoga tekitatud kahju.

Kui hüvitise määramine lükatakse edasi, siis on Sotsiaalkindlustusametil õigus maksta hüvitise taotleja avalduse alusel avanssi, kui hüvitise taotleja õigus saada hüvitist on ilmne ja ta on majanduslikult raskes olukorras.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 08/08/2018

5 - Minu õigus saada abi ja toetust

ellega ma pean abi ja toetuse saamiseks ühendust võtma, kui ma olen kuriteoohver?

1. [Sotsiaalkindlustusameti ohvriabi osakond](#)
2. [Naiste tugikeskused](#)
3. [Politsei](#)

Ohvriabitelefoni

1. Ohvriabi infotelefon - 612 1360 või 16106 (töötab E-R 9-17)
2. Lasteabi infotelefon - 16111 (abivajavast lapsest teavitamine, töötab 24H)

Kas ohvriabi on tasuta?

Ohvriabiteenus on tasuta.

Millist abi võin ma saada riiklikelt ametiasutustelt?

Riiklik ohvriabiteenus seisneb järgmistes teenustes:

1. ohvri nõustamises;
2. ohvri abistamises suhtlemisel riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutustega ning juriidiliste isikutega;
3. turvalise majutuse tagamises;
4. toitlustuse tagamises;
5. vajalike tervishoiuteenuste kättesaadavuse tagamises;
6. vajaliku materiaalse abi andmises;
7. vajaliku psühholoogilise abi andmises;
8. vajaliku tõlketeenuse võimaldamises ohvriabiteenuse raames osutatavate teenuste saamiseks;
9. muude ohvri füüsiliseks ja psühhosotsiaalseks taastumiseks vajalike teenuste osutamises.

Millist abi võin ma saada valitsusvälistelt organisatsioonidelt?

Riikliku ohvriabiteenuse osutaja oskab Teid suunata sobiva valitsusvälise organisatsiooni juurde.

[Naiste varjupaigad](#)

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 08/08/2018

Kuriteo ohvrite õigused kriminaalmenetluses - Kreeka

Teid käsitatakse kuriteoohvrina, kui olete kannatanud kahju, st Teile on tekitatud kehavigastus või Teie vara on kahjustatud või varastatud sellise sündmuse tagajärjel, mis on Kreeka õiguses liigitatud kuriteoks. Kui olete langenud kuriteo ohvriks, on Teil seaduse kohaselt teatavad õigused nii enne ja pärast kohtumenetlust kui ka selle ajal.

Kreekas algab kriminaalmenetlus kuriteo uurimisega (*dierévnisi*). Mõnikord jaguneb uurimine eeluurimiseks (*prokatarktikí exétasi*) ja kohtulikuks uurimiseks (*anákrisi*). Eeluurimise eesmärk on uurida juhtumi asjaolusid ja teha kindlaks, kas kriminaalmenetlus tuleks algatada või mitte.

Uurimisega tegelevad politsei ja kohtuametnikud – prokurör (*eisangeléas*), eeluurimiskohtunik (*anakritís*) või mõlemad. Uurimise lõppedes edastab vastutav politseiametnik kõik kogutud tõendid prokurörile. Prokurör kontrollib tehtud tööd ja edastab asja kohtule koos soovitustega edasise menetlemise kohta.

Pärast toimiku ja prokuröri soovitude läbivaatamist algatab kohus kohtumenetluse või lõpetab asja.

Kohtumenetluse käigus kaalub kohus kõiki kogutud tõendeid ja otsustab, kas süüdistatav on süüdi või mitte. Kui süüdistatava süü tuvastatakse, mõistetakse ta süüdi ja talle määratakse karistus. Kui leitakse, et süüdistatav ei ole süüdi, mõistetakse ta õigeks.

Lisateabe saamiseks klõpsake järgmistel linkidel:

- [☞ 1 - Minu õigused, kui olen langenud kuriteo ohvriks](#)
- [☞ 2 - Kuriteost teatamine ja minu õigused uurimisevõi kohtumenetluse ajal](#)
- [☞ 3 - Minu õigused pärast kohtumenetlust](#)
- [☞ 4 - Hüvitis](#)
- [☞ 5 - Minu õigus saada abi ja toetust](#)

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 12/11/2018

1 - Minu õigused, kui olen langenud kuriteo ohvriks

Illist teavet ma saan ametiasutustelt (nt politseilt, prokuröri) pärast kuriteo toimumist, kuid enne kui ma sellest teatan?

Kui pöördu te politsei või muu pädeva asutuse poole, antakse Teile tarbetu viivituse ja olemasolevate vahendite kaudu järgmist teavet: kuriteoteate vastuvõtmise tingimused ning õigus osaleda tsiviilkohtumenetluses, et nõuda tsiviilhagejana kahju hüvitamist (*politikós enágon*); kuidas ja millistel tingimustel taotleda õigusabi, esitada kahju hüvitamise nõue või taotleda kirjaliku ja suulise tõlke teenuseid; kättesaadav restoratiivne õigus ja asutused, mis Teile ja kurjategija vahelise vahendajana aitavad kahju heastada; kuidas ja millistel tingimustel hüvitatakse Teile kriminaalmenetluses osalemisega seotud kulud ning kuidas saate esitada ametiasutuse vastu kaebuse, kui tunnete, et Teile õigusi on rikutud.

Lisaks Teile õigustele kriminaalmenetluses esitatakse Teile ka järgmine teave:

kuidas saada arstiabi ja spetsialiseeritud abi, sealhulgas psühholoogilist abi ja alternatiivset majutust, ning kuidas ja millistel tingimustel võidakse kohaldada kaitsemeetmeid.

Kui Te elate teises ELi liikmesriigis, saate konkreetset teavet selle kohta, kuidas ja millistel tingimustel saate kasutada oma õigusi.

Teabe ulatus ja sisu sõltuvad Teile konkreetsetest vajadustest ja isiklikust olukorrast ning kuriteo liigist ja laadist. Menetluse käigus antakse Teile pädeva asutuse äranägemisel ja sõltuvalt Teile vajadustest täiendavat ja põhjalikumat teavet (seaduse 4478/2017 artikkel 57, milles on sätestatud õigus saada teavet alates esimesest kokkupuutest pädeva asutusega (direktiivi 2012/29/EL artikkel 4)).

Ma ei ela selles ELi liikmesriigis, kus kuritegu toime pandi (ELi ja kolmandate riikide kodanikud). Kuidas on mu õigused kaitstud?

Kui Te elate kuriteo toimumise liikmesriigist erinevas ELi liikmesriigis, võetakse Teiega kohe pärast kuriteoteate esitamist ühendust, et saaksite anda oma ütlused. Seda tehakse kooskõlas kriminaalmenetluse seadustikuga (*Kódikas Poinikís Dikonomías* – KPD), mille kohaselt võib ütluste andmiseks kasutada telekommunikatsioonivahendeid, näiteks videokonferentsi, telefoni või internetti (KPD artikli 233 lõige 1).

Kui Te elate Kreekas ja kuritegu pandi toime teises ELi liikmesriigis, võite esitada kuriteoteate oma elukoha järgse väärtekohtu (*ei sangeléas plimmeleiodikón*) juures tegutsevale prokuröriale, kes edastab selle tarbetu viivitusega apellatsioonikohtu (*eisangeléas efetón*) prokuröri kaudu asjaomase liikmesriigi pädevale õiguskaitseasutusele, välja arvatud juhul, kui asi kuulub Kreeka kohtu pädevusse. Prokurör ei ole kohustatud edastama Teie kaebust liikmesriigile, kus kuritegu toime pandi, kui kohaldatav on Kreeka õigus ja kriminaalmenetlus algatatakse Kreekas. Sellisel juhul teavitab asja menetleva väärtekohtu prokurör sellest tarbetu viivitusega apellatsioonikohtu prokuröri kaudu selle liikmesriigi pädevat asutust, kus kuritegu toime pandi, et tagada, et saate piisavat teavet, ning edendada vastastikuse õigusabi andmist.

(Seaduse 4478/2017 artikkel 64, milles käsitletakse teises liikmesriigis elava kuriteoohvri õigusi (direktiivi 2012/29/EL artikkel 17))

Kui ma kuriteost teatan, siis millist teavet ma saan?

Kui esitate kuriteoteate, peab vastutav ametnik Teid teavitama sellest, et Teil on õigus saada kuriteoteate ärakiri.

(Seaduse 4478/2017 artikkel 58, milles käsitletakse kuriteoohvri õigusi kuriteokaebuse esitamisel (direktiivi 2012/29/EL artikkel 5))

Kuriteost teatamisel antakse kuriteoteatele unikaalne registreerimisnumber (*arithmós vivliou mínysis*). Selle numbri abil saate jälgida oma juhtumi menetlemise käiku, kasutades prokuratuuri registrit või võttes ühendust kaebuste lahendamise eest vastutava asutusega. Samuti võite taotleda ja saada tõendi juhtumi käigu kohta (*pistopoiitikó poreías*), milles täpsustatakse asjaomane menetlusetapp (nt et toimub uurimine kaebuse paikapidavuse kontrollimiseks või et toimub eeluurimine) ning kirjeldatakse iga etapi tulemust (nt et prokurör on menetluse lõpetanud; esitatud on kriminaalsüüdistus ja asi on kohtusse antud; viimasel juhul teatatakse Teile kohtuistungiga aeg ja koht ning see, milline süüdistus on esitatud; toimub kohtuistungiga eelne uurimine (*kyría anákrisi*) või on tehtud kohtumäärus, millega lükatakse süüdistus ümber või lõpetatakse menetlus; tehtud on kohtuotsus, kui osaletel kriminaalmenetluses tsiviilhagejana, nõudes kahju hüvitamist).

(Seaduse 4478/2017 artikkel 59, milles käsitletakse kuriteoohvri õigust saada teavet enda suhtes toime pandud kuriteo menetlemise kohta (direktiivi 2012/29/EL artikkel 6))

Kui Teie asi kuulub Ateena Esimese Astme Kohtu (*Protodikeío Athinón*) pädevusse, saab Teie advokaat jälgida kohtumenetluse käiku Ateena advokatuuri veebisaidil (*Dikigorikós Syllogos Athinón*, <http://www.dsa.gr/>). Kuriteoohver ise seda teha ei saa, sest juurdepääs on ainult volitatud kasutajatel.

Kas mul on õigus tasuta suulise või kirjaliku tõlke teenustele (kui ma suhtlen politsei või muude ametiasutustega või uurimise või kohtumenetluse ajal)?

Kui Te ei mõista või ei räägi kreeka keelt, saate kuriteoteate esitada Teile arusaadavas keeles või Teile antakse vajalikku keeleabi vastavalt kriminaalmenetluse seadustikus või konkreetses kriminaalõiguse seaduses sätestatud tingimustele. Vastutavad ametnikud teavitavad Teid sellest. Võite taotleda oma kuriteoteate tasuta tõlkimist.

(Seaduse 4478 artikkel 58, milles käsitletakse kuriteoohvri õigusi kuriteokaebuse esitamisel (direktiivi 2012/29/EL artikkel 5))

Kui Teid kuulatakse mõnes menetlusetapis üle tunnistajana ning Te ei räägi või ei mõista kreeka keelt piisavalt hästi, tagatakse Teile viivitamatult suulise tõlke teenused. Õigus suulise tõlke teenustele hõlmab kuulmis- või kõnepuudega isikute nõuetekohast abistamist. Vajaduse korral võidakse kasutada sellist kommunikatsioonitehnoloogiat nagu videokonferents, telefon või internet, välja arvatud juhul, kui Teid küsitlev isik peab hädavajalikuks tõlgi füüsilist kohalviibimist (KPD artikli 233 lõige 1).

Kuidas ametiasutused tagavad, et mina saan aru ja et minust saadakse aru (kui ma olen laps; kui mul on puue)?

Esimesel kokkupuutel Teiega suhtlevad politsei ja muud asutused Teiega suuliselt või kirjalikult lihtsas ja arusaadavas keeles, võttes arvesse Teie isikuomadusi, eelkõige vanust, küpsusastet, intellektuaalseid ja vaimseid võimeid, haridust, keeleoskust, kuulmis- või kõnepuuet või asjaolu, et olete emotsionaalselt nii raskes olukorras, et see mõjutab Teie võimet saada aru või teha ennast arusaadavaks. Kirjalik teave Teie õiguste kohta on kättesaadav kõige levinumates keeltes ja punkt kirjas (*seaduse 4478 /2017 artikli 56 lõige 2 (direktiivi 2012/29/EL artikkel 3)*). Kui Teil on kuulmis- või kõnepuue, abistab Teid nõuetekohaselt tõlk (KPD artikli 233 lõige 1).

Ma olen alaealine. Kas mul on erioigused?

Kui olete alaealine (alla 18aastane), võib kuriteoteate Teie eest esitada Teie esindaja (vanem või eestkostja). Kui olete vanem kui 12aastane, võite kuriteoteate esitada koos oma esindajaga (kriminaalseadustiku (*Poinikós Kódikas* – PK) artikli 118 lõige 2).

See, kas Teil on kriminaalmenetluses eriõigused, sõltub kuriteo laadist. Näiteks kui on piiratud Teie isiku- või seksuaalset vabadust või olete inimkaubanduse, seksiturismi, inimröövi, lapsröövi või seksuaalkuriteo ohver, on Teil järgmised õigused:

- tutvuda oma toimikuga isegi siis, kui Te ei osale kriminaalmenetluses tsiviilhagejana (KPD artikkel 108A);
- lasta ülekuulamine salvestada, et salvestist saaks kasutada kriminaalmenetluses ja Te ei peaks rohkem prokuröri juurde või kohtusse ilmuma (KPD artikkel 226A);
- saada psühholoogilt või lastepsühhiaatril abi, kui Teid kuulatakse tunnistajana üle;
- saada teavet kurjategija vabastamise kohta (KPD artikkel 108A);
- taotleda kurjategija suhtes lähenemiskeeldu, mis keelab tal Teiega ühendust võtta või läheneda Teie kodule.
- Lisaks sellele on Teil alati õigus
- individuaalsele hindamisele, et teha kindlaks, kas tuleks kohaldada erikaitsemeetmeid, kui on korduva ohvristamise oht (*seaduse 4478/2017 artikkel 68, milles käsitletakse kuriteoohvrite individuaalset hindamist eriliste kaitsevajaduste väljaselgitamiseks (direktiivi 2012/29/EL artikkel 22)*);
- taotleda prokurörit või kohtuasutusel alaealisele seadusjärgse eestkostja (*epimelitís anilikón*) määramist, kes esindaks Teid kriminaalmenetluse kõikides etappides, kui Teie vanemad ei saa seda teha või olete saatjata või perekonnast lahutatud (*seaduse 4478/2017 artikli 69 lõige 7, milles käsitletakse eriliste kaitsevajadustega kuriteoohvrite õigust saada kriminaalmenetluse ajal kaitset (direktiivi 2012/29/EL artiklid 23 ja 24)*);
- taotleda menetluses osalemist kahju hüvitamist nõudva tsiviilhagejana, keda abistab esindaja (*KPD artikli 82 lõige 2*).

Millist teavet saan ma politseilt või ohvriabiorganisatsioonidelt kuriteo uurimise ajal?

Menetluse käigu kohta saate teavet prokurörit, kui prokurörile on saadetud asja toimik (*dikografía*).

Kui osalete kriminaalmenetluses tsiviilhagejana, võite tutvuda toimiku sisuga ning Teile antakse dokumentide koopiad pärast seda, kui süüdistatav on esitanud oma kaitseargumendid (*apología*) või kui on väljastatud vahistamismäärus (*éntalma sýllipsis*) või sundtoomise määrus (*éntalma viaías prosagogís*) (KPD artikkel 108) või kui ametivõimud on kutsunud kahtlusaluse välja selgituste andmiseks. Enne seda on menetlus konfidentsiaalne.

Ohvriabi teenistused pakuvad teavet ja annavad nõu selle kohta, kuidas saate kasutada oma õigusi, sealhulgas õigust nõuda kuriteo tõttu kantud kahju hüvitamist, ning Teie rolli kohta kriminaalmenetluses tsiviilhagejana või tunnistajana (*seaduse 4478/2017 artikkel 62, milles käsitletakse ohvriabi teenistuste pakutatavat abi (direktiivi 2012/29/EL artikkel 9)*).

Millised on minu õigused tunnistajana?

Kui Teid kuulatakse üle tunnistajana, saadab prokurör, eeluurimise eest vastutav politseiametnik, piirkonna kriminaalkohtu kohtunik (*ptaismatodíkis*) või eeluurimiskohtunik (*anakritís*) Teile kohtukutse. Te peate ilmuma nende juurde ütlusi andma niipea, kui olete kutse saanud. Teil palutakse juhtunud kirjeldada ning Teile võidakse esitada täiendavaid küsimusi. Kui olete kahtlusaluse sugulane, võite keelduda ütluste andmisest (KPD artikkel 222).

Kui Teil on kuulmis- või kõnepuue, võidakse Teid küsitleda kirjalikult. Kui Te ei räägi kreeka keelt, on Teil õigus tasuta suulise tõlke teenusele.

Kui Te olete inimkaubanduse ohver, siis kuulute tunnistajate erikategooriasse: enne ülekuulamist abistab Teid psühholoog või psühhiaater, kes kasutab nõuetekohaseid diagnostikameetodeid, et koostöös uurimise eest vastutavate politsei- või kohtuametnikega teha kindlaks Teie intellektuaalne võimekus ja psühholoogiline seisund. Psühholoog või psühhiaater viibib Teie ülekuulamise juures. Teiega võib kaasas olla ka Teie esindaja, välja arvatud juhul, kui kohtunik keelab tal osalemise, täpsustades selle põhjused.

Teie ütlused protokollitakse ja võimaluse korral salvestatakse audiovisuaalselt, et esitada need kohtule elektroonilisel kujul; sellisel juhul ei pea Te menetluse järgmistes etappides ise kohal olema.

Kui tegemist on koduvägivalla juhtumiga ja Te olete pereliige, ei pea Te vande all ütlusi andma. Kui olete alaealine, siis Teid ei kutsuta kohtusse tunnistajana ütlusi andma. Kui Teie kohalolekut kohtus ei peeta vajalikuks, saate selle asemel teha kirjaliku avalduse, mis loetakse kohtus ette.

Ülekuulamise lõppedes võite taotleda Teid välja kutsunud asutuselt sellega seotud kulude (reisi- või majutuskulude) hüvitamist (KPD artikkel 288).

Kuidas saan ma kaitset, kui olen ohus?

Pakutav kaitse sõltub kuriteo laadist ja Teie rollist kriminaalmenetluses.

Kui olete organiseeritud kuritegevuse või terrorismi ohver ja Teid on kutsutud kuriteo kohtueelse uurimise käigus võtmetunnistajana ütlusi andma, võite taotleda erikaitset võimaliku kättemaksu või hirmutamise eest. Asjast sõltuvalt võidakse kohaldada politseikaitset, kaitsta Teie anonüümsust (Teie nimi, sünnikoht, kodune ja töökoha aadress, ametikoht, vanus jne jäetakse välja kõikidest kirjalikest dokumentidest) või isegi muuta Teie identiteeti ja paigutada Teid teise riiki. Võite taotleda ütluste andmist audiovisuaalseadmete abil. Kui töötate riigiasutuses, võite taotleda ajutist või püsivat üleviimist teisele ametikohale. Kaitsemeetmeid rakendatakse Teie nõusolekul ning need piiravad Teie vabadust ainult ulatuses, mis on vajalik Teie ohutuse tagamiseks; meetmed võidakse peatada, kui taotlete seda kirjalikult või ei tee koostööd, et tagada meetmete toimimine (seaduse 2928/2001 artikkel 9, milles käsitletakse tunnistajate kaitset).

Kui olete koduvägivalla ohver, ei tohi Teie juhtumiga tegelevad politseiametnikud mingil juhul avalikustada Teie isikut, kodust aadressi või muud teavet, mis võib paljastada Teie isiku (seaduse 3500/2006 artikkel 20).

Kuriteoohvrina saate esitada kirjaliku taotluse selliste meetmete rakendamiseks, millega keelatakse kurjategijal ühendust võtta Teiega või Teie pereliikmetega kohas, kus toimub kriminaalmenetlus. Teie taotlust arutab kriminaalmenetluse toimumise koha kolmeliikmeline väärtetõhus (*trimelés plimmeleiodikeío*) menetluse mis tahes etapis kooskõlas kuritegude menetlemise kiirendatud menetlusega *in flagrante delicto*.

(Seaduse 4478/2017 artikkel 65, milles käsitletakse õigust vältida kokkupuudet kuriteoohvri ja kurjategija vahel (direktiivi 2012/29 /EL artikkel 19))

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 12/11/2018

2 - Kuriteost teatamine ja minu õigused uurimisevõi kohtumenetluse ajal

Kuidas ma pean kuriteost teatama?

Kui olete langenud kuriteo ohvriks, saate esitada kuriteoteate (*énklisi* või *mínysi*) prokuröörile või politseile. (*Énklisi* on rangelt võttes kuriteoteade, mille esitab kuriteoohver. Teatavas olukorras algatatakse kriminaalmenetlus ilma kuriteoteateta (näiteks kui kahjustatud on isiku au või väärikust). *Mínysi* on kuriteoteade, mille esitab muu isik kui kuriteoohver, et ametiasutused saaksid kurjategija kohta alla anda omal algatusel olenemata sellest, kas kuriteoohver esitab kaebuse või mitte. Tegelikult kasutatakse mõlemat liiki kuriteoteate puhul terminit „*mínysi*“. Kui prokuröörile esitatakse ükskõik kumba liiki kuriteoteade, antakse sellele unikaalne registreerimisnumber – „*arithmós vivliou minýseon*“, milles on kasutatud sõna „*mínysi*“.)

Võite paluda teisel isikul esitada enda eest kuriteoteate. Sellisel juhul peate allkirjastama kirjaliku avalduse (*dílosi* või *exousiodótisi*), milles on täpsustatud isik, kes Teie nimel kuriteoteate esitab. Avaldusel puudub tüüpvorm, kuid see tuleb allkirjastada keskvalitsusasutuse või kohaliku omavalitsusasutuse ametniku või advokaadi (sh olemasolul Teie enda advokaadi) juuresolekul, kes tõendab allkirja õigsust. Isikuks, kes esitab Teie nimel kuriteoteate, võib olla advokaat või mõni teine isik, keda Te usaldate. Kui kuritegu on selline, et kriminaalmenetluse algatamiseks peab kuriteoohver ise kuriteost teatama, kuid kuriteoohver on surnud, läheb kuriteoteate esitamise õigus üle tema abikaasale ja lastele või vanematele (kriminaalmenetluse seadustiku (*Kódikas Poinikís Dikonomías* – KPD) artikli 118 lõige 4). Kui kuriteoohver sureb kuriteo tagajärjel, võivad nimetatud isikud ise osaleda kriminaalmenetluses tsiviilhagejana ning taotleda neile põhjustatud valu ja kannatuste eest hüvitist.

Kuriteoteate võite esitada suuliselt või kirjalikult. Kui eelistate teatada kuriteost suuliselt, koostab vastuvõttev ametnik selle kohta kirjaliku dokumendi.

Kuriteoteate esitamise eest tuleb maksta tasu; tasu summat korrigeeritakse korrapäraselt rahandusministri ning justiits-, läbipaistvuse ja inimõiguste ministri ühise otsusega. Erandjuhtudel lubatakse Teil tasu maksta pärast kuriteoteate esitamist, kuid igal juhul tuleb seda teha kolme päeva jooksul. Kui Te jätate tasu maksmata, lükatakse Teie kaebus vastuvõtmatusse tõttu tagasi.

Te ei pea tasu maksma, kui Teil on õigus õigusabile. Samuti ei pea Te tasu maksma, kui olete seksuaalse vabaduse vastu suunatud kuriteo või seksuaalse ärakasutamise, koduvägivalla või rassilise diskrimineerimise ohver (kriminaalseadustiku (*Poinikós Kódikas* – PK) artiklid 81A ja 361B) või kui rikutud on võrdse kohtlemise põhimõtet (KPD artikli 46 lõige 2).

Kuritegude puhul, mida saab menetleda ametiasutuste algatusel sõltumata sellest, kas kuriteoohver on seda taotlenud, ei ole kuriteost teatamise tähtaega kehtestatud, välja arvatud keskmise raskusastmega kuriteod (*plimmélimata*), millest tuleb teatada viie aasta jooksul. Teatavatel juhtudel saab kuritegu menetleda ainult siis, kui kriminaalmenetlust taotleb kuriteoohver. Sellisel juhul tuleb kuriteoteade (*énklisi*) esitada kolme kuu jooksul alates kuupäevast, mil saite teada kuriteost või kurjategija isikust (kui teate, kes on kurjategija).

Kuriteoteate tüüpvormi ei ole kehtestatud.

Kuriteoteade peab sisaldama järgmist teavet:

- Teie täielikud isikuandmed;
- kurjategija nimi ja kontaktandmed, kui need on Teile teada;
- asjaolude põhjalik kirjeldus;
- kaebust põhistavad olemasolevad dokumentaalsed tõendid;
- tunnistajad, kellelt tuleks ütlused võtta;
- kui Teil on advokaat, siis advokaadi kontaktandmed.

Kui Te ei mõista või ei räägi kreeka keelt, saate kuriteoteate esitada Teile arusaadavas keeles või Teile antakse vajalikku keeleabi vastavalt kriminaalmenetluse seadustikus või konkreetses kriminaalõiguse seaduses sätestatud tingimustele. Võite taotleda dokumendi tasuta tõlget (*seaduse 4478/2017 artikkel 58, milles käsitletakse kuriteoohvri õigusi kuriteokaebuse esitamisel (direktiivi 2012/29/EL artikkel 5)*).

Kuidas ma oma juhtumi kohta teavet saan?

Kuriteost teatamisel antakse kuriteoteatele unikaalne registreerimisnumber. Selle numbril abil saate jälgida oma juhtumi menetlemise käiku, kasutades prokuratuuri registrit või võttes ühendust kaebuste lahendamise eest vastutava asutusega. Samuti võite taotleda ja saada tõendi juhtumi käigu kohta (*pistopoiitikó poreías*), milles on täpsustatud asjaomane menetlusetaap.

Kui Teie juhtum kuulub Ateena Esimese Astme Kohtu (*Protodikeío Athinón*) pädevusse, saab Teie advokaat jälgida kohtumenetluse käiku Ateena advokatuuri veebisaidil (*Dikigorikós Sýllogos Athinón*, <http://www.dsa.gr/>). Kuriteoohver ise seda teha ei saa, sest juurdepääs on ainult volitatud kasutajatel.

Kas mul on õigus õigusabile (uurimise või kohtumenetluse ajal)? Millistel tingimustel?

Kohtumenetluse ajal võite kasutada advokaati, kuid Te peate tema teenuste eest ise tasuma.

Kui Teie leibkonna aastasissetulek on väiksem kui kaks kolmandikku üldises riiklikus kollektiivlepingus sätestatud aastasest miinimumsissetulekust, määratakse Teile tasuta advokaat, kes koostab ja esitab kuriteoteate ning esindab Teid kui tsiviilhagejat menetluse kõikides etappides, kui Teie suhtes on toime pandud üks järgmistest kuritegudest: piinamine või muu inimväärkuse vastane kuritegu (kriminaalseadustiku artikli 137 lõiked A ja B); diskrimineerimine või ebavõrdne kohtlemine; elu, isiku- või seksuaalse vabaduse vastu suunatud kuritegu; rahalisel eesmärgil seksuaalne ärakasutamine; vara ja varaliste õiguste vastu suunatud kuritegu; kehavigastus; abielu või perega seotud kuritegu. Tegemist peab olema raske kuriteoga (*kakoúrgima*) või keskmise raskusastmega kuriteoga (*plimmélima*), mis kuulub kolmeliikmelise väärteokohtu (*trimeloús plimmeleiodikeío*) pädevusse ja mille eest on ette nähtud vähemalt kuuekuuline vabadusekaotus (**seadus 3226/2004 (ametlik teataja 24/1/ 4/4.2.2004), mida on muudetud ja täiendatud seadusega 4274/2014**). Kriminaalmenetluses hindab Teie õigusabitaotlust selle kohtu eesistuja, kes asja arutab või kellele esitatakse apellatsioonkaebus.

Teie nimel tegutsev advokaat aitab Teil ette valmistada ja esitada vajalikud dokumendid, et saaksite osaleda menetluses tsiviilhagejana, ning abistab Teid menetluse jooksul.

Kas ma võin edasi kaevata, kui juhtumi uurimine lõpetatakse enne kohtusse jõudmist?

Kui väärteokohtu prokurör (*eisangeléas plimmeleiodikón*) teeb määruse, millega Teie kaebus lükatakse tagasi, kuna sellel puudub seaduslik alus või see on ilmselt alusetu või kohus ei saa seda hinnata, võite määruse edasi kaevata apellatsioonikohtu vastutavale prokurörile (*eisangeléas efetón*) (KPD artiklid 47 ja 48) kolme kuu jooksul alates määruse kuupäevast (seda tähtaega ei pikendata). Määruse vaidlustamiseks peate maksma tasu, mis tagastatakse Teile, kui prokurör toetab Teie vaiet.

Kas ma võin osaleda kohtumenetluses?

Te saate osaleda kohtumenetluses ainult tsiviilhagejana (*político enágon*) ja taotleda hüvitist rahalise või moraalse kahju või valu ja kannatuste eest. Võite taotleda kriminaalmenetluses osalemist tsiviilhagejana, esitades vastutavale prokurörile taotluse oma kuriteoteles või eraldi dokumendina eeluurimise lõpuks (KPD artikkel 308) kas isiklikult või advokaadi kaudu, kellele on selleks antud üld- või erivolitus. Teie tsiviilhagi koos advokaadi volikirjaga lisatakse toimikule (KPD artikkel 83). Kui Te ei taotle tsiviilhagejana menetluses osalemist oma kuriteoteles, saate seda teha kriminaalkohtus (KPD artikkel 82) enne seda, kui kohus asub tõendeid hindama.

Teie taotlus osaleda tsiviilhagejana lükatakse vastuvõetamatuse tõttu tagasi, kui see ei sisalda juhtumi lühikirjeldust ja nõude aluseks olevaid asjaolusid; kui Te ei ole kohtualluvuse piirkonna alaline elanik, tuleb Teil määrata enda esindaja selles piirkonnas. Esindajal on õigus võtta vastu kõiki Teile kui tsiviilhagejale adresseeritud dokumente ja teateid (KPD artikkel 84). Selleks et Teid kuulataks kriminaalkohtus ära tsiviilhagejana, peate määrama volitatud advokaadi ja maksma kindlasummalise riigilõivu, mis katab kogu menetluse kuni sellise lõpliku otsuse tegemiseni, mida ei saa enam edasi kaevata. Tasu summat korrigeeritakse korrapäraselt majandus- ja rahandusministri ning justiitsministri ühise otsusega.

Tsiviilhagejana on Teil mitmesugused õigused. Te võite osaleda kõikidel kohtuistungitel, sealhulgas kinnistel istungitel, ning Teil on juurdepääs kõikidele dokumentidele. Teil on õigus esitada kohtule oma nõue ning Te saate esitada oma märkused pärast tunnistajate ütlusi või selgitada antud ütlusi või esitatud tõendeid (KPD artikkel 358). Võite advokaadi kaudu esitada küsimusi kurjategijale, tunnistajatele ja teistele menetlusosalistele (nt määratud tehnilistele ekspertidele). Teil palutakse anda ütlusi tunnistajana (kuid mitte vande all) ning saate pakkuda välja tunnistajaid, tingimusel et sellest teatatakse aegsasti kohtule. Teil on õigus taotleda kohtumenetluse katkestamist ja kohtuniku asendamist.

Kuriteoohvrina kutsutakse Teid igal juhul kohtusse ütlusi andma. Sellisel juhul olete kohustatud kohtusse ilmuma. Kui Teid kuulatakse üle tunnistajana, on Teil võimalus selgitada kohtule kuriteoga seotud asjaolusid. Kohtunik võib ka esitada Teile täiendavaid küsimusi.

Milline on minu ametlik roll õigussüsteemis? Kas ma olen või kas ma saan valida, et ma olen: ohver, tunnistaja, tsiviilhageja või erasüüdistaja?

Millised on minu õigused ja kohustused seoses minu rolliga?

Võite valida, kas osalete menetluses tsiviilhagejana (sellisel juhul olete kogu menetluse osaline ning Teil on olulised menetluslikud õigused) või annate lihtsalt ütlusi olulise tunnistajana, võttes arvesse, et kriminaalmenetlus toimub just seetõttu, et Teie vastu on toime pandud kuritegu. Kreeka kohtusüsteemis ei ole erasüüdistust ette nähtud.

Kas ma võin kohtumenetluse ajal teha avalduse või anda tunnistusi? Millistel tingimustel?

Saate esitada dokumente, mis loetakse kohtus ette (KPD artikkel 364) ning lisatakse kohtuasja toimikule, samuti saate kutsuda tunnistajaid ja teatada sellest kohtule (KPD artikli 326 lõike 2 punkt 1).

Millist teavet mulle antakse kohtumenetluse ajal?

Võite kogu menetluse ajal osaleda avalikel kohtuistungitel, tõendite kogumisel, kostja kaitseargumentide esitamisel, advokaatide seisukohtade esitamisel ja kohtuotsuse langetamisel.

Kas mul on võimalik tutvuda menetlustoimikuga?

Tsiviilhagejana on Teil juurdepääs kohtuasja toimiku sisule ning Te saate kohtuotsuse ärakirja.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 12/11/2018

3 - Minu õigused pärast kohtumenetlust

as mul on õigus otsus edasi kaevata?

Kohtumenetluse lõppedes mõistab kohus süüdistatava süüdi või õigeks, olenevalt esitatud tõenditest. Kui kohus leiab, et süüdistatav ei ole süüdi, mõistab ta süüdistatava õigeks, ning kui osalete menetluses tsiviilhagejana (*politikós enágon*), ei mõisteta Teie kasuks välja kahjutasu või rahalist hüvitist Teile põhjustatud moraalse kahju või valu ja kannatuste eest. Sellisel juhul on süüdistataval õigus esitada vastuhagi ning nõuda seoses kohtuasjaga kantud kulude hüvitamist (kriminaalmenetluse seadustiku (*K ódikas Poinikís Dikonómias* – KPD) artikkel 71). Kui kohus mõistab süüdistatava süüdi, määratakse talle karistus ning täpsustatakse hüvitise summa, mille süüdistatav peab Teile tasuma tsiviilnõude alusel.

Kui kohus mõistab süüdistatava õigeks, saate vastavalt KPD artikli 486 lõike 1 punktile b kohtuotsuse edasi kaevata ainult siis, kui Teilt on süüdistatava kasuks välja mõistetud hüvitis, ning ainult seoses sellega. Tsiviilhagejana saate edasi kaevata kohtuotsuse selle osa, millega Teie hagi jäeti õigusliku põhjendamata tõttu rahuldamata, või selle osa, millega Teie kasuks mõisteti välja rahaline hüvitis (KPD artikkel 488).

Teise võimalusena saate paluda prokuröri kohtuotsus edasi kaevata.

Millised on minu õigused pärast süüdimõistmist?

Kohtuotsuse jõustudes on Teie roll kriminaalmenetluses üldiselt lõppenud. Kreeka õigusnormidega ei ole kuriteoohvritele pärast kohtuotsuse jõustumist täiendavaid õigusi ette nähtud. On ainult üks erand: kui olete isiku- või seksuaalse vabaduse vastu suunatud kuriteo alaealine ohver, on Teil kõik sellega seotud õigused isegi siis, kui Te ei osale menetluses tsiviilhagejana, sealhulgas õigus saada prokurörielt teavet, kui kurjategija vabastatakse tingimisi või lõplikult või kui tal lubatakse ajutiselt vanglast lahkuda (KPD artikkel 108A).

Kas mul on pärast kohtumenetlust õigus abile või kaitsele? Kui kaua?

Kuriteoohvrina on Teil õigus saada sõltuvalt Teie vajadustest tasuta konfidentsiaalseid üldisi või spetsialiseeritud abi- ja hooldusteenuseid enne kriminaalmenetlust, selle ajal ning mõistliku aja jooksul pärast kriminaalmenetluse lõppemist. Need õigused laienevad ka Teie pereliikmetele sõltuvalt nende vajadustest ja Teie vastu toime pandud kuriteo tagajärjel kantud kahju suurusel. Politsei või pädev asutus, kellele esitasite kuriteoteate, võib anda Teile Teie taotluse korral teavet ning suunata Teid järgmistesse asutustesse ja organisatsioonidesse: esimese ja teise astme kohaliku omavalitsusasutuse sotsiaalamet; vaimse tervise keskused; kogukonnakeskused (*Kéntra Koinótitas*), soolise võrdõiguslikkuse peasekretariaadi juures tegutsevad nõustamiskeskused (*symvoulevtiká kéntra*); riikliku sotsiaalse solidaarsuse keskuse (*Ethnikó Kéntro Koinonikís Allilengýis*) tugiteenistused; justiits-, läbipaistvuse ja inimõiguste ministeeriumi juures tegutsev sõltumatu alaealiste kuriteoohvrite kaitse amet (*Avtoteli Graféia Prostatías Anílikon Thymáton*) või eraõiguslikud asutused ning kutseliidud ja vabatahtlike ühendused. Kui olete naine, kes on langenud isiku- või seksuaalse vabaduse vastu suunatud kuriteo, rahalisel eesmärgil seksuaalse ärakasutamise, koduvägivalla, inimkaubanduse, kupeldamise või rassistliku kuriteo ohvriks, on ka Teie lastel õigus abi- ja hooldusteenustele (seaduse 4478/2017 artikkel 61, milles käsitletakse õigust ohvriabiteenustele (direktiivi 2012/29/EL artikkel 8)).

Üldised abi- ja hooldusteenistused annavad Teile muu hulgas teavet ja nõu Teie õiguste kohta kuriteoohvrina ning õiguse kohta nõuda kuriteoga tekitatud kahju hüvitamist, annavad teavet selle kohta, kuidas osaleda kriminaalmenetluses tsiviilhageja või tunnistajana, annavad teavet spetsialiseeritud abiteenuste kohta ja suunavad nende juurde, pakuvad emotsionaalset ja psühholoogilist tuge, annavad nõu kuriteoga seotud rahalistes ja praktilistes küsimustes ning selles, kuidas ennetada teisest ja korduvalt ohvristamist, hirmutamist ja kättemaksu.

Spetsialiseeritud abi- ja hooldusteenistused suunavad kuriteoohvrid, kes vajavad teisese või korduva ohvristamise, hirmutamise või kättemaksu ohu tõttu ohutut kohta, varjupaika, või tagavad neile muu asjakohase ajutise majutuse ning osutavad integreeritud tugiteenuseid erivajadustega kuriteoohvritele, näiteks rassipõhise või seksuaalse vägivalla, identiteedi või soopõhise vägivalla ja lähisuhtevägivalla ohvritele (seaduse 4478/2017 artikkel 62, milles käsitletakse ohvriabiteenistuste pakutatavat abi (direktiivi 2012/29/EL artikkel 9)).

Millist teavet mulle antakse, kui kurjategija mõistetakse süüdi?

Kuriteoohvrina hoitakse Teid kursis kriminaalmenetluse käiguga ning Teile edastatakse Teie taotluse korral tarbetu viivitusega kohtuotsus kooskõlas kriminaalmenetluse seadustiku asjakohaste sätetega, tingimusel et osalete kriminaalmenetluses tsiviilhagejana. Kui osalete menetluses tsiviilhagejana, võidakse Teid teavitada e-posti teel, isiklikult või Teile advokaadi vahendusel (seaduse 4478/2017 artikkel 59, milles käsitletakse kuriteoohvri õigust saada teavet enda suhtes toime pandud kuriteo menetlemise kohta (direktiivi 2012/29/EL artikkel 6)).

Kas mulle teatatakse, kui kurjategija vanglast vabaneb (sealhulgas ennetähtaegselt või tingimisi) või põgeneb?

Teil on õigus saada teavet selle kohta, kui pädev kohtuasutus on tühistanud kurjategija ajutise kinnipidamise või seda muutnud või kui kurjategija vabastatakse või on vanglast põgenenud või kui kinnipidamisasutuse vastutavad ametnikud on andnud talle loa

ajutiselt vanglast lahkuda, sealhulgas teavet meetmete kohta, mida võidakse võtta Teie kaitseks, kui kurjategija on vanglast vabastatud või põgenenud. Sellist teavet antakse Teile prokurööri loaga, kui Teie ohutust ähvardab tegelik või potentsiaalne oht, tingimusel et sellise teabe avalikustamine ei sea ohtu kurjategijat (seaduse 4478/2017 artikkel 59, milles käsitletakse kuriteoohvri õigust saada teavet enda suhtes toime pandud kuriteo menetlemise kohta (direktiivi 2012/29/EL artikkel 6)).

Kas mind kaasatakse (tingimisi) vabastamist käsitleva otsuse tegemisse? Kas mul on näiteks õigus teha avaldus või esitada kaebus?

Ei. Kohus võib siiski anda korralduse hüvitada kuriteoohvrile kuriteoga tekitatud kahju (kriminaalseadustiku (*Poinikós Kódikas – PK*) artikli 100 lõige 3a)) karistuse alternatiivina või tingimisi karistuse tingimusena, mille üle teostab järelevalvet sotsiaalabiametnik (*epimelitis koinonikís arogís*) (PK artikkel 100). Seda, kas kurjategija täidab kohtu seatud tingimusi, kontrollib sotsiaalabiametnik ning rikkumise korral võib pädev prokurör teha tingimisi karistuse määranud kohtule ettepaneku karistuse täitmisele pööramiseks.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 12/11/2018

4 - Hüvitis

aate nõuda kurjategijalt kahju hüvitamist, esitades tsiviilhagi. Saate esitada tsiviilhagi kriminaalmenetluse osana eeluurimise ajal või kohtuistungil ajal. Hagi esitades osalete kriminaalmenetluses tsiviilhagejana (*politikós enágon*). Saate nõuda rahalist hüvitist Teie varale tekitatud kahju ja/või Teile tekitatud moraalse kahju ning valu ja kannatuste eest. Saate lisada nõudele kohtuasjaga seoses kantud kulud (advokaadi ja kohtutäituri tasud, reisikulud jne).

Kui kohus mõistab kurjategija süüdi, annab ta korralduse maksta Teile hüvitist. Tegelikult on hüvitis sageli pigem sümboolne ja ei kata Teile tegelikult tekitatud kahju. Ülejäänud summa hüvitamiseks peate esitama eraldi hagi tsiviilkohtule.

Teise võimalusena saate esitada hagi otse tsiviilkohtule. Tsiviilkohus mõistab kurjategijalt välja kahjutasu, mis vastab Teile tegelikult tekitatud kahjule.

Kui olete esitanud hagi tsiviilkohtule, saate selle uuesti esitada kriminaalmenetluses; sellisel juhul tsiviilkohtumenetlus lõpetatakse.

Kui olete tahtlikult toime pandud vägivallakuriteo ohver, on Teil õigus saada hüvitist riigilt. Palun tutvuge Euroopa Justiitsvärgustiku teabelehega, mis käsitleb kuriteoohvritele kahju hüvitamist Kreekas (restoratiivne õigus) (kättesaadav inglise ja kreeka keeles ning muudes keeltes).

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 12/11/2018

5 - Minu õigus saada abi ja toetust

iseministeeriumi haldusalas tegutseval soolise võrdõiguslikkuse peasekretariaadil (*Genikí Grammatela Isótitas ton Fýlon*) on nõustamiskeskused vägivallakuritegude ohvriks langenud naistele.

Selliste naiste abistamiseks on loodud 62 üksusest koosnev integreeritud võrgustik.

Võrgustikku kuuluvad ööpäevaringselt töötav abitelefoni (SOS15900), 40 nõustamiskeskust ja 21 majutusasutust naistele ja nende lastele.

Abitelefoni SOS15900 saab ühendust võtta ka e-posti aadressil [✉ sos15900@isotita.gr](mailto:sos15900@isotita.gr). Abitelefoni töötab ööpäevaringselt 365 päeva aastas nii kreeka kui ka inglise keeles. Kõne maksumus on kohalik kõnetasu.

Nõustamiskeskused pakuvad tasuta psühholoogilist tuge ja õigusnõu. Pakutavate teenuste mahtu on laiendatud ning nüüd pakutakse abi ka seoses **naiste tööhõivega ning erinevas vormis diskrimineerimise ohvriks sattunud naistele** (pagulastele, üksikvanematele, roma kogukonna liikmetele jne). Nõustamiskeskuste kontaktandmed on avaldatud veebisaidil <http://www.womensos.gr/> ja Facebook'is: WomenSOS.gr

KONTAKTANDMED:

Soolise võrdõiguslikkuse peasekretariaadi veebisait: <http://www.isotita.gr/>

Soolise võrdõiguslikkuse uurimiskeskus (*Kέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας – KETHI*)

Soolise võrdõiguslikkuse uurimiskeskus pakub psühholoogilist tuge ja õigusabi koduvägivalla ohvritele ning haldab vägivalalakuritegude ohvriks langenud naistele ja nende lastele mõeldud majutusasutust.

Soolise võrdõiguslikkuse uurimiskeskus

- on 1994. aastal loodud eraõiguslik organisatsioon, mille järele valvab soolise võrdõiguslikkuse peasekretariaat;
- koosneb piirkondlikest ja kohalikest teenistustest, mis pakuvad psühholoogilist tuge ja õigusabi koduvägivalla ohvritele;
- pakub tasuta psühholoogilist tuge ja õigusabi;
- annab teavet, nõu ja tuge naistele, kellel on probleeme seoses tööhõive ja sotsiaalse tõrjutusega;
- haldab alates 1993. aastast koostöös Ateena prefektuuriga vägivalalakuritegude ohvriks langenud naistele ja nende lastele mõeldud majutusasutust.
- KONTAKTANDMED:

Veebisait: <https://greekhelsinki.wordpress.com/>

Riiklik sotsiaalse solidaarsuse keskus (*Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης – EKKA*)

Riiklik sotsiaalse solidaarsuse keskus haldab tugivõrgustikku, mis pakub sotsiaalabiteenuseid üksikisikutele, peredele ja ühiskonnarühmadele, kes on sattunud psühhosotsiaalsesse raskustesse või vajavad kiiresti sotsiaalabi.

Riiklik sotsiaalse solidaarsuse keskus

- on Ateenas asuv eraõiguslik organisatsioon, mille järele valvab töö-, sotsiaalkindlustuse ja sotsiaalse solidaarsuse ministeerium.
- Organisatsioon pakub järgmisi teenuseid:
- ööpäevaringne kõikidele kodanikele mõeldud sotsiaalabitelefoni 197. Helistamine on tasuta;
- ööpäevaringne riiklik lastekaitsetelefon 1107, millele saab helistada lastega seotud küsimustes;
- sotsiaalabikeskused Ateenas, Pireuses ja Thessaloníkis;
- majutusasutused suurtesse sotsiaalsetesse ja rahalistesse raskustesse sattunud kodanikele Atika piirkonnas;
- varjupaigad ohtu sattunud naistele ja nende lastele Atikas ja Thessaloníkis.
- Pakutavad teenused:
- sotsiaalkindlustust käsitlevad nõuanded ja teave;
- sotsiaalne ja psühholoogiline tugi üksikisikutele ja peredele; varjupaigateenus ohtu sattunud naistele ja nende lastele (peamiselt koduvägivalla ja inimkaubanduse ohvritele);
- kriisis või sotsiaalses hädaolukorras olevate inimeste lühiajaline majutus;
- koostöö ja vahendus, et hõlbustada juurdepääsu teiste organisatsioonide pakutavatele sotsiaalse solidaarsuse teenustele.
- Keskusel on ka peamiselt psühholoogidest ja sotsiaaltöötajatest koosnevad kiirreageerimisrühmad, mis pakuvad psühhosotsiaalset tuge paljude ohvritega loodusõnnetuste (maavärin, üleujutus, tulekahju), õnnetuste ja laevahukkude korral, kui sellise meeskonna kohalolekut peetakse vajalikuks.

KONTAKTANDMED:

Veebisait: <http://www.ekka.org.gr/>

Piinamise ohvrite meditsiinilise rehabilitatsiooni keskus (*Ιατρικό Κέντρο Αποκατάστασης Θυμάτων Βασανιστήριον*)

Piinamise ohvrite meditsiinilise rehabilitatsiooni keskus on rehabilitatsioonikeskus piinamise ohvriks langenud isikutele ja nende peredele; keskus koolitab Kreeka ja välisriikide meditsiinitöötajaid vaatama läbi ja ravima piinamise ohvreid, tegeleb teadusuuringutega ning toetab piinamist ja selle tagajärgi käsitlevaid uuringuid.

Piinamise ohvrite meditsiinilise rehabilitatsiooni keskus

- on rehabilitatsioonikeskus piinamise ohvriks langenud isikutele ja nende peredele;
- koolitab Kreeka ja välisriikide meditsiinitöötajaid vaatama läbi ja ravima piinamise ohvreid;
- aitab levitada teavet piinamise ja selle erinevate vormide kohta ning piinamise ohvrite rehabiliteerimise võimaluste kohta;
- tegeleb teadusuuringutega ning toetab piinamist ja selle tagajärgi käsitlevaid uuringuid;
- haldab ja arendab teabekeskust (dokumendiarhiivi);
- aitab oma tegevusega kaasa piinamise ennetamisele.

KONTAKTANDMED:

Veebisait: <http://www.mrct.org/>

Väärkohtlemise ja sotsiaalse tõrjutuse ohvrite uurimis- ja tugikeskus (*Kέντρο Έρευνας και Υποστήριξης Θυμάτων Κακοποίησης και Κοινωνικού Αποκλεισμού – EKYThKKA*)

Väärkohtlemise ja sotsiaalse tõrjutuse ohvrite uurimis- ja tugikeskus pakub meditsiinilist, psühholoogilist, sotsiaalset ja õigusabi piinamise ja organiseeritud kuritegevuse, väärkohtlemise ja sotsiaalse tõrjutuse ohvritele.

Väärkohtlemise ja sotsiaalse tõrjutuse ohvrite uurimis- ja tugikeskus

- on tsiviilõiguslik mittetulundusühing;
- pakub meditsiinilist, psühholoogilist, sotsiaalset ja õigusabi piinamise ja organiseeritud kuritegevuse, väärkohtlemise ja sotsiaalse tõrjutuse ohvritele;
- suurendab teadlikkust inimõiguste valdkonnas ning levitab teavet vägivalda ja sotsiaalse tõrjutuse ilmingute ja nendega võitlemise kohta nii Kreekas kui ka välisriikides;
- pakub humanitaarabi ühiskonnarühmadele, kes on langenud vägivalda, piinamise, väärkohtlemise ja sotsiaalse tõrjutuse ohvriks nii Kreekas kui ka välisriikides;
- tegeleb vägivalda ja piinamist, väärkohtlemist ja sotsiaalset tõrjutust käsitlevate teadusuuringutega;
- aitab ennetada piinamist, väärkohtlemist ja sotsiaalset tõrjutust.

KONTAKTANDMED:

Veebisait: <http://www.cvme.gr/>

Kreeka pagulasnõukogu (*Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες*)

Kreeka pagulasnõukogu on valitsusväline organisatsioon, mis pakub Kreekas pagulastele ja varjupaigataotlejatele paljusid psühhosotsiaalseid ja õigusteenuseid.

Kreeka pagulasnõukogu

- on 1989. aastal loodud valitsusväline organisatsioon, mis pakub Kreekas tuge pagulastele ja varjupaigataotlejatele;
- pakub Kreekas pagulastele paljusid psühhosotsiaalseid ja õigusteenuseid, et aidata neil integreeruda Kreeka ühiskonda;
- on ainus valitsusväline mittetulundusühing Kreekas, mis tegeleb ainult Kreekas varjupaika palunud inimestega, keda käsitatakse pagulastena;
- on registreeritud välisministeeriumis ja tervise- ja sotsiaalse solidaarsuse ministeeriumis eriotstarbelise heategevusliku organisatsioonina;
- on üks kuuest valitsusvälisest organisatsioonist, mis kaitseb Kreekas inimõigusi, ning on riikliku inimõiguste komisjoni (*Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου*) liige;
- on ÜRO pagulaste ülemvoliniku rakenduspartner ja Euroopa Põgenike ja Pagulaste Nõukogu liige.

KONTAKTANDMED:

Veebisait: <http://www.gcr.gr/>

Helsinki Föderatsiooni järelevalveasutus Kreekas (*Ellinikó Paratitítrio ton Symfonión tou Elsínki*)

Helsinki Föderatsiooni järelevalveasutus Kreekas tegeleb Kreekas inimõiguste järelevalvega, inimõigusi käsitlevate artiklite avaldamise ja inimõiguste alase lobitööga.

Helsinki Föderatsiooni järelevalveasutus Kreekas

- loodi 1992. aastal;
- on Rahvusvahelise Helsinki Inimõiguste Föderatsiooni liige Kreekas;
- tegeleb inimõiguste järelevalvega, inimõigusi käsitlevate artiklite avaldamise ja inimõiguste alase lobitööga Kreekas ning aeg-ajalt ka Balkanimaades;
- on osalenud ja sageli koordineerinud Kreeka ja Balkanimaade meedia järelevalvet stereotüüpide ja vihakõne avastamiseks ning koostanud üksikasjalikke aastaaruandeid, kõrvalaruandeid või mitteametlikke aruandeid ÜRO lepinguorganitele ning eriaruandeid väärkohtlemise, rahvuslike, keeleliste, religioosete ja sisserändajate kogukondade kohta.

KONTAKTANDMED:

Veebisait: <http://cm.greekhelsinki.gr/>

Amnesty Internationali Kreeka osakond (*Diethnís Amnistía Ellinikó Tmíma*)

Amnesty International survestab valitsusi, valitsustevahelisi organisatsioone, relvastatud poliitilisi rühmitusi, ettevõtteid ja muid valitsusväliseid organisatsioone ning uurib süstemaatilisel ja erapooletult inimõiguste rikkumise üksikjuhtumeid ja vorme.

Amnesty International

- on inimõiguste kaitseks loodud ülemaailmne sõltumatu vabatahtlik liikumine;
- kaitseb süümevange, vägivalda ohvreid ja vaeseid;
- soovib kaotada naistevastase vägivalda;
- soovib kaotada surmanuhtluse, piinamise ja vabaduse piiramise „terrorismivastase sõja“ ettekäändel;
- võitleb pagulaste, sisserändajate, vähemuste ja inimõiguste kaitsjate diskrimineerimise vastu.

KONTAKTANDMED:

Veebisait: <http://www.amnesty.org.gr/>

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 12/11/2018

Kuriteo ohvrite õigused kriminaalmenetluses - Hispaania

27. aprilli 2015. aasta seaduse 4/2015 kohaselt peetakse füüsilist isikut kuriteoohvriks juhul, kui ta on Hispaanias toime pandud õiguserikkumise ohver või sellise õiguserikkumise ohver, mille eest võib süüdistuse esitada Hispaanias, ning seda sõltumata tema rahvusest või sellest, kas ta on täisealine või alaealine või kas ta elab riigis seaduslikult. Seda seadust kohaldatakse järgmiselt:

a) otsese ohvri suhtes: juhul, kui on tegemist füüsilise isikuga, kellele isiklikult või kelle varale on tekitatud kahju, eelkõige tervisekahjustusi, vaimseid kannatusi, hingelist valu või varalist kahju, mille on otseselt põhjustanud õiguserikkumine;

b) kaudse ohvri suhtes: õiguserikkumise tulemusel otseselt põhjustatud surma või isiku kadumise korral, välja arvatud juhul, kui selle on otseselt põhjustanud:

1. ohvri abikaasa, kui nad ei ole seaduslikult ega faktiliselt lahutatud, või ohvri laps või ohvri abikaasa (kui nad ei ole seaduslikult ega faktiliselt lahutatud) laps, tingimusel et laps elab temaga surma või kadumise ajal koos; iga isik, kellel on surma või kadumise ajal ohvriga samaväärne emotsionaalne suhe, ja selle isiku lapsed, kes elavad surma või kadumise ajal ohvriga koos; ohvri vanemad või otsejoones või küljoones sugulased, kelle eest ohver kannab vanemlikku vastutust, ja isikud, kes on ohvri eestkoste all või kelle hooldaja ohver on.

2. Kui ühtegi eespool osutatud isikut ei ole, siis teised otsejoones sugulased ja ohvri vennad või õed, eelisjärjekorras ohvri esindaja.

- Ohvri peamised õigused: Igal ohvril on õigus kaitsele, teabele, toetusele, abile ja hooldusele ning õigus osaleda aktiivselt kriminaalmenetluses. Tal on õigus lugupidavale, professionaalsele, isiklikule ja mittediskrimineerivale kohtlemisele alates esimesest kokkupuutest ametiasutuste või ametnikega, samas pakutakse ohvriabi- ja tugiteenuseid ning lepitava õigusemõistmise teenuseid kogu kriminaalmenetluse vältel ja piisavalt pika ajavahemiku jooksul pärast menetluse lõppu, sõltumata sellest, kas õigusrikkuja isik on teada, ning sõltumata menetluse tulemusest.
- Kontaktpunkt: ohvrite tugiamet.

Kuriteoohvril on seaduses ette nähtud teatavad õigused enne kohtumenetlust, menetluse ajal ja pärast kohtumenetlust.

Hispaanias algab **kriminaalmenetlus** kuriteo uurimisega, mida teostab kriminaalpolitsei eeluurimiskohtuniku järelevalve all. Kui uurimine on lõpetatud, saadab eeluurimiskohtunik asja prokurörile, kes otsustab, kuidas menetlus jätkub. Kui ei ole piisavat alust asja andmiseks kohtusse ja prokurör ei esita süüdistust, lõpetab eeluurimiskohtunik menetluse. Muul juhul saadetakse asi pädevale kohtule arutamiseks.

Kohtumenetluse käigus uurib kohus tõendeid ja otsustab, kas väidetav õigusrikkuja on süüdi. Kui kohus otsustab, et õigusrikkuja on süüdi, määrab ta talle karistuse. Kriminaalmenetlus võib jätkuda, kui kõrgema astme kohtule esitatakse apellatsioonkaebus.

Ohvrina võite Te osaleda kriminaalmenetluses **tunnistajana** või Teil võib olla aktiivsem roll **erasüüdistajana** ning sellest tulenevad lisaõigused, kuna olete menetlusosaline. Hispaania põhiseaduse artikli 124 kohaselt kaitseb prokurör ohvri(te) huve kogu menetluse jooksul.

Soolise vägivallega seotud õigusrikkumiste ohvreid aitab alates eeluurimise etapist sellele valdkonnale spetsialiseerunud jurist. Pärast kohtute alusseaduse muutmist alusseadusega 7/2015 on naistevastast vägivalda käsitlevaid asju menetlevate kohtute pädevuses ka õigusrikkumised, mis on seotud eraelu puutumatusena, õigusega isikuportreele ja naiste auga ning lugupidamatusega kohtu vastu või ajutise meetme eiramisega.

Vajaliku teabe leidmiseks klikkige alltoodud linkidel

- [☞ 1 - Minu õigused, kui olen langenud kuriteo ohvriks](#)
- [☞ 2 - Kuriteost teatamine ja minu õigused uurimisevõi kohtumenetluse ajal](#)
- [☞ 3 - Minu õigused pärast kohtumenetlust](#)
- [☞ 4 - Hüvitis](#)
- [☞ 5 - Minu õigus saada abi ja toetust](#)

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 12/03/2019

1 - Minu õigused, kui olen langenud kuriteo ohvriks

Illist teavet ma saan ametiasutustelt (nt politseilt, prokurörit) pärast kuriteo toimumist, kuid enne kui ma sellest teatan?

Üldiselt on Teil ohvrina õigus kaitsele, teabele, toele, abile ja hooldusele alates esimesest kokkupuutest asutuste või ametnikega ning avalike haldusasutuste osutatavate abi- ja tugiteenuste ajal, sealhulgas enne kuriteost teatamist.

Kui võtate ühendust asutuste või ametnikega, võite paluda, et nad suunaksid Teid **kuriteoohvrite abistamise büroodesse** (*Oficinas de Asistencia a las Víctimas del delito*), kus Teid aidatakse tasuta ja konfidentsiaalselt, isegi kui Te ei ole kuriteost eelnevalt teatanud.

Teil võib alates esimesest kokkupuutest asutuste ja ametnikega kaasas olla ka vabalt valitud isik.

Peale selle on Teil ohvrina õigus saada aru ja teha end arusaadavaks pärast kuriteost teatamist läbi viidavas menetluses, sealhulgas saada teavet enne kuriteoteate esitamist, mis hõlmab tõlke pakkumist õiguslikult tunnustatud viipekeeltes ning vajaduse korral suulise suhtluse toetamist.

Kogu teabevahetus, nii suuline kui ka kirjalik, toimub selges, lihtsas ja arusaadavas keeles ning võttes arvesse Teie isiklikke eripärasid ja vajadusi, eriti kui Teil on meele-, intellekti- või vaimupuue või kui olete alaealine.

Teave, millele Teil on ohvrina õigus ja mida Teile antakse alates esimesest kokkupuutest asutuste või ametnikega ning abi- ja tugiteenistuste sekkumise ajal, puudutab peamiselt järgmist:

- kuriteost teatamise ning advokaadilt nõu ja abi saamise kord ning asjakohastel juhtudel selle tasuta saamise tingimused;
- Teile kättesaadavad meditsiinilised, psühholoogilised ja materiaalsed abi- ja tugimeetmed ning nende saamise kord;
- kaitsemeetmete taotlemise võimalus ja asjakohastel juhtudel nende taotlemise kord;
- hüvitis, millele Teil võib olla õigus, ja asjakohastel juhtudel selle taotlemise kord;
- kättesaadavad restoratiivse õiguse teenused, kui need on õiguslikult võimalikud;
- juhud, mil Teil on õigus õiguskulude hüvitamisele, ja asjakohastel juhtudel hüvitise taotlemise kord.

Vajaduse korral võite saada ka teavet suulise ja kirjaliku tõlke teenuste ning kättesaadavate suhtlemise abivahendite ja -teenuste kohta.

Kui Te ei ole Hispaania elanik, on Teil õigus saada teavet oma õiguste kasutamise korra kohta.

Ma ei ela selles ELi liikmesriigis, kus kuritegu toime pandi (ELi ja kolmandate riikide kodanikud). Kuidas on mu õigused kaitstud?

Kui olete kuriteoohver ja elate Hispaanias, saate teatada teistes Euroopa Liidu riikides toime pandud kuritegudest Hispaania asutustele.

Kui Hispaania asutused otsustavad pädevuse puudumise tõttu uurimist mitte alustada, edastavad nad kuriteoteate viivitamata selle riigi pädevatele asutustele, kus kuritegu toime pandi, ja teavitavad sellest Teid kui teate esitajat.

Kui olete ELi liikmesriigi kodanik ja Hispaania alaline elanik ning kuritegu, mille ohver Te olete, pandi toime muus ELi liikmesriigis kui Hispaania (kuriteoohver piiriüleses olukorras), võite pöörduda kuriteoohvrite abistamise büroodesse, mis annavad Teile teavet õigusmenetluste kohta, mida tuleb kuriteo toimepanemise riigis järgida, ja hüvitise kohta, mida Teil võib olla õigus saada. Kui tegemist on terrorikuriteoga, peaksite võtma ühendust siseministeeriumi terrorismiohvrite abistamise peadirektoraadiga (*Dirección General de Apoyo a las Víctimas del Terrorismo del Ministerio del Interior*).

Kui olete kodanik, kes ei ela Hispaanias, on Teil õigus saada tasuta suulise tõlke teenuseid, kui Te ei räägi hispaania keelt või asjaomast piirkondlikku keelt. Politsei võib anda Teile kuriteost teatamiseks Teie emakeeles vormi ja võimaluse kasutada telefoni teel või vahetult tõlki. Kohtutel on tõlketeenistus, mis kooskõlastab tegevust kuriteoohvrite abistamise büroodega. Lisaks sellele on Teil õigus saada teavet oma õiguste kasutamise korra kohta, kui Te ei ole Hispaania elanik.

Kui Teie kasuks on mõnes liikmesriigis väljastatud lähenemiskeeld, võite taotleda Euroopa lähenemiskeeldu. Teile tagatakse kaitse lihtsustatud ja kiirendatud korras uue kaitsemeetmega, mille võtab liikmesriik, kuhu Te reisite või elama asute.

Kui ma kuriteost teatan, siis millist teavet ma saan?

Teil on õigus saada kuriteost teatamisel kuriteoteate nõuetekohaselt kinnitatud ärakiri. Kui Te ei valda ühtegi kuriteost teatamise koha ametlikku keelt, on Teil õigus ka tasuta keeleabile ja kuriteoteate ära kirja kirjalikule tõlkele.

Samuti on Teil õigus saada järgmist teavet:

- Teile kättesaadavad meditsiinilised, psühholoogilised ja materiaalsed abi- ja tugimeetmed ning nende saamise kord, sealhulgas vajaduse korral ja asjakohastel juhtudel teave alternatiivse majutuse võimaluste kohta;
- õigus anda uurimise eest vastutavatele asutustele ütlusi;
- kaitsemeetmete taotlemise võimalus ja asjakohastel juhtudel nende taotlemise kord;

- hüvitis, millele Teil võib olla õigus, ja asjakohastel juhtudel selle taotlemise kord;
- kättesaadavad suulise ja kirjaliku tõlke teenused;
- kättesaadavad suhtlemise abivahendid ja -teenused;
- menetlused, mille kaudu saate oma õigusi kasutada, kui Te ei ela Hispaanias;
- kaebused, mille saate esitada nende otsuste peale, mida Te peate oma õigustega vastuolus olevateks;
- menetlemise eest vastutava asutuse kontaktandmed ja kasutatavad suhtluskanalid;
- kättesaadavad restoratiivse õiguse teenused, kui need on õiguslikult võimalikud;
- juhud, mul Teil on õigus õiguskulude hüvitamisele, ja asjakohastel juhtudel hüvitise taotlemise kord;
- õigus esitada üldine taotlus, et Teid teavitataks teatavatest menetluses tehtavatest otsustest, sealhulgas otsusest kriminaalmenetlust mitte algatada, menetluses tehtud lõplikust otsusest, kurjategija vahistamise või hilisemast vabastamise otsusest ja kurjategija võimalikust vahi alt põgenemisest ning kohtu või vangla otsustest, mis mõjutavad vägivalda või ähvardustega toime pandud kuritegudes süüdimõistetud isikuid ja mis võivad ohustada Teie turvalisust.

Lisaks sellele teavitatakse Teid kohtuistungil kuupäevast, kellaajast ja kohast ning kurjategijale esitatud süüdistuse sisust.

Kui olete **soolise vägivalda** ohver, teavitatakse Teid kurjategija vahistamise või hilisemast vabastamise otsusest ja kurjategija võimalikust vahi alt põgenemisest ning lisaks isiklike õiguskaitseabinõude heakskiitmise või juba kokkulepitud meetmete muutmise otsustest, mille eesmärk on tagada Teie ohutus, ilma et peaksite neid taotlema, välja arvatud juhul, kui avaldate soovi nende kohta teavet mitte saada.

Teil on juurdepääs ka kuriteoohvrite abistamise büroode tasuta ja konfidentsiaalsetele abi- ja tugiteenustele. Teid võidakse suunata nendesse büroodesse vajaduse korral olenevalt kuriteo raskusastmest või kui Te seda taotlete.

Kui kõnealuste kuritegudega on tekitatud eriti suur kahju, võivad avalikud haldusasutused ja kuriteoohvrite abistamise bürood anda abi- ja tugiteenustele juurdepääsu ka Teie pereliikmetele. Pereliikmed on määratletud kui Teiega abielu või sarnase suhte kaudu seotud isikud ning kuni teise astme sugulased (vanavanemad, õed-vennad ja lapselapsed).

Kas mul on õigus tasuta suulise või kirjaliku tõlke teenustele (kui ma suhtlen politsei või muude ametiasutustega või uurimise või kohtumenetluse ajal)?

Kui olete kodanik, kes ei ela Hispaanias, on Teil õigus saada tasuta suulise tõlke teenuseid, kui Te ei räägi hispaania keelt või asjaomast piirkondlikku keelt. Politsei võib anda Teile kuriteost teatamiseks Teie emakeeles vormi ja võimaluse kasutada telefoni teel või vahetult tõlki. Kohtutel on tõlketeenistus, mis kooskõlastab tegevust kuriteoohvrite abistamise bürooga.

Kuriteoohvrite abistamise bürood annavad Teile teavet õiguse kohta saada tasuta keelabi ja kuriteoteate ärakirja kirjalik tõlge, kui Te ei valda ühtegi kuriteost teatamise koha ametlikku keelt.

Eelkõige on Teil õigus alljärgnevale:

- Teile arusaadavat keelt rääkiva tõlgi tasuta teenused, kui Te annate uurimise ajal ütlusi kohtunikule, prokurörile või politseiametnikele või kui Te olete kohtumenetluses või avalikul ärakuulamisel tunnistajaks.

See õigus kehtib ka juhul, kui Teil on kuulmis- või kõnehäired;

- õigus saada tasuta tõlge teatavatest menetluses tehtud otsustest, sealhulgas otsusest kriminaalmenetlust mitte algatada, menetluses tehtud lõplikust otsusest, kurjategija vahistamise või hilisemast vabastamise otsusest ja kurjategija võimalikust vahi alt põgenemisest ning kohtu või vangla otsustest, mis mõjutavad vägivalda või ähvardustega toime pandud kuritegudes süüdimõistetud isikuid ja mis võivad ohustada Teie turvalisust, ning uurimise lõpetamise otsusest.

Võite taotleda, et tõlge sisaldaks lühikokkuvõtet otsuse põhjendustest;

- tasuta tõlge teabest, mis on hädavajalik Teie osalemiseks kriminaalmenetluses. Võite selleks esitada põhjendatud taotluse, et dokument tunnistataks oluliseks;
- saada Teile arusaadavas keeles teavet kohtuistungil kuupäeva, kellaaja ja koha kohta.

Suulise tõlke teenuseid võib osutada videokonverentsi või mis tahes telekommunikatsioonivahendi abil, välja arvatud juhul, kui kohtunik või kohus nõustub omal algatusel või ühe poole taotlusel tõlgi füüsilise kohaloluga Teie õiguste kaitseks.

Dokumentide kirjalikku tõlget võib erandkorras asendada nende sisu suuline kokkuvõte Teile arusaadavas keeles, et tagada õiglane menetlus.

Kui Te soovite politseimeetmete suulist või kirjalikku tõlget ja seda ei pakuta, võite esitada kaebuse eeluurimiskohtunikule. Kaebus loetakse esitatuks ajal, mil Te väljendasite vastuseisu sellele, et Teile ei võimaldata nõutud suulisi või kirjalikke tõlketeenuseid.

Kuidas ametiasutused tagavad, et mina saan aru ja et minust saadakse aru (kui ma olen laps; kui mul on puue)?

Üldiselt on Teil ohvrina õigus kaitsele, teabele, toele, abile ja hooldusele alates esimesest kokkupuutest asutuste või ametnikega ning avalike haldusasutuste osutatavate abi- ja tugiteenuste ajal, sealhulgas enne kuriteost teatamist.

Kui võtate ühendust asutuste või ametnikega, võite paluda, et nad suunaksid Teid kuriteoohvrite abistamise büroodesse, kus Teid aidatakse tasuta ja konfidentsiaalselt, isegi kui Te ei ole kuriteost eelnevalt teatanud.

Teil võib alates esimesest kokkupuutest asutuste ja ametnikega kaasas olla ka vabalt valitud isik.

Peale selle on Teil õigus saada aru ja teha end arusaadavaks pärast kuriteost teatamist läbi viidavas menetluses, sealhulgas saada teavet enne kuriteoteate esitamist, mis hõlmab tõlke pakkumist õiguslikult tunnustatud viipekeeltes ning vajaduse korral suulise suhtluse toetamist.

Kogu teabevahetus, nii suuline kui ka kirjalik, toimub selges, lihtsas ja arusaadavas keeles ning võttes arvesse Teie isiklike eripärasid ja vajadusi, eriti kui Teil on meele-, intellekti- või vaimupuue või kui olete alaealine.

Ohvriabiteenused

Kes osutavad ohvriabiteenuseid?

Kuriteoohvrina on Teil õigus avalike haldusasutuste osutatavatele tasuta ja konfidentsiaalsetele abi- ja tugiteenustele ning **kuriteoohvrite abistamise büroode** osutatavatele teenustele.

Justiitsministeeriumi asutatud kuriteoohvrite abistamise bürood osutavad ohvrite vajaduste rahuldamiseks mitut valdkonda hõlmavat tasuta avalikku teenust.

Bürood on olemas kõikides [autonoomsetes piirkondades](#), peaaegu kõikides provintsipealinnades ning muudes linnades.

Kuriteoohvrite abistamise bürood pakuvad Teile kui kuriteoohvrile igakülgselt, koordineeritud ja spetsialiseeritud abi, mis vastab Teie konkreetsetele õiguslikele, psühholoogilistele ja sotsiaalsetele vajadustele.

Kui olete **terrorismiohver**, saate võtta ühendust riigikohtu terrorismiohvrite teavitamise ja abistamise bürooga (**Oficina de Información y Asistencia a Víctimas del Terrorismo de la Audiencia Nacional**), kuigi soovi korral võite võtta ühendust oma provintsis asuva kuriteoohvrite abistamise bürooga. Kuriteoohvrite abistamise büroo kooskõlastab seejärel tegevust riigikohtu terrorismiohvrite teavitamise ja abistamise bürooga.

Teil on juurdepääsuõigus abi- ja tugiteenuste ja asjakohastel juhtudel restoratiivse õiguse teenuste ajal, kogu kriminaalmenetluse kestel ja asjakohase aja jooksul pärast selle lõppu, olenemata sellest, kas kurjategija isik on teada ja milline on menetluse tulemus, sealhulgas kuriteost teatamisele eelnenud ajal.

Kui kõnealuste kuritegudega on tekitatud eriti suur kahju, võivad avalikud haldusasutused ja kuriteoohvrite abistamise bürood anda abi- ja tugiteenustele juurdepääsu ka Teie pereliikmetele. Pereliikmed on määratletud kui Teiega abielu või sarnase suhte kaudu seotud isikud ning kuni teise astme sugulased (vanavanemad, õed-vennad ja lapselapsed).

Kui Teil on alaealisi lapsi või kui olete soolise vägivalla naisohvri või koduvägivalla ohvri eestkostel või isikuhooldusõiguse alla kuuluv alaealine, on Teil õigus seaduses sätestatud eriabile ja erikaitsemeetmetele.

Kui olete terrorikuritegude või soolise vägivalla ohver või alaealine, on Teil lisaks ka iga kuriteoliigi erioigusaktides tunnustatud õigused.

Kas politsei aitab mul kohe võtta ühendust ohvriabiteenuste osutajatega?

Kui Te teatate kuriteost, hindavad riikliku politsei ametnikud ja asjakohastel juhtudel kuriteo toimepanemise koha järgse autonoomse piirkonna politsei ametnikud Teie olukorda algul individuaalselt, et teha kindlaks Teie kaitsevajadused ja tuvastada Teid asjakohasel juhul haavatava ohvrina. Algse hindamise käigus saate teavet võimaluse kohta pöörduda kuriteoohvrite abistamise büroosse.

Iga asutus või ametnik, kellega Te kokku puutute, peab Teid vajaduse korral suunama kuriteohvrite abistamise bürosse olenevalt kuriteo raskusastmest või kui Te seda taotlete.

Kuidas kaitstakse mu eraelu puutumatus?

Juurdepääs avalike haldusasutuste ja kuriteohvrite abistamise büroode osutatavatele abi- ja tugiteenustele on alati konfidentsiaalne.

Teavet, mille Te esitate politseiametnikele või asutusele või ametnikule, kes Teid algusest peale aitab, võib Teie eelneval teadlikul nõusolekul edastada ainult teistele abi- ja tugiteenistustele, nagu kuriteohvrite abistamise büroodele.

Ohvriabiteenistused võivad edastada Teie kohta saadud teavet kolmandatele isikutele ainult Teie eelneval teadlikul nõusolekul.

Kohtusfääris võtavad kohtunikud, kohtud, prokurörid ning muud kriminaaluurimise eest vastutavad asutused ja ametnikud, aga ka teised, kes on menetlusega mingil moel seotud või osalevad selles, seaduse kohaselt vajalikke meetmeid Teie enda ja Teie pereliikmete eraelu puutumatus kaitseks ja eriti sellise teabe leviku vältimiseks, mis võib paljastada Teie isiku, kui olete erikaitset vajav alaealine ohver või puudega isik.

Lisaks sellele võib kohus keelata Teid või Teie pereliikmeid kujutavate piltide tegemise, avalikustamise või avaldamise, eriti kui olete erikaitset vajav alaealine ohver või puudega isik.

Kas ma pean kuriteost teatama enne, kui ma saan kasutada ohvriabiteenuseid?

Igal ohvri on juurdepääs kuriteohvrite abistamise büroode tasuta ja konfidentsiaalsetele abi- ja tugiteenustele.

Juurdepääs abi- ja tugiteenustele ei sõltu sellest, kas olete kuriteost eelnevalt teatanud.

Isikukaitse juhul, kui ma olen ohus

Millist liiki kaitset on võimalik saada?

Kuritegude uurimise, süüdistuse esitamise ja kohtupidamise eest vastutavad asutused ja ametnikud võtavad seaduses ettenähtud vajalikud meetmed ohvri ja tema pereliikmete, nende vaimse ja füüsilise heaolu, vabaduse, ohutuse, seksuaalse vabaduse ja puutumatus kaitseks ning nende eraelu puutumatus ja väärkuse nõuetekohaseks kaitseks, eriti kui need isikud teevad avaldusi või peavad kohtus ütlusi andma.

Prokurör tagab selle kaitseõiguse järgimise eeskätt alaealiste ohvrite puhul, võttes vajaduse korral nende parimates huvides olevad asjakohased meetmed, et vältida või vähendada kahju, mida menetluse läbiviimine võib neile tekitada.

Kui olete alaealine või puudega ohver (erikaitset vajav ohver), võivad eksperdid uurida tõendeid enne kohtuistungit ja Teie ülekuulamist, mille viib läbi eriväljaõppega meeskond eriruumis, on võimalik salvestada.

Kes mulle kaitset pakub?

Teie konkreetset olukorda hinnatakse, et teha kindlaks, millised kaitsemeetmed tuleb võtta.

Selliste meetmetega seotud hindamise ja otsuse eest vastutavad järgmised isikud:

- kuriteo uurimise ajal eeluurimiskohtunik või naistevastase vägivallaga tegelev kohtunik, ilma et see piiraks esialgset hindamist, mida tuleb teha, ja otsust, mis tuleb vastu võtta;
- prokurör oma uurimise käigus või alaealiste ohvritega seotud menetluses;
- uurimise algstaadiumis osalevad politseiametnikud;
- kohtumenetluse käigus asja menetlev kohtunik või kohus.

Kas keegi annab mu juhtumile hinnangu, et selgitada välja, kas kurjategija võib mind ka edaspidi ohustada?

Jah, sest kõigepealt hinnatakse alati Teie konkreetset olukorda, et teha kindlaks, millised kaitsemeetmed tuleb võtta.

Kui Te teatate kuriteost, hindavad riikliku politsei ametnikud ja asjakohastel juhtudel kuriteo toimepanemise koha järgse autonoomse piirkonna politsei ametnikud Teie olukorda algul individuaalselt, et teha kindlaks Teie kaitsevajadused ja identifitseerida Teid asjakohasel juhul haavatava ohvrina. Algse hindamise käigus saate teavet võimaluse kohta pöörduda kuriteohvrite abistamise bürosse.

Kui Teid aidatakse kuriteohvrite abistamise büroos, viib see teenistus läbi ka Teie juhtumi individuaalse hindamise. Teie nõusolekul võidakse politsei tehtud hindamisel kogutud teave edastada büroole.

Individuaalsel hindamisel võetakse arvesse nii vajadusi, mida Te väljendate, kui ka Teie soove ning austatakse täielikult Teie füüsilist, vaimset ja moraalselt puutumatumust.

Eriti võetakse arvesse järgmist:

- Teie isikuomadused, olukord, esmavajadused, sugu, puue ja küpsusaste; seejuures hinnatakse eelkõige, kas olete puudega isik või kuriteo väidetavast toimepanijast sõltuv, kas olete alaealine ohver või vajate erikaitset või kas on muid eriti haavatavaks muutvaid tegureid;
- selle kuriteo laad, mille ohver Te olete, ja tekitatud kahju suurus ning kuriteo kordumise risk. Teie kaitsevajadusi hinnatakse eelkõige siis, kui olete terrorikuritegude, kuritegeliku organisatsiooni poolt toime pandud kuritegude, soolise ja koduvägivalla, seksuaalse vabaduse ja puutumatumuse vastaste kuritegude, inimkaubanduse, kadunuks jääma sundimise ning rassistlikel, antisemiitlikel või muudel ideoloogilistel või usulistel põhjustel, veendumuste, pereolude, etnilise, rassilise või rahvusliku kuuluvuse, rahvusliku päritolu, soo, seksuaalse sättumuse või identiteedi tõttu või soo, haiguse või puudega seotud põhjustel toime pandud kuritegude ohver;
- kuriteo asjaolud, eriti vägivallakuritegude korral.

Kui olete alaealine või puudega isik ja vajate erikaitset, võetakse arvesse ka Teie arvamusi ja huve ning isiklike asjaolusid, eeskätt järgitakse erikaitset vajava alaealise või puudega isiku parimate huvidega seotud põhimõtteid ning nende õigust teabele, mittediskrimineerimisele, konfidentsiaalsusele, eraelu puutumatumusele ja kaitsele.

Kas keegi annab mu juhtumile hinnangu, et selgitada välja, kas kriminaalõigussüsteem võib mind ka edaspidi ohustada (uurimise ja kohtumenetluse ajal)?

Jah, **kuriteo uurimise ajal** on hinnangu andjaks ja Teile sobivate kaitsemeetmete otsustajaks eeluurimiskohtunik või naistevastase vägivallega tegelev kohtunik, soolise vägivalla korral prokurör ja uurimise algstaadiumis selles osalevad politseiametnikud.

Kui olete ohus, saate politseikaitse.

Ohutuse, avaliku korra, otstarbekuse või Teie väärkuse säilitamise huvides võetakse Teie ütlused videokonverentsi vahendusel.

Kui Teie suhtes on toime pandud teatav konkreetne kuritegu, nagu sooline vägivald, koduvägivald, inimkaubandus seksuaalse või tööalase ärakasutamise eesmärgil, kehavigastused, vabadusevastane kuritegu, piinamine, isikuvastane kuritegu või seksuaalse vabaduse, eraelu puutumatumuse, minapildi, kodu puutumatumuse, au ja sotsiaal-majandusliku korra vastane kuritegu, mille ohvritele võimaldatakse erikaitsemeetmeid, on Teil õigus sellele, et hädavajaduse korral kehtestatakse kurjategija suhtes üks järgmistest keeldudest: teatavas kohas, naabruskonnas, linnas või piirkonnas elamise või viibimise keeld, Teile lähenemise või teatavate isikutega suhtlemise keeld.

Uurimise ajal võidakse Teie kaitseks võtta järgmised meetmed:

- võite anda ütlused selleks spetsiaalselt ettenähtud või kohandatud ruumides ja eriväljaõppe saanud spetsialistidele;
- kui peate andma ütlusi mitu korda, võtab need sama isik, kui see ei ohusta märkimisväärselt menetluse läbiviimist või kui Teie ütlused peab võtma kohtunik või prokurör ise;
- kui olete soolise vägivalla, koduvägivalla, seksuaalse vabaduse või puutumatumuse vastase kuriteo ohver, võite taotluse korral ütlusi anda endaga samast soost isikule, kui see ei ohusta märkimisväärselt menetluse läbiviimist või kui Teie ütlused peab võtma kohtunik või prokurör ise.

Kui Teid kutsutakse ütlusi andma ja kohtunik näeb tõsist ohtu Teile, Teie vabadusele, varale või perekonnale, võib ta teha järgmist:

- kaitsta Teie identiteeti, aadressi, ametit ja töökohta, jättes selle teabe menetluses kasutamata;
- vältida Teie nähtav-olekut kohtus ja määrata teadete edastamise aadressiks kohtu;
- vältida Teie pildi mis tahes viisil jäädvustamist;
- määrata menetluse ajaks ja pärast seda politseikaitse;
- võimaldada Teile ametiautoga transporti kohtusse;
- paigutada Teid kohtus politseivalve all olevatesse ooteruumidesse;
- anda Teile erandlikel asjaoludel uue identiteedi ja rahalist abi elu- või töökohta vahetamiseks.

Kui olete soolise või koduvägivalla ohver, võidakse Teie kasuks seada lähenemiskeeld, mis hõlmab üldisi õiguskaitseabinõusid vägivalla toimepanija vastu (teatavates kohtades, naabruskondades, linnades või piirkondades elamise või viibimise keeld, teatavatele isikutele lähenemise või nendega suhtlemise keeld).

Kohtumenetluse ajal võib kohtunik või kohtu eesistuja kuulutada menetluse kinniseks (piirates audiovisuaalmeedia kohalolekut kohtuistungitel ja keelates kõigi kohtuistungite või mõne kohtuistungi jäädvustamise), et kaitsta kõlblust, avalikku korda ning Teid kui ohvrit ja/või Teie perekonda. Nad võivad keelata ka ekspertide või teiste kohtumenetluses osalevate isikute identiteedi avalikustamise.

Erasüüdistajana võite taotleda kinnist kohtuistungit.

Menetluse ajal võidakse Teie kaitseks võtta järgmised meetmed:

- meetmed, millega välditakse Teie silmsidet väidetava kurjategijaga ja tagatakse, et Teid saab üle kuulata ilma kohtusaalis viibimata. Selleks võib kasutada kommunikatsioonitehnoloogiat (kohtusaali ekraani paigaldamine ja ütluste andmine videokonverentsi vahendusel);
- meetmed, millega välditakse Teie eraeluga seotud ja arutatava kuriteo seisukohast asjakohatute küsimuste esitamist, välja arvatud juhul, kui kohtunik või kohus erandkorras leiab, et neile tuleb vastata;
- kinnise kohtuistungit korraldamine, kuigi kohtunik või kohtu eesistuja võib lubada selliste isikute kohalviibimist, kes tõendavad juhtumi suhtes erihuvi olemasolu.

Väidetava kurjategijaga silmsideme ja Teie eraelu puudutavate küsimuste esitamise vältimiseks võib meetmeid võtta ka uurimise ajal.

Millist kaitset pakutakse väga haavatavatele ohvritele?

Haavatavate ohvrite, nagu erikaitset vajavate alaealiste ja puudega ohvrite suhtes võib lisaks jaos „**Kas keegi annab mu juhtumile hinnangu, et selgitada välja, kas kriminaalõigussüsteem võib mind ka edaspidi ohustada (uurimise ja kohtumenetluse ajal)?**“ nimetatud meetmetele kohaldada menetluse ajal järgmisi meetmeid:

- võetud ütlused salvestatakse audiovisuaalvahendite abil ja võidakse kohtuistungil seaduses sätestatud juhtudel ja tingimustel reprodutseerida;
- ütlused võib võtta ekspertide abil.

Kui olete alaealine või puudega ohver (erikaitset vajav ohver), võivad eksperdid uurida tõendeid enne kohtuistungit ja Teie ülekuulamist, mille viib läbi eriväljaõppega meeskond eriruumis, on võimalik salvestada.

Lisaks sellele võidakse Teile prokuröri taotlusel määrata kohtumenetluseks eestkostja, kui Te olete eriti haavatav ohver ja teatavatel juhtudel, kui Teil on huvide konflikt oma seadusliku esindaja või ühe vanemaga, kui teine vanem ei ole võimeline nõuetekohaselt täitma oma kohustust ohvrit esindada ja abistada.

Ma olen alaealine. Kas mul on erioigused?

Kui olete **kuriteo uurimise** staadiumis alaealine, koheldakse Teid spetsiaalselt Teie kaitseks kehtestatud eeskirjade kohaselt. Kui peate andma ütlusi, kasutatakse erilisi ettevaatusabinõusid. Alati peab kohal viibima prokurör, kelle eriülesanne on alaealisi kaitsta. Teie ja kurjategija silmsidet tuleb tehniliste vahenditega vältida.

Teid kuulab eriruumis, mis ei tundu Teile ähvardav, üle eriväljaõppe saanud meeskond, sest eksperdid saavad tõendeid enne kohtuistungit uurida ja ülekuulamist on võimalik salvestada.

Võite anda ütlusi ainult ühe korra – eeluurimiskohtuniku, kohrusekretäri ja kõikide menetluse poolte juuresolekul – ning ei pea seda kohtuistungil uuesti tegema.

Kui olete **kohtumenetluse** ajal alaealine, kes annab ütlusi, välditakse Teie ja süüdistatava silmsidet tehniliste vahenditega.

Vastastamine on samuti piiratud.

Lisaks jaos „**Kas keegi annab mu juhtumile hinnangu, et selgitada välja, kas kriminaalõigussüsteem võib mind ka edaspidi ohustada (uurimise ja kohtumenetluse ajal)?**“ nimetatud meetmetele võib menetluse ajal kohaldada järgmisi meetmeid:

- võetud ütlused salvestatakse audiovisuaalvahendite abil ja võidakse kohtuistungil seaduses sätestatud juhtudel ja tingimustel reprodutseerida;

- ütlused võib võtta ekspertide abil.

Lisaks sellele võidakse Teile prokuröri taotlusel määrata kohtumenetluseks eestkostja, kui Te olete eriti haavatav ohver ja teataval juhtudel, kui Teil on huvide konflikt oma seadusliku esindaja või ühe vanemaga, kui teine vanem ei ole võimeline nõuetekohaselt täitma oma kohustust ohvrit esindada ja abistada.

Mu pereliige suri kuriteo tagajärjel. Millised on mu õigused?

Kui Teie pereliige suri kuriteo tagajärjel, olete oma pereliikme (otsene ohver) suhtes toime pandud kuriteo kaudne ohver, kui Te olete teatavas seaduses sätestatud olukorras (kuriteo eest vastutav isik on igal juhul välistatud) ning kui Te olite näiteks otsese ohvri abikaasa ja Teie kooselu ei olnud lõpetatud, kui Te olite otsese ohvri või tema abikaasa (kui kooselu ei olnud lõpetatud või nad ei elanud lahus) laps, kes elas temaga koos, või kui Te olite otsese ohvriga seotud sarnase suhte kaudu ja elasite temaga koos.

Kõikidel ohvritel on seaduse kohaselt õigus esitada kriminaalsüüdistus ja tsiviilhagi ning ilmuda uurimise eest vastutavate asutuste ette asjaolude selgitamiseks asjakohaseid tõendeid ja teavet esitama.

Kaudse ohvrina on Teil konfidentsiaalne tasuta juurdepääs avalike haldusasutuste ja kuriteoohvrite abistamise büroode osutatavatele abi- ja tugiteenustele, kui on peetud asjakohaseks laiendada seda õigust otsese ohvri pereliikmetele, kuna kuritegudega on tekitatud eriti suurt kahju. Pereliikmed on määratletud ainult kui otsese ohvriga abielu või sarnase suhte kaudu seotud isikud ning kuni teise astme sugulased (vanavanemad, õed-vennad ja lapselapsed).

Kaudse ohvrina võite saada teavet kättesaadavate meditsiiniliste, psühholoogiliste ja materiaalsete abi- ja tugimeetmete ning nende saamise korra kohta ning hüvitise kohta, millele Teil võib olla õigus, ja asjakohastel juhtudel selle taotlemise korra kohta.

Kuriteoohvrite abistamise bürood annavad Teile teavet menetlusega seotud rahaliste õiguste kohta, eelkõige kuriteoga tekitatud kahju eest rahalise abi andmise ja selle taotlemise korra kohta, ning pakuvad Teile emotsionaalset tuge ja ravi, mida Te vajate, tagades sobiva psühholoogilise abi kuriteo traumaatilistest tagajärgedest ülesaamiseks.

Mis puudutab **rahalist abi, millele Teil on kaudse kuriteoohvrina õigus**, on Hispaanias olemas Hispaanias toime pandud tahtlike ja vägivaldsete ning surma või raskete vaimse tervise kahjustustega lõppenud kuritegude kaudsetele ohvritele mõeldud avaliku abi süsteem.

Selleks et Teid loetaks rahalise abi andmisel kaudseks ohvriks (õigustatud isikuks), peate vastama teatavatele **nõuetele**:

- olema Hispaania või muu Euroopa Liidu liikmesriigi kodanik või kui Te ei ole kumbki, siis Hispaania alaline elanik või muu, Hispaania kodanikele oma territooriumil sarnast abi andva riigi kodanik. Surma korral ei ole surnu kodakondsus või alaline elukoht oluline;
- olema surnu abikaasa, kui Teie kooselu ei olnud lõpetatud või Te ei elanud lahus, või isik, kes elas surnuga vähemalt kahe aasta jooksul enne tema surma püsivalt koos sarnases suhtes, välja arvatud juhul, kui Teil olid ühised lapsed, millisel juhul piisab üksnes kooselust. Hõlmatud on ka nimetatud isikute lapsed, isegi kui nad ei olnud surnu lapsed, tingimusel et nad olid temast rahaliselt sõltuvad ja elasid temaga koos;
- õigustatud isikute hulka ei kuulu mingil juhul isikud, kes on mõistetud süüdi tahtliku tapmise mis tahes vormis, kui surnu oli nende abikaasa või isik, kes oli või oli olnud nendega püsivalt seotud sarnase suhte kaudu;
- olema surnu laps, kes oli temast rahaliselt sõltuv ja elas temaga koos, lähtudes eeldusest, et alaealised või puudega täiskasvanud lapsed on rahaliselt sõltuvad;
- olema surnu vanem, kes oli temast rahaliselt sõltuv, kui eespool kirjeldatud olukordades olevad isikud puuduvad;
- kuriteo otsesel tagajärjel surnud alaealiste vanemaid peetakse Hispaania õiguses ettenähtud rahalise abi puhul samuti kaudseteks ohvriteks.

Abi tuleb taotleda ühe aasta jooksul alates kuriteo toimumisest. Kui surm saabus kehavigastuste või tervisekahjustuste otsesel tagajärjel, hakkab kulgema sama pikk uus abi taotlemise tähtaeg.

Üldjuhul on abi andmise tingimuseks kriminaalmenetlust lõpetava lõpliku otsuse olemasolu.

Abi ei saa kombineerida kohtuotsusega väljamõistetud hüvitisega, kuigi abi makstakse terviklikult või osaliselt siis, kui kuriteos süüdmõistetut on tunnistanud osaliselt maksejõuetuks, või erakindlustuse hüvitise või abiga, kui selle summa ületab kohtuotsuses kindlaksmääratud summat, või sotsiaalkindlustushüvitisega, mida võidakse maksta ohvri ajutise töövõimetuse tõttu.

Abisumma ei tohi mingil juhul ületada kohtuotsuses kindlaksmääratud hüvitist.

Kas mul on võimalik kasutada vahendust? Millistel tingimustel? Kas vahenduse ajal tagatakse minu turvalisus?

Ohvrina on Teil õigus saada teavet, mis käsitleb vaidluste alternatiivset lahendamist asjakohastel juhtudel vahenduse ja muude restoratiivse õiguse meetmete abil ning kättesaadavaid restoratiivse õiguse teenuseid, juhul kui need on õiguslikult võimalikud. Seda teavet annavad Teile kuriteoohvrite abistamise bürood.

Lisaks sellele saavad kuriteoohvrite abistamise bürood teha kohtule ettepaneku kasutada kriminaalasjas vahendusmenetlust, kui seda peetakse Teile kasulikuks, ning nad toetavad restoratiivse õiguse teenuseid ja muid seaduses sätestatud kohtuvälise lahenduse leidmise menetlusi.

Teil on võimalik kasutada kuriteost tuleneva varalise ja mittevaralise kahju eest asjakohase hüvitise saamiseks restoratiivse õiguse teenuseid, kui on täidetud järgmised nõuded:

- kurjategija on võtnud omaks olulised asjaolud, millest tuleneb tema vastutus;
- olete andnud nõusoleku pärast nende sisu, võimalike tulemuste ja täitmise tagamise menetluste kohta igakülgse ja erapooletu teabe saamist;
- kurjategija on andnud nõusoleku;
- vahendusmenetlus ei kujuta riski Teile ohutusele ning selle läbiviimisega ei kaasne Teile uue varalise või mittevaralise kahju tekitamise ohtu;
- see ei ole toimepandud kuriteo korral seadusega keelatud.

Vahendusmenetluse käigus toimuvad arutelud on konfidentsiaalsed ning neid ei tohi Teile ja kurjategija nõusolekuta avalikustada.

Vahendajad ja teised vahendusmenetluses osalevad spetsialistid on kohustatud hoidma ametisaladust seoses neile ülesannete täitmisel teatavaks saanud sündmuste ja avaldustega.

Nii Teile kui ka kurjategija saate vahendusmenetluses osalemiseks antud nõusoleku igal ajal tagasi võtta.

Vahendus toimub tavaliselt kergemate kuritegude korral.

Noorte (14–18-aastased) üle õigusemõistmisel on vahendus sõnaselgelt sätestatud alaealise ümberkasvatamise vahendina. Selles valdkonnas korraldavad vahendust noorteprokuratuuri toetavad meeskonnad, ent seda võivad teha ka autonoomsete piirkondade asutused ja muud üksused, näiteks teatavad spetsialiseeritud ühendused.

Täiskasvanute üle õigusemõistmise valdkonnas on vahendus restoratiivse õiguse teenuste osa ja juba mitu aastat on rakendatud mitmesuguseid sellealaseid katseprogramme.

Et vahendus oleks Teile jaoks ohutu, saab kohus määrata vajalikud pidevalt kohaldatavad füüsilise kaitse meetmed ja muud asjaolude tõttu vajalikud meetmed.

Kust ma leian õigusaktid, milles on sätestatud minu õigused?

- **Código Penal** (Hispaania kriminaalseadustik) – [hispaania keeles](#)
- **Código Civil** (Hispaania tsiviilseadustik) – [hispaania keeles](#)
- **Ley de Enjuiciamiento Criminal** (kriminaalmenetluse seadus) – [hispaania keeles](#)
- **Ley 4/2015, de 27 de abril, del Estatuto de la víctima del delito** (27. aprilli 2015. aasta seadus 4/2015 kuriteoohvrite seisundi kohta) – [hispaania keeles](#)
- **Real Decreto 1109/2015, de 11 de diciembre, por el que se desarrolla la Ley 4/2015, de 27 de abril, del Estatuto de la víctima del delito, y se regulan las Oficinas de Asistencia a las Víctimas del Delito** (11. detsembri 2015. aasta kuninglik dekreet 1109/2015, millega rakendatakse 27. aprilli 2015. aasta seadust 4/2015, mis käsitleb kuriteoohvrite seisundit ja reguleerib kuriteoohvrite abistamise büroosid) – [hispaania keeles](#)
- **Ley Orgánica 8/2015, de 22 de julio y Ley 26/2015, de 22 de julio, de modificación del sistema de protección de la infancia y de la adolescencia** (22. juuli 2015. aasta konstitutsiooniline seadus 8/2015 ja 22. juuli 2015. aasta seadus 26/2015, millega muudetakse laste ja noorte kaitsmise süsteemi) – [hispaania keeles](#)
- **Ley 23/2014, de 20 de noviembre, de reconocimiento mutuo de resoluciones penales en la Unión Europea** (20. novembri 2014. aasta seadus 23/2014 kriminaalasjades tehtud otsuste vastastikuse tunnustamise kohta Euroopa Liidus) – [hispaania keeles](#)

- **Real Decreto 671/2013, de 6 de septiembre, por el que se aprueba el Reglamento de la Ley 29/2011** (6. septembri 2013. aasta kuninglik dekreet 671/2013, millega kehtestatakse seaduse 29/2011 rakendamise üksikasjalik kord) – [hispaania keeles](#)
- **Ley 29/2011, de 22 de septiembre, de Reconocimiento y Protección Integral a las Víctimas de Terrorismo** (22. septembri 2011. aasta seadus 29/2011 terrorismiohvrite tunnustamise ja igakülgse kaitse kohta) – [hispaania keeles](#)
- **Ley Orgánica 1/2004, de 28 de diciembre, de Medidas de Protección Integral contra la Violencia de Género** (28. detsembri 2004. aasta konstitutsiooniline seadus 1/2004 soolise vägivalda vastaste terviklike kaitsemeetmete kohta) – [hispaania keeles](#)
- **Ley Orgánica 5/2000, de 12 de enero, reguladora de la responsabilidad penal de los menores** (12. jaanuari 2000. aasta konstitutsiooniline seadus 5/2000, mis reguleerib laste kriminaalvastutust) – [hispaania keeles](#)
- **Ley Orgánica 1/1996, de 15 de enero, de Protección Jurídica del Menor** (15. jaanuari 1996. aasta konstitutsiooniline seadus 1/1996 laste õiguskaitse kohta) – [hispaania keeles](#)
- **Ley 1/1996, de 10 de enero, de asistencia jurídica gratuita** (10. jaanuari 1996. aasta seadus 1/1996 õigusabi kohta) – [hispaania keeles](#)
- **Ley 35/1995, de 11 de diciembre, de ayuda y asistencia a las víctimas de delitos violentos y contra la libertad sexual** (11. detsembri 1995. aasta seadus 35/1995 vägivaldsete kuritegude ja seksuaalse vabaduse vastaste kuritegude ohvrite abistamise kohta) – [hispaania keeles](#)
- **Real Decreto 738/1997, de 23 de mayo, por el que se aprueba el Reglamento de ayudas a las víctimas de delitos violentos y contra la libertad sexual** (23. mai 1997. aasta kuninglik dekreet 738/1997, millega kiidetakse heaks vägivaldsete kuritegude ja seksuaalse vabaduse vastaste kuritegude ohvrite abistamise määrus) – [hispaania keeles](#)
- **Ley Orgánica 19/1994, de 23 de diciembre, de protección a testigos y peritos en causas criminales** (23. detsembri 1994. aasta konstitutsiooniline seadus 19/1994 tunnistajate ja ekspertide kaitse kohta kriminaalasjades) – [hispaania keeles](#)

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 12/03/2019

2 - Kuriteost teatamine ja minu õigused uurimisevõi kohtumenetluse ajal

uidas ma pean kuriteost teatama?

Kui olete kuriteoohver, on Teil õigus saada teavet kuriteost teatamise õiguse ja asjakohastel juhtudel teatamise korra kohta alates esimesest kokkupuutest asutuste või ametnikega.

Võite teatada kuriteost politseile ja olla järgnevas menetluses tunnistaja. Samuti võite paluda, et politsei suunaks Teid asjakohasesse kuriteoohvrite abistamise büroosse (Oficina de Asistencia a las Víctimas del delito), kus Teile antakse teavet, kuidas kuriteost teatada.

Abi- ja tugiteenused, mida osutavad näiteks kuriteoohvrite abistamise bürood, on tasuta ja konfidentsiaalsed. Kuriteoteadet ei ole vaja enne esitada.

Kuriteoteate esitajana on Teil järgmised õigused:

- saada kuriteoteatest nõuetekohaselt kinnitatud ära kiri;
- saada tasuta keeleabi ja kuriteoteate ära kirja kirjalik tõlge, kui Te ei valda ühtegi kuriteost teatamise koha ametlikku keelt. Kui Te ei valda hispaania keelt või kõnealusel menetluses kasutatavat ametlikku keelt, on Teil õigus saada tasuta abi Teile arusaadavat keelt rääkivalt tõlgilt, kui annate uurimisstaadiumis ütlusi kohtunikule, prokurörile või politseiametnikele;
- kui olete taotlenud, et Teid teavitataks teatavatest otsustest, nagu otsusest kriminaalmenetlust mitte algatada või menetluses tehtud lõplikust otsusest, on Teil õigus saada teavet kohtuistungil kuupäeva, kellaaja ja koha ning kurjategijale esitatud süüdistuse sisu kohta.

Te võite ka kurjategija vastu hagi esitada ja saada erasüüdistajana kohtumenetluse pooleks, kelle õigused on väga sarnased prokuröri omadele.

Kui välja arvata tavalised kohtuasjad, mille korral esitab kurjategijale süüdistuse prokurör, on kaht liiki kuritegusid, mille korral Teil on menetluse alustamisel väga oluline roll.

- **Poolavalikke kuritegusid** käsitlevate menetluste algatamiseks on vaja, et Te kuriteost teataksite või hagi esitaksite. Seejärel võtab prokurör vastutuse kurjategijale süüdistuse esitamise eest. **Erakuritegusid** (nt laim) käsitlevate menetluste puhul sõltub aga kõik Teist: prokurör ei vastuta kurjategijale süüdistuse esitamise eest ja Te võite kuriteoteate igal ajal tagasi võtta, lõpetades menetluse.

Te võite kuriteost teatada mis tahes keeles ja kui Te ei räägi hispaania keelt või asjakohast piirkondlikku keelt, on Teil õigus tasuta suulise tõlke teenustele. Praktikas tähendab see, et kui politseijaoskonnas ei räägi keegi Teie keelt, pakub politsei Teile järgmist:

- kui kuritegu ei ole raske, saate sellest teatada oma emakeelset vormi kasutades;
- kui kuritegu on raske, saate telefoni teel või vahetult kasutada tõlgi teenuseid.

Mõnes politseijaoskonnas on olemas inglise, prantsuse ja saksa keele tõlgid, eriti suvel.

Kuriteost teatamiseks ei ole tähtaega, kuid teatava tähtaja möödumisel – olenevalt kuriteo raskusastmest 10–20 aastat – ei saa inimest kuriteos süüdi mõista. Asutused ei nõua, et kuriteost teatataks konkreetsel viisil. Te võite sellest teatada kirjalikult või suuliselt ning pädev asutus võtab kuriteoteate teadmiseks. Peate teatama oma nime, aadressi, isikukoodi, telefoninumbri ja muud andmed ning kuriteoteate allkirjastama.

Kuriteost teatamisel võite politseilt taotleda lähenemiskeeldu, kui olete soolise või koduvägivalla ohver. Võite lähenemiskeeldu taotleda ka otse kohtult või prokuröriilt, kuriteoohvrite abistamise büroodelt või avaliku sektori sotsiaalteenistustelt või hoolekandeesutustelt.

Teile antakse igal juhul lähenemiskeelu taotlemise vormid ja lähenemiskeeldu puudutav teave.

Kuidas ma oma juhtumi kohta teavet saan?

Kui esitate kuriteoteate, saate selle kinnitatud ära kirja, millel on viitenumber.

Ohvrina võite saada politseilt menetluse käigu kohta teavet, kui see ei kahjusta uurimist. Praktikas on parem helistada asjaomasesse politseiasutusse ja teavet küsida.

Kui olete esitanud asjakohase taotluse, on Teil üldjuhul õigus saada teavet kohtuistungis kuupäeva, kellaaja ja koha ning kurjategijale esitatud süüdistuse sisu, aga ka järgmiste otsuste kohta:

- otsus kriminaalmenetlust mitte algatada;
- menetluses tehtud lõplik kohtuotsus;
- kurjategija vahistamise või vabastamise otsus, samuti kurjategija võimalik põgenemine vahi alt ja Teie kaitseks ettevaatusabinõude kasutuselevõtmise otsused.

Kui olete palunud suunamist kuriteoohvrite abistamise büroosse või saate selliselt büroolt abi, on Teil õigus saada teavet menetlemise eest vastutava asutuse kontaktandmete ja selle asutusega suhtlemise kanalite, aga ka kohtuistungis kuupäeva, kellaaja ja koha ning kurjategijale esitatud süüdistuse sisu kohta.

Kui olete soolise vägivalla ohver, on Teil õigus saada teavet vägivalla toimepanija menetlusseisundi ja kasutusele võetud õiguskaitseabinõude kohta, ilma et peaksite seda taotlema. Võite igal ajal avaldada soovi teavet mitte saada.

Kui olete seksuaalse vabaduse vastase vägivallakuriteo ohver, on Teil õigus saada teavet riikliku hüvitise kohta, millele Teil on õigus, kui vägivalla toimepanija ei maksa Teile hüvitist või kui see hüvitis ei ole piisav.

Kas mul on õigus õigusabile (uurimise või kohtumenetluse ajal)? Millistel tingimustel?

Teil on õigus saada teavet õigusnõustamise ja kaitse saamise korra ning asjakohastel juhtudel nende tasuta saamise tingimuste kohta alates esimesest kokkupuutest asutuste või ametnikega. Seda teavet annavad Teile ka kuriteoohvrite abistamise bürood.

Võite esitada õigusabi saamise õiguse tunnustamise taotluse ametnikule või asutusele, kes on andnud Teile teavet õigusnõustamise ja kaitse saamise korra ning asjakohastel juhtudel nende tasuta saamise kohta. Ametnik või asutus edastab selle koos esitatud dokumentidega asjakohasele advokatuurile.

Taotluse võib esitada ka kohtute ameti kuriteoohvrite abistamise büroodele, kes edastavad selle asjakohasele advokatuurile.

Üldiselt saate kasutada õiguslaste juhiste teenuseid, mille raames pakutakse õiguslast teavet kõikidele kodanikele. Neid teenuseid korraldavad kohtupiirkondade advokatuurid.

Peate täitma vormi, mis on kättesaadav kohtutes, justiitsministeeriumis ja muudes riigiasutustes, ning tõendama, et Teil ei ole piisavalt elatusvahendeid. Peate taotluse esitama asjakohase kohtu tööpiirkonna advokatuurile või kui kriminaalmenetlus ei ole veel alanud, siis oma elukoha järgsele kohtule.

Kui olete soolise vägivalda ohver, ei pea Te õigusabi saamiseks kõigepealt tõendama, et Teil ei ole piisavalt vahendeid.

Kui olete terrorismiohver, võite samuti saada õigusabi.

Võite taotleda Hispaanias õigusabi, kui olete muu hulgas ühes järgmistest olukordadest:

- olete ELi liikmesriigi kodanik ja tõendate, et Teil ei ole piisavalt vahendeid;
- olete kolmanda riigi kodanik ja elate Hispaanias seaduslikult või Teil on rahvusvahelises lepingus (nt rahvusvahelist lapseröövi käsitlevas lepingus) tunnustatud õigus. Sel juhul saate Hispaanias õigusabi ELi kodanikega samadel tingimustel;
- olenemata kohtumenetluse algatamiseks vajalike vahendite olemasolust tunnustatakse Teie õigust õigusabile ja antakse seda abi viivitamata, kui olete soolise vägivalda, terrorismi- või inimkaubanduse ohver mis tahes menetluses, mis on seotud Teie ohvriseisundiga või tuleneb sellest, või kui olete kuritarvitamise või väärkohtlemise ohvrina alaealine või vaimse mahajäämuse või vaimuhaigusega.

Ohvri surma korral on see õigus ka õigusjärglastel, kui nad ei osalenud kuritegude toimepanemisel.

Teid loetakse õigusabi andmisel ohvriks, kui seoses nimetatud kuriteoga on esitatud kuriteoteade või hagi või algatatud kriminaalmenetlus, ja Te säilitate selle seisundi, kuni kriminaalmenetlus kestab või kui pärast menetluse lõppu on tehtud süüdimõistev otsus.

Õigusabi saamise õigus langeb ära, kui õigeaegne otsus muutub lõplikuks või kui menetlus on kuritegude tõendamatu tõttu peatatud või lõpetatud. Seni saadud tasuta abi kulusid ei tule siiski hüvitada.

Eri menetlustes, mis võidakse algatada tulenevalt Teie seisundist nimetatud kuritegude ohvrina, eriti aga soolise vägivaldaga seotud menetlustes, peab Teid abistama advokaat, kui Teie kaitseõigus on nii nõuetekohaselt tagatud.

Teil on õigus saada õigusabi, kui Teie aastasissetulek ja perekonna sissetulek ei ületa järgmist:

- kahekordne taotluse esitamise ajal kehtiv riiklik sissetulekuindeks (indicador público de renta de efectos múltiples – IPREM), kui kõnealustel isikutel ei ole perekonda. IPREM on igal aastal määratav indeks, mida kasutatakse teatavate hüvitiste suuruse või teatavate hüvitiste, õiguste või avalike teenuste saamise künnise kindlaksmääramiseks;
- kahe ja poole kordne taotluse esitamise ajal kehtiv IPREM, kui kõnealused isikud kuuluvad alla neljaliikmelisse perekonda;
- kolmekordne IPREM, kui kõnealuses perekonnas on neli või enam liiget.

2016. aasta IPREM oli 6390,13 eurot.

Kui Teile antakse õigusabi, ei pea Te tasuma järgmisi kulusid:

1. esialgne õigusnõustamine;
2. advokaadi ja kohtuesindaja (procurador) tasud;
3. ametlikes väljaannetes teadete avaldamise kulud;
4. teatavate kaebuste esitamiseks nõutavad deposiidid;
5. eksperditasud;
6. 80% notariaalaktide ning kinnistusraamatu ja äriregistri tõendite eest makstavast tasust.

Kas mul on õigus nõuda kulude hüvitamist (uurimises või kohtumenetluses osalemise eest)? Millistel tingimustel?

Kui Teie kui kuriteoohver olete menetluses osalenud, on Teil üldjuhul õigus oma õiguste kasutamiseks vajalike kulude ja kantud kohtukulude hüvitamisele eelisjärjekorras riigi kantud kulude ees.

Selleks tuleb hüvitis kohtuotsusega välja mõista ja lisaks sellele peab süüdistatav olema Teie kui ohvri taotlusel süüdi mõistetud kuritegudes, mille eest prokurör ei ole süüdistust esitanud, või olema süüdi mõistetud pärast seda, kui asja lõpetamise otsus on Teie kui ohvri esitatud kaebuse põhjal kehtetuks tunnistatud.

Abi- ja tugiteenistused ja eelkõige kuriteoohvrite abistamise bürood annavad Teile teavet, millal Teil võib olla õigus kohtukulude hüvitamisele ja milline on asjakohastel juhtudel selle taotlemise kord.

Kas ma võin edasi kaevata, kui juhtumi uurimine lõpetatakse enne kohtusse jõudmist?

Kui olete ohver, kes ei ole menetlusele ilmunud, ja prokurör otsustab kurjategijale esitatud süüdistuse tagasi võtta, võib kohtunik Teid sellest teavitada ja kutsuda Teid 15 päeva jooksul hagi esitama ja erasüüdistajaks hakkama. Kiirmenetluse korral on kohtunik kohustatud Teid teavitama ja Teile kutse saatma.

Kui prokurör esitab kurjategijale süüdistuse, ei saa Te ohvrina midagi teha menetluse lõpetamiseks, välja arvatud erakuritegude puhul.

Kui olete juba menetlusele ilmunud ja olete erasüüdistaja, võite taotleda suulise menetluse algatamist ja esitada kurjategijale süüdistuse. Kui eeluurimiskohtunik otsustab menetluse, st kriminaalasja lõpetada, võite esitada kaebuse.

Kui prokurör esitab kurjategijale süüdistuse, võite taotleda kriminaalasja lõpetamist ja loobuda erasüüdistaja rollist. Prokurör võib siiski jätkata, kui ta nii otsustab.

Kas ma võin osaleda kohtumenetluses?

Kui ilmute esimest korda kohtusse, teavitab õigusnõustaja Teid Teie kui ohvri õigustest kriminaalmenetluses ja pakub Teile selget, lihtsat ja arusaadavat keelt kasutades ning Teie omadusi ja vajadusi arvesse võttes võimalust astuda menetlusse erasüüdistajana.

Kuriteoohvrina on Teil kriminaalmenetluses õigus teha järgmist:

- algatada kriminaalmenetlus või esitada tsiviilhagi vastavalt kehtivatele kriminaalõigusnormidele;
- ilmuda uurimise eest vastutavatesse asutustes, et esitada neile tõendeid ja asjakohast teavet asjaolude selgitamiseks.

Lisaks sellele küsitakse Teilt sel esimesel ilmumisel, kas Te soovite saada seadusega ette nähtud teavitusi või teateid. Kui Te seda soovite, peate andma oma e-posti aadressi või kui Teil seda ei ole, siis koduse või postiaadressi.

Olenemata oma rollist kriminaalmenetluses, võite tavaliselt kohtuistungitel kohal viibida, isegi kui need ei ole avalikud. Te olete kohustatud kohale ilmuma ainult **tunnistajana** ütlusi andma.

Kui olete ohver, kes ei ole kriminaalmenetlusele ilmunud, teatatakse Teile kohtuistungite aeg ja koht. Teie põhiroll on anda tunnistajana ütlusi. Et Teid saaks kohtuistungil kuupäevast ja kellaajast teavitada, peate teatama, kui Teie aadress menetluse kestel muutub.

Võite **erasüüdistajana** menetlusse astuda enne süüdistuse koostamist, st enne suulise menetluse algust, välja arvatud alaealise vastu algatatud kriminaalmenetluse korral. Süüdistuse koostavad prokurör, erasüüdistaja (kui ta on olemas) ja kaitseadvokaat. See dokument sisaldab nende isikute arvamust kuriteo klassifikatsiooni ja soovitatava karistuse kohta. Igal osalisel on oma kirjaliku seisukoha esitamiseks viis päeva.

Üldjuhul esindavad Teid advokaat, kes kaitseb Teie seisukohti, ja kohtuesindaja, kes Teid menetluses ametlikult esindab.

Kui ohvreid on mitu, saavad nad ilmuda eraldi, kuigi kohtunik võib nõuda nende rühmitamist ühte või mitmesse kaitserühma. Ohvrite ühendused saavad samuti kriminaalmenetlusele ilmuda, kui neil on Teie kui kuriteoohvri nõusolek.

Kui olete juba erasüüdistaja, on Teie advokaadil juurdepääs kokkuvõttele ja muudele kohtuasja dokumentidele ning muud, prokuröri omadega sarnanevad õigused, sealhulgas õigus

- taotleda täiendavate tõendite kogumist;
- taotleda uute tunnistajate või ekspertide kutsumist oma seisukohtade toetamiseks;
- taotleda vastastamist jne.

Kui süüdistatav mõistetakse süüdi, võib kohus temalt Teie kasuks välja mõista järgmised kulud: advokaadi- ja kohtuesindajakulud, eksperditasud, avalike registreerimise ja notariaalsete tõendite kulud jne.

Võite esitada kriminaalmenetluses tsiviilhagi (**olla tsiviilhageja**), kui Te nõuate vara tagastamist, kahju heastamist või kuriteoga tekitatud varalise ja mittevaralise kahju hüvitamist. Sel juhul esindavad Teid advokaat, kes kaitseb Teie seisukohti, ja kohtuesindaja, kes Teid menetluses ametlikult esindab.

Kui uurimine otsustatakse lõpetada, teatakse asja lõpetamise otsusest kuriteo otsestele ohvritele, kes on kuriteost teatanud, ning teistele otsestele ohvritele, kelle isik ja elukoht on teada. Kui isik on kuriteo otsesel tagajärjel surnud või kadunud, teavitatakse otsusest kuriteo kaudseid ohvreid.

Milline on minu ametlik roll õigussüsteemis? Kas ma olen või kas ma saan valida, et ma olen: ohver, tunnistaja, tsiviilhageja või erasüüdistaja?

Kuriteoohvrina on Teil kriminaalmenetluses õigus teha järgmist:

- algatada kriminaalmenetlus või esitada tsiviilhagi vastavalt kehtivatele kriminaalõigusnormidele;
- ilmuda uurimise eest vastutavatesse asutustes, et esitada neile tõendeid ja asjakohast teavet asjaolude selgitamiseks.

Teil võivad õigussüsteemis olla järgmised rollid:

- **otsene või kaudne ohver:** olenevalt teatatud kuriteost või ohvriabiteenuste taotlemise korral kuriteost eelnevalt teatamata, sest juurdepääs neile teenustele ei sõltu kuriteoteate esitamisest;
- **tunnistaja:** kui kuriteoteade on esitatud. Osaletate menetluses, kui saate kohtukutse;
- **erasüüdistaja:** kui otsustate astuda kriminaalmenetlusse erasüüdistajana, kui esitate kurjategija vastu hagi (poolavalike ja erakuritegude korral) ja enne süüdistuse koostamist, st enne suulise menetluse algust, välja arvatud alaealise vastu algatatud kriminaalmenetluse korral;
- **tsiviilhageja:** üldiselt kui Te otsustate esitada kriminaalmenetluses tsiviilhagi, st kui Te nõuate vara tagastamist, kahju heastamist või kuriteoga tekitatud varalise ja mittevaralise kahju hüvitamist.

Üldjuhul peate Te kohtuistungitel kohal viibima, isegi kui need ei ole avalikud. Te olete kohustatud kohale ilmuma ainult tunnistajana ütlusi andma.

Millised on minu õigused ja kohustused seoses minu rolliga?

Üldiselt on Teil kui **ohvril** õigus kaitsele, teabele, toele, abile ja hooldusele alates esimesest kokkupuutest asutuste või ametnikega ning avalike haldusasutuste osutatavate abi- ja tugiteenuste ajal, sealhulgas enne kuriteost teatamist.

Kui võtate ühendust asutuste või ametnikega, võite paluda, et nad suunaksid Teid kuriteoohvrite abistamise büroodesse, kus Teid aidatakse tasuta ja konfidentsiaalselt, isegi kui Te ei ole kuriteost eelnevalt teatanud.

Teil võib alates esimesest kokkupuutest asutuste ja ametnikega kaasas olla ka vabalt valitud isik.

Peale selle on Teil õigus saada aru ja teha end arusaadavaks pärast kuriteost teatamist toimivas menetluses, sealhulgas saada teavet enne kuriteoteate esitamist. Vajaduse korral pakutakse tõlget õiguslikult tunnustatud viipekeeltes ning suulise suhtluse abivahendeid.

Kogu teabevahetus, nii suuline kui ka kirjalik, toimub selges, lihtsas ja arusaadavas keeles ning võttes arvesse Teie isiklike eripärasid ja vajadusi, eriti kui Teil on meele-, intellekti- või vaimupuue või kui olete alaealine.

Ohvrina on Teil õigus saada teavet, mis puudutab peamiselt järgmist:

- kättesaadavad meditsiinilised, psühholoogilised ja materiaalsed abi- ja tugimeetmed ning nende saamise kord. Asjakohastel juhtudel hõlmavad need meetmed teavet alternatiivse majutuse võimaluste kohta;
- õigus kuriteost teatada ja asjakohastel juhtudel kuriteost teatamise kord ning õigus anda uurimise eest vastutavatele asutustele ütlusi;
- nõustamise ja õigusliku kaitse saamise kord ning asjakohastel juhtudel selle tasuta saamise tingimused;
- kaitsemeetmete taotlemise võimalus ja asjakohastel juhtudel nende taotlemise kord;
- hüvitis, millele Teil võib olla õigus, ja asjakohastel juhtudel selle taotlemise kord;
- kättesaadavad suulise ja kirjaliku tõlke teenused;
- kättesaadavad suhtlemise abivahendid ja -teenused;

- oma õiguste kasutamise kord, kui Te ei ela Hispaanias;
- kaebused, mille saate esitada nende otsuste peale, mida Te peate oma õigustega vastuolus olevateks;
- menetlemise eest vastutava asutuse kontaktandmed ja kasutatavad suhtluskanalid;
- kättesaadavad restoratiivse õiguse teenused, kui need on õiguslikult võimalikud;
- juhud, mil Teil on õigus õiguskulude hüvitamisele, ja asjakohastel juhtudel hüvitise taotlemise kord;
- õigus taotleda teavitamist menetluses tehtavatest konkreetsetest otsustest, näiteks kriminaalmenetluse algatamata jätmise otsusest, menetluses tehtavast lõplikust otsusest jne.

Olenemata oma rollist kriminaalmenetluses, võite tavaliselt kohtuistungitel kohal viibida, isegi kui need ei ole avalikud. Te olete kohustatud kohale ilmuma ainult tunnistajana ütlusi andma.

Kui olete ohver, kes ei ole kriminaalmenetlusele ilmunud, teatatakse Teile kohtuistungi aeg ja koht. Teie põhiroll on anda tunnistajana ütlusi. Et Teid saaks kohtuistungil kuupäevast ja kellaajast teavitada, peate teatama, kui Teie aadress menetluse kestel muutub.

Võite **erasüüdistajana** menetlusse astuda enne süüdistuse koostamist, st enne suulise menetluse algust, välja arvatud alaealise vastu algatatud kriminaalmenetluse korral. Teid esindavad advokaat, kes kaitseb Teie seisukohti, ja kohtuesindaja, kes Teid menetluses ametlikult esindab.

Kui olete juba erasüüdistaja, on Teie advokaadil juurdepääs kokkuvõttele ja muudele kohtuasja dokumentidele ning muud, prokuröri omadega sarnanevad õigused, sealhulgas õigus

- taotleda täiendavate tõendite kogumist;
- taotleda uute tunnistajate või ekspertide kutsumist oma seisukohtade toetamiseks;
- taotleda vastastamist jne.

Kui süüdistatav mõistetakse süüdi, võib kohus temalt Teie kasuks välja mõista järgmised kulud: advokaadi- ja kohtuesindajakulud, eksperditasud, avalike registreerimise ja notariaalsete tõendite kulud jne.

Tunnistajana on Teil õigus saada tasuta suulise tõlke teenuseid, kui Te ei räägi hispaania keelt või asjakohast piirkondlikku keelt ja Teil ei ole dokumentide tõlkimise võimalust. Kuigi süüdistatavaga silmsideme vältimine on üldiselt keeruline ja kohtutes ei ole tavaliselt tunnistajatele eraldi ooteruume, on Teil juhul, kui olete seksuaalse rünnaku ohver, õigus

- vaheseina kasutamisele kohtusaalis või
- anda ütlusi videokonverentsi vahendusel.

Kui Te hakkate ütlusi andma ja olete ohus, võib kohtu eesistuja kuulutada kohtuistungi kinniseks, et kaitsta kõlblust, avalikku korda ja Teid kui ohvrit ja/või Teie perekonda. Erasüüdistajana võite taotleda kinnist kohtuistungit.

Kui Teid kutsutakse ütlusi andma ja kohtunik näeb tõsist ohtu Teile, Teie vabadusele, varale või perekonnale, võib ta teha ühte järgmistest:

- kaitsta Teie identiteeti, aadressi, ametit ja töökohta, jättes selle teabe menetluses kasutamata;
- vältida Teie nähtav-olekut kohtus ja määrata teadete edastamise aadressiks kohtu;
- vältida Teie pildi mis tahes viisil jäädvustamist;
- määrata menetluse ajaks ja pärast seda politseikaitse;
- võimaldada Teile ametiautoga transporti kohtusse;
- paigutada Teid kohtus politseivalve all olevasse ooteruumi;
- anda Teile erilistel asjaoludel uue identiteedi ja rahalist abi asu-, elu- ja töökoha vahetamiseks.

Kui olete avaldust tegev alaealine, välditakse Teie ja süüdistatava silmsidet kõikvõimalikke tehnilisi vahendeid kasutades. Vastastamine on samuti piiratud. Kui Teil on oma seaduslike esindajatega huvide konflikt, mis ei võimalda olla kindel, et Teie huvide eest uurimisel või kriminaalmenetluses nõuetekohaselt hoolt kantakse, või kui Teil on huvide konflikt oma vanemaga ja teine vanem ei ole võimeline Teie esindamise või aitamise kohustust nõuetekohaselt täitma, palub prokurör kohtunikul või kohtul määrata Teile kohtumenetluseks eestkostja, kelle ülesanne on Teid uurimisel ja kriminaalmenetluses esindada.

Kui olete välismaalane, on Teil õigus saada tasuta suulise tõlke teenuseid, kui Te ei räägi hispaania keelt või asjaomast piirkondlikku keelt. Politsei võib pakkuda Teile kuriteost teatamiseks Teie emakeeles vormi ja võimalust kasutada telefoni teel või vahetult tõlki. Kohtutel on tõlketeenistus, mis kooskõlastab tegevust kuriteoohvrite abistamise bürooga.

Kui soovite esitada kriminaalmenetluses tsiviilhagi (**olla tsiviilhageja**), peate erasüüdistajana menetlusse astumise võimaluse pakkumise ajal advokaadi ja kohtuesindajaga kohale ilmuma ning seda alati enne kuriteo klassifitseerimist. Sel juhul esindavad Teid advokaat, kes kaitseb Teie seisukohti, ja kohtuesindaja, kes Teid menetluses ametlikult esindab.

Kui saate ohvriseisundi tõttu toetust või abi ja Teie suhtes on kohaldatud seaduses sätestatud kaitsemeetet, on Teil **kohustus** toetus või abi tagastada, kui Teid mõistetakse süüdi vale kuriteoteate esitamises või kuriteo simuleerimises, ning **kohustus** tasuda riigile tunnustamis-, kaitse- ja tugimeetmete kulud, ilma et see piiraks muud tsiviil- või kriminaalvastutust, mis võib olla kohaldatav.

Kas ma võin kohtumenetluse ajal teha avalduse või anda tunnistusi? Millistel tingimustel?

Olenemata oma rollist kriminaalmenetluses, võite tavaliselt kohtuistungitel kohal viibida, isegi kui need ei ole avalikud. Te olete kohustatud kohale ilmuma ainult tunnistajana ütlusi andma.

Menetluses osalemise ajal võite kuriteoohvrite abistamise büroode teenuseid edasi kasutada.

Kui olete ohver, kes ei ole kriminaalmenetlusele ilmunud, teatatakse Teile kohtuistungil aeg ja koht. Teie põhiroll on anda tunnistajana ütlusi. Et Teid saaks kohtuistungil kuupäevast ja kellaajast teavitada, peate teatama, kui Teie aadress menetluse kestel muutub.

Võite **erasüüdistajana** menetlusse astuda enne süüdistuse koostamist, st enne suulise menetluse algust, välja arvatud alaealise vastu algatatud kriminaalmenetluse korral. Teid esindavad advokaat, kes kaitseb Teie seisukohti, ja kohtuesindaja, kes Teid menetluses ametlikult esindab.

Kui olete juba erasüüdistaja, on Teie advokaadil juurdepääs kokkuvõttele ja muudele kohtuasja dokumentidele ning muud, prokuröri omadega sarnanevad õigused, sealhulgas õigus

- taotleda täiendavate tõendite kogumist;
- taotleda uute tunnistajate või ekspertide kutsumist oma seisukohtade toetamiseks;
- taotleda vastastamist jne.

Kui süüdistatav mõistetakse süüdi, võib kohus temalt Teie kasuks välja mõista järgmised kulud: advokaadi- ja kohtuesindajakulud, eksperditasud, avalike registrite ja notariaalsete tõendite kulud jne.

Tunnistajana on Teil õigus saada tasuta suulise tõlke teenuseid, kui Te ei räägi hispaania keelt või asjakohast piirkondlikku keelt ja Teil ei ole dokumentide tõlkimise võimalust. Kuigi süüdistatavaga silmsideme vältimine on üldiselt keeruline ja kohtutes ei ole tavaliselt tunnistajatele eraldi ooteruume, on Teil juhul, kui olete seksuaalse rünnaku ohver, õigus

- vaheseina kasutamisele kohtusaalis või
- anda ütlusi videokonverentsi vahendusel.

Kui Te hakkate ütlusi andma ja olete ohus, võib kohtu eesistuja kuulutada kohtuistungil kinniseks, et kaitsta kõlblust, avalikku korda ja Teid kui ohvrit ja/või Teie perekonda. Erasüüdistajana võite taotleda kinnist kohtuistungit.

Kui Teid kutsutakse ütlusi andma ja kohtunik näeb tõsist ohtu Teile, Teie vabadusele, varale või perekonnale, võib ta teha ühte järgmistest:

- kaitsta Teie identiteeti, aadressi, ametit ja töökohta, jättes selle teabe menetluses kasutamata;
- vältida Teie nähtav-olekut kohtus ja määrata teadete edastamise aadressiks kohtu;
- vältida Teie pildi mis tahes viisil jäädvustamist;
- määrata menetluse ajaks ja pärast seda politseikaitse;
- võimaldada Teile ametiautoga transporti kohtusse;
- paigutada Teid kohtus politseivalve all olevasse ooteruumi;
- anda Teile erilistel asjaoludel uue identiteedi ja rahalist abi asu-, elu- ja töökoha vahetamiseks.

Kui olete avaldust tegev alaealine, välditakse Teie ja süüdistatava silmsidet kõikvõimalikke tehnilisi vahendeid kasutades. Vastastamine on samuti piiratud. Kui Teil on oma seaduslike esindajatega huvide konflikt, mis ei võimalda olla kindel, et Teie

huvide eest uurimisel või kriminaalmenetluses nõuetekohaselt hoolt kantakse, või kui Teil on huvide konflikt oma vanemaga ja teine vanem ei ole võimeline Teie esindamise või aitamise kohustust nõuetekohaselt täitma, palub prokurör kohtunikul või kohtul määrata Teile kohtumenetluseks eestkostja, kelle ülesanne on Teid uurimisel ja kriminaalmenetluses esindada.

Kui olete välismaalane, on Teil õigus saada tasuta suulise tõlke teenuseid, kui Te ei räägi hispaania keelt või asjaomast piirkondlikku keelt. Kohtutel on tõlketeenistus, mis kooskõlastab tegevust kuriteoohvrite abistamise bürooga.

Millist teavet mulle antakse kohtumenetluse ajal?

Kui olete esitanud asjakohase taotluse, on Teil õigus saada teavet kohtuistungil kuupäeva, kellaaja ja koha ning kurjategijale esitatud süüdistuse sisu, aga ka järgmiste otsuste kohta:

- otsus kriminaalmenetlust mitte algatada;
- menetluses tehtud lõplik kohtuotsus;
- kurjategija vahistamise või vabastamise otsus ning kurjategija võimalik põgenemine vahi alt;
- isiklike õiguskaitseabinõude kasutuselevõtmise või juba kokkulepitud isiklike õiguskaitseabinõude muutmise otsused, mille eesmärk on tagada Teie ohutus;
- kohtu või vangla otsused, mis mõjutavad vägivalda või ähvardusi kasutades toime pandud kuritegude eest süüdimõistetuid ja mis võivad ohustada Teie turvalisust;
- otsused, mis hõlmavad Teie kui ohvri osalust karistuse täideviimisel ja tehakse vanglateskkonnas, nagu otsused, mis mõjutavad vangimõistetule kolmanda astme avavanglarežiimi määramist, vanglasoodustusi, lühiajalist puhkust, tingimisi vabastamist jne.

Kui Te taotlete eespool nimetatud otsustest teavitamist, peate teatama e-posti aadressi või posti- või koduse aadressi, millele asutus saadab teavitusi ja teateid.

Kui Teil ei ole e-posti aadressi, saadetakse teated Teile erandkorras tavapostiga aadressile, mille olete andnud.

Kui olete kodanik, kes ei ela Euroopa Liidus, ja kui Teil ei ole e-posti või postiaadressi, kuhu teated saaks saata, saadetakse need avaldamiseks Hispaania diplomaatilisse või konsulaaresindusse Teie elukohariigis.

Teated, mida Te võite saada, sisaldavad vähemalt otsuse resolutsiooni ja õiguslikku alust.

Kui olete ohvrina ametlikult menetlusele ilmunud, teatakse otsustest Teie kohtuesindajale ja ka Teie esitatud e-posti aadressile.

Võite igal ajal avaldada soovi eespool nimetatud otsuste kohta teavet mitte saada ja sel juhul kaotab Teie varasem taotlus kehtivuse.

Kui olete palunud suunamist kuriteoohvrite abistamise büroosse või saate selliselt büroolt abi, on Teil õigus saada teavet menetlemise eest vastutava asutuse kontaktandmete ja selle asutusega suhtlemise kanalite, aga ka kohtuistungil kuupäeva, kellaaja ja koha ning kurjategijale esitatud süüdistuse sisu kohta.

Kui olete soolise vägivalla ohver, on Teil õigus saada teavet vägivalla toimepanija menetlusseisundi ja kasutusele võetud õiguskaitseabinõude kohta, ilma et peaksite seda taotlema. Võite igal ajal avaldada soovi teavet mitte saada.

Kas mul on võimalik tutvuda menetlustoimikuga?

Kui olete juba erasüüdistaja, on Teie advokaadil juurdepääs kokkuvõttele ja muudele kohtuasja dokumentidele.

Advokaatide igapäevane tegevus hõlmab õigusteabe ja dokumentide hindamist, eriti juhtudel, kui nende klient ei ole menetluse pool.

Hispaania õiguse kohaselt võib ilmuvaid pooli menetlusest teavitada ja nad võivad osaleda kõikides menetlustoimingutes.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 12/03/2019

as mul on õigus otsus edasi kaevata?

Kui Te soovite õigeksmõistvat kohtuotsust edasi kaevata, peate arvesse võtma, et kui Te ei olnud menetluse pool, ei saa Te kohtuotsust edasi kaevata.

Kui Te olete olnud menetluse pool ja olete erasüüdistaja, saate edasi kaevata järgmiselt:

- kohtuotsuse kümne päeva jooksul alates selle teatavakstegemisest. Kaebuse võib esitada erinevatel alustel ja tõendeid on võimalik kontrollida. See on tavalises korras edasikaebamine;
- kassatsioonkaebuse saab esitada viie päeva jooksul alates kohtuotsuse teatavakstegemisest. Aluseks on õigusnormi või Hispaania põhiseaduse rikkumine või menetlusõiguslikud põhjused. See on erakorraline edasikaebamine.

Tsiviilhagejana saate esitada kassatsioonkaebuse ainult Teie hüvitisega seotud küsimustes.

Mis puudutab muu edasikaebamise võimalusi, siis kui olete kõigepealt edasi kaevanud tavalises korras, võite teiseks esitada kassatsioonkaebuse. Kassatsioonkaebuse lahendab ülemkohus.

Kuriteohvrite abistamise bürood annavad Teile teavet selle kohta, kuidas saab edasi kaevata otsuseid, mis on Teie arvates Teie õigustega vastuolus.

Millised on minu õigused pärast süüdimõistmist?

Kui olete seda taotlenud, on Teil õigus, et Teid teavitataks järgmistest otsustest:

- otsus kriminaalmenetlust mitte algatada;
- menetluses tehtud lõplik kohtuotsus;
- kurjategija vahistamise või vabastamise otsus ning kurjategija võimalik põgenemine vahi alt;
- isiklike õiguskaitseabinõude kasutuselevõtmise või juba kokkulepitud isiklike õiguskaitseabinõude muutmise otsused, mille eesmärk on tagada Teie ohutus;
- kohtu või vangla otsused, mis mõjutavad vägivalda või ähvardusi kasutades toime pandud kuritegude eest süüdimõistetuid ja mis võivad ohustada Teie turvalisust;
- otsused, mis puudutavad Teie osalust karistuse täideviimisel ja tehakse vanglaga seotud küsimustes, ning otsused, mis mõjutavad süüdimõistetule kolmanda astme avavanglarežiimi määramist, vanglasoodustusi, lühiajalist puhkust, tingimisi vabastamist jne.

Teie peamine õigus kohtuotsuse täideviimisel on õigus saada teavet süüdistatava süüdimõistmise kohta. Tema vanglast vabanemisega seotud teavet peetakse üldiselt tema eraelu puudutavaks ega edastata Teile.

Kui Te olete soolise vägivalla ohver, antakse Teile lähenemiskeelu kehtivuse lõpuni erandkorras teavet süüdistatava menetlusseisundi ja karistuse kandmise viisi kohta.

Kui olite menetluses erasüüdistaja, saate osaleda süüdistatavale tingimisi karistuse määramisel. Alla kaheaastase vanglakaristuse võib mõista tingimisi katseajaga, mille jooksul ei tohi toime panna uut kuritegu. Pärast seda karistus aegub. Tingimisi karistamise otsuse teeb kohus ja kohtunik kuulab Teid enne otsuse tegemist ära.

Kuriteohvrite abistamise bürood annavad teavet Teie kui ohvri võimaluse kohta osaleda vanglakaristuse täideviimisel ning mis tahes abi, mida Te seaduses sätestatud õiguste kasutamiseks vajate.

Kui olete terrorismiohver, teavitab riigikohtu terrorismiohvrite teavitamise ja abistamise büroo Teid vajalikest teabekanalitest, et saaksite kogu teabe, mis on seotud vanglakaristuse täideviimisega kuni karistuse täieliku ärakandmiseni, eriti juhtudel, kui antakse soodustusi või kui süüdimõistetud vabastatakse.

Kas mul on pärast kohtumenetlust õigus abile või kaitsele? Kui kaua?

Pärast kohtuotsuse täideviimist võidakse Teie kaitset vajaduse korral jätkata, kui kohtunik nii otsustab. Võite saada politseikaitse või erandjuhtudel uue identiteedi või rahalist abi elu- või töökoha vahetamiseks.

Teatavate kuritegude, nagu soolise või koduvägivalla puhul võite taotleda lähenemiskeeldu, mille ajaline kehtivus määratakse kindlaks kohtu otsusega.

Lähene miskeeldu võib taotleda otse kohtult või prokuröriilt või õiguskaitseametnikelt, kuriteoohvrite abistamise büroodelt või avaliku sektori sotsiaalteenistustelt või hoolekandea s utustelt.

Lähene miskeeld tähendab igakülgset kaitse seisundit, mis hõlmab seaduses ettenähtud tsiviil- ja kriminaalõiguslikke kaitseabinõusid ning muid õigussüsteemis väljakujunenud abi- ja sotsiaalkaitsemeetmeid.

Lähene miskeeldu seadmisega kaasneb kohustus hoida end pidevalt kursis süüdistatava või kahtlustatava menetlusseisundiga ning kasutusele võetud õiguskaitseabinõude ulatuse ja kehtivusega. Eelkõige teavitatakse Teid alati väidetava kurjategija vanglaolukorrast. Selleks edastatakse lähene miskeeld vangla juhtkonnale.

Teid saab kaitsta ka teatavate kurjategijale määratavate karistuste või turvameetmetega: lähene miskeeldu, vanema õiguste või hooldusõiguse äravõtmise, relvakandmis- ja relvakasutusloa äravõtmisega jne. Lisaks sellele võib kohtunik tingimisi vangistuse määramise korral keelata kurjategijal teatavatesse kohtadesse mineku või Teile lähene mise, kohustada kurjategijat osalema konkreetsetes kasvatusprogrammides jne.

Ohvrina on Teil õigus

a) taotleda, et tingimisi vabastatu suhtes kohaldataks seadusega ette nähtud käitumuslikke meetmeid või reegleid, mida peetakse Teie ohutuse tagamiseks vajalikuks, kui see isik on süüdi mõistetud tegude eest, mille põhjal võib mõistlikult eeldada Teie jaoks ohtliku olukorra teket;

b) anda kohtunikule või kohtule teavet, mis on asjakohane määratud karistuse täideviimise, kuriteost tuleneva tsiviilvastutuse või kokkulepitud konfiskeerimise kohta otsuse tegemiseks.

Kuriteoohvrite abistamise bürood teevad koostööd ja kooskõlastavad tegevust ohvrite abistamisel osaleda võivate asutuste ja teenistustega (kohtute, prokuratuuri ja õiguskaitseametnikega), eriti kui tegemist on suure ohvristamise riskiga haavatavate ohvritega. Kui olete erikaitsemeetmeid vajav ohver, hindavad nad Teie juhtumit, et teha kindlaks, milliseid kaitse-, abi- ja toetusmeetmeid tuleks pakkuda. Need meetmed võivad hõlmata järgmist:

- psühholoogilise toe või abi pakkumine kuriteoga põhjustatud häiretega tegelemiseks, kasutades Teile kõige sobivamaid psühholoogilisi meetodeid;
- saatja kasutamine kohtuistungil;
- teave kättesaadavate psühhosotsiaalsete ja hooldusteenuste kohta ning neile teenustele suunamine, kui Te seda taotlete;
- eriabimeetmed, mis võivad olla vajalikud, kui olete erikaitsevajadustega ohver;
- spetsialiseeritud abiteenuste juurde suunamine.

Kui kaua?

Kohtulikud kaitsemeetmed kehtivad kohtu asjakohases otsuses kindlaksmääratud aja jooksul.

Kuriteoohvrite abistamise bürood jälgivad Teie kui ohvri olukorda, eriti kui olete haavatav ohver, kogu kriminaalmenetluse jooksul ja sobiva aja jooksul pärast selle lõppu, olenemata sellest, kas kurjategija isik ja menetluse tulemus on teada.

Millist teavet mulle antakse, kui kurjategija mõistetakse süüdi?

Teie peamine õigus kohtuotsuse täideviimisel on õigus saada teavet süüdistatava süüdimõistmise kohta. Tema vanglast vabanemisega seotud teavet peetakse üldiselt tema eraelu puudutavaks ega edastata Teile.

Kui Te olete soolise vägivalla ohver, antakse Teile lähene miskeeldu kehtivuse lõpuni erandkorras teavet süüdistatava menetlusseisundi ja karistuse kandmise viisi kohta, välja arvatud juhul, kui Te avaldate soovi selle kohta teavet mitte saada.

Kuriteoohvrite abistamise bürood annavad teavet Teile kui ohvri võimaluse kohta osaleda vanglakaristuse täideviimisel ning mis tahes abi, mida Te seaduses sätestatud õiguste kasutamiseks vajate.

Kui olete terrorismiohver, teavitab riigikohtu terrorismiohvrite teavitamise ja abistamise büroo Teid vajalikest teabekanalitest, et saaksite kogu teabe, mis on seotud vanglakaristuse täideviimisega kuni karistuse täieliku ärakandmiseni, eriti juhtudel, kui antakse soodustusi või kui süüdimõistetud vabastatakse.

Kas mulle teatatakse, kui kurjategija vanglast vabaneb (sealhulgas ennetähtaegselt või tingimisi) või põgeneb?

Kui olete seda taotlenud, on Teil õigus, et Teid teavitataks muu hulgas järgmistest otsustest:

- kurjategija vahistamise või vabastamise otsus ning kurjategija võimalik põgenemine vahi alt;

- kohtu või vangla otsused, mis mõjutavad vägivalda või ähvardusi kasutades toime pandud kuritegude eest süüdimõistetuid ja mis võivad ohustada Teie turvalisust;
- otsused, mis puudutavad Teie osalust karistuse täideviimisel ja tehakse vanglaga seotud küsimustes, ning otsused, mis mõjutavad süüdimõistetule kolmanda astme avavanglarežiimi määramist, vanglasoodustusi, lühiajalist puhkust, tingimisi vabastamist jne.

Kuriteoohvrite abistamise bürood annavad teavet Teie kui ohvri võimaluse kohta osaleda vanglakaristuse täideviimisel ning mis tahes abi, mida Te seaduses sätestatud õiguste kasutamiseks vajate.

Kui olete terrorismiohver, teavitab riigikohtu terrorismiohvrite teavitamise ja abistamise büroo Teid vajalikest teabekanalitest, et saaksite kogu teabe, mis on seotud vanglakaristuse täideviimisega kuni karistuse täieliku ärakandmiseni, eriti juhtudel, kui antakse soodustusi või kui süüdimõistetud vabastatakse.

Kas mind kaasatakse (tingimisi) vabastamist käsitleva otsuse tegemisse?

Kuriteoohvrina on Teil õigus

- taotleda, et tingimisi vabastatu suhtes kohaldataks seaduses ettenähtud käitumuslikke meetmeid või reegleid, mida peetakse Teie ohutuse tagamiseks vajalikuks, kui see isik on süüdi mõistetud tegude eest, mille põhjal võib mõistlikult eeldada Teie jaoks ohtliku olukorra teket;
- anda kohtunikule või kohtule teavet, mis on asjakohane otsuse tegemiseks määratud karistuse täideviimise, kuriteost tuleneva tsiviilvastutuse või kokkulepitud konfiskeerimise kohta.

Kuriteoohvrite abistamise bürood annavad teavet Teie kui ohvri võimaluse kohta osaleda vanglakaristuse täideviimisel ning mis tahes abi, mida Te seaduses sätestatud õiguste kasutamiseks vajate.

Kui olete terrorismiohver, teavitab riigikohtu terrorismiohvrite teavitamise ja abistamise büroo Teid vajalikest teabekanalitest, et saaksite kogu teabe, mis on seotud vanglakaristuse täideviimisega kuni karistuse täieliku ärakandmiseni, eriti juhtudel, kui antakse soodustusi või kui süüdimõistetud vabastatakse.

Kas mul on näiteks õigus teha avaldus või esitada kaebus?

Kui olete taotlenud, et Teid teavitataks teatavatest vanglaga seotud küsimuste kohta tehtud otsustest ning otsustest, mis mõjutavad süüdimõistetule kolmanda astme avavanglarežiimi määramist, vanglasoodustusi, lühiajalist puhkust, tingimisi vabastamist jne, võite need edasi kaevata, isegi kui Te ei ole olnud menetluse pool. Peate edasikaebamissoovist teatama pädeva kohtu sekretärile (ilma et vajaksite selleks advokaadi abi) viie päeva jooksul alates sellest, kui otsus Teile teatavaks tehti, ja esitama kaebuse 15 päeva jooksul alates sellest teatamisest.

Süüdimõistetule kolmanda astme avavanglarežiimi määramise edasikaebamiseks peate olema järgmise kuriteo ohver:

- tapmine;
- raseduse katkestamine;
- kehavigastused;
- vabadusevastane kuritegu;
- piinamine ja vaimse puutumatuse vastane kuritegu;
- seksuaalse vabaduse ja puutumatuse vastane kuritegu;
- vägivalda või ähvardamisega toime pandud rööv;
- terrorikuritegu;
- inimkaubandus.

Enne kui vangla teeb mõne eespool nimetatud otsustest, teatatakse sellest Teile, et Te saaksite esitada asjakohaseid argumente, kui olete neist otsustest teavitamist taotlenud.

Kuriteoohvrite abistamise bürood annavad Teile teavet, mida võite vajada Teie õigustega vastuolus olevate otsuste edasikaebamise kohta.

tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 12/03/2019

4 - Hüvitis

uidas nõuda kurjategijalt kahju hüvitamist? (nt kohtuasi, tsiviilnõue, tsiviilhagi kriminaalmenetluses)

Erasüüdistajana võite nõuda kahju hüvitamist sama kriminaalmenetluse raames tsiviilhagiga või lükata selle nõudmise edasi kriminaalmenetluse lõpuni. Kahe eraldi menetluse korral tuleb tsiviilhagi esitamise oodata kriminaalmenetluse lõpuni.

Te saate menetluses olla ka ainult tsiviilhageja, kellel puudub menetlusteovõime. Kui Te ei ilmu tsiviilhagejana hüvitist nõudma, esitab prokurör tsiviilhagi Teie nimel. Kui kohus ei mõista süüdistatavat süüdi või ei mõista Teie kasuks välja hüvitist, võite alati nõuda kahju hüvitamist tsiviilmenetluses.

Süüdistatava tsiviilvastutus hõlmab vara taastamist ning kahju (sh Teie partnerile ja lastele tekitatud kahju) heastamist ja hüvitamist.

Te võite hüvitist saada ka riigilt.

Kuriteoohvrite abistamise bürood on kuriteoohvrite abistamise asutused piiriülestes olukordades, kui kuritegu, milles Te kahju kandsite, pandi toime muus Euroopa Liidu liikmesriigis kui Hispaania ja kui Teie olete Hispaania alaline elanik. Terroristikuritegudega seotud piiriülestes olukordades abistab Teid siseministeerium terrorismiohvrite abistamise peadirektoraadi kaudu.

Abistav asutus teeb üldiselt (v.a terroristikuritegude puhul) selle Euroopa Liidu liikmesriigiga, kus kuritegu toime pandi, abi andmise menetluste algatamisel ja läbiviimisel koostööd, nii et Teie kui taotleja saate Hispaania kaudu hüvitist riigilt, kelle territooriumil kuritegu toime pandi.

Kuriteoohvrite abistamise bürood annavad Teile kui abi taotlejale selleks järgmist teavet:

- teave rahalise abi või hüvitise taotlemise võimaluste, nõutavate menetluste või vormide (sh nende täitmise) ja vajalike tõendavate dokumentide kohta;
- üldised juhised lisateabe taotluste täitmise kohta.

Lisaks sellele peavad kuriteoohvrite abistamise bürood tegema abistava asutusena järgmist:

- edastama Teie taotluse ja tõendavad dokumendid ning hiljem nõutud dokumendid, kui see on asjakohane, otsuseid tegevale asutusele, kelle on määranud riik, mille territooriumil kuritegu toime pandi;
- tegema otsuseid tegeva asutusega koostööd, kui see asutus otsustab taotleja või muu isiku liikmesriigi õiguse kohaselt ära kuulata.

Kui seadusega ette nähtud riikliku abi taotlust menetletakse taotleja alalise elukoha riigi abistava asutuse kaudu, on otsuseid tegev asutus majandus- ja rahandusministeeriumi personalikulude ja riiklike pensionide peadirektoraat.

Otsuseid tegev asutus peab nii Teid kui abi taotlejat kui ka abistavat asutust teavitama järgmisest:

- riikliku abi taotluse kättesaamine, menetlust alustav asutus, otsuse tegemise tähtaeg ja võimaluse korral otsuse tegemise eeldatav kuupäev;
- menetlust lõpetav otsus.

Terroristikuritegude puhul tegutseb abistava asutusena siseministeerium (terrorismiohvrite abistamise peadirektoraat), kui kuritegu on pandud toime muus Euroopa Liidu liikmesriigis kui Hispaania ning kui Teie kui abi taotleja olete Hispaania alaline elanik, nii et Te saate asjaomastel juhtudel Hispaania kaudu asjakohase hüvitise riigilt, mille territooriumil kuritegu toime pandi. Toimingud, mida ohvriabi peadirektoraat kui abistav või otsuseid tegev asutus peab tegema, on samaväärsed majandus- ja rahandusministeeriumi personalikulude ja riiklike pensionide peadirektoraadi omadega.

Kohus andis kurjategijale korralduse hüvitada mulle kahju / maksta hüvitist. Kuidas ma saan tagada, et kurjategija järgib seda korraldust?

Kui kurjategija on tunnistanud osaliselt maksejõuetuks, maksab abi kas täielikult või osaliselt riik.

Teie õigused kuriteo eest tsiviilkorras vastutava isiku vastu lähevad Teile kui ohvrile või õigustatud isikule ette või lõplikult makstud abi täissumma ulatuses üle riigile.

Riik võib esitada kuriteo eest tsiviilkorras vastutava isiku vastu regressinõude antud abi täielikuks või osaliseks hüvitamiseks.

Seda tehakse asjakohastel juhtudel regressinõude esitamisega halduskohtumenetluses, sealhulgas järgmistel juhtudel:

- kui lõplikus kohtuotsuses leitakse, et kuritegu ei ole toime pandud;
- kui Teile kui ohvrile ja õigustatud isikule maksti kantud kahju eest täielikku või osalist hüvitist kolme aasta jooksul abi andmisest;
- kui abi saadi vale või tahtlikult ebatäieliku teabe esitamise või muu pettusega või taotletud abi andmisest keeldumise või abi vähendamiseni viivate asjaolude tahtliku väljajätmisega;
- kui kohtuotsusega väljamõistetud hüvitis on abi ettemaksest väiksem.

Riik astub selle nõude esitamiseks pooleliolevasse kriminaal- või tsiviilkohtumenetlusse, ilma et see piiraks prokuröri võimalust esitada tsiviilhagi.

Kas riik võib teha mulle ettemakse juhul, kui kurjategija korraldust ei järgi? Millistel tingimustel?

Kui kuriteos süüdimõistetud isik on tunnistanud osaliselt maksejõuetuks, maksab abi kas täielikult või osaliselt riik.

Abi ettemakse võidakse teha enne kriminaalmenetlust lõpetava lõpliku otsuse tegemist, kui Te tõendate, et Teie kui ohver või õigustatud isik olete sattunud raskesse majanduslikku olukorda.

Abi ettemakset võib taotleda pärast seda, kui olete sündmustest pädevatele asutustele teatanud või kui nende sündmuste põhjal viiakse kriminaalmenetlus läbi omal algatusel.

Kas mul on õigus saada riigilt hüvitist?

Te võite saada riigilt hüvitist.

Hispaanias on olemas Hispaanias toime pandud ning surma, raskete kehavigastuste või raskete füüsilise või vaimse tervise kahjustustega lõppenud tahtlike ja vägivaldsete kuritegude ohvrite abistamise süsteem. Abi antakse ka seksuaalse vabaduse vastaste kuritegude ohvritele, isegi kui nende kuritegude toimepanemisel ei ole kasutatud vägivalda.

Üldiselt võite seadusega ette nähtud rahalist abi saada juhul, kui olete kuriteo toimepanemise ajal Hispaania või muu Euroopa Liidu liikmesriigi kodanik või kui Te ei ole kumbki, siis Hispaania või muu, Hispaania kodanikele oma territooriumil sarnast abi andva riigi alaline elanik.

Surma korral peavad eespool nimetatud kodakondsus- või elukohanõuetele vastama õigustatud isikud, mitte surnu.

Raskete kehavigastuste või raskete füüsilise või vaimse tervise kahjustuste korral on õigustatud isikuteks **otsesed ohvrid**, st kehavigastusi või tervisekahjustusi saanud isikud.

Surma korral on õigustatud isikuteks **kaudsed ohvrid**, kelleks võivad olla järgmised isikud.

- Surnu abikaasa, kui kooselu ei olnud lõpetatud, või isik, kes elas surnuga kahe aasta jooksul enne tema surma püsivalt koos abielutaolises suhtes, välja arvatud juhul, kui neil olid ühised lapsed, millisel juhul piisab üksnes kooselust. Hõlmatud on ka nimetatud isikute lapsed, isegi kui nad ei olnud surnu lapsed, juhul kui nad olid temast rahaliselt sõltuvad ja elasid temaga koos.

Õigustatud isikute hulka ei kuulu mingil juhul isikud, kes on mõistetud süüdi tahtliku tapmise mis tahes vormis, kui surnu oli nende abikaasa või oli või oli olnud nendega abielutaolises püsisuhtes.

- Surnu laps, kes oli temast sõltuv ja elas temaga koos, lähtudes eeldusest, et alaealised või puudega täiskasvanud lapsed on rahaliselt sõltuvad.
- Surnu vanem, kes oli temast rahaliselt sõltuv, kui eespool kirjeldatud olukordades olevad isikud puuduvad.
- Kuriteo otsesel tagajärjel surnud alaealise vanemaid peetakse Hispaania õiguses ettenähtud rahalise abi puhul samuti kaudseteks ohvriteks.

Ohvritele annavad rahalise abi saamise õiguse sellised vigastused, mis kahjustavad kehalist terviklikkust või füüsilist või vaimset tervist ja muudavad neid saanud isiku rohkem kui kuueks kuuks ajutiselt töövõimetuks või vähemalt 33% puudemääraga alaliselt töövõimetuks.

Üldjuhul on abi andmise tingimuseks kriminaalmenetlust lõpetava lõpliku otsuse tegemine. Võttes arvesse kriminaalasjade lahendamise tähtaegu, annab seadus võimaluse teha enne kriminaalmenetlust lõpetava lõpliku otsuse tegemist abi ettemakse, arvestades kuriteohvri või õigustatud isiku rasket majanduslikku olukorda. Abi ettemakset võib taotleda pärast seda, kui ohver on teatanud sündmustest pädevatele asutustele või kui pädevad asutused on algatanud kriminaalmenetluse, ilma et teadet oleks olnud vaja esitada.

Abisumma ei tohi mingil juhul ületada kohtuotsuses kindlaksmääratud hüvitist.

Kui kuriteo otseseks tagajärjeks on olnud alaealise või puudega isiku surm, on alaealise vanematel või hooldajatel õigus saada abi ainult tegelikult makstud matusekulude hüvitamiseks seaduses sätestatud määra piires.

Kui tegemist on seksuaalse vabaduse vastaste kuritegudega, mis kahjustavad ohvri vaimset tervist, katab abisumma ohvri poolt vabalt valitud ravi kulud seaduses sätestatud ülemmäära piires.

Abi taotlemise tähtaeg on üldiselt üks aasta pärast kuriteo toimepanemist. See tähtaeg peatub kriminaalmenetluse algatamisel ning jätkub pärast lõpliku otsuse vastuvõtmist ja ohvrile teatavakstegemist.

Abi saamine **on kokkusobimatu** järgmisega:

- kohtuotsusega kindlaksmääratud hüvitis. Sellegipoolest makstakse abi täielikult või osaliselt juhul, kui kurjategija on tunnistanud osaliselt maksejõuetuks;
- erakindlustuselt saadud hüvitis või abi ning sotsiaalkindlustushüvitis, millele võib tekkida õigus ohvri ajutise töövõimetuuse tõttu. Erakindlustuse soodustatud isikule makstakse sellegipoolest abi, kui selle kindlustuse alusel saadav hüvitissumma on kohtuotsuses kindlaksmääratud summast väiksem;
- selle abi saamine ei ole mingil juhul kokkusobiv relvarühmituste ja terroristide ohvrite kantud kahju eest makstavate hüvitistega.

Abi saamine **on kokkusobiv** järgmisega:

- ohvri alalise töövõimetuuse või surma korral makstav riiklik pension, mida õigustatud isikul on õigus saada;
- soolise vägivalda vastaseid terviklikke kaitsemeetmeid käsitleva 28. detsembri 2004. aasta konstitutsioonilise seaduse 1/2004 (Ley Orgánica 1/2004 de 28 de diciembre, de Medidas de Protección Integral contra la Violencia de Género) artiklis 27 sätestatud sotsiaalabi.

Alalise töövõimetuuse korral saadav abi on kokkusobimatu ajutise töövõimetuuse korral saadava abiga.

Kuriteohvrite puhul on seadusega ette nähtud riikliku abi **taotluste menetlemise ja nende kohta otsuse tegemise pädevus** majandus- ja rahandusministeeriumi personalikulude ja riiklike pensionide peadirektoraadil, välja arvatud terrorismiohvrite puhul (sel juhul on pädev siseministeeriumi terrorismiohvrite abistamise peadirektoraat).

Kui olete **terrorismiohver**, siis terrorismiohvritele on selliste kuritegudega tekitatud kahju hüvitamiseks ette nähtud mitut liiki riiklik abi, tingimusel et terroriakt ja kantud kahju on omavahel täielikult seotud.

Taotleda saab järgmise kahju hüvitamist:

- kehavigastused (nii füüsilise kui ka vaimse tervise kahjustused) ning ravi-, proteesi- ja kirurgiakulud.

Need kulud makstakse kahju kandnud isikule ainult juhul, kui neid ei kaeta täielikult või osaliselt avalikust või erahoolekandesüsteemist;

- füüsiliste isikute kodudele või äri- ja tööstusettevõtetele, erakondade, ametiühingutele ja sotsiaalpartnerite peakontoritele tekitatud varaline kahju;
- ajutise majutuse kulud sel ajal, kui füüsilise isiku alalises elukohas toimub remont;
- erasõidukitele ning isikute või kaupade veoks kasutatavatele maismaatranspordivahenditele (v.a avalikus omandis olevad sõidukid) tekitatud kahju.

Nimetatud kahju (v.a kehavigastused) eest saadav hüvitis täiendab samadel juhtudel muude avaliku sektori asutuste poolt määratud või kindlustuslepingutest tulenevaid hüvitusi. Neil juhtudel hüvitatakse nimetatud asutuste või kindlustusandjate poolt makstud summade ja ametliku hinnangu vahe.

Hüvitise suurus määratakse kindlaks vastavalt tekitatud kahjule (vigastuste raskus ja nendest tuleneva tööõimetuse laad, surm vms).

Muu abi:

- õppimiseks, kui terroriakti tagajärjel on õpilasel, tema vanematel või hooldajatel eriti märkimisväärsed tervisekahjustused või kui need kahjustused muudavad nad oma tavapärasel ametis töötamiseks sobimatuks;
- viivitamatu psühholoogiline abi ja nõustamine nii ohvritele kui ka pereliikmetele;
- erakorraline abi, et leevendada erandkorras nende ohvrite isiklikku või perekondlikku olukorda, keda tavaline abi ei hõlma või hõlmab märkimisväärselt ebapiisavalt.

Abisaajad:

- vigastuste korral vigastatud;
- surma korral:
 - surnu abikaasa;
 - partner, kellega surnu oli vähemalt kaks aastat koos elanud;
 - partner, kellega surnul olid lapsed;
 - surnu vanemad, kui nad olid temast rahaliselt sõltuvad. Vanemate puudumise korral ja selles järjekorras: surnust rahaliselt sõltuvad olnud lapselapsed, õed-vennad ja vanavanemad;
 - kui nimetatud isikud puuduvad, siis lapsed ja nende puudumise korral vanemad, kes ei olnud surnust rahaliselt sõltuvad.

Üldjuhul on isiku- või varakahju hüvitamise taotluste esitamise tähtaeg üks aasta alates kahju tekkimise kuupäevast.

Riigikohtu terrorismiohvrite teavitamise ja abistamise büroo (Oficina de Información y Asistencia a Víctimas del Terrorismo de la Audiencia Nacional) koostöös siseministeeriumi terrorismiohvrite abistamise peadirektoraadiga aitab Teid kui terrorismiohvrit kogu hüvitise taotlemise protsessi jooksul, hankides tunnistusi lõplike kohtuotsuste ja tsiviilvastutuse kohaldamata jätmise määruste kohta ning muid abi menetlemisel nõutavaid dokumente.

Kas mul on õigus saada hüvitist juhul, kui kurjategijat ei mõisteta süüdi?

Kriminaalmenetluses tehtud lõplik otsus, mida ei saa edasi kaevata, peab tõendama, et surm, kehavigastused ning rasked füüsilise või vaimse tervise kahjustused kujutavad endast tahtlikku ja vägivaldset kuritegu, ja seega tuleb kohtuotsuses kindlaks määrata asjakohane hüvitis.

Rahalise abi taotluse esitamisel tuleb sellele lisada kriminaalmenetlust lõpetava lõpliku otsuse ära kiri, olgu siis tegemist kohtuotsuse, tagaseljaotsuse või otsusega lõpetada menetlus kurjategija surma tõttu või otsusega jätta hagi rahuldamata.

Antava abi summa ei tohi mingil juhul ületada kohtuotsuses kindlaksmääratud hüvitist.

Kas mul on õigus erakorralisele ettemaksele, kui ma ootan otsust oma hüvitisnõude kohta?

Abi ettemakse võidakse teha enne kriminaalmenetlust lõpetava lõpliku otsuse tegemist, kui tõendatakse, et Teie kui ohver olete sattunud või õigustatud isikud on sattunud raskesse majanduslikku olukorda.

Abi ettemakset võib taotleda pärast seda, kui olete sündmustest pädevatele asutustele teatanud või kui nende sündmuste põhjal viiakse kriminaalmenetlus läbi omal algatusel.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

5 - Minu õigus saada abi ja toetust

ellega ma pean abi ja toetuse saamiseks ühendust võtma, kui ma olen kuriteoohver?

Kui olete kuriteoohver, võite pöörduda kuriteoohvrite abistamise büroosse (**Oficinas de Asistencia a las Víctimas del delito**).

Justiitsministeeriumi alluvuses tegutsevad kuriteoohvrite abistamise bürood osutavad ohvrite vajaduste rahuldamiseks mitut valdkonda hõlmavat tasuta avalikku teenust.

Bürood on olemas kõikides [autonoomsetes piirkondades](#), peaaegu kõikides provintsipealinnades ning muudes linnades.

Kuriteoohvrite abistamise bürood pakuvad Teile kui kuriteoohvrile igakülgset, koordineeritud ja spetsialiseeritud abi, mis vastab Teie konkreetsetele õiguslikele, psühholoogilistele ja sotsiaalsetele vajadustele.

Kui olete **terrorismiohver**, saate võtta ühendust riigikohtu terrorismiohvrite teavitamise ja abistamise bürooga (**Oficina de Información y Asistencia a Víctimas del Terrorismo de la Audiencia Nacional**), ent soovi korral võite võtta ühendust ka oma provintsis asuva kuriteoohvrite abistamise bürooga. Kuriteoohvrite abistamise büroo kooskõlastab seejärel tegevust riigikohtu terrorismiohvrite teavitamise ja abistamise bürooga.

Kuriteoohvrite abistamise bürood pakuvad abi ja tuge etapiviisiliselt.

- **Vastuvõtu- ja tutvustustapp:** tutvustusetapis annab büroo Teile igakülgset teavet selle kohta, milliseid samme Te peate astuma, milliste küsimustega Teil tuleb tegeleda ja millised on võimalikud tagajärjed. See etapp toimub tavaliselt silmast silma või telefonivestlusena, mille käigus Te selgitate oma probleeme ja vajadusi. Teie selgituse põhjal antakse Teile juhiseid, hinnatakse teiste vahenditega sekkumise võimalusi ja suunatakse Teid edasi, kui see on vajalik.
- **Teavitustapp:** ohvrina on Teil õigus saada Teie isiklikele asjaoludele ja tingimustele ning ka kogetud kuriteo ja kantud kahju laadile vastavat teavet alates esimesest kokkupuutest asutuste ja ametnikega, isegi enne kuriteost teatamist. See teave puudutab järgmisi aspekte:
 - kuidas saate esitada kuriteoteate ja milline on selle esitamise kord;
 - spetsialiseeritud teenused ning psühhosotsiaalsed ja hooldusteenused, mis on kättesaadavad olenemata sellest, kas kuriteoteade on esitatud, ja nende saamise kord;
 - kättesaadavad meditsiinilised, psühholoogilised ja materiaalsed hooldus- ja abimeetmed ning nende saamise kord, sealhulgas asjakohastel juhtudel teave alternatiivse majutuse võimaluste kohta;
 - kuidas saada nõustamist ja õiguslikku kaitset ning asjakohastel juhtudel selle tasuta saamise tingimused;
 - kogu menetluse kestel Teile saatmine kohtuistungile, kui Te seda vajate, ja/või eri õiguskaitseasutustesse;
 - kaitsemeetmete taotlemise võimalus ja asjakohastel juhtudel nende taotlemise kord;
 - nõuanded menetlusega seotud majanduslike õiguste, eelkõige abi ja hüvitise kohta, millele Teil võib kuriteoga tekitatud kahjust tulenevalt õigus olla, ja asjakohastel juhtudel nende taotlemise kord;
 - Teile kui kuriteoohvri õiguste kasutamise kord, kui Te ei ela Hispaanias;
 - menetlemise eest vastutava asutuse kontaktandmed ja kasutatavad suhtluskanalid ning teave kohtuistungile kuupäeva, kellaaja ja koha ning kurjategijale esitatud süüdistuse sisu kohta;
 - kättesaadavad restoratiivse õiguse teenused (nt vahendus), kui need on õiguslikult võimalikud;
 - juhud, mil Teil on õigus õiguskulude hüvitamisele, ja asjakohastel juhtudel hüvitise taotlemise kord jne.
- **Sekkumisetapp:** kuriteoohvrite abistamise bürood sekkuvad eri valdkondades.
- **Õiguslikud sekkumised:** bürood osutavad Teile vajalikku õigusabi ja annavad Teile eelkõige teavet selle kohta, mis liiki abi Te võite kohtumenetluses saada, milliseid õigusi Te saate menetluses kasutada, kuidas ja mis tingimustel Te võite saada õigusnõustamist ning mis liiki teenistuste või organisatsioonidega Te saate abi saamiseks ühendust võtta.

Õigusabi on alati üldine ja seotud sellega, kuidas menetlust läbi viiakse ja kuidas eri õigusi kasutada, sest juhendamise ja õigusabi eest vastutab igas asjas Teie advokaat.

- **Meditsiinilised ja psühholoogilised sekkumised:** büroode pakutav psühholoogiline abi koosneb Teile olukorra hindamisest ja käsitlemisest, et leevendada kuriteoga tekitatud kriisi, aidata Teil toime tulla kuriteost tuleneva kohtumenetlusega ja saata Teid kogu menetluse kestel, ning Teie strateegiate ja võimete tugevdamisest, võimaldades saada abi oma ümbruskonnast.

Kui Te olete eriti haavatav või erikaitset vajav ohver, koostavad bürood psühholoogilise toe kava.

- **Majanduslikud sekkumised:** seoses majandusliku abiga, millele Teil on vägivaldse kuriteo või seksuaalse vabaduse vastase kuriteo ohvrina õigus, on büroodel peamiselt teavitav roll ja nad võivad pakkuda abi taotlustega tegelemisel.
- **Sotsiaalabisekkumised:** selles valdkonnas koordineeritakse büroode antavat abi ja asjakohastel juhtudel suunavad bürood Teid sotsiaalteenistustesse, abiteenuseid osutavatesse asutustesse või organisatsioonidesse, mis tagavad ohutu majutuse, viivimatu arstiabi ja rahalise abi, millele Teil võib õigus olla, kusjuures erilist tähelepanu pööratakse vajadustele, mis tulenevad puudest, haiglaravist, surmast ja võimalikust haavatavast olukorrast.
- **Jälgimisetapp:** bürood jälgivad Teie juhtumit, eriti kui olete haavatav ohver, kogu kriminaalmenetluse kestel ja asjakohase aja jooksul pärast selle lõppu. Selles etapis analüüsivad bürood Teie õiguslikku, meditsiinilist ja psühholoogilist, sotsiaalset ning majanduslikku olukorda erinevatel perioodidel pärast kuritegu. Asjakohane jälgimisaeg määratakse kindlaks Teie olukorra põhjal.

Kui olete **terrorismiohver**, on riigikohtu terrorismiohvrile teavitamise ja abistamise büroo põhiülesanded järgmised:

- anda Teile toimepandud kuriteost lähtuvalt teavet Teid mõjutada võiva kohtumenetluse seisu kohta;
- anda Teile nõu kõigi Teid mõjutada võiva kriminaal- ja haldusmenetlusega seotud asjaolude kohta;
- pakkuda Teile isiklikku saatjat terroriaktidega seoses peetavatele kohtuistungitele, mis võivad Teid mõjutada;
- pakkuda Teile emotsionaalset tuge ja ravi, ilma et see piiraks siseministeriumi pädevust;
- edendada Teie kui kuriteoohvri ohutust ja eraelu puutumatus kohtumenetluses osalemisel;
- teavitada Teid peamisest terrorismiohvrile ettenähtud hüvitistest, suunates Teid igal juhul siseministeriumi terrorismiohvrile abistamise peadirektoraati;
- teavitada Teid kõigest, mis on seotud vanglakaristuse täideviimisega, kuni karistuse täieliku ärakandmiseni, eriti juhtudel, kui süüdimõistetutele on tehtud soodustusi või nad on vabastatud.

Siseministeriumi terrorismiohvrile abistamise peadirektoraat on terrorismiohvrile ühtne kontaktpunkt seoses menetlustega, mille terroriaktidest mõjutatud inimesed ja perekonnad võivad keskvalitsuses algatada, ning ta edastab esitatud taotlused pädevale asutusele ja suhtleb asjaomase isikuga.

Lisaks sellele teeb peadirektoraat seoses terrorismiohvrile abistamise ja toetamisega koostööd keskvalitsuse pädevate asutuste ja muude avalike haldusasutustega, et tagada ohvrile igakülgne kaitse.

Terrorismiohvrile abistamise peadirektoraat vastutab terrorikuritegudest mõjutatud isikutele abi ja hüvitise andmise otsuste käsitlemise, haldamise ja koostamise eest.

Ohvriabitelefoni

Vastuvõtu- ja tutvusetapis võite isiklikult kohale minnes või telefoni teel ühendust võtta kuriteoohvrile abistamise büroodega.

Teatavate kuritegude, nagu soolise vägivalla puhul on Hispaanias olemas telefoninumbriid, millelt pakutakse abi ja juhiseid, nt **016 on soolise vägivallaga seotud teabe ja õigusnõustamise telefon (Servicio telefónico de información y asesoramiento jurídico en materia de violencia de género).**

Eriti haavatavate ohvrile (nt alaealised) jaoks on olemas eriteenused, nagu **sihtasutuse ANAR (Ayuda a Niños y Adolescentes en Riesgo – riskilastele ja -noortele suunatud abi) abitelefoni (Servicio de atención telefónica de la Fundación ANAR)**, mis on mõeldud lastele ja noortele, täiskasvanutele ja alaealiste sugulastele ning kadunud alaealiste korral nende sugulastele.

Soolise vägivallaga seotud teabe ja õigusnõustamise telefoni 016 teel osutatakse tasuta professionaalset abi ööpäevaringselt 365 päeva aastas. Seda teenust kasutavate isikute andmete konfidentsiaalsus on alati tagatud.

Abi pakutakse 51 keeles. Täpsemalt pakutakse ööpäevaringset abi hispaania, katalaani, galeegi, baski, inglise ja prantsuse keeles ning telefonikõnede teletõlketeenuse abil saksa, portugali, mandariini, vene, arabia, rumeenia ja bulgaaria keeles. Muudes keeltes abi pakutakse teletõlketeenuse abil.

Teenuse kättesaadavuse kuulumis- ja/või kõnehäiretega inimestele tagavad järgmised vahendid:

- tekstitelefoni (TTY) 900 116 016;
- Telesori teenus Telesori veebisaidil (<https://www.telesor.es/>) kaudu. Sel juhul on vaja internetiühendust;
- mobiiltelefon või pihuarvuti. Mõlemal juhul tuleb paigaldada tasuta rakendus, järgides Telesori veebisaidil esitatud juhiseid.

See teenus on abiks kõigile neile, kelle küsimused on seotud konkreetsete soolise vägivalda juhtumitega: soolise vägivalda ohvriks olevad naised, soolise vägivalda ohvriks oleva naise lähedased (sugulased, sõbrad, naabrid jne), soolise vägivalda ohvriks oleva naise eest hoolitsevad spetsialistid või seda liiki vägivaldast teadjad jne.

Antav teave puudutab Teile kui seda liiki kuriteo ohvrile kättesaadavaid vahendeid ja õigusi, mis on seotud tööhõive, sotsiaalteenuste, rahalise toetuse ja teabe, abi, vastuvõtmise ja õigusnõustamisega.

Hädaabikõne saamisel suunatakse see kohe asjaomase autonoomse piirkonna hädaabinumbri 112.

Kui olete soolise vägivalda alaealine ohver, suunatakse Teie kõned numbrilt 016 edasi **ANARi laste ja noorte abitelefoni (900 20 20 10)**.

Sihtasutuse ANAR (Ayuda a Niños y Adolescentes en Riesgo – riskilastele ja -noortele suunatud abi) abitelefoni (900 20 20 10) teel osutatakse tasuta konfidentsiaalset ja anonüümset teenust ööpäevaringselt 365 päeva aastas ning see liin koosneb kolmest peamisest abiliinist:

- **ANARi abitelefon lastele ja noortele**, mille peamine eesmärk on pakkuda helistavatele lastele või noortele vajalikku tuge ja juhiseid, kui neil on probleeme või kui nad on ohus;
- **ANARi abitelefon täiskasvanutele ja peredele**, mis on suunatud täiskasvanutele, kes vajavad juhtnõore alaealistega seotud küsimustes;
- **ANARi abitelefon 116 000** kadunud alaealiste juhtumite korral (Euroopa Liidu ühtne sotsiaalselt oluline number nende juhtumitega tegelemiseks).

Numbrile 016 tehtud kõned suunatakse edasi, kui olete täiskasvanud naine ja soolise vägivalda ohver või seda liiki vägivaldajuhtumist teadev täiskasvanu.

Kas ohvriabi on tasuta?

Jah. Kuriteoohvrite abi- ja tugiteenused, mida osutavad näiteks kuriteoohvrite abistamise bürood, on tasuta ja konfidentsiaalsed. Kuriteoteadet ei ole vaja enne esitada.

Millist abi võin ma saada riiklikelt ametiasutustelt?

Võite pöörduda kuriteoohvrite abistamise büroodesse, mida leidub kõikides [autonoomsetes piirkondades](#), peaaegu igas provintsipealinnas ja ka muudes linnades.

Kuriteoohvrite abistamise bürood pakuvad Teile kui kuriteoohvrile igakülgset, koordineeritud ja spetsialiseeritud ohvriabi, mis vastab Teie konkreetsetele õiguslikele, psühholoogilistele ja sotsiaalsetele vajadustele.

Kuriteoohvrite abistamise bürood annavad Teile eelkõige teavet spetsialiseeritud teenuste ning psühhosotsiaalsete ja hooldusteenuste kohta, mis on Teile kättesaadavad olenemata sellest, kas Te kuriteoteate esitate, ning selle kohta, kuidas neid teenuseid saada.

Nad annavad Teile teavet ka kättesaadavate meditsiiniliste, psühholoogiliste ja materiaalsete hooldus- ja abimeetmete ning nende saamise korra kohta, sealhulgas vajaduse korral alternatiivse majutuse võimaluste kohta.

Peale selle annavad nad Teile nõu, kuidas esitada kuriteoteade ja milline on selle esitamise kord, ning teavet õigusnõustamise ja kaitse saamise võimaluse ja asjakohastel juhtudel nende tasuta saamise tingimuste kohta.

Kuriteoohvrite abistamise bürood saavad Teid olenevalt Teie vajadustest suunata spetsialiseeritud õigus-, psühholoogiliste ja sotsiaalteenuste, nt munitsipaal-, sotsiaalhoolekande-, tervise-, haridus- ja tööhõiveteenuste juurde; ühingutesse, sihtasutustesse ja muudesse mittetulundusühendustesse; kohtuasutuse psühhosotsiaalsete teenuste juurde; ning kui olete soolise vägivalda ohver, siis naistevastase vägivalda vastu võitlemise koordineerimisüksustesse (Unidades de Coordinación contra la Violencia sobre la Mujer) ja naisteüksustesse (Unidades sobre la Mujer) igas autonoomses piirkonnas ja provintsis.

Millist abi võin ma saada valitsusvälistelt organisatsioonidelt?

Valitsusvälised organisatsioonid võivad abistada konkreetsete kuritegude ohvreid isikupärastatud viisil, lähtudes iga ohvri vajadustest ja omadustest. Abi hõlmab peamiselt õigusnõustamist, teavet kättesaadavate vahendite ja abi kohta ning psühholoogilist ja emotsionaalset tuge.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 12/03/2019

Kuriteo ohvrite õigused kriminaalmenetluses - Prantsusmaa

Teid käsitatakse **kuriteoohvrina**, kui Teile on tekitatud kahju (nt kui Teile on tekitatud kehavigastus või Teie vara on kahjustatud või varastatud) siseriikliku õiguse kohaselt kuriteoks peetava teoga. Seaduse kohaselt on Teil kuriteoohvrina teatavad õigused enne kohtumenetlust, menetluse ajal ja pärast kohtumenetlust.

Prantsusmaal on **kriminaalmenetluse** etapid eeluurimine ja kohtumenetlus. Uurimise liik sõltub toime pandud kuriteo liigist. **Politsei** **uurimist** toimetavad politseiametnikud prokuröri juhtimisel ja **kohtulikku uurimist** toimetavad kriminaalpolitsei ametnikud eeluurimiskohtuniku juhtimisel või teeb seda eeluurimiskohtunik ise.

Kui eeluurimine on lõpetatud, sõltub kogutud tõenditest, kas menetlus lõpetatakse või saadetakse asi edasi kohtusse. Kui asi jõuab kohtusse, uurib kohus kogutud tõendeid ja otsustab, kas kuriteo väidetav toimepanija on süüdi. Kui kohus otsustab, et kuriteo väidetav toimepanija on süüdi, määrab ta talle karistuse. Kui kohus leiab, et ta ei ole süüdi, ta vabastatakse või mõistetakse õigeks.

Vajaliku teabe leidmiseks klikkige alltoodud linkidel

- [🔗 1 - Minu õigused, kui olen langenud kuriteo ohvriks](#)
- [🔗 2 - Kuriteost teatamine ja minu õigused uurimisevõi kohtumenetluse ajal](#)
- [🔗 3 - Minu õigused pärast kohtumenetlust](#)
- [🔗 4 - Hüvitis](#)
- [🔗 5 - Minu õigus saada abi ja toetust](#)

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 03/10/2018

1 - Minu õigused, kui olen langenud kuriteo ohvriks

Illist teavet saan ma ametiasutustelt (nt politseilt, prokuratuurilt) pärast kuriteo toimumist, kuid enne, kui ma sellest teatan?

Kui kohtule või uurimisasutusele (politseile või sandarmeeriale) kuriteost ei teatata, siis ei anta Teile mingit teavet, sest kuriteo toimumisest ei olda teadlik.

Kui kohus, politsei või sandarmeeria saab kuriteost mingil viisil teada (muu kui kannatanu kaebuse alusel), kutsutakse Teid välja, et selgitada välja Teile tekkinud kahju ja kuriteo asjaolud. Samuti teavitatakse Teid Teie õigustest.

Kui teatate kuriteost politseile, sandarmeeriale või kohtule ise, küsitatakse Teid samamoodi kohe pärast asjaoludest teatamist ja Teid teavitatakse Teie õigustest.

Ma ei ela selles ELi liikmesriigis, kus kuritegu toime pandi (ELi ja kolmandate riikide kodanikud). Kuidas on mu õigused kaitstud?

Kui olete Prantsuse kodanik, võite esitada kaebuse igas Prantsusmaal asuvas politseijaoskonnas või sandarmeeriaüksuses. Kaebus vaadatakse läbi Prantsusmaal, kui see on Prantsuse ametiasutuste kohtualluvuses, või edastatakse kuriteo toimumise koha riigi asjaomastele asutustele.

Kui olete välisriigi kodanik, kes on langenud Prantsusmaal toime pandud kuriteo ohvriks, võite esitada kaebuse igas Prantsusmaa politseijaoskonnas või sandarmeeriaüksuses. Ära kuulamisel või kaebuse esitamisel võib Teid abistada tõlk. Teid teavitatakse

tulemusest sobivate vahendite kaudu ja Teie õigusi kaitstakse samamoodi nagu Prantsuse kodanike õigusi. Seadus ei tee kannatanute teavitamise ja nende õiguste osas vahet kodakondsuse alusel.

Kui olete muu Euroopa Liidu liikmesriigi või Prantsusmaaga rahvusvahelise lepingu allkirjastanud riigi kodanik, on Teil õigus saada tasuta õigusabi.

Kannatanul, kes esitab kaebuse või tunnistab kupeldaja või inimkaubitseja vastu, on õigus saada ajutine Prantsusmaal viibimise luba, mis annab talle õiguse töötada, välja arvatud juhul, kui tema kohalolek ohustab avalikku korda.

Kui ma kuriteost teatan, siis millist teavet ma saan?

Kuriteost teatades küsitakse Teie kontaktandmeid, et uurimise ajal oleks võimalik Teiega ühendust võtta. Samuti tutvustatakse Teile Teie õigusi ja nende teostamise võimalusi.

Kannatanu teavitamine uurimise käigust

Teid puudutava uurimise käigu kohta võite küsida teavet politseilt, sandarmeerialt, prokurörit või eeluurimiskohtunikult (kui juhtum on talle edastatud).

Kuriteoasjas või teatavate süütegude puhul, kus olete tsiviilhageja, teavitab eeluurimiskohtunik Teid menetluse käigust iga kuue kuu järel.

Kannatanu teavitamine uurimise tulemusest

Kui uurimine on lõppenud, teavitatakse Teid tehtud otsusest: menetluse lõpetamisest, süüdistuse esitamise alternatiividest, süüdistatava kutsumisest kohtusse. Kohtumenetluse korral teavitatakse Teid kahtlustatavale esitatud süüdistustest, ülekuulamise ajast ja kohast.

Kannatanu teavitamine juhtumi edastamisel eeluurimiskohtunikule

Uurimise alustamisel annab prokurör selle üle eeluurimiskohtunikule. Eeluurimiskohtunik peab Teid teavitama kohtuliku uurimise alustamisest, Teie õigusest osaleda tsiviilhagejana ja selle õiguse teostamise korrast. Kui olete alaealine, antakse teavet Teie seaduslikele esindajatele.

Kannatanule mõeldud teates kinnitab eeluurimiskohtunik ka seda, et tsiviilhagejana on Teil õigus enda valitud või Teie taotlusel advokatuuri esimehe määratud advokaadile, andes teada, et kulud on Teie kanda, välja arvatud juhul, kui Te saate tasuta õigusabi (vt tingimused) või Teil on õigusabikulude kindlustus.

Kannatanu teavitamine kahtlustatavaga seotud asjaoludest

Teile ei pruugita alati teatada sellest, kas kuriteo väidetavat toimepanijat hoitakse eelvangistuses või ta on vanglast vabastatud.

Teisalt teavitatakse Teid alati väidetava õigusrikkuja kohtueelsest vabastamisest kohtuliku järelevalve all, kui Teie kaitseks on kehtestatud lähenemiskeeld.

Kas mul on õigus tasuta suulise või kirjaliku tõlke teenustele (kui ma suhtlen politsei või muude ametiasutustega või uurimise ja kohtumenetluse ajal)?

Kui Te teatate kuriteost, aga ei oska piisavalt prantsuse keelt, kutsub politsei või sandarmeeriaüksus tõlgi. Tõlk viibib Teie ärakuulamisel, kuid ka võimalikel kohtumistel advokaadiga ja kohtuistungil.

Uurimise ajal võite taotleda juhtumit menetlevalt kohtunikult toimiku oluliste osade kirjalikku tõlget. Oluliste dokumentide tõlge on tasuta, kuid muude dokumentide tõlkimise eest tuleb maksta.

Osa kannatanu õigusi käsitlevaid dokumente on enamikku levinumatesse keeltesse juba tõlgitud ja need annab teile politsei või sandarmeeria.

Kuidas ametiasutus tagab, et mina saan aru ja et minust saadakse aru (kui ma olen laps; kui mul on puue)?

Kui Teil on suhtlemist piirav puue, aitab Teid uurimisega tegeleva ametniku või kohtuniku kutsutud tõlk. Tõlk on koos Teiega ärakuulamise, advokaadiga kohtumise või kohtuistungil ajal.

Kui Te ei suuda lugeda, loetakse dokumendid Teile ette.

Kui olete alaealine, kuulatakse Teid üle Teie vanusele ja küpsusastmele vastaval viisil ning seda teevad eriväljaõppega küsitlajad, kellega on mõnikord kaasas psühholoog. Kui üle on vaja kuulata mitu korda, teeb seda võimaluse korral sama, Teid juba küsitlenud uurija.

Mõnes politseijaoskonnas on eraldi ruumid, et luua lapsepärane keskkond ja et ärakuulamine oleks vähem ametlik.

Ärakuulamisel võite alati nõuda enda valitud täiskasvanu kohalviibimist.

Raskete õigusrikkumiste ja eelkõige kõikide seksuaalkuritegude uurimise käigus filmitakse Teie ärakuulamist või see vähemalt salvestatakse.

Ohvribiteenused

Kes osutab ohvribiteenuseid?

Ohvritele pakuvad tuge ohvriabiühingud. Nende eesmärk on anda juhiseid, sotsiaal-juriidilist abi või psühholoogilist tuge kõikidele kuriteoohvritele olenemata sellest, kas nad osalevad kriminaalmenetluses või mitte.

Ühingutel on iga kõrgema astme kohtu juures ohvriabiesindused, mis aitavad ja toetavad kannatanuid, keda käimasolev menetlus puudutab.

Lisaks võivad konkreetset laadi (näiteks koduvägivalla) kuritegude ohvritele sobivat tuge pakkuda eriühendused.

Kas politsei aitab mul kohe võtta ühendust ohvribiteenuste osutajatega?

Teid teavitatakse sobivate vahendite abil õigusest kasutada avaliku sektori asutuse või ohvriabiühingu teenust ja teile antakse nende kontaktandmed. Seadusega ei nähta ette, et politsei või sandarmeeria võtaks ohvriabiühinguga otse ühendust, aga kui sotsiaalhoolekandetöötajad (sotsiaaltöötajad või psühholoogid) viibivad kohal kas seetõttu, et neil on palutud osaleda või et neil on valvbüroo, saavad nemad Teid menetluses abistada.

Iga departemangu avaliku julgeoleku direktoraadis töötab ohvriabiametnik. Tema ülesanne on pidada sidet ohvriabiühingutega, arvestada kannatanute vastuvõtul nende vajadusi, koondada kokku ohvritele kasulikku teavet ning jälgida kriminaalmenetluse käiku, et anda uurimise käigu kohta teavet.

Iga departemangu sandarmeerial on ohvriabi ennetus-/partner-/kontaktametnik.

Kui kellegi vastu esitatakse raske kuriteo kaebus, annab politseinik kaebuse esitajale kohe ohvribiteenuste teabevormi, et teavitada teda riikliku ohvriabi- ja vahendusinstituudi (INAVEM) tegevusest ning edastada ohvriabiühingute ja sotsiaalteenistuste kontaktandmed.

Seejärel võib prokurör aidata kannatanul võtta ühendust otse ohvriabiühinguga.

Suurt hulka inimesi puudutava õnnetuse (massiõnnetus või terrorismiakt) puhul võidakse ohvriabiühingutele anda ohvrite nimekiri ja nad võtavad kannatanutega otse ühendust.

Kuidas kaitstakse mu eraelu puutumast?

Uurimise ajal on teil prokuröri loal õigus mitte avaldada oma kodust aadressi, vaid esitada sandarmeeriabrigaadi või politseijaoskonna aadress või kolmanda isiku selgesõnalisel nõusolekul tema aadress.

Samuti võite taotleda kohtumenetluse kuulutamist kinniseks. Kohtunik ei saa sellest keelduda, kui Te olete langenud vägistamise, piinamise või seksuaalset rünnakut hõlmanud vägivallaaktide ohvriks. Muudel juhtudel on kohtumenetlus kinnine vaid juhul, kui Teie või mõni teine tsiviilhageja ei ole selle vastu.

Igal juhul võib meedias Teie isiku avalikustada vaid juhul, kui olete selleks loa andnud.

Peale selle on ohvriabiühingute teenused ja nende kogutavad andmed täiesti konfidentsiaalsed.

Kas ma pean kuriteost teatama enne, kui ma saan kasutada ohvribiteenuseid?

Ohvriabiühingult toetuse saamiseks ei ole vaja enne kaebust esitada.

Isikukaitse juhul, kui ma olen ohus

Millist liiki kaitset on võimalik saada?

Kui olete sattunud koduvägivalla ohvriks, võidakse vägivaldsete sundida teie pere kodust lahkuma, keelata tal minna teatud kohtadesse või saata ta ravile või psühholoogi vastuvõtule.

Kui Teie vastu on kasutanud vägivalda teie (endine) abikaasa või elukaaslane ja Te olete tõsises ohus, võib prokurör eraldada Teie kaitseks kaugkaitseeadme (hädaabitelefon). Koduvägivalla ohver võib lähenemiskeelu taotlemiseks pöörduda ka perekonnohohtu poole, kes kehtestab õigusrikkujale teatavad piirangud, kui on mõjuv põhjus uskuda, et väidetav vägivald on aset leidnud ja et ohver on ohus.

Samuti võib kohus Teid ja Teie peret kaitsta väidetava õigusrikkuja võimalike ähvarduste või survestamise eest, võttes meetmeid, et vältida igasugust kokkupuudet, kasutades selleks näiteks eelvangistust, kohtulikku järelevalvet või muid kohtulikke piiranguid.

Kas mulle kaitset pakub?

Ohvri kaitsmine on kohtu ülesanne. Kohus võtab arvesse tema riske ja vajadusi, et teha teatud otsuseid, näiteks keelata ühendust võtta või minna teatud kohtadesse, näiteks ohvri koju. Otsused nende keeldude kohta edastatakse politseijaoskondadele ja sandarmeeriabrigaadidele, kelle ülesanne on seejärel tagada nende otsuste täitmine. Kui süüdistatav või süüdimõistetu seda keeldu rikub, võidakse ta vahistada, sest rikkumine võib anda alust vangistuseks või süüdistuseks uues õigusrikkumises.

Kui Teile on antud erikaitsevahend (hädaabitelefon), on Teil lihtne võtta ühendust kõnekeskusega, kes hoiatab kohe lähimat politsei- või sandarmeeriüksust, et see saaks Teile appi tulla, kui te olete ohus.

Kas keegi annab mu juhtumile hinnangu, et selgitada välja, kas kurjategija võib mind ka edaspidi ohustada?

Teid üle kuulava kriminaalpolitseiniku ülesanne on koguda esmast teavet, mis võimaldaks hinnata personaalselt just Teie olukorda ja kaitsevajadust. Politseinik edastab teabe menetluse eest vastutavale kohtule, kes tellib vajaduse korral ohvriabiühingult põhjaliku hindamise. Üks sellise personaalse hindamise eesmärke on teha kindlaks, kas õigusrikkuja võib hakata hirmutama või kätte maksma.

Kas keegi annab mu juhtumile hinnangu, et selgitada välja, kas kriminaalõigussüsteem võib mind ka edaspidi ohustada (uurimise ja kohtumenetluse ajal)?

Eespool kirjeldatud hindamise mõte on teha kindlaks ka kriminaalmenetluses osalemisest tulenev uuesti ohvriks langemise oht.

Millist kaitset pakutakse väga haavatavatele ohvritele?

Eriti haavatavaid ohvreid hindavad ja toetavad ohvriabiühingud.

Peale selle võidakse olenevalt ohvri vajadustest pakkuda järgmisi kaitsemeetmeid:

- piirdatakse vaid uurimise jaoks hädavajalikku ärakuulamist ja arstliku läbivaatusega;
- seksuaalvähivalla ja soopõhise vähivalla ohvrit võib küsitleda temaga samast soost uurija;
- kannatanut küsitlevad sobivates ruumides väljaõppinud uurijad, kes on võimaluse korral igal ärakuulamisel alati samad.

Ma olen alaealine. Kas mul on eriõigused?

Alaealisel ohvril on täiskasvanutega samad õigused, kuid oma vanuse tõttu ka eriõigused. Kui vanemad (või seaduslikud esindajad) ei suuda alaealise huve kaitsta, määrab kohus ajutise hooldaja (lapse sugulase või volitatud isiku), kes vastutab alaealise esindamise ja tema õiguste teostamise eest.

Samuti määratakse kohe advokaat, kes kaitseb lapse õigusi ja peab viibima igal alaealise ärakuulamisel.

Teatud kuritegude, eriti seksuaalkuritegude puhul võidakse alaealine saata uurimise käigus arstlikule läbivaatusele või psühholoogilisele hindamisele, et selgitada välja talle tekitatud kahju laad ja ulatus ning otsustada, kas laps vajab asjakohast ravi või hooldust. Teatud – eriti seksuaalset laadi – õigusrikkumiste puhul on kohustuslik ohvriks oleva alaealise küsitlemist filmida, et vältida tema korduvat küsitlemist.

Samuti võib alaealine osaleda kõikidel ärakuulamistel koos enda soovitud isikuga (lähedane pereliige, seaduslik esindaja, arst või psühholoog), olenemata tema vastu toime pandud õigusrikkumise laadist.

Minu pereliige suri kuriteo tagajärjel. Millised on mu õigused?

Inimest, kes ei ole kuriteo otsene ohver, võib sellegipoolest lugeda kaudseks ohvriks ja tal võivad olla teatavad õigused.

Kaudne ohver, kes leiab, et ta on kandnud kahju – isegi kui see ei ole varaline –, võib osaleda tsiviilhagejana uurimisetapis, siis, kui juhtum on esitatud eeluurimiskohtunikule, või istungi ajal, kui kuriteo väidetav toimepanija on toodud kohtu ette.

Teisalt ei pea kaudseid ohvreid erinevalt otsestest kuriteoohvritest välja kutsuma ega neid ärakuulamistest teavitama, kui nad ei ole seda eelnevalt taotlenud.

Kannatanu peab täpsustama kantud kahju laadi, et kohtunik saaks otsustada, kas tema osalemine tsiviilhagejana on vastuvõetav, see tähendab õiguspärane.

Mu pereliige langes kuriteo ohvriks. Millised on mu õigused?

Inimest, kes ei ole kuriteo otsene ohver, võib sellegipoolest lugeda kaudseks ohvriks ja tal võivad olla teatavad õigused.

Kaudne ohver, kes leiab, et ta on kandnud kahju – isegi kui see ei ole varaline –, võib osaleda tsiviilhagejana uurimisetapis, siis, kui juhtum on esitatud eeluurimiskohtunikule, või istungi ajal, kui kuriteo väidetav toimepanija on toodud kohtu ette.

Teisalt ei pea kaudseid ohvreid erinevalt otsestest kuriteoohvritest välja kutsuma ega neid ülekuulamistest teavitama, kui nad ei ole seda eelnevalt taotlenud.

Kannatanu peab täpsustama kantud kahju laadi, et kohtunik saaks otsustada, kas tema osalemine tsiviilhagejana on vastuvõetav, see tähendab õiguspärane.

Kas mul on võimalik kasutada vahendust? Millistel tingimustel? Kas vahenduse ajal tagatakse minu turvalisus?

Vahendus on õiguslik meede, mida võidakse kasutada, kui on tõenäoline, et sellega hüvitatakse ohvrile tekitatud kahju, lõpetatakse õigusrikkumisest tulenev korrarikkumine või aidatakse kaasa kuriteo toimepanija rehabiliteerimisele.

Vahenduse kasuks võib otsustada prokurör ohvri nõusolekul või soovil.

Kui vägivalda on kasutanud kannatanu abikaasa või endine abikaasa, registreeritud partner või endine registreeritud partner, elukaaslane või endine elukaaslane, kasutatakse vahendust ainult siis, kui kannatanu on seda selgesti soovinud. Sel juhul tehakse vägivalda toimepanijale ka hoiatus.

Kui kannatanu abikaasa või endine abikaasa, registreeritud partner või endine registreeritud partner, elukaaslane või endine elukaaslane kasutab pärast vahendust taas vägivalda, ei ole vahendust võimalik rohkem kasutada.

Vahendamisel, mis võidakse anda ülesandeks kriminaalpolitseinikule, prokuröri esindajale või lepitajale, viiakse kannatanu tema julgeolekut tagades kokku kuriteo toimepanijaga, kes peab nõustuma rakendatava põhimõtte ja vahendiga. Kannatanut ei või kuriteo toimepanijaga vastastada tema tahte vastaselt, samuti tohi teda mingil juhul jätta temaga kahekesi.

Seda meedet ei kasutata, kui tundub, et kuriteo toimepanija ja kannatanu kokkuviimine võib viimast ohustada.

Kust ma leian õigusaktid, milles on sätestatud minu õigused?

Kõik Prantsuse õigusaktid on olemas sellel [veebisaidil](#). Kannatanute õigused on loetletud kriminaalmenetluse seadustikus, eelkõige artiklites 10-2 kuni 10-5 ja D1-2 kuni D1-12.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 03/10/2018

2 - Kuriteost teatamine ja minu õigused uurimisevõi kohtumenetluse ajal

uidas ma pean kuriteost teatama?

Te võite esitada kaebuse politseile või sandarmeeriale, kes edastab selle kuriteo toimumise koha või kuriteo toimepanija elu- või vahistamiskohajärgsele prokuröri.

Samuti võite saata otse prokuröri lehtkirja, selgitades selles Teie suhtes toime pandud tegusid, esitades nende kuupäevad ja kohad ning märkides oma nime ja aadressi.

Isik, kes ei ole ise kannatanu, võib kuriteost teatada samadel tingimustel.

Kuidas ma oma juhtumi kohta teavet saan?

Kannatanu teavitamine eeluurimise käigust

Kannatanu võib teda puudutava eeluurimise käigu kohta küsida teavet politseilt, sandarmeerialt, prokurörit või eeluurimiskohtunikult (kui juhtum on talle edastatud).

Kuriteoasjas ja teatavate süütegude puhul, kus kannatanu on menetluses tsiviilhageja, annab eeluurimiskohtunik talle iga kuue kuu tagant asja käigust ülevaate.

Kannatanu teavitamine eeluurimise tulemusest

Kui eeluurimine on lõppenud, teavitatakse kannatanut tehtud otsusest: menetluse lõpetamisest, süüdistuse esitamise alternatiividest, kohtuliku uurimise alustamisest, kostja kutsumisest kohtusse. Kohtumenetluse korral teavitatakse kannatanut kuritegudest, mis on kirjas kahtlustatava toimikus, kohtuistungi toimumise ajast ja kohast.

Kaebuse esitaja teavitamine

Prokurör teavitab asja edasisest käigust kõiki, kes on kuriteost teatanud.

Kas mul on õigus tasuta õigusabile (uurimise või kohtumenetluse ajal)? Millistel tingimustel?

Kui Teil ei ole oma advokaati, saate enda õiguste ja kohustuste kohta teavet kohtutest, õiguskeskustest (*maisons de la justice et du droit*), õigusteabepunktidest (*points d'accès au droit*), linnavalitsusest ja sotsiaalkeskustest, kus ohvriabiühingud on pidevalt kohal. Seal saate oma vanusest, kodakondsusest või rahalistest võimalustest olenemata kasutada ka tasuta õigusnõustamist, mida pakuvad õiguspraktikud, sealhulgas advokaadid.

Tasuta õigusabi saate järgmistel tingimustel:

- olete Prantsusmaa või muu Euroopa Liidu liikmesriigi kodanik või Prantsusmaaga rahvusvahelise konventsiooni allkirjastanud riigi kodanik või olete üldjuhul Prantsusmaa alaline elanik ja viibite riigis seaduslikult (seda tingimust ei kohaldata alaealiste või tsiviilhagejate suhtes);
- Teie rahalised võimalused^[1] ei ületa eelarveseaduses sätestatud maksimummäära. Seda tingimust ei kohaldata, kui olete eriti raske kuriteo (ettekavatsetud tapmiskatse, piinamine, vägivalda- või terrorismiakt, vägistamine jne) ohver, kui saate sissetulekutoetust (*revenu de solidarité active*) või eakatele mõeldud solidaarsustoetust ning Teil ei ole muid tuluallikaid või kui vaidluse sisu või eeldatavate menetluskulude seisukohast on tegu erakordse olukorraga.

Tasuta õigusabi katab:

- advokaaditasu;
- kohtutäituri tasu (kui seda on vaja maksta);
- eksperdiarvamuse jms eest makstava tasu;
- deposiidi, mida Teil tuleb võib-olla maksta.

Tasuta õigusabist võib katta kulud kas osaliselt või täielikult. Oluline on taotleda tasuta õigusabi menetluse alguses, sest enne taotluse esitamist tekkinud kulud ei hüvitata.

Tasuta õigusabi kohta saate teavet ja taotlusvormi oma advokaadilt, õiguskeskusest, linnavalitsusest, oma elukohajärgsest kohtust või juhtumit menetlevast kohtust. Samuti saab selle vormi alla laadida lingilt <https://www.service-public.fr/particuliers/vosdroits/R1444>.

[1] *Rahaliste vahenditega seotud tingimused tasuta õigusabi saamiseks:*

tasuta õigusabi vajaduse hindamiseks võtavad ametiasutused arvesse tulu, mida saite taotlemisele eelneval aastal 1. jaanuarist 31. detsembrini. Tulu hõlmab igat liiki sissetulekut, sealhulgas peretoetusi ja teatavaid sotsiaaltoetusi. Samuti võetakse arvesse Teie abikaasa, partneri, ülalpeetava lapse (ülalpeetavate laste) ja kõikide Teiega tavaliselt koos elavate inimeste rahalisi vahendeid.

Kas mul on õigus nõuda kulude hüvitamist (uurimises või kohtumenetluses osalemise eest)? Millistel tingimustel?

Konkreetse menetlusega seotud kulud võib teatavatel tingimustel katta Teie õigusabikulude kindlustusest, kui selle alla kuuluvad mõned või kõik õiguskulud, kohtutäituri kulud, menetlus- või tehingukulud või eksperdiarvamuse kulud.

Selle puudumisel kannab Teie taotlusel need kulud süüdimõistetud pool karistuse väljakuulutamisel ja kahju kokkuleppimise ajal kohtus.

Kas ma võin edasi kaevata, kui juhtumi uurimine lõpetatakse enne kohtusse jõudmist?

Kui prokurör otsustab eeluurimise lõppemisel jätta juhtumi menetluse võtmata, võite esitada edasikaebuse apellatsioonikohtu peaprokurörile juhtumi tagasi lükanud kohtu alluvusalas.

Kui peaprokurör leiab, et kohtumenetlus on vajalik, võib ta nõuda prokurörit süüdistuse esitamist. Kui peaprokurör loeb Teie nõude põhjendamatuks, teatatakse Teile, et Teie kaebust ei menetleta edasi.

Kui prokurörile esitatud kaebus on tagasi lükatud või kaebuse esitamisest on möödunud kolm kuud, võite esitada kaebuse tsiviilhagejana ka otse pädevale eeluurimiskohtunikule.

Samuti võite lasta kuriteo väidetava toimepanija otse kohtusse kutsuda, taotledes kohtutäiturilt talle kohtukutse esitamist. Sel juhul peate tasuma deposiidi, mille väärtuse määrab kohus vastavalt teie rahalistele vahenditele.

Kas ma võin osaleda kohtumenetluses?

Teile teatatakse kohtuistungi kuupäev ja Te võite ilmuda ärakuulamisele. Mõnikord ei ole kohtuistung avalik ja Te võite kohtusaali jääda vaid enda ütluste andmise ajaks. Kui kohtuistung ei ole avalik (on kuulutatud kinniseks), ei lubata Teil kogu istungil viibida, välja arvatud juhul, kui olete menetluses tsiviilhageja.

Teil on tingimusteta õigus saada kogu kohtumenetluse jooksul tuge ohvriabiühingult. Selliste ühingute liikmed oskavad Teid abistada tsiviilhagi esitamisel, võivad viibida erinevatel ärakuulamistel ning saavad Teil aidata mõista kohtunike toiminguid ja otsuseid.

Kui Teil on raskusi prantsuse keele mõistmisega või rääkimisega, kutsutakse Teile tõlk.

Kohtuistungile võib tsiviilhageja kutsuda tunnistajaid või esitada teatavate ärakuulataivate tunnistajate puhul vastuväiteid.

Kannatanu või tsiviilhageja võib kohtu eesistuja kaudu esitada küsimusi tunnistajatele ja süüdistatavale.

Lõpuks võite esitada järeldusi (kirjalikke märkusi) menetluse vormiliste külgede, õigusaktide ja/või juhtumi asjaolude kohta. Kohtunik peab nendele vastama.

Milline on minu ametlik roll õigussüsteemis? Kas ma olen või kas ma saan valida, et ma olen: ohver, tunnistaja, tsiviilhageja või erasüüdistaja?

Niipea kui õigussüsteemile või politseile ja sandarmeeriale on asjaoludest teatatud, võetakse ohvriga tema küsitlemiseks ühendust.

Süüdistatava leidmine või tema süü tõendamine ei ole ohvri kohustus, vaid prokuröri ülesanne. Siiski võidakse ohvrit küsida üksikasju või tõendeid (arstitõendid, tunnistajate andmed jne), mis aitaksid tõde välja selgitada.

Ohvril on võimalus osaleda tsiviilhagejana, mis annab talle õiguse nõuda saadud kahju eest rahalist hüvitist ja saada abi advokaadilt.

Millised on minu õigused ja kohustused seoses minu rolliga?

Kohe, kui politsei või sandarmeeria alustab eeluurimist, küsitlevad nad ohvrit. Sel juhul teavitavad nad teda alati tema õigusest:

- saada kahjutasu või muud asjaomast hüvitist saadud kahju eest, sealhulgas taastava õigusemõistmise meetmetest, kui see on asjakohane;
- osaleda tsiviilhagejana kas prokuröri algatatud kohtuasjas või kuriteo toimepanija väljakutsumisel pädevasse kohtusse ilma eeluurimiseta või eeluurimiskohtunikule esitatud kaebuses;
- tsiviilhagejana osalemise soovi korral kasutada advokaati, kelle ta on ise valinud või kelle on tema taotlusel pädevas kohtus määranud advokatuuri esimees. Kulud tasub ohver, välja arvatud juhul, kui need vastavad tasuta õigusabi saamise tingimustele või kui on olemas õigusabikulude kindlustus;
- saada abi ühele või mitmele avaliku sektori asutusele kuuluvalt teenistuselt või heakskiidetud ohvriabiühingult;
- pöörduda sobival puhkudel teatavate õigusrikkumiste korral kuriteoohvritele hüvitise maksmise komisjoni poole;
- saada teavet ohvritele mõeldud kaitsemeetmete, sealhulgas lähenemiskeeldude kohta. Samuti teatatakse ohvrile vägivaldteo toimepanija karistustest ja võimalike süüdimõistvate kohtuotsuste täideviimise tingimustest;

- kasutada prantsuse keele mitteoskamisel tõlki ja oma õiguste teostamiseks vajaliku teabe tõlget;
- osaleda soovi korral kõikides menetlusetappides koos seadusliku esindajaga ja enda valitud täiskasvanuga, välja arvatud juhul, kui pädev kohus otsustab põhjendatult teisiti;
- esitada oma aadressina kolmanda isiku selgesõnalisel nõusolekul tema aadress.

Tunnistajana väljakutsumisel peab kannatanu ilmuma kohtusse ja andma ütlusi.

Tsiviilhageja ei pea isiklikult kohal olema, kui teda esindab advokaat. Kui aga tsiviilhageja ei ole kohal ja tal ei ole esindajat, eeldatakse, et ta on oma nõudest loobunud, välja arvatud juhul, kui ta on kohtule oma hagi kirjalikult kinnitanud.

Tsiviilhageja ja kohtusse ütlusi andma kutsutud ohver võivad istungil osalemise kulud tagasi nõuda, kui nad taotlevad seda kohtumenetluse jooksul.

Kas ma võin kohtumenetluse ajal teha avalduse või anda tunnistusi? Millistel tingimustel?

Te võite istungil teha avaldusi ja esitada tõendeid, kuid see peab vastama kohtumenetluse võistlevuse põhimõttele ning need tuleb esitada juba varem nii kaitsjale (kuriteo väidetavale toimepanijale ja/või tema advokaadile) kui ka prokuröridele.

Tsiviilhagejana võite osaleda kas ise või advokaadi abil.

Te peate nimetama kahjunõude suuruse (rahasumma, mis on mõeldud varalise kahju, kannatuse, Teie kui ohvri kallal toime pandud teo tagajärjel kaotatud aja hüvitamiseks). Seda aitab Teil teha ohvriabiühing.

Millist teavet mulle antakse kohtumenetluse ajal?

Menetluse ajal teavitatakse kannatanut tema õigusest osaleda tsiviilhagejana, kasutada advokaadi abi ja teatud tingimustel tasuta õigusabi, samuti võimalusest kaasata ohvriabiühingu esindaja.

Tsiviilhagejana osalevat ohvrit teavitatakse, et teatavatel juhtudel võib ta taotleda kuriteoohvrite hüvitamise komisjonilt kahjutasu, kui kohus nii otsustab.

Kas mul on võimalik tutvuda menetlustoimikuga?

Kriminaal- ja politseikohtus ei pääse Te toimikule otse ligi, vaid peate kõigepealt saama prokuröriilt loa.

Tsiviilhagejana võite aga tutvuda toimikuga olenevalt juhtumist kas otse või oma advokaadi kaudu või nõuda toimiku koopiat.

Vandekohtus võite saada tasuta ärakirjad õigusrikkumist käsitlevatest politseiaruannetest, tunnistajate kirjalikest ütlustest ja eksperdiarvamustest, samuti teiste menetlusedokumentide ärakirjad.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 03/10/2018

3 - Minu õigused pärast kohtumenetlust

as mul on õigus otsus edasi kaevata?

Kui Te ei osale menetluses tsiviilhagejana, ei saa Te kohtuotsust edasi kaevata, sest ainuüksi ohvriks olemine ei tee Teist kohtumenetluse poolt.

Lisaks kui Te oletegi taotlenud kriminaalmenetluses osalemist tsiviilhagejana ja kohus on Teie avalduse rahuldanud, ei saa Te süüdi- ega õigeksmõistvat kohtuotsust ega määratud karistust edasi kaevata. Vaidlustada saate vaid otsuse osi, mis puudutavad Teid.

Millised on minu õigused pärast süüdimõistmist?

Teil on alati õigus

- saada teada igast otsusest, mis keelab süüdimõistetul Teiega ühendust võtta;

- saada teada karistuse täitmisele pööramisest (süüdimõistetud isiku vabastamine, karistuse vähendamine, süüdimõistetud isiku elukoha aadress jne) ohvriabiühingu (*association d'aide aux victimes*) või otse karistus- ja kriminaalhooldusasutuse (*Service Pénitentiaire d'Insertion et de Probation, SPIP*) kaudu;
- taotleda kohtunikult, et see keelaks süüdimõistetul Teiega kohtuda või ühendust võtta, kui ta vabastatakse ajutiselt või tingimisi või kui karistust vähendatakse või muudetakse;
- saada teada, kui süüdimõistetu põgeneb pärast süüdimõistmist ja Teie või Teie lähedased on ohus;
- saada tuge ohvriabiühingult;
- Teie huvide arvessevõtmisele enne süüdimõistetud isiku vabastamise otsuse tegemist ning õigus esitada enne ükskõik millise otsuse tegemist kirjalikult oma märkused 15 päeva jooksul pärast nende küsimist.

Kui osalete menetluses tsiviilhagejana, on Teil ka õigus

- saada kohtult teavet Teie õiguse kohta pöörduda kuriteohvritele hüvitise maksmise komisjoni (*commission d'indemnisation des victimes d'infractions, CIVI*) poole;
- kasutada enda esindamiseks advokaati ja/või saada tasuta õigusabi;
- saada teada kohtuotsusest (Teile saadetakse otsuse ärakiri).

Kui kurjategija kannab karistust, on Teil õigus

1. teatada kõikidest teie huve kahjustavatest sammudest kohtule (*autorité judiciaire*, kuhu kuulub ka prokurör);
2. saada tekitatud kahju eest hüvitist kas kahjutasuna või muu sobiva hüvitisena; vajaduse korral võidakse küsida, kas nõustute taastava õigusemõistmise meetmega;
3. saada kriminaalmenetluse seadustikus (*Code de procédure pénale, CPP*) ettenähtud juhtudel ja tingimustel soovi korral teada vangistuse lõppemisest;
4. sellele, et tarviduse korral võetaks arvesse vajadust tagada Teie meelerahu ja ohutus.

Kohtu ülesanne on tagada kõik need õigused kogu karistuse kandmise jooksul, olenemata selle liigist.

Kas mul on pärast kohtumenetlust õigus abile või kaitsele? Kui kaua?

Pärast kohtuistungit võib Teid abistada advokaat, kes oskab anda nõu edasikaebamise soovitavuse või kohtutäituri kaasamise kohta.

Samuti võite saada igal ajal abi ohvriabiühingult.

Millist teavet mulle antakse, kui kurjategija mõistetakse süüdi?

Kui kurjategija mõistetakse süüdi, teavitatakse Teid karistusest, kui see sisaldab tingimusi, mis keelavad süüdimõistetul Teiega ühendust võtta või läheneda Teie kodule.

Kui osalete menetluses tsiviilhagejana, saadetakse Teile karistuse määramist käsitleva kohtuotsuse ärakiri.

Kui süüdimõistetu kannab vanglakaristust, võidakse Teile teatada kavandatavast tingimisi vabastamisest ja küsida Teie seisukohta.

Kas mulle teatatakse, kui kurjategija vanglast vabaneb (sealhulgas ennetähtaegselt või tingimisi) või põgeneb?

Kui inimene on mõistetud süüdi teatud liiki kuriteos (vägistamine, mõrv või mõrvakatse ja enamik seksuaalkuritegusid) ning kui olete seda ohvri või tsiviilhagejana taotlenud, teatatakse Teile otse või advokaadi kaudu õigusrikkuja vabastamisest karistuse lõppemisel.

Põgenemise korral teavitab Teid prokurör.

Kas mind kaasatakse (tingimisi) vabastamist käsitleva otsuse tegemisse? Kas mul on näiteks õigus teha avaldus või esitada kaebus?

Kui on oht, et süüdimõistetud isik võib kannatanu või tsiviilhagejaga ühendust võtta ja sellist kontakti tuleks vältida, määrab karistust täitmisele pöörav kohus – kui ta otsustab süüdimõistetut ajutiselt või alaliselt vabastada – süüdimõistetule keelu võtta ühendust kannatanu või tsiviilhagejaga ning kui vaja, siis ka keelu viibida tema kodu või töökoha läheduses (kriminaalmenetluse seadustiku artikli 712-16-2 esimene lõik).

Selline keeld tuleb kehtestada – välja arvatud juhul, kui ettenähtud põhjustel tehakse vastupidine otsus – siis, kui isik on süüdi mõistetud kriminaalmenetluse seadustiku artiklis 706-47 (mis hõlmab enamikku seksuaalkuritegusid, artikli 712-16-2 teine lõige) nimetatud õigusrikkumises.

Sellistel juhtudel teavitatakse kannatanut või tsiviilhagejat meetmest ja tagajärgedest, kui kurjategija keeldu ei järgi (kriminaalmenetluse seadustiku artikli 712-16-2 kolmas lõige, vt allpool).

Tsiviilhageja nõudel võib teda esindav advokaat – kuid mitte kannatanu puhul, kes ei ole tsiviilhageja – ilmuda menetluse käigus kohtusse, kus kaalutakse viieks või enamaks aastaks vanglakaristuse (*emprisonnement* või *réclusion*) saanud isiku tingimisi vabastamise taotlust, ja teha avaldusi.

Veelgi enam, karistust täitmisele pöörav kohus võib enne otsuse tegemist teavitada kannatanut või tsiviilhagejat otse või advokaadi kaudu võimalusest esitada oma seisukoht kirjalikult 15 päeva jooksul pärast teavitamist. Kannatanu või tsiviilhageja võib saata oma seisukoha kohtule enda valitud viisil.

Kannatanu ei saa süüdimõistetu karistuse täitmisele pööramise otsuseid edasi kaevata. Kannatanu võib esitada uue kaebuse, kui kuriteo toimepanija paneb toime uusi õigusrikkumisi. Kui süüdimõistetu rikub oma kohustusi või keelde, näiteks ei pea kinni keelust kannatanuga ühendust võtta, võib kannatanu teavitada sellest tingimisi vabastamise nõuete täitmist jälgivat kohtunikku või prokuröri.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 03/10/2018

4 - Hüvitis

uidas nõuda kurjategijalt kahju hüvitamist? (nt kohtuasi, tsiviilnõue, tsiviilhagi kriminaalmenetluses)

Kehtivad õigusaktid võimaldavad kõikidel, kes peavad end kannatanuks:

- taotleda kohtuasjaga tegelevalt eeluurimiskohtunikult menetlusse astumist tsiviilhagejana (*constitution de partie civile*);
- esitada ajutise õiguskaitse kohaldamise hagi (*action en référé*) või sisuline hagi tsiviilkohtusse (*action devant le juge civil au fond*).

1) Tsiviilnõude võib esitada kriminaalkohtule mitmel viisil.

– **Süüdistuse** (*action*) esitamine, kui prokurör ei ole kriminaalmenetlust alustanud (sellega käivitub kriminaalmenetlus).

Võimalusi on kaks:

- **tunnistajate vahetu kohtusse kutsumine** (*citation directe*) väiksemate õigusrikkumiste (*contraventions*) või keskmise raskusastmega õigusrikkumiste (*délits*) korral;
- **tsiviilhagejana kriminaalmenetlusse astumise taotlus** (keskmise raskusastmega õigusrikkumiste või raskete kuritegude (*crime s*) korral).

– **Sekkumine** (*intervention*), kui riiklik süüdistus on juba esitatud.

– **Taotluse esitamine tsiviilhagejana kriminaalmenetluses osalemiseks.**

Kannatanu võib avaldada menetluses tsiviilhagejana osalemise soovi kohtuistungil, kuid võib ka saata kriminaalkohtu eesistujale avalduse tähtkirjaga kättesaamiskinnituse vastu või faksiga, märkides selles, et taotleja soovib osaleda menetluses kahjutasu nõudva tsiviilhagejana, ning nimetades kahjunõude suuruse. Seda saab teha ka advokaadi kaudu.

2) Tsiviilnõude saab esitada tsiviilkohtutes tsiviilvastutuse tavaõiguse kohaselt.

Kui kannatanu esitab kahju hüvitamise hagi tsiviilkohtusse, ei saa ta kriminaalkohtus jätkata. Kui aga kannatanu soovib osaleda kriminaalmenetluses tsiviilhagejana, ei takista see tal esitada hagi tsiviilkohtusse.

Kohus andis kurjategijale korralduse hüvitada mulle kahju / maksta hüvitist. Kuidas ma saan tagada, et kurjategija järgib seda korraldust?

Kui kannatanul on probleeme hüvitise kättesaamisega, võib ta kasutada sundtäitmiseks kohtutäiturit (*huissier de justice*). Taotlus tuleb edastada postiga süüdimõistetu peamise elukoha (*domicile*) või – kui ta on vangis – vangla asukoha kõrgema astme kohtu (*tribunal de grande instance*) esimehele. Arestida võidakse:

- osa süüdimõistetu allesjäänud palgast;
- tema pangakontol olevad vahendid;
- teatavad talle kuuluvad varad.

Kas riik võib teha mulle ettemakse juhul, kui kurjategija korraldust ei järgi? Millistel tingimustel?

Kui süüdimõistetu ei maksa vabatahtlikult kannatanule hüvitist, võib kannatanu pöörduda kuriteoohvrite hüvitise väljanõudmise tugiteenistusse (*Service d'Aide au Recouvrement des Victimes d'Infractions*, SARVI). Kannatanul piisab vaid tõendamisest, et talle on lõpliku kohtuotsusega (mida ei saa edasi kaevata) välja mõistetud kahjutasu.

SARVI hüvitab vastutava isiku asemel kannatanule kuni 1000 euro ulatuses kogu kahju. Sellest suurema summa osas teeb ta 30% ettemakse kuni 3000eurose summani. Pärast ettemakse tegemist tasub SARVI puudujääva osa siis, kui ta saab süüdimõistetult raha kätte.

SARVIsse pöördumiseks peab kannatanu võtma sissenõudmise abitaotluse vormi (*formulaire de demande d'aide au recouvrement*) kõrgema astme kohtust (näiteks selle kantseleist (*guichet unique de greffe*), kannatanutega tegelema volitatud kohtuniku kantseleist (*greffe du juge délégué aux victimes*), täitebüroost (*bureau d'exécution*) või ohvrite tugiametist (*bureau d'aide aux victimes*)) või õiguskeskusest (*maison de la justice et du droit*), õigusteabepunktist (*point d'accès au droit*), linnavalitsusest või muust sarnasest asutusest, kes edastab täidetud vormi ka SARVI-le.

SARVI-le tuleb taotlus esitada vahemikus kaks kuud kuni üks aasta kahjutasu määramise otsuse lõplikuks muutumise päevast arvates.

Kas mul on õigus saada riigilt hüvitist?

Terrorismi- ja muude kuritegude ohvrite garantiifond (*Fonds de garantie des victimes d'actes de terrorisme et d'autres infractions*, FGTI) maksab terrorismiohvritele hüvitist erimenetluse alusel. Samuti maksab fond hüvitist:

- vägistamise, seksuaalse rünnaku, varguse, pettuse, usalduse kuritarvitamise, väljapressimise, asja hävitamise, halvendamise või rikkumise ohvritele;
- püsiva puude või täieliku töövõimetuse põhjustanud kuriteo ohvritele;
- mõrvatu või tapetu lähedastele.

Hüvitise saamiseks fondist peab teatavatele tingimustele vastav kannatanu esitama taotluse otse kuriteoohvritele hüvitise maksmise komisjonile (CIVI) tema peamise elukoha või õigusrikkumist menetleva kriminaalkohtu asukoha kõrgema astme kohtus.

Taotlus tuleb komisjonile esitada kolme aasta jooksul teo toimepanemise kuupäevast arvates. Seda perioodi pikendatakse aasta võrra alates viimase kohtuotsuse kuupäevast.

Kui õigusrikkumine pandi toime Prantsusmaal, võidakse hüvitist maksta:

- Prantsuse kodanikele;
- Euroopa Liidu muu liikmesriigi kodanikele.

Kui õigusrikkumine pandi toime välismaal, makstakse hüvitist ainult Prantsuse kodanikele.

1) Raske tervisekahjustus

Kannatanu kahju võidakse hüvitada täies ulatuses, kui tegemist on isikuvastase süüteoga, mille tagajärjeks on surm, vigastus või püsiv puue või täielik töövõimetus vähemalt üheks kuuks, või kui kuritegu seisnes vägistamises, seksuaalses rünnakus või inimkaubanduses.

Komisjon võtab arvesse toetusi, mida on maksnud sotsiaalkindlustusasutused, vastastikuse tervisekindlustuse seltsid, kindlustusfirmad jt. Rõivaid või varalist kahju ei hüvitata.

2) Tervisekahjustus ja varaline kahju, mis on tekkinud varguse, pettuse, usalduse kuritarvitamise, väljapressimise, asja hävitamise, halvendamise või rikkumise tõttu

Kui kannatanul on tekkinud tervisekahjustuse tagajärjel täielik töövõimetus vähem kui üheks kuuks või ta on kandnud ühe seitsmest nimetatud teo tagajärjel varalist kahju, on hüvitise saamiseks kehtestatud ranged tingimused ja ülempiir.

Sedalaadi hüvitise saamiseks peab kannatanu vastama järgmistele lisatingimustele:

– kannatanu sissetulek ei tohi ületada osalise õigusabi puhul kehtestatud piirsummat rohkem kui 1,5 korda (kohandatuna kogu perekonna kuludega);

– kannatanu ei tohi saada tõhusat ja piisavat kahjuhüvitist kindlustusfirmalt, sotsiaalkindlustusasutuselt ega üheltki muult vastutavalt asutuselt;

– ainult varalise kahju korral peab õigusrikkumine olema põhjustanud kannatanule raske varalise või psühholoogilise olukorra.

Kui need tingimused on täidetud, võib kannatanu saada hüvitist kuni 4500 eurot.

Kas mul on õigus saada hüvitist juhul, kui kurjategijat ei mõisteta süüdi?

Kui süüdistatut ei mõisteta süüdi, võite esitada tsiviilkohtusse oma kahju hüvitamiseks tsiviilhagi. Te peate tõendama, et Teile tekitatud kahju eest vastutab kuriteo toimepanija.

Kuriteoohvritele hüvitise maksmise komisjoni menetlus on kriminaalkohtu menetlusest sõltumatu ning kannatanu võib komisjoni pöörduda isegi juhul, kui kriminaalkohus ei tee otsust ega määrust ja isegi kui süüdistatav mõistetakse õigeks.

Kas mul on õigus erakorralisele ettemaksele, kui ma ootan otsust oma hüvitisnõude kohta?

Kuriteoohvritele hüvitise maksmise komisjoni menetluse ajal võite taotleda ajutist hüvitist, kui Teie hüvitise saamise õigust ei ole vaidlustatud ja kui Teie kahju ei saa lõplikult kindlaks määrata sellepärast, et Teil ei ole võimalik kogusummat välja arvutada või sotsiaalkindlustusasutused ei ole makstavat summat Teile veel teatanud. Kui Te ei vasta nendele tingimustele, võib komisjoni esimees siiski otsustada, et komisjon maksab Teile ajutist hüvitist.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 03/10/2018

5 - Minu õigus saada abi ja toetust

ellega ma pean abi ja toetuse saamiseks ühendust võtma, kui ma olen kuriteoohver?

Ohvriabiorganisatsioonid on loetletud ohvriabiühingute nimistus: *Annuaire des associations d'aide aux victimes*.

Te võite võtta ühendust oma elukohale lähima ohvriabiühinguga.

Ohvriabitelefoni

Eriabiteenused

- ohustatud lapsed: 119 – ööpäev läbi
- kadunud lapsed: 116 000 – ööpäev läbi
- naistevastane vägivald: 3919 – esmaspäevast reedeni kl 9–22 ning laupäeviti, pühapäeviti ja riiklikel pühadel kl 9–18
- vägistamine ja seksuaalne rünnak: 0 800 05 95 95 – esmaspäevast reedeni kl 10–19
- rassistlikud teod: 01 40 35 36 55 – teisipäeval, neljapäeval ja reedel kl 10.30–13.30
- homfoobsed teod: 01 48 06 42 41 – esmaspäevast reedeni kl 18–22.00, laupäeval kl 14–16 ja pühapäeval kl 18–20
- **koolikiusamine**: 3020 – esmaspäevast reedeni kl 9–20 ja laupäeval kl 9–18

Kas ohvriabi on tasuta?

Jah, ohvriabiühingute pakutav abi on **täiesti** tasuta.

Millist abi võin ma saada riiklikelt ametiasutustelt?

Arstiabi

Kannatanul on õigus pöörduda arsti poole ja saada haiglasse minnes tõend oma vigastuste kohta.

Koduvägivald

Perekonnaseisust olenemata võib kannatanu teha kõrgema astme kohtu (*tribunal de grande instance*) juures tegutseva perekonnakohtu (*juge aux affaires familiales*) kohtunikule lähenemiskeelu kiirtaotluse, et saada ajutiselt kasutada perekonna kodu ja vältida kokkupuudet vägivaldse partneriga.

Tasuta õigusabi

iga kõrgema astme kohtu juures tegutseb ohvriabibüroo (*bureau d'aide aux victimes*), mida haldab ohvriabiühing. Bürood teavitavad, juhendavad ja on kuriteos kannatanutele toeks, selgitavad neile kohtute toimimist ning kõiki nendega seotud käimasolevaid menetlusi. See võimaldab kannatanutel olla kursis:

- kõikide kiireloomuliste toimingutega, nagu viivitamatu ilmumine kohtusse (*comparution immédiate*);
- kriminaalmenetluse käiguga.

Kannatanud suunatakse alati sellesse hüvitismehhanismi, mille tingimustele nad vastavad.

Abi on tasuta ja konfidentsiaalne.

Millist abi võin ma saada valitsusvälistelt organisatsioonidelt?

Ohvriabiühingud aitavad kannatanuid kogu menetluse jooksul, pakkudes tasuta õigus- ja sotsiaalalast teavet ning psühholoogilist tuge. Nende esindajad aitavad kannatanutel kaebust esitada või taotleda võimalust osaleda kriminaalmenetluses tsiviilhagejana. Samuti võivad nad osaleda kohtuistungitel ning aidata kannatanul mõista menetlustoiminguid ja eri poolte tehtud otsuseid.

Ohvriabiühingud võivad olla esindatud sandarmeerias ja politseiyaoskondades, haiglates, kohtutes, sotsiaalkindlustusasutustes jm. Nende aadressi ja telefoninumbri saab kohtust, sandarmeerialt ja politseiyaoskondadest, samuti loendist, mis asub [siin](#).

Peale tavaliste ohvriabiühingute on hulk muid organisatsioone, kellega ei ole lepinguid sõlmitud, kuid kes on spetsialiseerunud kindlale valdkonnale, näiteks tervisekahjustustele, koduvägivallale, liiklusõnnetustele, ravivigadele vms. Mõni vägivallaohvriks sattunud naise abistav ühing saab pakkuda naistele ja lastele ajutist elamispinda.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 03/10/2018

Kuriteo ohvrite õigused kriminaalmenetluses - Horvaatia

Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

Järgmised keeleversioonid: [hr](#) on juba tõlgitud.

Kuriteoohvritel on kohtueelse menetluse ja kriminaalmenetluse raames mitmeid õigusi – eelkõige pakutakse kaitset lastele ning seksuaalvabaduse vastaste kuritegude ja inimkaubanduse ohvritele

Kuriteoohvril on järgmised õigused:

- õigus saada teavet, mida politsei, uurija, prokuratuur (*državno odvjetništvo*) ja kohus on kohustatud andma;
- õigus saada psühholoogilist ja muud professionaalset abi ja toetust kuriteoohvrid toetatavelt organitelt, organisatsioonidelt ja asutustelt;
- õigus osaleda kriminaalmenetluses kannatanuna;

- õigus saada prokuröriilt (*državni odvjetnik*) teavet kuriteoohvri kaebuse alusel võetud meetmete kohta ning õigus esitada kaebus kõrgema astme prokurörile (*viši državni odvjetnik*);
- õigus saada nõustamist riigieelarvest rahastatud spetsialistilt, kui talle tekitati rasket psühhofüüsilist kahju või kui ta kannatas kuriteo tagajärjel muud tõsist kahju;
- õigus esitada seotud kahjunõue;
- õigus saada hüvitist kooskõlas erioigusnormidega, kui talle tekitati üliraskeid kehavigastusi või kui vägivallakuriteo tagajärjel halvenes tema tervis olulisel määral.

Seksuaalvabaduse vastase kuriteo ohvril või inimkaubandusega seotud kuriteo ohvril on lisaks eespool nimetatud õigustele veel järgmised õigused:

- õigus vestelda enne küsitlemist riigieelarvest rahastatud nõustajaga;
- õigus saada riigieelarvest rahastatud õigusabi;
- õigus lasta end politseijaoskonnas või prokuratuuris küsitleda samast soost isikul;
- õigus lasta küsitlemise juures viibida isikul, keda ta usaldab;
- õigus keelduda vastamast asjakohatutele küsimustele oma isikliku elu kohta;
- õigus taotleda küsitlemist audiovisuaalseadmete vahendusel;
- õigus isikuandmete kaitsele;
- õigus nõuda istungi kinniseks kuulutamist;
- õigus saada enne esimest küsitlemist kohtult, prokuröriilt ja politseilt teavet oma õiguste kohta.

Kui kuriteoohver on laps, siis on tal lisaks eespool nimetatud õigustele veel järgmised õigused:

- õigus saada riigieelarvest rahastatud õigusabi;
- õigus võtta menetluses osalemise ajaks kaasa usaldusisik;
- õigus isikuandmete kaitsele;
- õigus kohtus küsitlemise asemel küsitlemisele oma kodus või muus spetsiaalselt kohandatud ruumis;
- õigus anda ütlusi kinnisel istungil;
- õigus küsitlemisele eraldi ruumis spetsialistist töötaja käitatavate audiovisuaalseadmete vahendusel, ilma et selles ruumis viibiksid koos lapsega kohtunik ja menetluspoolel;
- õigus erilisele hooletule küsitlemise ajal, et lapse vaimne tervis ei saaks kahju.

Lapsed on kõik alla 18aastased isikud.

Lapstunnistajaid ja -ohvreid peab küsitleva eeluurimiskohtunik tõendite kogumise istungil ning lapstunnistaja tuleb kohtusse kutsuda vanemate või eestkostjate kaudu.

Erasüüdistus

Kui esitatakse kuriteoteade, esitab enamikul juhtudel süüdistuse prokurör omal algatusel.

Kuritegudega seoses võib esitada erasüüdistuse juhul, kui kriminaalasja on võimalik menetleda erasüüdistusmenetluse abil. Avaldus tuleb esitada kolme kuu jooksul alates kuupäevast, mil füüsiline või juriidiline isik sai teadlikuks kuriteo toimepanemisest ja õigusrikkujaks isikust.

Seotud kahjunõue

Kuriteoohver on ka kannatanu ja tal on õigus esitada kohtule seotud kahjunõue.

See võib hõlmata järgmist:

- hüvitist kas materiaalse või immateriaalse kahju (valu, hirm) põhjustamise eest;
- vara tagastamist, kui kannatanu suudab tõendada, et ta on vara omanik või seaduslik valdaja;
- konkreetse tehingu tühistamist, kui kuriteo tulemusena tehti varaline tehing (kui kahtlustatav/süüdistatav sundis ohvrit lepingut sõlmima).

Kahtlustatava/süüdistatava vastu võib esitada seotud kahjunõude kas kriminaalmenetluse raames või eraldi tsiviilkohtumenetluse raames. Kui kahjunõue esitati kriminaalmenetluse raames, siis rahuldatakse see tingimusel, et kohus mõistab süüdistatava süüdi.

Tsiviilkohtumenetluse raames esitatud kahjunõude puhul sellist eeltingimust ei ole.

Kannatanute õigused uurimise ja kriminaalmenetluse ajal

Uurimise ajal on kuriteoohvritel õigus erasüüdistajate ja kannatanutena esitada asjaolusid ja taotleda selliste tõendite kasutamist, mis on olulised kuriteo tuvastamiseks, õigusrikkuja(te) kindlakstegemiseks ja seotud kahjunõuete esitamiseks.

Ohvril, kes osaleb kriminaalmenetluses kannatanuna, on järgmised õigused:

- õigus kasutada oma keelt, sealhulgas kurtide ja pimekurtide viipekeelt, ja õigus tõlgi abile, kui ta ei saa aru horvaadi keelest või ei kasuta seda, või tõlkija või viipekeeletõlgi abile, kui ta on kurt või pimekurt;
- õigus kasutada oma keelt;
- õigus esitada seotud kahjunõue ja taotlus esialgse õiguskaitse kohaldamiseks;
- õigus esindajale;
- õigus esitada asjaolusid ja taotleda tõendite kasutamist;
- õigus osaleda tõendite kogumise istungil;
- õigus osaleda menetluses, tõendite kogumise istungil ja esineda lõppsõnaga;
- õigus tutvuda toimikuga;
- õigus saada prokurörielt teavet oma kuriteoteate alusel võetud meetmete kohta ning õigus esitada kaebus kõrgema astme prokuröriale;
- õigus esitada edasikaebus;
- õigus esitada süüdistuse esitamise taotlus ja erasüüdistus;
- õigus saada teade kriminaalsüüdistuse tagasilükkamise või prokuröri otsuse kohta süüdistusest loobuda;
- õigus esitada süüdistus prokuröri asemel;
- õigus taotleda endise olukorra taastamist;
- õigus saada teade kriminaalmenetluse tulemuse kohta.

Prokuratuur ja kohus on kohustatud nii enne kriminaalmenetlust kui ka selle igas etapis uurima, kas süüdistataval on võimalik kannatanule kuriteoga tekitatud kahju heastada. Nad on ka kohustatud teavitama kannatanut teatavatest seadusega kehtestatud õigustest (kannatanu õigus kasutada oma keelt, õigus esitada seotud kahjunõue jne).

Õigus saada hüvitist

Kuriteoohvritele hüvitise maksmise seadusega (*Zakon o novčanoj naknadi žrtvama kaznenih djela (Narodne Novine (NN), Horvaatia Vabariigi ametlik väljaanne nr 80/08 ja nr 27/11)*) on sätestatud Horvaatias tahtlikult toime pandud vägivallakuritegude ohvrite või nende sugulaste õigus saada hüvitist kõnealusel seaduses kehtestatud tingimustel.

Selles on ette nähtud tahtlikult toime pandud vägivallakuritegude ohvrite õigus hüvitisele ja sätestatud hüvitise saamise õiguse tingimused ja menetlus, organid, kes teevad otsuseid ja osalevad hüvitise saamise õigust käsitlevas otsustusprotsessis, ning organid ja menetlus piiriülestel juhtudel.

Tahtlikult toime pandud vägivallakuritegude ohvritel on õigus saada hüvitist riigieelarvest.

Politsei, prokuratuur ja kohtud peavad jagama teavet hüvitise saamise õiguse kohta, andma vajalikud taotlusvormid ning ohvri palvel üldjuhiseid ja -teavet selle kohta, kuidas avaldust täita ja millised avaldust toetavad dokumendid tuleks lisada.

Hüvitise saamise taotlused tuleb esitada justiitsministeeriumile, kasutades vormi, mille saab alla laadida ministeeriumi veebisaidilt.

Kuriteoohvritele makstava hüvitise taotlemise vorm_hr

Taotlused tuleb esitada kuue kuu jooksul alates kuriteo toimepanemise päevast. Kui ohvril ei olnud võimalik esitada seda taotlust tähtaja jooksul seaduslikel põhjustel, peab ta seda tegema kolme kuu jooksul alates nende põhjuste lõppemise päevast ning igal juhul kolme aasta jooksul alates kuriteo toimepanemise päevast.

Kui ohver on alaealine või teovõimest ilmajäetud isik ja tema seaduslik esindaja ei esitanud taotlust kuue kuu jooksul alates kuriteo toimepanemise päevast, algab kuuekuuline periood isiku kaheksateistkümnendal sünnipäeval või kriminaalmenetluse algatamise päeval pärast ohvri täisealiseks saamist või isiku teovõime taastamise päeval.

Hüvitist on õigus saada järgmistel isikutel:

- tahtlikult toime pandud vägivallakuritegude ohvrid, kes on Horvaatia Vabariigi või ELi liikmesriigi kodanikud või kelle alaline elukoht on Euroopa Liidus, ja kui kuritegu pandi toime Horvaatias;
- kuriteoohver, kellele on tekitatud ülliraskeid kehavigastusi või kelle tervis on kuriteo tõttu halvenenud (õigus saada ravikulude hüvitist – tingimusel, et isikul puudub kohustuslik tervisekindlustus – Horvaatia Vabariigis kehtestatud tervisekindlustushüvitise piirsumma ulatuses, ning õigus saada hüvitist saamata jäänud töötasu eest kuni 35 000 Horvaatia kuna ulatuses);
- surma saanud kuriteoohvri lähisugulane (abikaasa või partner, laps, vanem, lapsendanud vanem, lapsendatud laps, kasuvanem, kasulaps, samasooline partner, vanavanem ja lapselaps, kui nad kuulusid ohvriga samasse leibkonda) (õigus saada hüvitist seadusjärgse saamata jäänud ülalpidamise eest kuni 70 000 Horvaatia kuna ulatuses);
- kuriteoohvri surma korral isik, kes tasus matusekulud (õigus saada hüvitist kuni 5000 Horvaatia kuna ulatuses);
- kui politseile või prokuratuurile on esitatud kuriteoteade või kui kuriteost on teatanud politsei või prokuratuur ise kuue kuu jooksul alates kuriteo toimepanemisest olenemata sellest, kas õigusrikkuja isik on teada või mitte.

Hüvitise summa kindlaksmääramisel võetakse arvesse ohvri käitumist kuriteo ajal ja pärast seda või tema panust kahju põhjustamisse ja kahju ulatusse, seda, kas isik on vahetu ohver ning kas ja millal on ta teatanud kuriteost pädevatele asutustele. Lisaks hinnatakse ohvri koostööd politsei ja pädevate asutustega õigusrikkuja vastutusele võtmiseks, võttes arvesse, kas vahetu ohver aitas kahju põhjustada või suurendas kahju; nendel juhtudel vähendatakse vastavalt hüvitist, millele ohvriil on õigus. Hüvitise taotlus lükatakse tagasi või summat vähendatakse, kui leitakse, et ohver on seotud organiseeritud kuritegevuse või kuritegeliku organisatsiooniga. Hüvitisest võidakse keelduda või summat vähendada ka juhul, kui hüvitise maksmine täissummas oleks vastuolus õigluse, kõlbelisuse ja avaliku poliitika põhimõttega.

Teade õigusrikkuja vangist vabastamise kohta

Kui süüdistatav mõistetakse vangiks, teavitab justiitsministeeriumi juures asuv sõltumatu ohvrite ja tunnistajate toetamise teenistus kuriteoohvrit kinnipeetava vangist vabastamise kuupäevast (tingimusteta vabastamine ja tingimisi vabastamine).

Seadusest tulenev kohustus teavitada kuriteoohvreid kinnipeetava vangist vabastamisest

Kooskõlas vanglakaristust käsitleva seaduse muutmise seadusega (*Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju kazne zatvora*) peab justiitsministeeriumi juures asuv ohvrite ja tunnistajate toetamise teenistus teavitama kuriteoohvrit, kannatanut või nende perekondi kinnipeetava vangist vabastamisest.

Kuriteoohvrit teavitatakse kinnipeetava vabastamisest, kui tegemist oli seksuaalvabaduse ja kõlbluse vastase kuriteoga, elu- ja isikuvastase kuriteoga või vägivallakuriteoga.

Eespool nimetatud teavet antakse ohvrile, kannatanule või nende perekondadele sellest olenemata, kas kinnipeetav vabastatakse tingimusteta või tingimisi.

Otsuse tegemisel selle kohta, kas on kohane lubada kinnipeetaval lahkuda vanglast oma alalise või ajutisse elukohta, võivad kinnipidamisasutused/vanglad nõuda, et kriminaalhooldusteenistus selgitaks välja ohvri või tema perekonna suhtumise toimepandud kuriteosse. Sõltumatu ohvrite ja tunnistajate toetamise teenistus koostab ohvriga peetud arutelude alusel kriminaalhooldusteenistuse jaoks aruanded.

Tunnistajate ja ohvrite toetamine

Horvaatia Vabariigis koordineerib ohvrite ja tunnistajate toetamist justiitsministeeriumi juures asuv sõltumatu ohvrite ja tunnistajate toetamise teenistus (*Samostalna služba za podršku žrtvama i svjedocima*).

Ohvritel ja tunnistajatel on võimalik saada ohvrite ja tunnistajate toetamise osakonnalt tuge ja teavet oma õiguste ja menetluste kohta.

Sellised osakonnad on loodud seitsme kohtu, nimelt Zagrebi, Zadari, Osijek, Vukovari, Spliti, Sisaki ja Rijeka maakonnakohtute (*županjski sudovi*) juurde. Osakonnad pakuvad kuriteoohvritele (ja tunnistajatele) ning nendega kaasas olevatele isikutele emotsionaalset tuge, praktilist teavet ja teavet õiguste kohta. Tuge pakuvad ka pädevate munitsipaalkohtute ja väärteloasjade kohtute (*općinski and prekršajni sudovi*) osakonnad.

Kuriteoohvritel on võimalik saada teavet oma õiguste ja võimaliku abi liikide kohta, helistades **kuriteo- ja väärteoohvrite riikliku kõnekeskuse tasuta abinumbri 116 006** (vt riikliku kõnekeskuse veebisait).

Justiitsministeerium annab kuriteoohvritele ja tunnistajatele teavet ka nende õiguste kohta. Küsimused võib saata e-posti aadressil zrtve.i.svjedoci@pravosudje.hr või esitada Horvaatia justiitsministeeriumi veebisaidi <https://pravosudje.gov.hr/> kaudu.

Ohvrite ja tunnistajate toetamine piiriüleste juhtumite korral

Justiitsministeeriumi juurde loodud sõltumatu ohvrite ja tunnistajate toetamise teenistus pakub tuge ja teavet tunnistajatele ja ohvritele, kes on kutsutud kohtusse rahvusvahelise õigusabi korras (kaasa arvatud sõjakuritegude tunnistajad).

Teabekirjad saadetakse tunnistajatele, kes kutsutakse tunnistusi andma Horvaatia Vabariigi kohtutesse, või Horvaatia tunnistajatele, kes kutsutakse välisriikide kohtutesse.

Sõjakuritegude tunnistajatele pakutakse vajaduse korral füüsilist kaitset ja abi reisi ettevalmistamisel ning pädevasse kohtuasutusse ilmumisel (kui on tegemist tunnistajate ja muude pooltega, kes kutsutakse sõjakuritegudega seotud kriminaalmenetluse raames küsitlemiseks Horvaatia Vabariigi pädevatesse kohtuasutustesse või väljaspool Horvaatiat asuvasse kohtuasutustesse, kui toetus on seotud rahvusvahelise õigusabi taotlusega).

Vajaliku teabe leidmiseks klikkige alltoodud linkidel

- [1 - Minu õigused, kui olen langenud kuriteo ohvriks](#)
- [2 - Kuriteost teatamine ja minu õigused uurimisevõi kohtumenetluse ajal](#)
- [3 - Minu õigused pärast kohtumenetlust](#)
- [4 - Hüvitis](#)
- [5 - Minu õigus saada abi ja toetust](#)

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 08/10/2018

1 - Minu õigused, kui olen langenud kuriteo ohvriks

Juhime tähelepanu sellele, et käesoleva lehekülje [hr](#) originaalkeelset versiooni on hiljuti muudetud. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

Illist teavet ma saan ametiasutustelt (nt politseilt, prokuratuurilt) pärast kuriteo toimumist, kuid enne, kui ma sellest teatan?

Kriminaalmenetluse seadustikuga ei ole reguleeritud, mida peaks sisaldama teabeleht, mis antakse ohvrile pärast kuriteo toimumist ja enne kuriteost teatamist. Igaühel on õigus ja võimalus võtta ühendust prokuratuuriga, et teatada kuriteost, esitada avaldus või väljendada oma seisukohta prokuratuuri pädevusse kuuluvas küsimuses. Isik, kes prokuratuuriga ühendust võtab, saab teavet selle kohta, kuidas kuriteost teatada, ning muud põhiteavet oma õiguste ja kohustuste kohta.

Politseiametnikud on kohustatud registreerima teate toimepandud kuriteo kohta *ex officio*.

Lisaks on igaühel õigus politsei kaitsele, kui sellise kaitse pakkumiseks on mõistlik alus.

Seitsme maakonnakohtu juurde loodud ohvrite ja tunnistajate abistamise osakonnad pakuvad ohvritele, tunnistajatele ja nende peredele emotsionaalset tuge ning annavad neile teavet (sh tehnilist ja praktilist) nende õiguste kohta. Teavet ja tuge pakutakse olenemata menetluse etapist. Ohvrile pakutakse teavet ja tuge isegi siis, kui ta kuriteost ei teata. Samuti suunavad need osakonnad ohvrid ja tunnistajad lähtuvalt nende vajadustest spetsialiseerunud kodanikuühiskonna asutustesse ja organisatsioonidesse.

Ma ei ela selles ELi riigis, kus kuritegu toime pandi (ELi ja kolmandate riikide kodanikud). Kuidas on mu õigused kaitstud?

Ohvrite ja tsiviilhagejate õigusi reguleerivaid sätteid kohaldatakse ühetaoliselt, olenemata kodakondsusest, sest Horvaatia kriminaalõigusnorme kohaldatakse iga isiku suhtes, kes paneb Horvaatia piires toime kuriteo. Menetluse pooltel ja osalistel on õigus kasutada oma emakeelt.

Politsei, prokuratuur ja kohus peavad kriminaalmenetluse seadustiku ja kuriteoohvreid (rahalist hüvitist) käsitleva seaduse alusel andma kuriteoohvrile teavet tema kõnealustest õigusaktidest tulenevate õiguste kohta. See tähendab, et prokuratuur ja kohus peavad uurima nii kriminaalmenetluse eel kui ka selle igas etapis võimalusi, kuidas isik, kellele on esitatud süüdistus, saaks hüvitada tsiviilhagejale mis tahes kahju, mida tsiviilhageja on süüteo tõttu kandnud; samuti peavad prokuratuur ja kohus teavitama tsiviilhagejat tema õigusest kasutada oma emakeelt ja esitada tsiviilhagejana nõue (õigus saada hüvitist) suuliselt talle arusaadavas keeles või kirjalikult horvaadi või inglise keeles. Lisaks on prokuratuur ja kohus kohustatud andma ohvrile ohvri taotlusel üldiseid juhiseid ja üldist teavet selle kohta, kuidas nõue koostada ja millised nõuet toetavad dokumendid esitada. Teabelehed, mis sisaldavad teavet ohvri õiguse kohta saada hüvitist, ja hüvitisnõude vorm on kättesaadavad horvaadi ja inglise keeles. Need saab alla laadida Horvaatia justiitsministeeriumi veebisaidilt.

Iga ohver, kes teatab kuriteost, saab politseilt teavet oma õiguste kohta. Pärast ohvri suulist teavitamist esitab politseiametnik ohvrile kirjaliku teabe ohvri õiguste kohta ja olemasoleva teabe teenistuste kohta, kes tegelevad ohvrite kaitsmise ja toetamisega. See teave hõlmab ka tasuta ohvriabitelefoni numbrit.

Isikute jaoks, kes ei oska horvaadi keelt, on politseil olemas ka teistes keeltes teabelehed ohvri õiguste kohta.

Kuriteo- ja väärteoohvrite **riikliku kõnekeskuse (116-006) vabatahtlikud** pakuvad emotsionaalset tuge, teavet õiguste kohta ja praktilist teavet. Samuti suunavad nad ohvri teistesse pädevatesse teenistustesse ja organisatsioonidesse kandmaks hoolt selle eest, et ohver saab lisateavet ning muud liiki tuge ja abi. Abitelefon töötab tööpäevadel ajavahemikus 8.00 kuni 20.00 ning töötajad vastavad kõnedele horvaadi ja inglise keeles.

Kui ma teatan kuriteost, siis millist teavet ma saan?

a) Ohvril ja tsiviilhagejal on kahe kuu jooksul pärast süüdistuse esitamist või kuriteost teatamist õigus küsida prokuratuurilt teavet süüdistuse/kuriteoteate alusel võetud meetmete kohta. Prokuratuur teavitab neid võetud meetmetest mõistliku aja jooksul hiljemalt kolm päeva pärast teabenõude laekumist, välja arvatud juhul, kui see seab ohtu menetluse tõhususe. Otsus jätta selline teave avalikustamata tuleb edastada nõude esitanud ohvrile või tsiviilhagejale.

b) Prokurör peatab oma otsusega eeluurimise, kui

- süütegu, milles isikut süüdistatakse, ei ole süütegu, mida menetletakse *ex officio*;
- tulenevalt asjaoludest on välistatud, et süüdistatav isik on süüdi, välja arvatud juhul, kui ebaseadusliku teo toimepanija oli teo sooritamise hetkel süüdimatu;
- kuritegu on aegunud, süüteo toimepanijale on antud amnestia või talle on armu antud või esineb muid asjaolusid, mis välistavad süüteo menetlemise;
- ei ole ühtki tõendit selle kohta, et isik, keda süüdistatakse, on asjaomase süüteo toime pannud.

Eeluurimise peatamise otsus saadetakse tsiviilhagejale ja süüdistatavale, kes vabastatakse viivitamata, kui ta on võetud vahi alla või paigutatud eelvangistusse. Lisaks seda otsust sisaldavale kirjale saab tsiviilhageja kooskõlas kriminaalmenetluse seadustiku artikliga 55 teavet selle kohta, kuidas ise süüdistus esitada.

c) Pärast kuriteoteate läbivaatamist ja asjakohase kontrolli tegemist prokuratuuri teabesüsteemis lükkab prokurör kuriteoteate põhjendatud otsusega tagasi, kui kuriteoteatest endast on näha, et

- süütegu ei ole süütegu, mida on võimalik menetleda *ex officio*;
- süütegu on aegunud, süüteo toimepanijale on antud amnestia või talle on armu antud, kohus on juba teinud seoses süüteoga lõpliku otsuse või esineb muid asjaolusid, mis välistavad süüteo menetlemise;
- tulenevalt asjaoludest on süüdi olek välistatud;
- on põhjust kahelda, et isik, keda süüdistatakse, on toime pannud kuriteotes nimetatud süüteo, või
- kuriteoteade ei ole usaldusväärne.

Prokuröri otsust kuriteoteade tagasi lükata ei saa edasi kaevata.

Välja arvatud juhul, kui kriminaalmenetluse seadustikus on sätestatud teisiti, teavitab prokurör ohvrit oma otsusest kuriteoteade tagasi lükata ja esitab selle põhjused kaheksa päeva jooksul. Samuti esitab prokurör teabe selle kohta, kuidas ohver saab ise

süüdistuse esitada. Prokurör teavitab kuriteoteate esitanud isikut ja kuriteos süüdistatavat isikut viivitamata oma otsusest kuriteoteade tagasi lükata, kui ükskõik kumb pool seda taotleb.

Kui prokuröriil ei ole võimalik hinnata väidete usaldusväärsust kuriteoteate enda põhjal või kui kuriteoteates esitatud teave ei ole piisav, et teha otsus algatada eeluurimine või koguda tõendeid, uurib prokurör asja ise või palub politseil seda teha.

d) Vahi alla võetud või kinni peetud isik vabastatakse viivitamata, kui

- prokurör annab vastava korralduse;
- vahi alla võetud isikut ei küsitletud seadusega ettenähtud tähtaja jooksul;
- kinnipidamiskorraldus tühistatakse.

e) Prokurör saadab tunnistajale või eksperdile kirjaliku kutse aidata tõendite kogumisel. Selle kutse võib saata ka uurija prokuröri juhiste kohaselt. Kohus kutsub tunnistaja või eksperdi tõendite kogumise istungile tunnistusi andma või kohtuistungil osalema. Pädev asutus määrab eelnevalt kindlaks aja ja koha, kus tõendeid kogutakse. Kutse saanud isikut hoiatatakse tagajärgedest, mis kaasnevad tema ilmutamata jätmisega.

Kas mul on õigus tasuta suulise või kirjaliku tõlke teenustele (kui ma suhtlen politsei või muude ametiasutustega või uurimise või kohtumenetluse ajal)?

Ohvril, kes osaleb kriminaalmenetluses tsiviilhagejana, on õigus

- kasutada oma emakeelt, sealhulgas viipekeelt, ja paluda abi tõlgilt, kui ta ei mõista või ei räägi horvaadi keelt, või viipekeele tõlgilt, kui ta on kurt või pimekurt.

Kuidas ametiasutused tagavad, et mina saan aru ja et minust saadakse aru (kui ma olen laps, kui mul on puue)?

Välja arvatud juhul, kui eriseaduses on sätestatud teisiti, kuulab eeluurimiskohtunik ära kõik alla 14aastased lapstunnistajad. Ärakuulamine toimub tehnilise assistendi käitatava audiovisuaalseadme vahendusel, nii et kohtunik ega menetluse pooled ei viibi lapsega samas ruumis. Ärakuulamisel on abiks psühholoog, haridustöötaja või mõni muu spetsialist. Ärakuulamisel võib viibida ka vanem või eestkostja, välja arvatud juhul, kui see on vastuolus eeluurimise või lapse huvidega. Pooled võivad esitada lapstunnistajale spetsialisti vahendusel küsimusi, kui eeluurimiskohtunik annab selleks loa. Ärakuulamine salvestatakse audiovisuaalseadme abil ning salvestis pitseeritakse ja lisatakse protokollile. Lapstunnistaja võib kutsuda teist korda ärakuulamisele vaid erandlikel asjaoludel, järgides sama korda.

Välja arvatud juhul, kui eriseaduses on sätestatud teisiti, kuulab eeluurimiskohtunik ära kõik 14–18aastased lapstunnistajad. Last, eriti kui tegemist on süüteo ohvriga, koheldakse taktitundeliselt, kandmaks hoolt selle eest, et eeluurimine ei kahjusta lapse psüühikat. Erilist tähelepanu pööratakse lapse kaitsmisele.

Tunnistaja, kellel ei ole kõrge ea, haiguse või puude tõttu võimalik kohtusse ilmuda, võidakse ära kuulata tema enda korteris või mõnes muus eluruumis. Sellise tunnistaja ärakuulamisel võib kasutada audiovisuaalseadet, mida käitab spetsialist. Kui tunnistaja seisund seda võimaldab, toimub küsitlemine nii, et pooled saavad esitada tunnistajale küsimusi, viibimata tunnistajaga samas ruumis. Vajaduse korral ärakuulamine salvestatakse audiovisuaalseadme abil ning salvestis pitseeritakse ja lisatakse protokollile. Seda küsitlemiskorda järgitakse ka siis, kui seda taotleb tunnistajana üles astuv seksuaalkuriteo, inimkaubanduse või koduvägivalla ohver. Sellise tunnistaja võib kutsuda teist korda ärakuulamisele vaid erandlikel asjaoludel, kui kohus seda vajalikuks peab.

Ohvribiteenused

Kes osutavad ohvribiteenuseid?

Seitsme maakonnakohtu (Zagreb, Osijek, Split, Rijeka, Sisak, Zadar ja Vukovar) juurde loodud ohvrite ja tunnistajate abistamise osakonnad pakuvad tuge neis kohtutes ja nende linnade munitsipaalkohtutes tõendeid esitavatele ohvritele ja tunnistajatele. Samuti pakuvad need osakonnad koduvägivalla juhtumite puhul tuge väärteomenetluste kohtutes ning suunavad ohvrid ja tunnistajad lähtuvalt nende vajadustest vastavatesse kodanikuühiskonna asutustesse ja organisatsioonidesse.

Teavet ja tuge pakutakse telefoni teel ja siis, kui ohver/tunnistaja siseneb kohtuhoonesse. Teavet antakse ka elektronposti teel.

Lisateavet leiab Horvaatia justiitsministeeriumi veebilehelt

<https://pravosudje.gov.hr/o-ministarstvu/djelokrug-6366/iz-pravosudnog-sustava-6372/podrska-zrtvama-i-svjedocima/6156>

Kas politsei suunab mu automaatselt ohvribiteenuste osutaja juurde?

Teavitades ohvrit tema õigustest, annab politseiametnik ohvrile kirjaliku teabe ohvri õiguste kohta ja olemasoleva teabe teenistuste kohta, kes tegelevad ohvrite toetamisega. See teave hõlmab ka tasuta ohvriabitelefoni numbrit. Ohvri õigusi käsitleval teabelehel on esitatud järgmiste üksuste kontaktandmed:

- pädev ohvrite ja tunnistajate abistamise osakond;
- asjaomase maakonna kodanikuühiskonna organisatsioonid;
- kuriteo- ja väärteoohvrite riiklik kõnekeskus (116-006).

Kuidas on kaitstud minu eraelu puutumatus?

Pädevad asutused võivad koguda Teie isikuandmeid üksnes seaduses ette nähtud eesmärkidel oma kriminaalmenetluse seadustikus sätestatud tegevuse raames.

Isikuandmeid võib töödelda vaid juhul, kui see on kindlaks määratud seaduse või mõne muu õigusnormiga, ja üksnes sel eesmärgil, mille jaoks asjaomane teave on kogutud. Sellise teabe edasine töötlemine on lubatud – välja arvatud juhul, kui see on vastuolus teabe kogumise eesmärgiga – tingimusel, et pädevatel asutustel on lubatud sellist teavet seadusega ette nähtud muul eesmärgil töödelda ning edasine töötlemine on vajalik ja kõnealuse muu eesmärgiga vastavuses.

Isiklikku teavet, mis on seotud kellegi tervise või seksuaaleluga, võib töödelda üksnes erandjuhtudel, kui kuritegu, mis on karistatav vähemalt viieaastase vangistusega, ei ole võimalik muul moel avastada või menetleda või kui selle avastamisel/menetlemisel esineks hulgaliselt ebaproportsionaalseid raskusi.

Rassi või rahvuse, poliitiliste vaadete, religioossete või filosoofiliste veendumuste ja ametiühingusse kuulumisega seotud andmeid ei ole lubatud töödelda.

Kriminaalmenetluse jaoks kogutud isikuandmeid võib edastada valitsusasutustele kooskõlas eriseadusega ja muudele juriidilistele isikutele üksnes juhul, kui prokurör või kohus leiab, et asjaomane üksus vajab sellist teavet seaduses sätestatud eesmärgil. Sellise teabe edastamise korral tuletatakse asjaomastele juriidilistele isikutele meelde nende kohustust isikuandmeid kaitsta.

Isikuandmeid võib kasutada kooskõlas õigusaktidega muudes kriminaalmenetlustes, muudes Horvaatias teostatavates karistatavate tegudega seotud menetlustes, rahvusvahelise kriminaalõiguse valdkonnas abi osutamisel ja rahvusvahelises politseikoostöös.

Kas ma pean kuriteost teatama enne, kui saan kasutada ohvriabiteenuseid?

Ohver saab asjaomase kohtu ohvrite ja tunnistajate abistamise osakonnalt või kodanikuühiskonna organisatsioonilt teavet ja tuge isegi siis, kui ta **kuriteost ei teata**.

Isikukaitse juhul, kui ma olen ohus

Vastavalt politsei ülesandeid ja volitusi käsitleva seaduse artiklile 99 tagab politsei – välja arvatud juhul, kui eriseaduses on sätestatud teisiti – aja jooksul, mil selleks on mõistlik alus, asjakohase kaitse ohvrile ja igale teisele isikule, kes on andnud või võib anda kriminaalmenetluse seisukohast olulist teavet, ja igale nendele isikutele lähedal seisvale isikule, kui õigusrikkuja või mõni muu kriminaalmenetluse kaasatud isik võib nimetatud isikuid või neile lähedal seisvaid isikuid ohustada. Politsei pakutav ohvrikaitse tähendab ööpäevaringset füüsilist kaitset.

Millist liiki kaitset on võimalik saada?

Väärtegude seaduse artikli 130 kohaselt võib politsei anda korralduse rakendada ajutiselt (kuni kaheksa päeva) ettevaatusabinõud isiku suhtes, kelle puhul on alust kahtlustada, et ta on toime pannud süüteo. Praktikas tähendab see tavaliselt kohtumäärust, millega kahtlustataval keelatakse külastada teatud kohta või ala (väljatõstmine ohvri kodust), läheneda teatud isikule või võtta või hoida teatud isikuga ühendust. Kaheksa päeva jooksul esitab politsei pädevale väärteomenetluste kohtule süüdistuse ja kohus otsustab, kas asjaomase ettevaatusabinõu rakendamine peatada või seda pikendada. Peale selle võib kohus koduvägivallavastase kaitse seaduse alusel anda väärteomenetluse käigus korralduse võtta õigusrikkuja suhtes järgmised meetmed:

1. kohustuslik psühhosotsiaalne ravi;
2. kohtumäärus, millega keelatakse koduvägivalla ohvrile läheneda, teda ahistada või jälitada;
3. väljatõstmine ühisest kodust;
4. kohustuslik narkoravi.

Kohus võib rakendada väärtegade seaduse alusel ka muid kaitsemeetmeid ja ettevaatusabinõusid, mille eesmärk on kaitsta ohvrit kahtlustatava isiku poolse lähenemise ja ahistamise eest.

Peale selle võivad kohus ja prokurör vastavalt kriminaalmenetluse seadustikule anda süüdistatava eelvangistusse paigutamise asemel korralduse võtta üks või mitu ettevaatusabinõud, sealhulgas võtta vastu kohtumäärus, millega õigusrikkujal keelatakse külastada teatud kohta või piirkonda, läheneda teatud isikule, võtta või hoida teatud isikuga ühendust, jälitada või ahistada ohvrit või mõnda teist isikut, või antakse korraldus tõsta õigusrikkuja ohvri kodust välja.

Kes mulle kaitset pakub?

Ohvril on võimalik saada politseilt teavet kõigi oma õiguste kohta, sealhulgas teavet õiguse kohta saada kaitset, pakutava kaitse liikide kohta ja meetmete kohta, mida politsei võtab ohvri kaitseks.

Kas keegi annab mu juhtumile hinnangu, et selgitada välja, kas kurjategija võib mind ka edaspidi ohustada?

Pärast seda kui eeluurimine on lõppenud ja asjaomased dokumendid on esitatud pädevatele kriminaalõigusasutustele, ei hinda politsei enam ohvri vajadusi, välja arvatud selleks, et rakendada nõutud kaitsemeetmeid või ettevaatusabinõusid. Kui teatatakse uutest asjaoludest, mis osutavad sellele, et õigusrikkuja kujutab endast uuesti ohtu, võtab politsei oma hinnangut ja juhtumi asjaolusid arvesse võttes ohvri kaitseks lisameetmeid.

Kas keegi annab minu juhtumile hinnangu, et selgitada välja, kas kriminaalõigussüsteem võib põhjustada mulle täiendavat kahju (uurimise ja kohtumenetluse ajal)?

Kriminaalõigussüsteemis (uurimise ja kohtumenetluse ajal) austatakse kooskõlas kriminaalmenetluse seadustikuga ohvri õigusi ja tema staatust kriminaalmenetluses. Enne ohvri küsitlemist hindab eeluurimist teostav süüdistusasutus koostöös kuriteohvritele abi ja tuge pakkuvate organite, organisatsioonide ja asutustega ohvri olukorda. Ohvri olukorra hindamisel tehakse kindlaks vajadus võtta ohvri kaitsmiseks erimeetmeid. Kui selline vajadus on olemas, määrab süüdistusasutus kindlaks kohaldatavad kaitsemeetmed (ohvri küsitlemise erikord, kommunikatsioonitehnoloogia kasutamine, et vältida ohvri ja õigusrikkuja vahelist silmsidet, ja muud seadusega ette nähtud meetmed). Kui kuriteohver on laps, eeldatakse eriliste kaitsemeetmete vajalikkust ja need määratakse kindlaks. Ohvri olukorra hindamisel võetakse eeskätt arvesse ohvri isikuomadusi, süüteo liiki ja laadi ning süüteo toimepaneku asjaolusid. Erilist tähelepanu pööratakse süüteo raskuse tõttu suurt kahju kandnud ohvritele, ohvri konkreetsete isikuomaduste tõttu toime pandud süüteo ohvritele ja ohvritele, kelle muudab eriti haavatavaks nende suhe õigusrikkujaga.

Millist kaitset pakutakse väga haavatavatele ohvritele?

Kriminaalõigussüsteemis (uurimise ja kohtumenetluse ajal) austatakse kooskõlas kriminaalmenetluse seadustikuga ohvri õigusi ja tema staatust kriminaalmenetluses. Enne ohvri küsitlemist hindab eeluurimist teostav süüdistusasutus koostöös kuriteohvritele abi ja tuge pakkuvate organite, organisatsioonide ja asutustega ohvri olukorda. Ohvri olukorra hindamisel tehakse kindlaks vajadus võtta ohvri kaitsmiseks erimeetmeid. Kui selline vajadus on olemas, määrab süüdistusasutus kindlaks kohaldatavad kaitsemeetmed (spetsiaalne ohvri küsitlemise kord, kommunikatsioonitehnoloogia kasutamine, et vältida ohvri ja õigusrikkuja vahelist silmsidet, ja muud seadusega ette nähtud meetmed). Kui kuriteohver on laps, eeldatakse eriliste kaitsemeetmete vajalikkust ja need määratakse kindlaks. Ohvri olukorra hindamisel võetakse eeskätt arvesse ohvri isikuomadusi, süüteo liiki ja laadi ning süüteo toimepaneku asjaolusid. Erilist tähelepanu pööratakse süüteo raskuse tõttu suurt kahju kandnud ohvritele, ohvri konkreetsete isikuomaduste tõttu toime pandud süüteo ohvritele ja ohvritele, kelle muudab eriti haavatavaks nende suhe õigusrikkujaga.

Ma olen alaealine. Kas mul on eriõigused?

Kui kuriteohver on laps, on tal lisaks tavapärastele ohvri õigustele järgmised õigused:

1. õigus sellele, et teda esindab volitatud isik, millega kaasnevad kulud kaetakse valitsuse eelarvest;
2. õigus sellele, et tema isikuandmeid käsitletakse konfidentsiaalsena;
3. õigus lasta rahvas kohtusaalist välja saata.

Laps on iga alla 18 aasta vanune isik.

Lapstunnistaja või -ohvri kuulab ära eeluurimiskohtunik tõendite kogumise istungil ja kohtukutse saadetakse lapse vanemale või eestkostjale.

Mu pereliige suri kuriteo tagajärjel. Millised on mu õigused?

Kuriteoohvleid (rahalist hüvitist) käsitlevas seaduses on sätestatud, et kui otsene ohver vägivallate tagajärjel sureb, on **kaudsel ohvril** (otsese ohvri abikaasa, partner, vanem, kasulaps, kasuvanem või samast soost elukaaslane) õigus saada seaduses kindlaksmääratud rahalist hüvitist.

Kaudsel ohvril, keda hukkunud (otsene) ohver on toetanud, on õigus saada saamata jäänud seadusjärgse elatise eest hüvitist kuni 70 000 Horvaatia kuna ja tavapärase matusekulude katmiseks hüvitist kuni 5 000 Horvaatia kuna, kui ta on need kulud kandnud.

Igal isikul, kelle pereliige on kaotanud kuriteo ohvrina oma elu, on õigus osaleda tsiviilhagejana kriminaalmenetluses ja nõuda hüvitist (kas kriminaal- või tsiviilmenetluses).

Mu pereliige langes kuriteo ohvriks. Millised on mu õigused?

Kaudseks ohvriks peetakse otsese ohvri abikaasat, partnerit, last, vanemat, kasulast, kasuvanemat või samast soost elukaaslast.

Kaudseks ohvriks peetakse ka vanaisa, vanaema või lapselast, kui üks neist on otsene ohver ja kõik kolm moodustasid pikema aja vältel ühe leibkonna, kus vanaisa ja vanaema asendasid lapse vanemaid.

Kooselu ja samasooliste isikute suhet tõlgendatakse vastavalt Horvaatia õigusaktidele.

Kui kuriteoohver on kaotanud elu, on kaudsel ohvril õigus saada hüvitist (seoses seadusjärgsest elatisest ilmajäämisega ja tavapärase matusekulude katmiseks).

Kas mul on võimalik kasutada vahendust? Millistel tingimustel? Kas vahenduse ajal tagatakse minu turvalisus?

Horvaatias kasutatakse kriminaalmenetluse eelses menetluses õigusrikkujate puhul, kes on alaealised või noored täiskasvanud, *ohvri ja õigusrikkuja vahendamise mudelit*. See on osa tingimusliku kaalutusõiguse süsteemist. Seda tehes järgitakse alaealiste kohtuid käsitleva seaduse sätteid, millega reguleeritakse alaealistest ja noortest täiskasvanutest õigusrikkujate kohustust osaleda kohtuvälise lahendi leidmiseks vahendusprotsessis. Teisisõnu, kui alaealine õigusrikkuja täidab seda kohustust, säästetakse teda kohtu ees seismisest.

Alates 2013. aastast on Horvaatias olnud 60 vahendajat, kes on saanud oma väljaõppe 170 õppetunnist koosneva üheaastase programmi raames (mis hõlmab loenguid, ülesandeid, rollimängu, praktilist juhendamist ja järelevalvet). Need on ainukesed spetsialistid Horvaatias, kellel on lubatud tegeleda kriminaalasjades lepitava õigusemõistmisega. Nad on saanud oma sertifikaadi Horvaatia sotsiaalpoliitika- ja noorsooministeeriumilt, vaidluste kohtuvälise lahendamise ühenduselt ja UNICEFilt.

Seetõttu on igas Horvaatia maakonnakeskuses eraldi kohtuvälise lahendamise talitus.

Kust ma leian õigusaktid, milles on sätestatud minu õigused?

[Kriminaalmenetluse seadustik](#)

[Kuriteoohvleid \(rahalist hüvitist\) käsitlev seadus](#)

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 08/10/2018

2 - Kuriteost teatamine ja minu õigused uurimisevõi kohtumenetluse ajal

Juhime tähelepanu sellele, et käesoleva lehekülje [hr](#) originaalkeelset versiooni on hiljuti muudetud. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

uidas ma pean kuriteost teatama?

Kuriteost teatamiseks saab esitada pädevale prokuratuurile kirjaliku, suulise või muus vormis teate.

Isikut, kes esitab kuriteoteate suuliselt, hoiatatakse valesüüdistuse esitamise tagajärgedest. Suuline kaebus salvestatakse. Telefoni teel või muu telekommunikatsioonivahendi kaudu esitatav kaebus võimaluse korral salvestatakse ja koostatakse ametlik teade.

Kui ohver esitab kaebuse, antakse talle kaebuse vastuvõtmise kohta kirjalik kinnitus, mis sisaldab kuriteo põhiandmeid. Ohver, kes ei räägi või ei mõista pädevas asutuses kasutatavat keelt, võib teatada kuriteost oma keeles ja talle võimaldatakse kasutada tõlgi või mõne muu isiku abi, kes valdab nii ametlikku keelt kui ka ohvri keelt. Ohver, kes ei räägi või ei mõista pädevas asutuses kasutatavat keelt, võib paluda, et asjaomane asutus tõlgiks kaebuse vastuvõtmise kinnituse omal kulul tema keelde.

Kui kuriteokaebus esitatakse kohtusse, politseijaoskonda või prokuratuuri, kes ei ole pädev seda menetlema, võtavad nad selle vastu ja edastavad viivitamata pädevale prokuratuurile.

Prokurör kannab kuriteokaebuse selle vastuvõtmisel nõuetekohaselt kuriteokaebuste registrisse, välja arvatud seadusega ette nähtud erandjuhtudel.

Kui prokurör on kuriteost vaid kuulnud või on saanud ohvri teate, koostab ta ametliku teate, registreerib selle muude rikkumisjuhtumite registris ja jätkab seadusega ette nähtud viisil.

Kui kuriteokaebus ei sisalda kuriteo üksikasju, st kui prokuröri ei ole võimalik teatada kuritegu kindlaks teha, registreerib ta kuriteo muude rikkumisjuhtumite registris ja palub kaebuse esitanud isikul esitada 15 päeva jooksul lisateavet.

Kui kaebuse esitanud isik eirab lisateabe nõuet, koostab prokurör selle kohta ametliku teate. Kui lisateabe esitamise tähtaeg lõppeb, peab prokurör teatama sellest kaheksa päeva jooksul kõrgema astme prokurörile. Kõrgema astme prokurör võib anda korralduse kanda kuriteokaebus kuriteokaebuste registrisse.

Kuidas ma oma juhtumi kohta teavet saan?

Kaks kuud pärast kuriteokaebuse esitamist või kuriteost teatamist võib ohver või kannatanu taotleda prokuröri teavet kuriteokaebuse/-teate alusel võetud meetmete kohta. Prokurör peab vastama mõistliku aja jooksul, kuid mitte hiljem kui 30 päeva pärast kirjaliku taotluse laekumist, välja arvatud juhul, kui vastamine võib kahjustada menetlust. Kui prokurör otsustab seda teavet mitte anda, peab ta teavitama sellest ohvrit/kannatanut.

Ohvri, kes osaleb kriminaalmenetluses kannatanuna, on õigus sellele, et teda teavitatakse menetluse tulemusest.

Kas mul on õigus õigusabile (uurimise või kohtumenetluse ajal)? Millistel tingimustel?

Lisaks eespool nimetatud õigustele on seksuaalkuriteo või inimkaubanduse ohvri õigus õigusõigusnõustaja pakutavale tasuta nõustamisele ja talle võidakse määrata enne ülekuulamist esindaja. Nõustaja/esindaja kasutamisega kaasnevad kulud kannab riik.

Lapsohvri on kõik eespool nimetatud õigused ja lisaks õigus volitatud esindajale, kellega seonduvad kulud kannab riik.

Kuriteoohvri on õigus esmasele ja teisele õigusabile. Sellist tasuta abi antakse menetluse käigus vägivallate ohvri, et ohver saaks hüvitist talle tekitatud kahju/vigastuse eest.

Sätted esmase ja teise õigusabi kohta leiab tasuta õigusabi käsitlevast määrusest.

Esmane õigusabi hõlmab üldist õigusteavet, õigusnõustamist, dokumentide esitamist avaliku sektori asutustele, Euroopa Inimõiguste Kohtule ja rahvusvahelistele organisatsioonidele kooskõlas rahvusvaheliste lepingute ja sisemise kodukorraga, esindamist avaliku sektori asutustes toimuvates menetlustes ja õigusabi vaidluste kohtuvälisel lahendamisel.

Esmast õigusabi võib anda igas õigusküsimuses, kui

- taotlejal puuduvad teadmised või võimekus, et kasutada oma õigusi;
- taotleja ei ole saanud erinormide alusel tasuta õigusabi;
- esitatud taotlus ei ole ilmselgelt põhjendamatu;
- taotleja majanduslik olukord on selline, et õigusabi eest tasumine kahjustaks tema või tema leibkonna liikmete elatustaset.

Esmast õigusabi taotleb isik peaks ühendust võtma otse esmase õigusabi pakkujaga.

Teisene õigusabi hõlmab õigusnõustamist, dokumentide esitamist menetlustes, kus kaitstakse töötajate õigusi tööandja ees, dokumentide esitamist ja esindamist kohtumenetluses, õigusabi vaidluste rahumeelsel lahendamisel ning vabastust õiguskulude ja kohtulõivude tasumisest.

Teisest õigusabi võidakse anda juhul, kui

1. menetlus on keeruline;
2. taotleja ei suuda end ise esindada;

3. taotleja majanduslik olukord on selline, et õigusabi eest tasumine kahjustaks tema või tema leibkonna liikmete elatustaset;
4. kohtuvaidlus ei ole liigne;
5. taotleja taotlust ei ole ebatäpse teabe tahtliku esitamise tõttu viimase kuue kuu jooksul tagasi lükatud ning
6. taotleja ei ole saanud erinormide alusel tasuta õigusabi.

Teise õigusabi andmine kiidetakse ilma taotleja majandusliku olukorra eelneva hindamiseta heaks, kui taotleja on

1. elatisega seotud menetluses osalev laps;
2. vägivallateo ohver, kes taotleb hüvitist süüteo tõttu tekkinud kahju/vigastuse eest;
3. isik, kellele tehakse sotsiaalkindlustusõiguste alaste erinormide alusel elatismakseid, või
4. isik, kellele makstakse Horvaatia iseseisvussõja veteranide ja nende pereliikmete õigusi käsitleva seaduse või sõja- ja kodusõjaveteranide kaitse seaduse alusel elamiskulude hüvitist.

Teisest õigusabi taotlevad isikud peavad esitama oma taotluse pädevale asutusele, kasutades spetsiaalset taotlusvormi.

Kas mul on õigus nõuda kulude hüvitamist (uurimises või kohtumenetluses osalemise eest)? Millistel tingimustel?

Kohus mõistab süüdistatavalt, kes mõistetakse süüdi, välja kohtuvaidluse kulud, välja arvatud juhul, kui süüdistataval on õigus saada sellest täielik või osaline vabastus.

Kui kriminaalmenetlus peatatakse või kui kohus mõistab süüdistatava õigeks või loobub süüdistusest, tuleb kohtu otsusega ette näha, et seaduse artikli 145 lõike 2 punktide 1–5 kohased kriminaalmenetluse kulud, süüdistatava vältimatud kulud ning kaitseadvokaadi vältimatud kulud ja kaitseadvokaadiga seotud hüvitise kannab riik, välja arvatud juhul, kui seaduses on sätestatud teisiti.

Kas ma võin edasi kaevata, kui juhtumi uurimine lõpetatakse enne kohtusse jõudmist?

Ohver, kelle kuriteokaebus on tagasi lükatud, võib esitada ise süüdistuse.

Kui prokurör leiab, et *ex officio* menetletava süüteoga seoses süüdistuse esitamiseks puudub alus, peab ta teavitama sellest ohvrit kaheksa päeva jooksul ja ühtlasi teada andma, et ohver võib esitada süüdistuse ise. Sama peab tegema kohus, kes on peatanud menetluse, kuna prokurör on loobunud süüdistusest mõnel muul juhul.

Kas ma võin osaleda kohtumenetluses?

Vastavalt seadusele on kannatanul kriminaalmenetluses õigus

- kasutada oma emakeelt, sealhulgas viipekeelt, ja paluda abi tõlgilt, kui ta ei räägi või ei mõista horvaadi keelt, või viipekeele tõlgilt, kui ta on kurt või pimekurt;
- esitada seotud kahjunõue ja taotleda ajutise kohtumääruse vastuvõtmist;
- kasutada õigusesindajat;
- esitada fakte ja taotleda tõendite esitamist;
- viibida tõendite kogumise istungil;
- viibida istungil, osaleda tõendite kogumise istungil ning esineda lõppsõnaga;
- nõuda seaduse artikli 184 lõike 2 alusel võimalust tutvuda menetlustoimikuga;
- küsida prokurörit teavet enda kuriteokaebuse alusel võetud meetmete kohta ja esitada kõrgema astme prokurörile kaebus;
- esitada apellatsioonkaebus;
- taotleda olukorra ennistamist;
- saada teade kriminaalmenetluse tulemuse kohta.

Milline on minu ametlik roll õigussüsteemis? Kas ma olen või kas ma saan valida, et ma olen: ohver, tunnistaja, tsiviilhageja või erasüüdistaja?

Kuriteoohver on füüsiline isik, kes on kandnud kuriteo otsesel tagajärjel füüsilist või psühholoogilist kahju, kelle vara on saanud kahjustada või kelle põhiõigusi ja -vabadusi on tõsiselt rikutud. Kuriteoohvriks peetakse ka otseselt kuriteo tõttu hukkunud isiku abikaasat, partnerit, elukaaslast, järeltulijat, esivanemat, venda või õde ja seaduslikku ülalpeetavat.

Kannatanu on kuriteoohver või juriidiline isik, kes on kandnud kuriteo tõttu kahju ja kes osaleb kriminaalmenetluses kannatanuna.

Isiku roll menetluses ei sõltu tema enda soovist, vaid sellest, milline oli tema roll konkreetses kriminaalasjas. Sõltuvalt õigusaktides kindlaks määratud asjaoludest võib ükskõik millisesse eespool nimetatud rolli sattuda iga isik; isiku enda otsustada on vaid see, milliseid õigusi kannatanu või kuriteoohvrina kasutada.

Millised on minu õigused ja kohustused seoses minu rolliga?

Kuriteoohvril on õigus

- kasutada kuriteoohvritele mõeldud tugiteenuseid;
- saada kooskõlas seadusega tõhusat psühholoogilist ja muud professionaalset abi ja tuge kuriteoohvreid toetavatelt organitelt, organisatsioonidelt ja asutustelt;
- olla kaitstud hirmutamise ja kättemaksu eest;
- oma väärkuse kaitsele ohvrina tõendite esitamisel;
- sellele, et ta pärast kuriteokaebuse esitamist tarbetu viivitusega ära kuulatakse ja et teda ei küsitleta hiljem rohkem, kui on hädavajalik kriminaalmenetluse otstarbel;
- lasta end saata ükskõik millise toimingu juures usaldusisikul;
- nõustuda vaid minimaalsete meditsiiniprotseduuridega ja üksnes juhul, kui need on kriminaalmenetluse seisukohast hädavajalikud;
- esitada süüdistusavaldus või erahagi kooskõlas kriminaalseadustikuga, osaleda kannatanuna kriminaalmenetluses, saada teavitatud kuriteokaebuse tagasilükkamisest (seaduse artikli 206 lõige 3) ja prokuröri otsusest süüdistus esitamata jätta, ning esitada süüdistus ise ilma prokurörita;
- saada prokurörielt teavet oma kaebuse alusel võetud meetmete kohta (seaduse artikkel 206a) ja esitada kõrgema astme prokurörile kaebus (seaduse artikkel 206b);
- küsida ja saada tarbetu viivitusega teavet õigusrikkuja vahi alt või eelvangistusest vabastamise, õigusrikkuja vanglast põgenemise või vabastamise ning ohvri kaitse tagamiseks võetud meetmete kohta;
- küsida ja saada teavet mis tahes lõpliku otsuse kohta, millega kriminaalmenetlus lõpetatakse;
- kasutada muid seaduses ette nähtud õigusi.

Ohvril, kes osaleb kriminaalmenetluses kannatanuna, on õigus

- kasutada oma emakeelt, sealhulgas viipekeelt, ja paluda abi tõlgilt, kui ta ei räägi või ei mõista horvaadi keelt, või viipekeele tõlgilt, kui ta on kurt või pimekurt;
- esitada seotud kahjunõue ja taotleda ajutise kohtumääruse vastuvõtmist;
- kasutada õigusesindajat;
- esitada fakte ja taotleda tõendite esitamist;
- viibida tõendite kogumise istungil;
- viibida istungil, osaleda tõendite kogumise istungil ning esineda lõppsõnaga;
- nõuda kooskõlas kriminaalseadustikuga võimalust tutvuda menetlustoimikuga;
- küsida prokurörielt teavet enda kuriteokaebuse alusel võetud meetmete kohta ja esitada kõrgema astme prokurörile kaebus;
- esitada apellatsioonkaebus;
- taotleda olukorra ennistamist;
- saada teade kriminaalmenetluse tulemuse kohta.

Lisaks eespool nimetatud õigustele on seksuaalkuriteo või inimkaubanduse ohvril õigused, mis on loetletud punktis 12.

Kui kuriteoohver on laps, on tal lisaks eespool nimetatud ohvri õigustele ka punktis 13 loetletud õigused.

Eeluurimisetapis võib kuriteoohver, kes on eraõiguslik hageja või kannatanu, juhtida tähelepanu kõikidele faktidele ja esitada tõendeid, mis on olulised kuriteo kinnitamiseks, teo toimepanija(te) isiku kindlakstegemiseks ja seonduva kahjunõude esitamiseks.

Nii kriminaalmenetluse eel kui ka selle igas etapis peavad prokurör ja kohus kaaluma võimalust, et süüdistatav hüvitab kannatanule süüteoga põhjustatud mis tahes kahju. Samuti peavad nad teavitama kannatanut teatavatest seadusest tulenevatest õigustest (nt kannatanu õigus kasutada oma emakeelt, õigus esitada seotud kahjunõue jne).

Isik, kellel on tõenäoliselt teavet süüteo või süüteo toimepanija kohta või muud asjakohast teavet, võidakse kutsuda kohtusse **tunni stajana**.

Tunnistajana võidakse paluda üles astuda kannatanul, kannatanul kui süüdistuse esitajal ja eraõiguslikul hagejal.

Eraõiguslikul hagejal on samad õigused kui prokuröri, välja arvatud õigused, mis on antud üksnes riigivõimu esindajale.

Kas ma võin kohtumenetluse ajal teha avalduse või anda tunnistusi? Millistel tingimustel?

Kannatanul on kriminaalmenetluses punktis 25 loetletud õigused.

Millist teavet mulle antakse kohtumenetluse ajal?

Eeluurimisetapis võib kuriteoohver, kes on eraõiguslik hageja või kannatanu, juhtida tähelepanu kõikidele faktidele ja esitada tõendeid, mis on olulised kuriteo kinnitamiseks, õigusrikkuja(te) isiku kindlakstegemiseks ja seonduva kahjunõude esitamiseks.

Ohvril, kes osaleb kriminaalmenetluses kannatanuna, on õigus

- küsida prokuröri teavet enda kuriteoteate alusel võetud meetmete kohta ja esitada kõrgema astme prokuröri kaebus;
- saada teavitatud kuriteokaebuse tagasilükkamisest või prokuröri otsusest süüdistus esitamata jätta;
- saada teade kriminaalmenetluse tulemuse kohta.

Kas mul on võimalik tutvuda menetlustoimikuga?

Ohvril, kes osaleb kriminaalmenetluses kannatanuna, on õigus tutvuda menetlustoimikuga.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 08/10/2018

3 - Minu õigused pärast kohtumenetlust

Juhime tähelepanu sellele, et käesoleva lehekülje originaalkeelset versiooni on hiljuti muudetud. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

as mul on õigus otsus edasi kaevata?

Ohvril, kes osaleb kriminaalmenetluses kannatanuna, on õigus otsus edasi kaevata.

Asjaomane isik võib esimese astme kohtu otsuse edasi kaevata 15 päeva jooksul alates kohtuotsuse koopia kättetoimetamise kuupäevast.

Apellatsioonkaebuse võib esitada kas menetluse pool, kaitseadvokaat või kannatanu.

Kannatanu võib esitada apellatsioonkaebuse seoses kohtu otsusega kriminaalmenetluse kulude või kahjunõude kohta. Ent kui prokurör on võtnud süüdistusmenetluse kannatanult kui erasüüdistajalt üle, võib kannatanu otsuse edasi kaevata ükskõik millisel otsuse vaidlustamise alusel.

Millised on minu õigused pärast süüdimõistmist?

Ohvril, kes osaleb kriminaalmenetluses kannatanuna, on õigus otsus edasi kaevata.

Kas mul on pärast kohtumenetlust õigus abile või kaitsele? Kui kaua?

Ohvrid ja tunnistajad võivad pöörduda teabe ja toe saamiseks maakonnakohtute juures tegutsevate eriosakondade poole ükskõik millal kriminaalmenetluse (või väärteomenetluse) jooksul, kuid enne otsuse tegemist.

Kui ohver või tunnistaja pöördub sellise ohvrite ja tunnistajate abistamise osakonna poole **pärast otsuse tegemist**, annab asjaomane osakond ohvrile või tunnistajale oma pädevuse piires teavet ning suunab ta muudesse organisatsioonidesse või talitustesse, kes on keskendunud ohvrite või tunnistajate vajadustele.

Justiitsministeeriumi juures tegutsev sõltumatu ohvrite ja tunnistajate toetamise talitus teavitab ohvreid, kannatanuid ja nende peresid õigusrikkuja (automaatselt või tingimisi) vabastamisest vanglast. Seda teavet antakse kõikidele raske kuriteo, näiteks elu või tervist ohustava kuriteo, seksuaalkuriteo, vägivallateo või sõjakuriteo ohvriks langenud või selle tõttu kannatanud isikutele.

Erandjuhtudel, kui sõltumatu talitus leiab, et pikaajalise koduvägivalla või naistevastase vägivalla ohver vajab täiendavat koordineeritud tuge, teavitab ta asjaomases maakonnas koduvägivalla ja naistevastase vägivalla ennetamise ja selle vastu võitlemisega tegeleva rühma koordinaatorit ohvri ülekuulamisest ja ohvri probleemidest ning palub maakondlikul rühmal võtta asjakohaseid meetmeid. Vajaduse korral edastatakse see teave ka pädevale politseiijaoskonnale ja pädevale sotsiaaltoetuskandekeskusele, kui ohver on laps või teovõimetu täiskasvanu, või pädevale kriminaalhooldustalitusele, kui teo toimepanija on vabastatud tingimisi ja ta peab kriminaalhooldustalitusele korrapäraselt aru andma.

Erandjuhtudel, kui sõltumatu talitus järeldab (mõne muu kui eespool nimetatud) kuriteo ohvriks langenud isikult kogutud teabe põhjal, et ohver vajab viivitamata lisatuge ja -kaitset, võib ta paluda pädeval politseiijaoskonnal võtta ohvri nõusolekul meetmeid.

Vahetult pärast kuriteo toimepanekut, kriminaalmenetluse ajal ja pärast kohtumenetlust, st pärast lõpliku otsuse tegemist, pakuvad ohvriabi teenuseid ka **kodanikuühiskonna organisatsioonid**. Kodanikuühiskonna organisatsioonide pakutav abi ja toetus sõltub nende pädevusvaldkonnast.

Millist teavet mulle antakse, kui kurjategija mõistetakse süüdi?

Tsiviilhagejale, süüdistatavale ja tema kaitseadvokaadile, kannatanule (kui tal on õigus otsus edasi kaevata), menetlusosalisele, kelle vara on otsusega konfiskeeritud, ja juriidilisele isikule, kelle tulu konfiskeeritakse, edastatakse kirjalik otsus koos juhistega õiguskaitselahendite kohta.

Kannatanule, kellel ei ole edasikaebamise õigust, edastatakse otsus seaduses sätestatud korras koos teatega tema õiguse kohta taotleda eelneva olukorra taastamist. Lõplik otsus esitatakse kannatanule taotluse korral.

Kas mulle teatatakse, kui kurjategija vanglast vabaneb (sealhulgas ennetähtaegselt või tingimisi) või põgeneb?

Kriminaalmenetluse seadustiku alusel on ohvril õigus sellele, et politsei teavitab teda viivitamata süüdistatava vahi all või eelvangistuses hoidmise lõppemisest, välja arvatud juhul, kui sellise teabe avalikustamine võib seada süüdistatava ohtu. Samuti teavitatakse ohvrit tema kaitsmiseks rakendatud meetmetest, kui selliste meetmete võtmiseks on antud korraldus.

Kinnipidamisasutused ja vanglad ei teavita sõltumatut ohvrite ja tunnistajate toetamise talitust põgenenud vangidest, vaid saadavad teate selle kohta üksnes politseile. Seda seadust varsti siiski muudetakse.

Ohvril on õigus sellele, et teda teavitatakse taotluse korral süüteo toimepanija vabastamisest vahi alt või eelvangistusest ja tema põgenemisest või vabastamisest vanglast ning ohvri turvalisuse huvides võetud meetmetest.

Raske kuriteo, st elu või tervist ohustava kuriteo, seksuaalkuriteo, vägivallateo või sõjakuriteo ohvrit teavitatakse kinnipeetava automaatselt või tingimisi vabastamisest.

Kas mind kaasatakse (tingimisi) vabastamist käsitleva otsuse tegemisse? Kas mul on näiteks õigus teha avaldus või esitada kaebus?

Kaaludes võimalust lubada kinnipeetaval veeta nädalavahetused väljaspool kinnipidamisasutust või vanglat, võetakse arvesse igat vägivallateo ohvri avaldust ja muud ohvriga seotud olulist teavet. Ohvri avaldus on osa tingimisi vabastamise toimikust. Praegu kehtivate õigusaktidega ei ole siiski ette nähtud ohvri osalemist tingimisi vabastamise otsuse tegemises ega selle otsuse edasikaebamist.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 08/10/2018

uidas nõuda kurjategijalt kahju hüvitamist? (nt kohtuasi, tsiviilnõue, tsiviilhagi kriminaalmenetluses)

Vähemalt viieaastase vangistusega karistatava kuriteo ohvriks langenud isikul, kes on saanud ränga kehalise ja hingelise trauma või keda kuritegu on tõsiselt kahjustanud, on erinormide alusel õigus vestelda enne kriminaalmenetluses tunnistuste andmist või kahjunõude esitamist nõustajaga, kellega seonduvad kulud kannab valitsus.

Kriminaalmenetluses võib esitada kahjunõude isik, kellel on lubatud esitada selline nõue tsiviilhagis.

Kuriteoohver, kes esitab kahjunõude, peab märkima, kas ta on juba saanud hüvitist või esitanud kahjunõude.

Kohus andis kurjategijale korralduse hüvitada mulle kahju / maksta hüvitist. Kuidas ma saan tagada, et kurjategija järgib seda korraldust?

Kui lõplik otsus kahjunõude kohta on tehtud ja täitmisele pööratav, võib kannatanu paluda kohtult, kes selle otsuse esimeses astmes tegi, otsuse tõestatud koopiat koos kinnitusega selle kohta, et otsus on täitmisele pööratav.

Kui otsuses ei ole kindlaks määratud selle täitmise tähtaega, tuleb otsuses kehtestatud kohustus täita 15 päeva jooksul pärast otsuse lõplikuks muutumist. Pärast seda tähtaega muutub otsus täitmisele pööratavaks.

Kas riik võib teha mulle ettemakse, juhul kui õigusrikkuja korraldust ei järgi? Millistel tingimustel?

Tahtliku kuriteo ohvrile võidakse eriõigusakti alusel maksta riigi eelarvest hüvitist. Kui ohvri kahjunõue on rahuldatud, sõltub hüvitise suurus välja mõistetud summast. Kahjunõude üle otsustav kohus võtab arvesse ka seda, kas ohvrile on riigieelarvest juba hüvitist antud.

Kas mul on õigus saada riigilt hüvitist?

Pärast 1. juulit 2013 Horvaatias toime pandud tahtliku vägivaldase ohvril on õigus saada hüvitist, kui

- ohver on Horvaatia või mõne teise ELi liikmesriigi kodanik või elanik;
- ohvrile on tekitatud raskeid kehavigastusi või tema tervis on kuriteo tõttu oluliselt halvenenud;
- politseile või prokuratuurile on esitatud kuriteoteade või kui politsei või prokuratuur on teatanud kuriteost ise kuue kuu jooksul pärast kuriteo toimepanekut, olenemata sellest, kas teo toimepanija isik on teada või mitte;
- ohver on esitanud ametlikku taotlusvormi kasutades taotluse ning nõutavad dokumendid (taotlusvormi saab igast politseijaoskonnast, prokuratuurist või munitsipaal- või maakonnakohtust; taotlusvormi leiab ka veebist justiitsministeeriumi, siseministeeriumi, prokuratuuri ning munitsipaal- ja maakonnakohtute veebisaidilt).

Ohvril on õigus saada hüvitist

- ravikulude katmiseks vastavalt riiklikele ülemmääradele; seda hüvitist antakse vaid siis, kui ohvrile ei ole võimalik maksta hüvitist tervisekindlustuse alusel;
- saamata jäänud tulu eest kuni 35 000 Horvaatia kuna ulatuses.

Kas mul on õigus saada hüvitist, juhul kui kurjategijat ei mõisteta süüdi?

Ohvrile võidakse määrata hüvitis isegi juhul, kui süüteo toimepanija isik ei ole teada või kui kriminaalmenetlust ei ole algatatud.

Kas mul on õigus erakorralisele maksele, kui ma ootan otsust oma hüvitisnõude kohta?

Erakorralised maksed ei ole Horvaatia õigusega ette nähtud.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 08/10/2018

5 - Minu õigus saada abi ja toetust

Juhime tähelepanu sellele, et käesoleva lehekülje originaalkeelset versiooni on hiljuti muudetud. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

ellega ma pean abi ja toetuse saamiseks ühendust võtma, kui olen kuriteoohver?

Ohvriabitelefoni

Kuriteo- ja väärteoohvrite riiklikule abitelefoni (116-006) helistades saab emotsionaalset tuge, teavet ohvri õiguste kohta ning juhiseid selle kohta, millised organid ja organisatsioonid võivad pakkuda täiendavat teavet, abi ja tuge.

Abitelefoni helistamine on tasuta,

kõnele vastatakse horvaadi ja inglise keeles tööpäevadel ajavahemikus 8.00 kuni 20.00.

Kuriteo- ja väärteoohvrite riiklik abitelefoni (116-006) on üldine tugiteenus.

Lisateavet leiab aadressilt <http://pzs.hr/>

Teatud kuritegude ohvritele ja lastele pakuvad telefoni teel abi ja tuge ka muud spetsialiseerunud kodanikuühiskonna organisatsioonid. Lisateave ja nende organisatsioonide loetelu maakondade kaupa on kättesaadav [Horvaatia justiitsministeeriumi](#) veebisaidil.

Organisatsioonid, kes pakuvad riigülelset psühhosotsiaalset abi ja õigusabi:

116 006	Kuriteo- ja väärteoohvrite riiklik abitelefoni	Tööpäevadel 8.00–20.00
116 000	Kadunud laste otsimise riiklik abitelefoni	Ööpäev läbi
	Kadunud ja kuritarvitatud laste keskus	
116 111	Mittetulundusühenduse <i>Hrabri telefon</i> lasteabitelefoni	Tööpäevadel 9.00–20.00
0800 0800	Mittetulundusühenduse <i>Hrabri telefon</i> lastevanemate abitelefoni	Tööpäevadel 9.00–20.00
0800 77 99	Hädaabinumber inimkaubandusest teatamiseks	Iga päev 10.00–18.00
0800 55 44	Nõustamiskeskus naistele, kes on langenud vägivalda ohvriks	Tööpäevadel 11.00–17.00
	Zagrebi naiste varjupaik	
0800 655 222	Hädaabinumber naistele ja lastele, kes on langenud vägivalda ohvriks	Ööpäev läbi
	<i>Ženska pomoć sada</i> – naiste abitelefoni	
0800 200 144	<i>B.a.B.e.</i> – tasuta õigusabi koduvägivalda ohvritele	Tööpäevadel 9.00–15.00
01 6119 444	Seksuaalvägivalda ohvrite tugikeskus	Tööpäevadel 10.00–17.00
	<i>Ženska soba</i> – seksuaalõiguste keskus	
01 48 28 888	Psühholoogiline abi	Tööpäevadel 10.00–22.00
	Psühholoogilise abi keskus TESA	
01 48 33 888	Sinine telefon	Tööpäevadel 9.00–21.00
01 4811 320	Tasuta õigusabi	Tööpäevadel 10.00–12.00,
	Õigusülikooli õiguskliinik	kolmapäeval ja neljapäeval 17.00–19.00

Kas ohvriabi on tasuta?

Jah.

Millist abi võin ma saada riiklikelt ametiasutustelt?

Ohvrite ja tunnistajate abistamise osakonnad

1. pakuvad emotsionaalset tuge;
2. annavad teavet õiguste kohta;
3. annavad ohvritele, tunnistajatele ja nende pereliikmetele tehnilist ja praktilist teavet;
4. suunavad ohvri/tunnistaja sõltuvalt tema vajadustest spetsialiseerunud kodanikuühiskonna asutusse või organisatsiooni.

Maakonnakohtute juures tegutsevad ohvrite ja tunnistajate abistamise osakonnad:

OHVRITE JA TUNNISTAJATE ABISTAMISE OSAKONNAD

Osijeki maakonnakohus	Address:	Europska avenija 7, 31 000 Osijek, Horvaatia
	Tel:	031 228 500
	E-post:	✉ podrska-svjedocima@zsos.pravosudje.hr
Rijeka maakonnakohus	Address:	Žrtava fašizma 7, 51000 Rijeka, Horvaatia
	Tel:	051 355 645
	E-post:	✉ podrska-svjedocima-ri@pravosudje.hr
Sisaki maakonnakohus	Address:	Trg Ljudevita Posavskog 5, 44000 Sisak, Horvaatia
	Tel:	044 524 419
	E-post:	✉ podrska-svjedocima-sk@zssk.pravosudje.hr
Spliti maakonnakohus	Address:	Gundulićeva 29a, 21000 Split, Horvaatia
	Tel:	021 387 543
	E-post:	✉ podrska-svjedocima-st@pravosudje.hr
Vukovari maakonnakohus	Address:	Županijska 33, 32000 Vukovar, Horvaatia
	Tel:	032 452 529
	E-post:	✉ podrska-svjedocima-vu@pravosudje.hr
Zadari maakonnakohus	Address:	Borelli 9, 23 000 Zadar, Horvaatia
	Tel:	023 203 640
	E-post:	✉ podrska-svjedocima@pravosudje.hr
Zagrebi maakonnakohus	Address:	Trg N.Š. Zrinskog 5, 10 000 Zagreb, Horvaatia
	Tel:	01 4801 062

Horvaatia justiitsministeeriumi sõltumatu ohvrite ja tunnistajate toetamise talitus annab teavet õiguste kohta ja pakub emotsionaalset tuge lisaks eriteabele, mis on seotud ohvrite ja tunnistajate toetamisega. Tuge pakutakse ka nendele ohvritele ja tunnistajatele, kes on kutsutud rahvusvahelise õigusabi mehhanismi kaudu Horvaatia kohtusse tõendeid esitama, ning Horvaatiast pärit ohvritele ja tunnistajatele, kes on kutsutud kõnealuse mehhanismi kaudu välisriigi kohtusse tõendeid esitama. Sõltumatu talitus saadab ohvritele ja tunnistajatele kirja teel kontaktandmed ning teavitab neid, kui kinnipeetav vanglast (automaatselt või tingimisi) vabastatakse. Samuti määrab see talitus kindlaks kuriteoohvrile makstava rahalise hüvitise suuruse.

Millist abi võin ma saada valitsusvälistelt organisatsioonidelt?

Sõltuvalt organisatsiooni liigist ja pädevusvaldkonnast pakutakse eri liiki abi ja tuge: psühholoogilist, emotsionaalset, õiguslast, praktilist, majutuslast, meditsiinilist, julgeolekualast ja kohtumenetlusega seotud abi ja tuge.

Lisateave ja nende organisatsioonide loetelu maakondade kaupa on kättesaadav [✉ Horvaatia justiitsministeeriumi veebisaidil](#).

Horvaatias on praegu käsil 12 kriminaalhooldustalituse loomine. Eesmärk on lisada kriminaalkaristuse täitmise tagamiseks inimõõde, tagada süüdimõistetute tõhusam taastõimimine ühiskonda ning pakkuda ohvritele, kannatanutele ja nende peredele abi.

Riiklik kriminaalhoolduse amet osaleb ettevalmistustes, mis tehakse selleks, et süüdimõistetud pärast vanglast vabastamist maakonnas ümber asustada. See hõlmab süüdimõistetud abistamist eluaseme ja töö leidmisel, samuti süüdimõistetud, kuid ka ohvri (te), kannatanu(te) ja nende perede ettevalmistamist süüdimõistetud vanglast vabastamiseks. Teenistus korraldab ka ohvritele, kannatanutele ning ohvrite ja süüdimõistetud peredele psühhosotsiaalse toe pakkumise.

Kui vabastatav süüdimõistetud kannab karistust seksuaalkuriteo, elu või tervist ohustava kuriteo või vägivallateo eest, peab kriminaalhoolduse amet ohvrit (ohvreid), kannatanut (kannatanuid) ja nende peresid asjakohaselt ja viivitamata teavitama.

Kriminaalhooldustalituste ja justiitsministeeriumi kriminaalhooldusosakonna kontaktandmed leiab [siit](#).

Kuriteoohver võib võtta politseiga ühendust elektronposti teel, saates e-kirja aadressile policija@mup.hr või prevencija@mup.hr, või helistades telefonil **192 (24/7) või +385 1 3788 111**.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 08/10/2018

Kuriteo ohvrite õigused kriminaalmenetluses - Itaalia

Teid käsitatakse **kuriteoohvrina** ehk „kannatanud poolena“, kui on kindlaks tehtud, et Teil on kriminaalõigusega kaitstav **seaduslik õigus**, mida on rikutud siseriikliku õiguse kohaselt kuriteoks peetava teoga, st teile tekitatud kahju moodustab osa konkreetse kuriteo olemusest.

Tsiviilõiguse tähenduses olete Te kuriteo tagajärjel kannatanud juhul, kui Teile on kuriteoga tekitatud kahju (kas varalist või mittevaralist, aga igal juhul sellist kahju, mille suurust on võimalik hinnata rahas). Kannatanud poole mõiste kriminaal- ja tsiviilõiguse tähenduses üldiselt kattub, välja arvatud näiteks mõrva korral, mil ohvriks on mõrvatud isik ja kannatanud pooleks tema pereliikmed, kellel on õigus pöörduda kohtusse ja saada hüvitist kahju eest, mida nad on kandnud.

Nii kriminaal- kui ka tsiviilõiguses on ohvrite sätestatud mitmesugused individuaalsed õigused nii enne kohtumenetlust, selle ajal kui ka selle järel.

Itaalias algab **kriminaalmenetlus** eeluurimisega. Juhtumit uurivad politsei ja prokurör. Eeluurimise lõpus võib prokurör esitada süüdistuse või paluda eeluurimiskohtunikul uurimise lõpetada. Teatavate kuritegude menetlemist alustatakse ainult juhul, kui Teie (kuriteoohver) esitate politseile või prokurörile kaebuse.

Kohtumenetluse käigus uurib kohus tõendeid ja otsustab, kas süüdistatav on süüdi. Kohtumenetluse lõpus mõistab kohus süüdistatava süüdi või õigeks ning pooltel on võimalik esitada apellatsioonkaebus kõrgema astme kohtule.

Teil kui kuriteoohvril võib olla kriminaalmenetluses oluline osa ning seetõttu on Teil mitmesugused õigused. Te võite menetluses osaleda **õigusliku eristaatuseta** kuriteoohvrina (kannatanud poolena) või **võtta aktiivsema rolli, esitades süüdistatava vastu ametlikult tsiviilhagi**.

Vajaliku teabe leidmiseks klikkige alltoodud linkidel

- [1](#) - Minu õigused, kui olen langenud kuriteo ohvriks
- [2](#) - Kuriteost teatamine ja minu õigused uurimisevõi kohtumenetluse ajal
- [3](#) - Minu õigused pärast kohtumenetlust
- [4](#) - Hüvitis
- [5](#) - Minu õigus saada abi ja toetust

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

1 - Minu õigused, kui olen langenud kuriteo ohvriks

Illist teavet saan ma ametiasutustelt (nt politseilt, prokuratuurilt) pärast kuriteo toimumist, kuid enne, kui ma sellest teatan?

Prokuratuur ja kriminaalpolitsei peavad siis, kui neile teatatakse kuriteost, andma kannatanule teada, et tal on oma õiguste teostamiseks õigus advokaadile ning õigus saada Itaalia riigilt tasuta õigusabi (Itaalia kriminaalmenetluse seadustiku (*Codice di procedura penale*, edaspidi „seadustik“) artikkel 101).

Pärast esimest kokkupuudet prokuratuuriga antakse Teile keeles, millest Te aru saate, teavet järgmise kohta:

- kuriteoteate või kaebuse esitamise kord, Teie roll eeluurimises ja kohtumenetluses, Teie õigus saada teavet kohtuistungil toimimise kuupäeva ja koha ning süüdistuse kohta, ning kui olete astunud menetlusse tsiviilhagejana, Teie õigus saada teada kohtuotsusest, sealhulgas kohtuotsuse kokkuvõtte;
- Teie õigus saada õigusnõustamist ja õigusabi, mille eest tasub Itaalia riik;
- kuidas kasutada oma õigust tõlketeenustele ja kohtuasja dokumentide tõlkimisele;
- kaitsemeetmed, mis võivad olla Teile kättesaadavad;
- Teie seadusega tunnustatud õigused, kui elate mõnes teises ELi liikmesriigis kui riik, milles kuritegu toime pandi;
- kuidas hüvitatakse kulud, mis tekivad osalemisel kriminaalmenetluses;
- võimalus taotleda hüvitist kuriteoga tekitatud vigastuse või kahju eest;
- võimalus lõpetada menetlus kaebuse tagasivõtmisega või vahenduse teel;
- Teie õigused menetluses, kui süüdistatav taotleb menetluse tingimuslikku peatamist või kui karistus jäetakse süüteo tühisuse tõttu määramata;
- kohalikud tervishoiuasutused, majutusasutused ja varjupaigad.

(seadustiku artikkel 90-*bis*)

Ma ei ela selles ELi riigis, kus kuritegu toime pandi (ELi ja kolmandate riikide kodanikud). Kuidas on mu õigused kaitstud?

Kui Te ei räägi või ei mõista itaalia keelt, on Teil õigus kasutada esimese astme kohtu (*tribunale*) juures asuval prokuratuurile kuriteoteadet või kaebust esitades keelt, mida Te oskate. Samamoodi on Teil taotluse korral õigus sellele, et vastus Teie kuriteoteatele või kaebusele tõlgitakse keelde, mida Te valdate (kriminaalmenetluse seadustiku rakendamise suuniste (*Disposizioni di Attuazione del Codice di Procedura Penale*, edaspidi „suunisted“) artikkel 107-ter).

Kui elate püsivalt Itaalias või omate siin elukohta, saadab prokurör teistes Euroopa Liidu liikmesriikides sooritatud kuritegudega seotud teated ja kaebused apellatsioonikohtu (*Corte di appello*) juures tegutsevale peaprokuröörile, et tema saaks edastada need pädevale kohtuasutusele (suuniste artikkel 108-ter).

Vt ka

- [9. novembri 2007. aasta seadusandliku dekreeidi \(Decreto Legislativo\) nr 204](#) (direktiivi 2004/80/EÜ (mis käsitleb kuriteoohvritele hüvitise maksmist) rakendamine) artiklid 1–5 ning
- [23. detsembri 2008. aasta dekreeidi nr 222](#) (seadusandliku dekreeidi nr 204/2007 rakendamine) artiklid 2–6 ja [7. juuli 2016. aasta seaduse nr 122](#) (Euroopa õigus 2015–2016: hüvitis vägivallakuritegude ohvritele) artikkel 11.

Kui ma teatan kuriteost, siis millist teavet ma saan?

Pärast esimest kokkupuudet prokuratuuriga antakse Teile keeles, millest Te aru saate, teavet järgmise kohta:

- Teie õigus saada teavet menetluse seisu kohta ja teatatud süütegude ametlikku registrisse tehtud kannete kohta;
- Teie õigus sellele, et Teid teavitatakse taotlusest menetlus lõpetada;
- kuidas vaidlustada oma õiguste rikkumine;
- ametiasutused, kellelt Teil on võimalik saada teavet oma juhtumi kohta;
- kuidas hüvitatakse kriminaalmenetluses osalemisel tekkivad kulud.

Isikuvastase vägivaldteate puhul teostatavas menetluses teavitatakse Teid Teie taotluse korral kriminaalpolitsei kaudu viivitamata vabastamiseks või vabadust piirava kohaldamise lõpetamiseks tehtavatest ettevalmistustest ning Teid teavitatakse samal viisil aegsasti ka sellest, kui süüdistatav põgeneb eelvangistusest või vanglast, ja sellest, kui ta ei täida tahtlikult kinnipidamiskorraldust, välja arvatud juhul, kui see seab süüdistatava tegelikku ohtu (seadustiku artikkel 90-ter).

Kas mul on õigus tasuta suulise või kirjaliku tõlke teenustele (kui ma suhtlen politsei või muude ametiasutustega või uurimise või kohtumenetluse ajal)?

Süüdistuse esitaja määrab tõlkija, kui mõni dokument tuleb tõlkida võõrkeelde või dialekti, millest on keeruline aru saada, või tõlgi, kui Te soovite anda ütlusi või olete kohustatud seda tegema ja Te ei räägi itaalia keelt. Ütlused võib anda ka kirjalikult ja lisada koos tõlkega kuriteoteatele.

Ametiasutus määrab vajaduse korral omal algatusel tõlgi, kui Te ei räägi või ei mõista itaalia keelt ja Teid on vaja ära kuulata, ning teeb seda ka juhul, kui Te soovite osaleda kohtuistungil ja olete taotlenud tõlgi abi.

Võimaluse korral võib tõlgi abi tagamiseks kasutada ka kaugsuhtlusvahendeid, tingimusel et tõlk ei pea olema füüsiliselt kohal, et Teil oleks võimalik nõuetekohaselt kasutada oma õigusi või menetlusest täielikult aru saada.

Kui Te ei räägi või ei mõista itaalia keelt, on Teil õigus selliste dokumentide või nende osade tasuta tõlkele, mis sisaldavad teavet Teie õiguste kasutamise kohta. Tõlked võivad olla sõnasõnalised või esitatud kokkuvõttena, kui süüdistuse esitaja ei leia, et see kahjustaks Teie õigusi (seadustiku artikkel 143-bis).

Kui Te ei räägi või ei mõista itaalia keelt, on Teil õigus kasutada esimese astme piirkonnakohtu juures asuvale prokuratuurile kuriteoteadet või kaebust esitades keelt, mida Te oskate. Samamoodi on Teil taotluse korral õigus sellele, et vastus Teie kuriteoteatele või kaebusele tõlgitakse keelde, mida Te valdate (suuniste artikkel 107-ter).

Kuidas ametiasutused tagavad, et mina saan aru ja et minust saadakse aru (kui ma olen laps, kui mul on puue)?

Süüdistuse esitaja määrab tõlkija, kui mõni dokument tuleb tõlkida võõrkeelde või dialekti, millest on keeruline aru saada, või tõlgi, kui Te soovite anda ütlusi või olete kohustatud seda tegema ja Te ei räägi itaalia keelt.

Kui olete alaealine, võib kohtunik tellida eksperdiarvamuse, sealhulgas omal algatusel, kui esineb ebakindlus Teie vanuse suhtes (kahtluse korral peetakse Teid menetluseeskirjade kohaldamisel alaealiseks). Sama eksperdiaruannet võib kasutada ka selle kindlaksmääramiseks, kas Teil on mõni puue.

Seadustiku artikli 351 lõige 1-ter

Kui kriminaalpolitsei nõuab Itaalia kriminaalseadustiku artiklite 572, 600, 600-bis, 600-ter, 600-quater, 600-quater.1, 600-quinquies, 601, 602, 609-bis, 609-quater, 609-quinquies, 609-octies, 609-undecies ja 612-bis alla kuuluvate syytegede puhul teostatavates menetlustes alaealistelt kokkuvõtlikke tõendeid, peab ta taotlema prokuratuuri nimetatud kvalifitseeritud psühholoogi või lastepsühhiaatri abi. Sama kehtib juhul, kui kokkuvõtlikke tõendeid nõutakse täiskasvanutelt, kes on eriti haavatavas olukorras. Igal juhul tagatakse, et kokkuvõtlike tõendite nõudmise korral ei puutu eriti haavatavad isikud kokku eeluurimise all oleva isikuga ja neid ei kutsuta tõendeid esitama korduvalt, kui see just ei ole eeluurimise seisukohast hädavajalik.

Seadustiku artikli 362 lõige 1-bis

Artikli 351 lõike 1-ter alla kuuluvate kuritegude puhul teostatavates menetlustes peab prokuratuur paluma alaealistelt tõendite kogumisel psühholoogia või lastepsühhiaatria valdkonna eksperdi abi. Sama kehtib juhul, kui kokkuvõtlikke tõendeid nõutakse täiskasvanutelt, kes on eriti haavatavas olukorras. Igal juhul tagatakse, et kokkuvõtlike tõendite nõudmise korral ei puutu eriti haavatavad isikud kokku eeluurimise all oleva isikuga ja neid ei kutsuta tõendeid esitama korduvalt, kui see just ei ole eeluurimise seisukohast hädavajalik.

Seadustiku artikli 498 lõiked 4 kuni 4-quater

4. Alaealised kui tunnistajad ning poolte küsimused ja vastuväited kuulab ära kohtu eesistuja. Selle käigus võib eesistuja paluda mõne alaealise sugulase või kvalifitseeritud lastepsühholoogi abi. Kui kohtu eesistuja leiab pärast poolte ärakuulamist, et otsene küsitlemine ei põhjustaks alaealisele stressi, annab ta korralduse jätkata tunnistuste võtmisega eespool kirjeldatud viisil. See korraldus võidakse küsitlemise käigus tühistada.

1-bis. Poole taotlusel või juhul, kui kohtu eesistuja peab seda vajalikuks, kohaldatakse artikli 398 lõikes 5-bis sätestatud korda.

4-ter. Itaalia kriminaalseadustiku artiklite 572, 600, 600-bis, 600-ter, 600-quater, 600-quinquies, 601, 602, 609-bis, 609-ter, 609-quater, 609-octies ja 612-bis alla kuuluvate syytegede puhul teostatavates menetlustes küsitletakse syyteo ohvrit – nii alaealist kui ka täiskasvanut –, kellel on mõni vaimne häire, ohvri või tema õigusnõustaja taotlusel peegelklaasi või mikrofonisüsteemi kasutades.

4-*quarter*. Ilma et see piiraks eespool sätestatu kohaldamist, kui kannatanu on eriti haavatavas olukorras ja teda tuleb küsitleda, annab kohtunik ohvri või tema õigusnõustaja taotlusel korralduse võtta kaitsemeetmeid.

Seadustiku artikli 398 lõige 5-*quarter*

Ilma et see piiraks lõike 5-*quarter* kohaldamist, kui kannatanu on eriti haavatavas olukorras ja teda tuleb küsitleda, kohaldatakse artikli 498 lõike 4-*quarter* sätteid.

Ohvriabiteenused

Kes osutavad ohvriabiteenuseid?

Kuriteoohvritele pakuvad tuge piirkonna tervishoiuasutused, majutusasutused, varjupaigad ja muud kohalike ja piirkondlike organisatsioonide hallatavad asutused. Üldiselt võib öelda, et mitmes piirkonnas on olemas võrgustik, kuhu kuuluvad kohalikud organisatsioonid, prokuratuurid, ringkonnakohtud ja tervishoiuasutused, kes pakuvad tasuta tuge igat liiki süütegude ohvritele.

Kas politsei suunab mu automaatselt ohvriabiteenuste osutaja juurde?

Jah. Õiguskaitseasutustel on sisse seatud suhted hästitoimivate organisatsioonidega, kes annavad Teile teavet varjupaikade või majutusasutuste kohta, kes on valmis Teie eest hoolitsema, eriti kui olete teatud liiki süüteo ohver (nt inimkaubandus, pereliikmete kuritarvitamine, seksuaalne rünnak).

Kuidas on kaitstud minu eraelu puutumatus?

Igal juhul tagatakse, et kokkuvõtlike tõendite nõudmise korral ei puutu eriti haavatavad isikud kokku eeluurimise all oleva isikuga ja neid ei kutsuta tõendeid esitama korduvalt, kui see just ei ole eeluurimise seisukohast hädavajalik.

Lisaks sisaldab 30. juuni 2003. aasta seadusandlik dekreet nr 196 (isikuandmete kaitse seadustik) kohtuandmete töötlemist käsitlevaid erieeskirju, mille eesmärk on kaitsta nende andmete konfidentsiaalsust ja turvalisust. Kui võtate endale ohvrina kriminaalmenetluses kannatanu staatuse, peate esitama kohtus tõendeid. Seadustik sisaldab eeskirju selle kohta, kuidas seda teha; selle eesmärk on vältida olukorda, kus peate esitama oma tõendid mitu korda (kohtueelne ärakuulamine – *incidente probatorio*), ja eeskirju, mis kaitsevad Teie kui ohvri õigust eeluurimise all oleva isikuga / süüdistatavaga mitte kokku puutuda. Kui olete alla 18aastane ohver, ei tohi Teile fotot ja nime ajalehtedes avaldada. Nime avaldamise keeld kehtib ka 18aastaste ja vanemate ohvrite puhul. Süsteemi eesmärk on ära hoida Teie isikuandmete ja sellise teabe levitamine, mille põhjal võib olla võimalik kindlaks teha Teie isik.

Kas ma pean kuriteost teatama enne, kui ma saan kasutada ohvriabiteenuseid?

Juurdepääs ohvriabiteenustele ei sõltu kuriteost teatamisest.

Isikukaitse juhul, kui ma olen ohus

Millist liiki kaitset on võimalik saada?

Teatavatel seadusega (seadustiku artiklid 273 ja 274) ette nähtud asjaoludel, mille hulka võib kuuluda muu hulgas ohtlik olukord, milles võite end kannatanuna leida (oht tuleneb eelkõige võimalusest, et õigusrikkuja jätkab käitumist ebaseaduslikul viisil), võivad kohtuasutused anda korralduse rakendada õigusrikkumise toimepanija suhtes järelevalvemeetmeid. Näiteks võidakse asjaomane isik viivitamata ära viia perekonna ühisest kodust, talle võidakse ära keelata viibimine kohtades, mida Te sageli külastate, või tal võidakse keelata elada teatud paikades. Ta võidakse panna ka koduaresti või saata eelvangistusse.

Teil on õigus sellele, et Teid teavitatakse taotlusest tühistada või asendada õigusrikkuja suhtes kehtestatud järelevalvemeetmed, õigus esitada kahe päeva jooksul selle suhtes vastuväiteid ja õigus oma seisukoht teatavaks teha (seadustiku artikkel 299).

Samuti on Teil õigus saada teavet määruste kohta, mis kohus on välja andnud kahtlusaluse suhtes kehtestatud järelevalvemeetmete tühistamiseks või asendamiseks.

Kui Te olete eriti haavatav, alaealine või teatud kuriteo ohver, võidakse rakendada menetluses täiendavaid ettevaatusabinõusid, eelkõige

- Igal juhul tagatakse, et kokkuvõtlike tõendite nõudmise korral ei puutu eriti haavatavad isikud kokku eeluurimise all oleva isikuga ja neid ei kutsuta tõendeid esitama korduvalt, kui see just ei ole eeluurimise seisukohast hädavajalik.
- kui Te olete alaealine ja kriminaalpolitsei nõuab Teilt kokkuvõtlikke tõendeid, peab ta taotlema prokuratuuri nimetatud kvalifitseeritud psühholoogi või lastepsühhiaatri abi (seadustiku artikli 351 lõige 1-*ter*);

- kui Te olete alaealine ja prokuratuur nõuab Teilt tõendeid, peab ta taotlema kvalifitseeritud psühholoogi või lastepsühhiaatri abi. Igal juhul tagatakse, et kokkuvõtlike tõendite nõudmise korral ei puutu eriti haavatavad isikud kokku eeluurimise all oleva isikuga ja neid ei kutsuta tõendeid esitama korduvalt, kui see just ei ole eeluurimise seisukohast hädavajalik.
- alaealised kuulab tunnistajatena ära kohtu eesistuja, kes võib paluda alaealise mõne sugulase või kvalifitseeritud lastepsühholoogi abi (seadustiku artikkel 498);
- poole taotlusel või juhul, kui kohtu eesistuja peab seda vajalikuks, võib kohus olukorras, kus üks pooltest, kellelt nõutakse tõendeid, on alaealine, anda välja määruse, millega määratakse kindlaks kohtueelse ärakuulamise koht, aeg ja kord, kui see on vajalik ja asjakohane asjassepuutuvate isikute kaitsmiseks. Ärakuulamine võib toimuda mujal kui esimese astme kohtus – kohus võib kasutada selleks eriotstarbelisi ruume või nende puudumise korral tõendeid esitava isiku kodu;
- tunnistaja ütlused tuleb tervikuna lindistada, kasutades heli- ja/või pildisalvestusseadmeid. Kui salvestusseadmed või tehnilised töötajad ei ole kättesaadavad, tuleb koostada eksperdiaruanne või küsida nõu tehniliselt konsultandilt;
- vägivalllakuriteoga seotud juhtumite puhul küsitletakse süüteo ohvrit – nii alaealist kui ka täiskasvanut –, kellel on mõni vaimne häire, ohvri või tema õigusnõustaja taotlusel peegelklaasi või mikrofonisüsteemi kasutades.

Kes mulle kaitsset pakub?

(Vt eespool.)

Kas keegi annab mu juhtumile hinnangu, et selgitada välja, kas kurjategija võib mind ka edaspidi ohustada?

Seadusega on ette nähtud, et erikaitsse vajaduse tekkimise korral tuleb hinnata kuriteoohvreid individuaalselt eesmärgiga teha kindlaks, kas ja mil määral oleks neil kasu menetluse ajal rakendatavatest erimeetmetest. Iseäranis tähelepanelikult tehakse seda siis, kui olete alaealine ja/või eriti haavatav. Seda, kas Teie suhtes rakendatakse kriminaalmenetluse kestel asjakohaseid kaitsemeetmeid, otsustab kohtunik. Teie küsitlemine eeluurimise käigus peab toimuma sobivates paikades ja sellega peavad tegelema kvalifitseeritud spetsialistid. Kui ohvrite seas on alaealisi, tuleb teavitada alaealiste kohut, et hinnata olukorda ja kaitsemeetmeid. Et kaitsta Teid edasiste kuritegude eest, võib esimese astme kohus piirata õigusrikkuja vabadust (vangistus, keeld viibida kohtades, mida Te sageli külastate, äraviimine perekonna ühisest kodust). Selliste meetmete kohaldamisest tuleb Teile teada anda (seadustiku artikkel 282-*quarter*). Võite taotleda ka seda, et kohtunik annaks ajal, mil ta annab korralduse viia õigusrikkuja minema perekonna ühisest kodust, või hiljem õigusrikkujale korralduse maksta elatist (seadustiku artikkel 282-*bis*). Asjaomase provintsi politseiprefektuuris (*Questura*) on talitus, millel on sarnased volitused.

Kas keegi annab minu juhtumile hinnangu, et selgitada välja, kas kriminaalõigussüsteem võib põhjustada mulle täiendavat kahju (uurimise ja kohtumenetluse ajal)?

Vägivalllakuriteo ohvril, kui ta on alaealine või eriti haavatavas olukorras, on õigus esitada tõendeid nii, et kohaldatakse kaitsemeetmeid. Eelkõige võidakse teha korraldused selleks, et vältida eeluurimise või kohtumenetluse ajal Teie kokkupuutumist õigusrikkujaga. Lisaks, kui olete eriti haavatav, on võimalik kasutada Teie ütluste audiovisuaalseid salvestusi, isegi kui see ei ole ilmingimata vajalik.

Kohtuasja suunamist käsitlevad suunised

(seadustiku artikkel 413): eeluurimise all oleva isiku või kuriteoohvri taotlus

1. Eeluurimise all olev isik või kuriteo ohver võivad esitada peaprokurörile taotluse anda artikli 421 lõike 1 alusel välja määrus kohtuasja edasisuunamise kohta (kui prokuratuur ei esita kohtuasjas süüdistust või ei taotle kohtuasja lõpetamist seadusega ette nähtud või kohtuniku poolt pikendatud tähtajaks).
2. Suunamise korral teostab peaprokurör vajaliku eeluurimise ja teeb mis tahes järelepärimised kolmekümne päeva jooksul pärast taotluse laekumist, nagu on ette nähtud artikli 412 lõikes 1.

Millist kaitsset pakutakse väga haavatavatele ohvritele?

Ohvri eriline haavatavus võib tuleneda ohvri vanuse ja füüsilise või vaimse puude kõrval ka kuriteo liigist ning asjaomase juhtumi menetlemisest ja asjaoludest. Haavatavuse hindamisel võetakse arvesse seda, kas tegemist on isikuvastase vägivalllateoga või rassivihast tingitud kuriteoga, kas juhtum on seotud organiseeritud kuritegevuse või terrorismiga, sealhulgas rahvusvahelisel tasandil, või inimkaubandusega, kas haavatavuse on põhjustanud diskrimineerimine ning kas ohver on õigusrikkujast emotsionaalselt, psühholoogiliselt või majanduslikult sõltuv (seadustiku artikkel 90-*quater*).

Kui Te olete eriti haavatav, on igal juhul lubatud kasutada Teie ütluste audiovisuaalseid salvestisi, isegi kui see ei ole ilmingimata vajalik.

KONREETSETE JUHTUMITE PUHUL KOHALDATAVAD TÕENDAMISNÕUDED – juhtumi puhul, mis on seotud pereliikme või partneri kuritarvitamisega, orjastamise või orjastuses hoidmisega, lasteprostitutsiooniga, lastepornograafiaga, virtuaalse pornograafiaga, lasteprostitutsioonile keskenduva turismiga, inimkaubandusega, orjade ostmise ja müügi, seksuaalse rünnakuga, raskendavate asjaoludega süütegudega, alaealisega sooritatud seksuaalaktiga, grupiviisilise seksuaalse rünnakuga või alaealise ahvatlemise või jälitamisega, peate juhul, kui olete eriti haavatavas olukorras ja Teilt nõutakse ütlusi, kuid Te olete neid juba andnud kohtueelse ärakuulamise käigus või risküsitlemisel, kus viibis ka isik, kelle vastu Teie ütlusi kasutatakse, või Teie ütluste kohta on olemas kirjalik protokoll, andma ütlusi üksnes siis, kui need on seotud faktide ja asjaoludega, mis erinevad Teie eelmistes ütlustes käsitletuist, või kui kohtunik või üks pooltest peab seda erinõuete alusel vajalikuks.

KOKKUVÕTLIKUD TÕENDID – kui kriminaalpolitsei nõuab eriti haavatavas olukorras olevalt ohvrilt kokkuvõtlikke tõendeid, peab ta isegi juhul, kui ohver on vanem kui 18aastane, taotlema prokuratuuri nimetatud kvalifitseeritud psühholoogi või lastepsühhiaatri abi. Igal juhul tagatakse, et kokkuvõtlike tõendite nõudmise korral ei puutu eriti haavatavad isikud kokku eeluurimise all oleva isikuga ja neid ei kutsuta tõendeid esitama korduvalt, kui see just ei ole eeluurimise seisukohast hädavajalik (seadustiku artikli 351 lõige 1-ter).

TÕENDITE KOGUMINE – kui riiklik süüdistaja nõuab eriti haavatavas olukorras olevalt ohvrilt kokkuvõtlikke tõendeid, peab ta isegi juhul, kui ohver on vanem kui 18aastane, taotlema prokuratuuri nimetatud kvalifitseeritud psühholoogi või lastepsühhiaatri abi. Igal juhul tagatakse, et kokkuvõtlike tõendite nõudmise korral ei puutu eriti haavatavad isikud kokku eeluurimise all oleva isikuga ja neid ei kutsuta tõendeid esitama korduvalt, kui see just ei ole eeluurimise seisukohast hädavajalik (seadustiku artikli 362 lõige 1-bis).

TUNNISTAJATE ÄRAKUULAMINE – Teid kui tunnistajat kuulab ära kohtu eesistuja, kes kuulab ära ka poolte küsimused ja vastuväited. Selle käigus võib eesistuja paluda mõne Teie sugulase või kvalifitseeritud lastepsühholoogi abi. Kui kohtu eesistuja leiab pärast poolte ärakuulamist, et otsene küsitlemine ei tekitaks Teile stressi, annab ta korralduse jätkata tunnistuste võtmisega eespool kirjeldatud viisil. See korraldus võidakse küsitlemise käigus tühistada (seadustiku artikkel 498).

Poole taotlusel või juhul, kui kohtu eesistuja peab seda vajalikuks, kohaldatakse artikli 398 lõikes 5-bis sätestatud korda (kohtueelne tõendite kogumise istung, vt allpool).

KOHTUEELNE TÕENDITE KOGUMISE ISTUNG (artikli 398 lõige 5-bis) – poole taotlusel või juhul, kui kohtu eesistuja peab seda vajalikuks, kohaldatakse järgmist menetlust: eeluurimiste puhul, mis on seotud pereliikme või partneri kuritarvitamisega, orjastamise või orjastuses hoidmisega, lasteprostitutsiooniga, lastepornograafiaga, virtuaalse pornograafiaga, lasteprostitutsioonile keskenduva turismiga, inimkaubandusega, orjade ostmise ja müügi, seksuaalse rünnakuga, raskendavate asjaoludega süütegudega, alaealisega sooritatud seksuaalaktiga, grupiviisilise seksuaalse rünnakuga või alaealise ahvatlemise või jälitamisega, võib kohus juhul, kui tõendite esitajate seas on eriti haavatavas olukorras olevaid täiskasvanuid, anda korralduse, millega määratakse kindlaks tõendite kogumise istungi koht, aeg ja kord, kui see on vajalik ja asjakohane asjassepuutuvate isikute kaitsmiseks. Ära kuulamine võib toimuda mujal kui esimese astme kohtus – kohus võib kasutada selleks eriotstarbelisi ruume või nende puudumise korral tõendeid esitava isiku kodu. Tunnistaja ütlused tuleb tervikuna lindistada, kasutades heli- või pildisalvestusseadmeid. Kui salvestusseadmed või tehnilised töötajad ei ole kättesaadavad, tuleb koostada eksperdiaruanne või küsida nõu tehniliselt konsultandilt. Ära kuulamise kohta koostatakse ka kokkuvõtlik kirjalik aruanne. Salvestise koopia tehakse kättesaadavaks üksnes poolte taotlusel.

Kui olete eriti haavatavas olukorras ja Teid on vaja küsitleda, annab kohtunik Teie või Teie õigusnõustaja taotlusel korralduse võtta kaitsemeetmeid (seadustiku artikli 498 lõige 4-quarter).

Eespool nimetatud süütegudega seotud menetlustes võib prokuratuur, sealhulgas Teie või eeluurimise all oleva isiku taotlusel, paluda Teil esitada tõendid kohtueelse ärakuulamise käigus, isegi sellistel juhtudel, mil see ei ole nõutav. Kui Te olete eriti haavatavas olukorras, võib prokuratuur, sealhulgas Teie või eeluurimise all oleva isiku taotlusel, paluda Teil esitada tõendid kohtueelse ärakuulamise käigus (seadustiku artikkel 392).

Selliseks tõendite kogumiseks, mis eeldab eriti haavatavas olukorras olevate ohvrite osalemist, võib kasutada usaldusväärset kohtueelse ärakuulamise menetlust, mille eesmärk on muu hulgas vältida tekitamast Teile täiendavat kahju Teie pideva kaasamisega kohtuprotsessi (teistkordne ohvriks langemine).

TASUTA ÕIGUSABI – kui olete langenud sellise süüteo ohvriks, mis on seotud pereliikme või partneri kuritarvitamisega, naissuguelundite moonutamisega, seksuaalse rünnakuga, alaealisega sooritatud seksuaalaktiga, grupiviisilise seksuaalse rünnakuga või alaealise ahvatlemise või jälitamisega, on Teil **alati** õigus tasuta õigusabile, isegi kui Teie sissetulek ületab seadusega tasuta õigusabi saamiseks kehtestatud künnist. Kui Te olete alaealine, kehtib sama juhul, kui olete langenud sellise

süüteo ohvriks, mis on seotud sunnitööle sundimisega ja sunnitööl pidamisega, orjastamise või orjastuses hoidmisega, lasteprostitutsiooniga, lastepornograafiaga, lasteprostitutsioonile keskenduva turismiga, inimkaubandusega, orjade ostmise ja müügi ning alaealiste kõlbelise laostamisega.

Ma olen alaealine. Kas mul on erioigused?

(Vt eespool.)

Mu pereliige suri kuriteo tagajärjel. Millised on mu õigused?

Kui kuriteo ohver on surnud, kasutavad ohvrile seadusega antud õigusi lähimad sugulased.

(seadustiku artikli 90 lõige 3)

Mu pereliige langes kuriteo ohvriks. Millised on mu õigused?

(Vt eespool.)

Kas mul on võimalik kasutada vahendust? Millistel tingimustel? Kas vahenduse ajal tagatakse minu turvalisus?

Vahendus kriminaalasjades põhineb seadusandlikul dekreedil nr 274/2000, mis võimaldab ohvril esitada õigusrikkuja vastu hagi, et nõuda oma huvide kahjustamise eest hüvitist. Seda õigust saab kasutada üksnes selliste kuritegude puhul, mille korral on võimalik esitada kaebus (vähem tõsised süüteod).

Et jõuda rahuldavale kokkuleppele, on vahenduse algatamiseks ja teostamiseks kriminaalasjades vajalik poolte nõusolek. Kogu menetluse jooksul peab rahukohtunik toetama nii palju kui võimalik poolte lepitamist. Rahukohtuniku pädevusvaldkonda kuuluvad kuriteod, mille puhul on tulenevalt kuriteo laadist sobilik kasutada vahendust, on muu hulgas laimamine, teotamine, kallaletung, kehavigastuse või tervisekahjustuse tekitamine ja vandalism.

Peale selle võivad kriminaalmenetluse pooled või nende õigusnõustajad pöörduda otse vahendusteenuse pakkuja poole, võttes arvesse rahukohtuniku pädevusvaldkonda kuuluvate kriminaalmenetluste alternatiivset määratlust, mis on sätestatud seadusandliku dekreeidi nr 274/2000 artiklis 35, või silmas pidades otsust, et süüteokats on seoses sellega, et õigusrikkuja on võtnud korvamismeetmeid, lõpetatud.

Kuritegude puhul, mille kohta on võimalik esitada kaebus, on lubatud taotleda kuriteo toimepanekus kahtlustatava isiku rahukohtuniku ette kutsumist. Taotlusel peab olema Teie kui kannatanu või Teie seadusliku esindaja ja Teie õigusnõustaja allkiri. Teie allkirja kinnitab Teie õigusnõustaja. Kui Te olete alla 14aastane, vaimselt haige või teovõimetu, peab taotlusele alla kirjutama Teie vanem, täieõiguslik eestkostja, piiratud volitustega eestkostja või erieestkostja. Taotluse esitamisel on samad tagajärjed kui kaebuse esitamisel (artikkel 21).

Taotlus tuleb saata esmalt prokuratuuri sekretariaadile ja seejärel esitab taotleja selle kolme kuu jooksul pärast kuriteost teatamist koos taotluse esitamist sekretariaadile kinnitava tõendiga kohaliku rahukohtuniku kohtu kantseleisse. Kui Te olete sama vahejuhtumiga seoses kaebuse juba esitanud, peate seda taotluses nimetama, lisama kaebuse koopia ja esitama teise koopia prokuratuuri sekretariaadile. Sellisel juhul annab rahukohtunik korralduse, et talle saadetak algne kaebus (artikkel 22).

Kui Te soovite astuda menetlusse tsiviilhagejana, peate tegema seda taotluse esitamise ajal. Taotluses esitatud põhjendatud hüvitis- või kahjunõue on sisuliselt võrdväärne astumisega menetlusse tsiviilhagejana (artikkel 23).

Taotlus lükatakse tagasi:

1. kui see esitatakse pärast tähtaja lõppu;
2. kui see esitatakse juhtudel, mida ei ole ette nähtud;
3. kui see ei sisalda nõutavat teavet või ei ole allkirjastatud;
4. kui vahejuhtumi kirjeldus või teave tõendite allikate kohta ei ole piisav;
5. kui puuduvad tõendid prokuratuuri teavitamisest.

Kümne päeva jooksul pärast taotluse esitamist pöördub prokuratuur rahukohtuniku kohtu kantselei poole (artikkel 25). Kui prokuratuur leiab, et taotlus ei ole vastuvõetav, et see on selgelt põhjendamatu või see on esitatud rahukohtunikule, kelle jurisdiktsiooni alla asjaomane piirkond ei kuulu, ei võta ta rahukohtuniku ette kutsumise taotlust vastu, vastasel juhul nimetab ta kaebuses sisalduva süüdistuse kinnitamise või muutmise tasu.

Kui tähtaeg on möödunud, jätkab rahukohtunik isegi juhul, kui prokuratuur ei ole tema poole pöördunud. Kui rahukohtuniku meelest ei ole taotlus vastuvõetamatu ega selgelt põhjendamatu ja ta leiab, et taotlus kuulub tema pädevusvaldkonda, annab ta 20 päeva jooksul pärast taotluse esitamist välja korralduse, kutsudes pooled kohtusse ärakuulamisele.

Ühe või mitme kannatanu esitatud taotlus ei takista teisi osalemast menetluses, kasutades õigusnõustaja abi ja samu õigusi kui peamine taotluse esitaja. Asjassepuutuvad kannatanud võivad liituda tsiviilhagiga enne kohtuistungit väljakuulutamist. Kui kannatanud, kellele on väljastatud nõuetekohaselt korraldus tulla kohtusse, istungile ei ilmu, on see samaväärne loobumisega õigusest esitada kaebus või kaebuse tagasivõtmisega, kui see on juba esitatud.

Vähemalt seitse päeva enne kohtuistungit kavandatud toimumiskuupäeva esitab prokuratuur või kannatanu kohtukutse koos asjakohaste teatistega rahukohtuniku kohtu kantseleisse.

Kui tegemist on kuriteoga, mille puhul saab esitada kaebuse, toetab kohtunik poolte lepitamist. Kui see on lepitamise vaatenurgast kasulik, võib kohtunik istungi kuni kaks kuud edasi lükata ja vajaduse korral kasutada ka vahendusmeetmeid, mida pakuvad muud piirkonna avaliku või erasektori üksused. Igal juhul ei saa ütlushi, mille pooled annavad lepitusmenetluse raames, kasutada mis tahes viisil aruteludes (artikkel 29).

Kokkuleppe saavutamise korral koostatakse aruanne, milles kinnitatakse kaebuse tagasivõtmist või taotlusest loobumist ja kokkuleppega nõustumist. Taotlusest loobumisel on samad tagajärjed kui kaebuse tagasivõtmisel.

Vahendus võib välja viia selleni, et Te võtate kaebuse tagasi, mille tulemusel antakse teada, et asjast on aluse puudumise tõttu loobutud. Lisaks võib vahenduse positiivne tulemus, kuna sellega võib kaasneda kuriteoga tekitatud kahju hüvitamine, kaasa tuua otsuse, et süüteo menetlemine on lõpetatud, sest õigusrikkuja on maksnud enne kohtuistungit hüvitist või kuna süütegu on vähetähtis.

Kust ma leiän õigusaktid, milles on sätestatud minu õigused?

Ohvrite kaitset käsitlevad eeskirjad leiab kriminaalmenetluse seadustikust, [15. detsembri 2015. aasta seadusandlikust dekreedist nr 212](#), millega rakendatakse direktiivi 2012/29/EL kuriteoohvrite õiguste ning neile pakutava toe ja kaitse kohta, [9. novembri 2007. aasta seadusandlikust dekreedist nr 204](#), [23. detsembri 2008. aasta seadusandlikust dekreedist nr 222](#) (millega rakendatakse seadusandlikku dekreeti nr 204/2007), [7. juuli 2016. aasta seaduse nr 122](#) (Euroopa õigus 2015–2016: hüvitis vägivallakuriteo ohvritele) artiklist 11 ning mitmest muust regulatiivsest vahendist, mis on seotud konkreetset liiki kuritegude ohvritega.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 11/10/2018

2 - Kuriteost teatamine ja minu õigused uurimisevõi kohtumenetluse ajal

uidas ma pean kuriteost teatama?

- Kui olete teadlik kuriteost, milles prokuratuur saab esitada süüdistuse omal algatusel, võite esitada prokuratuurile või kriminaalpolitsei ametnikule avalduse (*denuncia*). Kuriteost teatamine on enamasti vabatahtlik, ent muutub mitmel seadusega selgelt ette nähtud juhul kohustuslikuks. Kuriteoteade sisaldab vahejuhtumi olulisi üksikasju ning sellesse märgitakse päev, mil Te saite süüteost teada, ja juba teada olevate tõendite allikad. Lisaks sisaldab see võimaluse korral isikuandmeid, elukohaandmeid ja mis tahes muud teavet, mis võib aidata kindlaks teha kuriteo toimepanekus kahtlustatava isiku, ning Teie kui kannatanu isikuandmeid ja ükskõik millise teise sellise isiku andmeid, kes võib olla suuteline andma asjakohast teavet, mis aitab välja selgitada, mis juhtus. Kui kasulikku teavet, mis võib aidata kindlaks teha kuriteo toimepanekus kahtlustatava isiku, ei esitata, ei takista see kriminaalmenetluse algatamist, sest Te võite esitada kuriteoteate ka teadmata isiku kohta. Politsei peab edastama selle teate asjakohasele prokuratuurile koos teabega kõikide uurimismeetmete kohta, mis on võetud kuriteo toimepanija väljaselgitamiseks.
- Kaebus (*querela*) on avaldus, mille abil kuriteo ohvriks langenud isik (või tema seaduslik esindaja) väljendab soovi, et teo toimepanijale esitataks süüdistus. See on seotud süütegudega, milles prokuratuur ei saa esitada süüdistust omal algatusel. Avalduses tuleb kirjeldada toime pandud süütegu ning väljendada kaebuse esitaja selget tahet esitada süüdistus ja süüdlast karistada. Esitatud kaebuse võib tagasi võtta, välja arvatud seksuaalse rünnaku või alaealisega sooritatud seksuaalakti

korral. Kaebusest loobumiseks peab isik, kelle suhtes kaebus on esitatud, olema kaebuse tagasivõtmisega nõus. Juhul kui asjaomane isik on süütu, võib ta selle asemel soovida tõendada kohtumenetluse abil, et tal ei ole kuriteoga mingit seost.

- Erasikute vaheliste lahkarvamuste korral esitab üks asjaomastest pooltest või mõlemad pooled avalduse (*esposto*), milles taotletakse õiguskaitseasutuse sekkumist. Pärast ametliku sekkumise taotlust kutsub õiguskaitseametnik pooled kokku, et proovida lepitamist ja koostada aruanne. Kui tehakse kindlaks, et toime on pandud kuritegu, peab õiguskaitseametnik juhul, kui tegemist on kuriteoga, milles prokuratuur saab esitada süüdistuse omal algatusel, teavitama kohtuasutust. Kui tegemist on kuriteoga, mille menetlemiseks tuleb esitada kaebus, võib õiguskaitseametnik otsida vaidlusele esialgse lahenduse, mis ei piira Teie õigust esitada hiljem kaebus.

Kuriteoteated, kaebused ja petitsioonid tuleb saata õiguskaitseasutuse büroosse (provintsi politseiprefektuur, kohalik politseijaoskond või sõjaväepolitsei (*Carabinieri*) jaoskond). Teate või petitsiooni võib esitada ka prokuratuurile.

Kuidas ma oma juhtumi kohta teavet saan?

Pärast seda, kui olete esitanud kuriteoteate, antakse Teile teavet ametiasutuste kohta, kellega võite ühendust võtta, kui soovite saada juhtumi kohta teavet, Teie rolli kohta eeluurimises ja kohtumenetluses, Teie õiguse kohta saada teavet kohtuistungil toimimise kuupäeva ja koha ning lõivude kohta, ning kui olete astunud menetlusse tsiviilhagejana, Teie õiguse kohta saada teada kohtuotsusest, sealhulgas kohtuotsuse kokkuvõtte. Peale selle on Teil õigus saada värsket teavet menetluse seisu ja teatatud süütegude registrisse tehtud kannete kohta, Teid teavitatakse mis tahes taotlusest juhtum lõpetada, Teile antakse nõu, kuidas vaidlustada oma õiguste rikkumine, ning Te võite juhtumi lõpetada, võttes võimaluse korral taotluse tagasi või kasutades vahendust (kriminaalmenetluse seadustiku (*Codice di procedura penale*, edaspidi „seadustik“) artikkel 90-*bis*).

Kas mul on õigus õigusabile (uurimise või kohtumenetluse ajal)? Millistel tingimustel?

Pärast esimest kokkupuudet prokuratuuriga antakse Teile keeles, millest Te aru saate, teavet Teie õiguse kohta saada õigusnõustamist ja õigusabi, mille eest tasub Itaalia riik (artikkel 90-*bis*). Võite esitada riigi rahastatava õigusabi saamiseks taotluse kooskõlas normidega, mis on sätestatud ebasoodsas olukorras olevatele inimestele pakutavat abi käsitlevates õigusaktides (seadustiku artikkel 98). Teil võib olla juurdepääs riigi rahastatavale õigusabile ka juhul, kui Teie sissetulek ei ületa seadusega ette nähtud künnist. Riigi rahastatava õigusabi saamiseks peate esitama vahetult pärast kuriteoteate esitamist esimese astme kohtule asjakohase taotluse. Kui viiakse lõpule esimene toiming, milles kaitsjal on õigus osaleda, ja igal juhul enne kutset tulla ülekuulamisele või hiljemalt samal ajal, kui teatatakse eeluurimise lõpetamisest, peab prokuratuur teavitama eeluurimise all olevat isikut sellest, et kohus on määranud talle kaitsja, vastasel juhul on mis tahes edasine toiming tühine (seadustiku artikkel 369-*bis*).

See teade peab sisaldama järgmist:

- a) teave selle kohta, et elukutselise kaitsja omamine on kriminaalmenetluses kohustuslik, koos teabega eeluurimise all olevale isikule seadusega antud õiguste kohta;
- b) kohtu määratud kaitsja nimi, aadress ja telefoninumber;
- c) teave süüdistatava õiguse kohta nimetada oma kaitseadvokaat ja teave selle kohta, et kui ta seda ei tee, esindab teda eeluurimise ajal kohtu määratud kaitsja;
- d) teave selle kohta, et süüdistataval tuleb kohtu määratud kaitsjale maksta, kui ta ei vasta riigi rahastatava õigusabi saamise nõuetele, ja hoiatus selle kohta, et kui ta kuulutatakse maksujõuetuks, algatatakse tema suhtes täitemenetlus;
- d-*bis*) teave selle kohta, et süüdistataval on õigus tõlgile ja oluliste dokumentide tõlkimisele;
- e) teave nõuete kohta, mis peavad olema täidetud riigi rahastatava õigusabi saamiseks.

Tasuta õigusabi põhineb Itaalia põhiseaduse artiklis 24 sätestatud kaitseõigusel, mille alusel on igaühel õigus abile igal kohtusüsteemi tasandil ja igas õigusemõistmise etapis. Lisaks sellele, et see võimaldab rahalistes raskustes olevatel inimestel saada riigi kulul abi juristilt ja spetsialistidelt, sealhulgas tehnilistelt konsultantidelt, võimaldab see kõnealustel isikutel mitte tasuda kohtukulusid. Tasuta õigusabi on võimalik kasutada kriminaalasjades ja kriminaalasjadega seotud tsiviilasjades, lisameetmete võtmiseks sellistes valdkondades nagu kriminaalõiguslikud täitemeetmed, julgeolek, ennetus ja järelevalve, ning kriminaalmenetlusest tulenevates tsiviilasjades.

Juurdepääs tasuta õigusabile on Itaalia kodanike kõrval ka välisriikide kodanikel, isegi juhul, kui nende väljasaatmiseks on algatatud haldusmenetlus ning nad ei ole Itaalia elanikud või on Itaalias elavad kodakondsuseta isikud.

Tasuta õigusabi võivad taotleda kõik menetluse osalised, kuid kui Te olete teatud seksuaalkuriteo ohver, seadusega ette nähtud sissetulekukünnist ei kohaldata.

Riik kaitseb ka alaealisi, kellel – nii nagu isikutel, kelle suhtes on algatatud eeluurimine – on võimalik saada tasuta õigusabi arresterimise, kinnipidamise või eelvangistuses hoidmise korral.

Tasuta õigusabi saamiseks ei tohi Teie sissetulek olla suurem kui seadusega ette nähtud 11 369,24 eurot, millele lisandub 1 032,90 eurot iga Teiega koos elava isiku kohta.

Kas mul on õigus nõuda kulude hüvitamist (uurimises või kohtumenetluses osalemise eest)? Millistel tingimustel?

Itaalia põhiseaduse artiklis 24 sätestatud kaitseõigusel põhinev tasuta õigusabi võimaldab igaühel, kes vastab nõuetele (mis on seotud isiku rahalise seisuga), saada igal kohtusüsteemi tasandil ja igas õigusemõistmise etapis riigi kulul abi juristilt ja spetsialistidelt, sealhulgas tehnilistelt konsultantidelt; samuti vabaneetakse tänu sellele kohtukulude maksmisest.

Kas ma võin edasi kaevata, kui juhtumi uurimine lõpetatakse enne kohtusse jõudmist?

Kui Te esitate juhtumi lõpetamise taotlusele vastulause, palute Te eeluurimise jätkamist. Te peate ära märkima edasise uurimise eseme ja esitama vastavad tõendid, vastasel juhul kuulutatakse vastulause vastuvõetamatuks. Kui Teie vastulause on vastuvõetamatu ja süüteo teade põhjendamatu, annab kohtunik põhjendatud määrusega korralduse juhtum lõpetada ja tagastab dokumendid prokuratuuri. Kui juhtumi lõpetamise taotlust ei võeta vastu, määrab kohtunik Teie ja eeluurimise all oleva isiku jaoks kindlaks eelistungi kuupäeva ning teavitab sellest prokuratuuri. Kohtunik teatab kavandatud istungist ka peaprokurörile ja apellatsioonikohtule (*Corte di Appello*). Kui kohtunik leiab pärast istungit, et asja on vaja edasi uurida, annab ta sellest teada prokuratuurile väljastatava määruse kaudu, kus määratakse kindlaks mitteläbiräägitav tähtaeg asjaomase uurimise jätkamiseks. Kui kohtunik ei võta juhtumi lõpetamise taotlust vastu, annab ta prokuratuurile korralduse sõnastada kümne päeva jooksul süüdistus. Kahe päeva jooksul pärast süüdistuse esitamist annab kohtunik välja määruse, et määrata kindlaks eelistungi toimumise aeg.

Kui Te olete isikuvastase vägivaldte ohrver, on Teil lisaks alati õigus sellele, et Teile antakse teada taotlusest juhtum lõpetada, isegi kui Te ei ole sõnaselgelt soovinud enda teavitamist, ning Teil on alates selle teabe saamisest 20 päeva, et vaadata dokumendid läbi ja esitada põhjendatud taotlus eeluurimise jätkamiseks (seadustiku artikli 408 lõige 3-*bis*).

Kas ma võin osaleda kohtumenetluses?

Kuriteo ohvrina võite nimetada õigusnõustaja, et kasutada endale antud õigusi. Kandmaks hoolt selle eest, et teave, mida Teil on seadusest tulenevalt õigus saada, jõuaks Teieni, ja selleks, et kasutada konkreetseid õigusi, peate teatama kättetoimetamisadressi. Samuti peate teatama selle aadressi muutmise kohta kriminaalmenetluse ajal. Kui olete nimetanud õigusnõustaja, ei pea Te seda teavet esitama, sest kõik teated saadetakse Teie nõustajale.

Teil on õigus esitada menetlusdokumente ja nimetada tõendeid nii eeluurimisetapis kui ka kohtumenetluse käigus (seadustiku artikkel 90-*bis*). Samuti võite kontrollida teatatud süütegude ametlikku registrisse tehtud kandeid (seadustiku artikkel 335). Teid tuleb teavitada, kui ekspertide teostatavad hindamised, mida ei ole võimalik korrata, jõuavad lõpule (seadustiku artikkel 360). Te võite ka esitada prokuratuurile taotluse tõendite kogumiseks kohtueelse ärakuulamise käigus. Võite nii kohe kuriteoteate esitamisel kui ka hiljem paluda, et Teile antaks teada mis tahes taotlusest eeluurimine edasi lükata või juhtum lõpetada. Seda, et Teid teavitataks taotlusest eeluurimine edasi lükata (seadustiku artikkel 406) ja taotlusest juhtum lõpetada (seadustiku artikkel 408), peate eraldi paluma. Kohtumenetluse toimumise korral on Teil õigus sellele, et Teile teatatakse esimese istungi toimumise koht, kuupäev ja aeg. Järgmistest istungitest Teid ei teavitata ja istungi edasilükkamise korral peate hankima teabe istungi toimumise kuupäeva kohta esimese astme kohtult ise. Te ei ole kohustatud istungitel osalema, välja arvatud juhul, kui esitate oma tõendid. Pärast eeluurimise lõppemist on Teil õigus näha kõiki juhtumiga seotud dokumente ja teha neist koopiaid. Kui eeluurimine alles kestab, ei ole Teil üldjuhul lubatud seda teha, ehkki prokuratuur võib anda selleks konkreetsel põhjusel loa.

Kriminaalmenetluse korral võite juhul, kui toime pandud kuriteoga on Teile kahju tekitatud, küsida hüvitist ja osaleda menetluses, astudes sellesse tsiviilhagejana.

Milline on minu ametlik roll õigussüsteemis? Kas ma olen või kas ma saan valida, et ma olen: ohver, tunnistaja, tsiviilhageja või erasüüdistaja?

Ohvril kui kuriteo tõttu kannatanud isikul on kõik eespool nimetatud õigused. Lisaks võidakse Teid kuulata kohtumenetluses ära tunnistajana ja kui Teil on õigus saada kuriteoga tekitatud kahju eest hüvitist, võite esitada kriminaalmenetluses tsiviilhagi, astudes menetlusse tsiviilhagejana.

Millised on minu õigused ja kohustused seoses minu rolliga?

Ilma et see piiraks seda, mis on sätestatud eespool seoses Teie õiguste ja huvidega kannatanuna, kohaldatakse juhul, kui tegutsete tunnistajana, järgmisi eeskirju.

Tunnistajana peate ilmuma kohtuniku ette ja järgima tema menetlusnõuetega seotud juhiseid ning vastama tõeselt Teile esitatavatele küsimustele. Te ei ole kohustatud paljastama midagi, mis võib kaasa tuua Teie vastu süüdistuse esitamise. Kui peaks juhtuma, et istungi toimumise päeval tekib probleem, mis muudab Teie osalemise võimatuks, peate sellest aegsasti teatama, märkides oma puudumise põhjuse. Sellisel juhul – kui kohtunik peab Teie puudumist õigustatuks – esitab kohtunik uue kohtukutse ilmumiseks järgmisele istungile. Kui Teid kutsutakse kohtusse mitu korda ja Te ei tule kohale, nimetamata õiguspärasest põhjust, võidakse Teid tuua kohtusse sunniviisiliselt, samuti võidakse Teid kohustada maksma trahvikassasse (*cassa delle ammende*) trahvi ja kandma Teie ilmumatajätmisest tulenevad kulud seadustiku artikli 133 tähenduses. Te olete kohustatud vastama Teile esitatavatele küsimustele tõeselt. Seadustiku artikliga 372 on ette nähtud tunnistajate karistamine, kui nad keelduvad vastamast, esitavad valeväiteid või ei räägi sellest, mida nad teavad. Kui olete tunnistajana tõrges ja ei ole valmis tegema koostööd, võidakse Teid karistada vanglakaristusega. Tunnistajat ei ole võimalik kinni pidada istungi ajal. Kui võtate valeväite tagasi või kinnitate tõtt enne kohtuotsuse väljakuulutamist, ei saa Teid süüdistada kuriteos. Teile ei määrata karistust, kui annate valeütlusi selleks, et päästa ennast või oma lähisugulast kriminaalkaristusest (seadustiku artikkel 384).

Kas ma võin kohtumenetluse ajal teha avalduse või anda tunnistusi? Millistel tingimustel?

Kuriteo ohvrina võite ilmuda kohtusse ka tunnistajana. Teie avaldusi võidakse kasutada tõenditena süüdistatava süüdimõistmisel, kui nad on osutunud kontrollimisel nii objektiivselt kui ka subjektiivselt usutavateks. Kohtunik võib hinnata Teie ütlusi vabalt ja süüdistatav võidakse süüdi mõista isegi üksnes Teie tõendite alusel. Te peate rääkima tõtt, ehkki Te ei ole kohustatud andma ütlusi iseenda vastu (õigus vaikida). Süüdistatava lähisugulased ei ole kohustatud astuma tunnistajatena kohtu ette, välja arvatud juhul, kui nad ise on esitanud kuriteoteate või kaebuse või kui nad ise või mõni lähisugulane on langenud menetluse raames käsitletava kuriteo ohvriks. Samuti on lubatud keelduda vastamast küsimusele, kui võite paljastada sellega ärisaladuse. Kui Te teete avalduse eeluurimise käigus, võib Teil olla õigus mitmesugustele kaitsemeetmetele.

Millist teavet mulle antakse kohtumenetluse ajal?

(Vt eespool.)

Kas mul on võimalik tutvuda menetlustoimikuga?

Prokuratuur teeb oma kantselei hallatavasse asjakohasesse registrisse viivitamata kande iga kuriteo kohta, millest talle on teatatud või mille ta on ise avastanud, kandes samal ajal või kohe kui võimalik sinna ka kuriteo toimepanekus süüdistatava isiku nime. Kui vahejuhtumi õiguslik liigitus eeluurimise käigus muutub või üksikasjad osutuvad teistsugusteks, ajakohastab prokuratuur tehtud kandeid. Kannetest teavitatakse kuriteos süüdistatavat isikut, Teid kui ohvrit ja taotluse korral õigusnõustajat ja kaitsjat. Kui taotletakse teavet teatatud süütegude ametlikku registrisse tehtud kannete kohta, esitab prokuratuuri sekretariaat taotletud teabe, kui sellised kanded on tehtud ja miski ei takista taotlusele vastamast. Vastasel juhul teatab ta, et kanded, mille kohta saaks teavet anda, puuduvad. Kui eeluurimise suhtes kohaldatakse erinõudeid, võib prokuratuur anda taotletud teabe esitamise kohta otsust tehes põhjendatud määrusega korralduse, et tehtud kanded peavad jääma salajasteks kuni kolmeks kuuks ja seda aega ei saa pikendada (seadustiku artikkel 335).

Kui juhtum on seotud pereliikme või partneri kuritarvitamisega või jälitamisega, teavitab prokuratuur, juhul kui tal ei ole kavas taotleda menetluse lõpetamist, Teie seaduslikku esindajat või, kui Teil sellist esindajat ei ole, Teid ennast eeluurimise lõpetamisest (seadustiku artikkel 415-*bis*).

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 11/10/2018

3 - Minu õigused pärast kohtumenetlust

as mul on õigus otsus edasi kaevata?

Vaid kannatanul, kes on astunud menetlusse tsiviilhagejana, on autonoomne õigus otsus edasi kaevata ja igal juhul on see õigus piiratud tema enda tsiviilhuvide kaitsmisega.

Itaalia seaduse nr 46/2006 kohaselt ei ole tsiviilhagejal enam üldist edasikaebamise õigust – Te võite otsuse edasi kaevata üksnes kassatsioonikohtusse (*Corte di Cassazione*).

Võite esitada apellatsioonkaebuse järgmise kohta:

- süüdimõistva otsuse aspektid, mis on seotud tsiviilhagiga;
- õigeksmõistev otsus (vaid seoses juhtumi tsiviilaspektidega);
- kohtuotsuse aspektid, mis on seotud Teie õigusega nõuda kahju ja kulude hüvitamist.

Millised on minu õigused pärast süüdimõistmist?

Kui Te astusite kannatanuna tsiviilhagejana menetlusse, mille tulemusel on tehtud kohtuotsus, mille läbivaatamist Te soovite taotleda, on Teil õigus kohtuistungil staadiumis sekkuda seoses taotluse enda vastuvõetavusega. See kehtib isegi juhul, kui olete esitanud erakorralise apellatsiooni kokkuleppemenetluse raames mõistetud karistuse peale, kui eraldi kohtuotsuses on sätestatud, et on võimalik taotleda otsust, millega nõutakse süüteo toimepanijalt õiguskulude hüvitamist.

Kas mul on pärast kohtumenetlust õigus abile või kaitsele? Kui kaua?

11. veebruari 2015. aasta seadusandlikus dekreedis nr 9 on sätestatud direktiivi 2011/99/EL rakendusnormid. Direktiiv põhineb vastastikuse tunnustamise põhimõttel ja sellega reguleeritakse Euroopa lähenemiskeelu kasutamist eesmärgiga kanda hoolt selle eest, et meetmeid, millega kaitstakse isikut kuriteo eest, mis võib asjaomast isikut kahjustada või seada ohtu tema elu, füüsilise või vaimse tervise, väärikuse, isikuvabaduse või seksuaalse puutumatusena, kohaldatakse edasi isegi siis, kui asjaomane isik suundub mõnda teise liikmesriiki. Direktiivis on sätestatud, et Euroopa lähenemiskeelu võib välja anda üksnes juhul, kui otsuse teinud riigis on varem vastu võetud kaitsemeetmed, millega kehtestatakse ohustava isiku suhtes üks või mitu järgmist keeldu või piirangut: keeld siseneda teatavatesse paikadesse või kindlaksmääratud piirkondadesse, kus kaitstav isik elab või mida ta külastab; keeld otsida kaitstava isikuga mis tahes kontakti või selliste kontaktide reguleerimine; keeld läheneda kaitstavale isikule lähemale kui ettenähtud kaugusele või sellise lähenemise reguleerimine. Täidesaatva liikmesriigi pädev asutus peab Euroopa lähenemiskeelu kättesaamisel seda keeldu viivitamata tunnustama ning võtma kõik meetmed, mis oleksid võimalikud asjaomase riigi õiguse alusel samalaadsel juhul, et tagada kaitstava isiku kaitse.

Millist teavet mulle antakse, kui kurjategija mõistetakse süüdi?

Kui arutelud on lõppenud, koostab ja allkirjastab kohtu eesistuja kohtuotsuse resolutiivosa ning samuti koostatakse otsuse aluseks olnud faktiliste ja õiguslike asjaolude lühikokkuvõte. Kohtuotsus avalikustatakse kohtuistungil selle resolutiivosa ettelugemise teel. Põhjenduste ja resolutiivosa ettelugemine on samaväärne istungil viibivate poolte või seal viibima pidanud poolte teavitamisega kohtuotsusest. Kohtunik teeb süüdimõistva otsuse, kui süüdistatav on vähimagi põhjendatud kahtluseta kuriteos süüdi. Kohtuotsusega määrab kohtunik kindlaks määratava karistuse ja mis tahes kaitsemeetmed (*misura di sicurezza*). Kui süüdimõistetule on maksejõuetu, annab kohtunik tema tsiviilesindajale korralduse maksta rahatrahvi. Lisaks mõistetakse kohtuotsuses süüdimõistetult välja menetluskulud. Tsiviilhageja taotlusel annab kohtunik korralduse avaldada süüdimõistev otsus ajalehtedes. Seda tehakse süüdimõistetule ja vajaduse korral ka tema tsiviilesindaja kulul.

Kohtuotsus sisaldab järgmist:

1. pealkiri „*in nome del popolo italiano*“ (Itaalia rahva nimel) ja teave otsuse teinud asutuse kohta;
2. süüdimõistetule isikuandmed ja muu süüdimõistetuga seotud teave, mis aitab kindlaks teha tema isiku, ja üldine teave muude juhtumiga seotud eraõiguslike isikute kohta;
3. lõiv;
4. viide poolte esitatud dokumentidele;
5. otsuse aluseks olnud faktiliste ja õiguslike asjaolude lühiselgitus koos viitega tõenditele, millel otsus rajaneb, ja selgitusega selle kohta, miks kohtunik ei pea vastupidiseid tõendeid usaldusväärseteks;
6. resolutiivosas viide kohaldatud seadussätetele;
7. kuupäev ja kohtuniku allkiri.

Pärast avaldamist antakse kohtuotsus kohtu kantseleile. Kui kohtuotsust ei avaldata 30 päeva jooksul või muu tähtaja jooksul, mis ei ületa 90 päeva otsuse tegemisest, edastatakse teade otsuse tegemise kohta prokuratuurile ja edasikaebamisõigust omavatele eraõiguslikele isikutele ning õigusrikkuja kaitsjale.

Kas mulle teatatakse, kui kurjategija vanglast vabaneb (sealhulgas ennetähtaegselt või tingimisi) või põgeneb?

Kriminaalmenetluse seadustiku (*Codice di procedura penale*) artikliga 90-ter on ette nähtud, et isikuvastaste vägivallategude puhul tuleb Teid Teie taotluse korral viivitamata teavitada vabastamiseks või vabadust piirava meetme kohaldamise lõpetamiseks

tehtavatest ettevalmistustest, samuti sellest, kui süüdistatav põgeneb eelvangistusest või vanglast, ja sellest, kui süüdimõistetu ei täida tahtlikult kinnipidamiskorraldust.

Kas mind kaasatakse (tingimisi) vabastamist käsitleva otsuse tegemisse? Kas mul on näiteks õigus teha avaldus või esitada kaebus?

Enne nende otsuste tegemist ei ole tavaks pidada nõu ohvriga.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 11/10/2018

4 - Hüvitis

uidas nõuda kurjategijalt kahju hüvitamist? (nt kohtuasi, tsiviilnõue, tsiviilhagi kriminaalmenetluses)

Kuriteo toimepanek ja hilisem süüdimõistmine tähendab seda, et kannatanul on õigus nõuda kahju hüvitamist. Itaalia õiguses on sätestatud kantud kahju eest hüvitise saamiseks kaks viisi:

- võite astuda tsiviilhagejana süüdistatava suhtes algatatud kriminaalmenetlusse;
- võite esitada eraldiseisva tsiviilhagi.

Valik on Teie, kuna need kaks menetlust – kriminaalmenetlus ja tsiviilmenetlus – hoitakse seadusega lahus.

Alles pärast taotlust menetleda asja kohtulikult või asja menetlusse võtmist (kohtuistungil) võite oma õigusnõustaja abiga esitada tsiviilhagi ja seega saada täielikke esindusõigusi omavaks menetluse pooleks. Süüdimõistmise korral määrab kriminaalkohus Teile teatava summa, nn vahehüvitise, mis kuulub kohe väljamaksmisele, jättes hüvitise lõplikku kogusummat käsitleva otsuse tegemise tsiviilkohtule, kes saab selle summa kindlaks määrata alles pärast kriminaalkohtu otsuse jõustumist.

Tsiviilhagejana menetlusse astumise asemel võite esitada eraldiseisva tsiviilhagi, et nõuda teo toimepanija käitumise tagajärjel kantud kahju hüvitamist.

Kohus andis kurjategijale korralduse hüvitada mulle kahju / maksta hüvitist. Kuidas ma saan tagada, et kurjategija järgib seda korraldust?

Kui kohus annab teo toimepanijale korralduse maksta hüvitist vigastuste või kahju eest, mis on tekitatud ohvrile, kes on astunud menetlusse tsiviilhagejana, võib ta valida ühe kolmest: määrata kindlaks tekitatud kahju, teha üldine hüvitismäärus või nõuda vahesumma maksmist.

Ohvri jaoks on parim lahendus see, kui kohtuotsuses antakse korraldus kahju lõplikult hüvitada. Sellisel juhul on võimalik teavitada süüteo toimepanijat kohtu otsusest ja korraldusest maksta (*atto di precetto* – makseteade, mis tuleb väljastada enne täitemenetluse algatamist). Sellega nõutakse tasumisele kuuluva summa maksmist ning astutakse esimesed sammud, mis on vajalikud korralduse täitmise tagamise meetmete kehtestamiseks juhul, kui süüteo toimepanija jätab oma kohustuse järjekindlalt täitmata (sellega seoses on alati soovitatav eelnevalt uurida varasid, mille arvelt on võimalik hüvitis sisse nõuda).

Välja arvatud juhul, kui hüvitise määramise otsus on selgelt ajutiselt täitmisele pööratav, on hüvitise sissenõudmise tingimuseks see, et kohtuotsust ei tühistata, st et kindlaks määratud tähtaja jooksul ei esitata sellega seoses ühtki apellatsioonkaebust.

Seepärast võib hüvitise maksmise korralduse edastada koos kohtuotsusega, sealhulgas juhul, kui selles otsuses nõutakse vahehüvitise maksmist, mida tuleb alati teha kohe. Kannatanut see lahendus siiski alati ei rahulda. Seepärast – kui see lahendus ei ole Teie meelest piisav – peate esitama eraldiseisva tsiviilhagi, mis võimaldab välja selgitada jääkkahju ja määrata teo toimepanijale uue, teistsuguse karistuse.

Kolmanda võimaliku stsenaariumi puhul, kus kriminaalkohus teeb piisavate tõendite puudumise tõttu süüdistatava suhtes üksnes üldise määruse hüvitise maksmiseks, määramata kindlaks summat, on alati vajalik tsiviilmenetlus.

Kas riik võib teha mulle ettemakse, juhul kui kurjategija korraldust ei järgi? Millistel tingimustel?

Vastavalt direktiivile 2004/80/EÜ, mida rakendatakse Itaalias eespool nimetatud sätetega, peab riik tagama oma kodanikele ja välismaalastele, kes on langenud Itaalia territooriumil toime pandud tahtliku vägivallakuriteo (mõrv, raske tervisekahjustus, seksuaalne rünnak) ohvriks, õiglase ja asjakohase hüvitise iga kord, kui õigusrikkujat ei tehta kindlaks või ei tooda kohtu ette, või kui tal puuduvad rahalised vahendid, et hüvitada ohvriks – või kui ohver on surnud, ohvri perele – enda tekitatud kahju.

Kas mul on õigus saada riigilt hüvitist?

(Vt eespool.)

Kas mul on õigus saada hüvitist, juhul kui kurjategijat ei mõisteta süüdi?

Kui süüdistatav mõistetakse kriminaalmenetluse tulemusena õigeks, saate ikkagi esitada tsiviilkohtule hüvitamishagi, välja arvatud juhul, kui Te olete tsiviilhagejana kriminaalmenetlusse astumisega sellest õigusest loobunud.

Kas mul on õigus erakorralisele maksele, kui ma ootan otsust oma hüvitisnõude kohta?

Kui Te astute tsiviilhagejana kriminaalmenetlusse, et taotleda tagastamist ja kahju hüvitamist, teeb kohus kohtuotsuse tegemisel kooskõlas seadustiku artikliga 533 otsuse ka juhtumi tsiviilaspektide kohta. Juhul kui on olemas tõendid selle kohta, et kuriteo tagajärjel kanti kahju (*an debeat*), kuid ei ole teada selle suurus (*quantum debeat*), teeb kohus seoses tsiviilvastutusega üldise otsuse ja suunab pooled summa kindlaksmääramiseks tsiviilkohtusse (seadustiku artikkel 539). **Tsiviilhageja võib siiski küsida kriminaalkohtult vahehüvitist** juba tõendatud kahju piires. Täpsemalt kohustatakse esialgses otsuses teo toimepanijat ja tsiviilõiguslikult vastutavat isikut **maksma kahju hüvitamiseks teatud summa enne hüvitise lõplikku arutamist, ja see otsus kuulub kohe täitmisele**. Selles otsuses põhjendatakse Teie konkreetse taotluse korral vahesumma maksmise määrust, mis tehakse teo toimepanija suhtes juhul, kui kohus leiab, et vastutuse kohta ulatuses, milles antakse vahehüvitist, on juba konkreetseid tõendeid. Õigupoolest ei ole isegi kriminaalmenetluses vahesumma arvutamiseks vaja esitada tõendeid kahjusumma kohta, vaid piisab sellest, kui on kindel, et selline kahju vahehüvitise ulatuses tekitati (kassatsioonikohtu kriminaalosakond, nr 12634/2001).

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 11/10/2018

5 - Minu õigus saada abi ja toetust

ellega ma pean abi ja toetuse saamiseks ühendust võtma, kui olen kuriteoohver?

Pärast esimest kokkupuudet prokuratuuriga antakse Teile kui kannatanule keeles, millest Te aru saate, teavet kohalike tervishoiuasutuste, majutusasutuste ja varjupaikade kohta. Kui ohvrite seas on alaealisi, tuleb teavitada alaealiste kohut, et hinnata olukorda ja kaitsemeetmeid. Õiguskaitseasutused on kohustatud viima Teid Teie taotluse korral igal ajal kokku järgmiste organisatsioonidega:

- ohvriabi teenuste osutajad;
- õiguslikku tuge pakkuvad spetsialiseerunud asutused;
- advokatuuri nõukogud (*Consigli dell'Ordine*);
- valitsusvälised organisatsioonid (vabaühendused);
- õiguskliinikud –kohtumediitsiini osakonnad;
- õigusliku toe pakkumisse kaasatud riigiasutused (justiitsministeerium, siseministeerium).

Ohvriabiorganisatsioonid

Valitsusvälised organisatsioonid – ühendused, kes on kaasatud kuriteoohvritele õigusliku toe pakkumisse:

1. ametiühingud; Itaalia Üldine Töökonföderatsioon (*Confederazione Generale Italiana del Lavoro; CGIL*), Itaalia Ametiühingute Konföderatsioon (*Confederazione Italiana Sindacati Lavoratori; CISL*), Itaalia Tööliit (*Unione Italiana del Lavoro; UIL*);
2. maffiavastane ühendus Libera – 0832 683429 683430;
3. naiste varjupaik Roomas – 06 6840 172006

4. tarbijaühendused;
5. eakate õiguste eest võitlevate ühenduste riiklik võrgustik (*Associazioni per i Diritti degli Anziani; ADA*) – 06 48907327;
6. vägivallaohvreid toetav võrgustik Dafne – 011 5683686.

Inimkaubanduse vastase võitluse abitelefon – 800 290 290

Vägivallavastase võitluse abitelefon – 1522

Diskrimineerimisvastase võitluse abitelefon – 800 90 10 10

Suguelundite moonutamise ohvrite abitelefon – 800 300 558

Terrorismi ja organiseeritud kuritegevuse vastase võitluse abitelefon – 06.46548373, 06.46548374, 06.46548375

Maffiakuritegude ohvrite abitelefon – 800 191 000

Väljapressimise ja liigkasuvõtmise ohvrite abitelefon – 800-999-000

Abitelefon diskrimineerimise ja rassismiga seotud juhtumitest teatamiseks ükskõik millises keeles – 800 90 10 10

Hädaabitelefon alaealistele – 114

Kas ohvriabi on tasuta?

Jah.

Millist abi võin ma saada riiklikelt ametiasutustelt?

Kuriteod, mille toimepanekul on kasutatud vägivalda, võivad mõjuda ohvrile traumeerivalt, seepärast võite paluda abi kohaliku tervishoiuameti (*Azienda Sanitaria Locale; ASL*) asjakohastelt avalike teenuste osutajatelt, näiteks perenõustamiskeskusest (consul torio familiare), ja kohalikult omavalitsuselt (sotsiaalteenused). Kui ohvrite seas on alaealisi, tuleb teavitada alaealiste kohut, et hinnata olukorda ja kaitsemeetmeid. Teie taotluse korral on politseil (sõjaväepolitsei (*Carabinieri*), riigipolitsei, munitsipaalpolitsei jne) kohustus viia Teid igal ajal kokku järgmiste organisatsioonidega. Mõnes varjupaigas on olemas turvakorterid, kuhu Teid võidakse tõsisema juhtumi puhul majutada, et pääseksite edasisest vägivallast. Et saada teavet oma piirkonnas asuvate varjupaikade kohta ja/või nendega ühendust võtta, võite helistada tasuta infotelefonile 1522, mida haldab Itaalia peaministri kantselei. Kui Teil on isiklike probleeme, võite paluda abi ka tugiteenuseid pakkuvalt administraatorilt (*Amministratore di Sostegno*), kes tegutseb tsiviilkohtu eestkosteosakonna juhtimisel ja kelle ülesanne on aidata tasuta üksikisikuid, kes on oma huvide tagamisel raskustes, isegi kui need raskused on ajutised. Võite esitada taotluse otse tsiviilkohtule või selgitada oma probleeme kohaliku omavalitsuse sotsiaalteenistusele, et nad saaksid teavitada prokuratuuri tsiviilasjade osakonda, mis võib anda Teie nimel korralduse võtta meetmeid.

Millist abi võin ma saada valitsusvälistelt organisatsioonidelt?

Valitsusvälised organisatsioonid pakuvad mitmesugust abi, sealhulgas psühholoogilist tuge, ajutist majutust näiteks varjupaigas, õiguslikku tuge ja nõu, materiaalselt tuge, abi põhivajaduste rahuldamisel jne.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 11/10/2018

Kuriteo ohvrite õigused kriminaalmenetluses - Küpros

Teid käsitatakse **kuriteoohvrina**, kui Teile on tekitatud kahju (nt kui Teile on tekitatud kehavigastus või Teie vara on kahjustatud või varastatud) siseriikliku õiguse kohaselt kuriteoks peetava teoga. Seaduse kohaselt on Teil kuriteoohvrina teatavad õigused enne kohtumenetlust, menetluse ajal ja pärast kohtumenetlust.

Küproses algab **kriminaalmenetlus** kuriteo uurimisega, mida toimetab politsei. Kui uurimine on lõpetatud, saadetakse asi Küprose vabariigi peaprokurörile, kes otsustab, kas alustada kriminaalmenetlust. Kui kuriteo väidetava toimepanija vastu on piisavalt tõendeid, saadab peaprokurör süüdistusakti kohtusse. Kui kohus on kogunud tõenditega tutvunud, otsustab ta, kas süüdistatav on süüdi ja määrab süüdimõistmise korral karistuse, või mõistab süüdistatava õigeks.

Vajaliku teabe leidmiseks klikkige alltoodud linkidel

- [🔗 1 - Minu õigused, kui olen langenud kuriteo ohvriks](#)
- [🔗 2 - Kuriteost teatamine ja minu õigused uurimisevõti kohtumenetluse ajal](#)
- [🔗 3 - Minu õigused pärast kohtumenetlust](#)
- [🔗 4 - Hüvitis](#)
- [🔗 5 - Minu õigus saada abi ja toetust](#)

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 14/11/2018

1 - Minu õigused, kui olen langenud kuriteo ohvriks

Illist teavet ma saan ametiasutustelt (nt politseilt, prokurörit) pärast kuriteo toimumist, kuid enne kui ma sellest teatan?

Politsei teavitab Teid ilma põhjendamatu viivitamata õigusest saada järgmist teavet:

1. politseijaoskond või -osakond, kuhu saab esitada kuriteoteate;
2. mis liiki abi ja kellelt on võimalik saada, sealhulgas asjakohastel juhtudel põhiteave juurdepääsu kohta meditsiinilisele abile, spetsialiseeritud abile (sh psühholoogilisele abile) ja alternatiivsele majutusele;
3. kuidas ja millistel tingimustel pakutakse kaitset, sealhulgas rakendatakse kaitsemeetmeid;
4. kuidas ja millistel tingimustel võib nõuda hüvitis;
5. kuidas ja millistel tingimustel hüvitatakse kriminaalmenetluses osalemisest tulenevad kulud;
6. kuidas ja millistel tingimustel on Teil õigus suulise ja kirjaliku tõlke teenustele;
7. kaebuste esitamise kord, kui asjaomane osakond ei austa Teie õigusi;
8. Teie juhtumiga tegeleva politseiametniku kontaktandmed teabevahetuse võimaldamiseks.

Ma ei ela selles ELi liikmesriigis, kus kuritegu toime pandi (ELi ja kolmandate riikide kodanikud). Kuidas on mu õigused kaitstud?

Kui elate teises liikmesriigis, võtab Küprose politsei Teilt ütlused kohe pärast seda, kui olete kuriteost teatanud, et vähendada menetluse korraldamisel tekkivaid probleeme.

Kui kuritegu pandi toime Küprose Vabariigis ja Teie elate teises liikmesriigis, võite sellest teatada oma elukohaliikmesriigi pädevatele asutustele, kui Te ei saa või – väärteo korral – ei soovi seda teha Küproses.

Kui esitate Küprose politseile kuriteoteate teises ELi liikmesriigis toime pandud kuriteo kohta, peab ta menetluse algatamise pädevuse puudumise korral edastama selle kuriteo toimepanemise liikmesriigi pädevale asutustele.

Kui ma kuriteost teatan, siis millist teavet ma saan?

Kui olete esitanud politseile kuriteoteate, siis saate kuriteoteate menetlemise etapist olenevalt järgmist teavet:

1. Teie juhtumiga tegeleva politseiametniku andmed;
2. põhjendatud otsus uurimist mitte alustada või uurimine lõpetada või kurjategijale süüdistust mitte esitada;
3. kohtuistungiga aeg ja koht ning kurjategijale esitatud süüdistuse laad;

4. teave, mis võimaldab Teil olla kursis kriminaalmenetluse käiguga. Erandlikel asjaoludel, kui sellise teabe avalikustamine võib kahjustada asja nõuetekohast menetlemist, võidakse see Küprose Vabariigi peaprokuröri põhjendatud otsuse alusel avalikustamata jätta;
5. teave õiguse kohta saada teavet, kui Teiega seotud kuriteo eest vahistatud, süüdistuse saanud või süüdi mõistetud isik vabastatakse või põgeneb. Nimetatud teave võidakse jätta avalikustamata, kui on olemas või võib tekkida kurjategijale kahju tekitamise oht.

Kas mul on õigus tasuta suulise või kirjaliku tõlke teenustele (kui ma suhtlen politsei või muude ametiasutustega või uurimise või kohtumenetluse ajal)?

Kui soovite teatada kuriteost, kuid ei mõista või ei räägi kreeka keelt, võite esitada kuriteoteate Teile mõistetavas keeles, kasutades vajalikku keeleabi.

Lisaks sellele peab politsei tagama, et Teile pakutakse

- uurimise ajal tasuta suulise tõlke teenuseid, kui Te ei mõista või ei räägi kreeka keelt;
- uurimise käigus kogutud teabe tasuta tõlkimist Teile kirjaliku taotluse korral, niivõrd kui see teave on oluline Teie õiguste kasutamiseks.

Kuidas ametiasutused tagavad, et mina saan aru ja et minust saadakse aru (kui ma olen laps; kui mul on puue)?

- Politsei kasutab Teiega suhtlemisel lihtsat ja arusaadavat keelt, võttes arvesse Teie isiklikku olukorda, sealhulgas puuet, mis võib mõjutada Teie võimet teha end arusaadavaks või ise aru saada. Nii suuline kui ka kirjalik suhtlus peab toimuma puudega inimestele sobivas vormis, sealhulgas vajaduse korral punkt kirjas või viipekeeles.
- Kui olete alaealine (alla 18aastane), hinnatakse Teid vanuse, küpsusastme, vaadete, vajaduste ja murede põhjal, et tagada, et Te saate aru ja Teist saadakse aru. Teie vanemat, hooldajat või muud seaduslikku esindajat teavitatakse Teiega seotud õigustest.
- Esimest korda politseiga ühendust võttes võib Teil kaasas olla vabalt valitud isik, kui see ei kahjusta Teie huve või menetluse käiku. Kui olete puudega isik, võib vabalt valitud isik olla Teil kaasas kogu uurimise ajal.

Kui olete alaealine, annavad sotsiaalhoolekandeteenistused Teile (vajaduse korral tõlgi vahendusel) teavet Teile arusaadavas keeles ning võttes asjakohaselt arvesse Teie vanust ja küpsusastet. Kui olete puudega isik, saate teavet Teile arusaadaval viisil (nt viipekeeles).

Ohvriabiteenused

Ohvriabiteenuseid osutavad järgmised organisatsioonid:

- meditsiiniteenistused,
- sotsiaalhoolekandeteenistused,
- vaimse tervise teenistused,
- haridus- ja kultuuriministeeriumi hariduspsühholoogiatalitus,
- valitsusvälised organisatsioonid.

Tööhõive, sotsiaalhoolekande ja sotsiaalkindlustuse ministeeriumi sotsiaalhoolekandeteenistused pakuvad haavatavatele rühmadele, sealhulgas kuriteoohvritele, järgmist abi:

- perekonna toetamine, et võimaldada selle liikmetel täita tõhusalt oma ülesandeid ja kohustusi, lahendada perekonna ühtsust ohustavaid perekondlikke vaidlusi, kaitsta laste ohutust ja heaolu, vältida kuritegelikku käitumist ja koduvägivalda ning toetada antisotsiaalselt ja kuritegelikult käitunud isikute rehabilitatsiooni;
- haavatavate rühmade toetamine;
- kohalike kogukondade abistamine haavatavate rühmade erivajaduste kindlakstegemisel ja rahuldamisel;
- ohvrite kokkuviimine teiste pädevate asutuste ja valitsusväliste organisatsioonidega, mis pakuvad täiendavaid teenuseid ja abi.

Kas politsei aitab mul kohe võtta ühendust ohvriabiteenuste osutajatega?

Politsei aitab Teil võtta ühendust riiklike või muude tugi- ja abiteenistustega, kui seda peetakse vajalikuks, ja teavitab Teid eespool mainitud olemasolevatest teenustest.

Kuidas kaitstakse mu eraelu puutumatust?

Politseiametnikud peavad järgima põhiseaduse, kohaldatavate õigusaktide ja politsei käitumisjuhendi nõudeid, mis tagavad Teie era- ja perekonnaelu austamise ning isikuandmete nõuetekohase kaitse.

Seaduse kohaselt ei tohi Teie nime ega ütluste sisu mingil juhul avaldada või mis tahes viisil avalikustada.

Andmetöötlust reguleeritakse eriõigusaktidega, millega tagatakse Teie isikuandmete kaitse.

Kas ma pean kuriteost teatama enne, kui ma saan kasutada ohvribiteenuseid?

Jah. Kui olete esitanud politseile kuriteoteate, tagavad sotsiaalhoolekandeteenistused, et Teile pakutakse vastavalt Teie vajadustele tasuta tugiteenuseid, sealhulgas eritoetust pakkuda suutvate valitsusväliste organisatsioonide teenuseid.

Isikukaitse juhul, kui ma olen ohus

Politsei võtab Teie ohutuse tagamiseks kasutusele kõik vajalikud abinõud, eriti kui tehakse kindlaks erilised kaitsevajadused. Seega võidakse olenevalt kuriteo laadist/asjaoludest, Teie isikliikust olukorrast ja eriliistest kaitsevajadustest kriminaalmenetluse eri staadiumides kohaldada järgmisi erikaitsemeetmeid.

1) Ohvri võtmine tunnistajakaitse alla, mille üle teeb järelevalvet ja mida kontrollib peaprokurör

Teid võidakse võtta peaprokuröri otsusega tunnistajakaitse alla, mis hõlmab politseimeetmeid Teie enda ja vajaduse korral Teie perekonna ohutuse tagamiseks.

2) Ohvrikaitse kriminaaluurimise ajal

Kriminaaluurimise ajal kohaldatakse järgmisi põhimõtteid:

- politsei kuulab Teid ilma põhjendamatu viivitusega üle kohe pärast seda, kui olete esitanud kuriteoteate;
- ülekuulamiste arv hoitakse võimalikult väike ja neid korraldatakse ainult siis, kui see on kriminaaluurimisel hädavajalik;
- Teil võib kaasas olla Teie esindaja või vabalt valitud isik, kui ühe või mõlema isiku suhtes ei ole tehtud vastupidist põhjendatud otsust;
- arstlike läbivaatuste arv hoitakse võimalikult väike ja neid korraldatakse ainult siis, kui see on kriminaalmenetluses hädavajalik.

3) Eriliste kaitsevajadustega ohvrite õigus kaitsele kriminaalmenetluse ajal

Kui tehakse kindlaks, et Te olete eriliste kaitsevajadustega ohver, on Teile kättesaadavad järgmised võimalused:

- kõik ülekuulamised viiakse läbi selleks ettenähtud või kohandatud ruumides;
- kõiki ülekuulamisi viivad läbi selleks piisava väljaõppe saanud spetsialistid;
- kõik ülekuulamised viib läbi sama isik, välja arvatud juhul, kui see segab tõhusat õigusemõistmist, ning
- kui olete seksuaalvähivalla, soolise vähivalla või lähisuhtevähivalla ohver, kuulab Teid üle Teiega samast soost isik, kui Te seda soovite ja kui see ei kahjusta uurimist.

Täpsemalt kohaldatakse järgmisi põhimõtteid.

Kui olete **koduvähivalla** ohver:

- Teie ütlustes sisalduvaid isikuandmeid ei ole lubatud avalikustada;
- Teid võidakse suunata perevähivalla ennetamise ja tõkestamise ühingu peetavasse varjupaika;
- kohus võib määrata, et süüdistatava suhtes kohaldatakse asja kohtusse saatmiseni eelvangistust või et ta vabastatakse, tingimusel et ta ei külasta oma pereliikmeid ega ahista neid mingil viisil.

Kui olete **seksuaalse kuritarvitamise alaealine ohver**:

- Teie ütlustes sisalduvaid isikuandmeid ei avalikustata;
- tööhõive, sotsiaalhoolekande ja sotsiaalkindlustuse ministriumini sotsiaalhoolekandeteenistused võtavad kasutusele kõik vajalikud abinõud Teie ohutuse tagamiseks, kui Teie huvid on vastuolus Teie vanemate omadega.

Kui olete **inimkaubanduse ja ärakasutamise** ohver:

- Teie ütlustes sisalduvaid isikuandmeid ei ole lubatud avalikustada;
- Teie olukorrast teadlik valitsusametnik peab teatama Teie juhtumist sotsiaalhoolekandeteenistustele, kes peavad Teile tutvustama Teie õigusi;
- Teil on õigus diskrimineerimiseta kaitsele olenemata oma õiguslikust seisundist või võimalikust koostööst politseiga.

Kes mulle kaitset pakub?

Teie kaitse eest vastutab eelkõige politsei. Vajaduse korral teeb politsei Teie tõhusa kaitse tagamiseks koostööd teiste pädevate avaliku või erasektori asutustega.

Kas keegi annab mu juhtumile hinnangu, et selgitada välja, kas kurjategija võib mind ka edaspidi ohustada?

Politsei hindab Teie juhtumit, et

a) teha kindlaks erilised kaitsevajadused ning

b) teha kindlaks, kas ja mil määral tuleks Teie suhtes rakendada kriminaalmenetluse käigus erimeetmeid, kuna olete eriliselt haavatav teisese ja korduva ohvrustamise, ähvardamise ja kättemaksu suhtes.

Individuaalne hindamine viiakse läbi Teid tihedalt kaasates ja võttes arvesse Teie soove, sealhulgas soovi erimeetmetest loobuda.

Kas keegi annab mu juhtumile hinnangu, et selgitada välja, kas kriminaalõigussüsteem võib mind ka edaspidi ohustada (uurimise ja kohtumenetluse ajal)?

Individuaalsel hindamisel hinnatakse Teie teisese ja korduva ohvrustamise riski, eesmärgiga vältida täielikult võimalust, et kriminaalõigusasutused Teid teisese ja/või korduvalt ohvrustavad.

Millist kaitset pakutakse väga haavatavatele ohvritele?

Väga haavatavatele ohvritele pakutakse järgmist kaitset.

1) Ohvri võtmine tunnistajakaitse alla, mille üle teeb järelevalvet ja mida kontrollib peaprokurör

Teid võidakse võtta peaprokuröri otsusega tunnistajakaitse alla, mis hõlmab politseimeetmeid Teie enda ja vajaduse korral Teie perekonna ohutuse tagamiseks.

2) Ohvrikaitse kriminaaluurimise ajal

Kriminaaluurimise ajal kohaldatakse järgmisi põhimõtteid:

- politsei kuulab Teid ilma põhjendamatu viivitusega üle kohe pärast seda, kui olete esitanud kuriteoteate;
- ülekuulamiste arv hoitakse võimalikult väike ja neid korraldatakse ainult siis, kui see on kriminaaluurimisel hädavajalik;
- Teil võib kaasas olla Teie esindaja või vabalt valitud isik, kui ühe või mõlema isiku suhtes ei ole tehtud vastupidist põhjendatud otsust;
- nõutavate arstlike läbivaatuste arv hoitakse võimalikult väike ja neid korraldatakse ainult siis, kui see on kriminaalmenetluses hädavajalik.

3) Eriliste kaitsevajadustega ohvrite kaitse kriminaalmenetluse ajal

Kui tehakse kindlaks, et Te olete eriliste kaitsevajadustega ohver, on Teile kättesaadavad järgmised võimalused:

- kõik ülekuulamised viiakse läbi selleks ettenähtud või kohandatud ruumides;
- kõiki ülekuulamisi viivad läbi selleks piisava väljaõppe saanud spetsialistid;
- kõik ülekuulamised viib läbi sama isik, välja arvatud juhul, kui see segab tõhusat õigusemõistmist, ning
- kui olete seksuaalvähivalla, soolise vähivalla või lähisuhtevähivalla ohver, kuulab Teid üle Teiega samast soost isik, kui Te seda soovite ja kui see ei kahjusta uurimist.

Ma olen alaealine. Kas mul on eriõigused?

Kui Te olete alaealine, siis kaitstakse Teie parimaid huve, mida hinnatakse igal üksikjuhul eraldi, võttes arvesse Teie vanust, küpsusastet, vaateid, vajadusi ja muresid.

Alaealisena on Teil mõned lisaõigused:

- Teil võivad kogu menetluse jooksul kaasas olla vanemad või sotsiaalhoolekandeametnik, kui Te olete sotsiaalhoolekandeteenistuste hoole all;
- kui olete koduvägivalla ohver, võib Teie nimel kuriteoteate esitada sotsiaalhoolekandeteenistuste sotsiaalteenuste juht ja kohaldada saab kõiki Teie ohutuseks vajalikke meetmeid;
- kui olete seksuaalse kuritarvitamise ohver, võib Teie nimel kuriteoteate esitada mis tahes valitsusametnik ja kohaldada saab kõiki Teie ohutuseks vajalikke meetmeid;
- kui olete saatjata alaealine, antakse Teid sotsiaalhoolekandeteenistuste juhi hoole alla ja tagatakse Teie õigused, nt õigus haridusele, tervishoiuteenustele jne ning õigus perekonna taasühinemisele;
- **õigus eraelu puutumatusse** – politsei võtab kõik seaduslikud meetmed, et vältida Teid tuvastada aitava teabe avalikustamist;
- **erilised kaitsevajadused** – politsei:
 - peab tagama, et uurimis- ja kriminaalmenetlus viiakse läbi olenemata sellest, kas Teie esindaja on esitanud ametliku kuriteoteate, ja et kriminaalmenetlust saab jätkata isegi juhul, kui Te oma ütlused tagasi võtate;
 - jätkab menetlust isegi pärast seda, kui saate täisealiseks;
 - võib Teie ülekuulamised uurimise osana salvestada.

Teil võib ülekuulamistel kaasas olla Teie esindaja või vabalt valitud täiskasvanu, kui selle isiku suhtes ei ole tehtud vastupidist põhjendatud otsust.

Ülekuulamised viiakse läbi

- pärast juhtumitest politseile teatamist ilma põhjendamatu viivitamata;
- vajaduse korral selleks spetsiaalselt ettenähtud või kohandatud ruumides;
- vajaduse korral nõuetekohase väljaõppe saanud spetsialisti poolt;
- ainult kriminaaluurimises/-menetluses vajalikul määral, samal ajal kui ülekuulamiste arv hoitakse võimalikult väike;
- seksuaalse kuritarvitamise korral viivad ülekuulamisi läbi lapsega samast soost väljaõppinud spetsialistid.

Mu pereliige suri kuriteo tagajärjel. Millised on mu õigused?

Võite otsida abi järgmistelt ohvriabiteenuste osutajatelt:

- riiklikud meditsiiniteenistused,
- vaimse tervise teenistused,
- sotsiaalhoolekandeteenistused,
- hariduspsühholoogiatalitus (alaealise puhul),
- perevägivalla ennetamise ja tõkestamise ühingul on koduvägivalla ohvritele spetsiaalne abitelefoni (1440),
- ohvriabiga tegelevad valitsusvälised organisatsioonid.

Seadus võimaldab Teil nõuda kurjategijalt kahju hüvitamist. Te võite võtta ühendust ka sotsiaalhoolekandeteenistustega, et saada teavet õiguse kohta nõuda kahju hüvitamist.

Mu pereliige suri kuriteo tagajärjel. Millised on mu õigused?

Võite otsida abi järgmistelt ohvriabiteenuste osutajatelt:

- riiklikud meditsiiniteenistused,
- vaimse tervise teenistused,
- sotsiaalhoolekandeteenistused,
- hariduspsühholoogiatalitus (alaealise puhul),
- perevägivalla ennetamise ja tõkestamise ühingul on koduvägivalla ohvritele spetsiaalne abitelefoni (1440),
- ohvriabiga tegelevad valitsusvälised organisatsioonid.

- Seadus võimaldab Teil nõuda kurjategijalt kahju hüvitamist. Te võite võtta ühendust ka sotsiaalhoolekandeteenistustega, et saada teavet õiguse kohta nõuda kahju hüvitamist.

Mu pereliige langes kuriteo ohvriks. Millised on mu õigused?

Võite otsida abi järgmistelt ohvriabi teenuste osutajatelt:

- riiklikud meditsiiniteenistused,
- vaimse tervise teenistused,
- sotsiaalhoolekandeteenistused,
- hariduspsühholoogiatalitus (alaealise puhul),
- perevägivalda ennetamise ja tõkestamise ühingul on koduvägivalda ohvritele spetsiaalne abitelefoni (1440),
- ohvriabiga tegelevad valitsusvälised organisatsioonid.

Kas mul on võimalik kasutada vahendust? Millistel tingimustel? Kas vahenduse ajal tagatakse minu turvalisus?

Küproses puudub vahendusteenuseid reguleeriv õigusraamistik.

Kust ma leian õigusaktid, milles on sätestatud minu õigused?

Teie õigusi reguleerivad järgmised õigusaktid:

- 2000.–2015. aasta koduvägivalda seadus (ennetamine ja ohvrikaitse);
- 2014. aasta seksuaalse kuritarvitamise, laste seksuaalse ärakasutamise ja lapsporno ennetamise ja tõkestamise seadus.

Teie õigusi reguleerivad õigusaktid on kättesaadavad Küprose Advokatuuri veebisaidil <http://www.cylaw.org/>.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 14/11/2018

2 - Kuriteost teatamine ja minu õigused uurimisevõi kohtumenetluse ajal

uidas ma pean kuriteost teatama?

Võite esitada kuriteoteate mis tahes politseijaoskonda. Politsei hakkab Teie juhtumit uurima kohe, kui esitate ametliku kuriteoteate ja annate kirjalikud ütlused.

Kuidas ma oma juhtumi kohta teavet saan?

Oma juhtumi seisu kohta võite saada teavet Teie juhtumiga tegelema määratud politseiametnikult (uurijalt). Kui Teie juhtum on saadetud edasi kohtusse, võite saada menetluse käigu kohta teavet Teie juhtumiga kohtus tegelevalt õiguskaitseametnikult.

Kas mul on õigus õigusabile (uurimise või kohtumenetluse ajal)? Millistel tingimustel?

Võite saada tasuta õigusabi menetlusteks, mis on nimetatud tasuta õigusabi seaduses, kui tegemist on teatavate inimõiguste rikkumistega seotud menetlustega.

Teatavate inimõiguste rikkumistega seotud menetlused on järgmised:

a) mis tahes staadiumis tsiviilkohtumenetlus, mis on algatatud Küprose Vabariigi vastu seoses kahjuga, mis tekitati isikule teatava inimõiguste rikkumise tulemusena, või

b) mis tahes isiku algatatud kriminaalmenetlus, kui nõue on seotud teatavate inimõiguste rikkumistega.

Eelnimetatud seaduse kohaselt on kättesaadav järgmine õigusabi:

a) Küprose Vabariigis algatatud tsiviilkohtumenetluse korral või kriminaalmenetluse korral nõustamine, abi ja esindusteenused ning

b) väljaspool Küprose Vabariiki algatatud tsiviilkohtumenetluse korral ainult nõustamine.

Nimetatud seaduse alusel kaitstakse inimõigusi, mille tagavad:

a) Küprose Vabariigi põhiseaduse II jagu;

b) Euroopa inimõiguste konventsiooni ratifitseerimise seadus (1962);

c) rassilise diskrimineerimise kõigi vormide kõrvaldamise rahvusvahelise konventsiooni ratifitseerimise seadused (1967–1995);

d) majanduslike, sotsiaalsete ja kultuurialaste õiguste rahvusvahelise pakti ning kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelise pakti ratifitseerimise seadus (1969);

e) piinamise ja ebainimliku või alandava kohtlemise või karistamise tõkestamise Euroopa konventsiooni ratifitseerimise seadus (1989);

f) piinamise ning muu julma, ebainimliku või inimväärkust alandava kohtlemise ja karistamise vastase konventsiooni ratifitseerimise seadused (1990 ja 1993);

g) ÜRO konventsiooni naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise kohta ratifitseerimise seadus (1985);

h) lapse õiguste konventsiooni ratifitseerimise seadus (1990).

Tasuta õigusabi on kättesaadav järgmistele isikutele:

- igale inimkaubanduse ohvrile ringkonnakohtu menetluses hüvitise nõudmiseks inimkaubanduse ja ärakasutamise ennetamise ja tõkestamise ning ohvrikaitse seaduse alusel;
- igale alaealisele inimkaubanduse ohvrile piirkonnakohtu menetluses hüvitise nõudmiseks inimkaubanduse ja ärakasutamise ennetamise ja tõkestamise ning ohvrikaitse seaduse alusel;
- igale seksuaalsuhte eesmärgil ahvatlemise, lapsporno, seksuaalse ärakasutamise ja/või seksuaalse kuritarvitamise alaealisele ohvrile ringkonnakohtu menetluses hüvitise nõudmiseks seksuaalse kuritarvitamise, laste seksuaalse ärakasutamise ja lapsporno ennetamise ja tõkestamise seaduse alusel.

Peale selle on igal lapsel, kes on seksuaalse kuritarvitamise, laste seksuaalse ärakasutamise ja lapsporno ennetamise ja tõkestamise seaduses nimetatud kuriteo ohver, olenemata sellest, kas ta soovib prokuratuuriga kriminaaluurimisel, süüdistuse esitamisel või kohtumenetluses koostööd teha, igas menetlusstaadiumis advokaadiseaduse kohaselt vahetu juurdepääs tasuta nõustamisele, ja kui tal puuduvad vajalikud vahendid, siis tasuta õigusabile, olenemata õigusabi seaduse sätetest.

Kui lapsohvril on õigus esindajale, võib ta saada õigusnõu ja talle võidakse määrata õigusesindaja, kes tegutseb tema nimel menetluses, kus lapsohvril ja vanemliku vastutuse kandjatel on või võib tekkida huvide konflikt.

Igal inimkaubanduse ja ärakasutamise ennetamise ja tõkestamise ning ohvrikaitse seaduses nimetatud kuriteo ohvril on olenemata sellest, kas ta soovib prokuratuuriga kriminaaluurimisel, süüdistuse esitamisel või kohtumenetluses koostööd teha, advokaadiseaduse kohaselt vahetu juurdepääs tasuta nõustamisele, ja kui tal puuduvad vajalikud vahendid, siis tasuta õigusabile kooskõlas õigusabi seaduse sätetega.

Tasuta õigusabi saamiseks tuleb esitada kirjalik taotlus kohtule, kes Teie asja menetlema hakkab. Kohus võib teha tasuta õigusabi andmise määruse alljärgneva põhjal:

a) hoolekandeameti sotsiaal-majanduslik aruanne, milles on kirjeldatud Teie enda ja Teie perekonna rahalist olukorda, korrapärast sissetulekut või muud töist või muudest allikatest pärit sissetulekut, Teie enda ja Teie perekonna tavapäraseid elamiskulusid ning muid kohustusi ja vajadusi, mis Teil võivad olla;

b) olukorra tõsidus või muud asjaolud, mis võimaldavad teha kindlaks, kas tasuta õigusabi andmine Teile menetluseks valmistumiseks ja selles osalemiseks oleks õigusemõistmise huvides.

Õigusabi saajatel on õigus valida neile tasuta õigusabi osutav advokaat selliste teenuste osutajate seast vastavalt kehtivatele seadustele. Kui õigustatud isik ei vali advokaati ise, määrab kohus advokaadi Küprose Advokatuuri koostatud loetelust vastavalt kehtivatele õigusnormidele.

Kas mul on õigus nõuda kulude hüvitamist (uurimises või kohtumenetluses osalemise eest)? Millistel tingimustel?

Küprose Vabariik hüvitab Teile kõik seaduses sätestatud kulud. Teave selle kohta, kuidas ja millistel tingimustel saab kulude hüvitamist nõuda, on kättesaadav politsei ameti ringkonnaprokuratuurides.

Kas ma võin edasi kaevata, kui juhtumi uurimine lõpetatakse enne kohtusse jõudmist?

Kui uurimine lõpetati ja süüdistust ei esitatud, võite nõuda politseilt põhjendatud otsust.

Kas ma võin osaleda kohtumenetluses?

Võite kohtumenetluses osaleda prokuratuuri tunnistajana ja anda asja menetlevas kohtus ütlusi.

Milline on minu ametlik roll õigussüsteemis? Kas ma olen või kas ma saan valida, et ma olen: ohver, tunnistaja, tsiviilhageja või erasüüdistaja?

Teil on kriminaalmenetluses prokuratuuri tunnistaja roll. Kui esitate kurjategija vastu kahju hüvitamise nõude, asute tsiviilhageja rolli.

Millised on minu õigused ja kohustused seoses minu rolliga?

Prokuratuuri tunnistajana olete kohustatud asja menetlevas kohtus ütlusi andma. Kui olete esitanud kahju hüvitamise nõude, võite saada oma õiguste ja kohustuste kohta teavet advokaadilt, kes Teid tsiviilkohtutes esindab.

Kas ma võin kohtumenetluse ajal teha avalduse või anda tunnistusi? Millistel tingimustel?

Menetluses, kus Te olete prokuratuuri tunnistaja, võite ette lugeda ja omaks võtta ütlused, mille olete andnud politseile, või esitada tõendid, mille olete uurimise käigus politseile kättesaadavaks teinud. Kui soovite teha avalduse või anda ütlusi, mis täiendavad Teie algseid ütlusi või tõendeid, mille olete politseile kättesaadavaks teinud, peaksite pidama nõu Teie asjaga kohtus tegeleva õigustalituse juhiga.

Millist teavet mulle antakse kohtumenetluse ajal?

Kohtumenetluse ajal teavitab prokurör Teid, millal ja kuidas kohtuistungid toimuvad ning mis laadi süüdistus on kurjategijale esitatud. Võite nõuda ka teavet menetluses tehtud lõplike otsuste kohta.

Kas mul on võimalik tutvuda menetlustoimikuga?

Teil ei ole õigust menetlustoimikuga tutvuda.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 14/11/2018

3 - Minu õigused pärast kohtumenetlust

as mul on õigus otsus edasi kaevata?

Teil ei ole õigust esimese astme kohtu otsust edasi kaevata. Edasikaebamise õigus on Küprose Vabariigi peaprokuröriil.

Millised on minu õigused pärast süüdimõistmist?

Teie advokaat võib süüdimõistmist ära kasutada, kui Te esitate kurjategija vastu kahju hüvitamise nõude.

Kas mul on pärast kohtumenetlust õigus abile või kaitsesele? Kui kaua?

Teil on õigus kohtumenetluse järgsele abile ja/või kaitsesele mõistliku aja jooksul olenevalt Teie vajadustest sellel konkreetsel ajal.

Millist teavet mulle antakse, kui kurjategija mõistetakse süüdi?

Taotluse korral võib politsei anda Teile teavet kurjategijale kohtu poolt määratud karistuse kohta.

Kas mulle teatatakse, kui kurjategija vanglast vabaneb (sealhulgas ennetähtaegselt või tingimisi) või põgeneb?

Taotluse korral võidakse Teid teavitada:

a) kui Teiega seotud kuriteo tõttu vahistatud, süüdistuse saanud või süüdi mõistetud isik vabaneb või põgeneb kinnipidamisasutusest;

b) asjakohastest meetmetest, mida Teiega seotud kuriteo tõttu vahistatud, süüdistuse saanud või süüdi mõistetud isiku vabanemise või põgenemise korral Teie kaitseks võetakse.

Tuleb märkida, et nimetatud teave võidakse jätta avalikustamata, kui on olemas või võib tekkida kurjategijale kahju tekitamise oht.

Kas mind kaasatakse (tingimisi) vabastamist käsitleva otsuse tegemisse? Kas mul on näiteks õigus teha avaldus või esitada kaebus?

Teil puudub õigus olla kaasatud kurjategija vabastamist või talle armu andmist käsitleva otsuse tegemisse.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 14/11/2018

4 - Hüvitis

uidas nõuda kurjategijalt kahju hüvitamist? (nt kohtuasi, tsiviilnõue, tsiviilhagi kriminaalmenetluses)

Teil on õigus pöörduda Teie vastu toime pandud kuriteo pärast kurjategija vastu kohtusse. Te võite ka võtta ühendust sotsiaalhoolekandeteenistustega, et saada teavet õiguse kohta nõuda hüvitist.

Alaelistel (alla 18aastased) on õigus esitada kahju hüvitamise nõue kõigi isikute vastu, kes vastutavad seksuaalse kuritarvitamise, laste seksuaalse ärakasutamise ja lapsporno ennetamise ja tõkestamise seaduses sätestatud kuritegude ning inimõiguste rikkumiste eest. Kurjategija kannab asjakohast tsiviilvastutust kogu ohvrile (ohvritele) tekitatud konkreetse või üldise kahju eest ja peab selle eest hüvitist maksma.

Igal isikul, kes on ohver inimkaubanduse ja ärakasutamise ennetamise ja tõkestamise ning ohvrikaitse seaduse tähenduses, on õigus nõuda kahju hüvitamist kõikidelt isikutelt, kes on pannud tema vastu toime nimetatud seaduses loetletud kuriteo või inimõiguste rikkumise. Kurjategija kannab asjakohast tsiviilvastutust kogu ohvrile (ohvritele) tekitatud konkreetse või üldise kahju eest ja peab maksma selle eest hüvitist, sealhulgas ohvrile (ohvritele) tema (nende) sunniviisilise töö eest võlgnetavad summad.

Kohus andis kurjategijale korralduse hüvitada mulle kahju / maksta hüvitist. Kuidas ma saan tagada, et kurjategija järgib seda korraldust?

Kui kurjategija ei maksa Teile kohtu väljamõistetud kahjuhüvitist, võite pöörduda advokaadi kaudu kohtu poole ja kohus teeb määruse, mis kohustab kurjategijat väljamõistetud kahjuhüvitist maksma. Kui kurjategija seda ei tee, ootab teda viivitamatu vahistamine ja vangistus.

Kas riik võib teha mulle ettemakse juhul, kui kurjategija korraldust ei järgi? Millistel tingimustel?

Seaduses ei ole ette nähtud ohvritele riigi poolt ettemakse tegemist.

Kas mul on õigus saada riigilt hüvitist?

Riik võib maksta vägivallakuritegude ohvritele või nende ülalpeetavatele vägivallakuritegude ohvritele hüvitise maksmise seaduses (1997. aasta seadus nr 51(I)/97) kirjeldatud hüvitist, kui

a) ohver või tema ülalpeetavad ei saa mingil põhjusel hüvitist kurjategijalt ning

b) muudest allikatest ei ole võimalik hüvitist saada või selline hüvitis on nimetatud seaduses ettenähtud hüvitisest väiksem.

Nimetatud seaduse kohast hüvitist tuleb maksta isegi juhul, kui kurjategijale ei saa süüdistust esitada või teda ei saa süüdi mõista.

Kui muudest allikatest saadav hüvitis on väiksem kui nimetatud seaduses ettenähtud hüvitis, katab riik selle vahe.

Seaduses on sätestatud ka hüvitise maksmisest keeldumise asjaolud ja täpsustatud, mida makstav hüvitis hõlmab.

„Vägivallakuritegu“ tähendab Küprose Vabariigis tahtlikult toime pandud vägivaldset kuritegu, mille otseseks tagajärjeks on surm, rasked kehavigastused või haigestumine, sealhulgas järgmisi kuritegusid, kui neil on nimetatud tagajärjed:

ettekavatsetud mõrv (artiklid 203 ja 204), mõrvakatse (artikkel 214), vägistamine (artikkel 144), vägistamiskatse (artikkel 146), inimrööv (artikkel 148), alla 16aastase naissoost isiku inimrööv (artikkel 149), raskete kehavigastuste tekitamiseks mõeldud teod (artikkel 228), rasked kehavigastused (artikkel 231), lõhkeainete abil kehavigastuste tekitamise katse (artikkel 232), mürgi pahatahtlik kasutamine (artikkel 233), vigastused (artikkel 234), kehavigastusi tekitav rünnak (artikkel 243), muu rünnak (artikkel 244), isikuvabaduse vastased kuriteod (artiklid 245–254), süütamine (artikkel 315).

Nimetatud seaduse alusel tuleb hüvitise taotlus esitada sotsiaalkindlustusteenistuste juhile mõistliku aja jooksul, kuid igal juhul hiljemalt kahe aasta jooksul pärast kehavigastuste/haigestumise/surma tekitamist.

Taotlusele tuleb lisada politseiaruanne, arstitõend ja muud dokumendid, millest võib hindamisel kasu olla. Sotsiaalkindlustusteenistuste juht võib nõuda oma äranägemisel vajalikke lisatõendeid, sealhulgas tõendit (sh taotleja vandetõotus), et hüvitist ei ole makstud ega maksta muudest allikatest.

Kas mul on õigus saada hüvitist juhul, kui kurjategijat ei mõisteta süüdi?

Ohvritele hüvitise maksmine ei sõltu kurjategija süüdimõistmisest. Kohus teeb kahju eest hüvitise väljamõistmise kohta otsuse kahjunõude menetluses, mis on kriminaalmenetluse tulemusest selgelt eristuv.

Kas mul on õigus erakorralisele ettemaksele, kui ma ootan otsust oma hüvitisnõude kohta?

Te ei või erakorralist ettemakset saada, kuna seda ei ole seadusega ette nähtud.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 14/11/2018

5 - Minu õigus saada abi ja toetust

ellega ma pean abi ja toetuse saamiseks ühendust võtma, kui ma olen kuriteoohver?

Politsei.....199/1460

Riiklike haiglate esmaabiosakonnad

Piirkondlikud hoolekandeteenistused

Hariduspsühholoogiatalitus

Vaimse tervise teenistused

Ohvriabitelefoni

Valitsusvälised organisatsioonid

Küprose Vabariigis on olemas järgmised abitelefoni:

1460 – kodanike abitelefoni

1440 – koduvägivalla abitelefoni

1498 – uimastiteabe abitelefoni

116111 – laste ja noorte abitelefoni

116000 – Küprose kadunud laste abitelefoni

Kas ohvriabi on tasuta?

Valitsusasutuste ja valitsusväliste organisatsioonide pakutav ohvriabi on tasuta.

Millist abi võin ma saada riiklikelt ametiasutustelt?

Riiklikelt ametiasutustelt võib saada järgmist abi:

- meditsiiniteenistustelt tervishoiuteenused;
- vaimse tervise teenistustelt ja hariduspsühholoogiatalitusest psühholoogiline abi;
- sotsiaalhoolekandeteenistustelt kaitse kurjategija vastu tehtud määruste ja/või ohvrikaitsemääruste alusel;
- uurimise ajal politsei erimeetmed korduva ohvristamise vältimiseks;
- töhus politseikaitse kurjategija ja/või teiste isikute ähvarduste või kättemaksu vältimiseks;
- kohtuistungil ajal kohtumeetmed eriliste kaitsevajadustega ohvrite (nt lapsed, psühhosotsiaalse puudega ohvrid) kaitseks.

Kui olete koduvägivalla ohver, seksuaalse kuritarvitamise lapsohver või inimkaubanduse ohver, teavitavad sotsiaalhoolekandeteenistused Teid Teie õigustest ja pakuvad Teile abi. Nad aitavad Teil võtta ühendust kõigi pädevate riiklike ametiasutuste ja valitsusväliste organisatsioonidega, kes tegelevad Teie juhtumiga ja pakuvad Teile abi. Kui Teil on oma vanematega huvide konflikt, võtab sotsiaalhoolekandeteenistuste juht kasutusele kõik vajalikud abinõud Teie kaitseks.

Millist abi võin ma saada valitsusvälistelt organisatsioonidelt?

Valitsusvälistelt organisatsioonidelt võib saada järgmist abi:

- psühholoogiline abi;
- majutus ohvrite varjupaigas.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 14/11/2018

Kuriteo ohvrite õigused kriminaalmenetluses - Luksemburg

Teid käsitatakse **kuriteoohvrina**, kui te olete kandnud kahju, nt teid on vigastatud või on kahjustatud või varastatud teie vara jne, ning see on toimunud sellise intsidendi tulemusena, mis on siseriikliku õiguse kohaselt kuritegu. Kuriteoohvrile on seadusega ette nähtud teatavad individuaalsed õigused nii enne kui ka pärast kohtumenetlust ja selle ajal.

Luksemburgis koosneb **kriminaalmenetlus** kahest etapist: eeluurimine ja kohtumenetlus. Eeluurimist toimetab tavaliselt politsei ja /või eeluurimiskohtunik. Kui uurimine on lõpule viidud, saadetakse asi kohtu kolleegiumile. Kolleegium otsustab, kas saata asi arutamiseks kohtusse või lõpetada see selles etapis.

Kui asi saadetakse arutamiseks kohtusse, korraldab kohus istungi kogutud tõendite läbivaatamiseks ning otsustab, kas õigusrikkuja on süüdi või mitte. Kui õigusrikkuja süü leiab tõendamist, mõistab kohus ta süüdi ning määrab talle karistuse. Kui kogutud tõendid ei ole piisavad õigusrikkuja süüdimõistmiseks, mõistab kohus ta õigeks.

Vajaliku teabe leidmiseks klikkige alltoodud linkidel

- [1](#) - Minu õigused, kui olen langenud kuriteo ohvriks
- [2](#) - Kuriteost teatamine ja minu õigused uurimisevõi kohtumenetluse ajal
- [3](#) - Minu õigused pärast kohtumenetlust
- [4](#) - Hüvitis
- [5](#) - Minu õigus saada abi ja toetust

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

1 - Minu õigused, kui olen langenud kuriteo ohvriks

Illist teavet saan ma ametiasutustelt (nt politseilt, prokuratuurilt) pärast kuriteo toimumist, kuid enne, kui ma sellest teatan?

Politsei või prokuratuur teavitab ohvrit ohvrile arusaadavas keeles kooskõlas kriminaalmenetluse seadustiku artikli 3 lõikega 7 viivitamata järgmisest:

- millist toetust võib ohver saada ja kellelt ta seda saab, sh vajaduse korral ka asjakohane põhiteave juurdepääsu kohta arstiabile, eriabile, sealhulgas psühholoogilisele abile, ja alternatiivsele majutusele;
- kuriteokaebuse esitamise kord ja ohvri roll selles;
- kuidas ja millistel tingimustel on ohvril võimalik saada kaitset;
- kuidas ja millistel seaduses ette nähtud tingimustel saab kannatanu kasutada juristi abi, tasuta õigusabi ja mis tahes muud liiki nõustamist;
- kuidas ja millistel tingimustel on ohvril võimalik saada hüvitist;
- kuidas ja millistel tingimustel on ohvril võimalik kasutada õigust saada suulise ja kirjaliku tõlke teenust;
- kord, mille alusel esitada kaebus, kui ohvri õigusi ei austata;
- selle üksuse kontaktandmed, kelle poole pöörduda enda juhtumiga seotud teabe vahetamiseks;
- vahenduse ja lepitava õigusemõistmise võimalused;
- kuidas ja millistel tingimustel võidakse hüvitada kulud, mis on tekkinud seoses ohvri osalemisega kriminaalmenetluses;
- ohvri õigus ohvriabi teenuseid osutava asutuse teostatavale individuaalsele hindamisele, mille raames kontrollitakse erikohtlemise vajadust vältimaks teistkordset ohvriks langemist;
- sõltuvalt ohvri vajadustest muu asjakohane teave igas menetluse etapis;
- ohvri õigus valida endale saatja, kui kuriteo mõju ohvrile on selline, et ta vajab olukorrast arusaamiseks või enda arusaadavaks tegemiseks abi.

Peale selle pakuvad abi ja nõu vastuvõtu- ja õigusteabetalitus, sotsiaalse abi keskteenistuse ohvriabitalitus ning justiitsministeerium.

Ma ei ela selles ELi riigis, kus kuritegu toime pandi (ELi ja kolmandate riikide kodanikud). Kuidas on mu õigused kaitstud?

Kui ohver on välismaalane (Euroopa riigi või kolmanda riigi kodanik), on tal eespool nimetatud õigused ning teda teavitatakse sellest, kuidas kasutada oma õigusi mõnes teises ELi liikmesriigis elades, st õigusest esitada kaebus Luksemburgi politseiasutustele.

Kui ma teatan kuriteost, siis millist teavet ma saan?

Kannatanul on eeskätt õigus sellele, et

- teda teavitatakse automaatselt tema juhtumi lõpetamisest ja selle põhjustest;
- teda teavitatakse taotluse korral sellest, et tema juhtum on alustatud menetlust;
- teda teavitatakse taotluse korral kriminaalmenetluse seisust;
- prokuratuur teavitab teda automaatselt kuupäevast, mil toimub kohtuistung, kus menetletakse tema juhtumit;
- talle antakse taotluse korral teavet süüdistusajal tehtud lõpliku otsuse kohta.

Kas mul on õigus tasuta suulise või kirjaliku tõlke teenustele (kui ma suhtlen politsei või muude ametiasutustega või uurimise või kohtumenetluse ajal)?

Kannatanul või tsiviilhagejal, kes ei räägi või ei mõista menetluskeelt, on õigus saada tasuta abi talle arusaadava keele tõlgilt ning tasuta tõlge kõikidest dokumentidest, mis talle kätte toimetatakse või millega tal on õigus tutvuda.

Kuidas ametiasutused tagavad, et mina saan aru ja et minust saadakse aru (kui ma olen laps, kui mul on puue)?

Kui kannatanu ei räägi või ei mõista menetluskeelt, on tal õigus kasutada tasuta suulise tõlgi abi. Kui kannatanul on kõne- või kuulmishäire, aitab teda viipekeeletõlk või mõni muu kvalifitseeritud isik, kes valdab keelt või meetodit või omab seadet, mis võimaldab kannatanuga suhelda.

Kui kannatanu on laps, on tal õigus sellele, et teda saadab seaduslik esindaja või tema enda valitud isik.

Ohvriabi teenused

Kes osutavad ohvriabi teenuseid?

Ohvril on õigus saada abi mitmesugustelt ohvriabi teenuste osutajatelt. Abi annab riik prokuratuuri keskse ohvriabi teenuse kaudu, mis võtab ohvri vastu ning pakub tasuta sotsiaalset, psühholoogilist ja õiguslikku tuge. Leidub ka vabaühendusi, kes pakuvad ohvrile abi, kui tegemist on vägivalda ohvriks langenud naise või lapsega, haavatava isikuga vms.

Kas politsei suunab mu automaatselt ohvriabi teenuste osutaja juurde?

Politsei ülesanne on teavitada ohvrit tema õigustest ja tegutseda ohvriabi teenuseid pakkuvate ühenduste vahendajana. Politsei on kohustatud süstemaatiliselt avaldama letseburgi-, prantsus-, saksa-, inglise- ja portugali keelse teabelehe „Teave ja abi ohvritele“ (<http://www.police.public.lu/fr/aide-victimes/flyer-aide-victime-fr.pdf>) ning teabelehe „Infodroit“ (<http://www.police.public.lu/fr/aide-victimes/infodroit-victime.pdf>).

Kuidas on kaitstud minu eraelu puutumatus?

Ohvri eraelu puutumatus on kaitstud Luksemburgi põhiseadusega. Selle artikli 11 lõikes 3 on öeldud, et *riik tagab eraelu puutumatus kaitse, kohaldades seadusega ette nähtud erandeid.*

Politseil ja kohtusüsteemil on kohustus pakkuda ohvrile kaitset, muu hulgas kuriteo toimepanija ähvarduste ja kättemaksu korral. See kaitse peaks olema kättesaadav alates eeluurimise algusest ja kogu eeluurimise kestel. Ohvril on ka õigus olla kaitstud kõikide sekkumiste eest oma eraellu, igal juhul vahetult pärast kuriteo toimepanekut.

Kas ma pean kuriteost teatama enne, kui ma saan kasutada ohvriabi teenuseid?

Ohvriabi teenused on mõeldud kõikidele ohvritele (lapsed, noorukid, täiskasvanud), kes on kannatanud kuriteo tagajärjel füüsilist ja/või vaimset kahju. Ohvriabi teenuste tegeleb psühholoogilise ja psühhoteraapilise nõustamisega, teavitab ohvrit tema õigustest ja võib saada ohvrit kohtumenetluse käigus. Talitus pakub ka teraapiarühma koduvägivalda ohvritele. Samuti osutab talitus teenuseid kõigile neile, kes tulenevalt oma suhtest ohvriga on pidanud jagama ohvri kannatusi, ning kuritegude tunnistajatele. Kõnealused isikud ei pea olema esitanud kaebust, et pääseda ligi ohvriabi teenustele.

Isikukaitse juhul, kui ma olen ohus

Millist liiki kaitset on võimalik saada?

Süüdistatava hoidmine eelvangistuses

- kui süütegu on karistatav vähemalt kaheaastase vangistusega;
- kui on olemas oht, et süüdistatav paneb toime uue süüteo;
- kui on olemas põgenemise oht.

Kes mulle kaitset pakub?

Ohvreid kaitseb Luksemburgi politsei.

Kas keegi annab mu juhtumile hinnangu, et selgitada välja, kas kurjategija võib mind ka edaspidi ohustada?

Kuriteo toimepanija eelvangistusse määramise üle otsustades võetakse arvesse eri elemente.

Millist kaitset pakutakse väga haavatavatele ohvritele?

Kriminaalmenetluse seadustiku artikli 48 lõike 1 alusel pakutakse **lapsohvritele** järgmist kaitset.

- Tunnistaja või lapse ärakuulamise võib prokuröri loal heli- või videosalvestada.
- Salvestis tehakse pärast tunnistajalt või lapselt, kellel on vajalik otsustuspädevus (selle puudumisel tema seaduslikult esindajalt), nõusoleku saamist. Kui on nõuetekohaselt kindlaks tehtud lapse ja tema seadusliku esindaja huvide konflikti oht, võidakse teha salvestis vaid eestkostja (*administrateur ad hoc*) taotlusel, kui see on lapsele määratud, või kui kohus ei ole eestkostjat määranud, vaid prokuröri selgesõnalisel ja nõuetekohaselt põhjendatud loal.

- Erandina eespool öeldust, kui laps on langenud karistusseadustiku artiklites 354–360, 364, 365, 372–379, artikli 382 lõikes 1 või 2, artiklites 385, 393, 394, 397, 398–405, artikli 410 lõikes 1 või 2 või artikli 442 lõikes 1 osutatud kuriteo ohvriks või kui laps on karistusseadustiku artiklites 393–397 või 400–401a osutatud kuriteo tunnistaja, tuleb teha esimeses punktis nimetatud viisil salvestis, välja arvatud juhul, kui prokurör otsustab, et seda ei ole vaja teha, kuna laps, tema seaduslik esindaja või vajaduse korral kohtu määratud eestkostja on selle vastu.
- Salvestist saab kasutada tunnistusena. Salvestise originaal pitseeritakse. Koopiad inventeeritakse ja lisatakse toimikule. Pooled ja ekspert võivad kuulata või vaadata salvestisi prokuröri loal prokuröri kindlaks määratud kohas salvestisi sealt välja viimata.
- Igal kolmandas punktis osutatud lapsel on õigus sellele, et teda saadab kohtuistungil tema enda valitud täiskasvanu, välja arvatud juhul, kui prokurör otsustab lapse huvides või tõe väljaselgitamiseks asjassepuutuvate isikute suhtes tehtud põhjendatud otsuses teisiti.

Inimkaubanduse ja koduvägivalla ohvrid saavad teatud tingimustel erikaitse.

Ma olen laps. Kas mul on eriõigused?

Ohvril, kes on laps, on hulk lisaõigusi:

- selliste tema suhtes toime pandud süütegude puhul nagu sündsusetu paljastamine, vägistamine, inimkaubandus, seksuaalne ärakasutamine, tapmine, kallaletung, kehavigastuse tekitamine ning uimastite kuritarvitamine ja levitamine hakkab aegumistähtaeg, st aeg, pärast mille möödumist ei ole isikul enam õigust nende tegude eest süüdistust esitada, kulgema alles tema 18aastaseks saamisest;
- õigus sellele, et prokurör või eeluurimiskohtunik määrab talle eriesindajaks eestkostja (*administrateur ad hoc*), kui vähemalt üks tema seaduslikest esindajatest ei suuda täielikult kaitsta tema huve. See eriesindaja kaitseb ohvri huve ja jõustab tema kui tsiviilhageja õigusi;
- õigus sellele, et teda teavitatakse kriminaalmenetluse algatamisest ja õigusest esitada oma seadusliku esindaja või kohtu määratud eestkostja kaudu tsiviilhagi;
- õigus lasta enda ärakuulamine prokuröri loal ja enda või enda seadusliku esindaja või kohtu määratud eestkostja nõusolekul video- või helisalvestada, et vältida traumasid, mida võib tekitada vajadus korrata oma ütlusi menetluse käigus mitu korda. Salvestamine on kohustuslik kuritegude puhul, mis on seotud sündsusetu paljastamise, vägistamise, seksuaalse ärakasutamise, inimkaubanduse, mõrva, tahtliku tapmise, kallaletungi ja kehavigastuse tekitamisega, välja arvatud juhul, kui prokurör otsustab ohvri või tema esindaja vastuseisu tõttu seda mitte teha;
- õigus sellele, et teda saadab kohtuistungil tema seaduslik esindaja või tema enda valitud isik.

Mu pereliige suri kuriteo tagajärjel. Millised on mu õigused?

Igaühel, kelle sugulane on kuriteo tagajärjel surnud ja kes väidab, et talle on tekitatud kahju, on õigus esitada kaebus, esitades pädevale eeluurimiskohtunikule tsiviilhagi.

Sellisel isikul on eelkõige õigus

- nõuda süüdistatavalt hüvitist;
- osaleda eeluurimiskohtuniku teostatavas uurimises;
- taotleda eeluurimiskohtunikult täiendavate uurimistoimingute tegemist;
- esitada kohtu kojale apellatsioonkaebus uurimistoimingu peale, mis kahjustab tema tsiviilhuve;
- lasta end küsitleda vaid siis, kui ta seda soovib;
- kohtuda vajaduse korral süüdistatavaga silmast silma;
- tutvuda eeluurimiskohtuniku kabinetis toimikuga pärast süüdistatava esimest küsitlemist ja päev enne igat sellist uurimistoimingut, mille puhul on vaja õigusabi;
- küsida eeluurimiskohtunikult toimiku koopiat, kui eeluurimine on lõppenud;
- taotleda eksperdiaruannet, tunnistajate ärakuulamist ja konfiskeeritud esemete tagastamist;
- viibida kuriteopaiga ülevaatuses juures.

Mu pereliige langes kuriteo ohvriks. Millised on mu õigused?

Kolmandal isikul, keda on kahjustanud sugulase suhtes toime pandud süütegu, on õigus

- nõuda prokuratuurilt koopiat aruandest, milles antakse ülevaade talle kui kolmandale isikule kahju tekitanud kuriteost;
- saada prokuratuurilt automaatselt teade selle kohta, mis kuupäeval toimub kohtuistung, kus asjaomast juhtumit käsitletakse;
- nõuda vastavalt vajadusele kas ringkonnakohtu või politseikohtu asjakohase koja kantseleilt juhtumi kohta tehtud kohtuotsust.

Kas mul on võimalik kasutada vahendust? Millistel tingimustel? Kas vahenduse ajal tagatakse minu turvalisus?

Vahendus kriminaalasjades on alternatiiv süüdistuse esitamisele. Põhimõtteliselt võimaldab see lahendada vaidluse kohtu sekkumiseta. Kuriteo toimepanija ja ohvri vaheline vahendamine on võimalik üksnes enne kriminaalmenetluse algatamist. Prokurör võib otsustada kasutada vahendust, kui talle tundub, et sellega tõenäoliselt tagatakse tekitatud kahju hüvitamine, lõpetatakse kuriteo põhjustatud häired või aidatakse kaasa õigusrikkuja rehabiliteerimisele. Vahendus on välistatud, kui õigusrikkuja on ohvri elukaaslane. Selle võimaluse kasutamiseks on vaja nii õigusrikkuja kui ka ohvri nõusolekut.

Kust ma leian õigusaktid, milles on sätestatud minu õigused?

Kriminaalmenetluse seadustikust, millele pääseb ligi Legiluxi kaudu:

http://legilux.public.lu/eli/etat/leg/code/procedure_penale

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 08/11/2018

2 - Kuriteost teatamine ja minu õigused uurimisevõi kohtumenetluse ajal

uidas ma pean kuriteost teatama?

Kuriteo ohver võib teatada süüteost (esitada kaebuse)

- Luksemburgi politseile;
- prokuröridele, kelle tööpiirkonda asjaomane piirkond kuulub.

Kuigi süüteost võib teatada igaüks, peab ohver, kes kavatseb astuda menetlusse tsiviilhagejana, esitama kaebuse kas isiklikult või oma advokaadi kaudu.

Samuti võib ohver algatada kuriteo toimepanija suhtes politseikohtus või ringkonnakohtu kriminaalkolleegiumis erasüüdistusmenetluse.

Kaebus tuleb esitada ühes Luksemburgi ametlikus keeles: letseburgi, prantsuse või saksa keeles. Ohvril, kes ei räägi ühtegi neist kolmest keelest, on õigus kasutada tasuta tõlgi abi. Kaebus tuleb esitada eelistatavalt kirjalikult vabas vormis ning see peab sisaldama järgmist teavet:

- kaebuse esitaja perekonnanimi, eesnimi, sünnikoht ja -aeg, amet ning elukoht;
- kahju põhjustanud sündmus;
- kantud kahju laad.

Aeg, mille jooksul ohver peab kaebuse esitama, sõltub eelkõige asjaomast liiki süüteo aegumise tähtajast, mis varieerub ühest aastast kümne aastani.

Kuidas ma oma juhtumi kohta teavet saan?

Ohvril on õigus sellele, et

- teda teavitatakse automaatselt tema juhtumi lõpetamisest ja selle põhjustest;
- teda teavitatakse taotluse korral sellest, et tema juhtum on alustatud menetlust;
- teda teavitatakse taotluse korral kriminaalmenetluse seisust;

- prokuratuur teavitab teda automaatselt sellest, mis kuupäeval toimub kohtuistung, kus asjaomast juhtumit arutatakse;
- talle antakse taotluse korral teavet süüdistusasjas tehtud lõpliku otsuse kohta.

Kui kaebus esitatakse prokurörile, teavitab prokurör 18 kuu jooksul pärast kaebuse või süüdistuse saamist ohvrit kõikidest võetud meetmetest, sealhulgas vajaduse korral juhtumi lõpetamisest ja selle põhjustest.

Kas mul on õigus õigusabile (uurimise või kohtumenetluse ajal)? Millistel tingimustel?

Et tagada juurdepääs õigusemõistmisele olukorras, kus ohvri ei ole piisavalt rahalisi vahendeid (eeskätt garanteeritud miinimumsissetulekut silmas pidades), on ohvri õigus saada oma huvide kaitsmiseks täies ulatuses tasuta õigusabi. Seda abi annab ohvri taotlusel advokatuuri nõukogu, kui ohver on

- Luksemburgi kodanik;
- Luksemburgi elamisluba omav välisriigi kodanik;
- Euroopa Liidu (EL) liikmesriigi kodanik;
- kolmanda riigi kodanik, kes on rahvusvahelise lepingu alusel võrdsustatud tasuta õigusabi andmisel Luksemburgi kodanikuga.

Rahaliste vahendite kindlaksmääramisel võetakse arvesse brutosissetulekut ja varalist olukorda, samuti samasse leibkonda kuuluvate isikute sissetulekut. Rahaliste vahendite piiratuse arvesse võtmise kõrval võidakse ohvrile anda tasuta õigusabi ka juhul, kui see on õigustatud muudel mõjuvatel põhjustel, mis on seotud ohvri sotsiaalse, perekondliku või materiaalse olukorraga.

Tasuta õigusabi taotlemisel tuleb kasutada sotsiaalabi keskteenistuse veebisaidil (<http://www.guichet.public.lu/citoyens/fr/organismes/service-central-assistance-sociale/index.html>) kättesaadavat küsimustikku, mille ohver peab allkirjastama ja saatma asjaomases ringkonnas (Diekirch või Luxembourg) pädeva advokatuuri esimehele.

Täidetav küsimustik sisaldab eelkõige järgmist teavet:

- ohvri andmed (perekonnanimi, eesnimi, sünnikoht ja -aeg, amet, elukoht, perekonnaseis, kodakondsus);
- mis laadi kohtuvaidluse jaoks tasuta õigusabi taotletakse;
- ohvri perekondlik olukord;
- ohvri varaline olukord.

Ohver võib nimetada ka advokaadi(d), keda ta soovib endale õigusabi andma, või asjakohasel juhul ära märkida endale juba määratud advokaadi nime.

Ohver peab lisama taotlusele järgmised dokumendid:

- isikut tõendava dokumendi koopia;
- **tõend, mis kinnitab registreerimist ühises sotsiaalkindlustuskeskuses** (*Centre Commun de la Sécurité Sociale – CCSS*), ja tõend leibkonna liikmete kohta;
- enda ja iga leibkonna liikme viimase kolme kuu palgalehed (või ühise sotsiaalkindlustuskeskuse väljastatud sissetulekutõend), garanteeritud miinimumsissetuleku tõendid, töötushüvitise- või pensionitõendid või muud tõendid, millest on näha kogusumma (kontoväljavõtetest ei piisa);
- kui leibkond ei saa riiklikust solidaarsusfondist (*Fonds national de solidarité*) ühtegi toetust, siis iga leibkonna liikme kohta nimetatud fondist seda kinnitav tõend;
- kui leibkond saab või maksab elatist, dokument saadud või makstud summa kohta (nt viimase kolme kuu kontoväljavõte);
- iga leibkonna liikme puhul Luksemburgi maksuameti (*Administration des contributions directes*) väljastatud tõend kinnisvara omamise või mitteomamise kohta;
- vajaduse korral dokumendid, mis tõendavad kinnisvara omamist välismaal;
- dokumentaalsed tõendid vallasvara kohta (sularaha, säästud, aktsiad, võlakirjad jne);
- kui leibkond on üürnik, üürilepingu koopia ja viimase kolme kuu üürikviitungid;
- kui leibkond maksab tagasi hüpoteeklaenu, tõend igakuise makse kohta;
- dokumentaalsed tõendid kinnisvara- ja vallasvaratulu kohta;

- asjaomase juhtumiga seotud dokumendid.

Kas mul on õigus nõuda kulude hüvitamist (uurimises või kohtumenetluses osalemise eest)? Millistel tingimustel?

Pärast vahendite piisavuse kontrollimist annab advokatuuri nõukogu esimees või esimehe volitatud liige teada tasuta õigusabi andmisest või selle andmisest keeldumisest, kasutades õigusabi andmise korral teavitamiseks **tavaposti** ja õigusabi andmisest **keeldumise** korral tähtkirja. Esimees määrab advokaadi, kelle ohver on vabalt valinud, või kui ohver ei ole valikut teinud või kui esimees peab tehtud valikut ebasobivaks, määrab ta ohvrile ise advokaadi.

Notarid ja kohtutäiturid määrab tasuta õigusabi raamistikus *ex officio* juhtumit menetlev kohus.

Kui tasuta õigusabi antakse **menetluse käigus**, hüvitatakse ohvri kantud kulud.

Kulud, mida ei hüvitata

Kui ohver saab tasuta õigusabi ja talle antakse korraldus kanda kulud, kannab need kulud riik.

Kriminaalasjades ei kaeta tasuta õigusabiga süüdimõistetu kulusid ja trahve.

Kas ma võin edasi kaevata, kui juhtumi uurimine lõpetatakse enne kohtusse jõudmist?

Kui juhtum lõpetatakse enne kohtusse jõudmist, nimetatakse lõpetamisteates tingimused, mille alusel ohver võib algatada erasüüdistusmenetluse või esitada nõude tsiviilhagejana.

Kui asjaomase kuriteo eest on võimalik määrata kriminaalkaristus või vanglakaristus, sisaldab kõnealune teade teavet selle kohta, et ohver võib pöörduda peaprokuröri poole, kellel on õigus anda prokurörile korraldus esitada süüdistus.

Kui kohtunõukogu (*Chambre du conseil*) otsustab mitte suunata kriminaalasja kohtusse, kes teeks otsuse väidetava kuriteo toimepanija süü kohta, võib ohver esitada apellatsioonkaebuse apellatsioonikohtu nõukogule. Seepärast võib ohver esitada sellele nõukogule taotlusi ja märkusi.

Kui kohtunõukogu otsustab juhtumit mitte menetleda faktilistel, mitte õiguslikel põhjustel, võib ohver siiski esitada tsiviilkohtule kahju hüvitamise taotluse.

Kas ma võin osaleda kohtumenetluses?

Nii nagu eeluurimise ajal, võib ohver osaleda menetluses eristaatust omamata või tsiviilhagejana.

Ohver võib osaleda nii avalikel kui ka kinnistel istungitel, kuid üksnes juhul, kui ta on kutsutud tunnistajaks. Samuti võidakse ohver kutsuda tunnistajana istungile, kus esitatakse suulised avaldused. Selleks saab ta prokurörit kirjaliku kohtukutse ning ta peab vastama nii kohtu kui ka vastaspoole advokaadi küsimustele. Kohtuistungil istub ohver kohtusaali tagaosas, et vältida tema otsust kokkupuutumist süüdistatavaga.

Tsiviilhageja saab kirjaliku kutse istungile, kus esitatakse suulised avaldused. Samuti on tal õigus osaleda avalikel ja kinnistel istungitel ning ta peab olema kohal, et esitada oma hagiavaldus. Põhimõtteliselt sekkub ta pärast tunnistajate ärakuulamist. Peale selle võib ta esitada väiteid kõigis oma tsiviilhuvidega seotud küsimustes ja anda ütlusi faktide kohta.

Milline on minu ametlik roll õigussüsteemis? Kas ma olen või ma saan valida, et ma olen: ohver, tunnistaja, tsiviilhageja või erasüüdistaja?

Teie ametlik roll kohtusüsteemis on eristaatust mitteomava ohvri oma. Ohvril on õigus astuda menetlusse tsiviilhagejana.

Millised on minu õigused ja kohustused seoses minu rolliga?

Ohvril on eelkõige õigus

- talle arusaadava keele kasutamisele või politseiametile kaebuse esitamise korral tõlgi kasutamisele;
- saada kaebuse ja enda esitatud kaebust toetavate dokumentide tasuta koopiad;
- saada talle arusaadavas keeles tõend, kuhu on märgitud toimiku number ning kaebuse esitamise kuupäev ja koht, saada kinnitus selle kohta, et prokuratuur on tema esitatud kaebuse kätte saanud;
- saada abi advokaadilt või lasta advokaadil end esindada;
- saada automaatselt teavitatud enda juhtumi lõpetamisest ja selle põhjustest;
- et teda teavitatakse taotluse korral sellest, et tema juhtumit uuritakse kohtulikult;

- saada taotluse korral teavitatud kriminaalmenetluse seisust;
- saada prokuratuurilt automaatselt teade selle kohta, mis kuupäeval toimub kohtuistung, kus tema juhtumit käsitletakse;
- saada taotluse korral teavet süüdistusasjas tehtud lõpliku otsuse kohta;
- paluda ajutiste meetmete kohaldamise üle otsustaval kohtunikul määrata esialgne hüvitis, tingimusel et vastaspoole vastutust ei ole võimalik tõsiselt kahtluse alla seada.

Tsiviilhagejal on lisaks õigus

- nõuda süüdistatavalt hüvitist;
- osaleda eeluurimiskohtuniku korraldatavas uurimises;
- taotleda eeluurimiskohtunikult täiendavate uurimistoimingute tegemist;
- esitada kohtu kolleegiumile apellatsioonkaebus uurimistoimingu peale, mis kahjustab tema tsiviilhuve;
- lasta end küsitleda vaid siis, kui ta seda soovib;
- kohtuda vajaduse korral süüdistatavaga silmast silma;
- tutvuda eeluurimiskohtuniku kabinetis toimikuga pärast süüdistatava esimest küsitlemist ja päev enne igat sellist uurimistoimingut, mille puhul on vaja õigusabi;
- küsida eeluurimiskohtunikult toimiku koopiat, kui eeluurimine on lõppenud;
- taotleda eksperdiaruannet, tunnistajate ärakuulamist ja konfiskeeritud esemete tagastamist;
- viibida kuriteopaiga ülevaatuses juures.

Kas ma võin kohtumenetluse ajal teha avalduse või anda tunnistusi? Millistel tingimustel?

Tunnistaja võib osaleda kohtuistungitel ja rääkida kohtunikule vande all ära kõik, mida ta faktide kohta teab. Tunnistaja peab vastama nii kohtu kui ka vastaspoole advokaadi küsimustele.

Tsiviilhageja võib esitada väiteid kõigis oma tsiviilhuvidega seotud küsimustes ja anda ütlusi faktide kohta. Tsiviilhageja advokaat võib küsitleda nii eksperte kui ka tsiviilkostja tunnistajaid.

Põhimõtteliselt tunnistatakse vastuvõetavaks kõik tõendid, kui kogemuste põhjal on põhjust arvata, et kohtunik võib teha nende põhjal süüdimõistva otsuse. Tõendeid on võimalik esitada juhul, kui pooltel on olnud võimalik vahetada nendega seoses seisukohti ja väiteid.

Millist teavet mulle antakse kohtumenetluse ajal?

Ohvrile edastatakse järgmine teave:

- taotluse korral: teave kriminaalmenetluse seisu kohta;
- automaatselt: kuupäev, millal toimub kohtuistung, kus menetletakse tema juhtumit;
- taotluse korral: süüdistusasjas tehtud lõplik otsus.

Kas mul on võimalik tutvuda menetlustoimikuga?

Kaebuse esitamisel politseile saab kaebuse esitaja kas kohe või ühe kuu jooksul pärast kaebuse esitamist kaebuse tasuta koopia. Kaebuse esitaja võib paluda tema juhtumit menetleval kohtul astuda konkreetseid menetlussamme.

Kui kaebuse esitaja on astunud menetlusse tsiviilhagejana, on tal õigus tutvuda eeluurimiskohtuniku kabinetis toimikuga pärast süüdistatava esimest küsitlemist ja päev enne igat sellist uurimistoimingut, mille puhul on vajalik õigusabi.

Kui menetlus on lõppenud, edastab eeluurimiskohtuniku kohtuasja toimiku prokurörile. Tsiviilhagejana on Teil õigus toimikuga tutvuda vähemalt kaheksa tööpäeva enne juhtumi läbivaatamist kohtunõukogus.

Tsiviilhagejatel ja isikutel, kes suudavad tõendada õigustatud isiklikku huvi, on õigus saada toimikust, välja arvatud konfiskeeritud dokumentidest, koopia mõistliku aja jooksul enne istungi toimumiseks määratud kuupäeva. Selleks peavad nad esitama prokurörile taotluse.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda

tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 08/11/2018

3 - Minu õigused pärast kohtumenetlust

as mul on õigus otsus edasi kaevata?

Iga lõplik kohtuotsus omab seadusjõudu alates otsuse tegemise hetkest. Seni kuni otsust ei ole seadusega ette nähtud õiguskaitsevahendi kasutamise teel tühistatud, väljendub selles tõe. Kohtunik teeb kriminaal- ja tsiviilhagi kohta otsuse tavaliselt samas kohtuotsuses.

Seoses õigusega õiglasele kohtulikule arutamisele laieneb jõustunud otsus vaid kriminaalmenetluse pooltele ja seadusjõud on vaid nendel otsuse elementidel, mille kohta pooltel oli võimalik väljendada oma seisukohti. Ohvrina võite otsuse edasi kaevata üksnes juhul, kui olite menetlusosaline, olles astunud menetlusse tsiviilhagejana.

Tänu sellele rollile on Teil võimalik esitada apellatsioonkaebus, ent vaid seoses oma tsiviilhuvidega ja juhul, kui Teil on selleks põhjendatud huvi, st kui kohus on Teie hüvitisnõude tagasi lükanud või kui Te leiate, et välja mõistetud summa ei ole piisav.

Seega ei saa Te otsust edasi kaevata põhjusel, et Te ei ole nõus määratud karistusega või kostja õigeksmõistmisega kohtus. Menetluse kriminaalaspektidega seoses võib esitada apellatsioonkaebuse üksnes prokurör.

Pidage nõu oma advokaadiga, et teha kindlaks, kas apellatsioonkaebuse esitamine on mõistlik. Kui Teie advokaat kiidab selle heaks, tuleb kaebus esitada 40 päeva jooksul otsuse teinud kohtu kantseleisse.

Millised on minu õigused pärast süüdimõistmist?

Pärast otsuse tegemist võite saada selle koopia.

Samuti on Teil võimalik esitada apellatsioonkaebus, ent üksnes juhul, kui olite menetlusosaline, olles astunud menetlusse tsiviilhagejana, ja üksnes seoses oma tsiviilhuvidega (*vt vastus esimesele küsimusele*).

Kui on kavas tingimisi vabastamine, võite oma vastuseisust teavitada karistuse täideviimise eest vastutavat peaprokuröri.

Teid võib jätkuvalt esindada advokaat.

Kas mul on pärast kohtumenetlust õigus abile või kaitsele? Kui kaua?

Tsiviilhagejana on Teil õigus saada tasuta õigusabi ükskõik millises kohtuotsuse täitmisega seotud küsimuses.

Kehavigastuse kaasa toonud tahtliku süüteo ohvrina saate teatud tingimustel taotleda justiitsministeeriumilt riigi makstavat hüvitist, kui kuriteo toimepanijalt ei ole võimalik hüvitist saada.

Politsei ja kohtusüsteem on kohustatud pakkuma Teile kui ohvrile kaitset. Süüdimõistetute tingimisi vabastamist käsitleva otsuse tegemisel võidakse kohaldada eritingimusi, mis on seotud eelkõige ühiskonna ja ohvri kaitsega.

Millist teavet mulle antakse, kui kurjategija mõistetakse süüdi?

Teil on õigus saada taotluse korral teavet kriminaalmenetluses tehtud mis tahes lõpliku otsuse kohta.

Mis puudutab süüdimõistetule määratud karistust, siis tuleb arvestada sellega, et süüdimõistvas otsuses tuleb märkida kohaldatavad seadussätted, ilma neid uuesti lahti kirjutamata, asjaolud, milles isikut süüdistatakse, ja määratud karistus või karistused (kriminaalmenetluse seadustiku artikkel 195). Muudes karistuste elluviimisega seotud küsimustes võite ühendust võtta peaprokuratuuri karistuste täideviimise talitusega.

Luksemburgis saadetakse lõplikult süüdi mõistetud isik Schrassigi või Givenichi vanglasse.

Kas mulle teatatakse, kui kurjategija vanglast vabaneb (sealhulgas ennetähtaegselt või tingimisi) või põgeneb?

Kriminaalmenetluse seadustiku artikli 4 lõike 1 alusel võidakse Teid – juhul kui olete esitanud peaprokurörile sellekohase taotluse – teavitada kurjategija vabastamisest või põgenemisest, kui on oht, et ta tekitab Teile kahju, välja arvatud juhul, kui on kindlaks tehtud, et selle teabe edastamine võib kahjustada kurjategijat.

Kas mind kaasatakse (tingimisi) vabastamist käsitleva otsuse tegemisse? Kas mul on näiteks õigus teha avaldus või esitada kaebus?

Ei.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 08/11/2018

4 - Hüvitis

uidas nõuda kurjategijalt kahju hüvitamist? (nt kohtuasi, tsiviilnõue, tsiviilhagi kriminaalmenetluses)

Enamikul juhtudel on teo toimepanija süüasja arutav kohus see, kes – juhul kui ta mõistab süüdistatava süüdi – määrab kindlaks ohvrile kantud kahju korvamiseks maksatava kahjuhüvitise suuruse.

Selleks et kohus saaks hüvitise üle otsustada, tuleb kannatanul esitada kriminaalmenetluse raames tsiviilhagi. Kannatanu võib esitada tsiviilhagi ükskõik millal eeluurimise jooksul. Kannatanu ei pea ilmuma kohtuistungile. Kannatanut võib esindada advokaat ja ta võib esitada oma taotlused kirjalikult enne istungit.

Kui ohver ei esita tsiviilhagi ega ühtki taotlust, ei saa kohus kannatanule omal algatusel kahjuhüvitist välja mõista.

Kui kannatanu ei esita kriminaalmenetluse käigus tsiviilhagi, ei kaota oma õigust saada hüvitist.

Kannatanul on endiselt võimalik esitada kuriteo toimepanija suhtes hagi tsiviilkohtule, tingimusel et ta teeb seda enne tsiviilõiguses sätestatud aegumistähtaja lõppu ning tõendab, et tegemist on eraõigusliku rikkumisega.

Kohus andis kurjategijale korralduse hüvitada mulle kahju / maksta hüvitist. Kuidas ma saan tagada, et kurjategija järgib seda korraldust?

Kriminaalkohtu ülesanne on määrata kindlaks ohvri kantud kahju suurus, kuid väljamõistetud hüvitise sissenõudmisega ta ei tegele.

Sammud selle tagamiseks, et süüdimõistetu selle kahjuhüvitise maksab, peab astuma pärast lõpliku kohtuotsuse tegemist kannatanu.

Enamasti kannab kahju hüvitamise eest hoolt advokaat: alguses rahumeelselt, võttes ühendust süüdimõistetu advokaadiga, seejärel kasutades kohtuotsuse sundtäitmiseks kohtutäiturit.

Kui süüdimõistva otsuse teinud kohus on määranud tingimisi karistuse, millega kaasneb kohustus maksta hüvitist, kontrollib karistuse täidesaatmise eest vastutav peaprokurör, kas süüdimõistetu täidab oma kohustust.

Kas riik võib teha mulle ettemakse, juhul kui kurjategija korraldust ei järgi? Millistel tingimustel?

Kohtumenetluse ajal võib kohus ette näha vahemakse tegemise, näiteks enne eksperdiaruande tulemuste selgumist. Kui süüdistatav keeldub makset tegemast või ei suuda seda teha, võib põhjendatud vajaduse korral teha selle justiitsministeerium.

Kas mul on õigus saada riigilt hüvitist?

12. märtsi 1984. aasta muudetud seadusega, milles käsitletakse hüvitise maksmist teatavatele kuriteo tagajärjel kehavigastuse saanud ohvritele, on teatud kuriteoohvritele antud õigus riigieelarvest makstavale hüvitisele. See on ohvrile oluline meede, juhul kui rünnaku toimepanijat ei ole kindlaks tehtud, rünnaku toimepanija on küll kindlaks tehtud, kuid teda ei leita, või teo toimepanija on maksejõuetu.

Selle õiguse kasutamiseks peab ohver esitama taotluse justiitsministeeriumile, kes teeb hüvitisnõude kohta otsuse kuue kuu jooksul. Nõue tuleb koostada prantsuse, saksa või letseburgi keeles, sellesse tuleb märkida kuupäev ja koht ning kirjeldada täpselt asjaolude laadi. Nõudele tuleb lisada dokumentaalsed tõendid asjaolude ja ohvri kantud kahju kohta.

Hüvitise saamiseks peavad olema täidetud teatud tingimused.

Ohver peab kas elama alaliselt Luksemburgi Suurhertsogiriigis või olema mõne Euroopa Liidu liikmesriigi või Euroopa Nõukogusse kuuluva riigi kodanik. Peale selle pidid ohvri dokumendid Luksemburgi Suurhertsogiriigis olema süüteo toimepaneku ajal korras või peab ohver olema langenud kriminaalseadustiku artikli 382 lõikes 1 osutatud kuriteo [*inimkaubandus*] ohvriks.

Kahju peab olema kantud tahtliku teo tõttu, mis on oma olemuselt õigusrikkumine.

Kahju peab seisnema kehavigastuses, mitte pelgalt varalises kahjus (millega on välistatud hüvitise maksmine näiteks lihtsa varguse korral).

Kahju kandmise tagajärjel peavad halvenema märkimisväärselt elamistingimused, mille põhjuseks võib olla sissetuleku vähenemine või sellest ilmajäämine, erakorraliste kulude või väljaminekute suurenemine, suutmatus harrastada kutsetegevust, õppeaasta kaotamine, füüsiline või vaimne kahjustus, moraalne või esteetiline kahju ning füüsilised või vaimsed kannatused. Kriminaalseadustiku artiklites 372–376 osutatud kuriteo ohver ei pea esitama tõendeid füüsilise või vaimse kahjustuse kohta, mille olemasolu eeldatakse.

Riik maksab hüvitist üksnes juhul, kui ohvril ei ole võimalik saada piisavat hüvitist ühelgi moel (*nt kuriteo toimepanijalt, sotsiaalkindlustuselt või isikliku kindlustuslepingu alusel*).

On oluline teada, et hüvitise maksmisest võidakse keelduda või hüvitist võidakse vähendada ohvri käitumise tõttu asjaolude aset leidmise ajal või ohvri ja kuriteo toimepanija vahelise suhte tõttu.

Kui riik maksab ohvrile hüvitist, võib ohver siiski esitada tsiviilhagi ja nõuda kuriteo toimepanijalt lisasummat, kui ta leiab, et hüvitist ei ole piisav. Sellisel juhul peab ohver teavitama kohut sellest, et ta on esitanud riigile hüvitisnõude või on saanud riigilt hüvitist.

Kas mul on õigus saada hüvitist, juhul kui kurjategijat ei mõisteta süüdi?

Ohvril on õigus saada teo toimepanija süüdi mõistmata jätmise korral hüvitist, juhul kui ta on kuriteo ohver ja rünnaku toimepanijat ei ole kindlaks tehtud või rünnaku toimepanija on küll kindlaks tehtud, kuid teda ei leita, või kui kuriteo toimepanija on maksejõuetu.

Kui kohtumenetlust ei toimu ja kohus seega hüvitist ei määra, võib justiitsministeerium eraldada kindlaksmääratud summa ja/või tellida omal kulul eksperdiaruande, et määrata kindlaks ohvrile makstava hüvitise suurus.

Kas mul on õigus erakorralisele maksele, kui ma ootan otsust oma hüvitisnõude kohta?

Nõuetekohaselt põhjendatud vajaduse korral võib justiitsministeerium teha makse nõude läbivaatamise ajal.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 08/11/2018

5 - Minu õigus saada abi ja toetust

ellega ma pean abi ja toetuse saamiseks ühendust võtma, kui ma olen kuriteoohver?

Kuriteoohvrina võite ühendust võtta järgmiste **peamiste ohvriabi teenuste osutajatega**.

A. Valitsustalitus

Sotsiaalabi keskteenistuse ohvriabitalitus (Service central d'assistance sociale (SCAS) – Services d'Aide aux Victimes (SAV)) Luxembourgis

Pakutav toetus:

- psühholoogia ja psühhoteraapia alane nõustamine
- õigusteave
- koduvägivalla ohvrite teraapiarühm
- ohvrite saatmine kogu kohtuprotsessi vältel

KONTAKTANDMED:

Plaza Liberty Building, Entrance C
12-18 rue Joseph Junck
L-1839 Luxembourg

Tel: (+352) 47 58 21-627
(+352) 47 58 21-628
GSM: (+352) 621 32 65 95

E-post: ✉ scas-sav@justice.etat.lu

Veebisait: ✉ <https://justice.public.lu/fr/aides-informations/assistance-sociale/scas-service-aide-victimes.html>

B. Valitsusvälised organisatsioonid (vabaühendused)

1. Kuriteoohvrite toetamine (Aide aux Victimes de la Criminalité) – Wäisse Rank Lëtzebuerg Asbl

Pakutav toetus:

- õigusnõustamine
- moraalne, rahaline ja materiaalne tugi

KONTAKTANDMED:

84 rue Adolphe Fischer
L-1521 Luxembourg

Tel: (+352) 40 20 40

E-post: ✉ wrl@pt.lu

Veebisait: <http://www.benevolat.public.lu/de/espace-benevole/decouvrir-associations/chercher-association/associations/?~/de/assoc/212>

2. Tugiteenused koduvägivalla ohvritele

Selliste teenuste pakkujaid on kolm:

– **SAVVD** Luxembourgis, mida haldab *mittetulundusühendus Hättasattunud Naised (Femmes en détresse)*

Pakutav toetus:

- psühhosotsiaalne nõustamine
- õigusteave ja -abi
- õigus-, haldus- ja sotsiaalteave ja -abi pärast seda, kui prokurör on vägivalldateo toimepanija välja tõstnud
- õigustoimingute kavandamine
- ohvrite saatmine kohtus, advokaadibüroos, arsti juures jne
- juhendamine
- nõustamine ja kaitsemeetmed võitluseks ahistamisega
- ohvrile kaitsekava koostamine

KONTAKTANDMED:

BP 1024
L-1010 Luxembourg

Tel: (+352) 26 48 18 62
Faks: (+352) 26 48 18 63

E-post: ✉ contact@savvd.lu

Veebisait: ✉ <http://fed.lu/wp/services/savvd/>

– **PSY EA** Luxembourgis, mida haldab *mittetulundusühendus Hättasattunud Naised (Femmes en détresse)*

Lastele, kes on langenud seoses väljatõstmiskorraldusega otseselt või kaudselt koduvägivalla ohvriks.

Pakutav toetus:

- hoolitsemine laste ja noorukite eest, kes on langenud koduvägivalla ohvriks, väljatõstmismeetme raames
- psühholoogiline tugi koduvägivalla ohvritest lastele ja noorukitele ning nende peredele

KONTAKTANDMED:

BP 1024
L-1010 Luxembourg

Tel: (+352) 26 48 20 50
Faks: (+352) 26 48 18 63

E-post: [✉ contact@psyea.lu](mailto:contact@psyea.lu)
Veebisait: [✉ http://fed.lu/wp/services/psyea/](http://fed.lu/wp/services/psyea/)

– **ALTERNATIVES** Dudelange'is, mida haldab **sihtasutus Pro Familia (Fondation Pro Familia)**

Tugikeskus lastele, kes on langenud seoses väljatõstmiskorraldusega otseselt või kaudselt koduvägivalla ohvriks.

Pakutav toetus:

- hoolitsemine laste ja noorukite eest, kes on langenud koduvägivalla ohvriks, väljatõstmismeetme raames

KONTAKTANDMED:

5, Route de Zoufftgen
L-3598 Dudelange L-1010 Luxembourg

Tel: (+352) 51 72 72 89

E-post: [✉ alternatives@profamilia.lu](mailto:alternatives@profamilia.lu)
Veebisait: [✉ http://www.profamilia.lu/Enfants+Adolescents/ALTERNATIVES+_+Centre+de+consultation+pour+enfants+et+adolescents+victimes+de+violence-p-470.html](http://www.profamilia.lu/Enfants+Adolescents/ALTERNATIVES+_+Centre+de+consultation+pour+enfants+et+adolescents+victimes+de+violence-p-470.html)

3. Nõustamisteenused vägivalla ohvriks langenud naistele

Pakutav toetus:

- telefoni teel nõustamine
- psühhosotsiaalne nõustamine
- õigus-, haldus ja -sotsiaalteave ning -abi
- õigustoimingute kavandamine
- naiste saatmine advokaadi juures, kohtus, politseis
- vastuvõtuintervjuud naiste varjupaigas
- koduvägivalla teemalised koolitused ja loengud
- seminarid ja arutelurühmad

Selliste teenuste osutajaid on neli:

– **VISAVI** ((*Elu Ilma Vägivallata*))(VISAVI (Vivre Sans Violence)) Luxembourgis, mida haldab mittetulundusühendus Hättasattunud Naised (Femmes en détresse)

Nõustamiskeskus koduvägivalla ohvriks langenud naistele.

KONTAKTANDMED:

2, rue du Fort Wallis
L-2714 Luxembourg

Tel: (+352) 49 08 77-1
Faks: (+352) 26 48 26 82

E-post: feminfo@visavi.lu

Veebisait: <http://fed.lu/wp/services/visavi/>

– **Luksemburgi riikliku naistenõukogu (Conseil national des femmes du Luxembourg) LÖUNAKESKUS (FOYER SUD)** Esch-sur-Alzette'is

Nõustamiskeskus hättasattunud naistele, sealhulgas vägivalla ohvritele.

KONTAKTANDMED:

41, rue de Luxembourg
L-4220 Esch sur Alzette

Tel: (+352) 54 55 77 / 26 53 03 26 / 54 57 57

Faks: (+352) 54 57 57 57

E-post: foyersud@pt.lu

Veebisait: <http://www.cnfl.lu/site/foyersud.html>

– **Keskus OZANAM** Luxembourgis

– **Keskuse OZANAM Põhja-Luksemburgi osakond (Centre OZANAM Nord)** Wiltzis, mida haldab **sihtasutus Avatud Ustega Maja (Fondation Maison de la Porte Ouverte)**

Nõustamiskeskus hättasattunud naistele, sealhulgas vägivalla ohvritele.

KONTAKTANDMED:

Ozanam Luxembourg

64, rue Michel Welter
L-2730 Luxembourg

Tel: (+352) 48 83 47

E-post: ozanam@fmpo.lu

Veebisait: <http://fmpo.lu/foyers/centre-ozanam/>

KONTAKTANDMED:

Ozanam Nord

49, Grand-Rue
L-9530 Wiltz

Tel: (+352) 26 95 39 59

E-post: ozanam.nord@fmpo.lu

Veebisait: <http://fmpo.lu/foyers/centre-ozanam-nord/>

– **PROFAMILIA** Dudelange'is, mida haldab **sihtasutus Pro Familia (Fondation Pro Familia)**

Nõustamiskeskus hättasattunud naistele, sealhulgas vägivalla ohvritele.

KONTAKTANDMED:

5, route de Zoufftgen
L-3598 Dudelange

Tel: (+352) 51 72 72-41

Faks: (+352) 52 21 88

E-post: femmes@profamilia.lu

Veebisait: <http://www.cnfl.lu/>

4. Nõustamiskeskused registreeritud vägivallaohvritest lastele ja noorukitele

Selliseid keskusi on neli:

– **PSY EA** Luxembourgis, mida haldab mittetulundusühendus Hättasattunud Naised (Femmes en détresse)

Psühholoogilise nõustamise keskus 3–21aastastele lastele ja noorukitele, kes on koduvägivalla ohvrid või tunnistajad, ning nende peredele.

Pakutav toetus:

- psühholoogiline tugi lastele ja noorukitele, kes on koduvägivalla ohvrid või tunnistajad, ning nende peredele

KONTAKTANDMED:

BP 1024

L-1010 Luxembourg

Tel: (+352) 26 48 20 50

Faks: (+352) 26 48 18 63

E-post: [✉ contact@psyea.lu](mailto:contact@psyea.lu)

Veebisait: [✉ http://fed.lu/wp/services/psyea/](http://fed.lu/wp/services/psyea/)

– **ALTERNATIVES** Dudelange'is, mida haldab **sihtasutus Pro Familia (Fondation Pro Familia)**

Nõustamiskeskus 0–27aastastele lastele ja noorukitele, kes on füüsilise või vaimse vägivalla, sealhulgas koduvägivalla ohvrid või tunnistajad, ning nende peredele.

Pakutav toetus:

- psühholoogiline tugi lastele ja nende peredele
- toetus heade peresuhete ja vastastikuse lugupidamise edendamiseks
- vägivallaalaase teadlikkuse suurendamine ja ennetustöö

KONTAKTANDMED:

5, Route de Zoufftgen

L-3598 Dudelange L-1010 Luxembourg

Tel: (+352) 51 72 72 89

E-post: [✉ alternatives@profamilia.lu](mailto:alternatives@profamilia.lu)

Veebisait: [✉ http://www.profamilia.lu/Enfants+Adolescents](http://www.profamilia.lu/Enfants+Adolescents)

[/ALTERNATIVES+_+Centre+de+consultation+pour+enfants+et+adolescents+victimes+de+violence-p-470.html](http://www.profamilia.lu/ALTERNATIVES+_+Centre+de+consultation+pour+enfants+et+adolescents+victimes+de+violence-p-470.html)

– **OXYGENE** Dudelange'is, mida haldab mittetulundusühendus Hättasattunud Naised (Femmes en détresse)

Nõustamis- ja teabekeskus tüdrukutele (vanuses 12–21 aastat), kes on langenud füüsilise, vaimse või seksuaalse vägivalla ohvriks.

Pakutav toetus:

- individuaalsed intervjuud
- toetus haldusmenetlustes
- abi järelevalvega majutuskoha otsimisel
- abi võimalikul suundumisel Meederchershausi varjupaika

KONTAKTANDMED:

2, rue du Fort Wallis

L-2714 Luxembourg

Tel: (+352) 49 41 49

Faks: (+352) 27 12 59 89

E-post: [✉ infofilles@pt.lu](mailto:infofilles@pt.lu)

Veebisait: [✉ http://fed.lu/wp/services/oxygene/](http://fed.lu/wp/services/oxygene/)

– **ALUPSE DIALOGUE** Luxembourgis, mida haldab mittetulundusühendus Alupse

Psühholoogilise nõustamise ja ravi keskus 0–21aastastele lastele ja noorukitele, kes on langenud füüsilise, vaimse või seksuaalse vägivalda ohvriks, ning nende peredele.

KONTAKTANDMED:

8, rue Tony Bourg
L-1278 Luxembourg

Tel: (+352) 26 18 48-1
Faks: (+352) 26 19 65 55

E-post: [✉ alupse@pt.lu](mailto:alupse@pt.lu)
Veebisait: [✉ http://www.alupse.lu/fr/lassociation-alupse/](http://www.alupse.lu/fr/lassociation-alupse/)

5. Akrediteeritud nõustamis-, teabe- ja abikeskus vägivalda ohvriks langenud meestele ja poistele – infoMann Luxembourgis, mida haldab mittetulundusühendus **actTogether**

Pakutav toetus:

- psühholoogiline ja sotsiaalne tugi ja nõustamine
- teave ja dokumentatsioon
- teadlikkuse suurendamine ja koolitamine
- meeste saatmine ja toetamine suundumisel meeste varjupaika

KONTAKTANDMED:

5, Cour du Couvent
L-1362 Luxembourg

Tel: (+352) 27 49 65
Faks: (+352) 27 49 65 65

E-post: [✉ info@infomann.lu](mailto:info@infomann.lu)
Veebisait: [✉ http://www.infomann.lu/](http://www.infomann.lu/)

6. Akrediteeritud nõustamis- ja abikeskus vägivalda, sealhulgas perevägivalda toimepanijatele – Riicht eraus Luxembourgis, mida haldab **Luksemburgi Punane Rist**

Pakutav toetus:

- perevägivalda toimepanijate (meeste ja naiste) nõustamine, ärakuulamine, toetamine, abistamine ja saatmine seoses kohtu korraldusel toimuva väljatõstmisega või vabatahtliku kodunt lahkumisega
- vägivalda toimepanija teadlikkuse ja vastutuse suurendamine
- lühiajaline ohvrikaitse
- konfliktide lahendamine ja eneseusu suurendamine
- end muuta otsustanud isikute toetamine
- abi selliste praktiliste strateegiatega väljatõttamisel, mis võimaldavad kestvaid muutusi vägivaldteo toime pannud isikute hoiakutes ja käitumises
- oma vägivaldset käitumist muuta soovivate isikute toetamine
- arutelurühm

KONTAKTANDMED:

73 rue Adolph Fischer
L-1520 Luxembourg

Tel: (+352) 27 55-5800
Punase Risti abitelefoni: (+352) 27 55
Faks: (+352) 27 55-5801

E-post: riichterhaus@croix-rouge.lu

Veebisait: <http://www.croix-rouge.lu/riichterhaus/>

7. Abieskused inimkaubanduse ohvritele

Ambulatoorne ja statsionaarne ravi kõikidele inimkaubanduse ohvritele (naised, mehed ja lapsed).

Selliseid keskusi on kaks:

– **SAVTEH** Luxembourgis, mida haldab mittetulundusühendus Hättasattunud Naised (Femmes en détresse)

– **COTEH** Luxembourgis, mida haldab sihtasutus Avatud Ustega Maja (Fondation Maison de la Porte Ouverte)

Pakutav toetus:

- telefoni teel nõustamine ja personaalne nõustamine
- psühhosotsiaalne tugi ja järelevalve
- psühholoogiline tugi ja stabiliseerimine
- nõustamise või ravi korraldamine
- ohvri saatmine kriminaaluurimisosakonnas identifitseerimise otstarbel
- ohvri toetamine koostöö tegemisel politsei ja prokuratuuriga
- ohvri saatmine eelkõige kohtu- ja haldusmenetluste ning sotsiaalküsimustega seotud menetluste käigus
- ambulatoorse ravi koordineerimine ja ohvrite majutuse korraldamine vastavalt soole ja vanusele
- materiaalne ja rahaline abi
- teave inimkaubanduse ohvrite õiguste, kohtu- ja haldusmenetluste ning pakutavate hüvitiste kohta
- ühenduse võtmine päritoluriikide vabaühendustega vabatahtliku tagasipöördumise korral

KONTAKTANDMED:

SAVTEH

BP 1024

L-1010 Luxembourg

Tel: (+352) 26 48 26 31

Faks: (+352) 26 48 26 82

GSM: (+352) 621 316 919

E-post: traite.humains@visavi.lu

Veebisait: <http://fed.lu/wp/services/savteh/>

COTEH

Tel: (+352) 24 87 36 22

GSM: (+352) 621 351 884

E-post: coteh@fmpo.lu

Veebisait: <http://fmpo.lu/services/service-dassistance-aux-victimes-de-la-traite-des-etres-humains/>

C. Politsei:

Luksemburgi politsei

peadirektoraat

(Police Grand-Ducale Direction Générale) L-2957 Luxembourg

Tel: (+352) **49 97-1**

Hädaabitelefon: **113**

Faks: (+352) 49 97-20 99

E-post: contact@police.public.lu

Veebisait: <http://www.police.public.lu/fr/aide-victimes/>

D. Kohalikud omavalitsused

Vastuvõtu- ja õigusteabetalitused (Service d'accueil et d'information juridique):

– DIEKIRCH

Justice de paix
Place Joseph Bech
L-9211 Diekirch

Tel: (+352) 80 23 15

– ESCH-SUR-ALZETTE

Justice de Paix
Place Norbert Metz
L-4239 Esch-sur-Alzette

Tel: (+352) 54 15 52

– LUXEMBOURG

Cité judiciaire
Building BC
L-2080 Luxembourg

Tel: (+352) 22 18 46

Veebisait: <http://www.justice.public.lu/fr/aides-informations/accueil-info-juridique/>

Naiste õiguste keskenduv õigusteabetalitus:

PEAPROKURATUUR (PARQUET GÉNÉRAL)

Cité judiciaire
Building BC or CR
L-2080 Luxembourg

Veebisait: <http://www.justice.public.lu/fr/aides-informations/droits-femme/index.html>

E. Ministeeriumid

– Justiitsministeerium (Ministère de la Justice)

13 rue Erasme
L-2934 Luxembourg

Tel: (+352) 247-84537

Faks: (+352) 26 68 48 61

E-post: [✉ info@mj.public.lu](mailto:info@mj.public.lu)

Veebisait: [✉ http://www.mj.public.lu/](http://www.mj.public.lu/)

Vastutusvaldkonnad:

- tsiviilasjad
- **kriminaalasjad:** ohvritele hüvitise maksmine, tasuta õigusabi, vahendus kriminaalasjades
- kaubandusajad
- kohtusüsteemi korraldus
- halduskohtutes toimuvate haldusvaidluste üldine koordineerimine
- karistusasutused

– Siseministeerium (Ministère de l'Intérieur)

BP 10

L-2010 Luxembourg

Tel: (+352) 247-84600

Faks: (+352) 22 11 25

E-post: info@miat.public.lu

Veebisait: <http://www.mi.public.lu/>

Vastutusvaldkonnad vastavalt suurhertsogi 28. jaanuari 2015. aasta dekreedile:

- hädaabiteenuste koordineerimine
- koostöö vabaühendustega

– Siseministeerium (Ministère de l'Intérieur)

19-21 Boulevard Royal

L-2449 Luxembourg

Tel: (+352) 247-84659

Faks: (+352) 22 72 76

E-post: secretariat@msi.etat.lu

Veebisait: http://www.gouvernement.lu/3313529/minist_securite_interieure

Ohvriabi vastavalt suurhertsogi 28. jaanuari 2015. aasta dekreedile:

- Luksemburgi politsei peainspeksioon (*Police Grand-Ducale, Inspection générale de la Police*), Euroopa justiits- ja sisepoliitika, rahvusvahelise politseikoostöö poliitika

– Võrdsete võimaluste ministeerium (Ministère de l'Égalité des Chances (MEGA))

6A, bd. F. D. Roosevelt

Hôtel Terres Rouges

L-2921 Luxembourg

Tel: (+352) 247-85806

Faks: (+352) 24 18 86

E-post: info@mega.public.lu

Veebisait: <http://www.mega.public.lu/fr/index.html>

Vastutusvaldkonnad:

- koduvägivald
- koostöö vägivaldavastase võitluse spetsialistidega
- tegevus ja partnerlus ministeeriumi akrediteeritud vabaühendustega perevägivalda ohvrite ja perevägivalda toimepanijate ambulatoorse ja statsionaarse ravi, hättasattunud naiste ja meeste abistamise, soolise vägivalda ning inimkaubanduse valdkonnas
- partnerlus ja koostöö riigi heaks kiidetud vabaühendustega hoolitsemisel vägivalda ohvriks langenud isikute eest

Ohvriabitelefoniid

– Luksemburgi politsei

Abitelefon: 113

Esmaspäevast pühapäevani ööpäev läbi

– Luksemburgi Punane Rist

Abitelefon: 2755

Esmaspäevast pühapäevani 7.00 kuni 22.00

– Fraenhaus (hättasattunud naised)

Abitelefon: (+352) 44 81 81

Esmaspäevast pühapäevani ööpäev läbi

– Fraentelefon (hättasattunud naised)

Abitelefon: (+352) 44 81 81

Esmaspäevast reedeni 9.00 kuni 15.00

Kas ohvriabi on tasuta?

Millist abi võin ma saada riiklikelt ametiasutustelt?

Jah, ohvriabi antakse **tasuta**.

Millist abi võin ma saada valitsusvälistelt organisatsioonidelt?

Vt punkti B alapunkt 1.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 08/11/2018

Kuriteo ohvrite õigused kriminaalmenetluses - Ungari

Teid käsitatakse kuriteo ohvrina, kui Teile tehakse kahju teoga, mis Ungari õiguse kohaselt on kuritegu, näiteks kui Teile tekitatakse kahju või kahjustatakse või varastatakse Teie vara. Kuriteoohvrile on Ungari õiguses ette nähtud teatavad õigused enne kohtumenetlust, menetluse ajal ja pärast kohtumenetlust. Menetluse etapist olenevalt võite Te võite paluda teavet oma õiguste ja kohustuste kohta kriminaalmenetluses kas uurimisasutuselt, prokuratuurilt või kohtult.

Ungaris algab **kriminaalmenetlus** uurimisega. Uurimist toimetab tavaliselt politsei prokuratuuri järelevalve all. Kui uurimine on lõpetatud, otsustab prokurör esitada süüdistuse ja asja arutatakse edasi kohtus, või menetlus lõpetatakse, kuna ei ole piisavalt tõendeid või kriminaalvastutus on välistatud või seda ei kohaldata enam.

Kui asi jõuab kohtusse, uurib kohus kogutud tõendeid ja otsustab, kas süüdistatav on süüdi. Ungari kriminaalmenetlusõiguse kohaselt (välja arvatud teatavate menetlusliikide korral) võib kohus koguda tõendeid kohtuliku arutamise ajal: Teid võidakse kutsuda kohtulikule arutamisele ja tunnistajana üle kuulata. Kui süüdistatav mõistetakse süüdi, siis määratakse talle karistus. Kui leitakse, et süüdistatav ei ole süüdi, mõistetakse ta õigeks.

Vajaliku teabe leidmiseks klõppige alltoodud linkidel:

- [🔗 1 - Minu õigused, kui olen langenud kuriteo ohvriks](#)
- [🔗 2 - Kuriteost teatamine ja minu õigused uurimisevõi kohtumenetluse ajal](#)
- [🔗 3 - Minu õigused pärast kohtumenetlust](#)
- [🔗 4 - Hüvitis](#)
- [🔗 5 - Minu õigus saada abi ja toetust](#)

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 10/10/2018

1 - Minu õigused, kui olen langenud kuriteo ohvriks

Illist teavet ma saan ametiasutustelt (nt politseilt, prokuratuurilt) pärast kuriteo toimumist, kuid enne, kui ma sellest teatan?

Kriminaalmenetluse seaduse kohaselt peavad kohus, prokurör ja uurimisasutus teavitama enne igat menettlustoimingut isikut tema õigustest ja kohustustest.

Kuriteost saab **teatada** prokurörile või uurimisasutusele suuliselt või kirjalikult. Kuriteoteate võib vastu võtta ka mõni muu ametiasutus või kohus, kes edastab kuriteoteate uurimisasutusele. Seaduses ei ole sätestatud kuriteost teatamise vorminõudeid – kuriteost võib teatada kirja või e-kirja teel või isiklikult.

Kriminaalmenetlus toimub **ungari keeles**, kuid ohvril, kes ei räägi ungari keelt, on võimalik kasutada oma emakeelt või omal valikul ükskõik millist muud keelt. Isegi kui ohver valdab ungari keelt, võib ta kasutada kriminaalmenetluses oma riigi keelt. Ohvril ei tule kanda tõlkimiskulusid ja ohvrit ei tohi kohustada tegema selliste kuludega seoses ettemaksu.

Kuriteoohvril on õigus **ohvriabiteenustele**, kui tegemist on füüsilise isikuga, kes on langenud Ungari territooriumil kuriteo või varavastase süüteo ohvriks, või füüsilise isikuga, kellele on tekitatud Ungari territooriumil toime pandud kuriteoga või varavastase süüteoga kahju, eelkõige kehavigastusi, emotsionaalset kahju, psüühiline šokk või majanduslikku kahju, tingimusel et asjaomane isik on Ungari kodanik, ükskõik millise ELi liikmesriigi kodanik, Euroopa Liidu territooriumil seaduslikult elav kolmanda riigi kodanik, Ungari territooriumil seaduslikult elav kodakondsuseta isik, inimkaubanduse ohver või mõni muu isik, keda peetakse abiõiguslikuks asjaomase isiku riigi ja Ungari vahel sõlmitud rahvusvahelise lepingu alusel või vastastikkuse põhimõtet silmas pidades.

Riik pakub ohvrile tugiteenuseid pärast ohvri vajaduste hindamist. Tugiteenused võivad hõlmata ohvri huvide kaitse hõlbustamist, kohese rahalise abi andmist, isiku ohvristaatuse tõendamist, tunnistajakaitset ja turvatud majutuse pakkumist. Kui seaduses kindlaks määratud tingimused on täidetud, on ohvril lisaks õigus saada riigilt hüvitist.

Peale selle võidakse anda korraldus tagada **ohvrile isikukaitse**, juhul kui kavandatakse isikuvastast kuritegu või mitut inimest ühiselt ohustavat süütegu või kui selline tegu on toime pandud eesmärgiga takistada ohvril osaleda kriminaalmenetluses, kasutada oma õigusi või täita oma kohustusi või kui sellise kuriteo toimepanek on tõenäoline. Taotluse võib esitada või registreerida kohtus, prokuratuuris või kriminaalmenetlust teostavas uurimisasutuses.

Et tagada isiku füüsilise puutumatus või vabaduse vastaste süütegude ärahoidmine või peatamine, hõlmab isikukaitse ohvri eramu või muu eluaseme kaitset, liikumisteede turvamist ning kriminaalmenetluses ja muudes ametlikes toimingutes osalemise turvalisuse kindlustamist.

Isikukaitse tähendab eelkõige korrapäraseid patrulle, tehnilisi vahendeid, pidevat sideühendust, kaitserietust ja – kui muud isikukaitse meetodid on ebatõhusad – valvureid. See võidakse tagada paigas, mida haldab õiguskaitseasutus, kellel on volitused korraldada isikukaitse ja seda ise pakkuda.

Kui ohver teeb märkimisväärset kaalu omavas kriminaalmenetluses ametiasutusega koostööd ja on ohus, kuid tema kaitset ei ole võimalik isikukaitsega tagada, mistõttu tuleb korraldada erikaitse, võib ohver osaleda ka tunnistajakaitseprogrammis, kui on täidetud konkreetsed lisatingimused.

Teatud juhtudel on ohvril õigus sellele, et teda **esindab menetluses teine isik**, ja kui ta tegutseb ase-erasüüdistajana, on tal õigus saada tasuta õigusabi. Üldjuhul on tingimuseks see, et ohver neid vajab, st ohvri igakuine netosissetulek ei ületa temaga sama katuse all elavate isikute sissetulekut arvesse võttes töösuhte põhjal kindlaksmääratud vanaduspensionini miinimumsummat (2017. aastal 28 500 Ungari forintit) ja tal puudub vara, mille arvelt tasuda õigusteenuse eest.

Ohvril võib olla õigus **esitada tsiviilhagi**, et taotleda ükskõik millises kriminaalmenetluse etapis süüdistatavalt kuriteoga tekitatud kahju eest hüvitist. Oma tsiviilhagi tagamiseks võib ohver taotleda süüdistatava vara arestimist, mille kohus määrab juhul, kui on mõistlik alus eeldada, et nõude rahuldamisel tekib probleeme. Kohus otsustab tsiviilnõude üle kohtuotsuses selle rahuldades või tagasi lükates. Kui sellega lükkuks oluliselt edasi menetluse lõpuleviimine, kui süüdistatav mõistetakse õigeks või kui taotluse kohta otsuse tegemine kriminaalmenetluses on välistatud muudel asjaoludel, teeb kohus määruse tsiviilnõude täitmisele pööramiseks muude õiguslike vahendite abil.

Ohvril on teatud tingimustel õigus osaleda ohvri ja süüdistatava vahelises **vahendusmenetluses**. Vahendusmenetlust ei saa toimetada ilma ohvri nõusolekuta ning isegi ohvri nõusoleku korral ei ole see automaatne, vaid sõltub mitmest muust tingimusest.

Kulud, mis tuleb ohvril ja tema esindajal seoses juhtumiga kanda, nagu ka kulud, mis tekivad ohvril seoses **tunnistajana kohal viibimisega**, on kriminaalmenetluse kulud. Neist esimeste katmiseks riik ettemaksu ei tee, viimati nimetatud aga hüvitatakse pärast menetluse lõppemist. Kui süüdistatav mõistetakse süüdi, jäetakse kriminaalmenetluse kulud tema kanda.

Ma ei ela selles ELi riigis, kus kuritegu toime pandi (ELi ja kolmandate riikide kodanikud). Kuidas on mu õigused kaitstud?

Kriminaalmenetluse seaduses on sätestatud ohvri õiguste kaitse Ungari kohtute pädevusse kuuluvates menetlustes, olenemata ohvri kodakondsusest ja elukohast. Ohvriabiteenistus osutab kõikide ELi liikmesriikide kodanikele samu teenuseid kui Ungari kodanikele.

Kui ma teatan kuriteost, siis millist teavet ma saan?

Ohvrit **teavitatakse individuaalselt** otsusest, millega antakse korraldus alustada eeluurimist, vaid siis, kui kuriteost ei teatanud ohver. Lisaks on kriminaalmenetluse seaduses kindlaks määratud olukorrad ja otsused, mille puhul tuleb ohvrit teavitada.

Ohvril on õigus sellele, et taotluse korral teavitatakse teda temaga seotud kuriteo puhul eelvangistuses viibiva isiku vabastamisest või põgenemisest, vangi mõistetud isiku tingimisi või lõplikust vabastamisest, põgenemisest või vanglakaristuse kandmise katkestamisest, vahi alla võetud isiku vabastamisest, põgenemisest või vahi all hoidmise katkestamisest, ajutiselt sundraviga viibiva isiku vabastamisest või põgenemisest, sundraviga viibiva isiku vabastamisest, loata lahkumisest või kohanemispuhkusest ning noore õigusrikkuja ajutisest või alalisest vabastamisest noortele õigusrikkujatele mõeldud haridusasutusest, sealt loata lahkumisest või hariduse omandamise katkestamisest.

Ohvrit tuleb teavitada eelkõige otsusest määrata ekspert, peatada eeluurimine, eeluurimine lõpetada, lõpetada eeluurimine, esitada süüdistus vaid osaliselt ja süüdistusest loobuda, samuti iga sellise otsuse vastuvõtmisest, mis sisaldab otseselt ohvriga seotud punkte, ja lõpliku otsuse vastuvõtmisest.

Ohvrile tuleb teatada **kõikide nende menetlustoimingute koht ja aeg**, kus ta võib osaleda. Selliste toimingute hulka kuuluvad eksperdi ära kuulamine eeluurimise käigus, kontrollid, rekonstruktsioonid, äratundmiseks esitamine ning kohtumenetluse raames toimuvad avatud istungid.

Eeluurimise ajal võib ohver **tutvuda** eksperdiarvamustega ja dokumentidega, mis käsitlevad uurimistoiminguid, mille juures tal on õigus viibida, ning saada ettenähtud lõivu tasumisel nende või mõne muu dokumendi koopia, kui see ei ole vastuolus eeluurimise huvidega. Pärast eeluurimise lõpuleviimist on ohvril lubatud tutvuda kõikide dokumentidega, mis on seotud tema suhtes toime pandud kuriteoga.

Eeluurimise käigus võib ohver esitada kõikide otsuste peale, mis sisaldavad otseselt temaga seotud punkte, **apellatsioonkaebuse**. Muu hulgas võib ohver edasi kaevata otsuse, millega tema kuriteoteade lükatakse tagasi, või otsuse, millega eeluurimine peatatakse või lõpetatakse.

Kui kuriteoteade lükatakse tagasi või eeluurimine lõpetatakse ja teatud juhtudel ka siis, kui ohver on esitanud süüdistuse teatud osa suhtes ametliku kaebuse, kuid see ei ole toonud soovitud tulemust, võib ohver tegutseda seaduses sätestatud tähtaja jooksul ase-erasüüdistajana. Ohver võib tegutseda ase-erasüüdistajana ka siis, kui prokurör ei tee eeluurimise tulemusel kindlaks kuritegu, mille eest saab esitada süüdistuse, või kui prokurör ei ole erasüüdistajalt süüdistusmenetlust üle võtnud. Ase-erasüüdistajana tegutsev ohver võib teha oma advokaadi kaudu ettepaneku algatada süüdistusmenetlus ja võib seega esitada kostja suhtes ise süüdistuse.

Kohtumenetluse käigus võib ohver esitada appellatsioonkaebuse üksnes otsuse selle punkti peale, kus otsustatakse tsiviilnõude põhjendatuse üle, mitte aga seoses otsuse enda põhjendatusega. Ohver võib tegutseda kohtumenetluses ase-erasüüdistajana, kui prokurör on süüdistusest loobunud.

Kas mul on õigus tasuta suulise või kirjaliku tõlke teenustele (kui ma suhtlen politsei või muude ametiasutustega või uurimise või kohtumenetluse ajal)?

Kriminaalmenetlus toimub ungari keeles, kuid ungari keele mittetundmine ei ole alus diskrimineerimiseks. Kriminaalmenetluses võite kasutada nii suuliselt kui ka kirjalikult oma emakeelt, piirkondlikku keelt või vähemuskeelt või mõnda muud keelt, mida Te väidate end valdavalt. Sellisel juhul on Teil õigus tõlgile ja Teile suunatud ametlike dokumentide tasuta tõlkele.

Kuidas ametiasutused tagavad, et mina saan aru ja minust saadakse aru (kui ma olen laps, kui mul on puue)?

Ametiasutus püüab suhelda Teiega nii suuliselt kui ka kirjalikult lihtsal ja hõlpsasti arusaadaval viisil. Teave Teie õiguste kohta ja hoiatused, mis on seotud Teie kohustustega, edastatakse Teile nii, et neist on kerge aru saada, võttes arvesse Teie seisundit ja võimeid. Verbaalse suhtlemise käigus peab ametiasutus veenduma, et Te olete Teile edastatud teabest aru saanud, vastasel korral peab ta seda teavet Teile selgitama. Kui Te olete alaealine või Teil on mõni puue, peab ametiasutus olema Teiega suhtlemisel eriti tähelepanelik. Kui Teil on kuulmis- või kõnepuue või kui Te olete pimekurt, võite paluda viipekeele tõlki või anda ära kuulamise asemel ütlusi kirjalikult.

Ohvriabiteenused

Kes osutavad ohvriabiteenuseid?

Riigi tasandil täidavad ohvrite kaitsmise ja õigusabi andmise ülesannet riigi pealinna ja 19 maakonna valitsusasutused. Kui Te olete kuriteoohver, pakuvad valitsusasutused Teile tasuta personaalset abi, sealhulgas

- annavad teavet Teie õiguste ja võimaluste kohta;
- pakuvad emotsionaalset tuge;
- annavad lihtsate juhtumite puhul praktilist abi ja õigusabi;
- kinnitavad Teie ohvristaatust;
- võivad anda taotluse alusel, mis on esitatud viie päeva jooksul alates kuriteo toimepanekust, kohest rahalist abi.

Õigusabi raames pakuvad valitsusasutused Teile tasuta õigusnõustamist, juhul kui juhtumi asjaolud on võrdlemisi selged, ning kui Te olete rahalistes raskustes, võidakse Teile pakkuda õigusteenuid, mis seisnevad väljaspool kriminaalmenetlust pakutavas õigusabis (nt dokumentide koostamine) ja selles, et kriminaalmenetluses esindab Teid advokaat.

Budapesti ja maakondade valitsusasutuste kontaktandmed leiab aadressilt <http://www.kormanyhivatal.hu/> ning lisateavet ohvriabi ja õigusabi kohta aadressidelt <https://igazsagugyiinformaciok.kormany.hu/aldozatsegito-szolgalat> ja <http://igazsagugyi.hivatal.gov.hu/jogi-segitsegnyujtas>.

Kui Te olete langenud kuriteo ohvriks, võite pöörduda riiklike ohvriabiorganisatsioonide kõrval ka mitme kodanikuühiskonna organisatsiooni poole. Sellised organisatsioonid on näiteks

- heategevusühing Valge Ring, ühenduse Victim Support Europe liige, mis pakub kuriteoohvritele ja nende sugulastele – peamiselt neile, kes kannatavad oma sotsiaalse olukorra tõttu puudust – rahalist, õigusalist, psühholoogilist ja muud tuge ning abi (<http://fehergyuru.eu/>);
- riiklik kriisijuhtimis- ja teabetelefoni teenuse osutaja (Országos Kríziskezel? és Információs Telefonszolgalat) pakub abi koduvägivalla, prostitutsiooni ja inimkaubanduse ohvritele ja kuritarvitatud lastele ning vajaduse korral võib korraldada nende isikute majutuse (<http://bantalmazas.hu/>);
- vabaühenduse ESZTER kiirabi (ESZTER Alapítvány és Ambulancia) pakub tasuta psühholoogilist ravi ja rehabilitatsiooni kuritarvitatud ja traumeeritud lastele ja täiskasvanutele ning õigusteavet ja õigusnõustamist (<http://eszteralapitvany.hu/>);
- vabaühenduse NANE naiste õiguste ühendus hoiab käigus tasuta abitelefoni ning pakub personaalset õigusabi ning psühholoogilist ja sotsiaalset nõustamist alaealistele ja täiskasvanutele, kes on langenud koduvägivalla ohvriks (<http://nane.hu/>).

Kas politsei suunab mu automaatselt ohvriabiteenuste osutaja juurde?

Kui Te pöördate kuriteoohvrina politseisse, annab politsei Teile kirjalikku teavet asjakohase ohvriabiteenuste osutaja kohta ja Teid teavitatakse Teie võimalustest saada ohvriabi. Taotluse korral väljastab politsei vajaliku tõendi, mis antakse Teie kätte või saadetakse ohvriabiteenuste osutajale.

Kuidas on kaitsitud minu eraelu puutumatus?

Kriminaalmenetluses tuleb austada Teie isiklikke õigusi ja kõigi kaasatud isikute õigust olla koheldud lugupidamisega. Igasugune Teie eraelu puudutavate andmete tarbetu avalikustamine on keelatud. Seepärast võite juhul, kui vajatakse Teie kui tunnistaja ütlusi, nõuda, et Teie andmeid käsitletakse konfidentsiaalsetena, mis tähendab seda, et alates sellest hetkest avalikustatakse need üksnes juhtumit menetlevale ametiasutusele.

Kas ma pean kuriteost teatama enne, kui ma saan kasutada ohvriabiteenuseid?

Teid kahjustanud kuriteo kohta teate esitamine ei ole üldine tingimus, mis peab olema täidetud riigi pakutava ohvriabiteenuse kasutamiseks. Sellegipoolest on Teil õigus saada rahalist abi (hüvitist, kohest rahalist abi) vaid siis, kui Teil on kirjalik tõend kriminaalmenetluse algatamise kohta.

Isikukaitse juhul, kui ma olen ohus

Te võite saada isikukaitse pärast kriminaalmenetluse algatamist. Kui Te olete kriminaalmenetluses osalemise tõttu ohus, võite taotleda juhtumit menetlevalt asutuselt endale kui ohvrile või tunnistajale ning oma pereliikmetele ja sugulastele isikukaitset. Isikukaitse korraldamise võib algatada juhtumit menetlev uurimisamet, prokuratuur või kohus ning vastava otsuse teeb politsei, kes isikukaitset pakub.

Kui Teid tahetakse tunnistajana ära kuulata ja Teie ütlused on seotud eriti tõsise juhtumi oluliste asjaoludega, võidakse Teid kuulutada eriti kaitstud isikuks, kui tõendid, mida Teie ütlustest loodetakse saada, on asendamatud ja kui Teie isiku avalikustamine seoses Teie osalemisega kriminaalmenetluses seaks tõsiselt ohtu kas Teie või Teie sugulaste elu, tervise või vabaduse.

Tunnistaja eriti kaitstud isikuks kuulutamise otsustab eeluurimiskohtunik ja vastava ettepaneku võib teha prokurör, seega peate algamata sellise kaitse korraldamise süüdistuse esitamise etapis. Kui Teid kuulutatakse eriti kaitstud tunnistajaks, võib Teid küsitleda üksnes eeluurimiskohtunik ja Teid ei tohi kutsuda kohtuistungile, Teie nime, isiku- ja elukohaandmeid käsitletakse konfidentsiaalsetena ja neid ei avalikustata kostjale ega tema kaitsjale.

Teid võidakse kaitsta ka spetsiaalse kaitseprogrammi raames. Kui Te osalete sellises programmis, võib menetlustoimingutes osalemise kutseid, teateid selliste toimingute kohta või dokumente saata Teile üksnes Teie kaitsmise eest vastutava organi kaudu ning selle organi aadress märgitakse Teie elukohana. Kellelegi, sealhulgas ametiasutustele, ei tohi anda Teid käsitlevat teavet sisaldavate dokumentide koopiaid, välja arvatud juhul, kui Teie kaitsmise eest vastutav asutus on andnud selleks loa. Sellisel juhul võite keelduda selliste ütluste andmisest, mis sisaldavad teavet Teie uue identiteedi või elukoha kohta või milles osutatakse sellisele teabele.

Kui Teie suhtes on toime pandud kuritegu, mis on karistatav vangistusega, võite taotleda, et kohus kehtestaks kostjale 10–60 päevaks lähenemiskeelu.

Millist liiki kaitset on võimalik saada? Kes mulle kaitset pakub?

Kriminaalmenetluse ajal kontrollivad kohus, prokurör ja uurimisasutus pidevalt seda, kas Te olete ohver, kes vajab erikaitset, lähtudes Teie isikut ja elamistingimusi iseloomustavatest faktidest ja asjaoludest ning kuriteo laadist ja asjaoludest. Kriminaalmenetlust teostav kohus, prokurör või uurimisasutus võib anda korralduse võtta meetmeid, millega tagatakse Teile isikukaitse, sätestades, et isikukaitse ja punktis 7 osutatud kaitseprogrammi eest kannab hoolt politsei, ent lähenemiskeelu võib välja anda kohus.

Kas keegi annab mu juhtumile hinnangu, et selgitada välja, kas kurjategija võib mind ka edaspidi ohustada?

Jah. Kohtu, prokuröri ja uurimisasutuse üks põhiülesandeid on vältida seda, et õigusrikkuja paneb toime uue kuriteo. Selleks rakendatakse kostjale ja tema isikuomadustele keskenduvaid sunnimeetmeid, mille hulka kuulub vabadusekaotus või vabaduse piiramine (nt lähenemiskeeld, koduarest), ning teiselt poolt Teie kui ohvri huvidest lähtuvaid meetmeid, millega tagatakse Teie nõuetekohane kaitse.

Kas keegi annab minu juhtumile hinnangu, et selgitada välja, kas kriminaalõigussüsteem võib põhjustada mulle täiendavat kahju (uurimise ja kohtumenetluse ajal)?

Jah. Kriminaalmenetluses peavad kohus, prokurör ja uurimisasutus valmistama need menetlustoimingud, kus Te osalete tunnistajana, ette ja ka teostama nii, et neid asjatult ei korrataks ja Te ei kohtuks tarbetult kostjaga. Selleks võidakse näiteks Teie vastastamine kostjaga Teie taotlusel või omal algatusel ära jätta, kostja võidakse viia Teie küsitlemise ajaks kohtusaalist välja ja Teid võidakse küsitleda telekommunikatsiooniseadme vahendusel (isegi moonutades Teie näojooni või häält).

Millist kaitset pakutakse väga haavatavatele ohvritele?

Kui Te olete Teie isikut ja elamistingimusi iseloomustavate faktide ja asjaolude või kuriteo laadi või asjaolude põhjal isik, kes vajab erikaitset, ollakse kriminaalmenetluse teostamisel Teie suhtes eriti tähelepanelik ning iga Teid mõjutava (menetluse huvidest lähtuva) toimingute ettevalmistamisel ja teostamisel võetakse nii palju kui võimalik arvesse Teie vajadusi.

Ma olen alaealine. Kas mul on erioigused?

Kooskõlas ÜRO Peaassamblees 20. novembril 1989 vastu võetud lapse õiguste konventsiooniga peetakse Ungari õigussüsteemis isikut lapseks, kui ta on alla 18aastane.

Kriminaalmenetluses, mis mõjutab ohvreid, kes on alaealised, on üldine nõue, et ametiasutused ja kohtuorganid peavad tagama rahvusvahelistes konventsioonides sätestatud lapse õiguste täieliku kohaldamise, eeskätt selle, et alaealisi mõjutavates otsustes võetakse eelkõige arvesse *lapse parimaid huve*.

Alaealisel ohvril on kriminaalmenetluses võrreldes täiskasvanuga lisaõigused ja talle pakutakse lisakaitset. Kui ohver on kriminaalmenetluse algatamise ajal alla 18aastane, loetakse ta **erivajadustega ohvriks**, ilma et selleks oleks vaja esitada eraldi taotlust.

Erivajadustega ohvrite puhul on üldine reegel, et menetlustoimingute ettevalmistamisel ja teostamisel tuleb olla ohvri suhtes eriti tähelepanelik ja võtta nii palju kui võimalik arvesse ohvri vajadusi.

Alla 18aastasel ohvril on võrreldes täiskasvanuga täiendavad eriõigused.

1. Elu, tervist või seksuaalvabadust ohustava kuriteo, seksuaalkuriteo, lapse või pere huve kahjustava kuriteo ja teiste isikute suhtes toime pandud vägivallateo puhul tuleb kriminaalmenetlust kiirendada, kui lapse huvides oleks lõpetada kriminaalmenetlus võimalikult ruttu. Kiirmenetlus on eriti põhjendatud juhul, kui ohvri füüsiline, vaimne või moraalne areng on suures ohus või kui kostja vastutab menetluse ajal ohvri kasvatamise, ohvri eest hoolitsemise või ohvri järelevalve eest või elab muul põhjusel koos ohvriga.
2. Suulisel ja kirjalikul suhtlemisel alaealise ohvriga tuleb olla tavapärasest hoolikam. Alaealist tuleb teavitada tema õigustest ja kohustustest asjakohasel viisil, võttes arvesse tema vanust ja küpsust, ning vajaduse korral tuleb anda talle eraldi selgitusi.
3. Alaealise eestkostjat tuleb teavitada kohtukutsest ja koos sellega tuleb edastada palve, et eestkostja tagaks alaealise kohtusse ilmumise.
4. Alaealise kui tunnistaja ärakuulamisel võivad olla kohal tema seaduslik esindaja, toetaja ja eestkostja. Tunnistajat saatval isikul on õigus samade kulude hüvitamisele kui tunnistajal.
5. Alaealise ütluste usaldusväärsuse kontrollimiseks ei tohi kasutada valedektektorit.
6. Kui seaduses ei ole sätestatud isikliku koostöö kohustust, võib alaealise õigusi rakendada ka tema seaduslik esindaja.
7. Võidakse anda korraldus kasutada ärakuulamisel sisekommunikatsioonisüsteemi. Sellisel juhul paigutatakse ohver eraldi ruumi ja ta saab suhelda istungil viibijatega reaajas pilti ja heli edastava seadme vahendusel (videokonverents).
8. Kohus võib omal algatusel või taotluse korral rahva istungisaalist välja saata, et kaitsta menetluses osalevat alaealist.
9. Kui prokurör soovib küsitleda erivajadustega ohvrit tunnistajana kriminaalmenetluses, mis toimub seoses seksuaalvabaduse vastase kuriteoga, seksuaalkuriteoga või mõne sugulase suhtes toime pandud isikuvastase kuriteoga, võib ohvri ära kuulata üksnes samast soost isik, kui ohver on seda taotlenud ja see ei kahjusta menetluse huve.

Alla 14aastasel ohvril on lisaks eespool nimetatud õigustele veel hulk eriõigusi.

1. Ohvri võib tunnistajana ära kuulata vaid siis, kui tõendid, mida loodetakse ütlustest saada, on asendamatud. Ohver peab osalema vastastamises üksnes juhul, kui see ei tekita temas ärevust.
2. Kohtukutsed ja teated tunnistaja ärakuulamise kohta tuleb esitada ohvri eestkostja kaudu. Kohtukutsest ja ärakuulamise teatest tuleb teavitada alaealise seaduslikku esindajat.
3. Enne süüdistuse esitamist kuulab eeluurimiskohtunik alaealise ära eesmärgiga teha kindlaks, kas on mõistlik alus eeldada, et küsitlemine avalikul istungil kahjustab alaealise isiklikku arengut. Ettepaneku, et eeluurimiskohtunik tunnistaja ära kuulaks, võivad esitada prokuröri seaduslik esindaja, eestkostja ja tunnistaja advokaat. Kui seaduses sätestatud tingimused on täidetud, algatab prokurör alaealise ärakuulamise sel viisil. Kostja ja tema kaitsja ei tohi viibida eeluurimiskohtuniku korraldataval istungil.
4. Tunnistaja kuulatakse ära ruumis, mis on spetsiaalselt ette nähtud alaealiste ärakuulamiseks. Sellest eeskirjast on lubatud kõrvale kalduda vaid erandjuhtudel. Ärakuulamine võib toimuda ka sisekommunikatsioonisüsteemi abil (videokonverents).
5. Alla 14aastase tunnistaja ärakuulamine tuleb salvestada, kasutades video- või audiosalvestusseadet. Alaealiste puhul, kes on vanemad kui 14aastased, on see lubatud vaid juhul, kui kulude jaoks tehakse ettemakse.
6. Alaealist ei tohi kutsuda avalikule istungile, kui eeluurimiskohtunik kuulas ta ära enne süüdistuse esitamist.
7. Kui eeluurimiskohtunik seda enne süüdistuse esitamist ei teinud, kuid hiljem muutub alaealise kui tunnistaja ärakuulamine vajalikuks, võib alaealise ära kuulata üksnes väljasool kohtuliku arutelu. Kui alaealine on saanud kohtumenetluse ajal 14aastaseks, võib kohus eriti põhjendatud juhul alaealise ära kuulata ka kohtuliku arutelu käigus. Kostja ja tema kaitsja teavitamisest võib mõlemal juhul loobuda.

Mu pereliige suri kuriteo tagajärjel. Millised on mu õigused?

Enne või pärast kriminaalmenetluse algatamist surnud ohvri asemele võib astuda ja tema õigusi võib kasutada otseliinis sugulane, abikaasa, elukaaslane, vend või õde, seaduslik esindaja või ülalpeetav, keda ohver kokkuleppe või seaduse alusel toetas.

Kui sellise õigusega isikuid on mitu, võivad nad määrata isiku, kes kasutab ohvri õigusi. Taolise kokkuleppe puudumise korral võib kasutada ohvri õigusi isik, kes tegutseb menetluse raames esimesena.

Mu pereliige langes kuriteo ohvriks. Millised on mu õigused?

Kui seaduses ei ole sätestatud isikliku koostöö kohustust, võib ohvri õigusi rakendada ka tema seaduslik esindaja. Esindajana võib tegutseda vastava volituse alusel advokaat või täisealine sugulane.

Kui kaebuse esitaja esitab suulise kaebuse, võib kaebuse esitaja määratud täisealine isik viibida istungil, et pakkuda tuge (sh keelelist), tingimusel et sellise isiku kohalviibimine ei kahjusta menetluse huve.

Selliste uurimistoimingute puhul, mille juures viibimine on Teile kohustuslik või lubatud, võib Teile kõrval olla ka Teie esindaja, toetaja ja – kui see ei kahjusta menetluse huve – Teile määratud täisealine isik. Seda eeskirja kohaldatakse ohvri ärakuulamisel ja ohvri kui tunnistaja küsitlemisel.

Ase-erasüüdistaja surma korral võib teda kolmekümne päeva jooksul asendada otseliinis sugulane, abikaasa, elukaaslane, vend või õde, seaduslik esindaja või ülalpeetav, keda asjaomane isik kokkuleppe või seaduse alusel toetas.

Kas mul on võimalik kasutada vahendust? Millistel tingimustel? Kas vahenduse ajal tagatakse minu turvalisus?

Vahendusmenetluse põhieesmärk on tagada, et kostja hüvitab kuriteo tagajärjed viisil, mis on vastuvõetav ka ohvrile. Seepärast tuleks vahendusmenetluses pingutada selle nimel, et jõuda kostja ja ohvri vahel kahju hüvitamise küsimuses asjakohasele kokkuleppele.

Kui seaduses sätestatud tingimused on täidetud, võib prokurör või – kui juhtum on jõudnud kohtusse – kohtunik menetluse kuni kuus kuud edasi lükata ja anda korralduse kasutada vahendust.

Vahendust võidakse kasutada kriminaalmenetluses juhul, kui on täidetud järgmised tingimused:

- kostja või ohver on teinud sellekohase ettepaneku või nad on sellega vabatahtlikult nõus;
- elu või tervist ohustava kuriteo, inimväärkuse või mõne muu peamise inimõiguse vastase kuriteo, inimkaubandusega seotud kuriteo või vara või intellektuaalse omandi vastase kuriteo puhul on algatatud kriminaalmenetlus ja asjaomane kuritegu on karistatav kuni viieaastase vangistusega;
- vastavalt kriminaalseadustikule saab pärast edukat vahendusmenetlust kriminaalmenetluse lõpetada või karistust piiramatult vähendada;
- kahtlustatav on tunnistanud oma süüd enne süüdistuse esitamist ning on nõus ja suuteline maksma ohvri poolt heaks kiidetud viisil ja ulatuses hüvitist;
- kriminaalmenetlusest on võimalik loobuda, võttes arvesse kuriteo laadi, selle toimepaneku viisi ja kostja isiklike asjaolusid, või on mõistlik alus eeldada, et kohus hindaks karistuse määramise raames kostja pakutavat hüvitist.

Ohver võib teha ettepaneku kasutada vahendust ükskõik millises menetluse etapis. Vahendust võib kasutada juhtumi puhul siiski vaid üks kord – kui vahendusmenetlus ei lõpe ükskõik millisel põhjusel edukalt, ei ole võimalik seda korrata.

Vahendusmenetluse nõuetekohase teostamise eest vastutab riigi palgatud vahendaja, kes on saanud asjakohase koolituse. Vahendusmenetluses võib ohver otsustada, et ta kohtub kostjaga vaid vahendaja juuresolekul; ning vahendaja kohalolekuga on piisavalt tagatud ohvri isiklik julgeolek.

Kust ma leian õigusaktid, milles on sätestatud minu õigused?

- 1998. aasta seadus XIX kriminaalmenetluse kohta;
- 2012. aasta seadus C kriminaalseadustiku kohta;
- 1991. aasta seadus LXIV 20. novembril 1989 New Yorgis allkirjastatud ÜRO lapse õiguste konventsiooni väljakuulutamise kohta;
- 2005. aasta seadus CXXXV kuriteoohvrite toetamise ja riigi makstava hüvitise kohta;
- 2003. aasta seadus LXXX õigusabi kohta;
- 2001. aasta seadus LXXXV kriminaalmenetluses osalevate isikute ja õigusemõistmise juures abistavate isikute kaitse programmi kohta;
- 2006. aasta seadus CXXIII kriminaalasjade puhul kohaldatava vahendustegevuse kohta;
- siseministri 12. detsembri 2015. aasta dekreet nr 64/2015 politsei ülesannete kohta seoses ohvriabiga;
- valitsuse 26. veebruari 1999. aasta dekreet nr 34/1999 kriminaalmenetluses osalevate isikute ja menetlusasutuste töötajate isikukaitse korraldamise tingimuste ja rakendamise eeskirjade kohta;
- siseministri ja justiitsministri 24. juuni 2003. aasta ühisdekreet nr 23/2003, mis sisaldab siseministeriumi alla kuuluvate uurimisasutuste teostatavate uurimiste üksikasjalikke eeskirju ja eeskirju, mis käsitlevad uurimistoimingute registreerimist muul viisil kui protokoll koostamise teel;

- justiitsministri 23. detsembri 2016. aasta dekreet nr 25/2016, mis käsitleb kostja ja kaitsja kantud kulude riigipoolset hüvitamist ning kriminaalmenetluses osalevate isikute kantavaid kulusid ja tasutavaid lõivusid;
- justiits- ja õiguskaitseministri 27. juuni 2008. aasta dekreet nr 14/2008 tunnustajatele hüvitise maksmise kohta;
- justiitsministri, siseministri ja rahandusministri 24. juuni 2003. aasta ühisdekreet nr 21/2003 kriminaalmenetluse kuludega seotud ettemaksete kohta;
- riikliku politseiameti 31. jaanuari 2013. aasta korraldus nr 2/2013 politsei ülesannete kohta seoses ohvriabiga.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 10/10/2018

2 - Kuriteost teatamine ja minu õigused uurimisevõi kohtumenetluse ajal

uidas ma pean kuriteost teatama?

Kuriteost võib teatada igaüks.

Üldjuhul teatatakse kuriteost prokurörile või uurimisasutusele

- isiklikult (kirjalikult või suuliselt) – suulise teate registreerib ametiasutuse töötaja, kes küsib Teilt Teie suhtes toime pandud kuriteo üksikasju ja asjaolusid, teavet teo toimepanija isiku kohta ja mis tahes tõendeid, mis Teil võivad olla;
- telefoni teel – politsei hoiab käigus tasuta abitelefoni, kuhu helistades tunnistajad ja ohvrid saavad teatada kuriteost anonüümselt. Abitelefoni number on 003680555111 ja Budapesti politseiprefektuuri partnerid võtavad sellel kuriteoteateid vastu ööpäev läbi. Ungarikeelset lisateavet abitelefoni kohta leiab Ungari politsei ametlikult veebisaidilt <http://www.police.hu/en>;
- mis tahes muud sidevahendit kasutades, sealhulgas valides ELi hädaabinumbri 112.

Kuriteoteate võib vastu võtta ka mõni muu ametiasutus või kohus, kes on kohustatud edastama selle uurimisasutusele. Kui teade eeldab viivitamatut tegutsemist, tuleb see vastu võtta.

Kõik esitatud kuriteoteated registreeritakse kohe.

Võite teatada kuriteost anonüümselt – oma isiku- või kontaktandmete esitamine ei ole kohustuslik. Teie teade peab sisaldama kuriteo üksikasju. Ametiasutused ei nõua kuriteost teatamisel spetsiaalse vormi kasutamist.

Kuriteost teatamiseks ei ole ette nähtud kindlat tähtaega, kuid ametiasutused lükkavad Teie teate tagasi, kui Te esitate selle pärast teatud ajavahemiku möödumist. See ajavahemik (nn aegumistähtaeg) on tavaliselt sama pikk kui asjaomase süüteo eest määratava maksimumkaristuse kestus, kuid vähemalt viis aastat.

Mõne kuriteo puhul võite esitada ka eraldi avalduse, kus nõuate sõnaselgelt kuriteo toimepanija karistamist. Sellise avalduse esitamiseks on Teil pärast teo toimepanija isiku teadasaamist aega 30 päeva.

Kuidas ma oma juhtumi kohta teavet saan?

Kaebuse esitajat või – juhul kui kaebust ei esitanud ohver, kuid tema isik on teada – ohvrit teavitatakse eeluurimise algatamisest.

Kaebuse esitajat ja tsiviilhagejat tuleb teavitada kuriteoteate tagasilükkamisest.

Kohus teeb otsuse ja annab Teile teavet järgmise kohta:

- Teie ase-erasüüdistajaks hakkamise taotluse tagasilükkamine;
- menetluse lõpetamine, kui Teie kui erasüüdistaja esitatud kuriteoteate alusel algatatud eeluurimine ei olnud edukas.

Eeluurimise ajal võib politsei või prokurör teavitada Teid

- uurimistoimingutest;
- juhtumi jaoks eksperdi määramisest;

- õigusrikkujale lähenemiskeelu väljastamisest.

Kuriteohvrina on Teil hulk eelisõigusi, mis võimaldavad Teil saada eeluurimise kohta teavet:

- võite olla kohal (kuid Teie kohalolek ei ole kohustuslik) ekspertide ärakuulamisel, kuriteopaiga või -objekti ülevaatamisel, tõendite saamiseks katsete tegemisel ja kahtlusaluse valikäratundmiseks esitamisel ning Teid tuleks sellistest toimingutest teavitada, kuid sellisest teavitamisest võidakse loobuda, kui seda õigustab uurimistoimingu kiireloomulisus, ja sellest tuleb loobuda, kui menetluses osaleva isiku kaitset ei ole võimalik muul viisil tagada;
- võite tutvuda kõikide nende uurimistoimingute protokollidega, mille juures Teil on lubatud viibida, ja võite tutvuda ka muude dokumentidega, kui see ei ole vastuolus eeluurimise huvidega;
- selliste uurimistoimingute puhul, mille juures viibimine on Teile kohustuslik või lubatud, võib Teie kõrval olla ka Teie esindaja, toetaja ja – kui see ei kahjusta menetluse huve – Teie määratud täisealine isik; kui Teid küsitletakse tunnistajana, võib lisaks Teie huve esindavale advokaadile olla Teie kõrval ka Teie määratud täisealine isik;
- Teil on õigus sellele, et Teie taotluse korral teavitatakse Teid Teiega seotud kuriteo puhul
 - eelvangistuses viibiva isiku vabastamisest või põgenemisest,
 - vangi mõistetud isiku tingimisi või lõplikust vabastamisest, põgenemisest või vanglakaristuse kandmise katkestamisest,
 - vahi alla võetud isiku vabastamisest, põgenemisest või vahi all hoidmise katkestamisest,
 - ajutiselt sundravit viibiva isiku vabastamisest või põgenemisest,
 - sundravit viibiva isiku vabastamisest, loata lahkumisest või kohanemispuhkusest,
 - noore õigusrikkuja ajutisest või alalisest vabastamisest noorte eri-õppekasvatuasutusest, sealt loata lahkumisest või hariduse omandamise katkestamisest;
- võite saada koopia eksperdiarvamustest ja dokumentidest, mis käsitlevad uurimistoiminguid, mille juures Teil on seadusest tulenev õigus viibida; muude dokumentide koopia võite saada vaid juhul, kui see ei ole vastuolus eeluurimise huvidega, ja alles pärast seda, kui olete andnud tunnistajana ütlusi; pärast menetluse lõppemist võite taotluse korral saada koopia kõikidest politsei või prokuröri koostatud dokumentidest;
- võite tutvuda pärast eeluurimise lõppemist menetlustoimikuga, esitada taotlusi ja teha tähelepanekuid.

Kas mul on õigus õigusabile (uurimise või kohtumenetluse ajal)? Millistel tingimustel?

Jah.

Kriminaalmenetlustes annab riik õigusabi raames järgmist abi:

- ase-erasüüdistaja vabastamine kulude kandmisest;
- advokaat kannatanu, erasüüdistaja, eraõigusliku menetlusosalise ja muude huvitatud isikute ning ase-erasüüdistaja esindamiseks.

Teil on õigus sellisele abile, kui Teid peetakse vastavalt õigusabi seadusele puudust kannatavaks isikuks, kuid õigus kasutada enda esindajana advokaati antakse puudust kannatavale ohvrile, erasüüdistajale või muule huvitatud isikule vaid siis, kui ta ei suuda juhtumi keerukuse, õiguslaste teadmiste puudumise või muude isiklike asjaolude tõttu oma menetlusõigusi ise tõhusalt rakendada.

Abitaotluse võib esitada õigusabiteenistusele, täites ühes eksemplaris selleks ette nähtud vormi. Taotleja peab lisama sellele abikõlblikkust kinnitavad dokumendid ja/või ametlikud tõendid või esitama enda abikõlblikkust tõendava ametliku kaardi.

Abitaotluse võib esitada õigusabiteenistusele kõige hiljem kohtumenetluse ajal, enne lõpliku otsuse tegemiseks peetavat istungit.

Kui õigusabiteenistus lubab Teil kasutada õigusabi, võite valida sel otstarbel sisse seatud registrist endale õigusabi osutaja.

Kas mul on õigus nõuda kulude hüvitamist (uurimises või kohtumenetluses osalemise eest)? Millistel tingimustel?

Jah.

Kui Te osalete menetluses ohvri, erasüüdistaja, ase-erasüüdistaja või tsiviilhagejana, hüvitatakse järgmised Teil või Teie esindajatel tekkivad kulud:

- sõidu- ja majutuskulud;
- kulud, mis on seotud arvamuse saamisega eksperdiilt, kelle Te olete prokuröri/kohtu nõusolekul ise kutsunud;

- menetluse täieliku või osalise video- või audiosalvestamisega või stenografeerimisega seotud kulud;
- menetlustoimiku ühe koopia hankimise kulud;
- kommunikatsioonikulud (telefon, faks, post, muu);
- esindajate kulud.

Oma kulud ning oma esindajate kulud ja lõivud tasute Te ise, olenemata sellest, milline on Teie roll menetluses.

Kulud, mis tekivad seoses sellega, et osalete menetluses tunnistajana (sõidukulud, majutuskulud, elamiskulud, töölt puudumisega seotud kulud), hüvitatakse Teie taotluse korral.

Sõidukulud: kulud, mis on tunnistajal tegelikult tekkinud sõitmisel oma elukohast ärakuulamise paika ja sealt tagasi.

Majutuskulud: kui tunnistaja ärakuulamine algas sellisel kellaajal, et tunnistajal tuli alustada sõitu oma elukohast ärakuulamise paika õhtul, hüvitatakse tunnistaja kulud, mis on seotud majutusega kommertsalustel tegutsevas majutuskohas või peremajutuses.

Elamiskulud: need kulud hüvitatakse tunnistajale juhul, kui tal on õigus saada hüvitist majutuskulude katmiseks või kui sõit tunnistaja elukohast ärakuulamise toimumise paika ja sealt tagasi koos ärakuulamisega võtab ühe päeva jooksul aega enam kui kuus tundi.

Töölt puudumisega seotud kulud: tunnistajal, kellele ei maksta tasu päevade eest, mis ta on viibinud ärakuulamise tõttu töölt eemal, on õigus saada puudunud päevade, sealhulgas sõidule kulunud päevade eest hüvitist, mille suurus on 1,5 % minimaalsest pensionist tunnis.

Tunnistaja, kes viibis ekspertiisi tegemise juures, peab saatma kulusid tõendavad dokumendid ekspertiisi tellinud ametiasutusele või kohtule, kes määrab hüvitise suuruse kindlaks pärast eksperdiavamuse saamist.

Kui Te olete esitanud tsiviilhagejana tsiviilnõude, annab kohus juhul, kui ta oma otsuses Teie nõuet toetab, süüdistatavale korralduse kanda Teie kulud ning Teie esindaja kulud ja lõivud. Kui kohus toetab nõuet osaliselt, on süüdistatav kohustatud maksma proportsionaalse osa kuludest.

Kui Te olete algatanud ase-erasüüdistajana süüdistusmenetluse ja kohus mõistab süüdistatava süüdi, annab kohus süüdistatavale korralduse kanda Teie kulud ning Teie esindaja kulud ja lõivud.

Kas ma võin edasi kaevata, kui juhtumi uurimine lõpetatakse enne kohtusse jõudmist?

Ohver võib esitada seaduses kindlaks määratud juhul apellatsioonkaebuse, kui uurimisasutus või prokuratuur on lükanud kuriteoteate tagasi või lõpetanud eeluurimise. Kuriteoteate tagasilükkamise korral võib ohver taotleda eeluurimise teostamist vaid siis, kui ta esitas kuriteoteate ise.

Kuriteoteate tagasilükkamise või eeluurimise lõpetamise otsuse võib vaidlustada kaheksa päeva jooksul pärast otsuse teatavaks tegemist. Kui otsuse teinud uurimisasutus või prokuratuur ei ole vaidlustamisega nõus, peab ta edastama selle prokurörile, kellel on õigus seda hinnata. Otsuse puhul, mille prokurör on teinud vaidlustamise kohta, ei saa kohaldada täiendavaid õiguskaitsevahendeid.

Kas ma võin osaleda kohtumenetluses?

Pärast süüdistusest teavitamist määrab kohus kindlaks kohtuistungil toimumise kuupäeva ning teeb istungi jaoks ning kohtukutsete ja teadete esitamiseks ettevalmistusi. Isikutele, kelle istungil viibimine on kohustuslik, saadetakse kohtukutse ja neile, kellel on seaduse alusel lubatud seal viibida, saadetakse teade.

Istungil tõendite esitamise korra määrab kindlaks kohus. Tõendamismenetlus algab süüdistatava ülekuulamisega ja ohver on tavaliselt tunnistajate seas esimene, kes ära kuulatakse. Tunnistaja küsitlemisel ei tohi kohal viibida ükski teine tunnistaja, keda ei ole veel küsitletud. Ohvri kui tunnistaja küsitlemisel võib teha sellest eeskirjast siiski erandi. Ohvri seaduslik esindaja võib olla kohal kogu kohtumenetluse vältel, et ohvrit oleks võimalik tema kaudu teavitada ükskõik millises tõendamismenetlusest, mis toimus ohvri kohalviibimiseta.

Milline on minu ametlik roll õigussüsteemis? Kas ma olen või kas ma saan valida, et ma olen: ohver, tunnistaja, tsiviilhageja või erasüüdistaja?

Menetlusõiguse alusel võib ohver osaleda kriminaalmenetluses järgmises neljas rollis:

- tunnistaja – isik, kes võib olla teadlik asjaoludest, mis vajavad tõendamist;

- tsiviilhageja – ohver, kes esitab kriminaalmenetluses tsiviilnõude (kõige sagedamini kahjunõude);
- erasüüdistaja – mõne seaduses kindlaks määratud kuriteo puhul võib ohver algatada süüdistusmenetluse erasüüdistajana ise;
- ase-erasüüdistaja – mõne seaduses kindlaks määratud kuriteo puhul, mille korral tavaliselt esitab süüdistuse prokurör, võib ohver prokuröri esindada.

Kui seda peetakse tõendamismenetluses vajalikuks, kohustatakse ohvrit andma ütlusi või panustama menetlusse seaduses kindlaks määratud juhtudel ja vahenditega muul viisil. Seevastu erasüüdistaja või ase-erasüüdistaja lähtub tsiviilhagejana tegutsedes vaid ohvri otsustest.

Millised on minu õigused ja kohustused seoses minu rolliga?

Ohvril on kriminaalmenetluse igas etapis õigus

1. viibida menetlustoimingute juures ja tutvuda menetluse käigus endaga seotud dokumentidega (v.a juhul, kui seaduses on sätestatud teisiti);
2. esitada igas menetluse etapis ettepanekuid ja vastuväiteid;
3. saada kohtult, prokurörlt ja uurimisasutuselt teavet oma õiguste ja kohustuste kohta kriminaalmenetluse ajal;
4. taotleda seaduses kindlaks määratud juhtudel õiguskaitsevahendi kohaldamist;
5. saada endaga seotud kuriteo puhul taotluse korral teavitatud eelvangistuses viibiva isiku, vangi mõistetud või sundravile saadetud süüdistatava vabastamisest või põgenemisest.

Kui uurimisasutus, prokurör või kohus peab seda tõendamismenetluses vajalikuks, kohustatakse ohvrit andma ütlusi või panustama menetlusse seaduses kindlaks määratud juhtudel ja vahenditega muul viisil. See tähendab eeskätt kohustust anda ütlusi, millest tehakse erand, juhul kui ohvrit ei tohi tunnistajana ära kuulata (nt kutsesaladuse hoidmise kohustuse korral) või kui ohver võib keelduda ütluste andmisest (nt kui ohver on süüdistatava sugulane või kui ohvril tuleks anda ütlusi enda või oma sugulase vastu).

Ohver võib osaleda kriminaalmenetluses **tsiviilhagejana** ja ta võib anda teada oma kavatsusest esitada tsiviilnõue (tavaliselt kahjunõue) juba kuriteost teatamise ajal. Tsiviilnõude esitamisel ei tule tasuda lõivu. Sellisel juhul teeb kohus otsuse süüdistatava kriminaalvastutuse ja tsiviilnõude kohta ühe ja sama kriminaalmenetluse raames, mille eelis tsiviilhageja jaoks seisneb selles, et ta ei pea algatama tsiviilmenetlust. Tsiviilhageja võib teha kriminaalmenetluse käigus ettepaneku süüdistatava vara arestida, kui on mõistlik alus eeldada, et nõude rahuldamisel tekib probleeme.

Teatavate seaduses kindlaks määratud kuritegude puhul (rünnak, eraelu puutumatus rikkumine, kirjavahetuse konfidentsiaalsuse rikkumine, laim ja lugupidamatus) võib ohver tegutseda **erasüüdistajana**. Nende kuritegude puhul peab ohver teatama kuriteost 30 päeva jooksul pärast seda, kui ta on teada saanud õigusrikkuja isiku. Kuriteoteates peab ohver esitama kuriteo kohta kõik tõendid ja selgelt märkima, kas ta soovib kurjategija karistamist.

Kuriteost võib teatada kohtule suuliselt või kirjalikult. Kohus määrab eeluurimise, kui teo toimepanija isik, isikuandmed või elukoht ei ole teada või kui on vaja kindlaks teha tõendite asukoht. Kohus lõpetab menetluse, kui õigusrikkuja isikut ei olnud võimalik eeluurimise käigus välja selgitada.

Kohus määrab kindlaks isikliku ärakuulamise, kus ta püüab ohvrit ja kohtualust lepitada. Kui lepitamiskatse on edukas, lõpetab kohus menetluse; vastasel juhul jätkub juhtumi menetlemine avaliku kohtumenetluse raames.

Kui ohver võtab süüdistuse tagasi või loobub sellest, menetlus lõpetatakse. Samad tagajärjed on sellel, kui ohver ei ilmu isiklikule ärakuulamisele või kohtuistungile ega esita eelnevalt kaalukat vabandust või kui ohvrit ei ole võimalik kohtusse kutsuda, sest ta ei ole teatanud oma aadressi muutumisest.

Erasüüdistajal on täielikud süüdistusmenetluse algatamisega kaasnevad õigused, sealhulgas õigused, mida saab kasutada menetluse ajal, ja õigus õiguskaitsevahendile kohtu tehtud otsuste puhul.

Kui kõik eeluurimise ajal kättesaadavad õiguskaitsevahendid on ära kasutatud, võib ohver mõnel juhul tegutseda **ase-erasüüdistajana** ja kohtus ise süüdistajana üles astuda. Te võite tegutseda ase-erasüüdistajana muu hulgas siis, kui kuriteoteade lükati tagasi või kui eeluurimine peatati põhjusel, et tegu ei liigitunud kuriteoks, või kui on olemas mis tahes alus, mille tõttu on välistatud teo karistatavus (nt sundimine ja ähvardamine, eksimus, seaduslik enesekaitse või ähvardav oht). Kui juhtumi puhul on seaduse alusel võimalik tegutseda ase-erasüüdistajana, annab vaidlustuse üle otsustav prokurör sellest ohvrile eraldi teada.

Kui vaidlustus lükatakse kuriteoteate tagasilükkamise või eeluurimise lõpetamise tõttu tagasi, lubatakse ohvril tutvuda prokuröri ametlikes tööruumides tema suhtes toime pandud kuriteoga seotud dokumentidega. Ase-erasüüdistajana tegutsev ohver võib esitada 60 päeva jooksul pärast oma vaidlustuse tagasilükkamist juhtumit menetlenud esimese astme kohtu juures tegutsevale prokuratuurile ettepaneku esitada süüdistus. Ase-erasüüdistaja on kohustatud kasutama õigusesindajat (advokaati). Süüdistuse esitamise ettepaneku vastuvõetavuse üle otsustab kohus.

Kas ma võin kohtumenetluse ajal teha avalduse või anda tunnistusi? Millistel tingimustel?

Ohvril on õigus sellele, et ta kuulatakse kriminaalmenetluse käigus ära. Vastavalt seadusele ei ole ohvril mitte üksnes õigus, vaid ka kohustus teha omal äranägemisel tõendamismenetluses koostööd. Ohver võib anda ütlusi ja esitada tõendeid ka muul viisil (nt esitada ametiasutusele dokumentaalseid tõendeid). Ohver võib esitada igas menetluse etapis ettepanekuid ja vastuväiteid. Üldjuhul küsitletakse ohvrit tunnistajatest esimesena.

Pärast seda, kui prokurör on esitanud süüdistuse, võib ohver sõna võtta ning öelda, kas ta taotleb süüdistatava kriminaalvastutusele võtmist ja karistamist. Tsviilhageja võib teha avalduse seoses täitmisele pööratava tsiviilnõudega.

Millist teavet mulle antakse kohtumenetluse ajal?

Enne kohtuistungit võib istungile kutsutud tunnistaja võtta asjakohase teabe saamiseks ühendust kohtus töötava tunnistajate toetajaga. Tunnistajate toetaja on kohtuhaldur, kes jagab tunnistajatele teavet ütluste andmise kohta ja hõlbustab selleks vajalikku kohtuskäimist. Tunnistajate toetaja ei anna teavet juhtumi kohta ja ta ei tohi tunnistajat mõjutada.

Kriminaalmenetluses on ohvril õigus saada teavet oma õiguste ja kohustuste ning juhtumi kohta, samuti – v.a juhul, kui seaduses on sätestatud teisiti – viibida menetlustoimingute juures ja tutvuda tema suhtes toime pandud kuriteoga seotud dokumentidega ning saada neist dokumentidest pärast eeluurimise lõpuleviimist koopia.

Ohvrit tuleb teavitada süüdistusest, temaga seotud mis tahes otsusest ja lõplikust otsusest.

Kas mul on võimalik tutvuda menetlustoimikuga?

Ohvril on õigus tutvuda tema suhtes toime pandud kuriteoga seotud dokumentidega ja saada nende koopia ükskõik millal pärast eeluurimise lõpuleviimist.

Kohus peab tagama dokumentidega tutvumise õiguse viisil, millega välditakse eraelu puudutavate andmete tarbetut avalikustamist. Dokumentide koopiade väljastamist võib piirata siiski vaid kaalutlustel, mis on seotud inimväärikusega, isikuõigustega ja õigusega lugupidavale kohtlemisele.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 10/10/2018

3 - Minu õigused pärast kohtumenetlust

as mul on õigus otsus edasi kaevata?

Ohver võib otsuse edasi kaevata, kui ta on ase-erasüüdistaja, erasüüdistaja või tsviilhageja või kui otsus sisaldab edasikaebamist võimaldavat sätet. Tsviilhageja võib esitada apellatsioonkaebuse otsuse punkti osas, mis puudutab tsiviilnõude põhjendatust. Kui otsus sisaldab mõnda muud ohvriga seotud punkti, võib ohver esitada apellatsioonkaebuse ka selle punkti peale.

Millised on minu õigused pärast süüdimõistmist?

Kui esimese või teise astme kohtus määratud karistusega seoses on esitatud apellatsioonkaebus, on ohvril õigus viibida teise või kolmanda astme kohtu avalikul istungil, tutvuda menetluse käigus koostatavate dokumentidega, esitada ettepanekuid ja vastuväiteid ning pöörduda pärast prokuröri kohtukõnet sõnavõtuga kohtu poole.

Kas mul on pärast kohtumenetlust õigus abile või kaitsle? Kui kaua?

Vastus sellele küsimusele kuulub ohvrite toetamise osas justiitsministeeriumi justiitsküsimuste ja eraõiguse asekanstleri ning meetodika juhtimise asekanstleri vastutusalasse, ohvrite kaitsmise osas aga siseministeeriumi vastutusalasse.

Millist teavet mulle antakse, kui kurjategija mõistetakse süüdi?

Kohus peab esitama kannatanule kohtuotsuse, kust kannatanu saab teavet karistuse või süüdimõistetu suhtes rakendatavate meetmete laadi, liigi, ulatuse ja sisu kohta.

Kas mulle teatatakse, kui kurjategija vanglast vabaneb (sealhulgas ennetähtaegselt või tingimisi) või põgeneb?

Ohvri ja ohvri surma korral isikul, kes kasutab ohvri õigusi, on õigus sellele, et taotluse korral teavitatakse teda ohvriga seotud kuriteo puhul järgmisest:

- a) eelvangistuses viibiva isiku vabastamine või põgenemine;
- b) vangi mõistetud isiku tingimisi või lõplik vabastamine, põgenemine või vanglakaristuse kandmise katkestamine;
- c) vahi alla võetud isiku vabastamine, põgenemine või vahi all hoidmise katkestamine;
- d) ajutiselt sundraviga viibiva isiku vabastamine või põgenemine;
- e) sundraviga viibiva isiku vabastamine, loata lahkumine või kohanemispuhkus ning
- f) noore õigusrikkuja ajutine või alaline vabastamine noorte eri-õppekasvatusest, sealt loata lahkumine või hariduse omandamise katkestamine.

Kas mind kaasatakse (tingimisi) vabastamist käsitleva otsuse tegemisse? Kas mul on näiteks õigus teha avaldus või esitada kaebus?

Viimase vangistuspäeva määrab kindlaks kinnipidamisasutus ja sel päeval korraldab asjaomane asutus vangi vabastamise. Kui kinnipidamisasutus teeb ettepaneku vabastada vang tingimisi, korraldab kriminaalkohtunik ärakuulamise, millest ohvrit ei teavitata ja kus ohver ei saa osaleda. Ohver ei saa teha avaldust ega esitada apellatsioonkaebust otsuse peale, mille kohus on teinud tingimisi vabastamise kohta.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 10/10/2018

4 - Hüvitis

uidas nõuda kurjategijalt kahju hüvitamist? (nt kohtuasi, tsiviilnõue, tsiviilhagi kriminaalmenetluses)

Üldjuhul saab kannatanu esitada kriminaalmenetluses nõude süüdistuse aluseks oleva teo tagajärjel tekitatud kahju hüvitamiseks tsiviilhagejana. Sellisel juhul lahendatakse tsiviilnõue kriminaalmenetluse raames. Tsiviilnõue võidakse maksma panna ka muude õiguslike vahendite abil. Asjaolu, et kannatanu ei ole esitanud tsiviilhagejana hagi, ei välista nõude täitmisele pööramise võimalust. Tsiviilkohtumenetluse seadustikus kindlaks määratud tingimustel võib tsiviilnõude kannatanu asemel täitmisele pöörata ka prokurör.

Kohus andis kurjategijale korralduse hüvitada mulle kahju / maksta hüvitist. Kuidas ma saan tagada, et kurjategija järgib seda korraldust?

Täitemenetluse võib algatada 30 päeva jooksul pärast kohtu kindlaks määratud kohustuste täitmiseks ette nähtud aja lõppu. Sellega seoses esitab kohus täitemenetluse toimiku, võttes aluseks kriminaalmenetluses tehtud otsuse selle osa, mis käsitleb tsiviilnõuet.

Kas riik võib teha mulle ettemakse, juhul kui kurjategija korraldust ei järgi? Millistel tingimustel?

Riik ei saa teha Teile ettemakset. Ent kui Teie suhtes on toime pandud tahtlik vägivaldtegu, millega on tekitatud Teile kehavigastusi ja kahjustatud Teie tervist, võite saada riigilt hüvitist. Riigi makstav hüvitis ei sõltu tsiviilnõudest, kuid kui Teie kantud kahju hüvitati kolme aasta jooksul pärast Teie hüvitistaotluse kohta lõpliku otsuse tegemist muudest allikatest (nt kohus või kindlustusandja), peate riigi antud hüvitise tagasi maksma.

Kas mul on õigus saada riigilt hüvitist?

Teil on õigus saada riigilt hüvitist, kui Teie suhtes on toime pandud tahtlik vägivaldtegu, mis on tõsiselt kahjustanud Teie füüsilist puutumatumust ja tervist.

Teil võib olla õigus riigi makstavale hüvitisele ka siis, kui olete sellise ohvri lähedane või ülalpeetav või kui olete tasunud hukkunud ohvri matuste eest.

Riigilt on õigus hüvitist saada vaid neil ohvritel, kes kannatavad rahalist olukorda või muid seaduses sätestatud tingimusi arvesse võttes puudust.

Võite esitada oma taotluse riigilt hüvitise saamiseks ükskõik millisele ohvriabiteenistusele (piirkondlikus valitsusasutuses). Teie taotluse kohta otsust tehes uurib ametiasutus kahjusumma ja kuriteo vahelist põhjuslikku seost.

Hüvitistaotluse võib tavaliselt esitada kolme kuu jooksul pärast kuriteo toimepanekut ja hüvitise maksimumsumma on 2017. aastal 1 599 105 Ungari forintit.

Kas mul on õigus saada hüvitist juhul, kui kurjategijat ei mõisteta süüdi?

Kui Teie kuriteoteade lükatakse tagasi, kui eeluurimine lõpetatakse või kui süüdistatav vabastatakse süüdistusest seaduses kindlaks määratud alustel (alaealisus, vaimse tervisega seotud probleemid, sündimine või ähvardamine, eksimus, seaduslik enesekaitse, äärmine vajadus või ülema käsk), on Teil õigus saada riigilt hüvitist.

Riigi makstav hüvitis ei sõltu tsiviilnõudest, kuid kui Teie kantud kahju hüvitati kolme aasta jooksul pärast Teie hüvitistaotluse kohta lõpliku otsuse tegemist muudest allikatest (nt kohus või kindlustusandja), peate riigi antud hüvitise tagasi maksma.

Kui Te panete oma tsiviilõigusi maksma väljaspool kriminaalmenetlust, käsitletakse kriminaalvastutuse ja hüvitise küsimust teineteisest eraldi, st kahe eraldi menetluse tulemusel võidakse teha erineva sisuga otsused.

Kas mul on õigus erakorralisele maksele, kui ma ootan otsust oma hüvitisnõude kohta?

Süüteo ohvrina võib Teil olla õigus saada kohest rahalist abi, millega leevendatakse süüteoga põhjustatud kriisiolukorda väga lühikese aja jooksul. Võite esitada oma taotluse ohvriabiteenistusele (piirkondlikus valitsusasutuses). Hüvitise saamise tingimus on see, et olete teatanud kuriteost politseile. Kohese rahalise abi andmise kohta otsuse tegemisel lähtutakse võrdsuse põhimõttest ja seda abi võib anda ohvrile, hindamata seda, kas ohver kannatab puudust. Menetluse käigus tuleb siiski kontrollida, kas ohvri isiklikud asjaolud, mis on tingitud kuriteost, õigustavad sellist liiki rahalise abi andmist. Kohene rahaline abi ei ole hüvitis ja selle eesmärk ei ole korvata või leevendada kuriteoga põhjustatud kahju. Seda võib anda kannatanu toitlustus-, majutus-, söidu-, riietus-, ravi- ja matusekulude katmiseks. Kohese rahalise abi suuruse kindlaksmääramisel võetakse aluseks kuriteost tulenev kannatanu olukord ja selle aja pikkus, mille vältel kannatanu ei suuda lahendada oma finantsprobleeme ise. Maksimaalne abisumma on 2017. aastal 106 607 Ungari forintit.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 10/10/2018

5 - Minu õigus saada abi ja toetust

ellega ma pean abi ja toetuse saamiseks ühendust võtma, kui olen kuriteoohver?

Kui Te olete langenud kuriteo ohvriks, võite teatada sellest lähimas politseijaoskonnas või helistades hädaabinumbri 107 või 112.

Riikliku ohvriabiteenistuse ja õigusabiteenistuse töötajad saavad aidata Teid lähimas piirkondlikus valitsusasutuses. Tasuta ohvriabitelefoni (Áldozatsegít? Vonal) (+36-80-225-225) töötajad pakuvad telefoni teel ööpäev läbi kohest abi.

Riiklik kriisijuhtimis- ja teabetelefoni teenuse osutaja (Országos Kríziskezel? és Információs Telefonszolgalat, OKIT, http://www.ncsszi.hu/national-institute-for-family_-youth-and-population-policy) pakub telefonil +36-80-205-520 abi koduvägivalla ja sugulastevahelise vägivalla ohvritele, kuritarvitatud lastele ning prostitutsiooni ja inimkaubanduse ohvritele.

Ohvriabitelefoniid

- Politsei: 107

- Üldine hädaabinumber: **112**
- Tunnistajate telefon (Telefontanú): **+36-80-555-111** (et teatada süüteoost anonüümselt)
- Ohvriabitefon (Áldozatsegít? Vonal): **+36-80-225-225** (tasuta telefon, millele võib helistada ööpäev läbi)
- Riiklik kriisijuhtimis- ja teabetelefoni teenuse osutaja (Országos Kríziskezel? és Információs Telefonszolgálat): **+36-80-205-520**
- Vabaühenduse NANE naiste õiguste ühendus (N?k a N?kért Együtt az Er?szak Ellen Egyesület):
 - +36-80-505-101 (kuritarvitatud naistele ja lastele mõeldud abitefon, millele saab helistada tasuta, ka mobiiltelefonilt, esmaspäeviti, neljapäeviti ja reedeti ajavahemikus 18.00–20.00)
 - +36-40-603-006 (abitefon seksuaalvägivalla ohvritele, millele saab helistada reedeti ajavahemikus 10.00–14.00, tasudes kohaliku tariifi) 1164388
- Õiguskaitseühing „PATENT“ (Patent Egyesület): +36-70-25-25-254 (olulistes õigus- ja psühholoogilistes küsimustes nõu andmiseks sisse seatud tasuta abitefon kuritarvituslikus suhtes elavatele naistele, millele saab helistada kolmapäeviti ajavahemikus 16.00–18.00)

Kas ohvriabi on tasuta?

Ohvriabiteenuseid saab kasutada tasuta. Kui Te ei räägi ungari keelt või kui Te peate kasutama puude tõttu, mis raskendab Teil suhtlemist, viipekeele tõlki, kannab tõlkimise kulud riik.

Millist abi võin ma saada riiklikelt ametiasutustelt?

Ohvriabiteenistus (Áldozatsegít? Szolgálat)

- teavitab Teid Teie õigustest, kohustustest ja võimalustest;
- annab teavet sotsiaalhoolekande- ja tervishoiuteenuste ning tervisekindlustushüvitiste kohta;
- annab kohest rahalist abi (viie päeva jooksul pärast kuriteo toimepanekut);
- pakub emotsionaalset tuge (sh vajaduse korral psühholoogilist abi);
- annab lihtsate juhtumite puhul õigusabi ja praktilist abi;
- kinnitab Teie ohvristaatust;
- peale selle võivad tõsiselt vigastada saanud isikud ja vägivallateo tõttu hukkunud ohvrite sugulased taotlema riigilt hüvitist.

Riiklik kriisijuhtimis- ja teabetelefoni teenuse osutaja (Országos Kríziskezel? és Információs Telefonszolgálat)

- annab kohest abi kodanikele (peamiselt naistele ja lastele), kes on kuritarvitamise tagajärjel tõsisel kriisilukorras;
- tagab pärast konsulteerimist viivitamata turvalise majutuse varjupaigas isikutele, kes seda vajavad. Majutust pakutakse kriisikodus, kus on võimalik viibida 30 päeva, kuid põhjendatud juhtudel võib seda aega pikendada veel 30 päeva võrra. Majutus on tasuta. Kriisikodu spetsialistid aitavad samal ajal leida probleemile turvalise pikaajalise lahenduse ning hoiavad ühendust ka asjakohase perede toetamise ja lapse heaolu talituse perenõustajaga.

Õigusabiteenistus (Jogi Segítségnyújtó Szolgálat)

- pakub õigusnõustamist juhul, kui juhtumi asjaolud on võrdlemisi selged,
 - ning kui seaduses kindlaks määratud tingimused on täidetud,
1. osutab tasuta või soodsatel tingimustel kohtuväliseid teenuseid (nõustamine, dokumentide toimetamine);
 2. pakub võimalust kasutada kohtumenetluses ja kriminaalmenetluse kohtueelses etapis (ajal, mil uurimisasutus või prokurör uurib juhtumit) enda esindajana advokaati. Kui esindamine on lubatud, pakuvad teenust advokaadid ja õigusbürood, kellel on õigusabiteenitusega lepinguline suhe.

Millist abi võin ma saada valitsusvälistelt organisatsioonidelt?

Te võite abi saada eelkõige järgmistelt valitsusvälistelt organisatsioonidelt.

Heategevusühing Valge Ring (Fehér Gy?r? Közhasznú Egyesület):

- hoolitsemine pärast kuriteo toimumist;

- tasuta õigusabi;
- tasuta vahendamine;
- tasuta psühholoogiline abi;
- rahaline toetus puudust kannatavatele isikutele (vaid juhul, kui politseile on kuriteost teatatud);
- abi muude ametiasutuste teostatavates menetlustes;
- muude organisatsioonide ja asutuste pakutava toetuse vahendamine.

Vabaühenduse NANE naiste õiguste ühendus (N?k a N?kért Együtt az Er?szak Ellen Egyesület):

- teabe esitamine;
- kohene praktiline abi isikutele, kes on kriisiolukorras (nt paigutamine naiste varjupaika, ametiasutuste teavitamine, nõu andmine meetmete ja võimaluste kohta);
- arutelurühmad;
- õigusabi (vajaduse korral õigusnõustamise kaudu).

Vabaühenduse ESZTER kiirabi (ESZTER Alapítvány és Ambulancia):

- psühholoogiline abi;
- õigusabi.

Õiguskaitse ühing „PATENT“ (Patent Egyesület):

- teave ja nõustamine;
- psühholoogi või sotsiaaltöötaja konsultatsioonid;
- õigusabi kuritarvitatud naistele ning soolise vägivalla ja diskrimineerimise ohvritele.

Sihtasutus Anonüümsed Teed (Névtelen Utak Alapítvány):

- turvaline majutus;
- rehabiliteerimine;
- taastõimimine.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 10/10/2018

Kuriteo ohvrite õigused kriminaalmenetluses - Malta

Juhime tähelepanu sellele, et käesoleva lehekülje [mt](#) originaalkeelset versiooni on hiljuti muudetud. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad. Järgmised keeleversioonid: [en](#) on juba tõlgitud.

Teid käsitatakse **kuriteoohvrina**, kui te olete kandnud kahju, nt teid on vigastatud või on kahjustatud või varastatud teie vara jne, ning see on toimunud sellise intsidendi tulemusena, mis on siseriikliku õiguse kohaselt kuritegu. Kuriteoohvrile on seadusega ette nähtud teatavad individuaalsed õigused nii enne kui ka pärast kohtumenetlust ja selle ajal.

Malta algab **kriminaalmenetlus** eeluurimisega. Kuriteoliigist sõltuvalt toimetab eeluurimist politsei või eeluurimiskohtunik.

Kergemaid kuritegusid (kuritegusid, mille eest võib karistada rahatrahvi või alla 6-kuulise vangistusega) uurib politseiametnik. Kui õigusrikkuja vastu on piisavalt tõendeid, saadab politseiametnik asja arutamiseks magistraadikohtusse ja tegutseb kohtus prokurörina. Kohtumenetluse ajal uurib kohtunik tõendeid ning mõistab väidetava õigusrikkuja kas süüdi või õigeks. Kui õigusrikkuja mõistetakse süüdi, määrab sama kohtunik kindlaks talle mõistetava karistuse.

Kõigi muude kuritegude uurimist toimetavad eeluurimiskohtunikud. Kui õigusrikkuja vastu on piisavalt tõendeid, saadab eeluurimiskohtunik asja arutamiseks magistraadikohtusse. Kohus uurib tõendeid ning kui need on piisavad, edastab ta asja peaprokurörile. Peaprokurör saadab seejärel asja arutamiseks kriminaalkohtule. Kohtumenetluse ajal esitab prokurör õigusrikkujale süüdistuse kohtuniku ja vandekohtunike ees. Vandekohtunikud otsustavad, kas õigusrikkuja on süüdi või süütu. Kui õigusrikkuja mõistetakse süüdi, määrab kohtunik kindlaks talle mõistetava karistuse.

Järgmistel teabelehtedel jagatakse teile teavet teie kohtuasja eri etappide kohta ning kirjeldatakse teie õigusi eeluurimise ajal, kohtumenetluse käigus või pärast esimest kohtumenetlust. Samuti saate täiendavat teavet võimaliku abi ja toetuse kohta.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 20/12/2016

1. MINU ÕIGUSED EELUURIMISE AJAL

[uidas ja kus saan ma kuriteost teatada?](#)

[Kuidas ma saan kontrollida, mida ametiasutused pärast kuriteoteate saamist teevad?](#)

[Milline võib olla minu osa eeluurimises?](#)

[Millised on minu õigused tunnistajana?](#)

[Ma olen alaealine. Kas mul on täiendavad õigused?](#)

[Millist teavet võin ma eeluurimise ajal saada politseilt või ohvriabiorganisatsioonidelt?](#)

[Kas mul on võimalik saada õigusabi?](#)

[Kuidas saan ma kaitset, kui olen ohus?](#)

[Milliseid teenuseid ja millist abi võidakse mulle pakkuda eeluurimise ajal?](#)

[Kas on võimalus kokkuleppe saavutamiseks või lepitusmenetluse alustamiseks õigusrikkuja ja minu vahel?](#)

[Kuidas jätkub minuga seotud süüasja arutamine pärast eeluurimise lõppu?](#)

[Kas ma võin edasi kaevata, kui minuga seotud süüasi lõpetatakse enne kohtusse jõudmist?](#)

[Ma olen välismaalane. Kuidas kaitstakse minu õigusi ja huve?](#)

[Lisateave](#)

Kuidas ja kus saan ma kuriteost teatada?

Kui te olete langenud kuriteo ohvriks, võite te sellest politseile **teatada**. Kuriteost võib teie asemel teatada ka teie abikaasa, vanem, vend, õde või eestkostja. Samuti võite teatada politseile kuriteost, millest te saite teada, isegi kui te ei ole selle kuriteo ohver.

Te võite kuriteost teada anda suuliselt, minnes lähimasse politseijaoskonda, või kirjalikult, esitades politseijaoskonnas kuriteoteate või saates selle kirja teel. Kui te otsustate saata teate kirjalikult, võite koostada selle ise või kasutada advokaadi abi. Kuriteost teatamisel ei pea te kasutama ühtegi kohustuslikku vormi, kuid teade peab olema inglise või malta keeles. Te peate lisama oma isikuandmed. Anonüümsed teated on põhimõtteliselt lubatud, kuid politsei algatab sellise teate suhtes eeluurimise üksnes juhul, kui tegemist on väga raske kuriteoga.

Kuriteost teatamise tähtaeg puudub, kuid seaduses on sätestatud, et kui kuriteo toimepanemisest on möödunud teatav ajavahemik, ei saa õigusrikkujale enam süüdistust esitada. Selle ajavahemiku pikkus sõltub kuriteoliigist ning võib ulatuda 3 kuust kergemate õigusrikkumiste (nt solvamine) puhul 20 aastani eriti raskete kuritegude (nt mõrv) puhul. Pärast selle ajavahemiku möödumist võite te küll kuriteost teatada, kuid politsei ei alusta eeluurimist, või isegi kui politsei korraldab eeluurimise, mõistab kohus õigusrikkuja õigeks.

Mõne kergema õigusrikkumise puhul peate esitama politseile konkreetse kaebuse. Need on juhtumid, mille puhul ei ole politseil lubatud sellise kaebuseta eeluurimist algatada. Kaebused esitatakse tavaliselt – kuid mitte alati – kirjalikult. Te võite kasutada

kaebuse koostamisel advokaadi abi. Kaebuses peate esitama järgmised andmed: oma isikuandmed (nimi, aadress, isikutunnistuse number), teave õigusrikkuja kohta, juhtumi kirjeldus ning nende tunnistajate loetelu ja aadressid, keda politsei peaks teie arvates küsitlema. Samuti on soovitatav – kuid mitte kohustuslik – lisada viide nendele õigusnormidele, mida õigusrikkuja on teie arvates rikkunud.

Kuidas ma saan kontrollida, mida ametiasutused pärast kuriteoteate saamist teevad?

Kui te esitate kuriteoteate, antakse teile viitenumber. Seda numbrit kasutades saate te jälgida juhtumi käiku. Praktikas saate asja käiku kontrollida ka kuriteoteate esitamise kuupäeva abil. Eeluurimise kohta võite teavet saada, kui lähete või helistate politseijaoskonda.

Milline võib olla minu osa eeluurimises?

Eeluurimise ajal ei ole teil kohustust advokaati kasutada, kuid menetluse keerukuse tõttu on advokaadi kaasamine soovitatav. Kui te soovite, et teid esindaks advokaat, peate tema teenuste eest ise maksma.

Soovi korral võite anda politseile igasugust teavet, mis on teie juhtumiga seoses asjakohane. Te ei pea tõestama ühtegi kuriteo aspekti, kuid kui teil on mis tahes tõendeid, mida te peate uurimise seisukohast oluliseks, võite teie või võib teie advokaat esitada need teie juhtumiga tegelevale politseiametnikule.

Tõenäoliselt kutsutakse teid tunnistajana küsitlemisele.

Üldiselt on toimik eeluurimise ajal salastatud ning sellega saavad tutvuda ainult teie juhtumiga tegelevad ametiisikud.

Millised on minu õigused tunnistajana?

Tunnistajana võite te keelduda vastamast teatavatele küsimustele. Teil on soovitatav siiski vastata kõigile küsimustele, et hõlbustada eeluurimist ning mitte anda alust kahtlustusteks, et te varjate teavet.

Te ei ole siiski kohustatud vastama ühelegi küsimusele või esitama ühtegi dokumenti või muud tõendusmaterjali, mis võib teid süüsta.

Kui te olete ohus, on teil õigus kasutada **tunnistajakaitse programmi**, mille abil kaitstakse teie ja teie pereliikmete elu ja vara ning mis võib hõlmata sätteid ülalpidamistoetuse maksmise kohta teatavatel juhtudel.

Ma olen alaealine. Kas mul on täiendavad õigused?

Kui te olete alaealine, võib teie asemel kuriteost politseile teatada teie vanem või eestkostja.

Samuti võite saada psühholoogilist nõustamist, nõu ja muud abi riiklikult abivajavate laste ja perede sotsiaalhoolekandeametilt [„A ppoõõõ”](#). Teenuseid osutatakse tasuta ning eeluurimisest sõltumatult.

Kui te olete laps ja väidetava õigusrikkuja ülalpeetav (nt õigusrikkuja on teie vanem), võidakse teid paigutada sotsiaalse solidaarsuse ministeeriumi eriruumidesse, kus te saate abi ja tuge kvalifitseeritud psühholoogidelt ja sotsiaaltöötajatelt.

Millist teavet võin ma eeluurimise ajal saada politseilt või ohvriabiorganisatsioonidelt?

Teie juhtumiga tegelevad ametiasutused ei ole kohustatud teile teavet jagama. Te võite saada teavet oma õiguste ja menetluses osalemise võimaluste kohta oma advokaadilt, kui teil on advokaat.

Kas mul on võimalik saada õigusabi?

Eeluurimise ajal ei võimaldata ohvritele tasuta õigusabi.

Kuidas saan ma kaitset, kui olen ohus?

Kui politsei jõuab järeldusele, et õigusrikkuja on ohtlik isik ning võib teile kätte maksta, taotleb politsei kohtult **vahistamismäärust**.

Te võite taotleda, et teie juhtumiga tegelev politseiametnik võtaks teid **tunnistajakaitse programmi** kaitse alla. Te peate lubama, et te tunnistate kohtuistungil õigusrikkuja vastu. Kui politseiametnik on veendunud, et teie ütlused või muud teie käsutuses olevad tõendid on juhtumi seisukohast olulised, võib ta paluda, et peaprokurör võtaks teid tunnistajakaitse programmi kaitse alla. Programmi võidakse kohaldada ka teie pereliikmete ja teiste sugulaste suhtes. Tavaliselt hõlmab see meetmeid, mille abil tagatakse teie isiklik julgeolek ja/või kaitstakse teie vara.

Milliseid teenuseid ja millist abi võidakse mulle pakkuda eeluurimise ajal?

Te võite saada arstiabi, kuid te peate selle eest maksma, kui teil puudub kehtiv ravikindlustus. ELi 27 liikmesriigi, Islandi, Liechtensteini, Norra ja Šveitsi kodanikud saavad kasutada [Euroopa ravikindlustuskaarti](#). Vajaduse korral võite saada ka psühholoogilist ja muud liiki abi, kuid te peate teile osutatud teenuste eest ise maksma.

Kui te olete langenud koduvägivalla ohvriks, võite saada tasuta abi [Euroopa koduvägivalla komisjonilt](#) ja ametilt [„Appogg”](#).

Kas on võimalus kokkuleppe saavutamiseks või lepitusmenetluse alustamiseks õigusriikjuja ja minu vahel?

Puuduvad võimalused kokkuleppe saavutamiseks või lepitusmenetluse alustamiseks teie ja õigusriikjuja vahel. On üksnes võimalus, et prokurör ja õigusriikjuja saavutavad kokkuleppe õigusriikjuja süü omaksvõtmise korral, kuid teid sellesse menetlusse ei kaasata. Süü omaksvõtmise korral sõlmitakse prokurööri ja õigusriikjuja vahel kokkulepe, mis esitatakse seejärel heakskiitmiseks kohtule.

Kuidas jätkub minuga seotud süüasja arutamine pärast eeluurimise lõppu?

Eeluurimise lõpus võetakse vastu otsus, kas asja kohtusse saatmiseks on piisavalt tõendeid. Kuriteo raskusastmest sõltuvalt on kaks võimalust:

- kergema kuriteo puhul ja juhul, kui eeluurimist toimetab politseiametnik, teeb ta otsuse, kas saata asi arutamiseks magistraadikohtusse;
- raske kuriteo puhul ja juhul, kui eeluurimist toimetab eeluurimiskohtunik, toimub magistraadikohtu istung. Sellel istungil uurib kohus tõendeid ning kui ta otsustab, et asi tuleks saata kohtusse, edastab ta asja peaprokurörile, kes saadab selle omakorda arutamiseks kriminaalkohtusse.

Kui teiega seotud kriminaalasi saadetakse kohtusse, edastab politsei teile teate. Kui kohus otsustab teid tunnistajana küsitleda, märgitakse teates ka küsitlemise aeg ja koht.

Kas ma võin edasi kaevata, kui minuga seotud süüasi lõpetatakse enne kohtusse jõudmist?

Kui eeluurimist toimetab politseiametnik ning ta otsustab juhtumi lõpetada seda kohtusse saatmata, võite kuriteoohvrina esitada selle otsuse peale apellatsiooni magistraadikohtule. Nimetatud kohus palub teil vande all kinnitada teavet, mille te oma kuriteoteates esitasite, ning väljendada valmisolekut kohtus ütlusi anda. Samuti peate te maksma kohtu poolt kindlaksmääratud summa, millega tagate, et teil on tõsine kavatsus lasta õigusriikjujale süüdistus esitada. Magistraadikohus uurib tõendeid ning kui ta peab neid piisavaks, annab ta politseile korralduse jätkata süüdistuse esitamist.

Ma olen välismaalane. Kuidas kaitstakse minu õigusi ja huve?

Kui te olete välismaalane ja te olete langenud Maltal kuriteo ohvriks, on teil kõik eespool kirjeldatud õigused. Peale selle, kui te esitate kuriteoteate, aga ei räägi inglise või malta keelt, võite te kasutada oma emakeelt. Politsei leiab tõlgi või võtab muud vajalikud meetmed, et tal oleks võimalik teie kuriteoteatest täielikult aru saada.

Eeluurimise ajal võite kasutada tõlgi abi, kuid te peate tema teenuste eest ise maksma.

Lisateave

- Karistusseadustik – [inglise](#) ja [malta keeles](#).
- Politseiseadus – [inglise](#) ja [malta keeles](#).
- Koduvägivalla tõkestamise seadus – [inglise](#) ja [malta keeles](#).

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 20/12/2016

2. MINU ÕIGUSED KOHTUMENETLUSE AJAL

[Illine võib olla minu osa kohtumenetluses?](#)

[Millised on minu õigused tunnistajana?](#)

Ma olen alaealine. Kas mul on täiendavad õigused?

Kas mul on võimalik saada õigusabi?

Kuidas saan ma kaitset, kui olen ohus?

Kuidas saan ma taotleda õigusrikkujalt kahju hüvitamist või saada riigilt kompensatsiooni?

Kas on võimalus kokkuleppe saavutamiseks või lepitusmenetluse alustamiseks õigusrikkuja ja minu vahel?

Ma olen välismaalane. Kuidas kaitstakse minu õigusi ja huve?

Lisateave

Milline võib olla minu osa kohtumenetluses?

Te võite astuda menetlusse **tsiviilhagejana**. Selleks te peate esitama kohtule taotluse. Kohus vaatab teie taotluse läbi ja otsustab, kas teil lubatakse tsiviilhagejaks saada. Tsiviilhagejana võite viibida kõigil kohtuistungitel, ka nendel, mis ei ole avalikud.

Teie õigused kohtumenetluse ajal on erinevad sõltuvalt sellest, milline kohus teie asja arutab.

- Kui teie juhtumiga seoses esitab politsei süüdistuse magistraadikohtule, on teil peaaegu samad õigused nagu süüdistataval: teie võite või teie advokaat võib esitada tõendeid, risküsitleda tunnistajaid (esitades küsimusi süüdistuse esitanud politseiametniku kaudu) jne.
- Kui teid käsitleva juhtumiga seoses esitab peaprokurör, ase-peaprokurör või prokurör süüdistuse kriminaalkohtule, võite te üksnes istungil kohal viibida ja teha märkusi karistuse kohta, kui vandekohtunikud on õigusrikkuja süüdi mõistnud.

Kohtumenetluse ajal on soovitatav, kuid mitte kohustuslik, kasutada advokaadi abi. Advokaadi teenuste eest peate te ise maksma. Te peate tasuma ka kõik muud kulud, mis on seotud teie kohtumenetluses osalemisega (nt reisikulud, palgata puhkus jne). Malta õigusaktidega ei nähta ette selliste kulude hüvitamist.

Teie advokaadil lubatakse tutvuda kõigi toimikus sisalduvate dokumentidega ning teha märkmeid nende kohta või taotleda dokumentide koopiaid. Kuid kui juhtumit arutatakse kriminaalkohtus vandekohtunike osavõtul, antakse toimikule juurdepääs üksnes peaprokurörile, väidetavale õigusrikkujale ja tema advokaadile.

Millised on minu õigused tunnistajana?

Töenäoliselt kutsutakse teid kohtumenetluse ajal küsitlemisele kui **tunnistajat**. Teile teatatakse küsitlemise toimumise aeg ja koht. Teate toimetab teile kätte politseiametnik isiklikult või see saadetakse teile postiga. Te ei ole kohustatud küsitlemiseks kohale ilmuma, kuid teil soovitatakse seda teha, sest kui kohus peab teie ütlusi oluliseks, võtab ta meetmeid, mille abil tagada teie ilmumine järgmisele kohtuistungile.

Te ei ole siiski kohustatud vastama ühelegi küsimusele või esitama ühtegi dokumenti või muud tõendusmaterjali, mis võib teid süüestada.

Teatavatel juhtudel võidakse teid:

- küsitleda sel moel, et te ei puutu otse kokku õigusrikkujaga;
- küsitleda teie elukohas ja/või
- kaitsta tunnistajakaitse programmi abil.

Ma olen alaealine. Kas mul on täiendavad õigused?

Kui olete **alla 16-aastane** laps ja teid on vaja kohtuistungis raames küsitleda, siis võite te taotleda enda küsitlemist videokonverentsi vahendusel. Sellisel juhul ei pea te kohtusse ilmuma ja kohtusaalis kohal viibima.

Kui te olete lapsena väidetava õigusrikkuja ülalpeetav (nt õigusrikkuja on teie vanem), paigutatakse teid turvalisse keskkonda, tavaliselt sotsiaalse solidaarsuse ministeeriumi allasutusse, kus te saate abi sotsiaaltöötajatelt ja psühholoogidelt.

Lapsena võite saada abi ka riiklikult abivajavate laste ja perede sotsiaalhoolekandeametilt [☞ „Appoġġ”](#). See abi võib hõlmata psühholoogilist nõustamist, sotsiaalabi, nõu, jne. Need teenused on tasuta ning kriminaalmenetlusest sõltumatud.

Kas mul on võimalik saada õigusabi?

Kohtumenetluse ajal kuriteoohvrid tasuta õigusabi ei saa.

Kuidas saan ma kaitset, kui olen ohus?

Kui õigusrikkujat ei ole vahistatud ning te tunnete tema ees hirmu, võite teie või võib teie advokaat taotleda, et teie juhtumiga tegelev politseiametnik keelaks õigusrikkujal teile läheneda. Politseiametnik esitab seejärel taotluse kohtule, et kohus teeks vastava määruse. Kui kohus teeb sellise määruse, peab õigusrikkuja maksma tagatisena teatava summa (tavaliselt 100–2300 eurot). Kui õigusrikkuja rikub kohtumäärust, ei saa ta seda summat tagasi.

Kui te olete kutsutud kohtuistungile ütlusi andma ning te olete enda arvates ohus, võite paluda, et teie küsitlemine toimuks sellisel moel, et teil puuduks otsene kontakt õigusrikkujaga. Kohus võib teid õigusrikkujast vaheseina (nt läbipaistmatu kardina) abil eraldada või teid võidakse küsitleda videokonverentsi vahendusel. Viimasel juhul ei pea te kohtusaalis viibima.

Te võite taotleda, et teie juhtumiga tegelev politseiametnik võtaks teid **tunnistajakaitse programmi** kaitse alla. Te peate lubama, et tunnistate kohtuistungil õigusrikkuja vastu. Kui politseiametnik on veendunud, et teie ütlused või muud teie käsutuses olevad tõendid on juhtumi seisukohast olulised, võib ta paluda, et peaprokurör võtaks teid tunnistajakaitse programmi kaitse alla. Programmi võidakse kohaldada ka teie pereliikmete ja teiste sugulaste suhtes. Tavaliselt hõlmab see meetmeid, mille abil tagatakse teie isiklik julgeolek ja/või kaitstakse teie vara.

Kuidas saan ma taotleda õigusrikkujalt kahju hüvitamist või saada riigilt kompensatsiooni?

Malta õigusaktide kohaselt võite te **taotleda õigusrikkujalt kahju hüvitamist** üksnes tsiviilhagi esitamisega tsiviilkohtule. Puuduvad võimalused taotleda kahju hüvitamist kriminaalmenetluse raames.

Sellest olenemata võib teiega seotud asja arutav kohus teatavatel juhtudel kohustada õigusrikkujat hüvitama teile tekitatud kahju. See on võimalik kahel juhul:

- kui kohus mõistab õigusrikkujale vanglakaristuse, kuid lükkab selle täitmise edasi, siis võib ta kohustada õigusrikkujat maksma teile hüvitist mis tahes kahju eest, mida te kuriteo tagajärjel kandsite;
- kui kohus mõistab õigusrikkujale tingimisi vanglakaristuse (sunnimeetmed vangistust kohaldamata), siis võib ta kohustada õigusrikkujat maksma teile hüvitist kuni 1164,69 euro suuruses summas.

Kui te olete pärast 1. jaanuari 2006 toime pandud vägivaldse kuriteo ohver, võite te taotleda **rahalist hüvitist riigilt**. Täpsemat teavet kuriteoohvritele Maltal makstava hüvitise kohta leiate Euroopa Justiitsvärgustiku vastavalt teabelehel (kättesaadav [inglise](#) ja [malta keeles](#)).

Kas on võimalus kokkuleppe saavutamiseks või lepitusmenetluse alustamiseks õigusrikkuja ja minu vahel?

Kohtumenetluse ajal puuduvad võimalused kokkuleppe saavutamiseks või lepitusmenetluse alustamiseks teie ja õigusrikkuja vahel. Kuid kui te mingil põhjusel enam ei soovi, et õigusrikkuja üle kohut mõistetakse (nt te olete talle andestanud), võite esitada kohtule istungi ajal sellekohase avalduse. Kohus võtab teie avaldust arvesse, kui ta teeb juhtumi kohta oma otsuse.

Ma olen välismaalane. Kuidas kaitstakse minu õigusi ja huve?

Kui te olete välismaalane, on teil kõik eespool kirjeldatud õigused. Malta õigusaktidega ei ole ette nähtud suulist tõlget või dokumentide tasuta tõlkimist kohtumenetluse ajal. Te võite siiski kasutada tõlgi abi, kui te olete valmis tema teenuste eest ise maksma.

Kui te elate välismaal, võidakse teid kui tunnistajat küsitleda telefoni- või videokonverentsi vahendusel. Peale selle, kui te peate välismaal dokumendi kätte saama, saadetakse teile posti teel selle koopia teile mõistetavas keeles ning koos sellega selgitus, millised on teie õigused ja kohustused kõnealuse dokumendiga seoses ja mil moel on teil võimalik saada dokumendi originaal.

Lisateave

- Karistusseadustik – [inglise](#) ja [malta keeles](#).
 - Politseiseadus – [inglise](#) ja [malta keeles](#).
 - Koduvägivalda tõkestamise seadus – [inglise](#) ja [malta keeles](#).
 - Tingimisi vabastamist käsitlev seadus – [inglise](#) ja [malta keeles](#).
 - Kuriteo tagajärjel tekkinud vigastuste hüvitamise kord – [inglise](#) ja [malta keeles](#).
-

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 20/12/2016

3. MINU ÕIGUSED PÄRAST (ESIMEST) KOHTUMENETLUST

[as ma võin esitada apellatsiooni karistuse peale või süüdistatava õigeksmõistmise peale?](#)

[Kas edasine apelleerimine on võimalik?](#)

[Millised on minu õigused pärast kohtu mõistetud karistuse jõustumist?](#)

[Lisateave](#)

Kas ma võin esitada apellatsiooni karistuse peale või süüdistatava õigeksmõistmise peale?

Kohtumenetluse lõpus teeb kohus otsuse süüdistatava süüdi- või õigeksmõistmise kohta. Kui süüdistatav mõistetakse süüdi, määrab kohus talle karistuse. Malta õigusaktide kohaselt on ainult süüdistataval ja peaprokuröri õigus esitada kriminaalapellatsioonikohtule apellatsioon süüdi- või õigeksmõistva otsuse ja/või karistuse peale.

Kui esitati apellatsioon ja te olite esimese kohtumenetluse ajal tsiviilhageja, lubatakse teie advokaadil tutvuda kõigi apellatsioonimenetlusega seotud asjakohaste dokumentidega.

Kas edasine apelleerimine on võimalik?

Kriminaalapellatsioonikohtu otsust ei saa edasi kaevata.

Millised on minu õigused pärast kohtu mõistetud karistuse jõustumist?

Pärast karistuse jõustumist saate te kohtuotsuse koopia. Kui õigusrikkujale määrati karistuseks vangistus, võite te paluda politseilt lisateavet selle kohta, millistel tingimustel õigusrikkuja oma karistust kannab. Politsei võib keelduda sellise teabe andmisest, kui see on julgeolekukaalutlustel salastatud.

[Lisateave](#)

- Karistusseadustik – [inglise](#) ja [malta keeles](#).
- Politseiseadus – [inglise](#) ja [malta keeles](#).
- Tingimisi vabastamist käsitlev seadus – [inglise](#) ja [malta keeles](#).

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 20/12/2016

4. ABI JA TOETUS KURITEOÕHVRITELE

[iiklik abivajavate laste ja perede sotsiaalhoolekandeamet „Appoġġ”](#)

[Malta ohvriabiteenistus](#)

Riiklik abivajavate laste ja perede sotsiaalhoolekandeamet „Appoġġ”

Amet „Appoġġ” pakub kuriteoohvritele, eelkõige sellistele haavatavatele elanikkonnarühmadele nagu lapsed ja koduvägivalla ohvrid, sotsiaaltöötajate sekkumist, psühholoogilist nõustamist, abi, tuge ja nõu.

Riiklik abivajavate laste ja perede sotsiaalhoolekandeamet „Appoġġ”:

- kuulub perekonnaasjade ja sotsiaalse solidaarsuse ministeeriumi sotsiaalhoolekandeteenistuste fondi koosseisu;
- pakub kõigile ohvritele, kuid eelkõige sellistele haavatavatele elanikkonnarühmadele nagu lapsed ja koduvägivalla ohvrid, pidevat sotsiaaltöötajate sekkumist, psühholoogilist nõustamist, abi, tuge ja nõu;
- pakub tasuta neid teenuseid, mille osutamine ei sõltu õigusrikkuja kohtu alla andmisest ja süüdimõistmisest.

KONTAKTID:

Veebisait: <http://www.appogg.gov.mt/>

Malta ohvriabiteenistus

Malta ohvriabiteenistus annab kuriteoohvritele professionaalset, sõltumatut, konfidentsiaalset ja erapooletut teavet nende õiguste ning neile pakutavate teenuste ja abi kohta.

Malta ohvriabiteenistus:

- on sõltumatu organisatsioon, mis ei kuulu politsei, kohtute või mis tahes muu kriminaalõigusasutuse koosseisu;
- annab kuriteoohvritele professionaalset, sõltumatut, konfidentsiaalset ja erapooletut teavet nende õiguste ning neile pakutavate teenuste ja abi kohta;
- annab teavet Malta kriminaalõigussüsteemi ja kriminaalmenetluse kohta;
- pakub neid teenuseid tasuta ning olenemata sellest, kas kuriteost on teatatud ning millal kuritegu toime pandi.

KONTAKTID:

Veebisait: <http://victimsupport.org.mt/>

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 20/12/2016

Kuriteo ohvrite õigused kriminaalmenetluses - Austria

Teid käsitatakse kuriteoohvrina, kui olete kandnud kahju või Teie kriminaalõigusega kaitstud huve on kahjustatud muul moel, nt kui Teid on vigastatud või kui Teie vara on kahjustatud või varastatud ning asjaomast tegu peetakse Austria õiguse kohaselt kuriteoks. Teile kui kuriteoohvrile on seadusega tagatud teatud individuaalsed õigused nii enne kui ka pärast kohtumenetlust ja selle ajal.

Austrias algab kriminaalmenetlus kohe, kui kriminaalpolitsei (*Kriminalpolizei*) või prokuratuur (*Staatsanwaltschaft*) alustab seoses esialgse kahtlusega uurimist. Selle uurimise lõppedes võib prokuratuur otsustada menetluse lõpetada, anda korralduse võtta tavapärase kriminaalmenetluse algatamise asemel alternatiivseid meetmeid või edastada kohtule süüdistusakti. Teatud kuritegusid (kuriteod, mille puhul algatatakse erasüüdistusmenetlus – *Privatanklagedelikte*) menetletakse vaid ohvri taotlusel, st ohver peab esitama süüdistuse ise. Sellisel juhul eeluurimist ei toimu.

Kohtumenetluse käigus peab kohus istungeid ja kontrollib tõendeid. Sõltuvalt kuriteo raskusastmest menetleb juhtumit

- üks kohtunik või
- kollegiaalne kohus, kuhu kuuluvad olenevalt asjaomasesest kuriteost üks või kaks elukutselist kohtunikku ja kaks kohtukaasistajat, kes teevad otsuse süüdistatava süü ja määratava karistuse kohta, või
- vandekohus, kuhu kuuluvad kolm elukutselist kohtunikku ja kaheksa kohtukaasistajat (vandemehed). Vandemehed otsustavad süüdistatava süü üle, samas kui otsuse karistuse kohta teevad vandemehed ja kolm kohtunikku ühiselt.

Ohvrina võib Teil olla kriminaalmenetluses väga oluline roll ja ka mitmeid õigusi. Ohvrina võite osaleda menetluses eristaatust omamata või hakata tsiviilhagejaks, kõrvalsüüdistajaks või erasüüdistajaks ning kasutada lisavõimalusi ja -õigusi.

Otsitava teabe leidmiseks klõpsake järgmistel linkidel:

[1](#) - Minu õigused, kui olen langenud kuriteo ohvriks

☞ 2 - Kuriteost teatamine ja minu õigused uurimisevõi kohtumenetluse ajal

☞ 3 - Minu õigused pärast kohtumenetlust

☞ 4 - Hüvitis

☞ 5 - Minu õigus saada abi ja toetust

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 06/11/2018

1 - Minu õigused, kui olen langenud kuriteo ohvriks

Illist teavet saan ma ametiasutustelt (nt politseilt, prokuratuurilt) pärast kuriteo toimumist, kuid enne, kui ma sellest teatan?

Enne kuriteost teatamist on Teil võimalik saada oma õiguste kohta teavet föderalse justiitsministeeriumi (*Bundesministerium für Justiz*) veebisaidilt ([☞ siit](#)) ja ohvriabi telefonilt (*Opfernotruf*) (0800 112 112) või ohvriabi veebisaidilt ([☞ siit](#)).

Kuriteoohvrina on Teil õigus saada ametiasutustelt teavet oma õiguste kohta. Põhimõtteliselt tuleks see teave esitada Teile uurimise alguses. Kui Teil on õigus kasutada ohvriabiorganisatsiooni pakutavaid ohvribiteenuseid, teavitatakse Teid sellest enne Teie esimest ülekuulamist. Ka kutses tulla ülekuulamisele on esitatud teave nende tugiteenuste kohta ja asjakohaste ohvriabiorganisatsioonide aadressid. Peale selle teavitatakse Teid õigusest usaldusisikule.

Kui Te olete seksuaalkuriteo või koduvägivalla ohver või kui olete alaealine, peetakse Teid eriti haavatavaks kannatanuks. See tähendab, et Teil on lisaõigused. Eelkõige tuleb Teid teavitada enne Teie ülekuulamist ja ütluste andmist sellest, et

- võimaluse korral kuulab Teid üle samast soost isik;
- Te võite keelduda vastamast kuriteo üksikasju käsitlevatele küsimustele, näiteks seksuaalkuriteo korral, kui need on Teie meelest põhjendamatud. Te võite siiski olla kohustatud küsimustele vastama, kui Teie ütlused on menetluses käsitletava küsimuse seisukohast eriti tähtsad;
- Teil on uurimise ja kohtumenetluse ajal õigus taktitundelisele ülekuulamisele;
- Te võite taotleda kinnist istungit;
- Teid teavitatakse, kui õigusrikkuja põgeneb või vabastatakse vahi alt;
- ülekuulamisel võib Teiega kaasas olla usaldusisik.

Lisateavet leiab ohvriabiorganisatsioonide avaldatud brošüüridest, mida saab politsei käest. Võite tugineda ka teabele, mida olete saanud oma õiguste kohta suuliselt.

Ma ei ela selles ELi riigis, kus kuritegu toime pandi (ELi ja kolmandate riikide kodanikud). Kuidas on mu õigused kaitstud?

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta direktiiviga 2012/29/EL, millega kehtestatakse kuriteoohvrite õiguste ning neile pakutava toe ja kaitse miinimumnõuded ning asendatakse nõukogu raamotsus 2001/220/JSK, tagatakse, et ohvritel on ELi liikmesriikides võrreldavad õigused. Need õigused kehtivad olenemata sellest, milline on Teie kui ohvri kodakondsus.

Et hõlbustada kuriteost teatamist olukorras, kus kuritegu on toime pandud mõnes teises ELi liikmesriigis, edastab prokurör kaebuse, mis on esitatud sellise kuriteo kohta ohvri elukohariigis, asjaomase teise liikmesriigi pädevale asutusele.

Samuti on ohvril õigus kasutada kriminaalmenetluse ajal tasuta tõlketeenuseid.

Kui ma teatan kuriteost, siis millist teavet ma saan?

Teid kui kuriteo ohvrit tuleb viivitamata teavitada Teie õigustest. Antav teave hõlmab järgmist:

- Teie õigused kriminaalmenetluse ajal;
- ohvriabiorganisatsioonide kontaktandmed ja teenused;
- võimalus nõuda õigusrikkujalt hüvitist,

- võimalus taotleda riigilt hüvitist.

Kui Teil on õigus kasutada ohvriabiorganisatsiooni pakutavaid [ohvriabiteenuseid](#), teavitatakse Teid sellest enne Teie esimest ülekuulamist. Ka kutsete tulla ülekuulamisele on esitatud teave nende tugiteenuste kohta ja asjakohaste ohvriabiorganisatsioonide aadressid. Peale selle teavitatakse Teid õigusest usaldusisikule. Lisateavet leiab ohvriabiorganisatsioonide avaldatud teadelehtedelt või brošüüridest, mida saab politsei käest. Võite ka tugineda teabele, mida Teile antakse suuliselt.

Kui on rikutud Teie seksuaalset puutumatust, on Teil õigus sellele, et Teid teavitatakse enne Teie ülekuulamist ja ütluste andmist järgmistest õigustest:

- õigus sellele, et võimaluse korral kuulab Teid üle samast soost isik;
- õigus keelduda vastamast seksuaalkuriteo üksikasju puudutavatele küsimustele, kui need on Teie meelest põhjendamatud. Te võite siiski olla kohustatud küsimustele vastama, kui Teie ütlused on menetluses käsitletava küsimuse seisukohast eriti tähtsad;
- õigus taktitundelisele ülekuulamisele eeluurimise ja kohtumenetluse ajal;
- õigus taotleda kinnist istungit.

Pärast kuriteost teatamist saate oma kuriteoteate kohta kirjaliku kinnituse. See sisaldab viitenumbrit. Kui Te helistate pädevasse politseijaoskonda ja nimetate selle numbri, saate rääkida politseinikuga, kes tegeleb Teie juhtumiga. Võite kasutada politsei antud viitenumbrit ka selleks, et võtta ühendust Teie juhtumit menetleva prokuröriaga.

Prokuratuur teavitab Teid protsessi olulisest arengust. Näiteks antakse Teile teada, kui ametiasutused otsustavad süüdistust mitte esitada või kui nad kaaluvad tavapärase kriminaalmenetluse asemel alternatiivsete meetmete võtmist. Samuti on Teil õigus tutvuda toimikuga.

Kohus teavitab Teid istungi toimumise ajast ja kohast, kui olete seda teavet eelnevalt taotlenud või kui olete astunud menetlusse tsiviilhagejana.

Kui Te olete koduvägivalla ohver, kui olete puutunud tahtliku kuriteo tõttu kokku vägivallaga või seisnud silmitsi tõsise ohuga, kui on rikutud Teie seksuaalset puutumatust, kui sellise kuriteo toimepanekul on ära kasutatud Teie sõltuvust teisest isikust või kui Te olete eriti haavatav, teavitavad ametiasutused Teid automaatselt, kui õigusrikkuja vabastatakse või põgeneb eelvangistusest. Muudel juhtudel teavitatakse Teid sellest siis, kui olete sellist teavitamist taotlenud. Politsei või prokuröri esitatav teave peab sisaldama vabastamise põhjuseid ja selles tuleb ära märkida, kas õigusrikkuja suhtes on võetud vahi all hoidmise asemel leebemaid meetmeid.

Taotluse korral teavitatakse Teid viivitamata ka sellest, kui õigusrikkuja põgeneb või vabastatakse vanglast, samuti esimesest korrast, kui õigusrikkujal lubatakse lahkuda kinnipidamisasutusest ilma järelevalvajata. Samuti antakse Teile teada, kui põgenenud õigusrikkuja kinni peetakse. Kui õigusrikkujale on kehtestatud vabastamisel tingimused, mille eesmärk on kaitsta ohvrit, teavitatakse Teid ka neist.

Kas mul on õigus tasuta suulise või kirjaliku tõlke teenustele (kui ma suhtlen politsei või muude ametiasutustega või uurimise või kohtumenetluse ajal)?

Kui Te ei oska piisavalt saksa keelt, on Teil õigus tasuta tõlketeenustele. Need teenused tehakse kättesaadavaks küsitlemise või istungi ajal. Samuti on Teil õigus saada toimiku oluliste osade kirjalik tõlge.

Ohvriabiteenused hõlmavad tõlketuge ja neid rahastab föderaalne justiitsministeerium.

Kuidas ametiasutused tagavad, et mina saan aru ja et minust saadakse aru (kui ma olen laps, kui mul on puue)?

Õiguslikud juhised ja küsitlemised peavad alati olema arusaadavad. Seepärast peab ametiasutus oma juhiseid ja küsimusi ohvri vajadusi ja suutlikkust arvesse võttes kohandama. Pärast juhiste andmist küsitakse Teilt, kas Te saite kõigest aru.

Kui Te ei oska piisavalt saksa keelt, on Teil õigus tasuta tõlketeenustele. Need teenused tehakse kättesaadavaks küsitlemise või istungi ajal. Samuti on Teil õigus saada toimiku oluliste osade kirjalik tõlge.

Et abistada ohvrit, kes on tumm või kurt, peab olema kohal viipekeele tõlk. Vajaduse korral on Teil ka võimalus suhelda kirjalikult või muul sobilikul viisil.

Hinnates seda, kas ohvrit tuleks käsitada eriti haavatavana – staatus, millega kaasnevad eriõigused –, võetakse arvesse mis tahes puuet. Puude korvamiseks võidakse anda õigus saada tasuta õigusabi.

Ohvriabiteenused

Kes osutavad ohvriabiteenuseid?

Te võite ühendust võtta ohvriabiorganisatsiooniga. On olemas eraldi organisatsioonid koduvägivalla ja jälitamise ohvritele, inimkaubanduse ohvritele ning alaealistele ohvritele. Et aidata ohvritel asjakohase organisatsiooniga ühendust võtta, on sisse seatud föderaalne justiitsministeeriumi rahastatav ohvriabitelefoni (0800 112 112 ja <http://www.opfer-notruf.at/>), kust saab ööpäev läbi tasuta tuge.

Teatud ohvritel on õigus ohvriabiteenustele.

Kui Te olete koduvägivalla või jälitamise ohver, saate tuge spetsiaalsetelt organisatsioonidelt, nagu koduvägivalla sekkumiskeskus (*Interventionsstelle gegen Gewalt in der Familie*) või vägivallavastase kaitse keskus (*Gewaltschutzzentren*). Kui politsei on väljastanud lähenemiskeelu, teavitatakse sellest kohalikku koduvägivalla sekkumiskeskust või kohalikku vägivallavastase kaitse keskust. Nende keskuste töötajad võtavad Teiega ühendust ja pakuvad Teile tuge, sealhulgas koostavad Teie turvalisuse tagamise kava ning annavad õigusosalast nõu (eelkõige ajutise kohtumääruse taotluse esitamisel) ja pakuvad psühhosotsiaalset tuge.

Võite võtta sekkumiskeskuse või mõne vägivallavastase võitluse keskusega ühendust ka otse. Te ei pea ootama seni, kuni politsei on astunud samme või kuni olete kuriteost teatanud.

Kas politsei suunab mu automaatselt ohvriabiteenuste osutaja juurde?

Kui Te olete koduvägivalla või jälitamise ohver, saate tuge spetsiaalsetelt organisatsioonidelt, nagu koduvägivalla sekkumiskeskus (*Interventionsstelle gegen Gewalt in der Familie*) või vägivallavastase kaitse keskus (*Gewaltschutzzentren*). Kui politsei on väljastanud lähenemiskeelu, teavitatakse sellest kohalikku koduvägivalla sekkumiskeskust või kohalikku vägivallavastase kaitse keskust. Nende keskuste töötajad võtavad Teiega ühendust ja pakuvad Teile tuge, sealhulgas koostavad Teie turvalisuse tagamise kava ning annavad õigusosalast nõu (eelkõige ajutise kohtumääruse taotluse esitamisel) ja pakuvad psühhosotsiaalset tuge.

Kõikidel muudel juhtudel võtke palun ise ühendust asjakohase ohvriabiorganisatsiooniga.

Kuidas on kaitstud minu eraelu puutumatus?

Ohvrina on Teil mitmesugused õigused, millega kantakse hoolt selle eest, et Teie eraelu puutumatus on võimalikult kaitstud, hoolimata sellest, et kohtumenetlus on laadilt avalik.

Näiteks on Teil õigus nimetada kättetoimetamisaadress, mis erineb Teie tegelikust kodusest aadressist. Kohus peab tagama ka selle, et ei avalikustataks Teie kui tunnistaja isiklikke asjaolusid.

On keelatud avaldada toimiku sisu ning teha istungi ajal tele- või raadiosalvestusi või -ülekandeid, salvestada videoid või pildistada.

Kui see on vajalik, et kaitsta ohvrite ja tunnistajate eraelu puutumatus, võidakse rahvas kohtusaalist välja saata.

Kui Te olete seksuaalkuriteo ohver, on Teil õigus keelduda vastamast küsimustele teatavate vahejuhtumi üksikasjade kohta, välja arvatud juhul, kui need üksikasjad on menetluse seisukohast olulised. Erandjuhtudel on Teil isegi võimalik anda ütlusi anonüümselt, kui Teie identiteedi avalikustamine seaks Teid või teisi isikuid tõsisesse ohtu. Kohtus ütlusi andes võib tunnistaja isegi muuta oma välimust, et olla äratundmatu (tingimusel et tema näoilmet on siiski võimalik näha).

Kas ma pean kuriteost teatama enne, kui ma saan kasutada ohvriabiteenuseid?

Ohvriabiteenuste kasutamiseks ei pea teatama kuriteost. Võite võtta ohvriabiorganisatsiooniga ühendust enne, kui Te kuriteost teada annate. Ohvriabiorganisatsioon saab Teid kuriteost teatamise protsessis vajaduse korral aidata.

Ka ohvriabiliini (+0800 112 112) teenuseid saab kasutada olenemata sellest, kas olete kuriteost teatanud.

Isikukaitse juhul, kui ma olen ohus

Millist liiki kaitset on võimalik saada?

On olemas eri liiki tunnistajakaitse, mille tase sõltub ohust, millega tunnistaja silmitsi seisab. Näiteks kaitsepolitsei pakutav tunnistajakaitse hõlmab ennetus- ja kaitsemeetmeid, nagu sagedasemad patrullid, tunnistaja valvamine või tunnistaja paigutamine spetsiaalsesse rajatisse, kus on tagatud tema kaitse. Kõige ulatuslikum kaitse tagatakse tunnistaja kaasamisega tunnistajakaitseprogrammi.

Kes mulle kaitset pakub?

Tunnistajate ja ohvrite kaitse tagamise eest vastutavad julgeolekuasutused.

Tuge ja nõu pakuvad ohvriabiorganisatsioonid. On olemas eraldi organisatsioonid koduvägivalla ja jälitamise ohvritele, inimkaubanduse ohvritele ning alaealistele ohvritele. Et aidata ohvritel asjakohase organisatsiooniga ühendust võtta, on sisse seatud föderaalne justiitsministeeriumi rahastatav ohvriabitelefoni (0800 112 112 ja <http://www.opfer-notruf.at/>), kust saab ööpäev läbi tasuta tuge.

Kas keegi annab mu juhtumile hinnangu, et selgitada välja, kas kurjategija võib mind ka edaspidi ohustada?

Kui menetluse käigus ilmnevad uued asjaolud (nt ohvriabiorganisatsioonilt saadud teabe põhjal), peab prokurör või kohus dokumenteerima uue hinnangu ja andma Teile õigused, mis kaasnevad eriti haavatava isiku staatusega.

Kas keegi annab minu juhtumile hinnangu, et selgitada välja, kas kriminaalõigussüsteem võib põhjustada mulle täiendavat kahju (uurimise ja kohtumenetluse ajal)?

Kriminaalpolitsei, prokurör ja kohus on kohustatud võtma nõuetekohaselt arvesse ohvri õigusi, huve ja haavatavust. Kõik kriminaalmenetlusesse kaasatud asutused peavad austama menetluse kestel ohvri inimväärikust ja eraelu puutumatus kaitsega seotud huve. See üldine kohustus kaitsta ohvri huve tähendab ka selle ärahoidmist, et kriminaalmenetlus ise tekitab ohvrile mis tahes kahju. See on tagatud muu hulgas ohvri eriõigustega, näiteks õigusega taktitundelisele ärakuulamisele või õigusega paluda rahvas kohtusaalist välja saata ning keeluga avalikustada ohvri fotosid või isikuandmeid.

Millist kaitset pakutakse väga haavatavatele ohvritele?

Seksuaalkuritegude ja koduvägivalla ohvreid ja kõiki ohvreid, kes on alaealised, peetakse eriti haavatavateks.

See staatus võidakse anda ka ükskõik millisele teisele ohvrile, lähtudes ohvri vanusest, vaimsest seisundist, tervisest ja kuriteo konkreetsetest asjaoludest.

Lisaks õigustele, mis on tagatud kõikidele ohvritele, on eriti haavataval ohvril õigus sellele, et teda küsitleb eeluurimise käigus võimaluse korral samast soost isik. Ta võib keelduda vastamast küsimustele kuriteo üksikasjade kohta, kui ta peab nende üksikasjade kirjeldamist põhjendamatuks, või küsimustele väga isiklikku laadi asjaolude kohta. Eeluurimise ja kohtumenetluse ajal on eriti haavataval ohvril taotluse korral õigus taktitundelisele ärakuulamisele. Ta võib paluda, et rahvas kohtusaalist välja saadetaks. Eriti haavatavat ohvrit võib ärakuulamisel alati saata usaldusisik.

Kui õigusrikkuja vabastatakse või põgeneb eelvangistusest, tuleb eriti haavatavat ohvrit viivitamata teavitada. Taotluse korral teavitatakse teda ka sellest, kui õigusrikkuja põgeneb või vabastatakse vanglast, samuti esimesest korrast, kui õigusrikkujal lubatakse lahkuda kinnipidamisasutusest ilma järelevalvajata.

Ma olen alaealine. Kas mul on eriõigused?

Ohvrit, kes on alaealine, peetakse alati eriti haavatavaks.

Eeluurimise käigus on sellisel ohvril õigus sellele, et võimaluse korral küsitleb teda samast soost isik. Ta võib keelduda vastamast küsimustele kuriteo üksikasjade kohta, kui ta peab nende üksikasjade kirjeldamist põhjendamatuks, või küsimustele väga isiklikku laadi asjaolude kohta. Eeluurimise ja kohtumenetluse ajal on eriti haavataval ohvril taotluse korral õigus taktitundelisele ärakuulamisele. Sellise alaealise ärakuulamisel, kelle seksuaalset puutumatus on tõenäoliselt rikutud, tuleb alati olla taktitundeline. Ta võib paluda, et rahvas kohtusaalist välja saadetaks. Ärakuulamisel võib teda saata usaldusisik.

Kui õigusrikkuja vabastatakse või põgeneb eelvangistusest, tuleb eriti haavatavat ohvrit viivitamata teavitada. Taotluse korral teavitatakse teda ka sellest, kui õigusrikkuja põgeneb või vabastatakse vanglast, samuti esimesest korrast, kui õigusrikkujal lubatakse lahkuda kinnipidamisasutusest ilma järelevalvajata.

Mu pereliige suri kuriteo tagajärjel. Millised on mu õigused?

Kui Teie abikaasa või registreeritud partner, elukaaslane, laps, vanem või vanavanem, lapselaps, õde, vend või muu ülalpeetav kuriteo tagajärjel suri, on Teil õigus ohvriabiteenustele. Sama kehtib juhul, kui kuriteo tõttu hukkus mõni teine sugulane ja Te olite kuriteo tunnistajaks.

Kui kuriteo tagajärjel suri isik, kellest Te tulenevalt seadusest sõltusite, võib Teil olla õigus saada hüvitist ohvritele hüvitise maksmise seaduse alusel. Selliste abitaotluste kohta teeb otsuse föderaalne sotsiaalküsimuste ja puudega isikute amet (*Bundesa mt für Soziales und Behindertenwesen*).

Mu pereliige langes kuriteo ohvriks. Millised on mu õigused?

Kui Teie abikaasa või registreeritud partner, elukaaslane, laps, vanem või vanavanem, lapselaps, õde, vend või muu ülalpeetav on langenud vägivalla või seksuaalkuriteo ohvriks või on seisnud silmitsi tõsise ohuga, on Teil õigus ohvriabiteenustele.

Kas mul on võimalik kasutada vahendust? Millistel tingimustel? Kas vahenduse ajal tagatakse minu turvalisus?

Politsei, prokurör või kohus peab võtma arvesse Teie huve ning teavitama Teid menetluse kulgemisest, sealhulgas kõikidest alternatiivsetest meetmetest, mida rakendatakse tavapärase kriminaalmenetluse asemel väiksemate ja mõõdukalt raskete kuritegude puhul. Kui prokurör kaalub selliste alternatiivsete meetmete võtmist, peab ta andma Teile võimaluse avaldada arvamust selle kohta, kas see on vajalik kaitsmaks Teie õigusi ja huve, eelkõige Teie õigust saada hüvitist.

Prokurör võib paluda asjakohaste organisatsioonide koolitatud vahendajatel pakkuda õigusrikkujale ja ohvrile vahenduse kasutamisel tuge. Vahendusmenetlust saab alustada üksnes Teie nõusolekul, välja arvatud juhul, kui põhjused, mille olete esitanud vahendusest keeldumisel, ei ole kriminaalmenetluse raames vastuvõetavad. Kui õigusrikkuja on alla 18aastane, ei ole Teie nõusolek vajalik.

Soovi korral võite osaleda vahendusprotsessis. Teie huve võetakse arvesse. Kui see on asjakohane, et kaitsta Teie huve, eeskätt Teie õigust saada hüvitist, kutsutakse Teid ütlusi andma.

Vahendusprotsessi käigus on Teil õigus sellele, et Teid saadab usaldusisik. Teid tuleb esimesel võimalusel teavitada Teie õigustest ja asjakohastest ohvriabiorganisatsioonidest.

Kust ma leian õigusaktid, milles on sätestatud minu õigused?

Ohvri õigused kriminaalmenetluses on reguleeritud kriminaalmenetluse seadustikuga (*Strafprozessordnung (StPO)*). Kõnealusele seadustikule ja muudele õigusaktidele pääseb tasuta ligi [Austria Vabariigi õigusteabe süsteemi](#) kaudu.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 06/11/2018

2 - Kuriteost teatamine ja minu õigused uurimisevõi kohtumenetluse ajal

uidas ma pean kuriteost teatama?

Kui Te olete langenud kuriteo ohvriks, võite sellest teatada ükskõik millises politseijaoskonnas või prokurörile.

Võite kuriteost teatada suuliselt või kirjalikult. Vajalik on Teie allkiri. Kuriteoteate võib esitada ka kolmas isik. Ehkki see ei ole kohustuslik, on soovitatav märkida sellesse teatesse oma asjakohased isikuandmed, sealhulgas kontaktaadress, ja kuriteost teatava kolmanda isiku andmed.

Lisaks on soovitatav esitada kõik tõendid ja kogu teave, mis Teil on kahtlusaluse kohta. See hõlbustab eeluurimist.

Politseil on Teie esitatava teabe registreerimiseks ametlik vorm (üldjuhul arvutipõhine). Sellest hetkest alates on Teie kuriteoteade osa toimikust.

Võite teatada kuriteost ükskõik millises politseijaoskonnas või otse prokurörile.

Kuriteoteate võib esitada saksa keeles või ühes asjaomase piirkonna ametlikus keeles.

Kui Te ei oska saksa keelt või mõnda muud ametlikku keelt piisavalt, on Teil õigus saada abi tõlgilt.

Teatud kuritegude puhul (nt vägivallateod või seksuaalkuriteod) on Teil õigus saada kuriteost teatamisel abi ohvriabiorganisatsioonilt.

Kuriteost teatamiseks ei ole ette nähtud kindlat tähtaega. Teatava seaduses ette nähtud ajavahemiku möödudes võib politsei, prokurör või kohus juhtumi uurimisest siiski keelduda. See ajavahemik (aegumistähtaeg) on erinev, sõltudes asjaomase kuriteo liigist.

Ametiasutused on kohustatud alustama eeluurimist, kui neid teavitatakse väidetavast kuriteost (v.a kuriteod, mille puhul algatatakse erasüüdistusmenetlus).

Kuidas ma oma juhtumi kohta teavet saan?

Pärast kuriteost teatamist saate oma kuriteoteate kohta kirjaliku kinnituse. See sisaldab viitenumbrit. Kui Te helistate hiljem pädevasse politseijaoskonda ja nimetate selle numbrit, saate ühendust võtta politseinikuga, kes tegeleb Teie juhtumiga.

Kui Te esitate kuriteoteate politseile või prokurörile kirjalikult, peate küsima viitenumbrit. Ohvriabiorganisatsioonid aitavad Teil õige viitenumbri välja selgitada.

Teil on õigus tutvuda toimikuga. Toimikule juurdepääsu võimaldamisest võidakse keelduda või seda juurdepääsu võidakse piirata üksnes juhul, kui toimikuga tutvumine võib seada ohtu uurimise või mõjutada Teie ütlusi tunnistajana.

Prokuratuur teavitab Teid protsessi olulisest arengust. Näiteks antakse Teile teada, kui ametiasutused otsustavad süüdistust mitte esitada või kui nad kaaluvad tavapärase kriminaalmenetluse asemel alternatiivsete meetmete võtmist.

Kas mul on õigus õigusabile (uurimise või kohtumenetluse ajal)? Millistel tingimustel?

Asjaajamistes õiguskaitseasutustega võib Teid toetada ja esindada advokaat, ohvriabiorganisatsiooni liige või mõni muu sobiv isik.

Kui Teil on õigus saada õiguslikku tuge, toetavad advokaadid koostöös spetsialiseerunud ohvriabiorganisatsioonidega Teid Teile antud õiguste kasutamisel menetluse käigus tasuta. Teil on õigus sellisele abile, kui olete puutunud tahtliku kuriteo tõttu kokku vägivallega või seisnud silmitsi tõsise ohuga, kui on rikutud Teie seksuaalset puutumatust või kui sellise kuriteo toimepanekul on ära kasutatud Teie sõltuvust teisest isikust. Abi on Teile kättesaadav ka juhul, kui olete kuriteo tagajärjel surnud isiku lähisugulane või kuriteo tunnistajaks olnud sugulane. Abi peab olema vajalik ohvri õiguste kaitsmiseks ja selle tagab ohvriabiorganisatsioon.

Kui Teil ei ole õigust kasutada ohvriabiteenuseid, võite taotleda kohtult tasuta õigusabi, kui olete astunud menetlusse tsiviilhagejana. Kui kohus peab õigusesindaja kasutamist vajalikuks (eelkõige selleks, et vältida hilisemat tsiviilnõuet) ja Teie sissetulek ei ole piisav, et sellisele esindajale maksta (ilma et see kahjustaks Teie elatustaset), kiidetakse taotlus heaks.

Kas mul on õigus nõuda kulude hüvitamist (luurimises või kohtumenetluses osalemise eest)? Millistel tingimustel?

Sõidukulud, mis tekivad seoses prokuratuuris, kohtus või ärakuulamise paigas käimisega, hüvitatakse, ja kaotatud aja eest makstakse hüvitist, kui olete kandnud selle tõttu rahalist kahju. Kui Te olete tunnistaja ning peate jääma teatud kohta ööbima ning seal hommiku-, lõuna- või õhtusööki sööma, hüvitatakse Teie viibimiskulud teatud summa ulatuses. Peate esitama nõude selle makse tegemiseks 14 päeva jooksul.

Kas ma võin edasi kaevata, kui juhtumi uurimine lõpetatakse enne kohtusse jõudmist?

Kui prokurör lõpetab menetluse, tuleb Teid sellest teavitada. Teil on 14 päeva, et paluda prokuröri selgitada selle otsuse põhjuseid. Võite taotleda ka menetluse jätkamist, kui

- on rikutud seadust või seda ei ole kohaldatud õigesti;
- esineb märkimisväärsed kahtlusi menetluse lõpetamise otsuse aluseks olnud faktide täpsuses;
- menetluse jätkamise õigustamiseks on võimalik esitada uusi fakte või tõendeid.

Taotlus tuleb esitada 14 päeva jooksul pärast seda, kui Teid on teavitatud prokuröri otsusest menetlus lõpetada või kui olete kätte saanud teabe sellise lõpetamise põhjuste kohta. Kui Te ei ole sellist teavet saanud, on taotluse esitamise tähtaeg kolm kuud alates otsuse tegemisest. Menetluse jätkamise taotlus tuleb saata prokurörile.

Kui prokurör leiab, et taotlus on põhjendatud, jätkab ta menetlust. Vastasel juhul peab prokurör koostama vastuse ja esitama selle koos toimikuga kohtule, kes teeb Teie taotluse kohta otsuse. Kui kohus kiidab taotluse heaks, peab prokurör menetlust jätkama. Vastupidisel juhul lükatakse taotlus tagasi.

Kui prokurör otsustab nõuda tavapärase kriminaalmenetluse asemel alternatiivsete meetmete võtmist, ei saa Te tema otsust edasi kaevata.

Kui on esitatud süüdistus ja prokurör lõpetab juhtumi, on Teil teatud asjaoludel kõrvalsüüdistajana õigus jääda esitatud süüdistuse juurde. Selleks peate juba olema astunud tsiviilhagejana menetlusse. Teatades, et jääte süüdistusele kindlaks, saate endale kõrvalsüüdistaja staatuse.

Kas ma võin osaleda kohtumenetluses?

Ohvrina on Teil õigus osaleda kohtumenetluses. Teid kutsutakse kohtusse vaid siis, kui peate andma tunnistajana ütlusi. Ohver on kohustatud reageerima kohtukutsele üksnes juhul, kui teda kutsutakse kohtusse tunnistajana.

Kui Te kasutate ohvriabiteenuseid, teavitatakse neid teenuseid osutavat ohvriabiorganisatsiooni istungite kuupäevadest.

Kui Te andsite ütlusi eeluurimise raames toimunud risküsitlemisel, teavitatakse Teid istungi kuupäevast üksnes Teie taotluse korral. Kui Te olete tsiviilhageja, kõrvalsüüdistaja või erasüüdistaja, teatatakse Teile nõuetekohaselt kohtuistungite kindlaksmääratud kuupäevad. Olenemata sellest, kas istung on avalik, on Teil ohvrina õigus kohal olla ja võtta endale saatjaks usaldusisik – advokaat, ohvriabiorganisatsiooni liige või mõni muu isik. Teil on õigus esitada süüdistatavale, tunnistajatele ja ekspertidele küsimusi ning samuti õigus olla ära kuulatud seoses oma õigusega saada hüvitist.

Kui Te olete tsiviilhageja, võite otsustada istungil mitte osaleda. Ent kui Te olete erasüüdistaja ja Te ei ilmu istungile, eeldab kohus ümberlõkkamatult, et Te ei ole enam süüdimõistmisest huvitatud, ja lõpetab juhtumi.

Kui Te ei räägi saksa keelt (või mõnda muud ametlikku keelt), on Teil istungi ajal õigus tasuta tõlkele.

Milline on minu ametlik roll õigussüsteemis? Kas ma olen või kas ma saan valida, et ma olen: ohver, tunnistaja, tsiviilhageja või erasüüdistaja?

Te olete ohver, kui Te vastate asjakohastele seaduses sätestatud nõuetele. Ohvri staatus on järgmistel isikutel:

- isikud, kes on puutunud tahtliku kuriteo tõttu kokku vägivallega või seisnud silmitsi tõsise ohuga, kelle seksuaalset puutumatus on rikutud, kelle vaba tahte vastu on astunud või kelle sõltuvust teisest isikust on kuriteo toimepanekul ära kasutatud;
- kuriteo tagajärjel surnud isiku abikaasa, registreeritud partner, elukaaslane, esimese astme sugulane, vend, õde või muu ülalpeetav või muu kuriteo tunnistajaks olnud sugulane ning
- kõik muud isikud, kes on kandnud kuriteo tagajärjel kahju või kelle kriminaalõigusega kaitstud huve on muul moel kahjustatud.

Te olete tunnistaja, kui olete teinud kriminaalmenetluse seisukohast olulisi tähelepanekuid. Selle määravad kindlaks politsei ja prokurör eeluurimise käigus. Kohtumenetluse raames teeb selle otsuse kohus.

See, kas Te astute menetlusse tsiviilhagejana, on Teie enda otsustada.

Kas jätkata süüdistusest loobumise korral menetlust kõrvalsüüdistajana, on samuti Teie otsus.

Millised on minu õigused ja kohustused seoses selle rolliga?

Menetluse ajal peavad kõik ametiasutused austama Teie kui ohvri inimväarikust ja Teie eraelu puutumatus kaitsega seotud huve. Asjakohaselt tuleb arvesse võtta Teie õigusi, huve ja konkreetseid kaitsevajadusi. Kõiki ohvreid tuleb teavitada võimalikult vara nende õigustest ning võimalusest saada abi ja hüvitist.

Taotluse korral peate saama kinnituse oma kuriteoteate laekumise kohta.

Igal ohvril on õigus sellele, et teda esindatakse ja talle antakse nõu. Seda võib teha advokaat, ohvriabiorganisatsioon või mõni muu sobiv esindaja. Kui Teil on õigus saada ohvriabiteenuseid, esindab Teid menetluse käigus isik, kes pakub Teile õiguslikku tuge.

Kui Te ei vasta õigusliku toe saamise tingimustele, kuid soovite, et Teid kui tsiviilhagejat esindaks advokaat, võite taotleda teatud tingimustel tasuta õigusabi.

Tunnistajana olete vabastatud kohustusest anda ütlusi lähedase vastu. Te jääte sellest vabastusest ilma, kui olete täiskasvanu ja nõuate kriminaalmenetluse raames tsiviilhagejana hüvitist.

Teil on võimalik keelduda vastamast üksikutele küsimustele, kui

- vastamine oleks alandav või tooks kaasa otsese ja märkimisväärse rahalise kahju kandmise ohu;
- vastus puudutaks Teie või mõne teise isiku kõige isiklikumaid küsimusi;
- küsimus seksuaalkuriteo üksikasjade kohta on Teie meelest põhjendamatu.

Te võite siiski olla kohustatud küsimustele vastama, kui Teie ütlused on menetluses käsitletava küsimuse seisukohast eriti tähtsad.

Kui küsitlemisel viibib ka teisi isikuid, tuleb kanda hoolt selle eest, et Teie isikuandmeid ei avalikustata. Te ei pea avalikustama oma kodust aadressi. Selle asemel võite anda mõne muu aadressi, mida kasutades saavad ametiasutused Teiega hõlpsasti ühendust võtta.

Teil on õigus tutvuda toimikuga, kui see on seotud Teie huvidega. Samuti võite küsida toimiku koopiat, makstes selle eest ettenähtud lõivu.

Kui õigusrikkuja vabastatakse eelvangistusest, tuleb Teid sellest teavitada, kui olete koduvägivalla või tahtliku vägivallateo ohver, kui olete seisnud silmitsi tõsise ohuga või kui Teie seksuaalset puutumatust on rikutud. Kui Te olete mõnda muud liiki kuriteo ohver, peate esitama taotluse, märkides sinna, et soovite enda teavitamist õigusrikkuja vabastamisest.

Teile tuleb teatada, kui prokurör lõpetab menetluse, jätkab menetlust või lõpetab eeluurimise. Kui tavapärase kriminaalmenetluse asemel kaalutakse alternatiivsete meetmete võtmist, peate saama põhjalikku teavet oma õiguste kohta. Võite taotleda menetluse jätkamist, kui prokurör on selle lõpetanud.

Kui Te ei oska piisavalt saksa keelt või olete kurt või tumm, on Teil õigus saada abi tõlgilt/tõlkijalt. Teil on õigus osaleda risküsitlemisel, vahejuhtumi rekonstruktsioonis ja kohtuistungil, mille käigus on Teil õigus esitada küsimusi ja taotlusi.

Kas ma võin kohtumenetluse ajal teha avalduse või anda tunnistusi? Millistel tingimustel?

Ohvrina on Teil õigus teha tunnistajate ärakuulamisel, muud liiki küsitlemisel või kohtuistungil avaldusi. Näiteks võite teatada, et astute tsiviilhagejana menetlusse ja sooviksite saada hüvitist. Samuti võite esitada õigusrikkujale küsimusi.

Teil on õigus esitada tõendeid, kui Teid on kutsutud küsitlemisele või istungile.

Kui Te olete ka tunnistaja, on Teil kohustus reageerida igale kohtukutsele ning esitada tõest ja täielikku teavet.

Millist teavet mulle antakse kohtumenetluse ajal?

Kohtumenetluse ajal teavitatakse Teid Teie küsitlemise alguses Teie õigustest.

See, kas Te osalete kogu istungil, on Teie enda otsustada.

Kohtuotsus kuulutatakse välja istungi lõpus. Saate teada otsuse sisu, kui jääte istungi lõpuni või tutvute menetlustoimikuga.

Kui Te olete astunud menetlusse tsiviilhagejana, on kohus kohustatud oma lahendis otsustama ka Teie nõude küsimuse. Kui kohus otsustab, et saate hüvitist, käsitatakse seda otsust tsiviilõiguse alusel täidetava määrusena ja Te võite esitada föderaalvalitsusele taotluse hüvitise ettemakse saamiseks. Seda siiski tingimusel, et süüdi mõistetud isik ei suuda maksekohustust (vangla)karistuse kandmise tõttu kohe täita.

Kohus võib anda ka korralduse tagastada ohvrile tema vara, mis on süüdistatava valduses.

Kas mul on võimalik tutvuda menetlustoimikuga?

Teil on õigus tutvuda toimikuga. Toimikule juurdepääsu võimaldamisest võidakse keelduda või seda juurdepääsu võidakse piirata üksnes juhul, kui toimikuga tutvumine võib seada ohtu eeluurimise või mõjutada Teie ütlusi tunnistajana.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 06/11/2018

3 - Minu õigused pärast kohtumenetlust

as mul on õigus otsus edasi kaevata?

Tsiviilhagejal (1), kõrvalsüüdistajal (2) ja erasüüdistajal (3) on üldjuhul õigus otsus edasi kaevata.

Apellatsioonkaebusi on kaht liiki: tühisuse tuvastamise kaebus (*Nichtigkeitsbeschwerde*), mis puudutab menetluse ja otsuse seaduslikkust, ning kaebus (*Berufung*), milles vaidlustatakse tsiviilõiguslikus nõudes tehtud otsus. Erasüüdistajana võite esitada apellatsiooni ka karistuse määra kohta. Süüdistatava õigeksmõistmise korral suunatakse tsiviilhagejad ja kõrvalsüüdistajad hüvitise nõudmiseks tsiviilkohtusse.

Tsiviilhagejana, kõrvalsüüdistajana või erasüüdistajana on Teil õigus esitada otsuse tühisuse tuvastamiseks apellatsioonkaebus

- kui Teie tsiviilnõue edastatakse seoses süüdistatava õigeksmõistmisega tsiviilkohtule ja on ilmne, et Teie poolt kohtumenetluse raames esitatud taotluse tagasilükkamine on mõjutanud negatiivselt kohtu otsust Teie tsiviilnõudes.

Tsiviilhagejana või kõrvalsüüdistajana on Teil õigus esitada apellatsioonkaebus

- kui kohus edastab süüdistatava süüdimõistmisel Teie nõude tsiviilkohtule, isegi kui selle kohta oleks võinud teha otsuse kriminaalkohus, kuna Teie nõue oli igati põhjendatud.

Ringkonnakohtus (*Bezirksgericht*) ja maakohtu (*Landesgericht*) ühe kohtuniku teostatavas menetluses võivad tsiviilhagejad ja kõrvalsüüdistajad tsiviilnõude kohta tehtud otsuse edasi kaevata nii juhul, kui nõue edastatakse tervikuna tsiviilkohtule, kui ka juhul, kui nad soovivad vaidlustada määratud hüvitise suuruse.

Kui Teil on menetluses erasüüdistaja staatus, saate kasutada samu edasikaebamisõigusi kui prokurör. Kui süüdistatav mõistetakse õigeks, võite esitada apellatsiooni otsuse tühisuse tuvastamiseks. Ringkonnakohtus ja maakohtus ühe kohtuniku teostatavas menetluses võite ka vaidlustada otsuses esitatud faktilisi asjaolusid, esitades apellatsioonkaebuse süüdistatava süü küsimuses. Süüdistatava süüdimõistmise korral võite esitada apellatsioonkaebuse, kui Te ei ole nõus karistusega või kui Teie tsiviilnõue on edastatud tsiviilkohtule. Kui Te ei olnud istungil kohal, kui kohus oma otsuse teatavaks tegi, peate tutvuma toimikuga, et selgitada välja, kas süüdistatav mõisteti süüdi või mitte. Otsus peab olema põhjendatud ja kohtunik peab sellele nelja nädala jooksul alla kirjutama. Kui Te osalesite kohtumenetluses tsiviilhagejana, kõrvalsüüdistajana või erasüüdistajana ning esitate ükskõik kumba liiki apellatsioonkaebuse kolme päeva jooksul pärast otsuse väljakuulutamist, peate saama otsuse koopia. Võite taotleda oma apellatsioonkaebuse esitamiseks tasuta õigusabi. Vajaduse korral võib see hõlmata tasuta tõlkeabi. Kohus näeb ette tasuta õigusabi, kui on vaja kasutada õigusesindajat ja Teie sissetulek ei ole piisav, et sellisele esindajale maksta (ilma et see kahjustaks Teie elatustaset).

Millised on minu õigused pärast süüdimõistmist?

Igal ohvril on õigus paluda, et teda teavitataks esimesest korrast, kui kurjategijal lubatakse lahkuda kinnipidamisasutusest ilma järelevalvajata, kurjategija põgenemisest ja uuesti kinni pidamisest, kurjategija peatselt või juba toimunud vabastamisest ning tingimisi vabastamise korral kehtestatud mis tahes tingimustest.

Seksuaalkuriteo või seksuaalvägivalla ohver, kes on palunud enda teavitamist sellest, kui kurjategija lahkub või vabastatakse vanglast, tuleb enne elektroonilise valve kohaldamise heakskiitmist ära kuulata. Sellisele ohvrile tuleb teatada ka elektroonilise valve kohaldamise heakskiitmisest. Ohvril on õigus ohvriabiteenustele, millega aidatakse tal kõnealuseid õigusi kasutada.

Muud teavet Te pärast otsuse jõustumist ametiasutustelt ei saa. Teil on siiski jätkuvalt õigus tutvuda menettlustoimikuga, kui Teie huve on kahjustatud.

Kas mul on pärast kohtumenetlust õigus abile või kaitsele? Kui kaua?

Pärast kohtumenetlust on Teil õigus kokkuvõtvale vestlusele organisatsioonis, kes on Teile osutanud ohvriabiteenuseid.

Kuriteoohvril, kellele on pakutud kriminaalmenetluse käigus psühhosotsiaalset tuge, on õigus sellisele toele ka järgneva tsiviilmenetluse ajal. Selleks peab tsiviilmenetluses käsitletav küsimus olema seotud kriminaalmenetluses käsitletud küsimusega ning pakutav toetus peab olema vajalik ohvri menetlusõiguste kaitsmiseks. Tuge pakkuv ohvriabiorganisatsioon hindab, kas need tingimused on täidetud. Ohver võib taotleda tasuta õigusabi, et ta saaks tsiviilmenetluses lasta end esindada advokaadil. Seda abi ei anta kauem kui tsiviilmenetluse lõpuni.

Millist teavet mulle antakse, kui kurjategija mõistetakse süüdi?

Te saate teada menetluse tulemuse ja määratud karistuse, jäädes kohtusaali kuni otsuse väljakuulutamiseni või tutvudes hiljem menettlustoimikuga.

Kas mulle teatatakse, kui kurjategija vanglast vabaneb (sealhulgas ennetähtaegselt või tingimisi) või põgeneb?

Taotluse korral teavitatakse Teid viivitamata sellest, kui kurjategija põgeneb või vabastatakse vanglast, samuti esimesest korrast, kui kurjategijal lubatakse lahkuda kinnipidamisasutusest ilma järelevalvajata. Samuti antakse Teile teada, kui põgenenud

kurjategija kinni peetakse. Kui kurjategijale kehtestatakse vabastamisel tingimused, mille eesmärk on kaitsta ohvrit, teavitatakse Teid ka neist.

Kas mind kaasatakse (tingimisi) vabastamist käsitleva otsuse tegemisse? Kas mul on näiteks õigus teha avaldus või esitada kaebus?

Ohver kaasatakse (tingimisi) vabastamist käsitleva otsuse tegemisse vaid erandjuhtudel. Üksnes seksuaalkuriteo või seksuaalvägivalda ohver, kes on palunud enda teavitamist sellest, kui kurjategija lahku või vabastatakse vanglast, kuulatakse ära, enne kui tehakse otsus elektroonilise valve kohaldamise kohta.

1. Tsiiviilhageja

Et saada tsiiviilhagejaks, peate esitama avalduse. Avalduses peab olema kindlaks määratud kuriteo tagajärjel kantud kahju hüvitamiseks esitatava nõude täpne suurus. Eeluurimise ajal tuleb avaldus esitada politseile või prokuratuurile. Selle võib esitada kirjalikult või suuliselt. Kohtuprotsessi ajal tuleb avaldus esitada enne kõikide tõendite kokkukogumist. See on ka viimane aeg, millal peab olema kindlaks määratud nõude suurus.

Tsiiviilhagejana on Teil lisaks ohvri õigustele järgmised õigused:

- õigus taotleda selliste tõendite kogumist, millest võib abi olla süüdistatava süüdimõistmisel või Teie hüvitusnõude põhjendamisel, õigus olla kutsutud kohtuistungile, õigus kaevata edasi kohtu otsus juhtum lõpetada, õigus esitada oma tsiiviilnõude alusel apellatsioonkaebus.

2. Kõrvalsüüdistaja

Et saada kõrvalsüüdistajaks, peate olema tsiiviilhageja või selleks hakkama ning algatama kõrvalsüüdistusmenetluse. Kui teo toimepanija on alaealine, on kõrvalsüüdistusmenetlus välistatud.

Võite saada kõrvalsüüdistajaks, esitades avalduse. Kui prokurör loobub süüdistusest istungi ajal, peate esitama selle avalduse viivitamata, kui Teid on nõuetekohaselt kohtusse kutsutud. Kui Te ei ole kohtukutsele reageerinud või kui Te ei algata kõrvalsüüdistusmenetlust, mõistetakse süüdistatav õigeaks.

Kui prokurör loobub süüdistusest väljaspool kohtulikku arutamist või kui Teid ei ole tsiiviilhagejana nõuetekohaselt kohtusse kutsutud, peab kohus Teid sellest arengust teavitama. Seejärel on Teil aega üks kuu, et algatada kõrvalsüüdistusmenetlus.

Kui Te jätkate prokuröri asemel süüdistusmenetlust, võib prokurör tutvuda igal ajal kohtumenetlusega seotud teabega ja võib otsustada menetluse uuesti üle võtta. Sellisel juhul jätkate menetluses osalemist tsiiviilhagejana.

3. Erasüüdistaja

Mõne vähem tõsise kuriteo korral ei esita süüdistust prokurör, vaid ohver ise. Kui Te olete mõne sellise kuriteo ohver, algatatakse kriminaalmenetlus üksnes juhul, kui Te esitate süüdistusasja eraviisiliselt kohtule. Sellega saate endale erasüüdistaja staatuse. Sellisel juhul eeluurimist ei toimu. Erasüüdistajana peate tõendama kõiki süüdimõistmiseks vajalikke asjaolusid ja kandma väidetava õigusrikkuja õigeksmõistmise korral kulud.

4. Ohvriabiteenused

Kui Te olete puutunud tahtliku kuriteo tõttu kokku vägivaldaga või seisnud silmitsi tõsise ohuga või kui Teie seksuaalset puutumatus on rikutud, on Teil õigus ohvriabiteenustele. Abi on Teile kättesaadav ka juhul, kui olete kuriteo tagajärjel surnud isiku lähisugulane või kuriteo tunnistajaks olnud sugulane. Ohvrile, kelle seksuaalset puutumatus on rikutud või kes on alla 14aastane, tuleb ohvriabiteenuseid alati osutada tasuta ja ilma et ta peaks neid teenuseid taotlema.

Ohvriabiteenused hõlmavad psühhosotsiaalset tuge, sealhulgas Teie saatmist politseijaoskonnas ja kohtus Teie küsitlemisel ja kohtumenetluseks ettevalmistamisel.

Ohvriabiteenuseid pakuvad spetsiaalsed ohvriabiorganisatsioonid (nt lastekaitsekeskused, nõustamiskeskused või sekkumiskeskused). Nende organisatsioonide töötajateks on sotsiaaltöötajad ja psühholoogid või võrreldavad spetsialistid, kes on saanud (kohustusliku) täiendava õiguslase koolituse kriminaalmenetluse valdkonnas.

Ohvriabiteenused hõlmavad ka õiguslikku tuge, sealhulgas tasuta õigusabi ning esindamist kohtus ja ametiasutustes. Neid teenuseid osutavad advokaadid koostöös ohvriabiorganisatsioonidega.

Ohvriabiteenuseid rahastab föderaalne justiitsministeerium.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 06/11/2018

4 - Hüvitis

uidas nõuda kurjategijalt kahju hüvitamist? (nt kohtuasi, tsiviilnõue, tsiviilhagi kriminaalmenetluses)

Rahalise nõude esitamiseks (nt mittevaralise kahju või ravikulude hüvitamiseks) võib ohver

- esitada kurjategija vastu tsiviilhagi või
- astuda tsiviilhagejana süüdistatava suhtes algatatud kriminaalmenetlusse.

Tsiviilhagejana kriminaalmenetluses nõude esitamiseks tuleb esitada avaldus. Selles avalduses peab olema kindlaks määratud kuriteo tagajärjel kantud kahju hüvitamiseks esitatava nõude täpne suurus ning välja toodud kahjuhüvitise nõudmise alused. Lisatingimusena peab süüdistatav olema kahju põhjustamises süüdi mõistetud.

Peaksite astuma tsiviilhagejana kriminaalmenetlusse võimalikult varakult (eelistatavalt siis, kui kuriteost teatatakse politseile). Pärast seda, kui süüdistus on esitatud pädevale kohtule, võib avalduse registreerida ka pädevas prokuratuuris või esitada vabas vormis kirjalikult. Kohtuprotsessi ajal tuleb avaldus esitada enne kõikide tõendite kokkukogumist. See on ka viimane aeg, milleks peab olema kindlaks määratud nõude suurus.

Kohus andis kurjategijale korralduse hüvitada mulle kahju / maksta hüvitist. Kuidas ma saan tagada, et kurjategija järgib seda korraldust?

Kui süüdimõistetud isik ei täida oma kohustust maksta ettenähtud summa, võib ohver, kellele hüvitis on määratud, võtta selle kohustuse täitmise tagamiseks kohtu abiga meetmeid. Selleks tuleb esitada pädevale ringkonnakohtule suuline või kirjalik taotlus (täitmisele pööramise taotlus). Teil on aega 30 aastat, et esitada nõue seoses õiguslikult siduvas kohtuotsuses määratud hüvitisega. Pärast seda nõue aegub.

Kui süüdi mõistetud isiku vara on konfiskeeritud, on ohvril õigus taotleda talle määratud hüvitise maksmist riigi konfiskeeritud vara arvelt.

Kas riik võib teha mulle ettemakse, juhul kui kurjategija korraldust ei järgi? Millistel tingimustel?

Ettemakse saab teha üksnes juhul, kui makse tegemist on takistanud karistuse kandmine. Nii võib see olla näiteks juhul, kui kurjategijal ei ole vanglakaristuse kandmise tõttu sissetulekut või tal puuduvad vahendid pärast trahvi maksmist. Sellise ettemakse saamiseks peab tsiviilhagejale olema määratud õiguslikult siduva kohtuotsusega hüvitis seoses surma, kehavigastuse, tervisekahjustuse või rahalise kahjuga. Teatud juhtudel on ettemakse tegemine välistatud (nt kui on olemas muu õigus saada riigilt toetust või kui vigastus on tekkinud kakluses osalemise või raske hooletuse tagajärjel).

Ettemakse taotlus tuleb esitada pädevale kriminaalkohtule.

Kas mul on õigus saada riigilt hüvitist?

Kuriteoohver võib saada riigilt rahalist hüvitist, kui

- ta ei ole saanud töötada haiguse, taastusravi vms tõttu oma kutsealal ja seetõttu on kahanenud tema sissetulek;
- ta on pidanud käima psühhoterapias, kasutama kriisiabi teenuseid või läbima muu ravi, et parandada oma tervist;
- vajalik on ortopeediline ravi;
- kahjustada on saanud prillid või hambaproteesid;
- vajalik on taastusravi;
- ta vajab hooldust (sellisel juhul võidakse maksta hooldushüvitist);
- ta on pime (sellisel juhul võidakse maksta pimedatele ette nähtud hüvitist).

Ohvrile, kellele on tekitatud tõsine kehavigastus pärast 31. maid 2009, võidakse maksta mittevahalise kahju korvamiseks kindlasummaline hüvitis.

Kuriteoohvri ülalpeetaval on õigus

- hüvitisele saamata jäänud elatise eest (kui ohver on surnud ja tema abikaasa ja/või laps on ilma jäänud elamiskulude katmiseks vajalikust rahalisest toest);
- terapeutilisele ravile (nt psühhoteraapia) ja ortopeedilisele ravile;
- matusekulude katmisele teatud summa piires.

Kas mul on õigus saada hüvitist, juhul kui kurjategijat ei mõisteta süüdi?

Kui kurjategijat ei mõisteta süüdi, suunatakse ohver tsiviilkohtusse, kus ta võib esitada hüvitisnõude.

Kas mul on õigus erakorralisele maksele, kui ma ootan otsust oma hüvitisnõude kohta?

Ei.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 06/11/2018

5 - Minu õigus saada abi ja toetust

ellega ma pean abi ja toetuse saamiseks ühendust võtma, kui ma olen kuriteoohver?

Föderaalne justiitsministeerium on sõlminud kriminaalmenetluse seadustiku artikli 66 alusel lepingud asjakohaste organisatsioonidega, kes pakuvad ohvritele abi pärast seda, kui nad on kontrollinud, et teatavad seaduses sätestatud tingimused on täidetud. Nende organisatsioonide kontaktid leiab järgmisel lingil klõpsates (kõnealused organisatsioonid on rühmitatud liidumaade kaupa): [☞ ohvriabiorganisatsioonid](#)

Ohvriabitelefoni

Föderaalne sotsiaalhoolekandeamet (*Sozialministeriumservice*): 0043 158831 ja üldine ohvriabitelefon: 0800 112 112

Kas ohvriabi on tasuta?

Jah.

Millist abi võin ma saada riiklikelt ametiasutustelt?

Kuriteoohver saab rahalist hüvitist ohvritele hüvitise maksmist käsitleva seaduse alusel (*Verbrechensopfergesetz (VOG)*, föderaalne ametlik väljaanne (*BGBI.*) 288/1972).

Selle seaduse kohaselt on hüvitise maksmise kord on kõigi taotlejate jaoks (Austria kodanikud ja välisriikide kodanikud) sama. Tegemist on haldusmenetlusega, mille käigus ametiasutus peab tuvastama otsuse tegemiseks asjakohased faktid ja tegema taotletud teenuste kohta otsuse. Taotleja on kohustatud tegema menetluse raames koostööd ja esitama vajaliku teabe (sh tekitatud kahju tuvastamiseks).

Taotlus tuleb esitada föderaalsele sotsiaalhoolekandeametile, kes teeb ka taotluse kohta otsuse.

Millist abi võin ma saada valitsusvälistelt organisatsioonidelt?

Ohvriabiteenustele on õigus järgmistel isikutel:

- vägivaldtegevuse või seksuaalkuriteo ohvrid; isikud, kes on seisnud silmitsi tõsise ohuga; isikud, kelle sõltuvust teisest isikust on tahtliku kuriteo toimepanekul ära kasutatud;
- kuriteo tagajärjel surnud isiku abikaasa, elukaaslane, esimese astme sugulane, vend, õde või muu ülalpeetav ning muu isik, kes on olnud oma lähedase surma tunnistajaks.

Nendele ohvritele tuleb pakkuda taotluse korral psühhosotsiaalset ja õiguslikku tuge, kui see on vajalik ohvri menetlusõiguste kaitsmiseks, võttes võimalikult suurel määral arvesse ohvri isiklikku kaasatust. Sellise abi vajalikkust hindavad ohvriabiorganisatsioonid ise. Seksuaalkuriteo ohvril, kes on alla 14aastane, on alati õigus psühhosotsiaalsele toele.

PSÜHHOSOTSIAALNE TUGI

Psühhosotsiaalse toe pakkumisel valmistatakse ohver ette menetlusega kaasnevaks psühholoogiliseks stressiks, tal aidatakse toime tulla oma emotsioonidega (ärevus, meeleheide, mure, viha) ning teda saadetakse eeluurimise või kohtumenetluse raames toimuvatel ärakuulamistel.

ÕIGUSLIK TUGI

Õigusliku toe eesmärk on aidata ohvril kasutada kriminaalmenetluses oma õigusi. See on eriti kasulik ja vajalik, kui konkreetset asjaolud annavad alust muretsemiseks, et ohvri õigusi ei austata menetluse käigus piisavalt. Kui ohver on kandnud kuriteo tagajärjel kahju, võib advokaat nõuda ohvri nimel (kui ohvril on tsiviilhageja staatus) hüvitist (nt mittevaralise kahju eest).

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 06/11/2018

Kuriteo ohvrite õigused kriminaalmenetluses - Poola

Teid käsitatakse **kuriteoohvrina**, kui Teile on tekitatud kahju sellise õigusrikkumise tulemusel, mille eest on kriminaalõiguse kohaselt ette nähtud karistus: näiteks juhul, kui Teile tekitatakse vigastus või kui Teie varale tekitatakse kahju või see varastatakse. Kui olete kuriteoohver, on Teil teatavad õigused nii kriminaalmenetluse ajal kui ka pärast seda. Samuti on Teil õigus saada abi ja toetust ning õigusrikkumise tõttu tekkinud kahju eest hüvitist.

Poolas koosneb kriminaalmenetlus eeluurimisest ja kohtumenetlusest. Eeluurimine toimub enne kohtumenetlust. Selle eesmärk on selgitada välja toime pandud kuriteo faktilised asjaolud ja kuriteo toimepanijad. Politsei ja prokuratuur koguvad tõendeid. Kui kogutud tõendid on piisavad, esitatakse kahtlustatavale süüdistus. Kui tõendeid ei ole piisavalt, siis menetlus lõpetatakse. Kohus tutvub prokuratuuri koostatud süüdistusaktiga.

Kohtumenetluse käigus uurib kohus tõendeid ja otsustab, kas süüdistatav on süüdi. Kui leitakse, et süüdistatav on süüdi, määratakse talle seadusega ette nähtud karistus. Kui teda süüdi ei mõisteta, loobutakse süüdistusest.

Vajaliku teabe leidmiseks klikkige alltoodud linkidel:

- [☞ 1 - Minu õigused, kui olen langenud kuriteo ohvriks](#)
- [☞ 2 - Kuriteost teatamine ja minu õigused uurimisevõi kohtumenetluse ajal](#)
- [☞ 3 - Minu õigused pärast kohtumenetlust](#)
- [☞ 4 - Hüvitis](#)
- [☞ 5 - Minu õigus saada abi ja toetust](#)

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 20/11/2018

1 - Minu õigused, kui olen langenud kuriteo ohvriks

illist teavet ma saan ametiasutustelt (nt politseilt, prokuratuurilt) pärast kuriteo toimumist, kuid enne, kui ma sellest teatan?

Ohvrile antakse kirjalikult tema õigusi käsitletavat teavet enne esimest ülekuulamist, mis toimub pärast kuriteost teatamist. Enne seda võib ametiasutus anda ohvrile teavet selliste ohvri õiguste kohta, mis on asjaolusid arvesse võttes kasulikud.

Ma ei ela selles ELi riigis, kus kuritegu toime pandi (ELi ja kolmandate riikide kodanikud). Kuidas on mu õigused kaitstud?

Kolmandate riikide kodanike õigused on kaitstud samamoodi kui ELi kodanike õigused, kui jätta kõrvale teatud süütegude ohvritele ette nähtud riiklik hüvitis, mida makstakse vaid ELi kodanikele.

Kui ma kuriteost teatan, siis millist teavet ma saan?

Ohver saab enne esimest ülekuulamist kirjalikult teavet oma põhiõiguste kohta, sealhulgas teavet, mis käsitleb tema staatust ettevalmistavas menetluses, võimalust paluda võtta teatavad meetmed (nt tunnistajate küsitlemine), õigusesindaja pakutavat abi, sh kohtu määratava esindaja taotlemist, õigust kasutada juhtumi lahendamiseks vahendust, õigust tutvuda toimikuga, õigust menetluse lõpetamise otsus edasi kaevata, võimalust nõuda kostjalt kahju hüvitamist või riigilt hüvitist, juurdepääsu tasuta õigusabile, olemasolevaid kaitse- ja abimeetmeid, juurdepääsu ohvrite ja kinnipidamisasutusest vabanenud isikute abistamise fondist (*Fundusz Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej*) rahastatavale abile, Euroopa lähenemiskeelu väljastamise võimalust, ohvritele tuge pakkuvaid organisatsioone ja menetlusega seotud kulude hüvitamist.

Kas mul on õigus tasuta suulise või kirjaliku tõlke teenustele (kui ma suhtlen politsei või muude ametiasutustega või uurimise või kohtumenetluse ajal)?

Menetlustes, kus osaleb kannatanu, kes ei räägi poola keelt, on abiks tõlkija. Kannatanule saadetavad ja kannatanult saabuvad kirjad tõlgitakse. Kannatanul ei tule kanda tõlkimise kulusid.

Kuidas ametiasutused tagavad, et mina saan aru ja et minust saadakse aru (kui ma olen laps, kui mul on puue)?

Kuriteoohvril last esindab tema vanem või hooldaja. Abi vajava isiku (nt eaka) õigusi võib teostada isik, kes tema eest hoolitseb. Vanem või eestkostja peab seisma hea selle eest, et tema hoole all olev ohver osaleb menetluses nõutud viisil, ja kui vanem või eestkostja kahtleb, kas tema hoolealune ikka mõistab menetluse olulisust, võib ta teavitada sellest juhtumit menetlevat ametiasutust.

Ohvriabi teenused

Kes osutavad ohvriabi teenuseid?

Poolas on kuriteoohvrite ja nende lähedaste abistamiseks ettenähtud rahalised vahendid koondatud ohvrite ja kinnipidamisasutusest vabanenud isikute abistamise fondi. Fondi haldab justiitsminister, kes annab toetust konkursi korras välja valitud, ohvrite abistamisele spetsialiseerunud vabaühendustele. Fondi rahastatav abi hõlmab õigus-, psühholoogilist ja materiaalselt abi.

Kas politsei suunab mu automaatselt ohvriabi teenuste osutaja juurde?

Menetlust teostav ametiasutus peab teavitama ohvrit enne esimest ülekuulamist sellest, et ohvril on võimalik saada ohvrite ja kinnipidamisasutusest vabanenud isikute abistamise fondist rahastatavat abi.

Kuidas kaitstakse mu eraelu puutumatust?

Ohvri elu- ja töökohaandmed ei ole kurjategijale kättesaadavad.

Tunnistajate puhul võib prokurör või kohus eriti tõsise juhtumi korral üldjuhul otsustada mitte avalikustada tunnistaja isikuandmeid ja muid asjaolusid, mis võimaldavad kindlaks teha tunnistaja isiku. See on võimalik juhul, kui esineb põhjendatud kahtlus, et asjaomase isiku või tema lähedase elu, tervis, vabadus või oluline osa tema varast on ohus.

Kas ma pean kuriteost teatama enne, kui ma saan kasutada ohvriabi teenuseid?

Juurdepääs ohvriabile ei sõltu kuriteost teatamisest. Isik, kes soovib saada abi, peab lihtsalt tõendama, et tema suhtes on toime pandud kuritegu.

Isikukaitse juhul, kui ma olen ohus

Millist liiki kaitset on võimalik saada?

Ohvril ja ohvri lähedasel, kelle elu või tervis on ohus, on õigus

- kaitsele menetluse ajal;
- füüsilisele kaitsele;
- abile ümberasumisel.

Kes mulle kaitset pakub?

Kaitset pakub asjaomase vojevoodkonna politseiülem.

Kas keegi annab mu juhtumile hinnangu, et selgitada välja, kas kurjategija võib mind ka edaspidi ohustada?

Vajadust pakkuda kaitset ja abi ning vajadust nende pakkumisega jätkata hindab asjaomase vojevoodkonna politseiülem.

Kas keegi annab minu juhtumile hinnangu, et selgitada välja, kas kriminaalõigussüsteem võib põhjustada mulle täiendavat kahju (uurimise ja kohtumenetluse ajal)?

Menetluse eest vastutav ametiasutus peab teostama ohvriga seotud menetluse viisil, mis ei too kaasa kahjulikke tagajärgi. Asjaomane asutus peaks alati reageerima olukorras, mille puhul ohvrit ei kohelda nõuetekohase aupaklikkusega või ohver ei tunne end turvaliselt.

Vägistamisjuhtumite ja muude sarnaste juhtumite puhul küsitletakse ohvrit eraldi ruumis, ilma et õigusrikkuja kohal viibiks.

Kohtuistungil käigus võib kohtu eesistuja anda kostjale korralduse ajaks, mil ohver annab ütlusi, kohtusaalist lahkuda.

Millist kaitset pakutakse väga haavatavatele ohvritele?

Kui ohver vajab abi – näiteks sellepärast, et ta ei saa oma vanuse või terviseprobleemide tõttu kohtumenetluses aktiivselt osaleda –, võib tema õigusi kasutada isik, kes tema eest hoolitseb.

Ma olen alaealine. Kas mul on erioigused?

Alaealise ohvri õigusi teostab ohvri seaduslik esindaja või isik, kes ohvri eest hoolitseb. Kui kuriteo on toime pannud lapsevanem, esindab alaealist kohtumenetluses kohtu määratud eestkostja.

Mu pereliige suri kuriteo tagajärjel. Millised on mu õigused?

Kui ohver sureb, võib ohvri asemel osaleda menetluses ohvri lähedane. Sellisel juhul on lähedastel kõik ohvri õigused.

Mu pereliige langes kuriteo ohvriks. Millised on mu õigused?

Ohvri lähedastel on õigus saada ohvrite ja kinnipidamisasutusest vabanenud isikute abistamise fondist rahastatavat õigus-, psühholoogilist ja materiaalist abi. Kõige tõsisemate juhtumite puhul, kus on ohus lähedase elu või tervis, võidakse pakkuda lähedasele kaitset ja abi (kaitse menetluse ajal, füüsiline kaitse, abi ümberasumisel).

Kas mul on võimalik kasutada vahendust? Millistel tingimustel? Kas vahenduse ajal tagatakse minu turvalisus?

Otsuse kasutada juhtumi puhul vahendust võib teha ettevalmistavas etapis või kohtumenetluse ajal ohvri ja kostja nõusolekul. Vahendusmenetlust teostab vahendaja erapooletul ja konfidentsiaalsel viisil. Vahenduse käigus võib ohver esitada oma seisukoha, st öelda, mida ta õigusrikkujalt ootab. Vahendus ei lõpeta kriminaalmenetlust, kuid nii prokurör kui ka kohus võtavad selle tulemust arvesse.

Kust ma leian õigusaktid, milles on sätestatud minu õigused?

Kuriteoohvrite õigusi reguleerivad sätted leiab kriminaalmenetluse seadustikust (*Kodeks postępowania karnego*), kriminaalseadustikust (*Kodeks karny*), kriminaalõiguslike täitemeetmete seadustikust (*Kodeks karny wykonawczy*), 7. juuli 2005. aasta seadusest hüvitise kohta, mida riik maksab teatud kuritegude ohvritele (*ustawa z dnia 7 lipca 2005 r. o państwowej kompensacie przysługującej ofiarom niektórych czynów zabronionych*, konsolideeritud tekst, Poola 2016. aasta ametlik väljaanne, punkt 325), 28. novembri 2014. aasta seadusest ohvrite ja tunnistajate kaitse ja toetamise kohta (*ustawa z dnia 28 listopada 2014 r. o ochronie i pomocy dla pokrzywdzonego i świadka*, Poola 2015. aasta ametlik väljaanne, punkt 21), 29. septembri 2015. aasta seadusest ohvrite ja kinnipidamisasutusest vabanenud isikute abistamise fondi kohta (*rozporządzenie z dnia 29 września 2015 r. w sprawie Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej*, Poola 2015. aasta ametlik väljaanne, punkt 1544) ning 17. juuni 2004. aasta seadusest kaebuste kohta, mis on esitatud seoses asjaoluga, et on rikutud poole õigust sellele, et tema juhtumit käsitletakse prokuröri teostatavas või prokuröri järelevalve all toimivas ettevalmistavas menetluses ja kohtumenetluses tarbetu viivitusega (*ustawa z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy*

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 20/11/2018

2 - Kuriteost teatamine ja minu õigused uurimisevõi kohtumenetluse ajal

uidas ma pean kuriteost teatama?

Kuriteost teatatakse kirjalikult või suuliselt prokuratuuris või politseijaoskonnas. Kirjaliku kuriteoteate võib üle anda isiklikult või saata postiga (või elektronpostiga).

Kuidas ma oma juhtumi kohta teavet saan?

Isikut, kes on teatanud kuriteost, tuleks kuue nädala jooksul teavitada eeluurimise alustamisest. Kui asjaomane isik ei ole sellist teadet saanud, võib ta esitada vanemprokurörile kaebuse.

Kas mul on õigus õigusabile (uurimise või kohtumenetluse ajal)? Millistel tingimustel?

Eeluurimismenetluse ja kohtumenetluse ajal võib kannatanu abistada kutseline esindaja – advokaat või õigusnõustaja. Kannatanu võib määrata oma esindaja ise või kui tema rahaline olukord ei võimalda tal seda teha, võib ta taotleda kohtu määratavat esindajat. Selleks peaks kannatanu saatma kohtule või prokurörile kirja, milles ta tõendab, et ta ei ole võimeline esindaja tasu ise maksma.

Kas mul on õigus nõuda kulude hüvitamist (uurimises või kohtumenetluses osalemise eest)? Millistel tingimustel?

Kui kannatanu on osalenud menetluses vaid tunnistajana, on tal õigus reisi-, majutus- ja elamiskulude ning saamata jäänud tulu hüvitamisele.

Kui ohver on tegutsenud kõrval- või erasüüdistajana, on tal õigus mõistlike kulude, sealhulgas esindaja määramisega seotud kulude hüvitamisele.

Kulude hüvitamiseks tuleb esitada taotlus ja võimaluse korral kantud kulusid tõendavad dokumendid.

Kas ma võin edasi kaevata, kui juhtum uurimine lõpetatakse enne kohtusse jõudmist?

Kannatanu võib edasi kaevata otsuse jätta eeluurimismenetlus algatamata ja otsuse eeluurimine lõpetada. Teave selle kohta, kuidas seda teha, on esitatud asjaomases otsuses.

Kas ma võin osaleda kohtumenetluses?

Kannatanu osaleb eeluurimismenetluses menetlusosalisena, ilma et ta peaks esitama eraldi avaldust.

Süüdistusmenetluses võib kannatanu tegutseda menetlusosalisena (kõrvalsüüdistajana), kui ta esitab avalduse oma kavatsuse kohta seda teha.

Erasüüdistusmenetluses on kannatanu menetlusosaline erasüüdistajana.

Milline on minu ametlik roll õigussüsteemis? Kas ma olen või kas ma saan valida, et ma olen: ohver, tunnistaja, tsiviilhageja või erasüüdistaja?

Kannatanu on isik, keda on kuriteoga kahjustatud.

Kannatanu on tulenevalt seadusest eeluurimismenetluse osaline.

Süüdistusmenetluses võib kannatanu tegutseda menetlusosalisena siis, kui ta seda soovib, olles sellisel juhul kõrvalsüüdistaja.

Erasüüdistusmenetluses tegutseb kannatanu erasüüdistajana.

Olenemata sellest, kas kannatanu tegutseb menetlusosalisena, kuulatakse ta peaaegu alati üle tunnistajana.

Praegu ei ole kannatanul võimalik kriminaalmenetluses olla tsiviilhageja.

Millised on minu õigused ja kohustused seoses minu rolliga?

Isegi kui kannatanu ei tegutse kohtus menetlusosalisena, võib ta osaleda kohtumenetluses, kui see on oluline tema huvide kaitsmiseks. Kannatanu võib osaleda istungil, kus käsitletakse menetluse tingimuslikku lõpetamist, süüdimõistmist ilma kohtuliku aruteluta või menetluse lõpetamist põhjusel, et süüdistatav on süüdimatu, või kaitsemeetmete kohaldamist samal põhjusel. Kohtumenetluse ajal võib kannatanu esitada vastuväiteid, kui süüdistatav taotleb enda süüdimõistmist ilma tõendeid kogumata, ning võib taotleda, et süüdistatavalt nõutaks kahju heastamist või hüvitise maksmist.

Kriminaalmenetluse tingimusliku lõpetamise korral võib kannatanu taotleda menetluse jätkamist.

Kannatanu, kes on otsustanud tegutseda kohtus menetlusosalisena, võib võtta teatavaid menetluslikke meetmeid: taotleda tõendite kogumist, esitada tunnistajatele ja ekspertidele küsimusi, tutvustada oma seisukohta, nt öelda, millist otsust ta kohtult ootab. Kannatanu võib kohtuotsuse edasi kaevata.

Kannatanu, kes on kutsutud kohtusse tunnistajana, peab kohtusse kohale ilmuma ja ütlushi andma. Mõjuva põhjuseta ilmumata jätmine on karistatav.

Kas ma võin kohtumenetluse ajal teha avalduse või anda tunnistusi? Millistel tingimustel?

Kannatanu võib taotleda tõendite kogumist, kui ta tegutseb kõrval- või erasüüdistajana.

Millist teavet mulle antakse kohtumenetluse ajal?

Enne esimest kohtuistungit teavitatakse kannatanut kirjalikult tema eeluurimismenetluse osalise staatusest ja tema õigustest selles olukorras.

Kannatanut teavitatakse kirjalikult kohtule esitatud süüdistusaktist ning talle teatatakse nende istungite kuupäevad ja koht, kus tal on lubatud osaleda.

Kui kohus mõistab välja kahjuhüvitise, esitab ta kannatanule selle otsuse koopia.

Kas mul on võimalik tutvuda menetlustoimikuga?

Eeluurimismenetluse ajal võib kannatanu tutvuda toimikuga menetlust teostava ametiasutuse nõusolekul.

Kohtumenetluse ajal võib kannatanu tutvuda toimikuga, kui ta tegutseb era- või kõrvalsüüdistajana. Kui kannatanu ei tegutse neis rollides, tehakse toimik talle kättesaadavaks kohtu esimehe nõusolekul.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 20/11/2018

3 - Minu õigused pärast kohtumenetlust

as mul on õigus otsus edasi kaevata?

Kannatanu võib riikliku süüdistusmenetluse raames tehtud otsuse edasi kaevata, kui ta on tegutsenud kõrvalsüüdistajana.

Kui süüdistatava suhtes algatatud kriminaalmenetlus katkestatakse tingimuslikult ja kohus teeb otsuse, võib kannatanu otsuse edasi kaevata, isegi kui ta ei tegutsenud kõrvalsüüdistajana.

Kannatanu võib erasüüdistusmenetluse raames tehtud kohtuotsuse edasi kaevata, sest sellisel juhul on ta tegutsenud süüdistajana.

Millised on minu õigused pärast süüdimõistmist?

Kui süüdimõistetult nõutakse kahju heastamist, annab kohus kannatanule vastava otsuse koopia. Kui süüdimõistetut, keda karistatakse tingimisi vangistusega, kahju ei heasta, võib kannatanu taotleda karistuse täitmisele pööramist.

Kui süüdistatu suhtes algatatud kriminaalmenetlus on tingimuslikult katkestatud, on kannatanul õigus osaleda istungil, kus käsitletakse menetluse jätkamist.

Kas mul on pärast kohtumenetlust õigus abile või kaitsele? Kui kaua?

Pärast menetluse lõpuleviimist on kannatanul õigus kaitsele ja toele, kui tema enda või tema lähedase elu või tervis on ohus. Kaitset ja tuge pakutakse seni, kuni oht püsib.

Millist teavet mulle antakse, kui kurjategija mõistetakse süüdi?

Kohus annab kannatanule kohtuotsuses sisalduvat teavet: milline karistus süüdlasele mõisteti, milline on karistuse kestus ja kas tegemist on tingimisi karistusega ning millised kohustused, sealhulgas kahju heastamine, süüdimõistetule kehtestati.

Kas mulle teatatakse, kui kurjategija vanglast vabaneb (sealhulgas ennetähtaegselt või tingimisi) või põgeneb?

Kannatanu võib paluda, et talle teatatakse, kui süüdimõistetud vanglast vabaneb. Sellisel juhul antakse kannatanule teada, kui süüdimõistetud vabaneb vanglast pärast karistuse kandmist, kui süüdimõistetul lubatakse kanda karistust elektroonilise valve all, kui süüdimõistetud põgeneb vanglast või kui ta vabastatakse vanglast tingimisi või ajutiselt.

Kas mind kaasatakse (tingimisi) vabastamist käsitleva otsuse tegemisse? Kas mul on näiteks õigus teha avaldus või esitada kaebus?

Kannatanu ei osale istungil, kus käsitletakse süüdimõistetud tingimisi vabastamist, ja ta ei saa seal tehtud otsust edasi kaevata.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 20/11/2018

4 - Hüvitis

uidas nõuda kurjategijalt kahju hüvitamist? (nt kohtuasi, tsiviilnõue, tsiviilhagi kriminaalmenetluses)

Kuriteoohver saab nõuda kurjategijalt kahju hüvitamist järgmistel viisidel.

1. Kannatanu võib esitada tsiviilkohtule teo toimepanija vastu hagi. Tsiviilmenetluse toimumiseks tuleb tasuda kohtulõiv. Tsiviilmenetlust võib alustada olenemata sellest, kas kohtule on esitatud süüdistusakt, kuid menetluse võib peatada kuni kriminaalmenetluses lõpliku otsuse tegemiseni. Kui kannatanu hagi on edukas, alustab täitevasutus – kohtutäitur (*komornik*) – täitetoimingutega.
2. Kriminaalmenetluse käigus võib kannatanu taotleda, et süüdistava suhtes rakendataks hüvitamiseedet (*środek kompensacyjny*) – et süüdistatavalt nõutaks kahju heastamist või hüvitise maksmist. Alternatiivina võib kohus mõista välja kahjuhüvitise (*nawiązka*). Kannatanu taotlus rahuldatakse vaid juhul, kui süüdistatav mõistetakse süüdi.
3. Kui süüdistatav mõistetakse süüdi ja teda karistatakse tingimisi vangistusega, võib kohus nõuda talt kuriteoga tekitatud kahju heastamist.
4. Kui menetlus peatatakse tingimuslikult, peab kohus nõudma teo toimepanijalt kahju tervikuna või osalist heastamist.

Kohus andis kurjategijale korralduse hüvitada mulle kahju / maksta hüvitist. Kuidas ma saan tagada, et kurjategija järgib seda korraldust?

1. Kui kohus nõuab õigusrikkujalt kahju heastamist ja õigusrikkuja seda vabatahtlikult ei tee, võib kannatanu kasutada kohtutäituri kaudu sundtäitmist.
2. Kui kohus on karistanud õigusrikkujat tingimisi vangistusega või kui õigusrikkuja suhtes algatatud menetlus on tingimuslikult peatatud ja ta ei heasta tekitatud kahju, võib võtta meetmeid, et pöörata karistus täitmisele või jätkata menetlust. Need meetmed, eelkõige reaalse vangistuse oht, enamasti motiveerivad õigusrikkujaid, nii et nad leiavad isegi juhul, kui täitemeede ei ole tõhus, kuidagi vahendid, millega rahuldada kannatanu nõue. Taoliste meetmete võtmiseks piisab, kui kannatanu teavitab kohut või kriminaalhooldusametnikku (*kurator sądowy*) sellest, et õigusrikkuja ei ole oma kohustust täitnud.

Kas riik võib teha mulle ettemakse, juhul kui kurjategija korraldust ei järgi? Millistel tingimustel?

Kui kurjategija jätab kahju heastamata, ei saa kannatanu nõuda riigilt ettemakse tegemist.

Kannatanu võib saada ohvrite ja kinnipidamisasutusest vabanenud isikute abistamise fondi rahastatavat erakorralist abi, mida annavad kuriteoohvrite abistamisele spetsialiseerunud organisatsioonid.

Kas mul on õigus saada riigilt hüvitist?

Kõige raskemate kuritegude ohvritel ja nende lähedastel on õigus saada riigikassast makstavat erihüvitist. See õigus on Poolas või mõnes teises ELi liikmesriigis elavatel isikutel, kes on saanud süüteo tõttu tõsise vigastuse või enam kui seitse päeva püsiva tervisekahjustuse, ning süüteo tõttu surnud isikute lähedastel.

Kas mul on õigus saada hüvitist, juhul kui kurjategijat ei mõisteta süüdi?

Teil on õigus saada hüvitist ka siis, kui süüdistatavat ei mõisteta süüdi.

Kas mul on õigus erakorralisele maksele, kui ma ootan otsust oma hüvitisnõude kohta?

Kannatanu, kellel on õigus hüvitisele, võib saada tagatise, st talle tehakse enne juhtumi lõpetamist ühekordne makse. Seda summat võib kasutada osaliselt selleks, et katta ravi-, tervenemis- või matusekulud.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 20/11/2018

5 - Minu õigus saada abi ja toetust

ellega ma pean abi ja toetuse saamiseks ühendust võtma, kui ma olen kuriteoohver?

Kuriteoohvraid ja nende lähedasi aitavad vabaühendused, kes saavad selleks toetust ohvrite ja kinnipidamisasutusest vabanenud isikute abistamise fondist. Need toetused määrab justiitsminister.

Ohvrit teavitatakse selle abi olemasolust enne esimest ülekuulamist.

Loetelu kõikidest organisatsioonidest, kes on saanud ohvrite ja nende lähedaste abistamiseks toetust, ning teavet (poola keeles) selle kohta, mida see abi sisaldab, leiab justiitsministeeriumi veebisaidilt <https://www.ms.gov.pl/pl/dzialalnosc/pokrzywdzeni-przestepstwem/pomoc-osobom-pokrzywdzonym-przestepstwem-oraz-osobom-im-najblizszym---lista-podmiotow-i-organizacji/> rubriigist „Działalność/Pomoc pokrzywdzonym/Pomoc pokrzywdzonym przestępstwem oraz osobom im najbliższym – lista podmiotów i organizacji“.

Ohvriabitelefon

Praegu ei ole Poolas riigiülest ohvriabi valvetelefoni. Olemas on siiski abitelefon koduvägivalla ohvritele.

Kas ohvriabi on tasuta?

Ohvriabi pakutakse tasuta.

Millist abi võin ma saada riiklikelt ametiasutustelt?

Ametiasutused annavad ohvritele teavet selle kohta, kust saab abi. Teatavatel kannatanute kategooriatel on tulenevalt vanusest ja rahalisest olukorrast õigus saada tasuta õigusabi. Kuriteoohvritel on üldnormide alusel õigus arstiabile.

Millist abi võin ma saada valitsusvälistelt organisatsioonidelt?

Vabaühendused, keda rahastab ohvrite ja kinnipidamisasutusest vabanenud isikute abistamise fond, pakuvad ohvritele õigus-, psühholoogilist ja finantsabi, näiteks jagavad nad toidutalonge või aitavad kanda kulud, mis on seotud toiduga, riietuse ja jalanõudega, puhastus- ja hügieenitoodetega, ajutise majutuse või peavarjuga, hariduse ja koolitusega, korteri või maja kohandamisega vastavalt kannatanu vajadustele ning reisimisega.

Veel üks toetamise viis on tõlgi, sealhulgas viipekeele tõlgi teenuste rahastamine.

Arstiabi hõlmab kuriteo tõttu tekkinud tervisekahjustuse ravimiseks vajalike tervishoiusteenuste, ravimite ja meditsiiniseadmetega seotud kulusid.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 20/11/2018

Kuriteo ohvrite õigused kriminaalmenetluses - Rumeenia

Teid peetakse **kuriteo ohvriks** juhul, kui Teile kehtiva siseriikliku õiguse kohaselt kuriteona liigituva teoga tekitatakse tervisekahjustusi või materiaalselt kahju. Kui olete kuriteoohver, on Teil teatavad õigused enne kriminaalmenetlust, selle ajal ja pärast kriminaalmenetlust.

Rumeenias on kriminaalmenetluse kaks esimest etappi kriminaaluurimine ja kohtumenetlus. Kriminaaluurimise ajal uurivad kriminaaluurimisega tegelevad asutused prokuröri järelevalve all juhtumit ja koguvad tõendeid, et leida õigusrikkuja. Kriminaaluurimise lõpus saadab politsei toimiku prokuratuuri. Toimikusse on kogutud kõik politsei käsutuses olevad andmed ja tõendid. Pärast toimiku kättesaamist tutvub asja menetlev prokurör toimikuga ja otsustab, kas alustada kohtumenetlust või tuleks uurimine lõpetada.

Kui toimik on jõudnud kohtusse, tutvub kohtunikekolleegium faktiliste asjaoludega ja kuulab ära asjaomased isikud, et otsustada, kas süüdistatav on süüdi. Kui süüdistatava süü on tuvastatud, määratakse talle karistus. Kui kohus leiab, et süüdistatav ei ole süüdi, siis ta vabastatakse.

Vajaliku teabe leidmiseks klõppige alltoodud linkidel

- [🔗 1 - Minu õigused, kui olen langenud kuriteo ohvriks](#)
- [🔗 2 - Kuriteost teatamine ja minu õigused uurimisevõi kohtumenetluse ajal](#)
- [🔗 3 - Minu õigused pärast kohtumenetlust](#)
- [🔗 4 - Hüvitis](#)
- [🔗 5 - Minu õigus saada abi ja toetust](#)

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 17/10/2018

1 - Minu õigused, kui olen langenud kuriteo ohvriks

Illist teavet ma saan ametiasutustelt (nt politseilt, prokuratuurilt) pärast kuriteo toimumist, kuid enne, kui ma sellest teatan?

Kui Te olete langenud kuriteo ohvriks, võite teatada sellest politseile (või prokuröridele) suuliselt või kirjalikult. Te võite lasta ka mõnel teisel isikul kuriteost teatada, kui olete teda selleks kirjalikult volitanud. Allkirjastatud kirjalikus vormis volitus lisatakse menetlustoimikusse.

Kuriteost teatamisel on Teil võimalik saada vastavalt oma vajadustele teavet teenustest ja organisatsioonide kohta, kes pakuvad psühholoogilist nõustamist või mis tahes muus vormis ohvriabi. Samuti on Teil õigus saada teavet selle kohta, kuidas saada õigusabi, millised on Teie õigused kriminaalmenetluse ajal (sh ohustatud tunnistaja suhtes kohaldatavad kaitsemeetmed) ja kuidas saada riigilt rahalist hüvitist. Seda teavet annab esimene õigusasutus, kelle poole Te pöördate (politsei, prokuratuur). Teile antakse ka kõnealust teavet sisaldav vorm, millele peate alla kirjutama. Teave antakse Teile keeles, millest Te aru saate.

Ma ei ela selles ELi riigis, kus kuritegu toime pandi (ELi ja kolmandate riikide kodanikud). Kuidas on mu õigused kaitstud?

Kui Te olete välismaalane ja langenud Rumeenias kuriteo ohvriks, on Teil kõik need õigused, mis on kuriteo ohvriks langenud Rumeenia kodanikul.

Kui Te ei räägi rumeenia keelt, on Teil õigus tasuta tõlgile, kes aitab Teil suhelda ametiasutustega, muu hulgas selleks, et saaksite esitada oma kaebuse ja et saaksite kuriteost teatamise ajal teavet, millele Teil õigus on, keeles, millest Te aru saate.

Kui olete inimkaubanduse ohver, pakutakse Teile majutust spetsiaalses varjupaigas, kus Te olete kaitstud. Kriminaalmenetluse ajal saate Teile arusaadavas keeles teavet menetluse kohta, samuti võite saada psühholoogilist nõustamist ja arstiabi. Rumeenia ametiasutused annavad endast parima, et aidata Teil võimalikult ruttu tagasi pöörduda oma kodumaale, ja tagavad kuni Rumeenia piirini turvalise transpordi.

Kui olete välismaalane, võite ka taotleda riigilt rahalist hüvitist, juhul kui Te olete langenud sellise kuriteo ohvriks nagu kriminaalseadustiku artiklites 188 ja 189 sätestatud mõrvakatse või mõrvakatse raskendavail asjaoludel, kriminaalseadustiku artiklis 199 sätestatud koduvägivald, ohvrile kehavigastusi põhjustav tahtlik kuritegu, kriminaalseadustiku artiklites 218–221 sätestatud vägistamine, seksuaalne rünnak, seksuaalvahekord alaealisega või alaealise seksuaalne kuritarvitamine, kriminaalseadustiku artiklis 197 sätestatud alaealise väärkohtlemine või haavatavate isikutega kaubitsemise, haavatavate isikute ärakasutamine või katse seda teha.

Kui ma teatan kuriteost, siis millist teavet ma saan?

Kui Te teatate kuriteost, selgitab politseiametnik, kes Teie kaebuse registreerib, edasist menetlust. Politsei on kohustatud koostama kirjaliku aruande selle kohta, millist teavet nad on Teile andnud.

Te saate teavet järgmise kohta:

- Teie õigused kriminaalmenetluse ajal;
- organisatsioonid, kelle poole Te võite abi saamiseks pöörduda, ja teenused, mida nad pakuvad;
- kuidas Teil on võimalik kaitset saada;
- riigilt rahalise hüvitise saamise tingimused ja kord;
- tasuta õigusesindaja teenuste kasutamise tingimused ja kord.

Menetluse ajal on Teil võimalik saada teavet eeluurimise edenemise kohta ja juhul kui prokurör otsustab juhtumit kohtusse mitte saata, on Teil võimalik saada vastava otsuse koopia. Selleks peate esitama Teie juhtumit menetlevale politseiametnikule või prokuröri taotluse ja märkima teabe saamiseks postiaadressi Rumeenias või aadressi, kuhu saata e-kiri või elektrooniline sõnum.

Kui prokurör otsustab saata juhtumi kohtusse, kutsutakse Teid kohtusse.

Juhul kui Teid kavatsetakse kohtus üle kuulata, teavitatakse Teid ka Teie järgmistest õigustest ja kohustustest:

- õigus advokaadi abile või vajaduse korral tasuta õigusesindaja teenustele;
- õigus kasutada seadusega lubatud juhtudel vahendaja teenuseid;
- õigus taotleda tõendite esitamist, esitada vastuväiteid ja teha järeldusi kooskõlas seadusega;
- õigus saada teavitatud menetluse edenemisest;
- õigus esitada vajaduse korral eelnev kaebus (teatud liiki kuritegude puhul on õigusrikkuja suhtes algatatud menetluse jätkumiseks vajalik Teie eelneva kaebuse vormis esitatav avaldus). Õigusasutused esitavad selles küsimuses vajaduse korral selgitusi. Eelneva kaebusega taotletakse õigusrikkuja suhtes algatatud kriminaalmenetluse jätkumist. Eelnev kaebus erineb kaebusest, mille Te esitate politseile või prokuröri, et teatada enda suhtes toime pandud kuriteost;
- õigus hakata menetluses tsiviilhagejaks;
- kohustus ilmuda kohale, kui õigusasutus Teid kohale kutsub;
- kohustus teatada aadressi muutmisest;
- õigus sellele, et Teid teavitatakse õigusrikkuja vangi mõistmise või vahi all hoidmise korral õigusrikkuja vabanemisest.

Kas mul on õigus tasuta suulise või kirjaliku tõlke teenustele (kui ma suhtlen politsei või muude ametiasutustega või uurimise või kohtumenetluse ajal)?

Jah. Teil on õigus suulise ja kirjaliku tõlke teenustele kogu kriminaalmenetluse kestel.

Kuidas ametiasutused tagavad, et mina saan aru ja et minust saadakse aru (kui ma olen laps, kui mul on puue)?

Kriminaalmenetluse ajal tuleb puudega isikule olenemata tema staatusest (süüdistatav, kannatanu, tunnistaja) pakkuda tõlgi, psühholoogi ja/või (alaealiste puhul) sotsiaaltöö ja lastekaitse peadirektoraadi (*Direcțiile Generale de Asistență Socială și Protecție a Copilului*) esindaja teenuseid.

Kehtivas õigusraamistikus võivad olemasolevad piirkondlikud sotsiaaltöö ja lastekaitse direktoraadid pakkuda asjaomastele isikutele eriabi ja vajaduse korral ka arstiabi.

Ohvriabi teenused

Sõltuvalt kuriteo laadist (eriti kui kuritegu on toime pandud isiku vastu) võib politseiametnik suunata ohvri psühholoogilise nõustamise teenuse osutaja juurde või soovitada selle teenuse kasutamist.

Kui Te olete langenud teatud liiki kuriteo ohvriks (kriminaalseadustiku artiklites 188 ja 189 sätestatud mõrvakatse või mõrvakatse raskendavil asjaoludel, kriminaalseadustiku artiklis 199 sätestatud koduvägivald, ohvrile kehavigastusi põhjustav tahtlik kuritegu, kriminaalseadustiku artiklites 218–221 sätestatud vägistamine, seksuaalne rünnak, seksuaalvahekord alaealisega või alaealise seksuaalne kuritarvitamine, kriminaalseadustiku artiklis 197 sätestatud alaealise väärkohtlemine või haavatavate isikutega kaubitsemine, haavatavate isikute ärakasutamine või katse seda teha), võite saada psühholoogilist nõustamist (täiskasvanud kuni kolm kuud ja alla 18aastased lapsed kuni kuus kuud), arstiabi või vastavalt vajadusele ükskõik millist muud tasuta abi. Sellist abi pakutakse Teile tasuta vaid siis, kui olete teatanud kuriteost politseile. Pärast politseiametnikule kuriteoteate esitamist võite taotleda abi kriminaalhooldustalitusest.

Kui Te olete koduvägivalla ohver, võite pöörduda abi saamiseks mõne töö ja sotsiaalõiguse ministeeriumi (*Ministerul Muncii și Justiției Sociale*) jaoks töötava perenõustaja poole. Ministeerium pakub koduvägivalla ohvritele mitmesugust abi (psühholoogiline nõustamine, identiteedikaitse jne). Koduvägivalla ohvrina võite ka paluda enda majutamist koduvägivalla ohvrite keskusse, kus Teile pakutakse kaitset ja nõustamist.

Kes osutavad ohvriabi teenuseid?

Sõltuvalt kuriteo liigist on Rumeenias ohvril võimalik saada eritoetust järgmistelt asutustelt.

Kui Te olete koduvägivalla ohver, võite ühendust võtta riikliku naiste ja meeste võrdsete võimaluste ametiga (*Agenția Națională pentru Egalitate de Șanse între Bărbați și Femei*) ning sotsiaaltöö ja lastekaitse peadirektoraadiga.

Kui Te olete alla 18aastane ja olete langenud kuriteo ohvriks, võite ühendust võtta laste õiguste kaitse ja adopteerimise eest vastutava riikliku asutusega (*Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție – ANPDCA*) ning sotsiaaltöö ja lastekaitse peadirektoraadiga.

Kui Te olete inimkaubanduse ohver, võite ühendust võtta siseministeeriumi (*Ministerul Afacerilor Interne – MAI*) juures tegutseva riikliku inimkaubanduse vastase võitluse ametiga (*Agenția Națională împotriva Traficului de Persoane – ANITP*).

On olemas ka hulk valitsusväliseid organisatsioone (vabaühendused), kes pakuvad eri liiki ohvriabi. Asutus, kellega Te ühendust võtate, suunab Teid asjakohase vabaühenduse juurde.

Kui Te olete langenud sellise vägivaldte o h v r i k s nagu kriminaalseadustiku artiklites 188 ja 189 sätestatud mõrvakatse või mõrvakatse raskendavil asjaoludel, kriminaalseadustiku artiklis 199 sätestatud koduvägivald, ohvrile kehavigastusi põhjustav tahtlik kuritegu, kriminaalseadustiku artiklites 218–221 sätestatud vägistamine, seksuaalne rünnak, seksuaalvahekord alaealisega või alaealise seksuaalne kuritarvitamine, kriminaalseadustiku artiklis 197 sätestatud alaealise väärkohtlemine või haavatavate isikutega kaubitsemine, haavatavate isikute ärakasutamine või katse seda teha, võite pöörduda abi saamiseks kriminaalhooldustalituse poole.

Kas politsei suunab mu automaatselt ohvriabi teenuste osutaja juurde?

Jah, õigusasutus peab suunama Teid selliste teenuste osutaja juurde.

Kuidas on kaitstud minu eraelu puutumatus?

Nii kriminaaluurimise kui ka kohtumenetluse ajal võivad õigusasutused juhul, kui nad leiavad, et Teie eraelu puutumatus või väärkus võib saada Teie esitatava teabe tõttu või muul põhjusel kahjustada, võtta omal algatusel või Teie taotluse korral Teie konfidentsiaalsuse ja eraelu puutumatus kaitsmiseks meetmeid, näiteks

- kaitsta Teie isikuandmeid;

- kui muudest meetmetest ei piisa, kasutada Teie ärakuulamisel Teie häält ja välimust moonutavat audiovisuaalset seadet, ilma et Teil tuleks endal kohal viibida;
- muuta kohtuistung kogu Teie küsitlemise ajaks kinniseks.

Lisaks võib kohus keelata kohtumenetluse vältel selliste tekstide, joonistuste, fotode või kujutiste avaldamise, mis võivad paljastada Teie isiku.

Samuti võib kohus kuulutada kohtuistungi kinniseks, kui avalik istung võib kahjustada Teie väarikust või eraelu puutumatus.

Kriminaalhooldustalituste töötajad peavad hoidma enda käsutuses olevad andmed oma ametikohustuste täitmisel konfidentsiaalsetena. Kriminaalmenetluse raames õigusasutustele esitatava teabe puhul tehakse sellest eeskirjast erand. Nii oma tööülesannete täitmisel kui ka ühiskondlikus elus peavad nõustajad, ameti juhid ja inspektorid säilitama kõigi enda käsutuses olevate dokumentide konfidentsiaalsuse. Ametis registreeritud juhtumitega ning ameti tegevuse korraldamise ja elluviimisega seotud teabe meediale kättesaadavaks tegemisel tuleks arvesse võtta teenusesaajate isikuandmete konfidentsiaalsust.

Kas ma pean kuriteost teatama enne, kui ma saan kasutada ohvriabiteenuseid?

Et saada juurdepääs ohvriabiteenustele, peate teatama kuriteost asjakohasele asutusele.

Isikukaitse juhul, kui ma olen ohus

Millist liiki kaitset on võimalik saada?

Nii kriminaaluurimise kui ka kohtumenetluse käigus on Teil õigus kaitsemeetmetele, kui õigusasutused leiavad, et Te võite olla ohus.

On väga oluline teada, et kui õigusasutused leiavad, et Te võite olla Teie esitatava teabe tõttu või muul põhjusel ohus, võivad nad võtta Teie taotluse korral või omal algatusel Teie kaitsmiseks teatud meetmeid, näiteks

- tagada Teie kodu või ajutise peavarju valve või turvalisuse;
- tagada Teile või Teie pereliikmetele reisimise ajaks saatja ja kaitse;
- kaitsta Teie isikuandmeid (isikuandmed võib Teie identiteedi varjamiseks toimikust välja jätta, määrates kindlaks, et see teave on salastatud);
- kui muudest meetmetest ei piisa, kasutada Teie ärakuulamisel Teie häält ja välimust moonutavat audiovisuaalset seadet, ilma et Teil tuleks endal kohal viibida (nii ei pea Te ilmuma politseiametniku, prokurööri või kohtuniku ette ega pea viibima õigusrikkujaga samas paigas);
- muuta kohtuistung kogu Teie küsitlemise ajaks kinniseks.

Lisaks võib kohus keelata kohtumenetluse vältel selliste tekstide, joonistuste, fotode või kujutiste avaldamise, mis võivad paljastada Teie isiku.

Peale selle, kui Te olete kriminaalmenetluses tunnistaja või kui Te – isegi kui Te ei ole juhtumiga seotud – esitate teavet, mis aitab õigusasutusel lahendada raske kuriteoga seotud juhtumit või ära hoida märkimisväärse kahju tekkimise, võite paluda eeluurimist teostavalt politseiametnikult või prokurörikt enda lülitamist tunnistajakaitse programmi. See programm hõlmab suurt hulka meetmeid, nagu

- identiteedi salastamine, sealhulgas osalemine kohtuistungitel nii, et Teie häält või välimust moonutatakse;
- politsei kaitse Teie kodule ning politseieskort, kui Teil tuleb minna kriminaaluurimist teostavasse asutusse;
- ümberpaigutamine;
- identiteedi, sealhulgas vajaduse korral Teie välimuse muutmine.

Kui Te liitute tunnistajakaitse programmiga, on Teil võimalik saada täiendavat abi, näiteks

- sulandumisel teistsugusesse sotsiaalsesse keskkonda;
- uue kutsekvalifikatsiooni omandamisel;
- uue töökoha leidmisel;
- rahalist abi kuni uue töökoha leidmiseni.

Vajaduse korral võivad tunnistajakaitse programmiga liituda ka Teie esimese astme sugulased (Teie lapsed või vanemad) ja Teie abikaasa.

Kui Te ei ole liitunud tunnistajakaitse programmiga kriminaaluurimise käigus, võite taotleda sellega liitumist kohtumenetluse ajal.

Sõltuvalt kuriteo liigist on saadaval lisakaitse:

- Kui Te olete koduvägivalla ohver, võite paluda kohtul keelata õigusrikkujal jääda teie ühisesse koju. Teise võimalusena võidakse Teid kui ohvrit majutada koduvägivalla ohvrite keskusesse. Sellist majutust saab kasutada vaid kiireloomulistel juhtudel, kui Teie turvalisuse tagamiseks on vaja Teid õigusrikkujast isoleerida, või kui selleks on Teie juhtumit käsitleva perenõustaja kirjalik nõusolek. Kõnealus keskkuses pakutakse Teile tasuta majutust, toitu, arstiabi, psühholoogilist nõustamist ja õigusabi.
- Kui Te olete inimkaubanduse ohver, võidakse Teid majutada ohvrikaitse keskusesse. Majutust pakutakse tavaliselt kuni kümme päeva, kuid kohus võib pikendada Teie keskuses viibimist kuni menetluse lõpuni. Vajaduse korral võib politsei pakkuda kriminaalmenetluse ajal füüsilist kaitset. Kui Te olete inimkaubanduse ohver, ei ole kohtuistung avalik.

Kui Te olete enda arvates ohus, peaksite teavitama sellest politseiametnikku, prokurööri või kohtunikku ning andma talle nii palju teavet kui võimalik.

Eespool nimetatud meetmed on kohaldatavad nii kriminaaluurimise etapis kui ka kohtumenetluse ajal.

Kes mulle kaitset pakub?

Teid kaitseb Rumeenia politsei.

Kas keegi annab mu juhtumile hinnangu, et selgitada välja, kas kurjategija võib mind ka edaspidi ohustada?

Kui Te olete kriminaalmenetluse lõppedes ikka veel ohus, kaaluvad õigusasutused, kas oleks mõistlik lülitada Teid tunnistajakaitse programmi, kui Te juba ei ole selle programmiga liitunud.

Inimkaubanduse ohvrite puhul hindavad ohtu politsei eristruktuurid.

Kas keegi annab minu juhtumile hinnangu, et selgitada välja, kas kriminaalõigussüsteem võib põhjustada mulle täiendavat kahju (uurimise ja kohtumenetluse ajal)?

Jah, Teie juhtumit võidakse hinnata. Näiteks teatud kuriteo (koduvägivalla, vägistamise, seksuaalse rünnaku jne) ohvri kuulavad ära vaid samast soost isikud, kui ohver seda taotleb.

Et vältida ohvrile täiendava kahju tekitamist, küsitletakse ohvrit õigusasutuses teist korda üksnes juhul, kui see on kriminaalmenetluses tingimata vajalik.

Vältimaks sellise korduva ärakuulamisega ohvrile täiendava kahju tekitamist, on kriminaalmenetlust käsitlevates õigusaktides sätestatud, et kannatanu, kes on esitanud kuriteo kohta kaebuse, tuleks ära kuulata kohe või kui see ei ole võimalik, pärast kaebuse esitamist tarbetu viivitusega.

Ohvrile tuleb kasuks ka see, et teda ei teavitata õigusrikkuja vabastamisest, kui ta ei ole seda teavitamist eraldi taotlenud.

Millist kaitset pakutakse väga haavatavatele ohvritele?

Kui Te olete haavatav ohver, võidakse Teie suhtes kohaldada kaitsemeetmeid, mida on kirjeldatud eespool tunnistajakaitset käsitlevates vastustes.

Ma olen alaealine. Kas mul on erioigused?

Kui Te olete laps, kes on langenud ärakasutamise, vägivalla, kuritarvitamise, hooletuse, väärkohtlemise või mis tahes muu kuriteo ohvriks, võib teatada kuriteost politseile ükskõik kes, sealhulgas võite teha seda ise.

Alaealisi peetakse kohe algusest peale haavatavateks ohvriteks ja ametiasutused peaksid teavitama Teid kaitsemeetmetest, millele Teil on õigus.

Alaealised võivad abi saada laste õiguste kaitse ja adopteerimise eest vastutavalt riiklikult asutuselt. Kui Te olete ohus, võite taotleda kohtu määrust, mis annab Teile õiguse majutusele kohas, kus Teil on võimalik saada kaitset (nt mõnes teises peres või spetsiaalses keskkuses).

Kui Teid kutsutakse kriminaalasju menetlevasse uurimisasutusse ja Te olete noorem kui 14aastane, peab Teiega kaasas olema Teie vanem või eestkostja. Kui Teie vanem või eestkostja on kriminaalmenetlusega seotud või võib olla huvitatud Teie ütluste mõjutamisest, toimub küsitlemine sugulase või mõne muu politseiametniku/prokuröri/kohtuniku määratud isiku juuresolekul.

Peale selle võivad õigusasutused otsustada, et kohal peaks olema psühholoog, kes Teid küsitlemise käigus abistab. Te võite seda õigusasutustelt ka ise taotleda.

Küsitlemine tuleb salvestada või – kui see ei ole võimalik – panna kirja aruandesse.

Teid võib ära kuulata sama isik spetsiaalselt rajatud / kohandatud ruumis, kui selline ruum on olemas.

Teatud kuritegude uurimisel võib küsitlemist teostada vaid isik, kes on ohvriga samast soost. Teiega võib kaasas olla ka Teie enda valitud isik.

Teil on kogu menetluse vältel õigus õigusesindajale. Kui Teil õigusnõustajat ei ole, aitab kohus Teil selle endale leida. Kui Teie pere ei suuda maksta nõustaja teenuste eest, on Teil õigus tasuta õigusabile.

Mu pereliige suri kuriteo tagajärjel. Millised on minu õigused?

Kriminaalseadustiku artiklites 188 ja 189 nimetatud mõrva või raskendavail asjaoludel toime pandud mõrva, samuti surmaga lõppenud tahtliku kuriteo tagajärjel surnud isiku abikaasal, lapsel ja ülalpeetaval on õigus saada tasuta õigusabi ja riigilt rahalist hüvitist.

Tasuta õigusabi on kättesaadav ka teist liiki kuritegude puhul, kui ohvri igakuine sissetulek pereliikme kohta ei ole suurem riiklikust miinimumbrutopalgast aastal, mil tasuta õigusabi taotlus esitatakse.

Mu pereliige langes kuriteo ohvriks. Millised on mu õigused?

Vt eespool esitatud teave.

Kas mul on võimalik kasutada vahendust? Millistel tingimustel? Kas vahenduse ajal tagatakse minu turvalisus?

Vahendusmenetlus on võimalik vaid kriminaalõiguses loetletud kergemate kuritegude puhul. Menetlust saab kasutada üksnes juhul, kui mõlemad – nii Teie kui ka õigusrikkuja – on nõus selles osalema. Vahendusmenetluse jooksul kutsutakse Teid mitmele kohtumisele õigusrikkujaga, et arutada lepitamisvõimalusi. Kohtumiste läbiviimist hõlbustab isik, keda kutsutakse vahendajaks. Kui menetlus lõpeb lepitamisega, võite oma õigusrikkuja suhtes esitatud kaebuse tagasi võtta ja juhtum lõpetatakse. Ent kui menetlus ei ole olnud edukas, jätkub kriminaalmenetlus, justkui vahendusmenetlust ei oleks toimunudki.

Kust ma leian õigusaktid, milles on sätestatud minu õigused?

- Seadus nr 135/2010 kriminaalmenetluse seadustiku kohta (muudetud ja täiendatud kujul) (*Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală*)
 - Seadus nr 678/2001 inimkaubanduse ennetamise ja inimkaubanduse vastu võitlemise kohta (muudetud ja täiendatud kujul) (*Legea nr. 678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane*)
 - Valitsuse otsus nr 1216/2001, millega kiidetakse heaks riiklik inimkaubanduse vastase võitluse tegevuskava (*Hotărârea de Guvern nr. 1.216/2001 privind aprobarea Planului național de acțiune pentru combaterea traficului de ființe umane*)
 - Seadus nr 211/2004 teatud meetmete kohta, millega kaitstakse kuriteoohvreid (muudetud ja täiendatud kujul) (*Legea 211 /2004 privind unele măsuri pentru asigurarea protecției victimelor infracțiunilor*)
 - Valitsuse 2007. aasta otsus nr 1238/10, millega kiidetakse heaks inimkaubanduse ohvritele abiteenuste osutamise riiklikud standardid (*Hotărârea Guvernului nr. 1238 din 10 octombrie 2007 pentru aprobarea Standardelor naționale specifice pentru serviciile specializate de asistență a victimelor traficului de persoane*)
 - Seadus nr 217/2003 koduvägivalla ennetamise ja koduvägivalla vastu võitlemise kohta (muudetud ja täiendatud kujul) (*Legea 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței în familie*)
 - Seadus nr 272/2004 laste õiguste edendamise ja kaitsmise kohta (muudetud ja täiendatud kujul) (*Legea 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului*)
 - Seadus nr 682/2002 tunnistajakaitse kohta (muudetud ja täiendatud kujul) (*Legea 682/2002 privind protecția martorilor*)
 - Seadus nr 192/2006 vahenduse ja vahendaja kutseala korraldamise kohta (muudetud ja täiendatud kujul) (*Legea 192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator*)
-

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 17/10/2018

2 - Kuriteost teatamine ja minu õigused uurimisevõi kohtumenetluse ajal

uidas ma pean kuriteost teatama?

Kui Te olete langenud kuriteo ohvriks, võite teatada sellest politseile (või prokurörile) suuliselt või kirjalikult. Te võite lasta ka mõnel teisel isikul kuriteost teatada, kui olete teda selleks kirjalikult volitanud. Allkirjastatud kirjalikus vormis volituslisatakse menetlustoimikusse.

Kuriteost võib teatada Teie asemel ka Teie abikaasa, laps või advokaat. Kui Te olete koduvägivallaohver, võib politseile kaebuse esitada ükskõik milline pereliige.

Samuti võite teatada kuriteost, kui olete kuriteo tagajärjel surnud isiku abikaasa või täiskasvanud laps.

Kui Te otsustate teatada kuriteost suuliselt, peate minema politseijaoskonda. Politseiametnik, kes Teie kuriteoteate vastu võtab, registreerib selle ja palub Teil anda oma allkirja. Allkirjastatud peab olema ka kirjalik kuriteoteade.

Kuriteoteade peab sisaldama Teie nime, ametit, kodust aadressi ja toimunu üksikasjalikku kirjeldust. Kui õigusrikkuja isik on Teile teada, peate esitama kogu teabe, mis Teil tema kohta on, ja kõik vahejuhtumiga seotud tõendid. Kuriteo uurimise ajal võite anda juhtumi kohta lisateavet.

Kui Te ei räägi või ei mõista rumeenia keelt, võite esitada kuriteoteate keeles, mida oskate, ja õigusasutus laseb selle ära tõlkida. Sellisel juhul võite paluda, et Teile saadetav kohtukutse oleks keeles, millest Te aru saate.

Kuidas ma oma juhtumi kohta teavet saan?

Pärast Teie kuriteoteate saamist edastab politsei juhtumi prokurörile, kes määrab juhtumile kordumatu numbri.

Kui Te olete teatanud kuriteost, saate jälgida oma juhtumi menetlemise kulgu, esitades selleks kirjaliku taotluse, millesse on märgitud postiaadress Rumeenias, kuhu ametiasutused peaksid saatma asjaomase teabe, või aadress, kuhu saata seda teavet sisaldav e-kiri või elektrooniline sõnum.

Kui prokurör otsustab juhtumi kohtusse viia, on Teil õigus tutvuda kohtumenetluse käigus kohtu ruumides toimikuga. Lisaks palutakse Teil ilmuda kohtusse.

Kas mul on õigus õigusabile (uurimise või kohtumenetluse ajal)? Millistel tingimustel?

Kui Te olete kannatanu, on Teil õigus saada õigusabi või kasutada esindajat.

a) Teil on kogu kriminaalmenetluse kestel õigus sellele, et Teid abistab Teie enda valitud õigusnõustaja, kellele Te ka ise maksate. Kui süüdistatav mõistetakse süüdi, saate õigusnõustaja kasutamiseks tekkinud kulud süüdimõistetult sisse nõuda.

b) Soovi korral võite kasutada kogu kriminaalmenetluse vältel esindajat, välja arvatud juhul, kui Teie kohalviibimine on kohustuslik või kui prokurör või kohtunik peab Teie kohalolekut vajalikuks (nt Teie ülekuulamiseks).

c) Teatud juhtudel võidakse kriminaalmenetluse raames anda tasuta õigusabi:

- kui prokurör või kohtunik leiab, et Te ei suuda enda kaitsmise eest ise hoolt kanda, ja Teil ei ole tasulist õigusnõustajat;
- kui Te olete alaealine ja Teil ei ole veel täielikku teovõimet (abiellumise või kohtuotsusega);
- kui Te olete langenud sellise kuriteo ohvriks nagu mõrvakatse või mõrvakatse raskendavil asjaoludel, kehavigastus, ohvrile kehavigastusi põhjustav tahtlik kuritegu (kehavigastuse mõiste on määratletud kriminaalseadustikus), vägistamine, seksuaalne rünnak, seksuaalvahekord alaealisega või alaealise seksuaalne kuritarvitamine;
- kui Te olete mõrva, raskendavil asjaoludel toime pandud mõrva või mõne muu tahtliku kuriteo tagajärjel surnud isiku abikaasa, laps või ülalpeetav;
- taotluse korral, kui Te olete mõne muu kuriteo ohver ja Teie igakuine sissetulek pereliikme kohta ei ole suurem riiklikust miinimumbrutopalgast. Tasuta õigusabi taotlus tuleks esitada sellele kohtule, kelle tööpiirkonnas Te elate.

Tasuta õigusabi on nimetatud juhtudel kättesaadav vaid siis, kui olete teatanud kuriteost politseile või prokurörile 60 päeva jooksul pärast kuriteo toimepanekut või, kui Teil ei olnud võimalik kuriteost teatada, 60 päeva jooksul pärast seda, kui teatamist takistavad asjaolud ära langesid.

Kui soovite saada tasuta õigusabi, peate esitama taotluse kas prokurörile või kohtule, kes astub vajalikud sammud. Tasuta õigusabi on Teile kättesaadav kuni kriminaalmenetluse lõpuni.

Kas mul on õigus nõuda kulude hüvitamist (uurimises või kohtumenetluses osalemise eest)? Millistel tingimustel?

Te võite nõuda oma õiguskulude hüvitamist. Kohus otsustab, milline osa Teie kuludest hüvitatakse ja kes seda teeb.

Kui Te osalete menetluses kannatanuna või tsiviilhagejana (kui Teie tsiviilhagi on lubatud) ning süüdistatav mõistetakse süüdi, mõistetakse kohtualuselt (isegi kui talle teatud põhjusel karistust ei määrata) Teie õiguskulud välja.

Kas ma võin edasi kaevata, kui juhtumi uurimine lõpetatakse enne kohtusse jõudmist?

Kui prokurör otsustab lõpetada juhtumi seda kohtusse viimata, võite tema otsuse edasi kaevata 20 päeva jooksul pärast sellise otsuse koopia saamist. Te peate esitama oma apellatsioonkaebuse kõrgema astme prokurörile.

Kui kõrgema astme prokurör lükkab Teie kaebuse tagasi, võite esitada tema otsuse peale apellatsioonkaebuse ringkonnakohtu eelkoja kohtunikule.

Kas ma võin osaleda kohtumenetluses?

Te võite osaleda kriminaalmenetluses

ohvrina (kannatanuna) –

kui Te olete kandnud kuriteo tõttu kahju, võite osaleda menetluses ohvrina ja Teil on hulk allpool kirjeldatud menetlusõigusi;

tunnistajana –

kui Te ei soovi osaleda kriminaalmenetluses kannatanuna, peaksite teavitama sellest Teie juhtumit menetlevat õigusasutust, kes võib vajaduse korral ikkagi kutsuda Teid ärakuulamisele kui tunnistaja. Kui Teid kutsutakse tunnistajana ärakuulamisele, peate kohale ilmuma ja ära rääkima kõik, mida Te juhtumi kohta teate;

tsiviilhagejana –

kui Te soovite nõuda kuriteoga tekitatud kahju eest hüvitist, peate esitama tsiviilhagi, millega Teist saab kriminaalmenetluses tsiviilhageja.

Kohtuistungid on üldjuhul üldsusele avatud ja Te võite neil viibida, olenemata oma rollist menetluses. Kohus võib siiski otsustada pidada kinnise istungi, kui selle otsuse tegemiseks on piisavalt põhjust. Sellisel juhul on Teil võimalik viibida istungil vaid siis, kui olete kannatanu või tsiviilhageja.

Teie kohalolek kohtusaalis on kohustuslik üksnes juhul, kui Teid on kutsutud küsitlemisele (nt tunnistajana).

Milline on minu ametlik roll õigussüsteemis? Kas ma olen või kas ma saan valida, et ma olen: ohver, tunnistaja, tsiviilhageja või erasüüdistaja?

Kui Te olete langenud kuriteo ohvriks, võib Teil olla kohtusüsteemis üks järgmistest rollidest:

ohver (kannatanu) –

kui Te olete kandnud kuriteo tõttu kahju, võite osaleda menetluses ohvrina ja Teil on hulk allpool kirjeldatud menetlusõigusi;

tsiviilhageja –

kui Te soovite nõuda kuriteoga tekitatud kahju eest hüvitist, võite esitada tsiviilhagi, millega Teist saab kriminaalmenetluses tsiviilhageja;

tunnistaja –

kui Te ei soovi osaleda kriminaalmenetluses kannatanuna, peaksite teavitama sellest Teie juhtumit menetlevat õigusasutust, kes võib vajaduse korral ikkagi kutsuda Teid ärakuulamisele kui tunnistaja. Sellisel juhul kutsutakse Teid ülekuulamisele ja Teil palutakse anda vahejuhtumi kohta üksikasjalikku teavet. Teie kohalolek ülekuulamisel on kohustuslik, kui Teid on selleks kohtusse kutsutud.

Millised on minu õigused ja kohustused seoses minu rolliga?

Kui Te osalete kriminaalmenetluses *kannatanuna/tsiviilhagejana*, on Teil hulk menetlusõigusi.

Kriminaaluurimise ajal

– Teil on õigus nõuda kuriteoga tekitatud kahju eest hüvitist. Selleks peate hakkama kriminaalmenetluses tsiviilhagejaks või esitama eraldi tsiviilhagi. Võite hakata tsiviilhagejaks ükskõik millal kriminaaluurimise jooksul.

Selleks peate esitama juhtumit menetlevale politseiametnikule või prokurörile suulise või kirjaliku taotluse. Taotluses tuleks täpsustada, millist hüvitist Te nõuate, ning esitada hüvitise nõudmise põhjused ja seonduvad tõendid.

Prokurör või politseiametnik teavitab Teid võimalusest hakata menetluses tsiviilhagejaks Teie esimesel küsitlemisel.

– Teil on õigus nõuda õiguskulude hüvitamist. Kohus otsustab, milline osa Teie kuludest hüvitatakse ja kes seda teeb.

Kui Te osalete menetluses kannatanuna või tsiviilhagejana (kui Teie tsiviilhagi on lubatud) ning süüdistatav mõistetakse süüdi, mõistetakse kohtualuselt (isegi kui talle teatud põhjusel karistust ei määrata) Teie õiguskulud välja.

– Teil on õigus saada teavet uurimise edenemise kohta ja juhul, kui prokurör otsustab juhtumit kohtusse mitte saata, on Teil õigus saada vastava otsuse koopia. Selleks peate esitama juhtumit menetlevale politseiametnikule või prokurörile taotluse ja märkima teabe saamiseks postiaadressi Rumeenias või aadressi, kuhu saata e-kiri või elektrooniline sõnum. Kui prokurör otsustab saata juhtumi kohtusse, kutsutakse Teid kohtusse.

– Teil on õigus suulise ja kirjaliku tõlke teenustele, kui Te ei räägi või ei mõista rumeenia keelt. Kui Te ei räägi rumeenia keelt, võimaldatakse Teil kasutada kogu kriminaalmenetluse kestel tasuta tõlki.

– Teil on õigus saada kogu kriminaalmenetluse vältel abi advokaadilt. Teatud juhtudel (nt kui prokurör leiab, et Te ei suuda enda kaitsmise eest ise hoolt kanda, kui Te olete alaealine ja ei ole veel omandanud täielikku teovõimet, kui Te olete teatud kuriteo ohver, kui Teie sissetulek jääb allapoole teatavat künnist jne (vt eespool)) on Teil õigus saada tasuta õigusabi.

– Teil on õigus kasutada kogu kriminaalmenetluse vältel esindajat, välja arvatud juhul, kui Teie kohalviibimine on kohustuslik või kui prokurör või kohtunik peab Teie kohalolekut vajalikuks (nt Teie ärakuulamiseks).

– Teil või Teie nõustajal on õigus tutvuda toimikuga. Toimikuga tutvumisel kehtivad siiski teatud reeglid, millest Teid teavitab prokuratuuri kantselei.

– Teil on õigus olla kutsutud juhtumit menetleva politseiametniku või prokuröri teostatavale küsitlemisele. Võite taotleda luba selleks, et küsitlemise ajal oleks Teie kõrval nii Teie õigusesindaja kui ka Teie enda valitud isik, kelle kohalolekust küsitlemisel oleks Teie meelest abi. Õigusasutus võib Teie taotluse tagasi lükata vaid mõistlikel alustel.

Kui Te teatate enda suhtes toime pandud kuriteost, peab õigusasutus Teid kohe ära kuulama. Kui see ei ole võimalik, tuleb Teid pärast kuriteost teatamist ära kuulata nii ruttu kui võimalik.

Olles langenud sellise kuriteo ohvriks nagu koduvägivald, vägistamine või muud liiki seksuaalne rünnak, alaealise väärkohtlemine, ahistamine või seksuaalne ahistamine, nagu ka mis tahes muul juhul, kui Teil tuleb kaitsta oma eraelu puutumatumust, võite paluda, et Teid kuulaks ära Teiega samast soost isik. Õigusasutus võib Teie taotluse tagasi lükata vaid mõistlikel alustel.

– Teil on õigus esitada tõendeid ja ükskõik milliseid juhtumi lahendamise seotud nõudeid. Te võite teha seda küsitlemise käigus või Teie juhtumit menetlevale õigusasutusele esitatavas eraldi avalduses.

– Kui õigusrikkuja on vahi alla võetud ja ta seejärel vabastatakse, on Teil õigus sellele, et Teid tema vabastamisest teavitatakse. Teile antakse teada sellest õigusest Teie esimesel küsitlemisel, kus küsitakse, kas Te soovite enda teavitamist õigusrikkuja vabastamisest.

– Te võite esitada oma juhtumi raames tehtud toiminguga seoses apellatsioonkaebuse. Kui toimingu on sooritanud politseiametnik, tuleks kaebus esitada juhtumit menetlevale prokurörile, kui aga juhtumit menetlev prokurör, tuleks kaebus esitada kõrgema astme prokurörile.

Kui Te kaebate edasi prokuröri otsuse kriminaalasi lõpetada ja Teie apellatsioonkaebus lükatakse tagasi, võite esitada tagasilükkamisotsuse peale apellatsioonkaebuse eelkoja kohtunikule.

Kriminaalmenetluse ajal

– Teil on õigus nõuda kuriteoga tekitatud kahju eest hüvitist. Selleks peate hakkama kriminaalmenetluses tsiviilhagejaks või esitama eraldi tsiviilhagi.

Kui Te olete osalenud kriminaaluurimises tsiviilhagejana, võite säilitada kohtumenetluses sama staatuse.

Kui Te ei ole osalenud kriminaaluurimises tsiviilhagejana, võite kohtumenetluses selleks siiski hakata, enne kui algab küsitlemine. Kui Teid kutsutakse kohtusse esimesele ära kuulamisele, teavitatakse Teid sellest.

Te võite taotleda kohtult tsiviilhagejaks hakkamist suuliselt või esitada selleks kirjaliku taotluse. Taotluses tuleks täpsustada, millist hüvitist Te nõuate, ning esitada hüvitise nõudmise põhjused ja seonduvad tõendid.

– Teil on õigus nõuda õiguskulude hüvitamist. Kohus otsustab, milline osa Teie kuludest hüvitatakse ja kes seda teeb.

Kui Te osalete menetluses kannatanuna või tsiviilhagejana (kui Teie tsiviilhagi on lubatud) ning süüdistatav mõistetakse süüdi, mõistetakse kohtualuselt (isegi kui talle teatud põhjusel karistust ei määrata) Teie õiguskulud välja.

– Teil on õigus suulise ja kirjaliku tõlke teenustele, kui Te ei räägi või ei mõista rumeenia keelt. Kui Te ei räägi rumeenia keelt, võimaldatakse Teil kasutada kogu kriminaalmenetluse kestel tasuta tõlki.

– Teil on õigus saada kogu kriminaalmenetluse vältel abi advokaadilt. Teatud juhtudel (nt kui prokurör leiab, et Te ei suuda enda kaitsmise eest ise hoolt kanda, kui Te olete alaealine ja ei ole veel omandanud täielikku teovõimet, kui Te olete teatud kuriteo ohver, kui Teie sissetulek jääb allapoole teatavat künnist jne (vt eespool)) on Teil õigus saada tasuta õigusabi.

– Teil on õigus kasutada kogu kriminaalmenetluse vältel esindajat, välja arvatud juhul, kui Teie kohalviibimine on kohustuslik või kui prokurör või kohtunik peab Teie kohalolekut vajalikuks (nt Teie ära kuulamiseks).

– Teil või Teie nõustajal on õigus tutvuda toimikuga. Toimikuga tutvumisel kehtivad siiski teatud eeskirjad, millest Teid teavitab kohtu kantselei.

– Teil on õigus olla kohtumenetluse käigus ära kuulatud. Kohus kutsub Teid ära kuulamisele ja Teie esitatakse kuriteoga seotud küsimusi. Samuti palutakse Teil ära rääkida kõik, mida Te vahejuhtumi kohta mäletate.

– Teil on õigus esitada kohtualusele, tunnistajatele ja ekspertidele nende ülekuulamise küsimusi.

– Teil on õigus esitada vastuväiteid ja teha järeldusi juhtumiga seotud küsimustes.

– Teil on õigus esitada tõendeid ja ükskõik milliseid juhtumi lahendamise seotud nõudeid.

– Kui õigusrikkuja on vahi alla võetud või mõistetud karistust kandma, on Teil õigus sellele, et Teid teavitatakse õigusrikkuja vabastamisest. Kui Te ei ole taotlenud enda teavitamist õigusrikkuja vabastamisest kriminaaluurimise raames toimunud esimesel küsitlemisel, kui Teid sellest õigusest teavitati, võite taotleda seda kohtult kas suuliselt või kirjalikult kohtumenetluse ajal.

– Teid teavitatakse tehtud otsusest ja Teil on õigus otsus edasi kaevata.

Kannatanul, tsiviilhagejal ja tunnistajal on kriminaalmenetluses ka hulk kohustusi, mis tulenevad õigusasutuste vajadusest selgitada juhtumi puhul välja tõde ja õigusrikkuja vastutusele võtta:

– kohustus ilmuda politseiametniku, prokuröri või kohtuniku ette, kui Teid kutsutakse ütlusi andma;

– kohustus ära rääkida kõik, mida Te vahejuhtumi kohta teate; Te peaksite olema teadlik sellest, et õigusasutustele valeandmete esitamise korral võidakse Teid süüdistada ja süüdi mõista valeütluste andmisel. Kohtualuse abikaasa või lähedasena võite ütluste andmisest keelduda. Samuti võite keelduda vastamast, kui küsimused on seotud ametisaladusega, mida Te olete kohustatud hoidma;

– kohustus teavitada õigusasutusi kontaktandmete muutumisest, et nad saaksid Teile helistada ja saata Teile menetlusega seotud teateid;

– kohustus käituda viisakalt ja suhtuda istungitesse aupaklikult. Vastasel juhul võib kohus anda korralduse Teid kohtusaalist välja viia.

Nii kriminaaluurimise kui ka kohtumenetluse ajal on Teil õigus kaitsemeetmetele, kui õigusasutused leiavad, et Te võite olla ohus, või kui Te olete sellise kuriteo ohver, mis võib kahjustada Teie eraelu puutumatus või väärikut.

On väga oluline teada, et kui õigusasutused leiavad, et Te võite olla Teie esitatava teabe tõttu või muul põhjusel ohus või et Teie eraelu puutumatus või väärikut võib saada kahjustada, võivad nad võtta Teie taotluse korral või omal algatusel Teie kaitse tagamiseks teatud meetmeid, näiteks

- tagada Teie kodu või ajutise peavarju valve või turvalisuse;
- tagada Teile või Teie pereliikmetele reisimise ajaks saatja ja kaitse;
- kaitsta Teie isikuandmeid;
- kui muudest meetmetest ei piisa, kasutada Teie ärakuulamisel Teie häält ja välimust moonutavat audiovisuaalset seadet, ilma et Teil tuleks endal kohal viibida;
- muuta kohtuistung kogu Teie küsitlemise ajaks kinniseks.

Kohus võib otsustada kuulutada istungi kinniseks, kui seda peetakse vajalikuks, et Teid kohtumenetluse ajal kaitsta. Te võite seda ka ise kohtunikult paluda.

Lisaks võib kohus keelata kohtumenetluse vältel selliste tekstide, joonistuste, fotode või kujutiste avaldamise, mis võivad paljastada Teie isiku.

Kui Te olete *tunnistaja*, on Teil õigus ka muudele tunnistajakaitse tagamise vahenditele. Kui Te olete enda arvates ohus, peaksite teavitama sellest politseiametnikku, prokuröri või kohtunikku ning andma talle nii palju teavet kui võimalik.

Kas ma võin kohtumenetluse ajal teha avalduse või anda tunnistusi? Millistel tingimustel?

Jah. Kui Te olete otsustanud menetluses osaleda, võib nii prokurör/politseiametnik kui ka kohus Teid kannatanuna/tsiviilhagejana ära kuulata.

Prokurör või politseiametnik kutsub Teid küsitlemiseks oma ametiruumidesse ning kohtumenetluse ajal kutsutakse Teid menetluse raames toimuvale ärakuulamisele.

Millist teavet mulle antakse kohtumenetluse ajal?

Kriminaaluurimise ajal võite saada teavet, mis käsitleb juhtumi menetlemisel tehtavaid edusamme, ja koopia prokuröri otsusest selle kohta, kas oleks mõistlik suunata juhtum kohtusse. Selleks peate esitama juhtumit menetlevale politseiametnikule või prokurörile taotluse ja märkima teabe saamiseks postiaadressi Rumeenias või aadressi, kuhu saata e-kiri või elektrooniline sõnum.

Kohtumenetluse ajal kutsutakse Teid esimesele istungile ja Teid teavitatakse sellest, et Teil on võimalik hakata menetluses tsiviilhagejaks. Järgmistele istungitele Te enam kutset ei saa. Te saate teavet juhtumi menetlemisel tehtavate edusammude ja järgmiste istungite toimumise kuupäevade kohta istungitel käies ja toimikuga tutvudes. Kui Teid on vaja küsitleda, saate Te siiski kutse.

Teile saadetakse tehtud otsuse koopia.

Kui Te ei mõista rumeenia keelt, esitatakse Teile otsuse kokkuvõtte (ülevaade kohtu otsusest ilma ulatuslike põhjendusteta) keeles, millest Te aru saate. Põhjendused esitatakse Teile rumeenia keeles ja Te võite kasutada Teile kättesaadavaid tõlketeenuseid, et lasta need ära tõlkida.

Kas mul on võimalik tutvuda menetlustoimikuga?

Jah, Teil või Teie nõustajal on õigus tutvuda toimikuga. Selleks peate minema selle prokuratuuri või kohtu kantseleisse, kus Teie toimikut hoitakse, ja esitama vastava taotluse.

Toimikuga tutvumisel kehtivad siiski teatud eeskirjad, millest Teid teavitab kantselei.

Teil on õigus saada teavet tunnistajakaitse programmiga liitumise tingimuste ja korra kohta.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

3 - Minu õigused pärast kohtumenetlust

as mul on õigus otsus edasi kaevata?

Kohtumenetlus lõpeb otsusega, millega kohus võib süüdistatava süüdi või õigeks mõista, loobuda tema karistamisest või karistamise edasi lükata või kriminaalmenetluse lõpetada. Otsus tehakse teatavaks avalikul kohtuistungil. Kui Te olete osalenud kohtumenetluses kannatanuna ja/või tsiviilhagejana, saate kohtuotsuse koopia postiga.

Kui Te ei ole kohtu otsusega rahul, võite selle edasi kaevata. Te saate esitada apellatsioonkaebuse vaid siis, kui olete osalenud menetluses kannatanu või tsiviilhagejana.

Te saate otsuse edasi kaevata ka tunnistajana, kuid üksnes seoses õiguskulude hüvitamisega ja kahjuhüvitisega, millele Teil õigus on.

Kui Te olete kannatanu või tsiviilhageja, tuleb apellatsioonkaebus esitada kümne päeva jooksul alates kohtuotsuse kokkuvõtte koopia saamisest.

Kui Te olete tegutsenud tunnistajana, võite esitada apellatsioonkaebuse kohe pärast õiguskulusid või kahjuhüvitist käsitleva otsuse tegemist, kuid mitte hiljem kui kümme päeva pärast juhtumi lahendanud otsuse tegemist või õiguskulusid või kahjuhüvitist käsitlevast otsusest teavitamist.

Apellatsioonkaebus tuleb esitada kirjalikult ja see peab olema allkirjastatud. Apellatsioonkaebus esitatakse samale kohtule, kelle otsuse Te edasi kaebate.

Pärast apellatsioonkaebuse saamist edastab kohus selle pädevale kõrgema astme kohtule. Kohtuotsuse koopia sisaldab teavet selle kohta, millal ja kuhu Te saate apellatsioonkaebuse esitada.

Millised on minu õigused pärast süüdimõistmist?

Kohtuotsus jõustub pärast kõikide edasikaebamisvõimaluste ammendumist. Pärast kohtuotsuse jõustumist Teie roll menetluses lõpeb. Kui Teid on lülitatud menetluse käigus tunnistajakaitse programmi, võite jätkata selle raames pakutavate hüvede kasutamist, kuni kohus otsustab, et Te ei ole enam ohus.

Kas mul on pärast kohtumenetlust õigus abile või kaitsele? Kui kaua?

Toetusmeetmena pakutakse kuni kolme kuu vältel tasuta psühholoogilist nõustamist. Alla 18aastastel ohvritel on õigus saada tasuta psühholoogilist nõustamist kuni kuus kuud.

Pärast kohtumenetlust võib jätkuda ka tunnistajakaitse programmi raames pakutav kaitse. Sellise kaitse kestuse otsustab kohus.

Millist teavet mulle antakse, kui kurjategija mõistetakse süüdi?

Kui õigusrikkuja mõistetakse süüdi, on Teil võimalik saada teavet karistuse liigi ja kestuse kohta (kohtuotsus tehakse teatavaks avalikul istungil ja edastatakse seejärel Teile) ning teavet süüdimõistetu põgenemise või ükskõik millistel tingimustel vabastamise kohta, kui Te olete sellist teavet taotlenud.

Kas mulle teatatakse, kui kurjategija vanglast vabaneb (sealhulgas ennetähtaegselt või tingimisi) või põgeneb?

Jah, Teid teavitatakse kurjategija vanglast vabastamisest või põgenemisest, kui Te avaldasite selleks soovi, siis kui õigusasutused selle kohta küsisid. Vt eespool esitatud vastus.

Kas mind kaasatakse (tingimisi) vabastamist käsitleva otsuse tegemisse? Kas mul on näiteks õigus teha avaldus või esitada kaebus?

Teie roll kriminaalmenetluses lõpeb, kui kohus teeb lõpliku otsuse (mõistes süüdistatava süüdi või õigeks, loobudes karistuse kohaldamisest või lükates karistuse kohaldamise edasi või lõpetades kriminaalmenetluse).

Teid ei kaasata kurjategija (tingimisi) vabastamise menetlusse.

tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 17/10/2018

4 - Hüvitis

uidas nõuda kurjategijalt kahju hüvitamist? (nt kohtuasi, tsiviilnõue, tsiviilhagi kriminaalmenetluses)

Te võite nõuda teo toimepanijalt kahju hüvitamist, esitades kriminaalmenetluses tsiviilhagi. Te peaksite võtma endale selle rolli enne menetlustoimingute algust. Õigusasutused peavad Teid sellest õigusest teavitama. Võite esitada kriminaalmenetluses tsiviilhagi kas suuliselt või kirjalikult. Igal juhul peate täpsustama nõutava kahjuhüvitise ning esitama nõude põhjused ja nõude aluseks olevad tõendid.

Nõude võib esitada kas prokuratuurile või kohtule, kes juhtumiga tegeleb.

Tehtav kohtuotsus hõlmab ka kahjuhüvitist, mille maksmist kohus õigusrikkujalt nõuab.

Kui Te ei ole kriminaalmenetluses tsiviilhageja, võite esitada eraldi hagi tsiviilkohtule, et nõuda kahju hüvitamist.

Kohus andis kurjategijale korralduse hüvitada mulle kahju / maksta hüvitist. Kuidas ma saan tagada, et kurjategija järgib seda korraldust?

Kui on olemas kohtuotsus, millega kohtualuselt mõistetakse välja kahjuhüvitis, peab ta seda maksuma, ilma et Teil tuleks astuda mingeid lisasamme. Kui kohtualune jätab kahjuhüvitise maksmata, võite taotleda kohtuotsuse sundtäitmist.

Selleks peate esitama kohtuotsuse, millega on määratud Teile hüvitis, kohtutäiturile. Kohtutäitur võtab meetmeid kohtuotsuse täitmiseks ja ütleb Teile, mida teha järgmisena.

Kas riik võib teha mulle ettemakse, juhul kui kurjategija korraldust ei järgi? Millistel tingimustel?

Riik võib maksta Teile teatud tingimustel hüvitist.

Kui süüdimõistetu on maksejõuetu või kadunud, võib riik maksta Teile hüvitist, tingimusel et Te esitate rahalise hüvitise saamiseks taotluse. Te peaksite esitama taotluse ühe aasta jooksul. Kuupäev, millest alates hakatakse seda tähtaega arvestama, sõltub kohtuasutuse ette nähtud lahendusest.

Kui teo toimepanija isik ei ole teada, peaksite esitama rahalise hüvitise taotluse kolme aasta jooksul alates süüteo toimepanekust, välja arvatud juhul, kui kindlustusandja on Teile kahju täies ulatuses hüvitanud.

Te võite esitada rahalise hüvitise ettemakse tegemise taotluse. Selleks peaksite kõigepealt esitama eespool nimetatud viisil rahalise hüvitise taotluse. Ettemakset võib taotleda rahalise hüvitise taotluses või hiljemalt 30 päeva jooksul. Teil on õigus ettemaksele, kui Teie rahaline olukord on ebakindel.

Kui Teie kahju hüvitamise / hüvitise saamise taotlus lükatakse tagasi, peate saadud ettemakse tagasi maksuma. Rahalise hüvitise taotlus tuleks esitada sellele kohtule, kelle tööpiirkonnas Te elate.

Kas mul on õigus saada riigilt hüvitist?

Jah. Vt eespool esitatud vastus.

Kas mul on õigus saada hüvitist, juhul kui kurjategijat ei mõisteta süüdi?

Kui kriminaalkohus ei määra Teile seoses tsiviilnõudega hüvitist, võite esitada eraldi hagi tsiviilkohtule, et nõuda kahju hüvitamist.

Kui kriminaalkohus otsustab, et süütegu ei ole toime pandud või et seda ei ole toime pannud isik, kelle suhtes Te olete esitanud kaebuse, ei ole Teil õigust kahju hüvitamisele / hüvitisele ei kriminaalkohtus ega eraldi tsiviilhagi alusel, kuna kriminaalkohtu otsusel on ka tsiviilkohtus seadusjõud.

Kui Te ei ole kriminaalmenetluses tsiviilhageja, võite esitada kriminaalmenetluse ajal või isegi pärast kriminaalmenetlust eraldi hagi tsiviilkohtule, järgides üldiseid aegumistähtaegu.

Kas mul on õigus erakorralisele ettemaksele, kui ma ootan otsust oma hüvitisnõude kohta?

Jah, teatud tingimustel võite esitada taotluse rahalise hüvitise ettemakse tegemiseks. Vt vastus ettemakset käsitlevale küsimusele.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 17/10/2018

5 - Minu õigus saada abi ja toetust

ellega ma pean abi ja toetuse saamiseks ühendust võtma, kui olen kuriteoohver?

Te võite ühendust võtta erinevate asutustega vastavalt sellele, millisesse kannatanute kategooriasse Te kuulute.

Naiste ja meeste võrdsete võimalust amet (Agenția Națională pentru Egalitate de Șanse între Bărbați și Femei – ANES)

Amet pakub eri liiki teenuseid, näiteks

- tasuta anonüümne telefoniliin koduvägivalla ohvritele (ööpäev läbi töötav kõnekeskus): 0800 500 333
- spetsiaalsed sotsiaalteenused koduvägivalla ohvrite turvakeskustes
- koduvägivalla ohvrite nõustamine, teavitamine ja suunamine

Kontaktandmed:

Adress: 5 Intrarea Camil Petrescu, 1st District, Bucharest

Telefon: +4 021 313 0059

E-post: secretariat@anes.gov.ro

<http://anes.gov.ro/>

<http://anes.gov.ro/harta/>

http://anes.gov.ro/webcenter/portal/Sirmes/pages_asistentapentruvictime/link-uriutilepentruvictime

Siseministeeriumi (Ministerul Afacerilor Interne) juures tegutsev riiklik inimkaubanduse vastase võitluse amet (Agenția Națională împotriva Traficului de Persoane – ANITP)

Apellatsioonikohtute võrgustik hõlmab 15 piirkondlikku keskust. Iga keskus tegutseb apellatsioonikohtu juures.

Amet pakub eri liiki teenuseid, näiteks

- ööpäev läbi töötav tasuta abitelefoni, mis võimaldab kodanikel saada teavet ja teavitada võimalikest inimkaubanduse juhtumitest: 0 800 800 678 (siseriiklik tasuta number) ja +4 021 313 3100 (välismaalt helistamiseks), kõnesid võetakse vastu esmaspäevast reedeni ajavahemikus 8.00–16.00
- asjaomaste ametiasutuste teavitamine võimalikest inimkaubanduse juhtumitest
- ohvrite abistamine 15 piirkondliku keskuse vahendusel

Kontaktandmed:

Adress: 20 Ion Câmpineanu St., 5th floor, 1st District, Bucharest

Telefon: +40 21 311 89 82 / 021 313 31 00

Faks: +40 21 319 01 83

E-post: anitp@mai.gov.ro

<http://anitp.mai.gov.ro/>

Töö ja sotsiaalõiguse ministeeriumi (Ministerul Muncii și Justiției Sociale) juures tegutsev riiklik tööhõiveamet (Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă – ANOFM)

Amet pakub oma territoriaalsete üksuste vahendusel registreeritud töötajatele, sealhulgas neile, kes on langenud kuriteo, eelkõige inimkaubanduse ohvriks, tööhõive- ja koolitusteenuseid.

Kontaktandmed:

20-22 Avaranșei St., 4th District, Bucharest, 040305

E-post: [✉ anofm@anofm.ro](mailto:anofm@anofm.ro)

Veebisait: [✉ https://www.anofm.ro/index.html?agentie=ANOFM&page=0](https://www.anofm.ro/index.html?agentie=ANOFM&page=0)

Justiitsministeeriumi (*Ministerul Justiției*) alluvusse kuuluv riiklik kriminaalhoolduse direktoraaat (*Direcția Națională de Probatiune – DNP*)

Direktoraaadi koordineerimisel tegutseb 42 kriminaalhooldustalitust. Need talitused tegutsevad tavaliselt riigiasutuste (kohtute, maakondade volikogude ja kontrollikodade jne) ruumides.

Talitused pakuvad järgmisi teenuseid:

- taotluse korral tasuta psühholoogiline nõustamine isikule, kes on langenud sellise kuriteo ohvriks nagu mõrvakatse või mõrvakatse raskendavail asjaoludel, koduvägivald, ohvriks kehavigastusi põhjustav tahtlik kuritegu, vägistamine, seksuaalne rünnak, seksuaalvahekord alaealisega või alaealise seksuaalne kuritarvitamine, alaealise väärkohtlemine või haavatavate isikutega kaubitsemine, haavatavate isikute ärakasutamine või katse seda teha.
- muud liiki abi: nõustamine töö leidmiseks või kursustel või kutsalasel koolitusel osalemiseks, abistamine ühenduse võtmisel vabauhendustega ning sotsiaaltöö ja lastekaitse peadirektoraaadiga muude ohvriabiteenuste saamiseks jne.

Kontaktandmed:

Bucharest, 17 Apolodor St., 5th District

Telefon: 0372 041 293

[✉ dp@just.ro](mailto:dp@just.ro)

[✉ http://www.just.ro/en/directia-nationala-de-probatiune/](http://www.just.ro/en/directia-nationala-de-probatiune/)

Rumeenia politsei peainspeksioon (*Inspectoratul General al Poliției Române –IGPR*)

Inspeksioon, millel on territoriaalsed üksused vaid piiriäärsetes maakondades, pakub riikliku inimkaubanduse vastase võitluse ameti taotlusel tuge, et aidata ohvriks osaleda kriminaalmenetluse teatud etappides.

Politsei teavitab Teid õigustest, mis Teil ohvrina on.

Peale selle võivad peainspeksiooni eristruktuurid pakkuda menetluse ajal füüsilist kaitset.

Töö ja sotsiaaltöö ministeeriumi juures tegutsev laste õiguste kaitse ja adopteerimise eest vastutav riiklik asutus (*Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție – ANPDCA*)

See asutus koordineerib riiklike laste õiguste kaitse strateegiate elluviimist ja kooskõlastab selles valdkonnas rakendatavat meetodikat. Lastekaitse süsteem on detsentraliseeritud, kuivõrd sotsiaaltöö ja lastekaitse peadirektoraaadid annavad aru maakondade volikogudele või Bukaresti omavalitsusüksuste volikogudele.

Sotsiaaltöö ja lastekaitse peadirektoraaadid pakuvad mitmesuguseid teenuseid, nagu lastevastase vägivalla juhtumite hindamine ja väljatöötatud kava kohaste teenuste osutamine / nende osutamise hõlbustamine, puudega laste komplekshindamine, teiste puudega isikute komplekshindamine, sotsiaalkiirabi, sotsiaaltoe telefon, sotsiaalteenused koduvägivalla ja inimkaubanduse ennetamiseks, eri asutuste spetsiaalsed sotsiaalteenused.

Kontaktandmed: [✉ http://www.copii.ro/?lang=en](http://www.copii.ro/?lang=en)

Valitsusvälised organisatsioonid (vabauhendused)

Inimkaubanduse valdkonnas:

- [✉ Asociația de Dezvoltare a Practicilor Alternative pentru Reintegrare și Educație](#), Bukarest
- [✉ Fundația Ușă deschisă](#) - Bukarest
- [✉ Asociația Generație Tânără România](#) - Timișoara

- [✉](mailto:office@people2people.ro) Sihtasutus People to People, Oradea, e-post: office@people2people.ro
- [✉](mailto:office@fundatiamicubogdan.ro) Micu Bogdan Foundation - Braşov: e-post: office@fundatiamicubogdan.ro

Koduvägivalla ennetamise ja kontrolli valdkonnas:

- [✉ Asociația TRANSCENA](#)
- [✉ Asociația ANAIS](#)
- [✉ Fundația PRETUIESTE VIATA](#)
- [✉ Fundația SENSIBLU](#)
- [✉ Rețeaua pentru prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor](#)
- [✉ Rețeaua "Rupem tăcerea despre violența sexuală"](#)
- [✉ Asociația NECUVINTE](#)
- Asociația Touched România

Laste õiguste kaitse valdkonnas:

Save the Children (*Salvați copiii*)

Address: 3 Intr. Ștefan Furtună, 1st District, 010899, Bucharest, Romania

Telefon: +40 21 316 61 76

[✉ https://www.salvaticopiii.ro/;](https://www.salvaticopiii.ro/)

Sotsiaalsed Alternatiivid (*Alternative Sociale*)

24 Șoseaua Nicolina, Building 949, ground floor, Iași, 700722

Telefon: +40 332 407 178

[✉ http://www.alternativesociale.ro/en_GB/](http://www.alternativesociale.ro/en_GB/)

Ohvriabitefonid

Isik, kes on kandnud kuriteo tõttu kahju, võib võtta ühendust politseiga, valides ühtse riikliku hädaabinumbri 112.

Tasuta anonüümne telefoniliin koduvägivalla ohvritele (ööpäev läbi töötav kõnekeskus): 0800 500 333

Riikliku inimkaubanduse vastase võitluse ameti roheline liin (TelVerde): 0800 800 678 (siseriiklik number) ja 0040213133100 (välismaalt helistamiseks), kõnesid võetakse vastu esmaspäevast reedeni ajavahemikus 8.00–16.00

Tasuta abitelefon lastele: 11611, kõnesid võetakse vastu esmapäevast pühapäevani ajavahemikus 8.00–24.00

Kas ohvriabi on tasuta?

Rumeenia seaduste kohaselt on inimkaubanduse ohvritel õigus tasuta kaitsele ja abile.

Tasuta on ka abi, mida pakub koduvägivalla ohvritele *naiste ja meeste võrdsete võimaluste amet*.

Samuti pakub ohvritele tasuta abi riiklik kriminaalhoolduse direktoraat.

Tasuta antakse abi ka lastele, kes on langenud vägivalla ohvriks.

Millist abi võin ma saada riiklikelt ametiasutustelt?

Vt eespool esitatud vastused.

Lapsohvritel on õigus igat liiki teenustele (meditsiiniteenused, psühholoogilise nõustamise teenused jne).

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Kuriteo ohvrite õigused kriminaalmenetluses - Rootsi

Teid käsitatakse **kuriteoohvrina**, kui Teile on siseriikliku õiguse kohaselt kuriteoks peetava teoga tekitatud kahju (nt kui Teile on tekitatud kehavigastus või Teie vara on kahjustatud või varastatud). Kuriteoohvril on seaduses ette nähtud teatavad õigused enne kohtumenetlust, menetluse ajal ja pärast kohtumenetlust. Teil võib olla õigus saada kuriteo tõttu tekkinud kahju eest toetust või hüvitist.

Rootsis algab kriminaalmenetlus kuriteo uurimisega, mida nimetatakse eeluurimiseks. Kui on põhjust arvata, et on toime pandud kuritegu, tuleb alustada eeluurimist (välja arvatud mõned erandjuhtumid). Eeluurimist teostab politsei, kuid mõnikord juhib seda prokurör. Pärast uurimist võib prokurör otsustada jätkata menetlust kohtus või juhul, kui ta on seisukohal, et tõendeid ei ole piisavalt, menetluse lõpetada, ilma et asja kohtus arutataks. Kui asi saadetakse kohtusse, toimub kohtumenetlus. Kohtumenetluse käigus uurib kohus kogutud tõendeid ja otsustab, kas mõista süüdistatav kuriteo eest süüdi. Kohus teavitab pooli ka võimalusest otsus kõrgema astme kohtusse edasi kaevata.

Kuriteoohvril on menetluses tähtis roll ja tal on mitmesugused õigused. Kuriteoohvrina võite Te osaleda kohtumenetluses **ilma õigusliku eristaatuseta** või Teil võib olla aktiivsem roll, kui olete ametlikult **menetlusosaline**. Te võite nõuda kahjude hüvitamist ja /või toetada süüdistust. Teatavatel juhtudel võite omal algatusel esitada **erasüüdistuse**, kui prokurör on otsustanud seda mitte teha.

Vajaliku teabe leidmiseks klikkige alltoodud linkidel

- [☞ 1 - Minu õigused, kui olen langenud kuriteo ohvriks](#)
- [☞ 2 - Kuriteost teatamine ja minu õigused uurimisevõi kohtumenetluse ajal](#)
- [☞ 3 - Minu õigused pärast kohtumenetlust](#)
- [☞ 4 - Hüvitis](#)
- [☞ 5 - Minu õigus saada abi ja toetust](#)

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

1 - Minu õigused, kui olen langenud kuriteo ohvriks

Illist teavet ma saan ametiasutustelt (nt politseilt, prokurörit) pärast kuriteo toimumist, kuid enne kui ma sellest teatan?

Politsei ja prokurör on kohustatud Teid teavitama järgmisest:

- Teie õigus saada kahtlustatavalt või riigilt hüvitist;
- asjaolu, et Teie taotlusel on prokurör tavaliselt kohustatud koostama kahju hüvitamise nõude ja esitama selle kohtusse;
- lähenemiskeelu kehtestamise tingimused, kannatanu nõustamine ja abistamine;
- kuidas taotleda tasuta õigusabi ja õigusnõustamist;
- lepitamise võimalused ja tingimused;
- tuge ja abi pakkuvad asutused ja organisatsioonid;
- vajalikud kontaktandmed Teie juhtumi kohta teabe saamiseks;
- edasine menetlus ja Teie roll selles;
- Teie õigus suulisele ja kirjalikule tõlkele;
- Teie õigus kulude hüvitamisele;
- asjaolu, et eeluurimist ei ole algatatud või et see on lõpetatud;

- kuhu esitada kaebus seoses Teie juhtumi menetlemisega;
- kas on algatatud kohtumenetlus;
- kas kinnipeetud või vahistatud isik on põgenenud.

Eelnimetatud teavet saab pärast politseile kuriteoteate esitamist. Loomulikult saate enne politseile kuriteoteate esitamist teavet ka näiteks kuriteoohvrite kahju hüvitamise ja nende abistamise asutuse Brottoffermyndigheti veebisaidilt.

Ma ei ela selles ELi liikmesriigis, kus kuritegu toime pandi (ELi ja kolmandate riikide kodanikud). Kuidas on mu õigused kaitstud?

Kui olete välisriigi kodanik ning olete langenud Rootsis kuriteo ohvriks, on Teil õigus saada samasugust teave nagu esitatakse Rootsi kodanikele (vt eespool). Kui Te ei oska rootsi keelt, on Teil ka õigus suulisele ja kirjalikule tõlkele.

Kui olete langenud kuriteo ohvriks teises riigis, teavitavad Teid Teie õigustest selle riigi asutused. Oma õiguste kohta muudes ELi liikmesriikides vt siit.

Kui ma kuriteost teatan, siis millist teavet ma saan?

Politsei ja prokurör on kohustatud Teid teavitama järgmisest:

- Teie õigus saada kahtlustatavalt või riigilt hüvitist;
- asjaolu, et Teie taotlusel on prokurör tavaliselt kohustatud koostama kahju hüvitamise nõude ja esitama selle kohtusse;
- lähenemiskeelu kehtestamise tingimused, kannatanu nõustamine ja abistamine;
- kuidas taotleda tasuta õigusabi ja õigusnõustamist;
- lepitamise võimalused ja tingimused;
- tuge ja abi pakkuvad asutused ja organisatsioonid;
- vajalikud kontaktandmed Teie juhtumi kohta teabe saamiseks;
- edasine menetlus ja Teie roll selles;
- Teie õigus suulisele ja kirjalikule tõlkele;
- Teie õigus kulude hüvitamisele;
- asjaolu, et eeluurimist ei ole algatatud või et see on lõpetatud;
- kuhu esitada kaebus seoses Teie juhtumi menetlemisega;
- kas on algatatud kohtumenetlus;
- kas kinnipeetud või vahistatud isik on põgenenud.

Kas mul on õigus tasuta suulise või kirjaliku tõlke teenustele (kui ma suhtlen politsei või muude ametiasutustega või uurimise või kohtumenetluse ajal)?

Kui Te ei oska rootsi keelt, on Teil ka õigus suulisele ja kirjalikule tõlkele.

Kuidas ametiasutused tagavad, et mina saan aru ja et minust saadakse aru (kui ma olen laps; kui mul on puue)?

Kui Teil on puue, st olete kurt, kuulmis- või kõnepuudega, on Teil on õigus kasutada tõlki.

Kuriteo ohvrite kahju hüvitamise ja abistamise asutus Brottoffermyndigheten on koostanud ka spetsiaalselt lastele mõeldud teabematerjalid. Rohkem teavet oma õiguste kohta kuriteo korral leiab veebisaidilt <https://www.jagvillveta.se/>

Ka politseilt saab spetsiaalselt lastele mõeldud teavet: <https://polisen.se/Utsatt-for-brott/Olika-typer-av-brott/Barn-och-ungdomar/>

Ohvribiteenused

Kes osutavad ohvribiteenuseid?

Kuriteo ohvriks langedes saate abi paljudelt mittetulundusühingutelt ja organisatsioonidelt. Teie omavalitsuse sotsiaaltalitus on seadusega kohustatud tagama, et kuriteoohvrid ja nende pered saavad vajalikku tuge ja abi.

Kas politsei aitab mul kohe võtta ühendust ohvribiteenuste osutajatega?

Kui teatate kuriteost, teavitab politsei Teid ohvriabiteenuseid pakkuvatest asutustest ja organisatsioonidest. Teie loal annab politsei mõnikord Teie kontaktandmed näiteks ohvriabitelefoni, kust seejärel võetakse Teiega ühendust. Samuti saate Te ohvriabi pakkuvate organisatsioonidega ise ühendust võtta.

Kuidas kaitstakse mu eraelu puutumatus?

Kui taotlete abi sotsiaaltalituselt, tagatakse Teie juhtumi menetlemisel konfidentsiaalsus. Vabatahtlikes ohvriabiorganisatsioonides tegutsevatel isikutel on saladuse hoidmise kohustus. Samuti võite sellise organisatsiooni poole pöördudes jääda anonüümseks.

Kas ma pean kuriteost teatama enne, kui ma saan kasutada ohvriabiteenuseid?

Ei pea.

Isikukaitse juhul, kui ma olen ohus

Millist liiki kaitset on võimalik saada?

Kuriteoohvrite kaitsmiseks on mitmesuguseid võimalusi:

- Lähemiskeeld

Lähemiskeeldu (*kontaktförbud*) eesmärk on vältida olukordi, mis võivad olla kuriteoohvrile ohtlikud. Peamiselt kasutatakse lähemiskeeldu naiste kaitsmiseks endise abikaasa või partneri poolse ähvardamise ja ahistamise eest, kuid lähemiskeeld võidakse kehtestada ka laste ja muude haavatavate isikute kaitseks. Lähemiskeeld tähendab, et Teid ähvardaval või ahistaval isikul on keelatud Teid külastada või mis tahes viisil, näiteks kirja, tekstisõnumi, telefoni teel või sõprade kaudu Teiega ühendust võtta. Lähemiskeeldu saab laiendada, keelates asjaomasel isikul läheneda Teile Teie kodus, töökohas või muus kohas, kus Te tihti viibite.

Lähemiskeeld võib hõlmata ka ohustatud isikuga koos elavaid isikuid. Selline keeld kehtestatakse, et takistada ohu allikat ohustamast ühist kodu, kui on suur oht, et pannakse toime partneri elu, tervist, vabadust või ohutust kahjustav kuritegu.

Lähemiskeeldu kehtestamise üle otsustab prokurör. Kui prokurör lähemiskeeldu ei kehtesta, võite nõuda selle küsimuse arutamist piirkondlikus kohtus (*tingsrätt*). Lähemiskeeldu rikkujale võidakse määrata trahv või kuni üheaastane vangistus.

- Turvakodu

Võib juhtuda, et koduvägivalla all kannatavad naised ja nende lapsed peavad ajutiselt kodust lahkuma. Turvakoduteenuseid pakuvad nii kohalikud omavalitsused kui ka naiste varjupaigad. Lisateabe saamiseks võtke ühendust oma omavalitsuse sotsiaaltalitusega või kohaliku naistekeskusega.

- Isikuandmete kaitse

Kui peate ähvarduste või muul viisil ahistamise tõttu hoidma oma aadressi saladuses, võite taotleda, et rahvastikuregistrisse sisestatakse Teie aadressi asemel spetsiaalne salakood (*sekretessmarkering*). See kood sisestatakse ka teistesse avalikesse registritesse, näiteks autoregistrisse ja juhilubade registrisse. Salastatus vaadatakse tavaliselt läbi kord aastas.

Mujale kolinud või kolida kavatseva ohustatud isiku isikuandmete kaitsmiseks võidakse rahvastikuregistrisse jätta tema vana aadress (*kvarskrivning*). Võite jääda vanale aadressile registreerituks kuni kolmeks aastaks pärast kolimist.

Taotlus isikuandmete kaitsmiseks salakoodiga ja vana aadressi kasutamisega tuleks esitada elukoha kohalikule maksuasutusele. Ametiasutustega suheldes tuleb neid teavitada sellest, et Teie isikuandmed on kaitse all. Organisatsioonide, ettevõtete ja muude isikutega suheldes tuleb olla väga ettevaatlik.

- Nime muutmine

Tugevama kaitse saamiseks võite ka muuta oma nime. Võite endale võtta oma ema või isa perekonnanime, teatades sellest Rootsi maksuametile (Skatteverket). Muu perekonnanime kasutamiseks annab loa Rootsi patendi- ja registriamet (Patent- och registreringsverket).

- Turvapakett

Mõne inimese puhul on oht nii suur, et võib vajalikuks osutuda nn turvapaketi kasutamine. Paketti kuuluvad mobiiltelefon ja häiresüsteem ning selle saab laenata kohalikust politseiasutusest pärast taotluse läbivaatamist.

- Fiktiivsed isikuandmed

Kui Teie elu, tervist või vabadust ähvardab tõsine oht ning muud turvameetmed piisavat kaitset ei taga, võidakse Teile anda luba kasutada fiktiivseid (väljamõeldud) isikuandmeid. Taotlus fiktiivsete isikuandmete kasutamiseks tuleb esitada politseile.

- Tunnistajakaitse programm

Erandjuhul, kui muud meetmed ei toimi, võidakse ohustatud isik, kes võib mõjutada kohtuasja tulemust, võtta tunnistajakaitse alla, mida korraldab politsei.

Kes mulle kaitset pakub?

Sõltuvalt kaitse liigist teevad otsuse kaitse kohta eri organisatsioonid. Vt eespool.

Kas keegi annab mu juhtumile hinnangu, et selgitada välja, kas kurjategija võib mind ka edaspidi ohustada?

Teie suhtes politseiuurimise ja kohtumenetluse ajal erikaitsemeetmete rakendamise vajaduse väljaselgitamiseks peab politsei võimalikult kiiresti tegema individuaalse ohutuse hindamise. Hindamisel võetakse arvesse kuriteo raskust ja Teie isiklikku olukorda. Alla 18-aastast isikut käsitatakse alati erikaitset vajava isikuna.

Ka sotsiaaltalitus kasutab spetsiaalseid meetodeid, et hinnata, kui suur on vägivalla taaspuhkemise oht kurjategija poolt, kellega Te koos elate.

Kas keegi annab mu juhtumile hinnangu, et selgitada välja, kas kriminaalõigussüsteem võib mind ka edaspidi ohustada (uurimise ja kohtumenetluse ajal)?

Teie suhtes politseiuurimise ja kohtumenetluse ajal erikaitsemeetmete rakendamise vajaduse väljaselgitamiseks peab politsei võimalikult kiiresti tegema individuaalse ohutuse hindamise. Hindamisel võetakse arvesse kuriteo raskust ja Teie isiklikku olukorda. Alla 18-aastast isikut käsitatakse alati erikaitset vajava isikuna.

Millist kaitset pakutakse väga haavatavatele ohvritele?

Kõige tugevamad kaitsemeetmed raskete kuritegude puhul on fiktiivsed isikuandmed ja tunnistajakaitse programm (vt eespool).

Ma olen alaealine. Kas mul on erioigused?

Sotsiaaltalitus peab tagama, et kuriteo ohvriks langenud laps ja tema sugulased saavad vajalikku abi ja tuge. Sotsiaaltalitus ei tohi ka unustada, et laps, kes on olnud sugulase suhtes toime pandud vägivalla või muu kuriteo tunnistajaks, on samuti kuriteoohver, ning tagama, et laps saab vajalikku abi ja tuge.

Mu pereliige suri kuriteo tagajärjel. Millised on mu õigused?

Sotsiaaltalitus toetab ka kuriteoohvri pereliikmeid. Samuti on asutatud mittetulundusühinguid, mis toetavad kuriteo tagajärjel surnud isikute pereliikmeid.

Mu pereliige langes kuriteo ohvriks. Millised on mu õigused?

Sotsiaaltalitus toetab ka kuriteoohvri pereliikmeid. Paljusid eelnimetatud kaitsemeetmeid kohaldatakse ka siis, kui kuriteo ohvriks on langenud Teie sugulane. Sugulastele pakuvad tuge ka paljud mittetulundusühingud.

Kas mul on võimalik kasutada vahendust? Millistel tingimustel? Kas vahenduse ajal tagatakse minu turvalisus?

Vahendus tähendab, et ohver ja kuriteo toimepanija kohtuvad, et arutada juhtunut koos erapooletu vahendajaga. Kui kuriteo toimepanija on alla 21aastane, peab kohalik omavalitsus pakkuma välja võimaluse kasutada vahendust.

Vahendamise tingimuseks on, et kuritegu tuleb tunnistada. Samuti peavad mõlemad pooled soovima vahendusmenetluses osaleda. Vahenduse tulemusel võidakse sõlmida kokkulepe näiteks selle kohta, kuidas pooled peavad tulevikus kohtudes käituma, mis annab ohvrile teatud kindlustunde.

Samuti võidakse kokku leppida kahju rahalises hüvitamises, kuid see võib olla problemaatiline, eriti kui kuriteo toimepanijaid on mitu, tegemist on suurte summadega või tervisekahjustusega. Kui Teil on selliste kokkulepete kohta küsimusi, võtke ühendust kuriteoohvrite kahju hüvitamise ja nende abistamise asutusega Brottsoffermyndigheten. Kui lepite kokku kahju rahalises hüvitamises, võite kaotada õiguse kuriteoohvrite hüvitisele.

Määratud vahendaja (kes peab olema pädev, aus ja erapooletu) peab tagama, et vahendusmenetlus on Teie jaoks ohutu.

Kust ma leian õigusaktid, milles on sätestatud minu õigused?

Oluliste õigusnormide loetelu on avaldatud kuriteoohvrite kahju hüvitamise ja nende abistamise asutuse [Brottsoffermyndigheteni](#) veebisaidil.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 18/01/2019

2 - Kuriteost teatamine ja minu õigused uurimisevõi kohtumenetluse ajal

Kuidas ma pean kuriteost teatama?

Politseile kuriteost teatamiseks helistage telefoninumbri 114 14 (+46 77 114 14 00 väljastpoolt Rootsit helistades) või pöörduge politseijaoskonda. Sissemurdmise, maksekaardipettuse, varguse või asja (kuid mitte passi või isikutunnistuse) kaotamise korral saate kuriteost teatada interneti teel. Kui Teie isik on kaitstud, ei tohiks kuriteost interneti teel teatada. Hädaolukorras või kuriteo toimumise ajal helistage hädaabinumbri 112. Link [e-teatele](#)

Kuidas ma oma juhtumi kohta teavet saan?

Kui olete esitanud politseile kuriteoteate, määratakse Teie juhtumile number ning antakse kontaktandmed, kuhu pöörduda juhtumi kohta teabe saamiseks. Muul juhul võite politseilt oma juhtumi kohta teabe saamiseks helistada või saata e-kirja kohalikku politseijaoskonda või minna ise lähimasse politseijaoskonda. Kui soovite rääkida Teie juhtumit menetleva politseiametnikuga, võite helistada riigisisesele politsei kontaktnumbrile 114 14. Vahendusjaam ühendab Teid Teie juhtumit menetleva politseiametnikuga.

Kas mul on õigus õigusabile (uurimise või kohtumenetluse ajal)? Millistel tingimustel?

Teatavate kuritegude puhul on ohvri õigus isiklikule seadusjärgsele esindajale ehk nn kannatanu esindajale (*målsägandebitråde*). Eelkõige on selline õigus seksuaalkuritegude ja koduvägivalla ohvritel, aga ka muude kuritegude ohvritel, kui nad seda vajavad. Esindaja saab määrata niipea, kui on algatatud (eel)uurimine ning see on Teile tasuta. Kui arvate, et vajate seadusjärgset esindajat, tuleb seda kohe arutada prokuroriga (*åklagare*) või eeluurimist teostava politseiametnikuga. Taotluse võib esitada ka otse piirkondlikule kohtule (*tingsrätt*). Piirkondlik kohus otsustab, kas Teil on esindajat vaja, ning määrab esindaja. Võite teha ettepaneku isiku kohta, keda Te enda esindajaks soovite. Esindaja, kelleks on tavaliselt advokaat, kaitseb Teie huve ning toetab ja abistab Teid eeluurimise ja kohtumenetluse ajal. Esindajal on saladuse hoidmise kohustus ning ta esindab Teid kohtus ja aitab Teil esitada kahjunõude. Esindaja kohustused piirduvad kohtumenetlusega ning kahjuhüvitise sissenõudmine või muu hüvitise saamine ei ole kannatanu esindaja ülesanne.

Kui eestkostjat (tavaliselt lapsevanem) kahtlustatakse lapse vastu kuriteo toimepanemises, võidakse lapsele määrata eriesindaja. Sama kehtib ka juhul, kui kuriteos kahtlustatav on eestkostjaga lähedastes suhetes. Esindaja kaitseb lapse õigusi eeluurimise ja kohtumenetluse ajal. Eriesindajaks võidakse määrata advokaat, advokaadibüroos töötav advokaadi abi või muu isik. Sobiva isiku teadmiste, kogemuse ja isikuomaduste põhjal on kehtestatud kindlad nõuded.

Õiguskaitse kulud katab ka kodukindlustus. See tähendab, et kindlustus hüvitab Teie kohtukulud, kui kriminaalmenetluses Teie kahjunõuet ei käsitleta. Üldiselt on kindlustuslepingus sätestatud, et teatav osa kuludest tuleb Teil endal tasuda (omavastutus). Lisateavet saate oma kindlustusandjalt.

Vastavalt Rootsi riigi õigusabi seadusele (*rättshjälpslagen*) saate õigusnõu igat liiki juhtumite puhul. Nõu võidakse anda näiteks selle kohta, kuidas esitada kahju hüvitamise nõuet, kui prokurör Teid ei aita, või kuidas pidada läbirääkimisi kindlustusandjaga. Võite ühendust võtta advokaadibürooga, mis annab õigusnõu vastavalt riigi õigusabi seadusele. Võite kindlaksmääratud tasu eest konsulteerida kaks tundi advokaadiga. Tasu on umbes 1600 Rootsi krooni tunni kohta. Olenevalt Teie rahalisest olukorrast võib tasu olla ka väiksem.

Kui Teil ei ole õiguskaitsekindlustust ja Teie juhtumit ei saa lahendada antud õigusnõu abil, võite saada tasuta õigusabi vastavalt oma vajadustele. Sellisel juhul tasub riik osaliselt Teie seadusjärgse esindamise kulud. Samuti võite saada abi sõidu- ja majutuskulude ning tõendite esitamisega seotud kulude ja muude kulude katmiseks. Advokaat, kohus või riiklik õigusabiasutus (Rättshjälpsmyndighet) annab Teile nõu, kuidas taotleda tasuta õigusabi.

Kas mul on õigus nõuda kulude hüvitamist (uurimises või kohtumenetluses osalemise eest)? Millistel tingimustel?

Kui Teid kutsutakse politseisse või prokuröri juurde, on Teil õigus ülekuulamisele ilmumisega seotud kulude hüvitamisele. Nendeks kuludeks võivad olla sõidu- ja majutuskulud, saamata jäänud tulu või muu rahaline kulu. Saamata jäänud tulu hüvitatakse siiski ainult konkreetse summas. Hüvitise taotlemiseks pöörduge politsei poole.

Kui Teid kutsutakse politseisse või prokuröri juurde, on Teil õigus ülekuulamisele ilmumisega seotud kulude hüvitamisele. Ülekuulamise lõppedes võib kohtu eesistuja mõnikord küsida, kas Te soovite taotleda hüvitist. Üldiselt aga lahendatakse makseküsimused pärast kohtuistungit kohtu eesruumis. Siis saate taotleda hüvitist ja uurida, kui suures ulatuses kulud Teile hüvitatakse. Raha makstakse otse kohtu eesruumis. Suurte kulude tasumine võidakse ajatada; lisateabe saamiseks võtke ühendust kohtuga.

Kas ma võin edasi kaevata, kui juhtumi uurimine lõpetatakse enne kohtusse jõudmist?

Kui juhtumi uurimine on lõpetatud ja Te ei ole tulemusega rahul, võite taotleda selle läbivaatamist prokuröri poolt. Võtke ühendust politseiga, kes edastab Teie juhtumi Teie taotlusel prokuröridele. Kui Te ei ole prokuröri otsusega rahul, võite taotleda lähimalt vanemprokuröri otsuse uut läbivaatamist (*överprövning*).

Kas ma võin osaleda kohtumenetluses?

Jah, tavaliselt peate Te osalema kohtumenetluses, sest kohus vajab Teie ütlusi asjas otsuse tegemiseks.

Milline on minu ametlik roll õigussüsteemis? Kas ma olen või kas ma saan valida, et ma olen: ohver, tunnistaja, tsiviilhageja või erasüüdistaja?

Rootsi õiguse kohaselt olete eeluurimise ja kohtumenetluse ajal kannatanu (*målsägande*). Teist saab kohtumenetluse pool pärast seda, kui prokurör on algatanud menetluse. Te olete kohtumenetluse pool, kui:

- prokurör on algatanud menetluse;
- Te esitate kahju hüvitamise nõude ja/või
- Te abistate süüdistuse esitamisel.

Saate abistada süüdistuse esitamisel igal ajal menetluse jooksul; Teil on sel juhul prokuröri peaaegu sarnased menetlusõigused ning Te saate esitada kohtus näiteks omaenda tõendeid. Kuid Te ei pea seoses kuriteoga midagi tõestama.

Kui prokurör loobub üldisest süüdistusest või võtab selle tagasi, võite omal algatusel esitada eraldi süüdistusi või konkreetse süüdistuse. Sellisel juhul peate kohtule tõendama, et kuritegu toimus.

Millised on minu õigused ja kohustused seoses minu rolliga?

Kui Te ei ole kohtumenetluse pool, teatatakse Teile kohtuistungit kuupäev ja kellaaeg. Need teatatakse Teile siiski ainult juhul, kui olete seda eeluurimise ajal taotlenud. Kui olete kohtumenetluse pool, on Teil õigus viibida kohtuistungitel isegi siis, kui menetlus ei ole avalik.

Teid võidakse kutsuda kohtusse, kui prokurör soovib Teid üle kuulata või kui Te olete esitanud kahju hüvitamise nõude. Teile saadetakse kohtukutse, kus on märgitud kohtusse ilmumise kuupäev ja kellaaeg ning kohtusse ilmumata jätmise üksikasjalikud aktsepteeritavad põhjused. Kui Te olete haige või Teil on kohtusse ilmumata jätmiseks muu aktsepteeritav põhjus, peate sellest kohtule võimalikult kiiresti enne kohtuistungit teatama. Seejärel teatab kohus Teile, kas Teie kohalolek on nõutav. Kui Te jätate mõjuva põhjuseta kohtusse ilmumata, võidakse Teid trahvida.

Kohtumenetluse ajal on Teil õigus nõuda kahju hüvitamist. Teil on see õigus ainult juhul, kui olete kannatanu. Teid küsitavad ka prokurör ja süüdistatav (või tema kaitsja). Teid ei küsitleta vande all. Kui olete kohtumenetluse pool, võite Teie või Teie esindaja küsitleda süüdistatavat, tunnistajaid ja eksperte. Kohtuistungit lõpus on Teil ka võimalus öelda midagi kokkuvõtteks.

Kui Teid kutsutakse politseisse või prokuröri juurde, on Teil õigus ülekuulamisele ilmumisega seotud kulude hüvitamisele. Hüvitatakse sõidu- ja majutuskulusid ning saamata jäänud tulu (kuni 700 Rootsi krooni päevas).

Kas ma võin kohtumenetluse ajal teha avalduse või anda tunnistusi? Millistel tingimustel?

Jah, ilmselt soovib prokurör, et Teid menetluse ajal üle kuulataks. Kannatanu ei saa siiski olla tunnistajaks. See tähendab, et Te ei anna ütlusi vande all. Kui olete kohtumenetluse pool, on Teil õigus esitada tõendeid kohtumenetluse ajal.

Millist teavet antakse mulle kohtumenetluse ajal?

Kui olete kohtumenetluse pool, on Teil õigus saada mitmel moel teavet kohtumenetluse ja oma kohtuasja kohta. Rootsi keeles nimetatakse seda *partsinsyn*'iks. Kui Te olete kannatanu, kuid mitte kohtumenetluse pool, ei ole Teil samasugust õigust saada teavet kohtumenetluse kohta.

Eeluurimise ajal küsitakse Teilt, kas soovite, et Teile teatatakse kohtuotsusest. Kui olite kohtumenetluse pool, saadab kohus Teile kohtuotsuse. Kui Te ei olnud kohtumenetluse pool, saadetakse kohtuotsus Teile Teie taotlusel.

Kas mul on võimalik tutvuda menetlustoimikuga?

Kui olete kohtumenetluse pool, on Teil õigus saada mitmel moel teavet kohtumenetluse ja oma kohtuasja kohta. Rootsi keeles nimetatakse seda *partsinsyn*'iks ning selle eesmärk on anda kohtumenetluse pooltele teavet, mis on vajalik kohtumenetluses osalemiseks. See tähendab näiteks, et saate taotluse korral või kohtu algatusel juurdepääsu kohtuasja dokumentidele või muudele materjalidele. Kohtul on ka teavitamise kohustus, mis tähendab, et kohus peab omal algatusel tagama poolele juurdepääsu dokumentidele ja muudele uurimismaterjalidele, mille on kohtuasjas esitanud muu isik kui menetluse pool. Pool võib esitada ka kohtule materjalide kohta märkusi.

Kui Te olete kannatanu, kuid mitte kohtumenetluse pool, ei ole Teil samasugust õigust saada teavet kohtumenetluse kohta.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 18/01/2019

3 - Minu õigused pärast kohtumenetlust

as mul on õigus otsus edasi kaevata?

Pool, kes ei ole piirkondliku kohtu (*tingsrätt*) otsusega rahul, võib otsuse edasi kaevata apellatsioonikohtusse (*hovrätt*). Kohtuotsuses on selgitatud, kuidas seda teha. Mõnikord on apellatsioonikohtus asja arutamiseks vajalik menetlusluba. Kohtuotsuse edasikaebamise korral toimub apellatsioonikohtus tavaliselt uus kohtumenetlus. Enamasti ei pea kannatanud ja tunnistajad selles menetluses osalema. Selle asemel vaadatakse läbi piirkondlikus kohtus esitatud tõendid. Vahel võib apellatsioonikohus teha kohtuasjas otsuse kohtuistungit korraldamata.

Apellatsioonikohtu otsuse saab üldjuhul edasi kaevata kõrgeimasse kohtusse (Högsta domstolen). Kõrgeim kohus arutab asja siiski ainult juhul, kui tegemist on pretsedendiga või on ilmne põhjus otsuse läbivaatamiseks, näiteks kui piirkondlik kohus või apellatsioonikohus on teinud suure vea. Seega on apellatsioonikohus tavaliselt tegelikult viimase astme kohus.

Millised on minu õigused pärast süüdimõistmist?

Kui olete kohtumenetluse pool, on Teil õigus saada kohtuotsuse ära kiri nii kiiresti kui võimalik. Kui Te ei ole kohtumenetluse pool, tuleb Teil kohtuotsuse sisu teada saamiseks pöörduda kohtu poole.

Üldiselt on Teil õigus nõuda dokumentide tõlkimist. Vajaduse korral võib kohus ise lasta talle esitatud või tema saadud dokumendid tõlkida. Te peate teenuse taotlemiseks pöörduma kohtu poole. Tõlkimine on Teile tasuta.

Kohtumenetluse selles etapis ei saa Te kasutada riigi kulul kannatanu esindajat (*målsägandebiträde*). Esindaja kohustus Teid abistada lõpeb kohtumenetluse lõppedes. Samas võite kasutada õigusesindajat oma kulul. Kui Teil on õigus tasuta õigusabile, võib riik katta osa õigusesindaja kuludest.

Kui vajate selles etapis abi, võite ühendust võtta mõne selles valdkonnas tegutseva mittetulundusühinguga, näiteks helistada ohvriabitelefoni või naiste abitelefoni: Brottsofferjouren Sverige, Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige (ROKS), Unizon jne.

Kas mul on pärast kohtumenetlust õigus abile või kaitsele? Kui kaua?

Jah, pärast kohtumenetlust on Teil õigus abile ja kaitsele. Mittetulundusühingutelt või sotsiaaltalitusest toetuse või kaitse saamiseks ajalist piirangut pole. Isikuandmete kaitsele on kehtestatud teatav ajaline piirang. Lisateavet selle kohta saate punktist „Isikukaitse juhul, kui ma olen ohus“ („Minu õigused, kui olen langenud kuriteo ohvriks“).

Millist teavet mulle antakse, kui kurjategija mõistetakse süüdi?

Kohtuotsuses on märgitud karistus ning näiteks see, kui pikk vanglakaristus süüdimõistetud isikule määrati. Isikukuritegude (isiku elu, tervise, vabaduse või ohutuse vastased kuriteod) puhul küsib Rootsi vangla- ja kriminaalhooldusamet Teilt kui kannatanult, kas Te soovite saada järgmist teavet:

- millises Rootsi kinnipidamisasutuses süüdimõistetud karistust kannab;
- süüdimõistetud on üle viidud teise kinnipidamisasutusse või teise riiki;
- süüdimõistetud viibib väljaspool kinnipidamisasutust;
- süüdimõistetud või Rootsi vangla- ja kriminaalhooldusamet taotleb eluaegse vabadusekaotuse muutmist;
- süüdimõistetud on vabastatud;
- süüdimõistetud on kinnipidamisasutusest põgenenud või vabastatud või
- süüdimõistetud ei ole pärast puhkust või eemalviibimist kinnipidamisasutusse naasnud.

Rootsi vangla- ja kriminaalhooldusamet ei pea teavet andma, kui see võib ohustada kinnipeetu elu või tervist.

Kas mulle teatatakse, kui kurjategija vanglast vabaneb (sealhulgas ennetähtaegselt või tingimisi) või põgeneb?

Isikukuritegude (isiku elu, tervise, vabaduse või ohutuse vastased kuriteod) puhul küsib Rootsi vangla- ja kriminaalhooldusamet Teilt kui kannatanult, kas Te soovite saada järgmist teavet:

- süüdimõistetud on vabastatud;
- süüdimõistetud on kinnipidamisasutusest põgenenud või vabastatud või
- süüdimõistetud ei ole pärast puhkust või eemalviibimist kinnipidamisasutusse naasnud.

Kas mind kaasatakse (tingimisi) vabastamist käsitleva otsuse tegemisse? Kas mul on näiteks õigus teha avaldus või esitada kaebus?

Ei, sellist õigust Teil ei ole.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 18/01/2019

4 - Hüvitis

uidas nõuda kurjategijalt kahju hüvitamist? (nt kohtuasi, tsiviilnõue, tsiviilhagi kriminaalmenetluses)

Võite nõuda Teile kuriteoga tekitatud mis tahes kahju hüvitamist. Kahju hüvitamise nõuded vaadatakse tavaliselt läbi samal ajal, kui kohus otsustab, kas süüdistatav on kuriteos süüdi või mitte.

Ohver või kannatanu peab nõudma kahju hüvitamist kuriteo toime pannud või kahju tekitanud isikult. Selle hõlbustamiseks koostab prokurör (*åklagare*) Teie taotlusel kahju hüvitamise nõude ja esitab selle kohtumenetluse käigus. Ainsaks erandiks on kahju hüvitamise nõuded, mida tuleb põhjalikult uurida või mida peetakse ilmselgelt põhjendamatuks, st need ei ole kuriteoga seotud või on sarnases olukorras tavaliselt tekkivast kahjust palju suuremad.

Kui taotlete hüvitist kuriteo tagajärjel saadud vigastuste eest, peate seda ütleva, kui politsei Teid üle kuulab. Samuti peate ütleva, kas soovite, et prokurör aitaks Teil kahju hüvitamise nõuet esitada.

Kohus andis kurjategijale korralduse hüvitada mulle kahju / maksta hüvitist. Kuidas ma saan tagada, et kurjategija järgib seda korraldust?

Asjaolu, et kohus on andnud süüdistatavale korralduse hüvitada kahju, ei tähenda, et saate automaatselt raha. Sageli ei ole kurjategija suuteline maksuma või ei tee seda vabatahtlikult. Täitevasutus (Kronofogden) aitab Teil kahjuhüvitise kätte saada.

Kohus saadab kohtuotsuse ära kirja täitevasutusele, kes võtab Teiega kirja teel ühendust, et teada saada, kas soovite abi kahjuhüvitise kättesaamisel. Kui Te seda soovite, peate täitma Teile saadetud vormi ning tagastama selle täitevasutusele, kes

seejärel kontrollib kurjategija rahalist olukorda. Kui ilmneb, et kurjategija on suuteline maksma, tagab täitevasutus, et saate kahjuhüvitise kätte.

Täitevasutuse abi on Teile tasuta, välja arvatud väga erandlikel juhtudel. Kui täitevasutus ei ole Teiega ühendust võtnud, peate ise tema poole pöörduma.

Kas riik võib teha mulle ettemakse juhul, kui kurjategija korraldust ei järgi? Millistel tingimustel?

Ei, see ei ole võimalik.

Kas mul on õigus saada riigilt hüvitist?

Kui süüdimõistetud isik ei saa kahjuhüvitist maksta ja ei ole sõlmitud kindlustust, mis kataks kogu nõuet, võib Teil olla õigus saada hüvitist riigilt. Seda nimetatakse kuriteoohvrite hüvitiseks (*brottsskadeersättning*) ning selle maksmisega tegeleb kuriteoohvrite kahju hüvitamise ja nende abistamise asutus Brottsoffermyndigheten.

Kuriteoohvritele hüvitise maksmiseks juhul, kui kuriteo toimepanija ei ole teada, tuleb teha uurimine, nagu eeluurimine, et tõendada, et olete langenud kuriteo ohvriks, mitte kannatanud õnnetuse tõttu. Kuriteost tuleb alati politseile teada anda. Kui kahtlustatav on kindlaks tehtud, peab tavaliselt olema tehtud ka süüdimõistev kohtuotsus või mõistetud karistus.

Kuriteoohvrite hüvitis hõlmab Rootsis toime pandud kuritegusid ning Teil võib olla õigus saada hüvitist olenemata sellest, kas elate Rootsis või viibite siin ajutiselt näiteks turistina või õpingute eesmärgil. Kui olete Rootsi resident, võib Teil olla õigus saada hüvitist isegi siis, kui kuritegu pandi toime välisriigis.

Kuriteoohvri hüvitisest arvatakse maha samasugune summa nagu omavastutus kindlustuse puhul.

Kas mul on õigus saada hüvitist juhul, kui kurjategijat ei mõisteta süüdi?

Kuriteoohvritele hüvitise maksmiseks juhul, kui kuriteo toimepanija ei ole teada, tuleb teha uurimine, nagu eeluurimine, et tõendada, et olete langenud kuriteo ohvriks, mitte kannatanud õnnetuse tõttu. Kuriteost tuleb alati politseile teada anda. Kui kahtlustatav on kindlaks tehtud, peab tavaliselt olema tehtud ka süüdimõistev kohtuotsus või mõistetud karistus.

Kas mul on õigus erakorralisele ettemaksele, kui ma ootan otsust oma hüvitisnõude kohta?

Ei, see ei ole võimalik.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 18/01/2019

5 - Minu õigus saada abi ja toetust

ellega ma pean abi ja toetuse saamiseks ühendust võtma, kui ma olen kuriteoohver?

Bamens Rätt i Samhället (BRIS – laste õigused ühiskonnas)

BRIS on laste õiguste organisatsioon, mis ei ole seotud ühegi poliitilise või religioosse rühmitusega. Haavatavad lapsed ja alla 18-aastased isikud võivad saata BRIS-ile e-kirja või tekstisõnumi või helistada organisatsioonile anonüümselt ja tasuta. BRIS-iga võivad ühendust võtta ka täiskasvanud, kes soovivad arutada laste ja noortega seotud küsimusi ja probleeme.

Kontaktandmed:

116 111, laste ja noorte abitelefon

077 150 50 50, täiskasvanute abitelefon

✉ info@bris.se

🌐 <https://www.bris.se/>

Brottsofferjouren Sverige (Rootsi ohvriabiorganisatsioon)

Brottsofferjouren Sverige on mittetulundusühing, mis kaitseb kuriteoohvrite õigust saada tuge. Sellesse kuuluvad kohalikud ohvriabikeskused kogu riigis, sekretariaat ja üleriiklik tasuta abitelefoni. Organisatsioon abistab kuriteoohvriteid, tunnistajaid ja nende pereliikmeid, kuulates nad ära ja pakkudes tuge ja head nõu. Vajaduse korral abistatakse ohvrit muude asutustega suhtlemisel, kes võivad pakkuda näiteks psühholoogilist abi, varjupaika või rahalist abi. Samuti antakse ohvritele nõu seoses kriminaalmenetlusega. Brottsofferjouren Sverige korraldab ka ohvriabi vabatahtlike abiga, kes annavad teavet ja pakuvad abi seoses kohtumenetlusega.

Kontaktandmed:

0200 21 20 19

08 644 88 00

[✉ info@brottsofferjouren.se](mailto:info@brottsofferjouren.se)

[✉ http://www.brottsofferjouren.se/](http://www.brottsofferjouren.se/)

Föreningen anhöriga till sexuellt utnyttjade barn (ATSUB – seksuaalselt kuritarvitatud laste pereliikmete ühendus)

ATSUB nõustab seksuaalselt kuritarvitatud laste pereliikmeid individuaalselt ning aitab neil suhelda ametiasutustega. Ühendus korraldab ka tugirühmade tegevust ja pakub abi kohtus.

Kontaktandmed:

08 644 21 12

[✉ info@atsub.se](mailto:info@atsub.se)

[✉ http://atsub.se/](http://atsub.se/)

Riksförbundet för homosexuella, bisexuella och transpersoners rättigheter (RFSL – Rootsi lesbide, geide, biseksuaalide ja transsoolistide inimeste õiguste kaitse ühing), ohvriabitelefoni

RFSL on mittetulundusühing, mille eesmärk on tagada, et lesbidel, geidel, biseksuaalidel ja transsoolistel inimestel (LGBT inimesed) on ühiskonnas samasugused õigused, võimalused ja kohustused nagu kõikidel teistel inimestel. RFSL-il on ohvriabitelefoni LGBT inimestele, kes on langenud väärkohtlemise, ähvarduste ja vägivalda ohvriks. Teenus on mõeldud ka LGBT inimeste pereliikmetele ja sõpradele ning isikutele, kes puutuvad töö käigus kokku haavatavate LGBT inimestega. Organisatsioon korraldab kriisikohtumisi, pakub teavet õiguste kohta, aitab suhelda ametiasutustega, pakub toetust kohtumenetlustes ning varjupaika.

Kontaktandmed:

020 34 13 16

[✉ boj@rfsi.se](mailto:boj@rfsi.se)

[✉ http://www.rfsi.se/verksamhet/brottsofferjour/](http://www.rfsi.se/verksamhet/brottsofferjour/)

Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige (ROKS – riiklik naiste ja neidude varjupaikade organisatsioon)

ROKS kooskõlastab organisatsiooni kuuluvate kohalike keskuste tööd ning pakub abi ja varjupaika väärkoheldud naistele, neidudele ja lastele. Organisatsioon tegeleb ka hoiakute kujundamisega, et levitada liikmeskeskuste kogemusi ja seega vähendada meeste vägivalda naiste vastu.

Kontaktandmed:

08 442 99 30

[✉ info@roks.se](mailto:info@roks.se)

[✉ https://www.roks.se/](https://www.roks.se/)

Riksföreningen stödcentrum mot incest och andra sexuella övergrepp i barndomen (RISE – verepllastuse ja muul viisil lapsepõlves toimunud seksuaalse kuritarvitamise ohvrite riiklik tugikeskus)

RISE on mittetulundusühing, mis pakub tuge täiskasvanutele, keda on lapsena seksuaalselt kuritarvitatud. Ühingul on abitelefoni, kuhu saavad helistada naised, mehed, lapsed, nende pereliikmed ja asjaomase valdkonna spetsialistid. RISE pakub oma liikmetele ka mitmesuguseid tegevusi, sealhulgas arutelusid tugirühmades.

Kontaktandmed:

08 696 00 95

✉ stod@rise-sverige.se

🌐 <https://www.roks.se/>

Terrafem

Terrafem on mittetulundusühing. Organisatsioon haldab ainsat üleriigilist abitelefoni sisserändaja taustaga naistele, kes on langenud vägivalda ohvriks. Terrafemil on ka õigusabitelefon ning ta pakub turvamajutust väärkoheldud naistele ja nende lastele.

Kontaktandmed:

020 52 10 10

08 643 05 10

✉ info@terrafem.org

🌐 <http://www.terrafem.org/>

Unizon

Unizon esindab naiste varjupaiku, noorte naiste mõjuvõimu suurendamise keskusi ja muid organisatsioone, mis pakuvad tugiteenuseid sooliselt võrdõigusliku ja vägivaldeta ühiskonna tagamiseks. Liikmesorganisatsioonid tegelevad peamiselt väärkoheldud naiste ja nende laste toetamise ja kaitsmisega. Samuti tegeletakse laste ja noortega seotud ennetustööga ning nende toetamisega, hoiakute kujundamise ja teadmiste levitamisega.

Kontaktandmed:

08 642 64 01

✉ info@unizon.se

🌐 <http://unizon.se/>

Riigiasutused ja muud organid

Brottsoffermyndigheten (kuriteoohvrite kahju hüvitamise ja nende abistamise asutus)

Brottsoffermyndigheteni tegevuse peamine eesmärk on kuriteoohvrite õiguste kaitse ning nende vajaduste ja huvide esindamine. Asutus vastutab kogu riigis nelja valdkonna eest: kuriteoohvritele kahjude hüvitamine, kuriteoohvrite fondi (Brottsofferfonden) haldamine, eksperdikeskusena tegutsemine ja makstud kuriteoohvrite hüvitise sissenõudmine.

Kontaktandmed:

090 70 82 00

✉ registrator@brottsoffermyndigheten.se

🌐 <https://www.brottsoffermyndigheten.se/>

Domstolsverket (riiklik kohtuamet)

Riiklik kohtuamet on valitsusele alluv riigiasutus, mis teenindab Rootsi kohtuid. Kohtuamet vastutab Rootsi kohtute tegevuse üldise kooskõlastamise ning nende tegevust mõjutavate üldiste küsimuste lahendamise eest. See hõlmab ka teenuseid, mida osutatakse kohtutele, riiklikele ürikohtutele ja riiklikule õigusabiasutusele (Rättshjälpsmyndigheten).

Kontaktandmed:

036 15 53 00

✉ domstolsverket@dom.se

🌐 <http://www.domstol.se/>

Kronofogden (Rootsi täitevasutus)

Rootsi täitevasutus on riigiasutus. Muu hulgas tegeletakse maksekorralduste täitmisele pööramisega ning aidatakse isikuid võlgade sissenõudmisel.

Kontaktandmed:

0771 73 73 00

✉ kronofogdemyndigheten@kronofogden.se

✉ <https://www.kronofogden.se/>

Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK – meestepoolse naistevastase vägivalda riiklik teabekeskus)

Uppsala ülikooli juures tegutsev NCK tegeleb valitsuse nimel teadlikkuse suurendamisega meeste vägivaldast naiste vastu, nn auvägivaldast ning rõhumisest ja vägivaldast samasooliste suhetes. NCK haldab vägivaldaohvrite riiklikku abitelefoni Kvinnofridslinjen'i ning Uppsala ülikooli haigla juures tegutsevat väärkoheldud naiste polikliinikut.

Kontaktandmed:

020 50 50 50

018 611 27 93

✉ info@nck.uu.se

✉ <http://www.nck.uu.se/>

Polismyndigheten (Rootsi politseiamet)

Politseiamet tegeleb kuritegude uurimise ja ennetamisega. Politseiamet menetleb ka fiktiivsete isikuandmetega seotud juhtumeid.

Kontaktandmed:

114 14

112 (hädaabinumber)

✉ registrator.kansli@polisen.se

✉ <https://polisen.se/>

Rättshjälpsmyndigheten (riiklik õigusabiasutus)

Rättshjälpsmyndigheten on riiklik asutus, mis osutab tasuta õigusabi vastavalt Rootsi riigi õigusabi seadusele. Riiklik õigusabiasutus tegutseb ka sissenõudva asutusena, kui kohus on andnud korralduse kulude tagasimaksmiseks, sealhulgas kaitsekulude tagasimaksmiseks kriminaalasjades.

Kontaktandmed:

060 13 46 00

✉ rattshjalpsmyndigheten@dom.se

✉ <http://www.rattshjalp.se/>

Skatteverket (Rootsi maksuamet)

Rootsi maksuamet on haldusasutus, mis tegeleb maksude kogumise ja vara hindamisega, haldab rahvastikuregistrit ning registreerib lepinguid. Rootsi maksuamet menetleb ka isikuandmete kaitse taotlusi (salakoodi määramine ja vana aadressi kasutamine).

Kontaktandmed:

0771 567 567

✉ <https://www.skatteverket.se/privat.4.76a43be412206334b89800052864.html>

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL – Rootsi kohalike ja piirkondlike omavalitsuste liit)

SKL on kohalike ja piirkondlike omavalitsuste organisatsiooniline ühendus.

Kontaktandmed:

08 452 70 00

[✉ info@skl.se](mailto:info@skl.se)

[✉ https://skl.se/](https://skl.se/)

Åklagarmyndigheten (Rootsi prokuratuur)

Prokuratuur uurib koostöös politseiga kuritegusid. Kui uurimise tulemusel esitatakse süüdistus, lahendatakse juhtum kohtus.

Prokuröri ülesanne on tõendada, et süüdistatav on kuriteo toime pannud.

Kontaktandmed:

010 562 50 00

[✉ registrator@aklagare.se](mailto:registrator@aklagare.se)

[✉ https://www.aklagare.se/](https://www.aklagare.se/)

Ohvriabitefonid

Barnens Rätt i Samhället (BRIS – laste õigused ühiskonnas)

BRIS on laste õiguste organisatsioon, mis ei ole seotud ühegi poliitilise või religioosse rühmitusega. Haavatavad lapsed ja alla 18-aastased isikud võivad saata BRIS-ile e-kirja või tekstisõnumi või helistada organisatsioonile anonüümselt ja tasuta. BRIS-iga võivad ühendust võtta ka täiskasvanud, kes soovivad arutada laste ja noortega seotud küsimusi ja probleeme.

Kontaktandmed:

116 111, laste ja noorte abitefon

077 150 50 50, täiskasvanute abitefon

Brottsofferjouren Sverige (Rootsi ohvriabiorganisatsioon)

Brottsofferjouren Sverige on mittetulundusühing, mis kaitseb kuriteoohvrite õigust saada tuge. Sellesse kuuluvad kohalikud ohvriabikeskused kogu riigis, sekretariaat ja üleriiklik tasuta abitefon. Organisatsioon abistab kuriteoohvreid, tunnistajaid ja nende pereliikmeid, kuulates nad ära ning pakkudes tuge ja head nõu. Vajaduse korral abistatakse ohvrit selliste muude asutustega suhtlemisel, kes võivad pakkuda näiteks psühholoogilist abi, varjupaika või rahalist abi. Samuti antakse ohvritele nõu seoses kriminaalmenetlusega. Brottsofferjouren Sverige korraldab ka ohvriabi vabatahtlike abiga, kes annavad teavet ja pakuvad abi seoses kohtumenetlusega.

Brottsofferjouren Sverige haldab riiklikku abitelefoni, mis pakub tuge kõikidele kuriteoohvritele ning suunab neid kohalike kuriteoohvrite tugikeskustesse. Riikliku abitelefoni kaudu saab pakkuda abi 21 keeles.

Kontaktandmed:

0200 21 20 19

Brottsoffermyndigheten (kuriteoohvrite kahju hüvitamise ja nende abistamise asutus)

Brottsoffermyndigheteni tegevuse peamine eesmärk on kuriteoohvrite õiguste kaitse ning nende vajaduste ja huvide esindamine. Asutus vastutab kogu riigis nelja valdkonna eest: kuriteoohvritele kahjude hüvitamine, kuriteoohvrite fondi (Brottsofferfonden) haldamine, eksperdikeskusena tegutsemine ja makstud kuriteoohvrite hüvitise sissenõudmine.

Brottsoffermyndigheten haldab abitelefoni, mille kaudu antakse teavet kuriteoga tekitatud kahju rahalise hüvitamise kohta ning näiteks kannatanu õiguse kohta esindajale ja laste õiguse kohta eriesindajale, lähenemiskeelu ja kohtumenetluse kohta.

Kontaktandmed:

090 70 82 00

Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK – meestepoolse naistevastase vägivalda riiklik teabekeskus)

Uppsala ülikooli juures tegutsev NCK tegeleb valitsuse nimel teadlikkuse suurendamisega meeste vägivallast naiste vastu, nn auvägivallast ning rõhumisest ja vägivallast samasooliste suhetes. NCK haldab vägivallaohvrite riiklikku abitelefoni Kvinnofridslinjen'i ning Uppsala ülikooli haigla juures tegutsevat väärkoheldud naiste polikliinikut.

Kontaktandmed:

020 50 50 50

Terrafem

Terrafem on mittetulundusühing. Organisatsioon haldab ainsat üleriigilist abitelefoni sisserändaja taustaga naistele, kes on langenud vägivalla ohvriks. Terrafemil on ka õigusabitelefoni ning ta pakub turvamajutust väärkoheldud naistele ja nende lastele.

Kontaktandmed:

020 52 10 10

Riksförbundet för homosexuellas, bisexuellas och transpersoners rättigheter (RFSL – Rootsi lesbide, geide, biseksuaalide ja transsooliste inimeste õiguste kaitse ühing), ohvriabitelefoni

RFSL on mittetulundusühing, mille eesmärk on tagada, et lesbidel, geidel, biseksuaalidel ja transsoolistel inimestel (LGBT inimesed) on ühiskonnas samasugused õigused, võimalused ja kohustused nagu kõikidel teistel inimestel. RFSL-il on ohvriabitelefoni LGBT inimestele, kes on langenud väärkohtlemise, ähvarduste ja vägivalla ohvriks. Teenus on mõeldud ka LGBT inimeste pereliikmetele ja sõpradele ning isikutele, kes puutuvad töö käigus kokku haavatavate LGBT inimestega. Organisatsioon korraldab kriisikohtumisi, pakub teavet õiguste kohta, aitab suhelda ametiasutustega, pakub toetust kohtumenetlustes ning varjupaika.

Kontaktandmed:

020 34 13 16

Kas ohvriabi on tasuta?

Jah, mittetulundusühingud osutavad ohvriabi tasuta. Sama kehtib ka riigiasutuste osutatavate ohvriabiteenuste kohta.

Millist abi võin ma saada riiklikelt ametiasutustelt?

Brottsoffermyndigheten (kuriteoohvrite kahju hüvitamise ja nende abistamise asutus)

Brottsoffermyndigheteni tegevuse peamine eesmärk on kuriteoohvrite õiguste kaitse ning nende vajaduste ja huvide esindamine. Asutus vastutab kogu riigis nelja valdkonna eest: kuriteoohvrite kahjude hüvitamine, kuriteoohvrite fondi (Brottsofferfonden) haldamine, eksperdikeskusena tegutsemine ja makstud kuriteoohvrite hüvitise sissenõudmine.

Kontaktandmed:

090 70 82 00

✉ registrator@brottsoffermyndigheten.se

🌐 <https://www.brottsoffermyndigheten.se/>

Domstolsverket (riiklik kohtuamet)

Riiklik kohtuamet on valitsusele alluv riigiasutus, mis teenindab Rootsi kohtuid. Kohtuamet vastutab Rootsi kohtute tegevuse üldise kooskõlastamise ning nende tegevust mõjutavate üldiste küsimuste lahendamise eest. See hõlmab ka teenuseid, mida osutatakse kohtutele, riiklikele üürikohtutele ja riiklikule õigusabiasutusele (Rättshjälpsmyndigheten).

Kontaktandmed:

036 15 53 00

✉ domstolsverket@dom.se

🌐 <http://www.domstol.se/>

Kronofogden (Rootsi täitevasutus)

Rootsi täitevasutus on riigiasutus. Muu hulgas tegeletakse maksekorralduste täitmisele pööramisega ning aidatakse isikuid võlgade sissenõudmisel.

Kontaktandmed:

0771 73 73 00

✉ kronofogdemyndigheten@kronofogden.se

✉ <https://www.kronofogden.se/>

Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK – meestepoolse naistevastase vägivalla riiklik teabekeskus)

Uppsala ülikooli juures tegutsev NCK tegeleb valitsuse nimel teadlikkuse suurendamisega meeste vägivallast naiste vastu, nn auvägivallast ning rõhumisest ja vägivallast samasooliste suhetes. NCK haldab vägivallaohvrite riiklikku abitelefoni Kvinnofridslinjen'i ning Uppsala ülikooli haigla juures tegutsevat väärkoheldud naiste polikliinikut.

Kontaktandmed:

020 50 50 50

018 611 27 93

✉ info@nck.uu.se

✉ <http://www.nck.uu.se/>

Polismyndigheten (Rootsi politseiamet)

Politseiamet tegeleb kuritegude uurimise ja ennetamisega. Politseiamet menetleb ka fiktiivsete isikuandmetega seotud juhtumeid.

Kontaktandmed:

114 14

112 (hädaabinumber)

✉ registrator.kansli@polisen.se

✉ <https://polisen.se/>

Rättshjälpsmyndigheten (riiklik õigusabiasutus)

Rättshjälpsmyndigheten on riiklik asutus, mis osutab tasuta õigusabi vastavalt Rootsi riigi õigusabi seadusele. Riiklik õigusabiasutus tegutseb ka sissenõudva asutusena, kui kohus on andnud korralduse kulude tagasimaksmiseks, sealhulgas kaitsekulude tagasimaksmiseks kriminaalasjades.

Kontaktandmed:

060 13 46 00

✉ rattshjalpsmyndigheten@dom.se

✉ <http://www.rattshjalp.se/>

Skatteverket (Rootsi maksuamet)

Rootsi maksuamet on haldusasutus, mis tegeleb maksude kogumise ja vara hindamisega, haldab rahvastikuregistrit ning registreerib lepinguid. Rootsi maksuamet menetleb ka isikuandmete kaitse taotlusi (salakoodi määramine ja vana aadressi kasutamine).

Kontaktandmed:

0771 567 567

✉ <https://www.skatteverket.se/>

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL – Rootsi kohalike ja piirkondlike omavalitsuste liit)

SKL on kohalike ja piirkondlike omavalitsuste organisatsiooniline ühendus.

Kontaktandmed:

08 452 70 00

[✉ info@skl.se](mailto:info@skl.se)

[✉ https://skl.se/](https://skl.se/)

Åklagarmyndigheten (Rootsi prokuratuur)

Prokuratuur uurib koostöös politseiga kuritegusid. Kui uurimise tulemusel esitatakse süüdistus, lahendatakse juhtum kohtus. Prokuröri ülesanne on tõendada, et süüdistatav on kuriteo toime pannud.

Kontaktandmed:

010 562 50 00

[✉ registrator@aklagare.se](mailto:registrator@aklagare.se)

[✉ https://www.aklagare.se/](https://www.aklagare.se/)

Millist abi võin ma saada valitsusvälistelt organisatsioonidelt?

Barnens Rätt i Samhället (BRIS – laste õigused ühiskonnas)

BRIS on laste õiguste organisatsioon, mis ei ole seotud ühegi poliitilise või religioosse rühmitusega. Haavatavad lapsed ja alla 18-aastased isikud võivad saata BRIS-ile e-kirja või tekstisõnumi või helistada organisatsioonile anonüümselt ja tasuta. BRIS-iga võivad ühendust võtta ka täiskasvanud, kes soovivad arutada laste ja noortega seotud küsimusi ja probleeme.

Kontaktandmed:

116 111, laste ja noorte abitelefoni

077 150 50 50, täiskasvanute abitelefoni

[✉ info@bris.se](mailto:info@bris.se)

[✉ https://www.bris.se/](https://www.bris.se/)

Brottsofferjouren Sverige (Rootsi ohvriabiorganisatsioon)

Brottsofferjouren Sverige on mittetulundusühing, mis kaitseb kuriteoohvrite õigust saada tuge. Sellesse kuuluvad kohalikud ohvriabikeskused kogu riigis, sekretariaat ja üleriiklik tasuta abitelefoni. Organisatsioon abistab kuriteoohvriteid, tunnistajaid ja nende pereliikmeid, kuulates nad ära ning pakkudes tuge ja head nõu. Vajaduse korral abistatakse ohvrit selliste muude asutustega suhtlemisel, kes võivad pakkuda näiteks psühholoogilist abi, varjupaika või rahalist abi. Samuti antakse ohvritele nõu seoses kriminaalmenetlusega. Brottsofferjouren Sverige korraldab ka ohvriabi vabatahtlike abiga, kes annavad teavet ja pakuvad abi seoses kohtumenetlusega.

Kontaktandmed:

0200 21 20 19

08 644 88 00

[✉ info@brottsofferjouren.se](mailto:info@brottsofferjouren.se)

[✉ http://www.brottsofferjouren.se/](http://www.brottsofferjouren.se/)

Föreningen anhöriga till sexuellt utnyttjade barn (ATSUB – seksuaalselt kuritarvitatud laste pereliikmete ühendus)

ATSUB nõustab seksuaalselt kuritarvitatud laste pereliikmeid individuaalselt ning aitab neil suhelda ametiasutustega. Ühendus korraldab ka tugirühmade tegevust ja pakub abi kohtus.

Kontaktandmed:

08 644 21 12

[✉ info@atsub.se](mailto:info@atsub.se)

<http://atsub.se/>

Riksförbundet för homosexuellas, bisexuellas och transpersoners rättigheter (RFSL – Rootsi lesbide, geide, biseksuaalide ja transsooliste inimeste õiguste kaitse ühing), ohvriabitelefon

RFSL on mittetulundusühing, mille eesmärk on tagada, et lesbidel, geidel, biseksuaalidel ja transsoolistel inimestel (LGBT inimesed) on ühiskonnas samasugused õigused, võimalused ja kohustused nagu kõikidel teistel inimestel. RFSL-il on ohvriabitelefon LGBT inimestele, kes on langenud väärkohtlemise, ähvarduste ja vägivalda ohvriks. Teenus on mõeldud ka LGBT inimeste pereliikmetele ja sõpradele ning isikutele, kes puutuvad töö käigus kokku haavatavate LGBT inimestega. Organisatsioon korraldab kriisikohtumisi, pakub teavet õiguste kohta, aitab suhelda ametiasutustega, pakub toetust kohtumenetlustes ning varjupaika.

Kontaktandmed:

020 34 13 16

boj@rfsi.se

<http://www.rfsi.se/verksamhet/brottsofferjour/>

Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige (ROKS – riiklik naiste ja neidude varjupaikade organisatsioon)

ROKS kooskõlastab organisatsiooni kuuluvate kohalike keskuste tööd ning pakub abi ja varjupaika väärkoheldud naistele, neidudele ja lastele. Organisatsioon tegeleb ka hoiakute kujundamisega, et levitada liikmeskeskuste kogemusi ja seega vähendada meeste vägivalda naiste vastu.

Kontaktandmed:

08 442 99 30

info@roks.se

<https://www.roks.se/>

Riksföreningen stödcentrum mot incest och andra sexuella övergrepp i barndomen (RISE – verepilastuse ja muul viisil lapsepõlves toimunud seksuaalse kuritarvitamise ohvrite riiklik tugikeskus)

RISE on mittetulundusühing, mis pakub tuge täiskasvanutele, keda on lapsena seksuaalselt kuritarvitatud. Ühingul on abitelefon, kuhu saavad helistada naised, mehed, lapsed, nende pereliikmed ja asjaomase valdkonna spetsialistid. RISE pakub oma liikmetele ka mitmesuguseid tegevusi, sealhulgas arutelusid tugirühmades.

Kontaktandmed:

08 696 00 95

stod@rise-sverige.se

<http://rise-sverige.se/>

Terrafem

Terrafem on mittetulundusühing. Organisatsioon haldab ainsat üleriigilist abitelefoni sisserrändaja taustaga naistele, kes on langenud vägivalda ohvriks. Terrafemil on ka õigusabitelefon ning ta pakub turvamajutust väärkoheldud naistele ja nende lastele.

Kontaktandmed:

020 52 10 10

08 643 05 10

info@terrafem.org

<http://www.terrafem.org/>

Unizon

Unizon esindab naiste varjupaiku, noorte naiste mõjuvõimu suurendamise keskusi ja muid organisatsioone, mis pakuvad tugiteenuseid sooliselt võrdõigusliku ja vägivaldala ühiskonna tagamiseks. Liikmesorganisatsioonid tegelevad peamiselt

väärkoheldud naiste ja nende laste toetamise ja kaitsmisega. Samuti tegeletakse laste ja noortega seotud ennetustööga ning nende toetamisega, hoiakute kujundamise ja teadmiste levitamisega.

Kontaktandmed:

08 642 64 01

[✉ info@unizon.se](mailto:info@unizon.se)

[✉ http://unizon.se/](http://unizon.se/)

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 18/01/2019

Kuriteo ohvrite õigused kriminaalmenetluses - Inglismaa ja Wales

Kui te olete **kuriteoohver**, on teile seadusega ette nähtud teatavad individuaalsed õigused nii enne kui ka pärast kohtumenetlust ja selle ajal. Lisaks on teil võimalik kasutada eri liiki abi ning te võite nõuda hüvitist kuriteoga põhjustatud kahju eest.

Inglismaal ja Walesis algab **kriminaalmenetlus** eeluurimisega, mille käigus politsei kogub tõendeid. Kui politsei on eeluurimise lõpetanud, otsustab ta kergemate juhtumite puhul, kas esitada kahtlustatavale süüdistus. Muudel juhtudel suunatakse juhtum prokuratuurile. Prokurör uurib, kas kahtlusaluse vastu on piisavalt tõendeid, et süüdimõistmine oleks tõenäoline, ning kas süüdistuse esitamine on üldsuse huvides. Kui prokurör leiab, et süüdistust ei peaks esitama, siis asja menetlemine lõpetatakse. Vastasel juhul teeb prokurör politseile ettepaneku esitada süüdistus, politsei esitab kahtlustatavale süüdistuse ja asi suunatakse kohtusse.

Kergemaid õigusrikkumisi arutatakse magistraadikohtutes, kuhu tavaliselt kuulub kolm aukohtunikku ja harvem üks elukutseline kohtunik. Raskemaid kuritegusid (nagu vägistamine või röövimine) arutavad kroonikohtutes elukutseline kohtunik ja vandekohus. Vandekohus koosneb 12 inimesest, kes valitakse rahva seast juhusliku valimi abil ning kes kuuluvad ära kohtumenetluse käigus esitatavad tõendid ning otsustavad, kas süüdistatav on kuriteos süüdi. Kohtunik teeb kohtumenetluse käigus otsuse õigusküsimustes – näiteks kas teatavate tõendite esitamine on lubatud. Kui vandekohus leiab kohtumenetluse lõppedes, et süüdistatav on süüdi, määrab kohtunik seaduse kohaselt kuriteo eest karistuse.

Vajaliku teabe leidmiseks klikkige alltoodud linkidel

- [✉ 1 - Minu õigused, kui olen langenud kuriteo ohvriks](#)
- [✉ 2 - Kuriteost teatamine ja minu õigused uurimisevõi kohtumenetluse ajal](#)
- [✉ 3 - Minu õigused pärast kohtumenetlust](#)
- [✉ 4 - Hüvitis](#)
- [✉ 5 - Minu õigus saada abi ja toetust](#)

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 30/01/2019

1 - Minu õigused, kui olen langenud kuriteo ohvriks

illist teavet ma saan ametiasutustelt (nt politseilt, prokuröriilt) pärast kuriteo toimumist, kuid enne kui ma sellest teatan?

Teil on õigus saada kirjalikku teavet kriminaalõigussüsteemi toimimise kohta, näiteks kuriteoohvrite teabelehte või veebisaidi andmeid, millel selline teave on avaldatud.

Olenevalt kuriteo liigist, Teie isiklikust olukorrast ning sellest, kas see on uurimise või kriminaalmenetluse konkreetses etapis asjakohane, peate politseisse pöördumisel saama politseilt järgmist teavet:

- kust ja kuidas saada nõu ja abi, sealhulgas meditsiinilist abi, spetsialisti tuge (näiteks psühholoogilist tuge) või ajutist majutust;
- kuidas teatada kuriteost ning kelle poole pöörduda, kui Teil on juhtumi kohta küsimusi;
- meetmed, mida vajaduse korral rakendatakse Teie kaitsmiseks;
- kuidas taotleda hüvitist;
- mis juhtub, kui kuriteoohver ei viibi Inglismaal või Walesis;
- suulise ja kirjaliku tõlke kasutamine;
- kuidas esitada kaebust teenuseosutaja vastu;
- taastavate õigusemõistmisteenusete (lepitusmenetluse) kättesaadavus;
- kuidas taotleda kriminaalmenetluses tunnistajana osalemisega seotud kulude hüvitamist.

Teil on õigus kasutada ohvriabiteenuseid igal ajal olenemata sellest, kas Te olete esitanud kuriteoteate või mitte, ning pärast uurimise ja kohtumenetluse lõppemist.

Ma ei ela selles ELi liikmesriigis, kus kuritegu toime pandi (ELi ja kolmandate riikide kodanikud). Kuidas on mu õigused kaitstud?

Teil on õigus kuriteoohvrite tegevusjuhendis sätestatud teenustele, kui kuritegu pandi toime Inglismaal või Walesis või teenused on seotud kriminaalmenetlusega, mis toimub Inglismaal või Walesis. [1]

[1] *Õigus saada kuriteokahjude hüvitamise ametilt (Criminal Injuries Compensation Authority) hüvitist võib sõltuda Teie elukohast või kodakondsusest, välja arvatud juhul, kui Teid on lõplikult tunnistatud inimkaubanduse ohvriks või Teile on antud varjupaik, humanitaarkaitse või luba jääda riiki.*

Kui ma kuriteost teatan, siis millist teavet ma saan?

Teil on õigus saada politseilt järgmist teavet:

- kirjalik kinnitus, et olete esitanud kuriteoteate, sealhulgas kuriteo põhiandmed. Kirjalik kinnitus võidakse saata kirjaga, elektrooniliselt (näiteks e-kirjaga või tekstisõnumiga) või esitada käsitsi kirjutatud dokumendina. Võite kinnituse saamisest loobuda. Kui politsei leiab, et kirjaliku kinnituse saatmine võib Teid ohtu seada (näiteks koduvägivallajuhtumite puhul), võib ta Teiega kokkuleppel selle saatmisest loobuda;
- selgitus, mida oodata kriminaalõigussüsteemilt, kui esitate kuriteoteate või kui uurimise käigus võetakse Teie kui kannatanuga ühendust;
- hinnang, kas ning millist abi või tuge vajate. See aitab kindlaks teha, kas kuulute ühte kuriteoohvrite kolmest kategooriast, kes vajavad suuremat tuge, ning kas ja mil määral võidakse Teie suhtes kohaldada erimeetmeid. Ohvriabiteenistused võivad politsei nimel olukorda põhjalikumalt hinnata;
- kirjalik teave selle kohta, kuidas toimib kriminaalõigussüsteem, näiteks kuriteoohvrite teabeleht või sellise veebisaidi andmed, millel selline teave on avaldatud; teave esitatakse võimalikult kiiresti, kuid hiljemalt viie tööpäeva jooksul pärast seda, kui olete teatanud kuriteost või Teie kui kannatanuga on uurimise käigus ühendust võetud;
- teave selle kohta, kui tihti Teid teavitatakse juhtumi käigust pärast sellest politseile teatamist;
- viie tööpäeva jooksul selgitus selle kohta, miks otsustati kuritegu mitte uurida;
- teave uurimise lõpetamise kohta süüdistust esitamata ning selle põhjendus.

Teil on õigus saada politseilt teavet ohvriabiteenistuste kohta, sealhulgas politsei kontaktandmed, et saaksite igal ajal pöörduda politsei poole abi saamiseks.

Teil on õigus saada politseilt järgmist teavet ning põhjendusi viie tööpäeva jooksul pärast seda, kui kahtlustatav on:

- vahistatud,
- talle on esitatud süüdistus,
- ta on süüdistust esitamata vabastatud,

- kautsjoni vastu vabastatud või kautsjoni tingimusi on muudetud või on need tühistatud.

Kas mul on õigus tasuta suulise või kirjaliku tõlke teenustele (kui ma suhtlen politsei või muude ametiasutustega või uurimise või kohtumenetluse ajal)?

Kui Te ei mõista või ei räägi inglise keelt, on Teil õigus taotleda suulist tõlget Teile arusaadavasse keelde:

- kriminaalkuriteost teatamisel,[1]
- politsei ülekuulamisel ja
- tunnistajana ütlusi andes

Kui Te ei mõista või ei räägi inglise keelt, on Teil õigus taotleda järgmiste dokumentide kirjalikku tõlget Teile arusaadavasse keelde:

- kirjalik kinnitus kuriteoteate esitamise kohta;
- kui ülekuulamise või kohtuistungis seisukohast on esmatähtis, et Te tutvuksite mõne konkreetse dokumendiga, selle dokumendi asjakohased osad;
- dokument, millega Teile teatatakse kohtuistungis kuupäev, kellaeg ja koht; ning
- kriminaalmenetluse tulemus, kui Teil on vastavalt kuriteoohvrite tegevusjuhendile õigus seda teada, ning vajaduse korral vähemalt otsuse lühike põhjendus.

[1] Kui Te ei räägi inglise keelt, on Teil õigus teatada kuriteost Teile arusaadavas keeles või saada vajalikku keeleabi.

Kuidas ametiasutused tagavad, et mina saan aru ja et minust saadakse aru (kui ma olen laps; kui mul on puue)?

Kuriteoohvrite tegevusjuhendi kohaselt teenuseid osutavad asutused peavad suhtlema Teiega lihtsas ja arusaadavas keeles, võttes asjakohaseid meetmeid, et Te saaksite aru ja Teist saadaks aru (näiteks EasyRead, Braille või registreeritud vahendaja kasutamine). Asjakohaste meetmete valimisel peavad teenuseosutajad võtma arvesse kõiki isiklike asjaolusid, mis võivad mõjutada Teie võimet saada aru ja teha ennast arusaadavaks.

Koostatud on palju mitmesugustes vormingutes ja lihtsas keeles teabelehti.

Ohvribiteenused

Kes osutavad ohvribiteenuseid?

☑ 2004. aasta koduvägivalda, kuritegusid ja kuriteoohvreid käsitleva seaduse (Domestic Violence, Crime and Victims Act 2004) paragrahvis 56 on sätestatud, et ohvribiteenuseid tellib ja nende eest tasub justiitsministeerium. Ministeerium tagab rahalised vahendid ka politsei- ja kuritegude volinikele (Police and Crime Commissioners (PCC)) kuriteoohvritele emotsionaalse ja praktilise abi andmiseks kooskõlas ☑ 2014. aasta antisotsiaalset käitumist, kuritegusid ja politseitööd käsitleva seaduse (Anti-social Behaviour, Crime and Policing Act 2014) paragrahviga 143.

Kas politsei aitab mul kohe võtta ühendust ohvribiteenuste osutajatega?

Politsei selgitab Teile, et ta edastab Teie andmed ohvribiteenistusele automaatselt kahe tööpäeva jooksul pärast kuriteoteate saamist. Teil on õigus paluda politseilt, et ta Teie andmeid ohvribiteenistusele ei edastaks.

Kui olete seksuaalkuriteo või koduvägivalla ohver või hukkunu lähisugulane, küsib politsei Teilt nõusolekut Teie andmete ohvribiteenistusele edastamiseks.

Kuidas kaitstakse mu eraelu puutumatust?

Kui teenuseosutajad on kuriteoohvrite tegevusjuhendi kohaselt kohustatud teavet jagama, peavad nad tegema seda tõhusalt ja kooskõlas oma 1998. aasta andmekaitse seaduses ja muudes asjaomastes õigusaktides sätestatud kohustustega.

Kas ma pean kuriteost teatama enne, kui ma saan kasutada ohvribiteenuseid?

Ei, Teil on õigus ohvribiteenustele igal ajal olenemata sellest, kas Te olete teatanud kuriteost või mitte, ning pärast uurimise ja kohtumenetluse lõppemist.

Isikukaitse juhul, kui ma olen ohus

Millist liiki kaitset on võimalik saada?

Kui kuriteoohver teatab kuritegude uurimise eest vastutavale teenuseosutajale kuriteost, peab teenuseosutaja tagama kuriteoohvri olukorra individuaalse hindamise, et teha kindlaks tema erilised kaitsevajadused ja see, kas ja mil määral tuleb ülekuulamise või tunnistuste andmise ajal kohaldada kuriteoohvri suhtes konkreetseid kaitsemeetmeid või erimeetmeid.

Hindamisel võetakse arvesse kõiki asjaolusid, sealhulgas kuriteo raskusastet ja kuriteoohvrile tekitatud ilmse kahju suurust. Hindamisel tuleb arvesse võtta kuriteoohvri isikuomadusi, tema arvamust ning kuriteo laadi ja toimumise asjaolusid.

Kui teenuseosutaja on individuaalse hindamise tulemusel kindlaks teinud, et kuriteoohver vajab erilist kaitset ning et ülekuulamise ajal tuleb kohaldada erikaitsemeetmeid, peab kuriteo uurimise eest vastutav teenuseosutaja tegevus- ja praktilisi piiranguid arvesse võttes tagama ka, et:

- kuriteoohvrit kuulab võimaluse korral alati üle sama isik, välja arvatud juhul, kui see takistaks kuriteo nõuetekohast uurimist;
- ülekuulamine toimub vajaduse korral selleks ette nähtud või kohandatud ruumis;
- ülekuulajaks on eriväljaõppe saanud spetsialist ning
- seksuaalkuritegude, soopõhiste vägivaldakuritegude või koduvägivalla ohvritele pakutakse võimalust, et neid kuulab üle nendega samast soost isik. Kõikidele sedalaadi soovidele tuleks võimaluse korral vastu tulla, välja arvatud juhul, kui see takistaks kuriteo nõuetekohast uurimist.

Juhul kui kahtlustatav põgeneb vahi alt, mis on küll ebatõenäoline, teavitab politsei pärast põgenemisest teada saamist või pärast seda, kui vangla, noorsoopolitsei, haigla või sissereändajate kinnipidamiskeskus on talle põgenemisest teatanud, Teid võimaluse korral põgenemisest ning Teie kaitsmiseks võetud meetmetest, kui leitakse, et kahtlustatav kujutab Teile suurt ohtu.

Kes mulle kaitset pakub?

Kui kuriteoohver teatab kuritegude uurimise eest vastutavale teenuseosutajale kuriteost, peab teenuseosutaja tagama kuriteoohvri olukorra individuaalse hindamise, et teha kindlaks tema konkreetset kaitsevajadused. Enamasti teeb seda politsei.

Kas keegi annab mu juhtumile hinnangu, et selgitada välja, kas kurjategija võib mind ka edaspidi ohustada?

Kõikidel kuriteoohvritel on õigus politsei tehtavale hindamisele, mille eesmärk teha kindlaks, millist abi või tuge nad vajavad, sealhulgas kas ja mil määral tuleks nende suhtes kohaldada erimeetmeid. Hindamise ulatus ja sisu sõltub kuriteo raskusastmest ja Teie isiklikest vajadustest. Hindamisel võetakse arvesse Teie isikuomadusi, kuriteo laadi ja toimumise asjaolusid ning Teie arvamust. Mida rohkem teavet saate hindamise ajal anda, seda paremini on kaitse kohandatud Teie isiklike vajadustele.

Kas keegi annab mu juhtumile hinnangu, et selgitada välja, kas kriminaalõigussüsteem võib mind ka edaspidi ohustada (uurimise ja kohtumenetluse ajal)?

Kõikidel kuriteoohvritel on õigus politsei tehtavale hindamisele, mille eesmärk on teha kindlaks, millist tuge nad vajavad, sealhulgas kas ja mil määral tuleks nende suhtes kohaldada erimeetmeid. Hindamise ulatus ja sisu sõltub kuriteo raskusastmest ja Teie isiklikest vajadustest. Hindamisel võetakse arvesse Teie isikuomadusi, kuriteo laadi ja toimumise asjaolusid ning Teie arvamust. Mida rohkem teavet saate hindamise ajal anda, seda paremini on kaitse kohandatud Teie isiklike vajadustele.

Millist kaitset pakutakse väga haavatavatele ohvritele?

Vastavalt kuriteoohvrite tegevusjuhendile on Teil haavatava kuriteoohvrina[1] täiendavad õigused, kui Teie ütlusi võib mõjutada asjaolu, et:

1. Te kannatate psüühikahäirete all 1983. aasta psühhiaatrilise abi seaduse (Mental Health Act 1983) tähenduses;
2. Teie psüühika ja sotsiaalne toimimine on oluliselt kahjustatud või
3. Teil on füüsiline puue või Te kannatate füüsilise tervisehäire all.

[1] Kohus teeb õiguse erimeetmetele kindlaks vastavalt 1999. aasta seaduse (mis käsitleb noorte üle õigusemõistmist ja tunnistuste andmist kriminaalasjades (Youth Justice and Criminal Evidence Act 1999)) paragrahvis 16 sätestatud kriteeriumitele (vt 1. peatüki punktid 1.13-1.15).

Ma olen alaealine. Kas mul on erioigused?

Vastavalt kuriteoohvrite tegevusjuhendile on Teil haavatava kuriteoohvrina[1] täiendavad õigused, kui olite kuriteo toimumise ajal alla 18 aasta vana. See hõlmab õigust erimeetmetele kohtus ütluste andmisel.

[1] Kohus teeb õiguse erimeetmetele kindlaks vastavalt 1999. aasta seaduse (mis käsitleb noorte üle õigusemõistmist ja tunnistuste andmist kriminaalasjades (Youth Justice and Criminal Evidence Act 1999)) paragrahvis 16 sätestatud kriteeriumitele (vt 1. peatüki punktid 1.13-1.15).

Mu pereliige suri kuriteo tagajärjel. Millised on mu õigused?

Surnu lähisugulastel on õigus kuriteoohvrite tegevusjuhendis ette nähtud teenustele kõige raskemate kuritegude ohvritena.

Mu pereliige langes kuriteo ohvriks. Millised on mu õigused?

Puudega kuriteoohvrite või selliste kuriteoohvrite esindusisik, kes on kuriteo tagajärjel nii raskelt vigastatud, et ei ole võimelised suhtlema.

Kui Teil on puue või olete kuriteo tagajärjel nii raskelt vigastatud, et ei ole võimeline suhtlema, on Teil ja Teie lähisugulastel õigus nimetada pere esindusisik, kes on kuriteoohvrite tegevusjuhendis ette nähtud teenuste osutamisel kontaktisikuks.

Alla 18-aastase kuriteoohvri vanem või eestkostja

Kui olete alla 18-aastane kuriteoohver, on Teil ja tavaliselt Teie vanemal või eestkostjal õigus kuriteoohvrite tegevusjuhendis ette nähtud teenustele.[1]

[1] Välja arvatud juhul, kui Teie vanem või eestkostja on uurimise all või politsei süüdistab teda kuriteos või asjaomase teenuseosutaja põhjendatud arvamuse kohaselt ei ole vanemale või eestkostjale selliste teenuste osamine Teie parimates huvides.

Kas mul on võimalik kasutada vahendust? Millistel tingimustel? Kas vahenduse ajal tagatakse minu turvalisus?

Taastav õigusemõistmine (vahendusmenetlus) on menetlus, mille käigus viiakse kokku kannatanu ja talle kahju tekitanud isik, et püüda leida olukorrale positiivne lahendus.

Vahendus on vabatahtlik - Te ei pea selles osalema ning see eeldab nii Teie kui ka õigusrikkuja nõusolekut. Võite taotleda vahendust Teile sobival ajal või Teil palutakse selles osaleda, sest seda on taotlenud õigusrikkuja. Isegi kui mõlemad pooled soovivad lepitust, ei tarvitse see olla sobiv ning selle sobivust peab hindama lepitaja.

Rakendatakse asjakohaseid meetmeid, et tagada Teie ohutus menetluse jooksul; Teie ja õigusrikkuja vahelised kohtumised toimuvad alati vastava väljaõppe saanud vahendaja juuresolekul. Kui õigusrikkuja on oma süüd tunnistanud ja on valmis osalema kohtumisel või Teiega suhtlema, saate talle selgitada, kuidas kuritegu on Teid mõjutanud. Võite nõuda vabandamist või kokku leppida, mida õigusrikkuja peab tegema, et tehtu heastada.

Taastav õigusemõistmine ehk vahendusmenetlus (*Restorative Justice*) ei ole sama mis kogukondlik menetlus (*Community Resolution*). Kogukondlik menetlus (*Community Resolution*) on mitteametlik politseimenetlus, mis võimaldab politseil tegeleda kergemate kuritegude ja antisotsiaalse käitumisega kohtuväliselt. Kogukondlikud menetlused on suunatud esmakordsetele seadusrikkujatele, kes oma tegu tõeliselt kahetsevad, ning juhtudele, mil kuriteoohver ei soovi ametlikku menetlust algatada.

Kust ma leian õigusaktid, milles on sätestatud minu õigused?

🔗 Kuriteoohvrite tegevusjuhend (Code of Practice for Victims of Crime) võeti vastu kooskõlas 🔗 2004. aasta koduvägivalda, kuritegusid ja kuriteoohvreid käsitleva seaduse (Domestic Violence, Crime and Victims Act 2004) paragrahvi 32 ning rakendati määrusega, mis võeti vastu kooskõlas 🔗 2004. aasta koduvägivalda, kuritegusid ja kuriteoohvreid käsitleva seaduse (kuriteoohvrite tegevusjuhend) (Domestic Violence, Crime and Victims Act 2004 (Victims' Code of Practice)) paragrahvi 33; 🔗 2004. aasta koduvägivalda, kuritegusid ja kuriteoohvreid käsitleva seaduse 2015. aasta määrus (2015. aasta õigusakt nr 1817) esitati parlamendile 23. oktoobril 2015 ning 16. novembril 2015 jõustus kuriteoohvrite tegevusjuhendi muudetud versioon.

Kuriteoohvrite tegevusjuhendis on sätestatud teenused, mida peamised kriminaalõigusorganisatsioonid (sissejuhatus, 1.-4. peatükk) ja muud asjakohased organisatsioonid (5. peatükk) osutavad kuriteoohvritele Inglismaal ja Walesis. Neid organisatsioone nimetatakse teenuseosutajateks. Kuriteoohvrite tegevusjuhendis on loetletud kuriteoohvrite õigused ja vastavate teenuseosutajate kohustused.

Kuriteoohvrite tegevusjuhendi 3. peatükis on lastele arusaadavas keeles loetletud lapskuriteoohvritele osutatavad teenused. Kuriteoohvrite tegevusjuhendi 3. peatükki tuleb käsitleda koos sissejuhatuses ning 1. ja 2. peatükiga.

Kuriteoohvrite tegevusjuhendi sissejuhatuses punktiga 1 ja 5. peatüki punktiga 1 tagatakse, et pädevad asutused võtavad oma tegevusjuhendi kohaseid ülesandeid täites arvesse direktiivi üldisi eesmärgi.

Kuriteoohvrite tegevusjuhendis sätestatud õigused on kõikidel kuriteoohvritel olenemata nende elanikustaatusest.

2004. aasta koduvägivalda, kuritegusid ja kuriteoohvreid käsitleva seaduse (Domestic Violence, Crime and Victims Act 2004) paragrahv 56: ohvribiteenuseid tellib ja nende eest tasub justiitsministeerium. Ministeerium tagab rahalised vahendid ka politsei- ja kuritegude volinikele (Police and Crime Commissioners (PCC)) kuriteoohvritele emotsionaalse ja praktilise abi andmiseks kooskõlas 2014. aasta antisotsiaalset käitumist, kuritegusid ja politseitööd käsitleva seaduse (Anti-social Behaviour, Crime and Policing Act 2014) paragrahviga 143.

Justiitsministeeriumi ning politsei- ja kuritegude volinike vahelise toetuslepingu punkti 3 kohaselt peavad viimastelt tellitud teenused olema kooskõlas kuriteoohvrite direktiiviga, eelkõige selle artiklitega 8 ja 9. Lepingu punktis 4 on sätestatud, et tellitud või osutatud teenused peavad vastama artikli 8 lõikes 1 loetletud tingimustele.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 30/01/2019

2 - Kuriteost teatamine ja minu õigused uurimisevõi kohtumenetluse ajal

Kuidas ma pean kuriteost teatama?

Kuriteost tuleks kõigepealt teatada politseile. Selgitus, kuidas seda teha, on esitatud siin: [kuriteost teatamine](#).

Kuidas ma oma juhtumi kohta teavet saan?

Kuriteoohvrina on Teil õigus saada politseilt järgmist teavet ning põhjendusi viie tööpäeva jooksul pärast seda, kui kahtlustatav on:

- vahistatud,
- talle on esitatud süüdistus,
- ta on süüdistust esitamata vabastatud,
- kaitsjoni vastu vabastatud või kaitsjoni tingimusi on muudetud või need on tühistatud.

Teil on õigus saada politseilt järgmist teavet viie tööpäeva jooksul pärast seda, kui politsei on saanud kuriteoteate:

- esimese kohtuistungiku kuupäev, kellaaeg ja koht;
- kui kahtlusalune vabastatakse kaitsjoni vastu, kaitsjoni tingimused ja nende muudatused.

Kas mul on õigus õigusabile (uurimise või kohtumenetluse ajal)? Millistel tingimustel?

Inglismaal ja Walesis ei ole kannatanud ja tunnistajad kriminaalmenetluse pooled ning seega ei ole neil õigust tasuta õigusabile.

Kas mul on õigus nõuda kulude hüvitamist (uurimises või kohtumenetluses osalemise eest)? Millistel tingimustel?

Kuritegude menetlemise eest vastutavad teenuseosutajad peavad kehtestama eeskirjad, mille kohaselt hüvitatakse kuriteoohvritele kriminaalmenetluses osalemisega seotud kulud.

Lisateavet tunnistajate kulude hüvitamise kohta saab [siit](#)

ja [siit](#).

Kas ma võin edasi kaevata, kui juhtumi uurimine lõpetatakse enne kohtusse jõudmist?

Kui politsei või riigiprokuratuuri otsus süüdistust mitte esitada Teid ei rahulda, on Teil õigus taotleda otsuse läbivaatamist kooskõlas riikliku politseiülemate nõukogu (National Police Chiefs Council (NPCC)) ja riigiprokuratuuri kuriteoohvrite läbivaatamise nõudmise õiguse kavaga (CPS Victims' Right to Review).

Riigiprokuratuur kehtestas oma kuriteoohvrite läbivaatamise nõudmise õiguse kava 5. juunil 2013. Inglismaa ja Walesi politsei võttis oma kuriteoohvrite läbivaatamise nõudmise õiguse kava vastu 1. aprillil 2015. Nende kavade kohaselt on kuriteoohvritel õigus taotleda, et politsei ja riigiprokuratuuri otsus mitte esitada süüdistust või lõpetada kriminaalmenetlus vaadatakse läbi.

Kui Teile on teatatud otsusest, mille läbivaatamist võib taotleda vastavalt NPCC või CPS kavale, on Teil õigus saada piisavalt teavet, et saaksite otsustada, kas soovite otsuse läbivaatamist või mitte.

Kas ma võin osaleda kohtumenetluses?

Kui Te teate midagi kuriteo kohta, võib süüdistaja või kaitsja kutsuda Teid kohtusse tunnistust andma.

Milline on minu ametlik roll õigussüsteemis? Kas ma olen või kas ma saan valida, et ma olen: ohver, tunnistaja, tsiviilhageja või erasüüdistaja?

Kuriteoohvrite tegevusjuhendis (Code of Practice for Victims of Crime) on kannatanu määratletud kui:

- füüsiline isik, kes on otseselt kuriteo tagajärjel kannatanud kahju, sealhulgas füüsilist, vaimset või emotsionaalset ning majanduslikku kahju;
- otseselt kuriteo tõttu surnud isiku lähisugulane (vt sõnastik).

Kui Te teate midagi kuriteo kohta, võib süüdistaja või kaitsja kutsuda Teid kohtusse tunnistust andma. Kui tunnete mõnda juhtumiga seotud isikut, võidakse Teid kutsuda iseloomustavaks tunnistajaks; tavaliselt teeb seda kaitsja. Mõlemal juhul võib Teie tunnistus olla süüdistatava karistamisel või õigeksmõistmisel otsustav.

Õigus algatada erasüüdistusasu on sätestatud 1985. aasta kriminaalmenetluse seaduse (Prosecution of Offences Act (POA) 1985) paragrahvi 6 lõikes 1. Kehtestatud on siiski mõned piirangud:

- riigi peaprokurööril on vastavalt 1985. aasta kriminaalmenetluse seaduse paragrahvi 6 lõikele 2 õigus erasüüdistuse alusel algatada kriminaalasi üle võtta;
- mõnikord peab erasüüdistaja saama menetluse algatamiseks krooniadvokaadi või peaprokuröri nõusoleku.

Lisateavet saab [siit](#).

Millised on minu õigused ja kohustused seoses minu rolliga?

Kuriteoohvrite tegevusjuhendis (Code of Practice for Victims of Crime) on sätestatud kuriteoohvrite õigused. Tegevusjuhend on kättesaadav [siin](#).

Kui olete kuriteo tunnistaja, kuid mitte ohver, osutatakse Teile teenuseid vastavalt tunnistajate hartale (Witness Charter), mitte tegevusjuhendile. Tegevusjuhend on kättesaadav [siin](#).

Kas ma võin kohtumenetluse ajal teha avalduse või anda tunnistusi? Millistel tingimustel?

Kui Te teate midagi kuriteo kohta, võib süüdistaja või kaitsja kutsuda Teid kohtusse tunnistust andma. Kui tunnete mõnda juhtumiga seotud isikut, võidakse Teid kutsuda iseloomustavaks tunnistajaks; tavaliselt teeb seda kaitsja.

Kui olete kuriteoohver, saate esitada kuriteoohvri avalduse (*victim personal statement*), mis annab Teile võimaluse selgitada oma sõnadega, kuidas on kuritegu Teid füüsiliselt, emotsionaalselt, rahaliselt või muul viisil mõjutanud. See erineb ütlustest selle kohta, mida Te nägite või kuulsite.

Kuriteoohvri avaldus annab Teile võimaluse kriminaalõigusmenetluses kaasa rääkida. Samas ei tohi Te avaldada oma arvamust selle kohta, millise karistuse peaks kahtlustatav saama, sest seda otsustab kohus.

Teil on õigus esitada kuriteoohvri avaldus samal ajal, kui annate politseile ütlusi kuriteo kohta.

Kui süüdistatav mõistetakse süüdi, on Teil õigus öelda, kas soovite, et Teie kuriteoohvri avaldus loetakse või mängitakse selle lindistus (juhul kui see on olemas) kohtus ette. Samuti on Teil õigus valida, kas soovite kuriteoohvri avalduse ise ette lugeda või et seda teeks keegi teine (näiteks pereliige või advokaat). Enne kui otsustate, kas soovite kuriteoohvri avalduse kohtus ettelugemist või ettemängimist, selgitatakse Teile võimalikke tagajärgi, sealhulgas seda, et Teie kuriteoohvri avaldus võidakse avaldada meedias. Samuti võib kaitsja esitada Teile kohtus Teie kuriteoohvri avalduse kohta küsimusi.

Kui soovite kuriteoohvri avalduse kohtus ettelugemist või ettemängimist, otsustab kohus Teie huvisid arvesse võttes, kas ja millised osad avaldusest ette loetakse ning kes seda teeb. Enamasti loetakse või mängitakse ette kogu kuriteoohvri avaldus või osa sellest, välja arvatud juhul, kui kohus leiab, et on mõjuv põhjus seda mitte teha. Teile teatatakse kohtu otsusest.

Millist teavet mulle antakse kohtumenetluse ajal?

Teil on järgmised õigused:

- saada viie tööpäeva jooksul teavet kautsjoni vastu vabastamist käsitletud istungi tulemuse kohta (kautsjoni vastu vabastamise tingimuste ja nende muutmise kohta) koos põhjendustega. Kui olete väga raske kuriteo või pidevate rünnakute ohver või olete haavatav või hirmutatud, on Teil õigus saada teavet ühe tööpäeva jooksul;
- saada tunnistajate abistamise teenistusest (Witness Care Unit) teavet kohtuistungite toimumise kuupäeva, koha ja tulemuse kohta. Tunnistajate abistamise teenistus teavitab Teid ühe päeva jooksul pärast kohtult vastava teabe saamist;
- saada teavet selle kohta, kas on väljastatud kahtlustatava vahistamise määrus, ning kohtuistung tulemuse kohta, kui kahtlustatav vahistatakse uuesti. Kui kahtlustatav võetakse pärast vahistamismääruse väljastamist taas vahi alla, toimub tavaliselt varsti pärast seda kohtuistung. Tunnistajate abistamise teenistus teavitab Teid viie tööpäeva jooksul pärast kohtult vastava teabe saamist;
- kui kahtlusalune ei tunnista ennast süüdi, peate arutama oma võimalikke vajadusi tunnistajate abistamise teenistusega ning Teid suunatakse vajaduse korral vastava tugirühma või asutuse juurde.

Kui olete kohtumenetluses tunnistaja, on Teil järgmised õigused:

- õigus küsida kohtutöötajatelt, kas Te võite siseneda kohtumajja muu sissekäigu kaudu kui kahtlusalune ja tema pere ning sõbrad;
- õigus kohtuda võimaluse korral riigiprokuratuuri prokuröri või tema esindajaga ning esitada küsimusi kohtumenetluse kohta. Võimaluse korral teatakse Teile, kui kaua Te peate enne tunnistuse andmist ootama;
- õigus saada võimaluse korral prokurörielt selgitust menetluse edasilükkamise kohta ning teavet selle kohta, kui kaua võib viivitus kesta;
- õigus oodata kohtu eesruumis ja istuda kohtusaalis kahtlustatavast ja tema perekonnast ning sõpradest eraldi - kohus tagab selle võimaluse korral;
- õigus erimeetmete, kui kohus seda nõuab;
- Teile määratakse kohtus kontaktisik, et saaksite teada kohtumenetluse käigust.

Kas mul on võimalik tutvuda menetlustoimikuga?

Juurdepääsu menetlustoimikule on reguleeritud tsiviilkohtumenetluse eeskirjade 5. osaga. Tõenäoliselt on kõige asjakohasemad eeskirjad 5.4C ja 5.4D. Need on kättesaadavad [siin](#).

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 30/01/2019

3 - Minu õigused pärast kohtumenetlust

as mul on õigus otsus edasi kaevata?

Kannatanud ei saa kurjategijat süüdimõistvat või talle karistuse määramise otsust edasi kaevata.

Millised on minu õigused pärast süüdimõistmist?

Pärast kohtumenetlust on Teil järgmised õigused:

- kui olete kutsutud kohtusse ütlust andma, on Teil õigus kulude hüvitamisele vastavalt riigiprokuratuuri otsusele hiljemalt 10 tööpäeva jooksul pärast seda, kui riigiprokuratuur on saanud nõuetekohaselt täidetud taotlusvormi;
- Teil on õigus saada tunnistajate abistamise teenistusest (Witness Care Unit) teavet kohtumenetluse tulemuse kohta, sealhulgas olemasolu korral otsuse põhjenduste lühikokkuvõtte. Tunnistajate abistamise teenistus teavitab Teid ühe tööpäeva jooksul pärast kohtult vastava teabe saamist;
- tunnistajate abistamise teenistus peab Teid suunama ohvriabiteenuste osutajate juurde, kui see on vajalik ja võimalik.

i. Kui rahukohtu (Magistrates' Court) süüdimõistev või karistuse määramise otsus kaevatakse edasi kroonikohtusse (Crown Court)

Teil on õigus saada tunnistajate abistamise teenistusest järgmist teavet ühe tööpäeva jooksul pärast seda, kui tunnistajate abistamise teenistus on kohtult vastava teabe saanud:

- kas otsus on edasi kaevatud;
- kohtuistungiku kuupäev, kellaeg ja koht;
- edasikaebuse menetlemise tulemused, sealhulgas esialgse karistuse muutmine.

Teil on ka järgmised õigused:

- õigus oodata kohtu eesruumis ja istuda kohtusaalis kaebajast ja tema perekonnast ning sõpradest eraldi. Kohus tagab selle võimaluse korral;
- kroonikohus (Crown Court) peab määrama Teile kontaktisiku;
- Teil on õigus saada ohvriabiteenistusest teavet, kui see on vajalik ja kättesaadav.

ii. Kui süüdimõistev või karistuse määramise otsus kaevatakse edasi apellatsioonikohtusse või selle peale esitatakse õigusküsimustega piirduv kassatsioonkaebus Ühendkuningriigi kõrgeimasse kohtusse

Teil on järgmised õigused:

- tunnistajate abistamise teenistus teavitab Teid viie tööpäeva jooksul pärast kohtult vastava teabe saamist, et kaebajale on antud luba esitada edasikaebus. Kui olete väga raske kuriteo või pidevate rünnakute ohver või olete haavatav või hirmutatud, on Teil õigus saada teavet ühe tööpäeva jooksul;
- õigus saada tunnistajate abistamise teenistusest teavet kohtuistungiku kuupäeva, kellaaja ja koha kohta ühe tööpäeva jooksul pärast seda, kui tunnistajate abistamise teenistus on kohtult selle teabe saanud;
- tunnistajate abistamise teenistus peab Teile teatama, kui kaebaja vabastatakse kautsjoni vastu või kautsjoni vastu vabastamise tingimusi muudetakse, ühe tööpäeva jooksul pärast seda, kui tunnistajate abistamise teenistus on kohtult selle teabe saanud;
- kui kohtuistungiku kuupäeva muudetakse, teavitab tunnistajate abistamise teenistus Teid sellest ühe tööpäeva jooksul pärast kohtult vastava teabe saamist;
- tunnistajate abistamise teenistus määrab Teile kontaktisiku teise astme kriminaalkohtus või Ühendkuningriigi kõrgeimas kohtus;
- tunnistajate abistamise teenistus teavitab Teid edasikaebuse menetlemise tulemusest viie tööpäeva jooksul pärast kohtult vastava teabe saamist. See teave hõlmab ka esialgse karistuse muutmist. Kui olete väga raske kuriteo või pidevate rünnakute ohver või olete haavatav või hirmutatud, on Teil õigus saada teavet ühe tööpäeva jooksul;
- õigus oodata kohtu eesruumis ja istuda kohtusaalis kaebajast ja tema perekonnast ning sõpradest eraldi. Kohus tagab selle võimaluse korral. Üldjuhul kaebaja kõrgeima kohtu istungil ei osale. Kui kaebaja on kohal ja Te ei soovi kohtusaalis viibida, korraldatakse Teile eraldi;
- õigus taotleda teise astme kriminaalkohtult või Ühendkuningriigi kõrgeimalt kohtult pärast kohtuotsuse väljakuulutamist selle ärakirja.

Kui olete hukkunu lähisugulane, on Teil pärast otsuse edasikaebamist õigus kohtuda riigiprokuratuuri esindajaga, kes peab Teile selgitama kaebemenetlust ja kohtutoiminguid.

Kriminaalasjades tehtud otsuste läbivaatamise komisjon (Criminal Cases Review Commission)

Pärast kurjategijalt taotluse saamist vaatab kriminaalasjades tehtud otsuste läbivaatamise komisjon läbi kurjategija süüdimõistmise ja talle kuriteo eest karistuse määramise otsuse. Uue teabe või selliste uute väidete ilmnemisel, mille tõttu süüdimõistmine võib osutuda ohtlikuks või karistus liiga pikaks, võib komisjon saata süüdimõistmise või karistuse määramise otsuse uuesti läbivaatamisele. Komisjon saab süüdimõistetud isikutelt aastas umbes 1000 taotlust ning umbes 30-40 asjaomast otsust saadetakse uuesti läbivaatamisele. Kohtuasja läbivaatamisel hindab komisjon selle võimalikku mõju Teile ning otsustab, kas teavitada Teid sellest või mitte. Komisjon esitab otsuse põhjenduse Teile kontaktvormil ning vajaduse korral teavitab otsusest politseid.

- Komisjon peab Teile teatama, kui ta peab Teile teavitamist läbivaatamisest mõistlikuks.
- Kui komisjon leiab, et läbivaatamise ajal tuleb Teiega ühendust võtta, teatab ta Teile, et ta on saanud taotluse ning et kohtuasi vaadatakse läbi. Pärast läbivaatamist otsustab komisjon, kas kohus peaks süüdimõistva või karistuse määramise

otsuse läbi vaatama ning teatab Teile oma otsusest, välja arvatud juhul, kui olete sõnaselgelt öelnud, et ei soovi, et Teile sellest teatatakse.

- Kui komisjon leiab, et läbivaatamise ajal ei ole vaja Teiega ühendust võtta, kuid otsustab, et kohus peaks süüdimõistva või karistuse määramise läbi vaatama, eeldatakse, et komisjon teatab Teile sellest.

Kas mul on pärast kohtumenetlust õigus abile või kaitsesele? Kui kaua?

- Teil on õigus kasutada ohvriabi teenuseid igal ajal olenemata sellest, kas olete esitanud kuriteoteate või mitte, ning pärast uurimise ja kohtumenetluse lõppemist.

Millist teavet mulle antakse, kui kurjategija mõistetakse süüdi?

- Tunnistajate abistamise teenistus (Witness Care Unit) peab teatama Teile kahtlustatavale määratud karistusest (kui ta mõistetakse süüdi) ühe tööpäeva jooksul pärast seda, kui ta on kohtult vastava teabe saanud. See hõlmab ka karistuse tähenduse ja mõju lühikest selgitust.
- Teil on õigus suunamisele riigiprokuratuuri, kus vastatakse Teie küsimustele karistuse kohta, millele tunnistajate abistamise teenistus ei oska vastata.
- Lisaks eeltoodule pakutakse Teile juhul, kui Te olete hukkunu lähisugulane, vajaduse korral kohtumist riigiprokuratuuri esindajaga, kes selgitab Teile karistuse laadi. See kohtumine toimub tavaliselt kohtus.

Kas mulle teatatakse, kui kurjategija vanglast vabaneb (sealhulgas ennetähtaegselt või tingimisi) või põgeneb?

Kriminaalhooldusametuse ohvriabi (Probation Service Victim Contact Scheme (VCS)) raames pakutakse teenuseid vägivaldsete ja seksuaalkuritegude ohvritele juhul, kui kurjategijat karistatakse üheaastase ja pikema vabadusekaotusega. Ohvriabi raames annab selleks määratud kuriteoohvri kontaktametnik kuriteoohvritele kriminaalmenetlusalast teavet ja nõu. See hõlmab riikliku kriminaalhooldusametuse äranägemisel antavat teavet kurjategijale määratud karistuse põhiastmetest, näiteks kurjategija avavanglasse üleviimine või vabastamine, ning kuriteoohvriga seotud tingimustest, mis võivad kaasneda kurjategija tingimisi vabastamisega.

Kui olete langenud vägivalda- või seksuaalkuriteo ohvriks[1] ning kurjategijale on määratud üheaastane või pikem vabadusekaotus või on kurjategija suunatud vastavalt 1983. aasta psühhiaatrilise abi seadusele sundravile psühhiaatria haiglasse, peab tunnistajate abistamise teenistus teavitama Teid ohvriabikavast ning sellest, et Teie andmed edastatakse automaatselt 20 tööpäeva jooksul riiklikule kriminaalhooldusametusele (National Probation Service), välja arvatud juhul, kui Te seda ei soovi.

Kui soovite osaleda ohvriabikavas, on Teil järgmised õigused:

- õigus otsustada, kas soovite saada teavet kurjategijale määratud karistuse põhiastmete kohta;
- Teile määratakse kontaktametnik (Victim Liaison Officer), kes tegutseb Teie ja riikliku kriminaalhooldusametuse (National Probation Service) vahelise kontaktisikuna, välja arvatud juhul, kui kurjategija on psühhiaatria haigla patsient, kelle vabadust ei ole piiratud (vt allpool);
- õigus saada teavet ja esitada oma seisukohti riiklikule kriminaalhooldusametusele seoses kuriteoohvriga seotud tingimustega, mis kaasnevad kurjategija tingimisi vabastamisega. Selliseks tingimuseks võib näiteks olla, et kurjategija ei tohi Teie ja Teie perega ühendust võtta.
- riiklik kriminaalhooldusametust peab Teid teavitama kurjategija vabastamise tingimustest, mis on seotud Teie või Teie perega;
- Teil on õigus teada, millal need tingimused aeguvad;
- õigus saada mis tahes muud teavet, mida riiklik kriminaalhooldusametust peab juhtumi asjaolusid arvestades vajalikuks, sealhulgas teave kurjategijale määratud karistuse põhiastmete või sundravi kohta, kui tegemist on psühhiaatria haigla patsiendiga, kelle vabadus on või ei ole piiratud.

Kui olete hukkunu lähisugulane ja kurjategijale on vägivalda- või seksuaalkuriteo eest määratud

üheaastane või pikem vabadusekaotus või ta on määratud kinnisesse haiglasse sundravile, pakutakse Teile ka ohvriabikavas osalemist. Kui Te ei ole ohvri lähisugulane, tehakse seda riikliku kriminaalhooldusametuse äranägemisel.

Kui Te olete sellise kuriteoohvri vanem, eestkostja või hooldaja, kes on alla 18-aastane, haavatav täiskasvanu või kes ei saa muul põhjusel täielikult ohvriabikavas osaleda, siis pakutakse tavaliselt Teile võimalust osaleda ohvriabikavas kuriteoohvri nimel. Vanemale, eestkostjale või hooldajale ohvriabikavas osalemist ei pakuta, kui leitakse, et see on vastuolus ohvri huvidega.

Kuriteoohvri kaitsmise meetmed kurjategija põgenemise korral

Juhul kui kurjategija põgeneb vahi alt, mis on küll ebatõenäoline, teavitab politsei pärast seda, kui vangla, noorsoopolitsei, haigla või sisserrändajate kinnipidamiskeskus on talle põgenemisest teatanud, võimaluse korral Teid põgenemisest ning Teie kaitsmiseks võetud meetmetest, kui leitakse, et kurjategija kujutab Teile suurt ohtu.

[1] Nagu on määratletud 2004. aasta koduvägivalda, kuritegusid ja kuriteoohvleid käsitleva seaduse (*Domestic Violence, Crime and Victims Act 2004*) paragrahvi 45 lõikes 2.

Kas mind kaasatakse (tingimisi) vabastamist käsitleva otsuse tegemisse? Kas mul on näiteks õigus teha avaldus või esitada kaebus?

Kui Te osalete ohvriabikavas ja kriminaalhooldusnõukogu (Parole Board) kaalub kurjategija vabastamist või avavanglasse üleviimist, on Teil järgmised õigused:

- riiklik kriminaalhooldusasutus (National Probation Service) peab Teile teatama kriminaalhooldusnõukogu istungi toimumise aja;
- Teil on õigus avaldada kriminaalhooldusnõukogule arvamust kurjategija tingimisi vabastamise tingimuste kohta (vt sõnastik);
- Teil on õigus saada selgitusi, kui Teie taotletud tingimus jäeti kurjategija tingimisi vabastamise tingimuste hulgast välja;
- Teil on õigus saada selgitusi kuriteoohvri kontaktametnikult kuriteoohvri avalduse (*victim personal statement*) kohta, sealhulgas seda, kuidas seda kasutab kriminaalhooldusnõukogu;
- Teil on õigus esitada kuriteoohvri avaldus, mis edastatakse kriminaalhooldusnõukogule;
- kui kriminaalhooldusnõukogu korraldab suulise ärakuulamise, kus arutatakse Teie esitatud kuriteoohvri avaldust, on Teil õigus selles osaleda.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 30/01/2019

4 - Hüvitis

uidas nõuda kurjategijalt kahju hüvitamist? (nt kohtuasi, tsiviilnõue, tsiviilhagi kriminaalmenetluses)

2012. aasta kuriteokahju hüvitamise kava (Criminal Injuries Compensation Scheme 2012)

2012. aasta kuriteokahju hüvitamise kava on riigieelarvest rahastatav kava, mille eesmärk on hüvitada kahju vägivallakuritegude süütutele ohvritele Suurbritannias. Kava haldab ja hüvitamise taotluste rahuldamise otsused teeb kuriteokahju hüvitamise amet (Criminal Injuries Compensation Authority (CICA)). Kõiki hüvitisnõudeid siiski ei rahuldata; Teil peab olema kava eeskirjade kohaselt õigus saada hüvitist.

Kava käsitlev juhend on kättesaadav [☞](#) siin.

Taotluse saab täita [☞](#) siin.

Kohtu määratud hüvitis

Rahukohus (Magistrates' Court) võib mõista välja hüvitise summas kuni 5000 Inglise naela süüdistuse kohta. Kroonikohtu (Crown Court) volitused on piiramatud, kuid arvesse tuleks võtta kurjategija võimalusi.

Hüvitis mõistetakse välja summas, mida kohus peab kõiki tõendeid ning süüdistaja ja kaitsja väiteid arvesse võttes sobivaks.

Kohus peab hüvitise väljamõistmist väga tähtsaks ning peab põhjendama oma otsust hüvitist mitte välja mõista.

Lisateavet hüvitise väljamõistmise kohta saab [☞](#) siit.

Tsiviilhagi

Tsiviilhagi esitamise üle otsustate Teie, kannatanu. See võib siiski mõjutada muid kahju hüvitamise nõudeid. Kasulik on küsida nõu advokaadilt.

Teavet hagi esitamise kohta saab [☞](#) siit.

Kohus andis kurjategijale korralduse hüvitada mulle kahju / maksta hüvitist. Kuidas ma saan tagada, et kurjategija järgib seda korraldust?

Hüvitise maksmise korralduse täitmisele pööramine on kohtu ülesanne.

Kas riik võib teha mulle ettemakse juhul, kui kurjategija korraldust ei järgi? Millistel tingimustel?

Ei, Inglismaal ja Walesis kohtu määratud hüvitist ette ei maksta.

Kas mul on õigus saada riigilt hüvitist?

Teil võib olla õigus saada hüvitist kuriteokahjude hüvitamise kava alusel; lisateavet saab [siit](#).

Kas mul on õigus saada hüvitist juhul, kui kurjategijat ei mõisteta süüdi?

Te võite saada kuriteokahju hüvitamise kava alusel hüvitist isegi juhul, kui kallaletungija ei ole teada või ei ole süüdi mõistetud. Lisateavet saab [siit](#).

Kas mul on õigus erakorralisele ettemaksele, kui ma ootan otsust oma hüvitisnõude kohta?

Kui kuriteokahju hüvitamise amet (Criminal Injuries Compensation Authority, CICA) on veendunud, et taotlejal on õigus saada hüvitist, kuid ta ei saa lõplikku otsust teha, võib ta kaaluda vahemakse tegemist. Kahju hüvitamise amet ei saa lõplikku otsust teha tõenäoliselt seetõttu, et ta ootab Teile tekitatud kahju pikaajalise mõju ilmnemist.

Lisateavet saab [siit](#).

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 30/01/2019

5 - Minu õigus saada abi ja toetust

ellega ma pean abi ja toetuse saamiseks ühendust võtma, kui ma olen kuriteoohver?

Kuriteoohvrite teabeteenistusel (Victims' Information Service) saate teavet Teie läheduses osutatavate tugiteenuste, lepitusmenetluse, kriminaalõigussüsteemi ja kuriteoohvrite tegevusjuhendi (Victims' Code) ning tunnistajate harta (Witness Charter) kohta. [Kuriteoohvrite teabeteenistus](#)

Ohvriabeteenuseid tellib ja nende eest tasub justiitsministeerium. Ministeerium tagab rahalised vahendid ka politsei- ja kuritegude volinikele (Police and Crime Commissioners (PCC)) kuriteoohvritele emotsionaalse ja praktilise abi andmiseks kooskõlas 2014. aasta antisotsiaalset käitumist, kuritegusid ja politseitööd käsitleva seaduse (Anti-social Behaviour, Crime and Policing Act 2014) paragrahviga 143.

Kohalike teenuseosutajatega saate ühendust võtta asjaomase politsei- ja kuritegude voliniku veebisaidi kaudu. Asjaomase politsei- ja kuritegude voliniku leiate [siit](#).

Lähima seksuaalrännaku ohvrite abikeskuse (Sexual Assault Referral Centre) kontaktandmed saate, kui helistate [NHS-i](#) üldnumbril 111, oma perearstilt või kohaliku haigla erakorralise meditsiini osakonnast (A&E) või veebisaidilt [NHS Choices](#). <https://www.nhs.uk/Service-Search/Rape-and-sexual-assault-referral-centres/LocationSearch/364>

Ohvriabitelefon

Kuriteoohvrite teabeteenistusel on ka ohvriabitelefon: +44 808 168 9293.

Kas ohvriabi on tasuta?

Jah.

Millist abi võin ma saada riiklikelt ametiasutustelt?

Politsei teavitab Teid sellest, kust ja kuidas saada nõu ja abi, sealhulgas meditsiinilist abi, spetsialisti tuge (näiteks psühholoogilist tuge) või ajutist majutust.

☑ 1996. aasta eluasemeseaduse (Housing Act 1996) 7. osas on sätestatud, et kohalik eluasemetega tegelev asutus peab aitama üksikisikuid ja peresid, kes on jäänud kodutuks ja taotlevad abi.

Riiklik Terviseamet (National Health Service, NHS) toetab kuriteoohvreid, kes:

- ☑ kannatavad traumajärgse stressi all
- ☑ on seksuaalkuriteo ohvrid
- ☑ on koduvägivalla ohvrid

Millist abi võin ma saada valitsusvälistelt organisatsioonidelt?

Paljud valitsusvälised ja heategevusorganisatsioonid pakuvad kuriteoohvritele abi, teavet, nõustamist ning muid üld- ja eriteenuseid riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 30/01/2019

Kuriteo ohvrite õigused kriminaalmenetluses - Põhja-Iirimaa

Kui Te olete langenud **kuriteo ohvriks**, on Teil seaduse kohaselt teatavad individuaalsed õigused nii enne kui ka pärast kohtumenetlust ja selle ajal. Teile osutatakse ka mitmesugust abi ning Te saate taotleda kuriteoga tekitatud kahju hüvitamist.

Põhja-Iirimaa algab kriminaalmenetlus kuriteo uurimisega, mille käigus politsei kogub tõendeid. Kui politsei on uurimise lõpetanud, antakse juhtum üle prokuratuurile. Prokurör uurib, kas kahtlusaluse vastu on piisavalt tõendeid, et süüdimõistmine oleks tõenäoline, ning kas süüdistuse esitamine on üldsuse huvides. Kui prokurör leiab, et süüdistust ei peaks esitama, siis asja menetlemine lõpetatakse. Vastasel juhul valmistab prokurör asja ette kohtusse viimiseks ning kahtlustatav antakse kohtu alla. Mõlemal juhul teatatakse Teile prokuröri otsusest ning kui asi läheb kohtusse, siis ka kohtuistungi kuupäevast.

Kergemaid õigusrikkumisi arutavad rahukohtud (magistrates' courts). Raskemaid kuritegusid (näiteks vägistamine või röövimine) arutavad kroonikohtutes (Crown Courts) kohtunik ja vandekohus (*jury*). Vandekohus koosneb 12 valijate registrist juhulikult valitud inimesest, kes otsustavad neile kohtuistungi ajal esitatud tõendite põhjal, kas süüdistatav on kuriteos süüdi või mitte. Kohtunik teeb kohtumenetluse käigus otsuse õigusküsimustes, näiteks selle kohta, kas teatavad tõendid on vastuvõetavad. Kui vandekohus leiab kohtumenetluse lõppedes, et süüdistatav on süüdi, määrab kohtunik seaduse kohaselt kuriteo eest karistuse.

Klõpsake vajaliku teabe saamiseks alljärgneval lingil:

- ☑ 1 - Minu õigused, kui olen langenud kuriteo ohvriks
- ☑ 2 - Kuriteost teatamine ja minu õigused uurimisevõi kohtumenetluse ajal
- ☑ 3 - Minu õigused pärast kohtumenetlust
- ☑ 4 - Hüvitis
- ☑ 5 - Minu õigus saada abi ja toetust

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 14/03/2019

1 - Minu õigused, kui olen langenud kuriteo ohvriks

illist teavet ma saan ametiasutustelt (nt politseilt, prokurörit) pärast kuriteo toimumist, kuid enne kui ma sellest teatan?

Teil on õigus saada kirjalikku teavet kriminaalõigussüsteemi toimimise kohta, näiteks kuriteoohvrite teabelehte või selle veebisaidi andmeid, kus selline teave on avaldatud.

Olenevalt kuriteo liigist, Teie isiklikust olukorrast ning sellest, kas see on uurimise või kriminaalmenetluse konkreetses etapis asjakohane, peate politseisse pöördumisel saama politseilt järgmist teavet:

- kust ja kuidas saada nõu ja abi, sealhulgas meditsiinilist abi, spetsialisti tuge (näiteks psühholoogilist tuge) või ajutist majutust;
- kuidas teatada kuriteost ning kelle poole pöörduda, kui Teil on juhtumi kohta küsimusi;
- kuidas taotleda hüvitist;
- mis juhtub, kui kuriteoohver ei viibi Põhja-lirimaal;
- suulise ja kirjaliku tõlke kättesaadavus;
- kuidas esitada kaebust teenuseosutaja vastu;
- taastavate õigusemõistmisteenuste (vahendusmenetluse) kättesaadavus;
- kuidas taotleda kriminaalmenetluses tunnistajana osalemisega seotud kulude hüvitamist.

Teil on õigus kasutada ohvriabiteenuseid igal ajal olenemata sellest, kas Te olete esitanud kuriteoteate või mitte, ning pärast uurimise ja kohtumenetluse lõppemist.

Ma ei ela selles ELi liikmesriigis, kus kuritegu toime pandi (ELi ja kolmandate riikide kodanikud). Kuidas on mu õigused kaitstud?

Teil on õigus kuriteoohvrite hartas (Victim Charter) sätestatud teenustele, kui kuritegu pandi toime Põhja-lirimaal või teenused on seotud kriminaalmenetlusega, mis toimub Põhja-lirimaal. [1]

[1] *Õigus saada kuriteokahju hüvitamise ametilt (Criminal Injuries Compensation Authority) hüvitist võib sõltuda Teie elukohast või kodakondsusest, välja arvatud juhul, kui Teid on lõplikult tunnistatud inimkaubanduse ohvriks või Teile on antud varjupaik, humanitaarkaitse või luba jääda riiki.*

Kui ma kuriteost teatan, siis millist teavet ma saan?

Teil on õigus saada politseilt järgmist teavet:

- kirjalik kinnitus, et olete esitanud kuriteoteate, sealhulgas kuriteo põhiandmed. Kirjalik kinnitus võidakse saata kirjaga, elektrooniliselt (näiteks e-kirja või tekstisõnumiga) või esitada käsitsi kirjutatud dokumendina. Võite kinnituse saamisest loobuda. Kui politsei leiab, et kirjaliku kinnituse saatmine võib Teid ohtu seada (näiteks koduvägivallajuhtumite puhul), võib ta selle saatmisest Teiega kokkuleppel loobuda;
- selgitus, mida oodata kriminaalõigussüsteemilt, kui esitate kuriteoteate või uurimise käigus võetakse Teie kui kannatanuga ühendust;
- hinnang, kas ning millist abi või tuge vajate. See aitab kindlaks teha, kas kuulute ühte kolmest kuriteoohvrite kategooriast, kes võivad vajada suuremat tuge, ning kas ja mil määral võidakse Teie suhtes kohaldada erimeetmeid. Ohvriabiteenistused võivad politsei nimel olukorda põhjalikumalt hinnata;
- kirjalik teave selle kohta, kuidas toimib kriminaalõigussüsteem, näiteks kuriteoohvrite teabeleht või selle veebisaidi andmed, kus selline teave on avaldatud, esitatakse võimalikult kiiresti, kuid hiljemalt viie tööpäeva jooksul pärast seda, kui olete teatanud kuriteost või Teie kui kannatanuga on uurimise käigus ühendust võetud;
- teave selle kohta, kui tihti Teid teavitatakse juhtumi käigust pärast sellest politseile teatamist;
- ilma tarbetu viivitusega selgitus, miks otsustati kuritegu mitte uurida;
- teave uurimise lõpetamise kohta süüdistust esitamata ning selle põhjendus.

Teil on õigus saada politseilt teavet ohvriabiteenistuste kohta, sealhulgas nende kontaktandmed, et saaksite igal ajal pöörduda nende poole abi saamiseks.

Teil on õigus saada politseilt ilma tarbetu viivitusega järgmist teavet ning põhjendusi pärast seda, kui kahtlustatav on:

- vahistatud,
- talle on esitatud süüdistus,
- ta on süüdistust esitamata vabastatud,

- kausjoni vastu vabastatud või kausjoni tingimusi on muudetud või on need tühistatud.

Kas mul on õigus tasuta suulise või kirjaliku tõlke teenustele (kui ma suhtlen politsei või muude ametiasutustega või uurimise või kohtumenetluse ajal)?

Kui Te ei mõista või ei räägi inglise keelt, on Teil õigus taotleda suulist tõlget Teile arusaadavasse keelde:

- kriminaalkuriteost teatamisel,[1]
- politseis ülekuulamisel ja
- tunnistajana ütlusi andes.

Kui Te ei mõista või ei räägi inglise keelt, on Teil õigus taotleda järgmiste dokumentide kirjalikku tõlget Teile arusaadavasse keelde:

- kirjalik kinnitus kuriteoteate kättesaamise kohta;
- kui ülekuulamise või kohtuistungis seisukohast on esmatähtis, et Te tutvuksite mõne konkreetse dokumendiga, selle dokumendi asjakohased osad;
- dokument, millega Teile teatatakse kohtuistungis kuupäev, kellaaeg ja koht; ning
- kriminaalmenetluse tulemus, kui Teil on vastavalt käesolevale tegevusjuhendile õigus seda teada, ning vajaduse korral vähemalt otsuse lühike põhjendus.

[1] Kui Te ei räägi inglise keelt, on Teil õigus teatada kuriteost Teile arusaadavas keeles või saada vajalikku keeleabi.

Kuidas ametiasutused tagavad, et mina saan aru ja et minust saadakse aru (kui ma olen laps; kui mul on puue)?

Kuriteoohvrite harta kohaselt teenuseid osutavad asutused peavad suhtlema Teiega lihtsas ja arusaadavas keeles, võttes asjakohaseid meetmeid, et Te saaksite aru ja teist saadaks aru (näiteks EasyRead, Braille või registreeritud vahendaja kasutamine). Asjakohaste meetmete valimisel peavad teenuseosutajad võtma arvesse kõiki isiklikke asjaolusid, mis võivad mõjutada Teie võimet saada aru ja teha ennast arusaadavaks.

Koostatud on palju mitmesugustes vormingutes ja lihtsas keeles teabelehti.

Ohvriabi teenused

Kes osutavad ohvriabi teenuseid?

Kuriteoohvrite harta paragrahvis 76 on sätestatud, et kuriteoohvril on õigus ohvriabi teenustele olenemata sellest, kas ta on politseile kuriteost teatanud või mitte. Hartas ette nähtud teenuseid osutavad Põhja-Iirimaa ohvriabiorganisatsioon Victim Support NI ja lastele suunatud heategevusorganisatsiooni (NSPCC) noorte kuriteoohvrite abistamise teenistus (NSPCC Young Witness Service). NSPCC teenuseid osutatakse ainult siis, kui laps või noor peab andma kohtus ütlusi. NSPCC osutab väljaspool hartat ka muud tugiteenuseid, näiteks laste abitelefoni teenust.

Kas politsei aitab mul kohe võtta ühendust ohvriabi teenustega?

Politsei selgitab Teile, et kuriteoteate saamisel edastatakse Teie andmed automaatselt ohvriabi teenustele. Teil on õigus paluda politseilt, et ta Teie andmeid ohvriabi teenustele ei edastaks.

Kuidas kaitstakse mu eraelu puutumatust?

Kui teenuseosutajad on kuriteoohvrite harta kohaselt kohustatud teavet jagama, peavad nad tegema seda tõhusalt ja kooskõlas 1998. aasta andmekaitse seaduses ja muudes asjaomastes õigusaktides sätestatud kohustustega.

Kas ma pean kuriteost teatama enne, kui ma saan kasutada ohvriabi teenuseid?

Ei, Teil on õigus saada ohvriabi teenuseid igal ajal olenemata sellest, kas olete esitanud kuriteoteate või mitte, ning pärast uurimise ja kohtumenetluse lõppemist.

Isikukaitse juhul, kui ma olen ohus

Millist liiki kaitset on võimalik saada?

Kui kuriteoohver teatab kuritegude uurimise eest vastutavale teenuseosutajale kuriteost, peab teenuseosutaja tagama kuriteoohvri olukorra individuaalse hindamise, et teha kindlaks tema erilised kaitsevajadused ja see, kas ja mil määral tuleb ülekuulamise või tunnistuste andmise ajal kohaldada kuriteoohvri suhtes konkreetseid kaitsemeetmeid või erimeetmeid.

Hindamisel võetakse arvesse kõiki asjaolusid, sealhulgas kuriteo raskust ja kuriteoohvrile tekitatud ilmse kahju suurust. Hindamisel tuleb arvesse võtta kuriteoohvri isikuomadusi, tema arvamust ning kuriteo laadi ja toimumise asjaolusid.

Kui teenuseosutaja on individuaalse hindamise tulemusel kindlaks teinud, et kuriteoohver vajab erikaitset ning et ülekuulamise ajal tuleb kohaldada erikaitsemeetmeid, peab kuriteo uurimise eest vastutav teenuseosutaja tegevus- ja praktilisi piiranguid arvesse võttes tagama, et:

- kuriteoohvrit kuulab võimaluse korral alati üle sama isik, välja arvatud juhul, kui see takistaks kuriteo nõuetekohast uurimist;
- ülekuulamine toimub vajaduse korral selleks ette nähtud või kohandatud ruumis;
- ülekuulajaks on eriväljaõppe saanud spetsialist ning
- seksuaalkuritegude, soopõhiste vägivallakuritegude või koduvägivalla ohvreid kuulab üle ohvriga samast soost isik. Kõikidele sedalaadi soovidele tuleks võimaluse korral vastu tulla, välja arvatud juhul, kui see takistaks kuriteo nõuetekohast uurimist.

Juhul kui kahtlustatav põgeneb vahi alt, mis on küll ebatõenäoline, teavitab politsei pärast põgenemisest teadasaamist või pärast seda, kui vangla on talle põgenemisest teatanud, Teid võimaluse korral põgenemisest ning Teie kaitsmiseks võetud meetmetest, kui leitakse, et kahtlustatav kujutab Teile suurt ohtu.

Kes mulle kaitset pakub?

Kui kuriteoohver teatab kuritegude uurimise eest vastutavale teenuseosutajale kuriteost, peab teenuseosutaja tagama kuriteoohvri olukorra individuaalse hindamise, et teha kindlaks tema konkreetset kaitsevajadused. Enamasti teeb seda politsei.

Kas keegi annab mu juhtumile hinnangu, et selgitada välja, kas kurjategija võib mind ka edaspidi ohustada?

Kõikidel kuriteoohvritel on õigus politsei tehtavale hindamisele, mille eesmärk on teha kindlaks, millist abi või tuge nad vajavad, sealhulgas kas ja mil määral tuleks nende suhtes kohaldada erimeetmeid. Hindamise ulatus ja sisu sõltub kuriteo raskusastmest ja Teie isiklikest vajadustest. Hindamisel võetakse arvesse Teie isikuomadusi, kuriteo laadi ja toimumise asjaolusid ning Teie arvamust. Mida rohkem teavet saate hindamise ajal anda, seda paremini on kaitse kohandatud Teie isiklikele vajadustele.

Kas keegi annab mu juhtumile hinnangu, et selgitada välja, kas kriminaalõigussüsteem võib mind ka edaspidi ohustada (uurimise ja kohtumenetluse ajal)?

Kõikidel kuriteoohvritel on õigus politsei tehtavale hindamisele, mille eesmärk on teha kindlaks, millist abi või tuge nad vajavad, sealhulgas kas ja mil määral tuleks nende suhtes kohaldada erimeetmeid. Hindamise ulatus ja sisu sõltub kuriteo raskusest ja Teie isiklikest vajadusest. Hindamisel võetakse arvesse Teie isikuomadusi, kuriteo laadi ja toimumise asjaolusid ning Teie arvamust. Mida rohkem teavet saate hindamise ajal anda, seda paremini on kaitse kohandatud Teie isiklikele vajadustele.

Millist kaitset pakutakse väga haavatavatele ohvritele?

Vastavalt kuriteoohvrite hartale on Teil haavatava kuriteoohvrina[1] täiendavad õigused, kui Teie ütlushi võib mõjutada asjaolu, et Teil on:

- vaimse tervise probleemid,
- õpi- või suhtlemisraskused,
- neuroloogiline häire või
- füüsiline puue.

[1] Kohus teeb õiguse erimeetmetele kindlaks vastavalt Põhja-Iirimaa 1999. aasta seaduse (mis käsitleb tunnistuste andmist kriminaalasjades (Criminal Evidence (Northern Ireland) Order 1999)) artiklis 4 sätestatud kriteeriumitele.

Ma olen alaealine. Kas mul on erioigused?

Vastavalt kuriteoohvrite hartale on Teil haavatava kuriteoohvrina[1] täiendavad õigused, kui Te olite kuriteo toimumise ajal alla 18 aasta vana. See hõlmab õigust erimeetmetele kohtus ütluste andmisel.

[1] Kohus teeb õiguse erimeetmetele kindlaks vastavalt Põhja-Iirimaa 1999. aasta seaduse (mis käsitleb tunnistuste andmist kriminaalasjades (Criminal Evidence (Northern Ireland) Order 1999)) artiklis 4 sätestatud kriteeriumitele.

Mu pereliige suri kuriteo tagajärjel. Millised on mu õigused?

Surnu lähisugulastel on õigus kuriteoohvrite hartas ette nähtud teenustele kõige raskemate kuritegude ohvritena.

Mu pereliige langes kuriteo ohvriks. Millised on mu õigused?

Puudega kuriteoohvrite või selliste kuriteoohvrite esindusisik, kes on kuriteo tagajärjel nii raskelt vigastatud, et ei ole võimelised suhtlema.

Kui Teil on puue või olete kuriteo tagajärjel nii raskelt vigastatud, et ei ole võimeline suhtlema, on Teil ja Teie lähisugulastel õigus nimetada pere esindusisik, kes on kuriteoohvrite hartas ette nähtud teenuste saamisel kontaktisikuks.

Alla 18-aastase kuriteoohvri vanem või eestkostja

Kui olete alla 18-aastane kuriteoohver, on Teil ja tavaliselt Teie vanemal või eestkostjal õigus kuriteoohvrite hartas ette nähtud teenustele. [1]

[1] Välja arvatud juhul, kui Teie vanem või eestkostja on uurimise all või politsei süüdistab teda kuriteos või asjaomase teenuseosutaja põhjendatud arvamuse kohaselt ei ole vanemale või eestkostjale selliste teenuste osutamine Teie parimates huvides.

Kas mul on võimalik kasutada vahendust? Millistel tingimustel? Kas vahenduse ajal tagatakse minu turvalisus?

Taastava õigusemõistmise (vahenduse) eesmärk on aidata heastada kuriteoga tekitatud kahju (sh vaimne ja emotsionaalne kahju). Vahendusmenetluses osalemine on täielikult vabatahtlik – Te ei pea selles osalema, kui Te seda ei soovi – ning seda juhib väljaõppinud vahendaja. Vahendusmenetluse käigus võidakse Teid otse või kaudselt kurjategijaga kokku viia. See võib toimuda kirjalikult, suuliselt või tegeliku kohtumisena. Kõik asjaosalised saavad kirjeldada, mis juhtus, ning selgitada kuriteo tagajärge. Enne kohtumist valmistab asjaomane teenuseosutaja Teid ette, et tunneksite end kindlalt.

Rakendatakse asjakohaseid meetmeid, et tagada Teie ohutus menetluse ajal; Teie ja kurjategija vahelised kohtumised toimuvad alati vastava väljaõppe saanud vahendaja juuresolekul. Kui kurjategija on oma süüd tunnistanud ja on valmis osalema kohtumisel või Teiega suhtlema, saate talle selgitada, kuidas see kuritegu on Teid mõjutanud. Võite nõuda vabandamist või kokku leppida, mida kurjategija peab tegema, et tehtu heastada.

Kust ma leian õigusaktid, milles on sätestatud minu õigused?

Justiitsministeerium esitas kuriteoohvrite harta (Victim Charter) Põhja-Iirimaa Assambleele (Northern Ireland Assembly) kooskõlas Põhja-Iirimaa 2015. aasta kohtuseaduse (Justice (Northern Ireland) Act 2015) paragrahvi 31 lõikega 2.

Kuriteoohvrite hartas on sätestatud teenused, mida peamised kriminaalõigusorganisatsioonid ja muud asjakohased organisatsioonid osutavad kuriteoohvritele Põhja-Iirimaaal. Neid organisatsioone nimetatakse teenuseosutajateks.

Kuriteoohvrite hartas sätestatud õigused on kõikidel kuriteoohvritel olenemata nende elanikustaatusast.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 14/03/2019

2 - Kuriteost teatamine ja minu õigused uurimisevõi kohtumenetluse ajal

uidas ma pean kuriteost teatama?

Kuriteost tuleks kõigepealt teatada politseile.

Seda saab teha mitmel viisil.

Hädaolukord: hädaolukorras helistage numbril 999 või saatke lühisõnum numbrile 18000. Hädaolukorraga on tegemist siis, kui on tekitatud raskeid kehavigastusi, kuritegu on toimumas ja kahtlustatavad on kuriteopaigal.

Hädaolukorra lühisõnumiteenus: politsei hädaolukorra lühisõnumiteenus on mõeldud teatavate puuetega inimestele. Teenus võimaldab politseil edastada abipalve tuletõrjele ja kiirabile. Teenust saavad kasutada ainult eelnevalt registreeritud kasutajad, kes on täitnud vastava taotlusvormi (lisateave ja taotlusvorm on avaldatud politsei veebisaidil <http://www.psnipolice.uk/>).

Olukord, mis ei ole hädaolukord: kui tegemist ei ole hädaolukorraga, helistage numbril 101.

Vihakuritegu: kui tegemist ei ole hädaolukorraga, helistage numbril 101 ja seejärel valige number 2.

See on alternatiiv muudele käesolevas punktis kirjeldatud kuriteost teatamise võimalustele.

Kuriteost teatab kolmas isik: kui Te tõesti ei soovi või ei saa ise kuriteost teatada, võib seda Teie eest teha keegi teine, näiteks pereliige või vabatahtlik organisatsioon. Kõigepealt võtavad politseiga ühendust nemad. Teid kaasatakse menetlusse hiljem.

Kõne kohalikku politseijaoskonda: kui tegemist ei ole hädaolukorraga, võite kuriteost teatada ka tööajal kohalikku politseijaoskonda.

Kuriteost võib teatada ka järgmisel viisil:

Crimestoppers: kui Te ei soovi oma nime avaldada, võite kuriteost teatada anonüümselt, helistades heategevusorganisatsiooni Crimestoppers tasuta abitelefoni numbril 0800 555 111. See teenus ei ole politseiga seotud.

Sadamas või lennujaamas toimunud intsident: kui intsident toimus Belfasti rahvusvahelise lennujaama või Belfasti sadama territooriumil, tuleks ühendust võtta Belfasti rahvusvahelise lennujaama politseiga, helistades numbril 028 9448 4400 (lisanumber 4412) / mobiiltelefonil 077 1081 9183, või Belfasti sadamapolitseiga, helistades numbril 028 9055 3000. Kui tegemist on raske kuriteoga, näiteks mõrva, terroriakti või relvastatud rööviga, tuleb sellest teatada ka Põhja-Iirimaa politseile. Belfasti linnalennujaamas toimunud intsidentidega tegeleb Põhja-Iirimaa politsei, kellega saab ühendust võtta eeltoodud numbritel.

Politsei ombudsman: kui Teie arvates pani kuriteo toime politseiametnik, peaksite teatama sellest politsei ombudsmanile, kes uurib kuritegu ja esitab kriminaalsüüdistuse esitamise ettepaneku riigi peaprokurörile.

Kuidas ma oma juhtumi kohta teavet saan?

Kuriteoohvrina on Teil õigus saada ilma tarbetu viivitusega politseilt järgmist teavet ning põhjendusi pärast seda, kui kahtlustatav on:

- vahistatud,
- talle on esitatud süüdistus,
- ta on süüdistust esitamata vabastatud,
- kaitsjoni vastu vabastatud või kaitsjoni tingimusi on muudetud või on need tühistatud.

Teil on õigus saada politseilt järgmist teavet ilma tarbetu viivitusega pärast seda, kui politsei on saanud kuriteoteate:

- esimese kohtuistungiku kuupäev, kellaaeg ja koht;
- kui kahtlusalune vabastatakse kaitsjoni vastu, kaitsjoni tingimused ja nende muudatused.

Kas mul on õigus õigusabile (uurimise või kohtumenetluse ajal)? Millistel tingimustel?

Põhja-Iirimaa ei ole kannatanud ja tunnistajad kriminaalmenetluse pooled ning seega ei ole neil õigust saada tasuta õigusabi.

Kas mul on õigus nõuda kulude hüvitamist (uurimises või kohtumenetluses osalemise eest)? Millistel tingimustel?

Kui Teid kutsutakse kohtusse tunnistust andma, peate tõenäoliselt kandma teatavaid kulusid, näiteks sõidukulusid. Te võite taotleda nende kulude hüvitamist. Kulude hüvitamist saab taotleda kindla aja jooksul; sõidu- ja majutuskulud hüvitatakse standardmäära alusel ning saamata jäänud tulu eest makstavale hüvitisele on kehtestatud maksimumsumma päeva kohta. Politseile kuriteoteate esitamisega seotud kulusid ei hüvitata.

Üksikasjad selle kohta, kuidas, millistel tingimustel ja millise määra alusel riigiprokuratuur kulud hüvitab, leiate veebilehelt <http://www.ppsni.gov.uk/Publications-7873.html>.

Kas ma võin edasi kaevata, kui juhtumi uurimine lõpetatakse enne kohtusse jõudmist?

Kui riigiprokuratuur otsustab süüdistust mitte esitada ning Te ei ole otsusega nõus, on Teil õigus taotleda riigiprokuratuuri otsuse läbivaatamist.

Teil on õigus taotleda riigiprokuratuuri otsuse läbivaatamist olenemata kuriteo liigist või kohtuastmest. Kui otsuse süüdistust mitte esitada teeb riigi peaprokurör ning kõrgem ametiasutus ei saa seda otsust läbi vaadata, võib otsuse läbi vaadata riigi peaprokurör. Rohkem teavet läbivaatamise õiguse ja selle teostamise kohta leiate veebisaidilt <http://www.ppsni.gov.uk/>.

Kas ma võin osaleda kohtumenetluses?

Kui Te teate midagi kuriteo kohta, võib süüdistaja või kaitsja kutsuda Teid kohtusse tunnistust andma.

Milline on minu ametlik roll õigussüsteemis? Kas ma olen või kas ma saan valida, et ma olen: ohver, tunnistaja, tsiviilhageja või erasüüdistaja?

Kuriteoohvrite hartas (Victim Charter) on kuriteoohver määratletud kui:

- isik, kes on otseselt kuriteo tagajärjel kannatanud kahju, sealhulgas füüsilist, vaimset või emotsionaalset ning majanduslikku kahju;
- otseselt kuriteo tõttu surnud isiku lähisugulane.

Kui Te teate midagi kuriteo kohta, võib süüdistaja või kaitsja kutsuda Teid kohtusse tunnistust andma. Kui tunnete mõnda juhtumiga seotud isikut, võidakse Teid kutsuda kohtusse iseloomustava tunnistajana; tavaliselt teeb seda kaitsja. Mõlemal juhul võib Teie tunnistus olla süüdistatava karistamisel või õigeksmõistmisel otsustav.

Millised on minu õigused ja kohustused seoses minu rolliga?

Kuriteoohvrite hartas on sätestatud kuriteoohvrite õigused. Kuriteoohvrite harta on kättesaadav aadressil <https://www.justice-ni.gov.uk/publications/victim-charter>.

Kui olete kuriteo tunnistaja, kuid mitte ohver, osutatakse Teile teenuseid vastavalt tunnistajate hartale (Witness Charter). Kuriteoohvrite harta on kättesaadav aadressil <https://www.justice-ni.gov.uk/publications/witness-charter>.

Kas ma võin kohtumenetluse ajal teha avalduse või anda tunnistusi? Millistel tingimustel?

Kui Te teate midagi kuriteo kohta, võib süüdistaja või kaitsja kutsuda Teid kohtusse tunnistusi andma. Kui tunnete mõnda juhtumiga seotud isikut, võidakse Teid kutsuda kohtusse iseloomustava tunnistajana; tavaliselt teeb seda kaitsja.

Kui olete kuriteoohver, saate kuriteoohvri avalduses (*victim personal statement*) selgitada oma sõnadega, kuidas see kuritegu on Teid füüsiliselt, emotsionaalselt, rahaliselt või muul viisil mõjutanud. See erineb ütlustest selle kohta, mis toimus ja mida Te nägite või kuulsite.

Teil on õigus esitada kuriteoohvri avaldus pärast seda, kui on otsustatud esitada isikule süüdistus kuriteos.

Kuriteoohvri avaldus annab Teile võimaluse kriminaalõigusmenetluses kaasa rääkida. Avalduses ei tohi Te siiski avaldada arvamust süüdistatava, muude väidetavate kuritegude või Teie arvates sobiva karistuse kohta. Seda seetõttu, et need arvamused ei ole kohtus vastuvõetavad. Enne avalduse kohtunikule edastamist kustutab riigiprokuratuur sellest teabe, mida avaldus ei tohiks sisaldada.

Kuriteoohvri avaldust kasutatakse kohtus siis, kui süüdistatav mõistetakse süüdi või ta tunnistab end süüdi. Kuriteoohvri avaldust loevad prokurör, süüdistatav, süüdistatava seaduslik esindaja ja kohtunik. Kui isik mõistetakse kuriteos süüdi, peab kohus karistuse määramisel arvesse võtma kuriteoohvri avaldust. Mõnikord ei ole kuriteoohvri avaldust võimalik arvesse võtta, näiteks kui juhtum lahendatakse kohtus väga kiiresti: süüdistatav tunnistab ennast kohe süüdi või asi lahendatakse esimesel kohtuistungil.

Millist teavet mulle antakse kohtumenetluse ajal?

Teil on järgmised õigused:

- õigus saada ilma tarbetu viivitusega teavet kaitsjoni vastu vabastamist käsitletud istungi tulemuse kohta (kaitsjoni vastu vabastamise tingimuste ja nende muutmise kohta) koos põhjendustega;
- õigus saada kannatanute ja tunnistajate abistamise teenistuselt (Victim and Witness Care Unit) teavet kohtuistungite toimumise kuupäeva, koha ja tulemuse kohta;
- õigus saada teavet selle kohta, kas on väljastatud kahtlustavata vahistamise määrus, ning kohtuistungite tulemus, kui kahtlustatav vahistatakse uuesti. Kui kahtlustatav võetakse pärast vahistamismääruse väljastamist taas vahi alla, toimub tavaliselt varsti pärast seda kohtuistung.
- Kui kahtlustatav ei tunni ennast süüdi, peate arutama oma võimalikke vajadusi kannatanute ja tunnistajate abistamise teenistusega ning Teid suunatakse vajaduse korral vastava tugirühma või asutuse juurde.

Kui olete kohtumenetluses tunnistaja, on Teil järgmised õigused:

- õigus küsida kohtutöötajatelt, kas Te võite siseneda kohtumajja muu sissekäigu kaudu kui kahtlustatav ja tema pere ning sõbrad;

- õigus kohtuda võimaluse korral riigiprokuratuuri prokuröri ja esitada küsimusi kohtumenetluse kohta. Võimaluse korral teatatakse Teile, kui kaua Te peate enne tunnistuse andmist ootama;
- õigus saada võimaluse korral prokuröri selgitust menetluse edasilükkamise kohta ning teavet selle kohta, kui kaua võib viivitus kesta;
- õigus oodata kohtu eesruumis ja istuda kohtusaalis kahtlustatavast ja tema perekonnast ning sõpradest eraldi – kohus tagab selle võimaluse korral;
- õigus erimeetmetele, kui kohus seda nõuab;
- Teile määratakse kohtus kontaktisik, et saaksite teada kohtumenetluse käigust.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 14/03/2019

3 - Minu õigused pärast kohtumenetlust

as mul on õigus otsus edasi kaevata?

Kannatanud süüdimõistvat või karistuse määramise otsust edasi kaevata ei saa.

Millised on minu õigused pärast süüdimõistmist?

Pärast kohtumenetlust on Teil järgmised õigused:

- kui olete kutsutud kohtusse ütlusi andma, on Teil õigus kulude hüvitamisele vastavalt riigiprokuratuuri otsusele;
- Teil on õigus saada kannatanute ja tunnistajate abistamise teenistuselt (Victim and Witness Care Unit) teavet kohtumenetluse tulemuse kohta, sealhulgas olemasolu korral otsuse põhjenduste lühikokkuvõtte;
- kannatanute ja tunnistajate abistamise teenistus peab Teid suunama ohvriabi teenuste osutajate juurde, kui see on vajalik ja võimalik.

i. Kui rahukohtu (Magistrates' Court) süüdimõistev või karistuse määramise otsus kaevatakse edasi kroonikohtusse (Crown Court)

Teil on õigus saada kannatanute ja tunnistajate abistamise teenistuselt järgmist teavet:

- kas otsus on edasi kaevatud;
- kohtuistungiku kuupäev, kellaaeg ja koht;
- apellatsioonkaebuse menetlemise tulemused, sealhulgas esialgse karistuse muutmine.

Teil on ka järgmised õigused:

- õigus oodata kohtu eesruumis ja istuda kohtusaalis kaebajast ja tema perekonnast ning sõpradest eraldi. Kohus tagab selle võimaluse korral;
- kroonikohus (Crown Court) peab määrama Teile kontaktisiku;
- Teil on õigus saada ohvriabi teenistuselt teavet, kui see on vajalik ja kättesaadav.

ii. Kui süüdimõistev või karistuse määramise otsus kaevatakse edasi apellatsioonikohtusse või selle peale esitatakse õigusküsimustega piirduv kassatsioonkaebus Ühendkuningriigi kõrgeimasse kohtusse

Teil on õigus saada kannatanute ja tunnistajate abistamise teenistuselt järgmist teavet:

- kaebajale on antud luba esitada edasikaebus;
- kohtuistungiku kuupäev, kellaaeg ja koht;
- Teile teatatakse, kui kaebaja vabastatakse kautsjoni vastu või kautsjoni vastu vabastamise tingimusi muudetakse ja
- kui kohtuistungiku kuupäeva on muudetud;

- Teile määratakse kontaktisik teise astme kriminaalkohtus või Ühendkuningriigi kõrgeimas kohtus;
- edasikaebuse arutamise tulemus. See hõlmab ka esialgse karistuse muutmist;
- õigus oodata kohtu eesruumis ja istuda kohtusaalis kaebajast ja tema perekonnast ning sõpradest eraldi. Kohus tagab selle võimaluse korral. Üldjuhul kaebaja kõrgeima kohtu istungil ei osale. Kui kaebaja on kohal ja Te ei soovi kohtusaalis viibida, korraldatakse Teie eraldiolek;
- õigus taotleda teise astme kriminaalkohtult või Ühendkuningriigi kõrgeimalt kohtult pärast kohtuotsuse väljakuulutamist selle ära kirja.

Kui olete hukkunu lähisugulane, on Teil pärast otsuse edasikaebamist õigus kohtuda riigiprokuratuuri esindajaga, kes peab Teile selgitama edasikaebuse olemust ja kohtu toiminguid.

Kriminaalasjade läbivaatamise komisjon (Criminal Cases Review Commission)

Kurjategijalt taotluse saamise korral vaatab kriminaalasjade läbivaatamise komisjon läbi tema toime pandud kuriteo eest tehtud süüdimõistva või karistuse määramise otsuse. Uue teabe või uute väidete ilmnemisel, mille tõttu võib süüdimõistmine osutuda ohtlikuks või karistus liiga pikaks, võib komisjon saata karistuse uuesti läbivaatamisele. Komisjon saab süüdimõistetud isikutelt aastas umbes 1000 taotlust ning umbes 30–40 asjaomast otsust saadetakse uuesti läbivaatamisele. Otsuse läbivaatamisel hindab komisjon selle võimalikku mõju Teile ning otsustab, kas teavitada Teid sellest või mitte. Komisjon esitab oma otsuse põhjenduse Teie kontaktvormil ning vajaduse korral teavitab oma otsusest politseid.

- Komisjon peab Teile teatama, kui ta peab Teile läbivaatamisest teatamist mõistlikuks.
- Kui komisjon leiab, et läbivaatamise ajal tuleb Teiega ühendust võtta, teatab ta Teile, et ta on saanud läbivaatamisaotluse ning et otsus vaadatakse läbi. Pärast läbivaatamist otsustab komisjon, kas süüdimõistva või karistuse määramise otsuse peaks läbi vaatama kohus ning teatab Teile oma otsusest, välja arvatud juhul, kui olete sõnaselgelt öelnud, et ei soovi, et Teile sellest teatatakse.
- Kui komisjon leiab, et läbivaatamise ajal ei ole vaja Teiega ühendust võtta, kuid otsustab seejärel, et süüdimõistva või karistuse määramise otsuse peaks läbi vaatama kohus, eeldatakse, et komisjon teatab Teile sellest.

Kas mul on pärast kohtumenetlust õigus abile või kaitsle? Kui kaua?

- Teil on õigus kasutada ohvriabiteenuseid igal ajal olenemata sellest, kas olete esitanud kuriteoteate või mitte, ning pärast uurimise ja kohtumenetluse lõppemist.

Millist teavet mulle antakse, kui kurjategija mõistetakse süüdi?

- Kannatanute ja tunnistajate abistamise teenistus (Victim and Witness Care Unit) peab teatama Teile kahtlustatavale määratud karistusest (kui ta mõistetakse süüdi). See hõlmab ka karistuse tähenduse ja mõju lühikest selgitust.
- Teil on õigus suunamisele riigiprokuratuuri, kus vastatakse Teie küsimustele karistuse kohta, millele ohvrite ja tunnistajate abistamise teenistus ei oska vastata.
- Lisaks eelnimetatud õigustele pakutakse Teile juhul, kui Te olete hukkunu lähisugulane, vajaduse korral võimalust kohtuda riigiprokuratuuri esindajaga, kes selgitab Teile karistuse laadi. See kohtumine toimub tavaliselt kohtus.

Kas mulle teatatakse, kui kurjategija vanglast vabaneb (sealhulgas ennetähtaegselt või tingimisi) või põgeneb?

Kui kurjategijale mõistetakse vabadusekaotus, sundravi haiglas või ta määratakse kriminaalhoolduse alla, teavitab kannatanute ja tunnistajate abistamise teenistus (Victim and Witness Care Unit) Teid sellest, kuidas osaleda asjaomasel süüdimõistmise järgses ohvriabikavas. Teil on õigus küsida kuriteoohvrite teabeteenistusest kindlat liiki teavet. Teabeteenistus, mida haldab Põhja-Iirimaa kriminaalhooldusnõukogu (Probation Board for Northern Ireland), kooskõlastab eri ohvriabiteenistuste tööd, mis hõlmab kõiki kolme kuriteoohvrite teavitamise kava. Need kolm kava on kuriteoohvrite kurjategija vabastamisest teavitamise kava (PRVIS), Põhja-Iirimaa kriminaalhooldusnõukogu kuriteoohvrite teavitamise kava ning vaimupuudega kurjategijate toime pandud kuriteo ohvrite teavitamise kava. Need on seotud järgmisega:

- noored kurjategijad, kellele on mõistetud eluaegse vabadusekaotusega samaväärne karistus, kes on süüdi mõistetud raskes kuriteos või kellele on kroonikohus (Crown Court) mõistnud vabadusekaotuse noortevanglas (kui kurjategija saab 18 aastat vanaks). Vanglakava hõlmab ka täiskasvanud kurjategijaid (18-aastased ja vanemad), kellele on mõistetud kuuekuuline või pikem vabadusekaotus;
- kurjategijad, kes on määratud Põhja-Iirimaa kriminaalhooldusnõukogu järelevalve alla, ning
- kurjategijad, kellele on määratud sundravi kinnises haiglas.

Kuriteoohvrite kurjategija vabastamisest teavitamise kava (Prisoner Release Victim Information Scheme (PRVIS))

Kui registreerute kavas osalemiseks, on Teil õigus saada kuriteoohvrite teabeteenistusest (Victim Information Unit) (keda on teavitatud otsusest või selle tulemusest) ilma tarbetu viivitusega järgmist teavet:

- eeldatav aasta ja kuu, mil kinnipeetav vabastatakse kinnipidamisasutusest või tal tekib õigus ajutisele vabastamisele;
- kui kaalutakse kinnipeetava ajutist vabastamist;
- seoses kinnipeetava ajutise vabastamisega tehtud otsused ning
- kinnipeetava vabastamise teadaolevad tingimused või ajutise vabastamise tingimused, mille rikkumisel satub kinnipeetav uuesti kinnipidamisasutusse, välja arvatud juhul, kui sellise teabe jagamine seaks kellegi ohtu või on kindlaks tehtud, et selle tulemusel satuks ohtu kurjategija.

Kui kurjategijale mõistetakse eluaegne vabadusekaotus, kindlaksmääramata pikkusega vabadusekaotus või pikendatud vabadusekaotus, mille puhul otsustab vabastamise üle kriminaalhooldusvolinik (Parole Commissioner), peab kuriteoohvrite teabeteenistus (Victim Information Unit) Teile teatama, kui kaalutakse kurjategija vabastamist. Teil on ka õigus avaldada oma arvamust kurjategija vabastamise kohta kriminaalhooldusvolinikule (kuriteoohvrite teabeteenistuse kaudu) enne, kui kaalutakse kurjategija vabastamist. Teile tuleb teatada kriminaalhooldusvoliniku otsusest ning kui otsustatakse kurjategija vabastada, siis tingimisi vabastamise tingimustest.

Teil on ka õigus esitada oma seisukoht kuriteoohvrite teabeteenistusele või rääkida sellest, mis teeb Teile muret seoses Teie ohutusega, ning Teie arvamust võetakse hindamisel arvesse, kui kurjategija taotleb ajutist vabastamist või kui kaalutakse tema tingimisi vabastamist.

Väga harva võib juhtuda, et kurjategija vabastamisest saab Teile teatada alles pärast selle toimumist. Juhul kui kurjategija põgeneb kinnipidamisasutusest, mis on küll väga ebatõenäoline, peab politsei või vanglateenistus Teid sellest ilma tarbetu viivitusega teavitama, välja arvatud juhul, kui sellise teabe jagamine seaks kellegi ohtu või on kindlaks tehtud, et selle tulemusel satuks ohtu kurjategija. Politsei või vanglateenistus peab Teid teavitama ka meetmetest, mis on võetud Teie kaitsmiseks.

Põhja-Iirimaa kriminaalhooldusnõukogu (Probation Board for Northern Ireland) kuriteoohvrite teavitamise kava

Kui registreerute kavas osalemiseks, on Teil **õigus** saada kuriteoohvrite teabeteenistusest (keda on teavitatud otsusest või selle tulemusest) ilma tarbetu viivitusega järgmist teavet:

- kuidas juhtumit menetletakse;
- kriminaalhoolduse liik ja kestus ning selle üldised tingimused (sealhulgas muutused);
- kriminaalhoolduse lisatingimused, sealhulgas nende muutused;
- vajaduse korral üldkasuliku töö tundide arv ning
- kohtuasjaga seotud muud täiendavad karistused.

Teil on õigus valida, kuidas Te soovite seda teavet saada (näiteks näost näkku, telefoni teel või kirjalikult), ning arutada võimalikke probleeme kuriteoohvrite teabeteenistuse töötajatega. Teatavatel juhtudel pakub teabeteenistus Teile ka võimalust esitada oma arvamus ja probleemid kuriteoohvri avalduses, et kriminaalhooldusvolinikud saaksid neid arvesse võtta.

Vaimupuudega kurjategijate kuriteo ohvrite teavitamise kava (Mentally Disordered Offenders Victim Information Scheme)

Selle kava raames teatakse Teile, kui kaalutakse kurjategija ajutist, tingimisi või lõplikku haiglast vabastamist. Kui registreerute kavas osalemiseks, on Teil õigus saada kuriteoohvrite teabeteenistusest (keda on teavitatud otsusest või selle tulemusest) ilma tarbetu viivitusega järgmist teavet:

- kaalutakse kurjategija ajutist vabastamist;
- kurjategija vabastatakse ajutiselt või lõplikult haiglast järgmise paari nädala jooksul ning vabastamise üldised tingimused, mis on Teile seisukohast asjakohased; ning
- asjakohased kurjategija haiglast lahkumise tingimused.

Teil on ka õigus esitada kuriteoohvrite teabeteenistusele kirjalikult oma arvamus selle kohta, kuidas kavandatud vabastamine mõjutab Teie ohutust ja heaolu ning millistel tingimustel tuleks kurjategija haiglast vabastada.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 14/03/2019

4 - Hüvitis

uidas nõuda kurjategijalt kahju hüvitamist? (nt kohtuasi, tsiviilnõue, tsiviilhagi kriminaalmenetluses)

Kui Te olete langenud vägivallakuriteo ohvriks, võite taotleda hüvitist. Peate teatama politseile juhtumist nii kiiresti kui võimalik pärast selle toimumist ning esitama taotluse hüvitise saamiseks kahe aasta jooksul (alates kahju tekitanud sündmuse toimumisest), välja arvatud juhul, kui see ei ole mõjuvatel põhjustel võimalik. Kaheaastast tähtaega ei kohaldata, kui hüvitamise eest vastutav asutus (Compensation Services) leiab, et viivitamiseks on mõjuv põhjus ning tähtaja pikendamine on õigusemõistmise huvides. Lisateavet vägivallakuritegude ohvritele kahju hüvitamise kohta saab veebilehelt <http://www.nidirect.gov.uk/articles/compensation-criminal-injuries>.

Kohtu määratud hüvitis

Rahukohus (Magistrates' Court) võib mõista välja hüvitise summas kuni 5000 Inglise naela süüdistuse kohta. Kroonikohtu (Crown Court) volitused on piiramatud, kuid arvesse tuleks võtta kurjategija võimalusi.

Hüvitis mõistetakse välja summas, mida kohus peab kõiki tõendeid ning süüdistaja ja kaitsja väiteid arvesse võttes sobivaks.

Kohus peab hüvitise väljamõistmist väga tähtsaks ning peab põhjendama oma otsust hüvitist mitte välja mõista.

Kohus andis kurjategijale korralduse hüvitada mulle kahju / maksta hüvitist. Kuidas ma saan tagada, et kurjategija järgib seda korraldust?

Hüvitise väljamõistmise määruse täitmisele pööramine on kohtu ülesanne.

Kas riik võib teha mulle ettemakse juhul, kui kurjategija korraldust ei järgi? Millistel tingimustel?

Ei, Põhja-Iirimaal kohtu määratud hüvitist ette ei maksta.

Kas mul on õigus saada riigilt hüvitist?

Teil võib olla õigus saada hüvitist kuriteo kahju hüvitamise kava alusel (Criminal Injuries Compensation Scheme); lisateavet saab veebilehelt <https://www.nidirect.gov.uk/articles/compensation-criminal-injuries>.

Kas mul on õigus saada hüvitist juhul, kui kurjategijat ei mõisteta süüdi?

Te võite saada kuriteokahju hüvitamise kava alusel hüvitist isegi juhul, kui kallaletungija ei ole teada või süüdi mõistetud. Lisateavet saab veebilehelt <https://www.nidirect.gov.uk/articles/compensation-criminal-injuries>.

Kas mul on õigus erakorralisele ettemaksele, kui ma ootan otsust oma hüvitisnõude kohta?

Kui hüvitamise eest vastutav asutus (Compensation Services) on veendunud, et taotlejal on õigus hüvitist saada, kuid ei saa lõplikku otsust teha, võib hüvitamise eest vastutav asutus kaaluda vahemakse tegemist. Hüvitamise eest vastutav asutus ei saa lõplikku otsust teha tõenäoliselt seetõttu, et ta ootab Teile tekitatud kahju pikaajalise mõju ilmnemist.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 14/03/2019

5 - Minu õigus saada abi ja toetust

ellega ma pean abi ja toetuse saamiseks ühendust võtma, kui ma olen kuriteoohver?

Põhja-Iirimaa ohvriabiorganisatsioonilt Victim Support NI saab teavet lähikonnas osutatavate tugiteenuste kohta. Vt kuriteoohvrite harta (Victim Charter) ja tunnistajate harta (Witness Charter). <http://www.victimsupportni.com/>

Ohvriabitelefon

Kuriteoohvrite teabeteenistusel on ka ohvriabitelefon: +44 808 168 9293.

Kas ohvriabi on tasuta?

Jah.

Millist abi võin ma saada riiklikelt ametiasutustelt?

Politsei ning kannatanute ja tunnistajate abistamise teenistus (Victim and Witness Care Unit) teavitavad Teid sellest, kust ja kuidas saada nõu ja abi, sealhulgas meditsiinilist abi, spetsialisti tuge (näiteks psühholoogilist tuge) või ajutist majutust.

Millist abi võin ma saada valitsusvälistelt organisatsioonidelt?

Paljud valitsusvälised ja heategevusorganisatsioonid pakuvad kuriteoohvritele abi, teavet, nõustamist ning muid üld- ja eriteenuseid riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 14/03/2019

Kuriteo ohvrite õigused kriminaalmenetluses - Šotimaa

Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

Järgmised keeleversioonid: [en](#) on juba tõlgitud.

Kuriteoohvrite õigused Šotimaal

Kuriteoohvrina on Teil teatavad õigused.

Teil on õigus saada menetluse ajal emotsionaalset ja praktilist tuge ning Te võite saada ka hüvitist Teile kuriteoga tekitatud kahju eest.

[Šotimaa kuriteoohvrite tegevusjuhendis \(Victims' Code for Scotland\)](#) on kirjeldatud Teie õigusi, nende kasutamist ja seda, kelle poole pöörduda abi ja nõu saamiseks. Tegevusjuhend sisaldab järgmist teavet:

- õigus miinimumstandardile vastavale teenusele: kuidas kriminaalõigusorganisatsioonid Teid kohtlevad;
- õigus teabele: kuidas Teid teavitatakse Teie juhtumist ja millist teavet Te peate saama;
- osalemise õigus: Teist saadakse aru ning Te mõistate, mis toimub; Te saate kohtule selgitada, kuidas kuritegu on Teid mõjutanud;
- õigus kaitsele ja eraelu puutumatusse: tunnete end turvaliselt ja hirmutamise eest kaitstuna;
- õigus kaitsele: olenemata sellest, kas esitate politseile kuriteoteate või mitte;
- õigus kahju ja kulude hüvitamisele: näiteks sõidukulude ja saamata jäänud tulu hüvitamine või hüvitis kehavigastuste eest.

Teil on ka õigus esitada kaebus, kui Te ei ole rahul sellega, kuidas organisatsioon on Teid kohelnud.

Külastage veebisaiti mygov.scot, et saada lisateavet oma õiguste kohta kuriteoohvrina kriminaalmenetluse eri etappides, sealhulgas [kuriteost teatamisel](#), [kuriteo uurimise ja selle eest vastutusele võtmise ajal](#), [kui asi läheb kohtusse](#), ning selle kohta, mis juhtub [pärast kohtuotsuse tegemist](#).

Võite ka lugeda [kuriteoohvrite abistamise ja toetamise kohta](#).

Vajaliku teabe leidmiseks klikkige alltoodud linkidel

☞ 1 - Minu õigused, kui olen langenud kuriteo ohvriks

☞ 2 - Kuriteost teatamine ja minu õigused uurimisevõi kohtumenetluse ajal

☞ 3 - Minu õigused pärast kohtumenetlust

☞ 4 - Hüvitis

☞ 5 - Minu õigus saada abi ja toetust

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 29/01/2019

1 - Minu õigused, kui olen langenud kuriteo ohvriks

Illist teavet ma saan ametiasutustelt (nt politseilt, prokurörit) pärast kuriteo toimumist, kuid enne kui ma sellest teatan?

Kuriteo kohta saate teavet asjaomastelt organisatsioonidelt (Šotimaa politsei, Šotimaa riigiprokuratuur (Crown Office and Procurator Fiscal Service), Šotimaa kohtuamet (Scottish Courts and Tribunals Service), Šotimaa vanglaamet (Scottish Prison Service) ja Šotimaa kriminaalhooldusnõukogu (Parole Board for Scotland)). Rohkem teavet saab ☞ Šotimaa valitsuse veebisaidi kuritegusid, õigusemõistmist ja õigust käsitlevast rubriigist.

Kui esitate politseile kuriteoteate, väljastatakse Teile kuriteoohvri kaart. See tähendab, et Teie kaebus on vastu võetud ning kaardi ettenäitamisel antakse Teile lisateavet.

☞ Šotimaa kuriteoohvrite tegevusjuhendis (Victim's Code for Scotland) on kirjeldatud Teie õigusi kriminaalmenetluse eri etappides.

Ma ei ela selles ELi liikmesriigis, kus kuritegu toime pandi (ELi ja kolmandate riikide kodanikud). Kuidas on mu õigused kaitstud?

Kui elate Šotimaal, on Teil õigus järgmistele kaitsemeetmetele isegi siis, kui kuritegu ei pandud toime Šotimaal:

Euroopa lähenemiskeeld. Euroopa lähenemiskeeld võimaldab Šotimaal tunnustada ja täita lähenemiskeelde, mis on väljastatud mujal Euroopa Liidus (näiteks lähenemiskeelde, mis ei luba konkreetset isikul Teile läheneda). Kui lähenemiskeeld on kehtestatud Šotimaal, võib olla võimalik see üle kanda Teie elukohariiki.

Lisateavet Euroopa lähenemiskeelu kohta saate Šotimaa kohtuameti (Scottish Courts and Tribunals Service) veebisaidilt.

2014. aasta kannatanute ja tunnistajate seaduse (Victims and Witnesses Act 2014) kohaselt võite teatada teises ELi liikmesriigis toimunud kuriteost Šotimaa politseile, kes peab tagama, et kaebus edastatakse viivitamata selle liikmesriigi vastavale ametiasutusele, kus kuritegu või väidetav kuritegu toime pandi.

Kui ma kuriteost teatan, siis millist teavet ma saan?

Kui esitate politseile kuriteoteate, väljastatakse Teile kuriteoohvri kaart. Samuti on Teil õigus saada juhtumi kohta teavet järgmistelt ametiasutustelt:

- Šotimaa politsei: teave kriminaaluurimise algatamata jätmise või lõpetamise otsuse kohta ning selle põhjused;
- Šotimaa riigiprokuratuur (Crown Office and Procurator Fiscal Service): kui Teie juhtum kohtusse ei jõua, on Teil õigus teada saada, miks, ning taotleda sellise otsuse läbivaatamist;
- Šotimaa kohtuamet (Scottish Courts and Tribunals Service): kohtuistungite kuupäevad, lõplik kohtuotsus, kohtuotsuse edasikaebamine ja selle põhjused.

Kas mul on õigus tasuta suulise või kirjaliku tõlke teenustele (kui ma suhtlen politsei või muude ametiasutustega või uurimise või kohtumenetluse ajal)?

Kriminaalasjades õigusemõistmise käigus on Teil õigus menetlusest aru saada ja ennast arusaadavaks teha. Kui Teil on inglise keelest arusaamisega või selle kõnelemisega raskusi, võite taotleda abitõlgilt, kes aitab Teil:

- mõista Teile esitatud küsimusi;

- mõista Teile antud teavet;
- vastata küsimustele, anda teavet ning muul viisil tõhusalt suhelda.

Võite taotleda dokumentide tõlkimist, kui see on seadusega ette nähtud või vajalik Teie osalemiseks uurimises või kohtumenetluses.

Kuidas ametiasutused tagavad, et mina saan aru ja et minust saadakse aru (kui ma olen laps; kui mul on puue)?

Teie taotlusel antakse Teile mitmesugust teavet ning peagi avaldatakse kuriteoohvrite tegevusjuhendi kergloetav versioon.

Asjakohane abi täiskasvanutele, et hõlbustada politsei suhtlemist 16-aastaste ja vanemate kuriteoohvritega, kellel on raskusi suhtlemisega kas psüühikahäire või õpiraskuste tõttu. Sellist abi osutatakse peamiselt kuriteoohvrite ülekuulamise ajal politseis, kuid ka kohtuekspertsi ja isiku tuvastamise ajal.

Ohvriabi teenused

Kes osutavad ohvriabi teenuseid?

Šotimaal on mitu ohvriabiorganisatsiooni, mis abistavad kuriteoohvriteid olenevalt kuriteo laadist.

- Šotimaa ohvriabiorganisatsioon Victim Support Scotland (VSS) on suurim heategevusorganisatsioon, mis osutab Šotimaal abi ja annab teavet kuriteoohvritele ja tunnistajatele. VSS osutab individuaalset abi, kasutades isikute vajadustel põhinevat hindamismeetodit.
- Organisatsioon Community Safety Glasgow (TARA) abistab inimkaubanduse ohvriteid, pakkudes olenevalt isiku vajadustest ajutist majutust kuni 45 päevaks, planeerides edasist abi, suunates teiste organisatsioonide juurde ja abistades õigusnõu saamisel.
- Sisserändajate tugiorganisatsioon Migrant Help toetab haavatavaid sisserändajaid, nõustades ja juhendades varjupaigataotlejaid ning abistades välisriigi kodanikest kinnipeetavaid ja vange.
- Lisaks tegutsevad veel sellised organisatsioonid nagu PETAL, Rape Crisis Scotland, Scottish Women's Aid, ChildLine.
- Kõikide ohvriabiorganisatsioonide kontaktandmed leiate [☞](#) Šotimaa kuriteoohvrite tegevusjuhendist.

Kas politsei aitab mul kohe võtta ühendust ohvriabi teenuste osutajatega?

Politsei küsib Teilt, kas soovite ohvriabiorganisatsioonide teenuseid, ning edastab neile Teie andmed ainult Teie nõusolekul.

Kuidas kaitstakse mu eraelu puutumatus?

Kui esitate kuriteoteate, võtab politsei meetmeid Teie toetamiseks ja kaitsmiseks korduva ohvristamise, hirmutamise ja kättemaksu eest. Politsei pakutav tugi võib seisneda järgmises:

- Teid kuulatakse üle ainult vajaduse korral;
- küsitletakse nii vähe kui võimalik;
- ülekuulamine toimub spetsiaalses ruumis;
- kohus võib teatavatel juhtudel kehtestada Teie kohtuasja meedias kajastamise keelu.

Kas ma pean kuriteost teatama enne, kui ma saan kasutada ohvriabi teenuseid?

Ei, Teil on õigus kasutada ohvriabi teenuseid isegi siis, kui politseile ei ole kuriteoadet esitatud.

Isikukaitse juhul, kui ma olen ohus

Millist liiki kaitset on võimalik saada?

Kui esitate kuriteoteate, võtab politsei meetmeid Teie toetamiseks ja kaitsmiseks korduva ohvristamise, hirmutamise või kättemaksu eest.

Politsei pakutav tugi võib seisneda järgmises:

- Teid kuulatakse üle ainult vajaduse korral;
- küsitletakse nii vähe kui võimalik;
- ülekuulamine toimub spetsiaalses ruumis.

Kohus võib teatavatel juhtudel kehtestada Teie kohtuasja meedias kajastamise keelu. Kohus võib vajaduse korral ka kehtestada süüdistatava kaitsjoni vastu vabastamise eritingimused.

Lisateavet kaitsemeetmete kohta saate Šotimaa politseilt või riigiprokuratuurist.

Kes mulle kaitset pakub?

Vt eespool.

Kas keegi annab mu juhtumile hinnangu, et selgitada välja, kas kurjategija võib mind ka edaspidi ohustada?

Vt eespool.

Kas keegi annab mu juhtumile hinnangu, et selgitada välja, kas kriminaalõigussüsteem võib mind ka edaspidi ohustada (uurimise ja kohtumenetluse ajal)?

Vt eespool.

Millist kaitset pakutakse väga haavatavatele ohvritele?

Vt eespool.

Ma olen alaealine. Kas mul on erioigused?

Mõned inimesed on oma olukorra või kohtus esitatava tunnistuse laadi tõttu eriti haavatavad või ohustatud. Haavatavate tunnistajate abistamiseks kohtus tunnistuste andmisel on mitmesuguseid võimalusi, näiteks saab tunnistusi anda TV-otseühenduse kaudu või vaheseina taga, nii et Te ei näe süüdistatavat. Neid võimalusi nimetatakse erimeetmeteks.

Lisateavet erimeetmete kohta saate riigiprokuratuurilt (Crown Office and Procurator Fiscal Service) ja Šotimaa kohtuametilt (Scottish Courts and Tribunals Service). Samuti peavad asjaomased ametiasutused uurima, kas Teil on seoses tunnistuste andmisega probleeme, ning pakkuma Teile mitmesuguseid võimalusi tunnistuste andmiseks.

Seaduse alusel käsitatakse kõiki lapsi (alla 18-aastaseid isikuid) haavatavana ning neil on samamoodi kui väidetavatel koduvägivalla, seksuaalkuritegude, inimkaubanduse ja ebaseadusliku jälitamise ohvritel automaatselt õigus teatavatele tavapärastele erimeetmetele. Samuti võidakse haavatavana käsitada tunnistajat, kellel on psüühikahäire või õpiraskused või kes kardab tunnistusi anda. Tunnistaja haavatavust hindab riigiprokuratuur (Crown Office and Procurator Fiscal Service).

Šotimaa kohtuamet (Scottish Courts and Tribunal Service) tagab ka, et enne kohtus tunnistuste andmist on kuriteohvrid ja kaitse tunnistajad eraldi ooteruumides.

Mu pereliige suri kuriteo tagajärjel. Millised on mu õigused?

Šotimaa ohvriabiorganisatsioonid (sh Victim Support Scotland) toetavad ka kuriteohvrite sugulasi.

Kui Teie lähedane pereliige suri kuriteo tagajärjel, on Teil mõned kuriteohvritega sarnased õigused (näiteks õigus saada juhtumi kohta teavet). Kui Teie sugulane suri kuriteo tagajärjel, on Teil näiteks õigus saada politseilt teavet.

Lisateavet saab Šotimaa kuriteohvrite tegevusjuhendist ning Šotimaa politsei, Šotimaa riigiprokuratuuri (Crown Office and Procurator Fiscal), Šotimaa kohtuameti (Scottish Courts and Tribunals Service), Šotimaa vanglaameti (Scottish Prison Service) ja Šotimaa kriminaalhooldusnõukogu (Parole Board for Scotland) ühistes teenusestandarditest. (Vt link allpool.)

Mu pereliige langes kuriteo ohvriks. Millised on mu õigused?

Šotimaa ohvriabiorganisatsioonid (sh Victim Support Scotland) toetavad ka kuriteohvrite sugulasi.

Mõnes olukorras (näiteks kui kuriteohver on surnud) on pereliikmetel mõned kuriteohvritega sarnased õigused (näiteks õigus saada juhtumi kohta teavet).

Kui Teie sugulane suri kuriteo tagajärjel, on Teil näiteks õigus saada politseilt teavet. Lisateavet saab [☞](#) kuriteohvrite tegevusjuhendist ning Šotimaa Kohtuameti [☞](#) teenusestandarditest.

Kas mul on võimalik kasutada vahendust? Millistel tingimustel? Kas vahenduse ajal tagatakse minu turvalisus?

Sacro on Šotimaa õigusorganisatsioon, mille eesmärk on muuta Šotimaa kogukonnad turvalisemaks ja ühtsemaks. Sacro osutab vahendusteenuseid. Lisateavet saab [☞](#) Sacro veebisaidilt.

Kust ma leian õigusaktid, milles on sätestatud minu õigused?

Kuriteoohvrite õiguste kohta saate kõige ajakohasemat teavet Šotimaa kuriteoohvrite tegevusjuhendist, mis on avaldatud [siin](#).

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 29/01/2019

2 - Kuriteost teatamine ja minu õigused uurimisevõi kohtumenetluse ajal

Kuidas ma pean kuriteost teatama?

Hädaolukorras helistage numbril 999. Kuriteost teatamiseks helistage numbril 101.

Kui olete kurt või kuulmis- või kõnepuudega, võite saata tekstisõnumi numbrile 18000.

Kui olete registreerinud oma mobiiltelefoninumbri veebisaidil [emergencySMS](#) ning Teil pole muud võimalust kuriteost teatamiseks, võite saata tekstisõnumi numbrile 999.

Millal helistada numbril 999?

Helistage numbril 999 hädaolukorras, st siis, kui:

- on kehavigastuste või surma oht;
- parajasti on toimumas kuritegu;
- kuriteos kahtlustatav isik on läheduses.

Kuriteost teatamine, kui tegemist ei ole hädaolukorraga

Kui tegemist ei ole hädaolukorraga, helistage politseisse numbril 101.

Kui olete kurt või kuulmis- või kõnepuudega, saate saata tekstisõnumi numbrile 18001 101.

Näited kuritegudest, mille puhul ei ole tegemist hädaolukorraga:

- Teie auto on varastatud,
- Teie vara on kahjustatud,
- kahtlustate narkootikumide tarvitamist või nendega kauplemist,
- soovite teatada kergemast liiklusõnnetusest,
- soovite teavitada politseid kuritegevusest Teie piirkonnas

Interneti kaudu kuritegudest teatamine

Kui tegemist ei ole hädaolukorraga, saate Šotimaa politsei veebisaidi kaudu teatada järgmistest kuritegudest:

- [vihakuriteod](#),
- [koduvägivald](#).

Kui soovite kuriteost teatades jääda anonüümseks, võite täita vormi veebisaidil [Crimestoppers](#).

Kuidas ma oma juhtumi kohta teavet saan?

Kuriteoohvrina on Teil õigus küsida oma juhtumi kohta teavet. Kui seda ei ole Teile antud, võite esitada ametliku päringu eri asutustele:

- [Šotimaa politsei](#): teave kriminaaluurimise algatamata jätmise või lõpetamise kohta ning selle põhjused;
- [Šotimaa riigiprokuratuur \(Crown Office and Procurator Fiscal\)](#): kui Teie juhtum kohtusse ei jõua, on Teil õigus teada, miks, ning taotleda otsuse uuesti läbivaatamist;

- Šotimaa kohtuamet (Scottish Courts and Tribunals Service): kohtuistungite kuupäevad, lõplik kohtuotsus, kohtuotsuse edasikaebamine ja selle põhjused.

Kas mul on õigus õigusabile (uurimise või kohtumenetluse ajal)? Millistel tingimustel?

Šotimaal ei ole kannatanu kriminaalmenetluse pool. Kui kannatanu vajab õigusnõu ja -abi, võib ta ühendust võtta advokaadiga. Kuriteoohvril on ka õigus õigusnõu ja õigusabi kulude hüvitamisele õigusabisüsteemi kaudu.

Šotimaa õigusabiamet (Scottish Legal Aid Board) vastutab õigusabisüsteemi toimimise eest Šotimaal.

Kas mul on õigus nõuda kulude hüvitamist (uurimises või kohtumenetluses osalemise eest)? Millistel tingimustel?

Kui Teile on saadetud kutse ilmuda kohtusse tunnistajana, on Teil õigus teatavate kulude hüvitamisele.

See tähendab, et Teile saadetakse ametlik kiri - kohtukutse -, millega kutsutakse Teid kohtusse tunnistust andma.

Teave selle kohta, kuidas taotleda kulude hüvitamist, ning kulude hüvitamise taotluse vorm on kohtukutse pöördel.

Lugege kohtukutset hoolikalt ning võtke see kohtusse minnes kaasa. Täitke kohtukutse pöördel olev kulude hüvitamise taotluse vorm, et nõuda kulude hüvitamist isikult, kes on Teid tunnistajana välja kutsunud.

Sularahas arveldatakse ainult tõeliste rahaliste raskuste või hädaolukorra puhul. Prokuratuur peab eelnevalt kinnitama erandlike kulude, näiteks taksosõidu, lennukipiletite ja majutuskulude hüvitamise.

Palgatöötajatest või füüsilisest isikust ettevõtjatest tunnistajad võivad taotleda saamata jäänud tulu hüvitamist. Kohtuhoones puudub lapsehoid ning seega saab süüdistajapoolne tunnistaja taotleda lapsehoiu kulude hüvitamist fikseeritud määra alusel. Kui Te peate enda äraoleku ajaks korraldama pereliikme hoolduse, hüvitatakse Teile kulud fikseeritud määra alusel.

Kas ma võin edasi kaevata, kui juhtumi uurimine lõpetatakse enne kohtusse jõudmist?

Šotimaal toime pandud kuriteo ohvrina on Teil õigus taotleda riigiprokuratuuri (Crown Office and Procurator Fiscal Service) poolt talle teatatud kuriteos tehtud süüdistuse mitteeesitamise otsuse läbivaatamist, kui otsus on tehtud pärast 1. juulit 2015. Võimaluse korral tuleks läbivaatamist taotleda ühe kuu jooksul pärast seda, kui Teid teavitati otsusest süüdistust mitte esitada. Üldjuhul teatatakse Teile läbivaatamise tulemusest 20 tööpäeva jooksul. Šotimaa juhtivprokurör (Lord Advocate) on avaldanud selle menetluse eeskirjad.

Kas ma võin osaleda kohtumenetluses?

See oleneb sellest, kas Teid kutsutakse kohtusse tunnistust andma. Kui Teid tunnistajana välja ei kutsuta, võite küsida Šotimaa vanglaametilt (Scottish Courts and Tribunals Service) järgmist teavet:

- milles asjaomast isikut süüdistatakse: pärast seda, kui süüdistataval on olnud võimalus süüdistustele vastata (ainult üldist laadi süüdistused);
- kuidas kulgeb asja arutamine kohtus;
- millise otsuse tegi kohtunik, šerif või rahukohtunik asjaomases asjas.

Šotimaa vanglaameti (Scottish Courts and Tribunals Service) veebisaidil on üksikasjalikumalt selgitatud, kuidas juhtumi kohta teavet saada ning milliseid kohtuasju hetkel arutatakse või hakatakse lähitulevikus arutama. See hõlmab järgmisi kohtuid:

- kõrgem kriminaalkohus (High Court of Justiciary),
- krahvkonna tsiviilkohtud ehk šerifikohtud (Sheriff Courts),
- palgata rahukohtud (Justice of the Peace Courts).

Kui Te olete tunnistaja, teeb Šotimaa kohtuamet (Scottish Courts and Tribunals Service) järgmist:

- teavitab Teid kohtuasja edenemisest vähemalt üks kord tunnis ning annab teada, millal võite kohtust lahkuda;
- tagab süüdistaja- ja kaitsepoolsetele tunnistajatele eraldi ooteruumid ning suupisted ja joogid;
- kui Teil on õigus anda tunnistust TV-otseühenduse kaudu, selgitab kohtuameti töötaja Teile kohtus tunnistuse andmise korda.

Milline on minu ametlik roll õigussüsteemis? Kas ma olen või kas ma saan valida, et ma olen: ohver, tunnistaja, tsiviilhageja või erasüüdistaja?

Šotimaal ei ole kannatanu kriminaalmenetluse pool. Prokurör võib kutsuda kannatanu kohtusse ütlusi andma.

Millised on minu õigused ja kohustused seoses minu rolliga?

Teave Teie õiguste kohta kuriteoohvrina on avaldatud [kuriteoohvrite tegevusjuhendis](#).

Kui Teid kutsutakse välja tunnistajana, saadetakse Teile kohtukutse. Kohtukutse on ametlik kiri, millega kutsutakse Teid kohtusse tunnistust andma.

Kohtukutset ei tohi ignoreerida. Kui Te ei saa mõjuval põhjusel kohtuistungile ilmuda, teatage sellest kohe Teid tunnistajana välja kutsunud isikule. Kui Te õigel ajal kohtusse ei ilmu, võib kohus väljastada määruse Teie vahistamiseks.

Mõnel tunnistajal on raske tunnistusi anda. Nad võivad oma olukorra või kohtus esitatava tunnistuse laadi tõttu olla eriti haavatavad või ohustatud. Kohus võib võtta täiendavaid meetmeid (mida nimetatakse erimeetmeteks), et haavatavad tunnistajad saaksid tunnistusi anda; näiteks kasutatakse vaheseina, et tunnistaja ei peaks süüdistatavat nägema. Arutage oma probleeme isikuga, kes on Teid tunnistajana välja kutsunud, sest see isik saab taotleda kohtult Teie suhtes erimeetmete kohaldamist.

Lisateavet tunnistajana esinemise kohta saab riigiprokuratuuri (Crown Office and Procurator Fiscal Service) [veebisaidilt](#) ning valitsuse veebisaidi [mygov.scot](#) rubriigist [Giving Evidence at Court](#) (tunnistuste andmine kohtus).

Kas ma võin kohtumenetluse ajal teha avalduse või anda tunnistusi? Millistel tingimustel?

Prokurör võib kutsuda kannatanu kohtusse tunnistusi andma. Tunnistusi andma kutsutud kuriteoohvrite suhtes kohaldatakse Šotimaa üldisi tõendamise seadusi.

Tunnistust andma kutsutud kannatanute suhtes, kes on haavatavad või vajavad kaitset, võidakse kohaldada erimeetmeid kooskõlas [Šotimaa 1995. aasta kriminaalmenetluse seaduse](#) (Criminal Procedure (Scotland) Act 1995) paragrahvidega 271-271M, et abistada neid tunnistuste andmisel. Neid meetmeid kohaldatakse automaatselt laste suhtes ning teatavate kuritegude, näiteks seksuaalkuritegude, inimkaubanduse ja ebaseadusliku jälitamise ohvrite suhtes.

Lisaks võivad kuriteoohvrid teha kuriteoohvri avalduse kooskõlas [Šotimaa 2003. aasta seaduse](#) (õigusemõistmise kohta kriminaalasjades (Criminal Justice (Scotland) Act 2003)) paragrahvi 14. Lisateavet kuriteoohvri avalduse (*victim statement*) kohta saab [siit](#).

Millist teavet mulle antakse kohtumenetluse ajal?

Võtke ühendust Šotimaa kohtuametiga (Scottish Courts and Tribunals Service), et saada teavet kohtuistungite kuupäevade ja lõpliku kohtuotsuse või kohtuotsuse edasikaebamise ja selle põhjuste kohta. Kui annate kohtus tunnistusi, teavitavad Šotimaa kohtuameti (Scottish Courts and Tribunals Service) töötajad Teid kohtuasja edenemisest vähemalt üks kord tunnis ning annavad Teile teada, millal võite kohtust lahkuda.

Kas mul on võimalik tutvuda menetlustoimikuga?

Vt eespool, millise teabega saab tutvuda.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 29/01/2019

3 - Minu õigused pärast kohtumenetlust

as mul on õigus otsus edasi kaevata?

Kohtuotsuse saab edasi kaevata ainult süüdimõistetu või prokurör.

Prokurör kaebab kohtuotsuse edasi ainult teatavatel juhtudel. Prokurör võib:

- edasi kaevata õigeksmõistva kohtuotsuse, st otsuse, mille kohaselt süüdistatav ei ole süüdi või tema süü ei ole tõendatud, kuid ainult vandekohtuta menetluste puhul ning ainult õigusnormide rikkumise põhjendusel;
- vaidlustada karistuse, kuid ainult juhul, kui karistust peetakse „põhjendamatuult leebeks“.

Lisateavet saate veebisaidilt <https://www.mygov.scot/after-the-verdict/the-appeals-process/>

Millised on minu õigused pärast süüdimõistmist?

Pärast süüdimõistva otsuse tegemist võib kohtunik karistuse määramisel arvesse võtta Teie esitatud kuriteoohvri avaldust (*victim statement*).

Kui kohtulahend (kohtuotsus) ei vasta Teie ootustele või Te tunnete, et vajate pärast kohtuotsuse tegemist tuge, saavad Teid aidata mitmesugused organisatsioonid. Ohvriabiorganisatsiooni Victim Support Scotland abitelefoni töötab esmaspäevast reedeni kell 8-20. Tegemist on üleriigilise heategevusliku organisatsiooniga, mis toetab kuriteoohvreid kogu Šotimaal, olenemata kuriteo liigist. Saate organisatsiooni poole pöörduda, helistades numbril 0345 603 9213. Organisatsiooni pakutav tugi on Teile tasuta.

Lisaks tegutseb mitu muud organisatsiooni, sealhulgas professionaalsete teenuste osutajad, kes saavad pakkuda kuriteoohvritele, tunnistajatele ja muudele kuriteost mõjutatud isikutele konfidentsiaalselt emotsionaalset tuge, praktilist abi ja hädavajalikku teavet. Lisateavet nende teenuste kohta saab [siit](#).

Kas mul on pärast kohtumenetlust õigus abile või kaitsele? Kui kaua?

Jah, paljud ohvriabiorganisatsioonid pakuvad tasuta abi enne ja pärast kohtumenetlust ning kohtumenetluse ajal. Ohvriabiorganisatsioon Victim Support Scotland on üleriigiline heategevuslik organisatsioon, mis pakub kuriteoohvritele emotsionaalset tuge, praktilist abi ja hädavajalikku teavet. Need teenused on tasuta ja neid osutatakse konfidentsiaalselt.

Millist teavet mulle antakse, kui kurjategija mõistetakse süüdi?

Kui olete esitanud kuriteoohvri avalduse, võib kohtunik seda karistuse määramisel arvesse võtta. Pärast süüdimõistva otsuse tegemist peab kohtunik määrama kurjategijale karistuse, inglise keeles *sentence*. Kohtunik teeb otsuse pärast kõikide tõendite uurimist, võttes arvesse tausteteavet, näiteks kurjategija vanust, terviseprobleeme ning varasemat kriminaalkorras karistatust. Kohtunik saab valida mitme karistuse hulga.

Lisateavet karistuste kohta saab [siit](#).

Teil on õigus saada teavet lõpliku kohtuotsuse ja selle põhjenduste kohta. Teavet saate küsida [Šotimaa kohtuametilt](#) (Scottish Courts and Tribunals Service).

Kas mulle teatatakse, kui kurjategija vanglast vabaneb (sealhulgas ennetähtaegselt või tingimisi) või põgeneb?

Kriminaalasjades on kuriteoohvril õigus saada teavet kurjategija vanglast vabastamise kohta. Samuti võib kuriteoohvril olla õigus teada, et kaalutakse kurjategija tingimisi vabastamist, ning esitada Šotimaa kriminaalhooldusnõukogule (Parole Board for Scotland) kurjategija vabastamise kohta kirjalik arvamus. Seda nimetatakse [kuriteoohvrite teavitamise kavaks](#) (Victims Notification Scheme).

Nende kurjategijate ohvritel, kellele on mõistetud **alla 18-kuuline vabadusekaotus**, on õigus saada teavet ainult siis, kui kurjategija vabaneb või põgeneb vanglast. Teate saamiseks ei pea Te registreeruma, vaid võite ühendust võtta [Šotimaa vanglaametiga](#) (Scottish Prison Service).

Kas mind kaasatakse (tingimisi) vabastamist käsitleva otsuse tegemisse? Kas mul on näiteks õigus teha avaldus või esitada kaebus?

Kui kaalutakse kurjategija tingimisi enne tähtaega vabastamist, võite esitada oma arvamuse Šotimaa kriminaalhooldusnõukogule (Parole Board for Scotland). Kuriteoohvrite teavitamise kava 2. osa kohaselt registreerunud kuriteoohvrid saavad esitada Šotimaa vanglaametile (Scottish Prison Service) oma arvamuse, kui kurjategijal tekib esimest korda õigus ajutisele vabanemisele ja vabanemisele koduaresti määramisega, ning Šotimaa kriminaalhooldusnõukogule (Parole Board for Scotland), kui kaalutakse kurjategija tingimisi enne tähtaega vabastamist. Ohvriabiorganisatsioon Victim Support Scotland aitab Teil arvamust koostada.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 29/01/2019

Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

uidas nõuda kurjategijalt kahju hüvitamist? (nt kohtuasi, tsiviilnõue, tsiviilhagi kriminaalmenetluses)

Kriminaalasi

A. Hüvitamismäärus (*Compensation Order*)

Vastavalt Šotimaa 1995. aasta kriminaalmenetluse seaduse (Criminal Procedure (Scotland) Act 1995) paragrahvidele 249-253 on kõikidel Šotimaa kriminaalkohtutel õigus anda asjakohasel juhul kuriteo toimepanijale korraldus maksta kuriteoohvrile talle kuriteoga tekitatud kehavigastuse või kahju eest hüvitist ilma täiendava tsiviilkohtumenetluseta.

1995. aasta seaduses ei ole sätestatud, et kuriteoohver peab ise kohtult hüvitamismäärust taotlema; prokurör võib asjakohasel juhul teha kohtule vastava ettepaneku ning peab alati edastama kohtule olemasoleva teabe kehavigastuste raskuse või kahju suuruse kohta.

Kehtiva seaduse kohaselt on kuriteoohvril (kelle füüsilist või vaimset tervist on kahjustatud) õigus esitada kurjategija vastu kahju hüvitamise nõue tsiviilkohtusse, et saada kuriteokahju hüvitamise asutuselt Criminal Injuries Compensation Authority (CICA) hüvitist. Kriminaalkohtu väljastatud hüvitamismäärus neid õigusi ei mõjuta, kuid kõiki kuriteoohvrile tsiviilkohtu või CICA poolt makstavaid summasid vähendatakse hüvitamismääruse alusel makstud summa võrra.

Vandekohtuga kriminaalmenetluses ei ole kehtestatud summa piirmäära, mis võidakse hüvitamismäärusega välja mõista.

Kokkuvõttes kehtivad kriminaalmenetlustes järgmised piirmäärad:

- šerifikohtus (Sheriff Court) on kehtestatud kindel maksimumhüvitis, mida iga üksiku kuriteo eest võidakse maksta (**10 000 Inglise naela**) (kuid kui 28. märtsil 2011 või pärast seda kuupäeva toime pandud õigusrikkumiste eest määratav maksimumtrahv on ettenähtud hüvitisest suurem, on maksimaalne hüvitismäärusega väljamõistetav summa sama suur kui õigusrikkumise eest määratava trahvi maksimumsumma);
- rahukohtus (Justice of the Peace Court) on maksimumhüvitis, mida iga üksiku kuriteo eest võidakse maksta, standardskaala 4. astme hüvitis (**2 500 Inglise naela**).

Hüvitamismäärusega määratud summa makstakse kohtuametnikule, kes seejärel edastab summa õigustatud isikule.

B. Kogukonna hüvitamismääruses (*Community Payback Order*) sätestatud hüvitamisnõue (*Compensation Requirement*)

Kui süüdistatav mõistetakse kuriteos süüdi, võib kohus teatavatel juhtudel väljastada kogukonna hüvitamismääruse (*Community Payback Order* (CPO)). Šotimaa 1995. aasta kriminaalmenetluse seaduse (Criminal Procedure (Scotland) Act 1995) paragrahvi 227H kohaselt võidakse CPO-ga kehtestada hüvitise maksmise (ja kurjategija kriminaalhooldusele allutamise nõue).

Kahju hüvitamise nõude puhul kehtivad samad piirmäärad nagu hüvitamismääruse puhul (nagu on kirjeldatud eespool).

Hüvitis makstakse ühekordse maksena või osamaksetena kohtuametnikule, kes seejärel edastab summa õigustatud isikule. Hüvitis peab olema täielikult makstud hiljemalt 18 kuud pärast CPO väljastamist, kuid mitte hiljem kui kaks kuud enne kriminaalhooldusele allutamise perioodi lõppu, olenevalt sellest, kumb on varasem. Kui kurjategija jätab hüvitise maksmata, rikub ta sellega CPO-d.

C. Prokuröri hüvitamisettepanek (*Compensation Offer by the Procurator Fiscal*)

Šotimaa 1995. aasta kriminaalmenetluse seaduse (Criminal Procedure (Scotland) Act 1995) paragrahvi 302A kohaselt võib prokurör edastada väidetavale kurjategijale hüvitamisettepaneku, kui ilmneb, et asjaomane kuritegu on toime pandud. Hüvitamisettepanek on tõhus otsene meede kuritegude puhul, mille tagajärjel on isik kandnud rahalist või isikukahju või talle on põhjustatud kannatusi.

Kui hüvitamisettepanekuga nõustutakse või arvatakse, et sellega on nõustunud (kui väidetav kurjategija ettepanekut ametlikult tagasi ei lükka), siis süüdistust ei esitata ja karistusregistrisse kannet ei tehta.

Vastavalt Šotimaa 1995. aasta kriminaalmenetluse seaduse (Criminal Procedure (Scotland) Act 1995) 2008. aasta täiendusele, mis käsitleb hüvitismääruse maksimumsummat (Compensation Order (Maximum Amount) Order 2008) on hüvitamisettepaneku tegemise puhul hüvitise maksimumsummaks 5000 Inglise naela.

Hüvitamisettepanekus ette nähtud summa makstakse kohtuametnikule, kes seejärel edastab summa õigustatud isikule.

Tsiviilasi

Kehtiva seaduse kohaselt on kuriteoohvril õigus esitada kurjategija vastu kahju hüvitamise nõue tsiviilkohtusse. Kui kannatanu otsustab esitada hagi tsiviilkohtusse, reguleerivad eri menetlusi eri kohtueeskirjad, mis olenevad ka sellest, kas hagi on esitatud šerifikohtusse (Sheriff Court) või kõrgeimasse tsiviilkohtusse (Court of Session). Eeskirjad on avaldatud [Šotimaa kohtuameti](#) (Scottish Courts and Tribunals Service) veebisaidi rubriigis „Rules and Practice“ („Eeskirjad ja tavad“).

Taotluse või avalduse koostamine ja kohtumenetlused on üsna keerukad ning soovitatav on kasutada õigusnõustaja abi.

Tsiviilhagi kriminaalmenetluses - Šotimaal ei kohaldata

Selle menetluse abil saab kohus teha otsuse kriminaalkuriteo ohvrile kahju hüvitamise kohta. Kuriteoohver saab eraldi tsiviilhagi esitamata esitada kurjategija vastu nõude kriminaalmenetluse käigus. Tuleb märkida, et kui mõne riigi tsiviilõiguses on selline süsteem ette nähtud, siis Šotimaal seda ei kohaldata.

Kohus andis kurjategijale korralduse hüvitada mulle kahju / maksta hüvitist. Kuidas ma saan tagada, et kurjategija järgib seda korraldust?

Hüvitise maksmise täitmisele pööramine kriminaalasjas

Kõik maksed vastavalt:

- hüvitismäärusele (*Compensation Order*);
- kogukonna hüvitismääruses (*Compensation Payback Order*) esitatud hüvitamisnõudele (*Compensation Requirement*) või
- prokuröri hüvitamisettepanekule (*Compensation Offer by the Procurator Fiscal*)

makstakse kohtuametnikule, kes seejärel edastab summa õigustatud isikule.

Hüvitise maksmise saab täitmisele pöörata ainult kohus ning õigustatud isik ei tohi mingil juhul isiklikult kurjategijaga otse ühendust võtta või üritada seda teha või hüvitist kurjategijalt isiklikult vastu võtta.

Kui kurjategija ei maksa hüvitist vastavalt hüvitismäärusele või hüvitamisettepanekule, võib kohus võtta hüvitise sissenõudmiseks lisameetmeid, kasutades selleks mitmesuguseid sanktsioone, sealhulgas:

- mahaarvamine toetustest;
- kinnipidamine töötasust;
- pangas olevate vahendite arestimine ja
- sõiduki arestimine.

Kui kurjategija ei maksa hüvitist vastavalt CPO hüvitamisnõudele, on tegemist CPO rikkumisega ja kurjategija võidakse saata tagasi kohtu ette. Šotimaa 1995. aasta kriminaalmenetluse seaduse (Criminal Procedure (Scotland) Act 1995) paragrahv 227ZC käsitleb CPO rikkumisi ning meetmeid, mida kohus sel puhul võib võtta.

Hüvitise maksmise täitmisele pööramine tsiviilasjas

Kui kuriteoohver esitab tsiviilkohtusse hagi, mille kohus rahuldab ja mõistab tema kasuks välja rahasumma, peaks ohver ühendust võtma kohtutäituriga, kes teavitab teda võla sissenõudmise menetlusest. Lisateavet saate kohtutäiturite organisatsiooni [Society of Messengers-at-Arms and Sheriff Officers veebisaidilt](#).

Kas riik võib teha mulle ettemakse juhul, kui kurjategija korraldust ei järgi? Millistel tingimustel?

Hüvitise maksmine CICA-st

Riik ei tee kuriteoohvrile ettemakseid, kui kohus on andnud kurjategijale korralduse maksta hüvitist, aga kurjategija ei ole seda teinud. Vt ka eespool **hüvitise maksmise täitmisele pööramise** kohta.

Kas mul on õigus saada riigilt hüvitist?

Kuriteokahju hüvitamise asutus Criminal Injuries Compensation Authority (CICA) tegeleb hüvitise maksmisega füüsilise või vaimse tervisekahjustuse saanud isikutele, kes on süütult langenud vägivaldse kuriteo ohvriks Inglismaal, Šotimaal või Walesis. Valitsuse kehtestatud kuriteokahju hüvitamise kavas (Criminal Injuries Compensation Scheme) on kindlaks määratud hüvitamise tingimused ja hüvitatavad summad.

2012. aasta kuriteokahju hüvitamise kava on riigieelarvest rahastatav kava, mille alusel makstakse hüvitist vägivaldsete kuritegude süütutele ohvritele, kes on saanud raske füüsilise või vaimse tervisekahjustuse, mis on otseselt seostatav kuriteoga. Kava

rakendamise eeskirjad ja makstavate hüvitiste suuruse kinnitab Ühendkuningriigi parlament ning CICA vastutab kava haldamise ning taotluste alusel tehtud otsuste eest. Kavas on kindlaks määratud tariifid, mille alusel makstakse tekkinud tervisekahjustuste eest hüvitist.

Hüvitisi on kahte liiki: isikukahju hüvitis ja surmava vigastuse hüvitis; mõnikord makstakse täiendavat hüvitist saamata jäänud tulu, ülalpeetavate või erikulude eest.

Hüvitist makstakse raskelt vigastatud kuriteoohvritele, vägistamise ja muu seksuaalse väärkohtlemise ohvritele, väärkoheldud lastele ja hukkunute omastele. Kava alusel ei maksta hüvitist kergete vigastuste eest.

Kõiki hüvitisnõudeid siiski ei rahuldata. Taotlejal peab olema vastavalt kava eeskirjadele õigus hüvitisele. Täidetud peavad olema kodakondsus- ja elukohatingimus (kava punktid 10-16). Taotlus tuleb esitada niipea, kui see on mõistlikult võimalik, ning igal juhul kahe aasta jooksul pärast kuritegu, mille tõttu kahju tekkis (kuigi erandjuhul võidakse tähtaega pikendada; vt punktid 87-89). Eeskirjadega on ette nähtud ka, et taotleja peab olema kuriteost, mille tõttu kahju tekkis, teatanud nii kiiresti kui mõistlikult võimalik, ning peab tegema mõistlikult koostööd kallaletungija kohtu ette toomiseks (punktid 22 ja 23). Hüvitist võidakse jätta maksmata või seda võidakse vähendada mitmesugustel muudel juhtudel, näiteks kui taotleja käitumise tõttu ei ole hüvitise maksmine kohane (punkt 25) ning kui taotleja kannab CICA-le taotluse esitamise ajal kriminaalkaristust (punkt 26 ja D lisa). Lisateavet kava kohta saab [siit](#).

Kas mul on õigus erakorralisele ettemaksele, kui ma ootan otsust oma hüvitisnõude kohta?

2012. aasta kuriteokahju hüvitamise kava on mõeldud kasutamiseks viimase abinõuna. Kava alusel makstava hüvitise eesmärk ei ole esmaste vajaduste rahuldamine; enamasti rahuldatakse taotleja nõue veidi aega pärast kuriteo toimumist. Hüvitist ei maksta enne, kui kuriteokahju hüvitamise asutus Criminal Injuries Compensation Authority (CICA) on veendunud, et taotlejal on õigus saada kava alusel hüvitist; CICA esitab päringu politseile, et saada teavet kuriteo ja taotleja kohta ning olla kindel, et taotlus vastab hüvitise maksmise tingimustele. Kui CICA on veendunud, et taotlejal on õigus hüvitist saada, kuid ta ei saa veel lõplikku otsust teha, võib CICA kaaluda hüvitise väljamaksmist. See võib olla nii juhul, kui CICA ootab taotleja vigastuste pikaajalise mõju ilmnemist.

Kas mul on õigus saada hüvitist juhul, kui kurjategijat ei mõisteta süüdi?

Kurjategija tuvastamine või süüdimõistmine ei ole vägivallakuriteo ohvrile hüvitise maksmiseks vajalik (kuriteokahju hüvitamise kava punkt 9). Kavas on siiski ette nähtud, et taotleja peab olema vahejuhtumist teatanud nii kiiresti kui mõistlikult võimalik ning peab tegema mõistlikus ulatuses koostööd kuriteo toimepanija kohtu ette toomiseks (punktid 22 ja 23). Seega makstakse taotlejale hüvitist ainult siis, kui ta teeb kuriteo uurimisel ja sellele järgnevas kohtumenetluses täielikult koostööd.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 29/01/2019

5 - Minu õigus saada abi ja toetust

ellega ma pean abi ja toetuse saamiseks ühendust võtma, kui ma olen kuriteoohver?

Teil on õigus kasutada ohvriabi teenuseid [siis](#), kui politseile ei ole kuriteoteadet esitatud.

Ohvriabiorganisatsioon Victim Support Scotland pakub Teile emotsionaalset tuge ning praktilist abi olenemata sellest, kas Te teatate kuriteost või mitte [või](#) kui Te ei ole veel otsustanud, mida teha.

Kui Te [teatate](#) kuriteost, võib politsei Teie nõusolekul edastada Teie andmed ohvriabiorganisatsioonile Victim Support Scotland.

Teie võib oma abi pakkuda ka [kuriteoohvrite teavitamise ja nõustamise organisatsioon Victim Information and Advice \(VIA\)](#), kui Teie juhtumi puhul on tegemist:

- koduvägivallaga
- lapskannatanute või -tunnistajatega
- vihakuriteoga

- seksuaalkuriteoga
- või kui juhtumit arutatakse tõenäoliselt vandekohtus.

VIA tutvustab Teile kriminaalõigussüsteemi, hoiab Teid kursis menetluse käiguga ja aitab Teil ühendust võtta muude organisatsioonidega, kes võivad Teid aidata.

Ohvriabitelefoni

Ohvriabiorganisatsiooni Victim Support Scotland abitelefoni töötab esmaspäevast reedeni kell 8-20. Tegemist on üleriigilise heategevusliku organisatsiooniga, mis toetab kuriteoohvreid kogu Šotimaal, olenemata kuriteo liigist. Saate organisatsiooni poole pöörduda, helistades numbril 0800 160 1985. Organisatsiooni pakutav tugi on Teile tasuta. Lisaks tegutseb mitu muud organisatsiooni, sealhulgas professionaalsete teenuste osutajaid, kes saavad pakkuda kuriteoohvritele, tunnistajatele ja muudele kuriteost mõjutatud isikutele konfidentsiaalselt emotsionaalset tuge, praktilist abi ja hädavajalikku teavet. Lisateavet nende teenuste kohta saab [siit](#).

Kas ohvriabi on tasuta?

Ohvriabiorganisatsioon Victim Support Scotland pakub tasuta konfidentsiaalset tuge kuriteoohvritele, tunnistajatele ja muudele isikutele, keda kuritegu mõjutab.

Millist abi võin ma saada riiklikelt ametiasutustelt?

Toetus kohtus

Kui Teid kutsutakse tunnistajana kohtusse, abistavad Teid ohvriabiorganisatsiooni Victim Support Scotland pädevad töötajad ja vabatahtlikud kõrgema kohtu ja šerifikohtu asukohas. Nad:

- osutavad praktilist abi ja annavad teavet selle kohta, mis toimub kohtus;
- korraldavad Teile enne kohtuistungit algust külastuse kohtusse, et teaksite, mida oodata.

Mõned tunnistajad võivad oma olukorra või kuriteo laadi tõttu vajada tunnistuste andmisel täiendavat tuge. Lisateavet kohtus tunnistuste andmise ja haavatavate tunnistajate puhul kohaldatavate erimeetmete kohta saab [siit](#). Kui olete langenud kuriteo ohvriks, kuid Teid ei ole tunnistajana välja kutsutud, ei tarvitseta Teile kohtumenetluse kohta teavet anda. Saate siiski küsida teavet selle kohta, kuidas juhtumi menetlemine edeneb.

Millist abi võin ma saada valitsusvälistelt organisatsioonidelt?

Olenevalt organisatsioonist võidakse Teile pakkuda erisugust abi. Ohvriabiorganisatsioon Victim Support Scotland pakub kogukondlikke ohvriabiteenuseid. Neid teenuseid osutatakse kõikides Šotimaa kohalikes omavalitsustes ning kõikides Šotimaa kriminaalkohtutes pakutakse kohtupõhist tunnistajate abistamise teenust (*witness service*).

Šotimaal on mitu heategevuslikku organisatsiooni, kes abistavad kuriteoohvreid olenevalt kuriteo laadist. Näiteks Rape Crisis Scotland, TARA (Trafficking Awareness Raising Alliance), kes abistab inimkaubanduse ohvriks langenud naisi, ning Migrant Help, kes samuti abistab inimkaubanduse ohvreid. Children 1st, Scottish Women's Aid ja PETAL on samuti heategevuslikud organisatsioonid, kes pakuvad kuriteoohvritele tuge. Lisateavet nende pakutavate teenuste kohta saab [siit](#).

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 29/01/2019